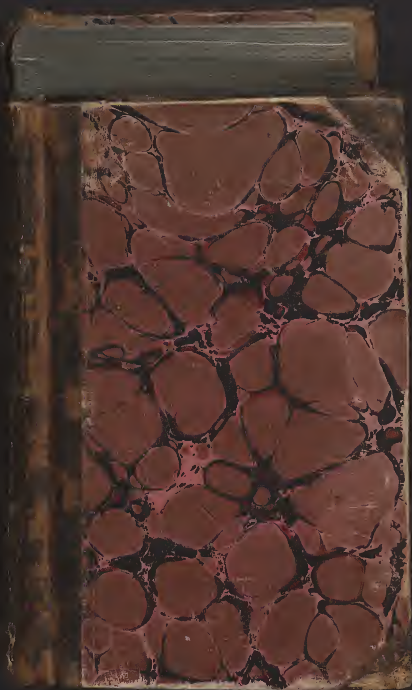

Skylda
MANNSENS
vid
GUD / SJALFANN
sig / Og Naungann /

Auglioslega & Skilmerkelega framsett fyrer ALLA / Enn þo Einkanlega fyrer hina EINfolldu.

Skipt i XVII. Capitula /

Af hverium þegar Eitt er Lesed a hverium Sunnu-Dege / verdur oll Bokenn Utlesenn þrisvar sinnum a Einu Are.

Ollum Mønnum nytsamleg ad lesa.

Skrifud fyrst i Ensku Maale / Enn Nor-rænd epter Danskre Utlegging /

Af

Mag. Jone Thorkelssyne Vidalin,

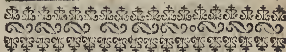
Fordum Byskupe i Skalholts Stifte

Þryckt a Hoolum i Hialltad. Anno 1744

Þesse Andrþka Book / er kallast
Skyllda Mañsins vid Gud/
sialfañ sig/ og Náungañ/
Er epter þeirre Utlegging / sem Saal.
Mag: Jon Þorkels son Vidalin Superin-
tendent i Skaalholts Stipte / hefur
giört epter Donsku Exemplare / Sidan
hefur hañs Epterkomare i því Byskup
lega Embætte/ Saal: Mag: Jon Arna
son reviderad þessa Utlegging/ sē verd-
ur nu Christelegum Lesara her nu i Hendur feing
eñ/ og so sē Innehalld þessarar Bokar er yfered ágiætt/
þar hun syner nærsta skilianlega / hvad sa eige
ad giöra og fordast vid allrar Vanrækslar og Undan
bragda/ er vill med rettu nefnast Christi Þienare
og ein Guds Madur/ einñig stunda epter ad
glöggt Kröptum ad vera þoknanlegur fyrer Gud og Full
tinge Heilags Anda/ sem upplyser hañ/ Stiornar
honum og Styrker hañ þar til/ so er su Hiartanleg
Osk her til lögd/ ad þ Erfide og Umhyggia / sem
aduirdeder Guds Mēñ og Uppbyggendur hañs
Christne i þessu Lande/ hafa giört sier fyrer þessu
ágiæta Skrife / til ad fa þvi utkomed her i
Lande til rettra Sælarnota/ giöfest mikla Blessi-
an til Velferdar allra þeirra Saalna sem þessa
Book lesa og heyra lesna

Hoolum i Hialltad. þañ 8. Maji Año 1744.

Ludvig Harboe.

Formmꝛle yper þessa Book.

Synande Naudsynlega Um̄hyggiu og Um̄sorgun/ sem oss byriar ad hafa fyrer Saluñe.

I.

Ad Einasta sem eg leita epter i þessare Book/ er ad syna Stuttlega og Einfalldlega iafn vel hinum audvirdelegasta Lesara / hvernenn hañ a ad haga sier þañig i þessum Heime/ad hañ kuñe i hinum Okomna Eylyflega Saluhiolpeñ ad verda.

Eñ fyrer þvi ad þad er Forgiefens ad seigia nockrum hvad hañ skal giøra/ fyrr eñ hañ veit. ad þad Naudsynlegt sie/ er hañ giøra skal / þa vil eg/ adur eñ eg fer ad tala Sierdeileslega um̄ þa Hlute/sem af Sierhvorium Christnum Mañe utheimtast / leitast vid ad telia

Lesaranum Tru þar um̃/ ad leggia hið mesta Hug a eirn Hlut/sem er Vnderbuningur til alls hins / Þad er su Hyggia og Vm̃sorgun sem Manenum byriar ad hafa fyrer Sææalu sine / æn hvorrar hañ mun alldrei leida sier i Hug / ad æ hinu ødru myked ríde.

2. Vier vikum ad Manesskiañ er samsett af Tvemur Hlutum / sem eru Sæl og Lijkame : Lijkameñ er alleina so sem nockurskonar Skurn / edur Skiel utan um̃ Sææalena / Jæ / nockurskonar Kiøt-Stycke / hvørt so leinge sem þad lifer/ so mørgum Siukdoomum og Andstreyme er þad underorped / og ad Sijdustu siælfum Daudanum / og so længt er fræ þvi ad Meñ virde þad þa nockurs/ ad Meñ et Einasta ecke giefa lided þad uppæ Jørdune/ helldur verdur þad nidur i Jørdena læted til ad Rotna. Vppa þeña lakare Hluta vorn kostum vær þo hinum mesta Parte Vm̃hyggiu vorrar/ Øll vor Sysslan og Erfide eru i þvi foolgeñ / ad hallda hønum

vid:

vid: Enn umm hitt betre Hluta / sem er Saalenn / verdur lijted hyrdt / þar er ei hofd nein Umsorgun fyrer henne / hverning henne lijdur / helldur læstum vier hana Barnarlausa / og hyrdum eckert umm hana / so sem eitt Hlut er oss ecke mijked vidkome.

3. Þetta Hyrdulevse umm Saalena er Root til allra þeirra Synda er vier drygium. Þar fyrer verdur sa / sem ætlar sier nockurn Tijma Christelega ad lifa / ad rada Boot a þessu / og þar til þarf ei neinn stooratt Lærdoom edur Hug-Vit: Su allra Fæviskasta Maññeskia sem til er / (sem ei er Galenn / edur Vitlaus borenn) hefur nooga Vitsmune þar til / ef hun alleina vill færa sier i Nyt / þær Reglur sem hennar Skynseme giefur henne i hennar Verallldlegum Sijslunum: Þar fyrer vil eg stuttlega auglijsa nockrar Orsaker / sem Almennelega þvi vallda / ad vier hofum Umhyggiu fyrer Veralldlegum Hlutum / og heimfæra þær til Saalarennar.

4. Þar eru sierdeiles Fioorer Nluter / sem i þaū Mala hrijsta ofs til ad hafa Vmsorgun fyrer Einhvorium Nlut. 1. Nafis Dyrmæte. 2. Þad Gagn/ er Meū hafa af hønum/ so ad Meū kuńa ei hafis an ad vera / edur missa haū/ fyrer utan stooraū Skada og Angur. 3. Sa Hætske sem ofs er buefi/ ef vier skylldum haū missa. 4. Ad ofs virdest/ Ad vort Erfide mune ei verda Forgiefens. Nelldur ad vier kuńum ad naa og hallda þvi/ er vier berum Vmsorgun fyrer.

Hversu Dyrmæt Smleū er.

5. J Fyrstu vitum vier / ad vor Vmsorgun fyrer nockrum Veralldar Nlut er epter þvi sem haū Dyrmætur er: Þad sem mest er verdt/ hofum vier hina mestu Vmhyggiu fyrer ad geima / og erum mest hrædder fyrer ad missa þad: Eingeū leggur Skarn edur Enderne

deme i Nyrdslur / helldur Penninga/ og
pad sem Men kostulegt hallda. Fyrer
Þßa Orsøk eigum vier meyre Umhyggiu
fyrer Sælenñe ad hafa / en fyrer ollu
ødru i Heimenum/ so sem hun er Omælanlega meir verd/ en allt añad. 1. Fyrer pvi ad hun er Skøpud epter Guds
Mynd/ pad var Gud sem blies þessum
Lifande Anda i Mañsens Naser/Gen.
2. v. 7. Nu er Gud sa allra Næsste./
og allra Ypparste / og þess lijkare sem
eiñ Hlutur er honum/ þess kostulegre a
hañ ad metast / Eñ pad er vißt ad einge
geñ Hlutur a Jørdunñe er Gude so lijkur/
sem Mañsens Saal / og þar fyrer ber
oß eckert ad rækta so mikid sem hana.
2. Þess vegna ad Sæleñ deyr alldrei/
vier eigum vanet ad meta eiñ Hlut/epter
pvi sem hañ er Langvinñur / pad sem
lengst varer er mest verdt/nu er Sæleñ
eiñ Hlutur sem varer Eylijflega/ Þegar
Audlegd/ Frijdleike / Abl/ Ja / þessi
eigeñ Lijkamer visna upp / þa varer þo
Sæleñ / þar fyrer er hun mest verd:

Hversu Skielfelegur dœraskapur er þadþa fyrer oss / ad aftœkta hana so Skamarlega? Vier kunnum ad kosta heilum Dögum / heilum Vikum / Mœnudum og Arum/ Ja/ öllum vorū Lijfs Stundum til ad na litlum Veralld ar Abata og Munum / sem þo ey vara nema stutta Stund / og a medañ lijda Meñ Dioflenum ad stela i burtu hinum Langvinna Fiesiood / sem eru Sœler vorar.

Hvad Stoor Eimd Þad er/ ad tapa Sœlu sinne.

6. Þad Añad sem oss knyr til ad hafa Umsorgun fyrer nockrum Hlut / er hañs **Gagn** / edur su Stoora O, hamingia/sem oss buess er ef hañ tapast: Dagleg Reinsla kiener oss þad i öll, um Hlutum i vorum Lijfernis Hœttum. Þott eitt Haar falle af Höfde voru / þa Söknum vier ei þess miög/ þvi vier kuñum an þess ad Lifa / Eñ ef oss er hœtt vid ad missa eitt Auga/ edur

einn Lim / þa giørum vier oss i Lund ad øll su Vmhyggia / sem vier kunnum ad hafa sie oflijtel / til ad affsijra slijkre Olucku / fyrer þvi ad vier vitum / ad vier munum rata i stoora Eymd/ef vier mistum soddan eirn Lim / Enn i Saalet, ka/ þa er einges Eymd su er i Sam, jøfnud koma meige vid Tøpun Saalar, innar. Þader ad søgiu satt / ad vier kunnum ecke a þan Hatt Saalunum ad tapa / ad þær ecke sieu til framar / en vier kunnum þo ad tapa þeim med ødru mote/so ad vier mundu giarnan oska/ad þær helldur alldeiles ecke skapadar være/ Þad er ad vier førum a mis vid þa Saalu-Vist/til hvørrar þær skapadar voru / og steipum þeim i hina allra mestu Eimd. J einu Orde ad seigia / vier missum þær ofan i Helvijte / hvadan vier kunnum ey nä þeim apfur / og med soddan Hætte eru þær Eylijfliega tapad ar: Ja siälfur Lijkamen er ecke frij fyrer þessu / þvi þessar Gierseimar / uppa hveria vier kostum allre Vmhygg-

iu vorre/ þar skulu ann ef aepter Dauda as upprijsa/ og Samleingiast Saalune aptur / og þa hafa siñ Hlut og Kior med heñe / hvad heilst sem af heñe verdur / Ef vier nu kostum ollum vorum Paunkum og Athyggiu uppa Lijkamañ/ so ad vier aungvañ Tijma høfum afgangs / til ad hyrda um hina aumu Saal/ þa kañ þad alldeiles ecke ad bregdast / ad Saalen / epter þvi vier aungva Umhyggiu høfum fyrer heñe/hun blijfur i Eylijfu Voläde/ þar er og eingeñ Efe a / ad sialfur Lijkameñ mun allteins aumur verda: Þar fyrer ef þier elsked riettelega ydar Lijkame / þa syned þad þar i / ad þier hafed riettelega Umsorgun fyrer Saalum ydrum. Peinked med sialfum ydur/hvernig þier munued fa afkastad ad þola þañ Bruna/ sem varer um alla Eylijfd Eylijfdaña: Ef eitt lijtell Ellds-Neiste sem snerta kyñe vid eiñ Lim / er so Obolanlegur / hvad vill þad þa verda/ þegar ollum Lijkamanum er kastad i hid heitasta Bal og

Ellds-Loga / og pad ecke um̃ faar Stunder / edur Daga / helldur um̃ alla Eylyfd / so ad nær pier lifad hafed i marg pusund Ar / i pessare Oſegiañlegu Kvol / pa eru pier ei nær ad komast ut padan / eñ pañ fyrsta Dag er pier pangad komud / Jeg ſeige / Hyxed par um̃ og Hugfested pad fyllelega / ad petta mun vissulega verda Endeñ a Vanrækt Salareñar / Kosted pvi nockre Um̃hyggiu uppa hana / pott pad ſie ey nema af Medaumkan vid Lijkamañ / ſem verda mun Hlutt akare i peñar Hormungum.

Sa Hæske ſem Saluñe er buiñ.

7. Pad pridia ſem oss kyñr til ad ſorga fyrer Einhvertium Hlut / Er ſa Hæske ſem hañ er i / Nu kañ Eiñ Hlutur vera med Tveñu Mote i Hætſu ſtaddur / J Fyrstu af Vtvortis Ovinum / pañveg er Saudnum hættad / ſæfnañ er hanum hætt vid ad verda liles af

Ulfenum/ þad velldur þvi ad Hyrdereñ er þeſſ Athugaſamare. So er þad og med Sælena / hefir er ſtoor Hæſke bueñ af Fiandmoñum ſijnum/ ſem vier vikum ad eru/ Heimureñ / Holld/ og Blood/ og ſo Dioful leñ/ Aller þeſſer eru ſo viſſer Ovjner Sælareñar / ad ſæ allra Fyrſte Giørningur er vier giørum Sælum vorum til Frelſes er ſa/ ad vier Skullð bindum oſſ til ſtyfelldrar Baræltu og Striids vid þa. Þetta giørum aller vær i Skyrneñe/ og hvør ſem hellſt ad giører nockurn Stundar Frid / vid Einhvern af þeſſum / hañ er Otrur / ecke alleina ſta a moote Sælu ſiñe / helldur og ſo moote Heike ſijnu / Ia / hañ er Mein ſæres Madur. O/ Eina Vm̃þeinking/ ſem verd er ad Hugfeſta. Eñ uppa þad/ ad vier þeſſ belur kyñum ad ſtilia/ i hvilkum Hæſka ad Sæleñ ſtødd er / þa lætum oſſ nockud yfervega Hætta lag þeſſra Ovina.

8. Vier vikum ad i Striidenu eru ad ſtilianleger Huter / ſem giøra Ovineñ

ſkielfe

ſkielfelegaſt : J Fyrſtu er hans Slægd og Vnderhyggia / med hvertum alleina ad margur hefur Sigur ufied / Og i þeſſu er Diøfulleñ eiñ hrædelegur Andſkote/hañ hefur fyrer laungu giort merkelega/og fullkomna Raun Slægdar ſiñar / er hañ Sveik vora Fyrſtu Forelldra / hvorier eñ þa voru myklu Biltrare/ eñ vær erum/og er þvi ecke ad undra þott hañ ſvyke oſſ / og Befeinge. J Aſſañ Mata velldur Ovinarens Arvekne / og Koſtgiæfne þvi/ad Madur ma þeſſ meir ottaſt ꝧ hm̃. Og i þſſu er Diøfulleñ hiñ Argaſte / þad er hans Jþrott og Embætte ad forkyna oſſ / ei helldur doſkar hañ edur hængſar þar vid / hñ geingur hingad og þangad / leitande ad þeim / ſem hañ fæe uppſvelgt / 1 Pet. 5. v. 8. Hañ tekur Bara a ølluñ Stødum og Abata-Bon vid oſſ / med ſoddan æſtundan/ ad hañ vill vera viſſ um̃ ad eingeñ ſleppe ſier ur Hende. J þridia Mata meiga Meñ ottaſt meyr fyrer þeim Ovin ſem nærre oſſ er / eñ hinum

hinum / sem er nockud langt fra / þvi ef hann fiarlægur er/kunnum vier ad hafa Tijma til / ad taka til Vopna / og buast til Varnar moot honum / enn er hann nalægur/þa kann hann ad svijkiast ad oss Oforvarandes: Soddann eirn Ovinur er Nolleed / Skal eg segia hann sie i Dyrunum hia oss? Ja / ad sønnu / vier berum hann i Barmenum/ hann fylger oss allstadar/ og slepper aungvu Tækefære til ad giøra oss Skada. J Fiorda Mata/ þess argare og falskare / sem eirn Ovinur er/ þess meyre Hætta Von er af Honum: Sa sem hylur Ovinskuna under Vinskapar skyne/ er megnugur til ad giøra hinn mesta Ohagnad: Þann veg er þvi enn þa hattad umm Nollæd / hvert ed seigest vilia tala Fridsamlega vid oss/eins z Joab vid Abner 2.Sam: 3.v.27. Enn særer oss þo til Dauda/ Þad er bued til / ad forsorga oss med Vellyst og Dægrastitting / og sijnest i þann Mata nærsta Vingiarnlegt / enn þar er Aungull og Agnne under Beitunne/

unfie/ og ef vier tökum hana / þaa erum vier Glaḟader. J Himla Maata giorer Fiølldi Ovinaña þa þess hrædelegre: Og Verølldeñ er eiñ mikell og megfugur Her-Flockur a mote oss/ þar i er eing eñ Skiett edur Stand/ Jaa/ Snart ecke ein Skiepna / sem ecke ødruhvertu skyllde a moote Sꝏlufie. Veralldlegar Byrdingar leitast vid ad fꝏra oss med Dramblꝏte/ Rijkdoomureñ freistar vor med Aggyrne / Medlꝏted / vill telia oss Tru uñ ad gleima Gude / Mootgꝏngureñ til ad Møgla a moote hønum / Vort eiged Matbord verdur oss ad Snøru / vor Fꝏdsla dregur oss til Ofaats/vor Dryckur til Dryckiuskapar/ vor Selskapur / Jaa / Vorer nꝏstu og bestu Viner eru opt a moote oss i þessum Bardaga / nꝏr þeir anadhvort med Epterdꝏmum/ edur Ordum locka oss til ad Syndga.

9. Hugleid allt þetta / og seig mier so/ Kiære. Mun Sꝏleñ þa hun er so umkryngd og umsetteñ hafa Stunder til

ad

ad ſoſa-Dalila kuſie ad ſeigia vid Sam
ſon / ad þad være Tijme til ad vakna /
þegar Philiſtæi voru yfer hōñ komner/
og Chriſtur ſeiger oſſ / Ef Husbondeñ
viſſe / a hvorium Tijma Þiofureñ ko-
ma munde/ þa munde hañ vaka/og ecke
læta ſitt Hus i giegnum grafa/ Matth.
24. v. 43. Eñ vier lifum midt a mille
Þioofa / og meigum þar fyrer giæta ad
þeim hvern Tijma/ Hvør er þar eñ þa
a medal vor / ſem hafe þa Framſyne
fyrer þeim dijra Hlut Sæluñe/ſem hañ
hefur fyrer Huſe ſijnu / edur og jafnvel
fyrer hinu lakaſta er hañ a / edur hon-
um tilheyrer : Jeg Ottaſt ad Sæleñ
mune ſeigia vid oſſ / þad ſem Chriſtur
ſagde vid Læreſveinana/ Matth. 26. v.
40. Hvad? Kuñe þier ecke eina Stund
ad vaka med mier/Þvi eg true þad mun-
de Torvellt vera fyrer marga af oſſ/ ad
giøra Grein a nær vier koſtum Einum
Tijma uppa Sælena / Jafnvel þoott
vier vitum ad hun er an Aflæts uñ-
kryngd af hinum ſkæduſtu Ovinum.

O Wei / Hvad mun þar þa verda af hiñe aumu Saal/ nær hennar Motstandarar hafa so mykla Vmsorgun / og Omak til ad Kollsteypa heñe/og vier høfum alldeilis aungva Hyggiu æ ad frelsa hana ? J Sanleika/ þad geingur heñe/ so sem Borg þeirre/ er umsetenn er/ J hvørre ad eingenn Vordur edur Vørn er/hun mæ vera fullviss þar um/ad hun verdur Ovinunum ad Herfange. Hugleided þetta þier sem Gude gleymed / Jæ/ þier sem gleymed siælfum ydur/ ad hañ kann ecke svipter ydur i burtu / og þar sie eingenn framar / sem ad frelse / Psalm. 50. v. 22.

10. Eg talade um eitt Andlegt Hægt / hvar med nockrum Hlut kynne skadnæmt ad vera/og þad kiemur af Ytñre og Jnn are Vantemprun/ edur af þvi/ett Hlut ur Jnvortes i siælfum sier fer aflaga / og er et so skickadur sem vera æ : Þad framkiemur tytt vid Lykame vora/ þeir eru ecke alleina Vtvortis Ofrijke underorpner/ helldur og Jñvortes Veiker og

W Sott-

Soottþætter/ og þa fiñum vier grant/ ad þeir eru i Nauſka/ og þarf þeſſ ei vid ad nockur miſſe oſſ aa/ ad leita Raada til ad hiaalpa þeim til Bakans aptur/ Eñ þetta framkiemur og vid Saalena: Vier kollum ad þeim Lijkamans Limum lijde illa/ ſem ecke duga til ad giøra þeirra Verk. Smeckureñ er veikur þegar hañ ei giefur ſmackad/ Sa Mage er Vanheill/ſem ecke ſmelltet vel Mateñ/ Þaſſveg er þad med Saalena/ þegar heñar Partar ecke framkuæma ſitt Verk.

11. Partar Saalareñar eru Sierdeiles þeir/ Skynſemeñ / Vilieñ og Tilhneigingarnar. Og þarf ei laungt Vitna ad leita þar uñ/ad þetta ſie midur ſkyckad/eñ vera aa/og aflagad/ Saakum eina Mañeſkiu ſkygnaſt rett iñ i Niarta ſitt / og Nugleida / hvad lijted þad ſie ſem hana ſkyniar uñ Andlega Nlute/og ſeigia ſvo hvort heñar Skynſeme er ecke formyrkvud ? Nvad mykiu helldur / ad heñar Vilie er bueñ til hins

Jlla/

Jlla/eñ hins Gooda/og þa seigia/hvøert hefiar Vilie er riettur ? Og hvad stoora Laungun hun hefur epter Syndasamlegum Minade/og hvad Kalldur og Volgur hañ er til Guds/ og hins Gooda/ og seigia þa hvort hañs Tilhneigingar eru ecke illa skickadar z þverbrotnar/ hvad hañs eigeñ Skynseme vitnar Jnvortes ? So sem nu / ad þad er hid Fyrsta Medal til ad lækna Lykamans Siukdoom/ ad vita Orsøkena til Siukdoomsens/ So er þad næsta þarflegt ad þeckia hvørneñ Sæleñ hefur i Fyrstu hrapad i þessa Vanheilsu/og þad vil eg nu seigia i stuttu Male.

Hiñ Fyrste Smittmaale.

12. Gud skapade hiñ Fyrsta Mañ Adam an Syndar / og giørde Sælu hañs med fullu Vite a Skylldu siñe/og þad med slijku Atgiørfe/ad hañ kuñe ad giøra Fullnustu øllu þvi er Gud krafde af hønum/ hefde hañ villad. Þegar hañ nu hafde þañeg skapad hañ/giørde

de han eitt Sattmaal / edur Samning vid han / til þess / ad ef han hiellde a= framm i Nlydneñe vid Gud/i þvi ad synd= ga ecke / þa skyllde fyrst þad Afgiørfe Sælareñar/ sem han þa hafde/ alldrei vid han skilia/ og i Añan Mæta skyllde hñ alldrei deyia/ helldur verda uppnum= eñ i Himneñ/til ad lifa i eilijfre Sælu. Eñ þar hverk a moot / Ef han Synd= gade z giørdest Gude Ohlydeñ/þa skyll= de han og øll hans Børn epter han / missa þa Skynseme/og fullkomnu Vel= magt/sem giørde han Duglegan z hæfe= legan til ad fram̄koma allt þad er Gud af honum krafde/ Og i ødru Lage skyllde han vera Daudanum underorp= eñ / og ecke þad Einasta / helldur og Eylijfre Fyrerdæmingu i Helvijte.

13. Þetta var þad Sattmæl sem Giørdest vid Adam / Og allt Mañ= legt Kyn i honum (sem vter Al= meñelega køllum hid fyrsta Sattmæl) hvar i Gud gaf Adam eitt fierdeiles Bod ord / sem alleina var þar i foolgid / ad

han

hañ einasta ecke skyllde eta af einu Tre i Alldengardenum / þeim er hañ hafde sett hañ i / Eñ hañ (Adam) af Diøfulsens Jñblæstre etur af Trienu / gioreft Gude Ohlyddeñ / og med soddañ Nætte færer Bølvan yfer sig / og alla sijna Epterkomendur / og med þessare siñe einu Synd / tapade hañ bæde þeim fullkomnu Viszmunum/ er hañ hafde a Skylldu siñe / og þeim Mætte/ er hañ hafde til ad framkvæma sijna Skylldu vid Gud. Og vier so sem þeir ed fædder eru epter hañs Mynd/ giordum slijkt hid sama / og erum þar med ordner fæ-vijser i þvi ad þeckia hvad oss giora byr iar / So og veiker og Odugleger til ad giora þad / Oss er leitt ad giora allt hvad gott er / eñ til alls hins. Jlla erū vier bodner og buner / riett eins og eitt veikur Mage / hvern ed velger vid heil-næmre Fædu / eñ laungar i Ohreinindē sem ala Stukdoomeñ.

14. Nu sinæ þier af hveriu Sæl-eñ hefur feinged siñ Siukdoom / hvar

ed synest ad vera ad fullu Banvæn/þar fyrer helld eg ad ei gioreſt þorf / ad færa fleire Røgsemder til þess / ad þier fyrer vijst vited/ hve miken Skooſka Sææ leſn er i komen / helldur mætte synaſt ad þier af Ufmælan þiſſare mættud giora ydur i Lund/ ad hefie ei yrde hoolped. Þo uppa pad/ad einge ſkule hafa ſo Dæ- lega þanka / og þar med afkala ſitt Nyrduleiſe um̄ Sæalena/ þa ſkal eg ber- lega ſyna ydur/ad hefie biargad verdur/ og pad med hiſſe þreingiande Orſøk / sem a ad þriſta oſs til Vm̄ſorgunar.

Ad vor Vmhyggia ei ſkule ver da forgiefens.

15. Hin̄ Fiorde Tilgangur er/ ad oſs ſynest ad vor Vm̄ſorgun ei mune forgiefens verda/miklu helldur nockurs- konar Medal / hvar med vær kunnum vardveita pad / er vier ſorgum fyrer / hvar þetta vantar / þar verdur vor Vmhyggia Dæadlaus. Lækna ren yf- ergiefur hin̄ Siuka/ er han̄ ſier ad þar er einge n Von um̄ han̄ leingur / epter

þvi

Þvi hañ sier þad er forgiefens ad birta honum nockud framar / þar hvert a mooteef hañ sier honum Bata-Von / þa brukar hañ siñ Læknesdoom : Þessa vegna høfum vier nooga Orsøk ad taka oss uppa Vmhyggiu fyrer Sææluñi vorum. Eñ nu er ecke so ørvænt um þær/ad þær kuñe ecke ad komast til rietta aptur / Ja / þeim kañ æn Efa hoolped ad verda / ef vier vilium þad tilleggia sem i voru Vallde steñdur.

16. Þvi jafnvel þott ad Mañlegt Kyn være eylijfre Fordæmingu underorped vegna Adams Syndar / samt hefur þ Gude þocknast ad myskuna sig yfer Eymd vora / med soddan Hætte ad hañ gaf oss siñ Son / og giørde i hoñs Nyañ Sættmaala vid oss epter þad vier høfdum broted hiñ Fyrsta.

Hm Annar Sattmaale.

17. Hiñ Añar Sættmaaleñ giørdest vid Adam / og so vid oss / i Alldengardenum strax epter Falled / og er stuttlega Jñefaleñ i þessum Ordum / Sem

3. v. 15. Þar Gud mlykkar ad Kriſt-
uſiat Sæde ſkule Sundurmeria Nogg-
ormſens Høfud / og þeſſe Sakmæle/
ſo vel ſem hiñ fyrre / er ad nockru leite
folgeñ i þeim Velgiørningum ſem Gud
villde audſyna / eñ ad nockru / i Skylldu
þeirre / er oſſ byriar ad framkvæma.

18. Gud lofar þar i/ ad ſenda ſiñ
Einka Son (ſem er Gud æſamt med
ſiælfum hønum) i Heimeñ/ til ad verda
Madur / oſſ ad øllu lykur ad Syndeñe
frateke ñe/ og ad hañ ſkule utrietta ſier-
deiles / þeſſa Hlute fyrer oſſ.

19. Fyrſt ad Opinbera oſſ ſyns
Fødurs Vilia / epter hvørium ef vier
lifum/ þa ſkilldum vier verda viſſer
um̃ ad vier yrdum hønum Velþocknader/
og ad hañ villde oſſ þad Launa. Hviad
i þeſſu var mykell Partur af hañs Em-
bætte foolgeñ / Hvad hañ og giørde i
þeim mørgu Predikunum og Bodord-
um / er vier heyrum i Evangelio/ Og i
þeſſu er hañ vor Spámadur: Þad var
i Fyrndeñe eins Spámañs Embætte /
ecke

ecke alleinasta ad seigia fyrer / hvad fra̅ am̅ skyllde koma / helldur og ad kiesa: Skyllda vor i þessu Efne er / ad heyra honum kostgiæfelega / og ad vera Buner og Bodner til ad heyra þeñañ Guds Vilia / hvorn hañ kom til ad Openbera oss / af Himnum ofañ.

20. Þad Añad hañ ætte ad giøra vor vegna/var ad fullnægia Gude fyrer Synder vorar / ei alleina fyrer þa Eina Adams Synd / helldur fyrer alls Mañkynsens Synder/og þar med ad ufvega oss Syndaña Kvittun/ Guds Nad og Vingan/ og ad frelsa oss fra̅ Helvijte og Eylijfre Fordæmingu/hvør ed var Straff þad / er vier høfdum til unned med Syndum vorum: Allt þetta giørde hañ vor vegna med sijnum Dauda. Sialfum sier hefur hañ Fornfært/fyrer Heimsens Synder / og þar i er hañ vor Kieñemadur. Þad var Kieñemañsens Embætte ad Offra fyrer Folksens Synder. Vor skyllda i þessu Efne er Fyrst / ad ydrast af Hiarta/ og læta af

Syndunum / an hvörs þar alldrei mu-
nu verda oss fikatefnar / Jafnvel þoott
Christur dæie sie. J Anars Marka/
ad trua fullkomlega / ad ef vier þetta
giørum / þa munum vier þessa hans
Offurs niootande verda / allar vorar
Synder / hvad margar og stoorar sem
þær eru / munu þa verda oss fyrergiefn-
ar / og vier frelsader fra þvi Eylijfa
Straffe / er vier med þeim forþienad
høfum. Sa Anar Partur Kienemann-
legs Embættes var ad Blessa og Bid-
ia fyrer Folkenu / þad hefur og Christur
framkvæmt vegna vor: Þad var Eitt
Stierdeiles Erende / sem hans Fader um-
baud hønum / ad blessa oss / so sem St.
Petur seiger / Act. 3. v. 26. Gud sende
sinn Son til ad Blessa ydur / og þad sem
þar strax a epterfylger / sijner oss hvar
i þesse Blessan foolgenn er / sem er i þvi /
ad sierhver Einn snue sier fra sinne Vond-
sku. Þau Medøl sem hann brukad hef-
ur / til ad umhverfa oss fra vorum Synd-
um / eiga ad reiknast fyrer hina stærstu

Velgiørninga medal allra. Hvad vid kiemur hinu ødru / sem er / ad bidia / þa framkvæmde hañ þad ecke alleina hier a Jørdeñe / helldur og giører hañ þad eñ nu an Aflæts i Himnenum. Hañ er a Nægre Hond Gude / og er Medalgangare fyrer oss / Rom. 8. v. 34. Vor Skylldа hier i giegn er / ad vier aungvanveigeñ i mootstøndum þessare hñs Dutseigianlegre Blessan / helldur sieum Viliuger ad taka vid heñe / i þvi ad snua oss fra Syndum vorum / og ad giøra ecke allar þær Bæner / er hañ giører fyrer oss / Avaxtarlausar / hvørtar alldrei munu koma oss til Gagns / a medañ vier forum afram i Syndeñe.

21. Þad þridia sem Christur atte ad utrietta fyrer oss var þad / ad medbyka oss Styrkleika og Krapta til ad giøra þad sem Gud af oss utheimter / þad hefur hañ fullgiørt Fyrst i þvi / ad hañ hefur mykt þad Løgmal sem Adam var gefed / hvørt ed Straffade jafnvel hina minstu Synd med Ey-

lijfre

lijfre Fordæmingu / og i þvi ad hañ alleina heimter af oss eina Falsiausa og Hiartgrona Kostgiæfne / til ad giora þad vier Megnum / og þar oss Bresto ur / lætur hañ sier nægia med Alvarlega Ydran. J Añan Mata / i þvi ad hñ sender Helagañ Anda i Hiørtu vor til ad stiorna oss og styra og giefa Krapt til ad yfervinna Syndena z Freistingarnar / og til ad giora allt þad / er Gud nu Krefur af oss / sem erum under Evangelio / og þar i er hañ vor Konungur: Konungsens Embætte er / ad Styra og Stioorna / og ad briota Ovinena undir sig / vor Skyllda þar i moot er su / ad vier Undergiefner sieum / so sm̄ Hlijdug- er Þegnar / til ad stioornast og styrast af honum / ad vier sieum øllum hñs Bodum hlijduger / Ad vier ecke hofum Hluti edur sieum Fylges-Meñ i Uppreisste nockurre: þad er / ad vier ecke elskum / edur hijsum nockra Synd hia oss / helldur bidium hañ ævallt um̄ Rad / sem oss kañ Mattuga ad giora / ad yfervinna allt

allt / og færa oss þa sömu Naad i Nyt med allre Alvorugiefne og Kostgiæfne.

22. J Sydasta Maata hefur hann utvegad oss eitt Eylyfast og Dyrdarfullast Arf / Eitt Konungs Ryke i Himnenum / hvert hann er farenn ad taka i Hefd fyrer oss / vor Skyllda hier a moote er su/ ad vier giölldum Varhuga vid / ad vier ecke töpum vorum Parte þar af/ Hvad man Efa skiedur / ef vier lifum afram i nockurre Synd Wörunarlaust. Þar næst ad vier ecke festum Ast vora vid Verolld þessa/helld ur epter Postulans Amtnn ingu/Col. 3.v. 2. Þeinktum a þad sem þar uppe er/ og ecke a þad sem er a Jørdune. Lætum oss jafnan langa epter / ad fa til Eignar og Forráda þennan vorn Blessada Arf/ hia hvertum ad allt þad sem hier nidre er/ mun synast oss lytels verdt og Audvirdelegt.

23. Þetta er stutt Innehalld þessa ahfars Saktmalans/under hverium vier nu erum/ hvar i þier siaed hvad Christ, ur

ur hefur giørt oss/ hverneñ hañ utrieck-
er þetta mikla Þrenslags Embætte/ sem
er Konungs / Kieñemans og Spamans
Embætted. So vel sem þad sem af
oss utheimtest / hvad ef vier ei trulega
framkvæmum / þa mun þad oss alldrei
gagna / sem hañ hefur giørt fyrer oss/
Hañ vill ei Prestur vera / til ad Frel-
sa þañ sem ei vill læra sier kieña af hon-
um/ so sem Spamañe/ og ei stioorna af
honum so sem Konunge. Ia/ ef vier
forsomum vora Skylldu/ i þessū Sætt-
maala / þa vilia vorer Koster verda kiæ-
kare / eñ þott hañ hefde alldrei fyrer
oss Dæed/ þvi þa eigum vier ecke allei-
na ad svara til Logmalsens Yfertrod-
slu / i þeim fyrsta Sattmaala / helldur
og til Misbrukunar Nadareñar/ sem
er þad/ er af øllum Syndum mest reit-
er Gud til Reite. Þar þvert a mote/
ef vier lifum trulega þar epter/ þad er/
ef vier af øllu Hiarta æstundum ad
hlyda sierhverriu Christi Bode og Skip-
an / giørum aungva Synd med fullum

Vilia/ helldur Grandum / og lantum af ollu þvi/ er vier til Forna hæfum seker i vered/ Þa er pad fullkomlega vyst / ad aller ædur greinder Christi Velgiørning ar heyra oss til.

24. Nu siaie þier þa/ hverfu lit-la Orsøk ad þier hafed til ad burtkasta þeirre tilbærelegu Umhyggiu / sem ydur byriar ad hafa fyrer ydar Saalum / i þeirre Meiningu / ad þeim kune eing-anvegenn Holped ad verda / þvi þad er alldeiles vyst / ad þeim kann ad verda Biargad/ Jaa/ i Saaleika/ þ er so hætt-ad med þær / ad þær eru fram yfer allt annad hæfar til ad taka Vara a. Være þar ecke af Christo þaden Endurleyst-ar/ þa være þar eingen Von til/ ad vor Umforgun kynne hid minsta Hialpa. So og aptur / ef Endurlausnen være sked med þvi mote / ad aller skylldu Holpner verda/ hverneg sem þeir lifdu/ þa mund-um vier þeinkia/ ad ecke være Þorf a/ad sorga fyrer Saalunum / epter þvi þær yrdu so holpnar man þess. Enn þad

hefur

hefur so þocknast Gude/ ad haga þessu so/ ad Saaler vorar skylldu med riett-re Umsorgun verda Hluttakande i øll-um þeim Velgiørningum / sem Christ-ur hefur utvegad þeim.

25. Enn ef vier nu et vilium / ept-er allt þad sem Gud hefur giørt / til ad freisa Saaler vorar / kosta Umhyggiu nockurre uppa þær/ þa høfum vier med øllum Rette forþienad Helvijte. Ef Lækner nockur tæke ad sier eitt siukann Mann / sem være þvingadur af Van-væñre Sott / og ad hann med Kunnattu sinne kynne ad koma hønum so langt/ ad hann være viss um/ þad hann kynne heill ad verda/ Ef hann alleina siaalfur tæke Vara a sier / og breitte epter Meistarans Raadum/ Mundu þier ei þeinkia ad þeim Manne være teitt ad lifa/ er þad ecke giø-ra villde? So i Sama leika er þeim Manne Saala sijn leid / sem med Vilia og Vit-und kastar henne burt/ z ei vill samþyckia þessa smaau Hlute/med hveriū henne hiaalp ad verdur/ fraa Eylijfre Helvijtes Pijnu.

26. Hier ſiaed hvad ſtoora Medaumekvan ad Gud hefur vid Saaler vorar. Su Heilaga Guddoomſens Preſiing / Fader/ Sonur og Heilagur Ande/ hafa giort alla Hlute/ hvør um̃ ſig/ þeirra vegna: Faderẽ gaf uſ ſiñ Eingietẽ Son / Sonurẽ gaf ſiaalfañ ſig/ forlieẽ ſyna Dyrd/og þolde hiñ bikra Dauda aa Kroſſenum/ alleina til ad hiaalpa Saalum vorum fraa Eylyfre Fordæmingu/ Hiñ Heilage Ande er alltyd til Reidu og tekur Vara aa oſſ med hañs Syfelldum Raadar Fyrerhetkum / til ad giøra oſſ Duganlega til ad utrietta þad / ſem aa ad frelſa Saaler vorar. Jaa ſo giarnañ vill hañ ad vier ſkulum þeckiaſt hañs Tilbod/ad þad verdur um̃ hañ ſagt/ ad hañ hryggeſt / nær vier fornæmunſt þau / Eph. 4. v. 30. Hvad kuñum vær nu meira Gude til Angurs og Mishocka ad giøra/ eñ ad forſmaa/ þad ſem hañ ſo mykels metur? ſem eru Saaler vorar / hvøriar Chriſtur hefur ſo dyrmætar halldeð/ad hañ hefur uthellt fyr-

er þær skiꜳnum Blood-Dropum / og ad vier skylldum þa ecke kosta hiñe miñstu Ahyggiu uppa þær. J Veralldlegum Efnum plegum vier ad vilda Eiñ Hlut / epter þeirra Meiningu sem þar hafa best Viksmune ꜳ : Nu i Saꜳleika / þa veit Gud best / hvør ed giørt hefur Sꜳler vorar / hve mykels þær verdar eru / og epter þvi hañ metur þær so mykels / þa lꜳtum oss skamast vor vid ad afrækia þær / Jafnvel þott pad ecke frañkiæme / nema af Virdingu vid hañ / Sierdeiles þar vier sꜳum ad þar er so good Von um̃ þær / ad vier ecke kunnum ad tapa þeim / nema vegna vors eigeñ Hyrduleyses.

27. Eg hefe nu stuttlega yfirfared þessar fiorar Orsaker / sem eiga ad þreingia oss til þeirrar Vmhyggiu / er vier eigum ad hafa fyrer oss / og eg i Ondverdu frañsette / Hvørra sierhvør ein / ecke aꜳd kañ / eñ ad hvetia oss til ad hyrda um̃ Veralldlega Hlute / Jeg hefe og synt hvad miklu meyr þad sam-

biooδe

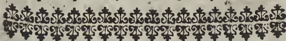
bioode Skynsemenie / Ja hvad miklu naudsynlegra pad ste ad Madur giore. þvilijkt vegna Salarennar / hvad kan eg nu framar ad giora / en ad enda med þessum Esaiæ Ordum/ C. 46. v. 8. Hugleided þo þetta og vered Hugprud. er: Pad er / breited so vid Saler ydar/ so sem ydar Skynsemie kiener ydur ad giora / um allt anad sem ydur tilheyr. er og ydur med rettu byriar / epter þvi ad Salenn er pad/ sem ydur Skynsemena giefur/ hvoria þier bruked i ollum yd. ar Veralldlegum Verrettingum/ skyllde pa ecke hun sialf niota nockurs Vel. giorninga af þeim Vitzmunum/ sem þier hafed af henne ? Pad er eins og ef Einum Manne i sinu Huse/ sem for. sorgar Þienara sina og Hiu med At. vinnu / skyllde sialfum vera bannad / ad eta / og hann so alleina i Husenu deya af Hungre og svellta i Hel.

28. Og so sem Retturenn skulldbynd. ur ydur til þessa / so gioret og Myskun. semenn / þier vited sialfer ad hin auma

Saal hrapar i oendanlegt og outsegtanlegt Volæde / ef þier halldeð afram i þvi ad afrækia hana/ og þa er þad allt of seint/ ad hugleida þetta. Su allra sqdasta Hialp er þier kunned ad vænta/ er Guds Myskunseme / eñ hana hafe þier Forsmaad og Misbrukad / Med hvada Hiartalage kuñe þier þa/ i stærstu Naudsyn ad bidia um̃ hañs Miskun fyrer ydar Saaler ? þad þier ei sialfer villdud syna þeim þa Medaumkvan / er sialfer aattud Balld a ? Jaa / ecke jafnvel so miked ad þier villdud þeinkia til þeirra / og kosta nockru af þeim sialfrædes Tijmum uppa þær/ sem þier asiaris / nærre þvi ecke vited/til hvørs þier bruka skuled.

29. Hugfested þetta / og þar þier voned ad Gud mune myskuna sig yfer ydur nær þier vidþurfed / þa seted ydur sialfum fastlega fyrer ad audsyna Myskunseme i þvi / ad þier taked ydur fyrer þa Vm̃sorgun sem þier skylldet erud ad hafa fyrer ydar Dyrmætu Saalum.

30. Nafe nu þetta sem allareidu er sagt / taled ydur Tru um þessa so Naudsynlega Skylldu ydar / vil eg laata þad vera mitt fyrsta sem eg skal giøra / ad seigia ydur / hverneg Umhyggia þesse skal brukast / hvad / i einu Orde ad seigia / er þar i folged / ad þier giøred allt þad sem hlyder til þess / ad giøra Saalena Hoolpna / hvørt ad er Ender og Mæler allrar vorrar Umsorgunar / Og hvad þetta sie / vil eg nu syna ydur.

I. Capitule.

A Heim Fyrsta

SUNNUDEGJE.

Mannsens Skyllda af Natt urunnar Lioose / af Ritningarenn ar Lioose. Þeir Þrijr storu Þar

tar aþ Mañsens Skylldu / vid Gud/vid sialfzañ sig/ og vid siñ Náunga. Þær Skyllda vid Gud / i Truñe / i Fyrerheitun um/i Voneñe/ i Elskuñe/ i Ott anum/ i Traustenu.

ÞEsSE Velgiørdningar þeir/ sem Christur hefur oss afrekad eru, a þañ Hatt/ ad þeir ei añad kuña/ Eñ giøra Salena hoolpna / Epter þvi ad hin Eylijfa Saluhialp er Eiñ af þm/ Eñ fyrer þvi ad þesser Velgiørdningar ecke heyra oss til / fyrr eñ vier fullgiørum þad / sem af oss heimtest / þa mä hvør Eiñ sem vill Salu sijna holpna/laata sier vera umhugad ad framkvæma þessa sijna Skylldu / Hvør ad hun sie / hefe eg Allareidu nockud talad um Almeñelega / sem er ad Madur af øllu Hiarta / og fullre Alvøru kostgiæfe ad hlijda / og giøra allt þad sem Gud vill

og hýdur. Enn epter þvi ad þesse Guds Vilie innebindur i sier marga sierdeiles Pluute/ þa er Þorf a ad vita hvor ter ad sieu þesser sierdeiles Pluuter / sem Gud krefur af oss / hvad ef vier framkvæmum/mun þad giøra oss Eylyffelega Saaluhiolpna/og ef vier þad forsoomū/ þa mun þad steipa oss i Eilijfanlega Vesøld.

Nátturunnar Lioos.

2. Af þessum Pluutum eru sumer / sem ad Gud hefur med þeim Nátte Jnnþryckt og Jnnplantad i Saaler Vorar/ ad vier þeckium þa af Nátturūne / þad er vier mundum vita þad ad vera Skylldu Vora/ safnvel / þott vier þa alldrei lært hefdum af Ritningūne. Ad þessu sie so Hattad / kunnum vier ad sian af Heidingiunum / hvorier alldrei hofdu heyrt hid minsta / hvorke af þvi Gamla nie Nya TESTAMEN-TE/ og samt þeckia þeir sialfa sig ad vera Skylldbundna / under sonnu Almeñelega Skylldu : So sem er / ad

dyrka Gud / giøra riett / Heidra For=
elldrana/og astad þvilgkt/so sem Sancte
PALL seiger/Rom. 2. v. 15. Ad þeir=
ra Samvitskur aklaga edur afsaka þa/
þad er vitna fyrer þeim / hvørt þeir i
þessum sierdeiles Hlutum hafe giørt
þad þeim bar edur ei.

3. Nu þo Christur hafe fært eitt
stærra Lioos ifi i Heimeñ / þa meinte
hañ þo alldrei þar med ad utslockva
nockud af þvi sem Gud med Nattuuruñ
ar Lioose hafde iñplantad i Sæler vor=
ar / Og verd eg þvi ad seigia ydur / ad
ydur byriar ei ad gæanga þvert a moote
þessu hinu minna Lioose : Jeg meina /
þier eiged ecke ad voga ad giøra nockurn
Hlut af þvi sem Nattuurunar Lioos
alleina kañ ad syna ydur ad sie Synd.

4. Þad mæ med riettu særa Eins
Christens Mañs Hiarta / ad horfa a
nu uñ Stunder / ad nockrer af þeim
sem villa lææta hallda uñ sig / þad
þeir þecke Gud / Lifa þo i Soddan
Syndum / sem hiñ argasta Heidingiæ
munde

munde bioda vid/Þar eru þeir sm̃ meina sig ad vera nockud betur upplijsta en̄ þeirra Brædur/ og meina ad þeir hafe Yferburde i Heilagleikanum / en̄ syndga þo hvert i moote øllum goodrar Skyckunar Reglum og kalla ad þad sie eitt Partur af sijnu Christelegu Frelse ad breita so. En̄ aller þeir sem elska Sæluhiælp sijna take sier vel Vara ad þeir ecke af þessum afvega leidder verde / helldur bygge uppa þan̄ Grundvøll/ ad hvad hellst sem stæler Mannen̄ upp i þvi Jlla/ kan̄ alldrei ad koma af Gude.

5. En̄ þo vier ecke meigum utsløckva þad Lioos / sem Gud hefur þannin̄ Jn̄planad i Sæler vorar /So er þad þo ecke sa einaste Vegur/ med hverium ad Gud hefur Openberad oss sinn Vilia/ meigum þvi ei læta so bued / hellldur fara leingra ɶfram̄ / til ad skoda hvad Gud hefur oss fyrer ønnur Medøl Open̄berad.

Ritningarennar Lios.

6. Begrifin til ad þeckia þad / er Ritningen / i hvørre skrifadar eru ad-skilianlegar Guds Skipaner / sem hañ hefur oß giefed / til ad vita hvar epter vier skylldum rietta oß.

7. Af þessum voru nockrar utgiefnar ádur eñ Christur kom i Heimeñ: Þesshattar eru þau Bodord er vier finum / hingad z þangad i hinu Gamla Testamente / eñ sierdeiles Iñefaleñ i þeim Tyu Bodordum / og þeirre kostu-legu Fimtu Mosis Bok. Oñur eru lioos-lega utløgd af Christo / hvad ed gaf af sier eitt stærra Lioos / bæde i þvi Løg-maale sem Natturañ hefur oß Iñ-plantad / So og i Gamla Testamente-nu / Og þeise finast i þvi Nya Testa-mente i Margvyslegum Bodordum og Lyfs-Reglum sem hañ og hañs Postul-ar hafa oß epterlaated / eñ allra hellst i þeirre Gudrækelegu Predikun a Fiall-enu / er vier finum uppteiknada i Mat-thæi Gudspialle / i þeim 5. 6. og 7. Capitulum.

8.

8. Wier skylldum vel tala nockud um̃ hvert eitt af þessum sier i lage/en̄ epter þvi / ad þad munde leingia miøg so Raduvora / hvar af hun kyñe þess Ohaganlegre ad verda fyrer Almugan̄ / hvarium til Gagns þetta alleina er ætlad / þa vil eg helldur fara ad þessu med ødrum̃ Hætte / giøra eitt stutt Agrip yfer øll þaug til samans/ og audsiñna so Skyrlega/ sem mier er møguglegt / hver ad sie hvers eins Christens Mañs Skyllda.

Mañsens Prefalldar Stoor-skylldur / hvar af hinar adrar hafa siñna Uppruna.

9. Þetta fiñ eg stuttlega ad vera innefaled i þessum Postulans Ordum / Tit. 2. v. 12. Ad vier skulum lifa Hooksamlega / Riettvijslega / og. Gudrækelega i Heime þessum. Hvar af þetta Ord HOOFsamlega innebindur vora Skylldu vid Sialfa oss. RJETT-ferduglega/ Wora Skylldu vid vorn Nau-unga

unga/ GUDRÆKEleiga/ vora Skylldu vid Gud. Þetta skulu vera Nøfud styckeß af Mæle mijnu / Vor Skyllda vid Gud / vid oß Siælfa og vorn Næunga. Eg vil taka til æ Skylldusie vid Gud/ so sem þeirre sem er hiß hellste Grund-Vøllur / hvar uppa hinar adrar byggiast eiga.

Skylldañ vid Gud.

10. Vor Skyllda vid Gud er i mørgum Nlutum Innefaleñ / Tvær hin ar Nellstu eru þessar/ Fyrst ad medkieña hañ Sañañ Gud ad vera / I Añañ Mæta/ ad hafa aungvañ añañ Gud eñ hañ. Vnder þessu eru folgner aller þeir Punctar i hvøriñ øll vor Skyllda vid Gud er Innefaleñ/ sem eg vil syna hvøria i synum Stad.

Ad medkieña hañ Sañañ Gud ad vera.

11. Ad medkieña hñ sañañ Gud ad vera / er þad ad Truaj þad hañ sie Eylyfur og Dyrdlegur Ande/ sem vered hefur

hefur þ alla Eylgfd/ an Upphafs/ og varer uffi alla Eylifd an Enda. Ad hañ sie vor Skapare / vor Endurlausnare / vor Helgare/ Fader/ Sonur z Heilagur Ande/ Eiñ Gud/ Blessadur ad Eylyfu. Ad hañ eingre Umbreiting sie under orpeñ / Helldur sie Oumbreitañlegur: Ad hañ sie eingeñ Lykamleg Vera/ so ad vor Augu kuñe ad sia hañ/ helldur Andlegur z Osynelegur/ hvern eingeñ Mad ur hefur sied/ edur kañ ad sia: So sem Postuleñ seiger/ 1. Tim. 3. v. 16. Ad hañ sie Omælanlega mikell og Ypparlegur/ frañ yfer allt þad sem vor Skyn seine/ edur þanckar kuña ad leida sier i Hug: Ad hañ ecke hefur sitna Veru af nockrum / helldur giefur øllum Hlutum þad/ ad þeir eru.

12. Allt þetta eigum vier ad trua uñ hañs Veru / Eñ þar fyrer utañ kiñum vier ad hañ er i Ritningune Openberadur/ med adskiliañlegum Kostulegum Nøfnum/ so sem þetta/ ad hañ er Dendanlega Goodur og Myskunsamur/

ur/ Trufastur / Riettlatur / Alvitur / z Myskels-Mattar og Naadignar/ hann stiornar og rædur øllum Hlutum med sine Forsioon/ad hann veit alla Hlute/og er allstadar Nalægur. Þetta er af þeim Skriptlærdu kallad Guds ättri buta, edur Eigenlegleikar. Og eigum vier allt þetta ad jata um Gud / enn alls Efa/ þad er / vær eigum stadfastlega ad trua/ ad øll þesse Guddoomlega Naadign/sie i Gude med hærsta Moote/ og a þann Naatt/ad hun alldrei kune ad skilia vid hann: Hann kann alldrei annad ad vera/ enn Oendannlega Gooduт/Myskunsamur og Trufastur / etc.

13. Enn þar i er nockud meira spunned/ad medkienna hann ad vera vorn Gud/ Þad er / vier eigum ad gialldа honum / ellar þær/sier i Lage Skylldut/ sem ein Skiepna er sijnum Gude skylldug um / Hvørtar þær sieu / Vil eg nu seigia.

Truen.

14. Hin Fyrsta er Truenn / ecke alleina su/ sem eg er buenn um ad tala / um hans

hans Veru og Eigenlegleika/helldur og eirnen hans Orde vidvgkiande / ad vier fullkomlega og stadfastlega truum / ad allt hvad han seiger/sie Obrygdull Sann leike / þecka kiemur til af þeim Guds Eigenlegleika / sem er ad han er Sann-ordur / þvi Natturan kiennier oss þad/ ad vier eigum ollu þvi ad trua / er sa seiger/uppa hvørs Sannsøgle vier reid-um oss / Nu er Heiløg Ritning Guds Ord/og dæmum vier þar af/ad allt þad hun hefur inne ad hallda / sie fullkom-lega Satt.

15. Innehallo Ritningarenar er Fernslags: Fyrst eru þad BINES BORDERNER. Og med soddan Hætte eru allar Frasøgur sem i Biblí-unne standa/nær þar sagt verdur/ad þad og þad sie skied / og med soddan Hætte hafe þad tilbored: Christur er fæddur af Einne Meyu / og var lagdur i Einn Stall. Og annad þvilijkt. Og med þessum Hætte eru møg Stycke af Lar doome vorum / so sem ad þar sieu Priær

Persoonur i Guddoomenum / ad Christur sie Guds Sonur / og fleyra þess hattar / Allt soddant sem vier kiññum i Riitningunne / eigum vier ad trua ad sie fullkomlega satt / og ecke einasta ad trua þvi / helldur og / epter þvi ad þad er allt skrifad oss til Lærdooms / þa byriar oss þess vegna / ad yfervega þad / Þad er / ad vier þar af leggium Grundvøllenn til vors Christelegs Lærdooms / uppa hvørn vier byggia meigum Christelegt Lyferne.

Skipanernar.

16. Þad Añad sem Ritningenn høndlar um / eru Bodord og Skipaner / Þad eru þeir sier i Lage Hluter / sem Gud hefur lagt oss uppa ad giøra / Þetta eigum vier ad trua ad sie fra hoṅum komed / og ad hañ kuñe þad best og hentugast ad skicka. Eñ Tru þesse ma ad verka Hlyðnena / ad hvad vier helldst Truum / ad i hañs Nafne sie riett ad giøra / verde og af oss i Verkunum framkvæmt / añars dugar þad til Einkes / ad vier truum þad sieu hañs Bodord /

og

og lifum po ecke þar epter / utan til ad Blæta vora Synd þess stærre.

Hoocaner.

17. Þad Þridia sem Ritningen hefur ike ad kallda/eru Hookanernar : Þar eru marger þeir Textar i / sem hooka Yfirunatlausum Syndurum Guds Reide/hvar i ad itiefaled er allt þad Straff og Hörmungar Andlegar og Lijkamlegar/sem þessu Lijfe vidkoma/svo og Ein Eylijf Bølvan i þvi Epterkomande Lijfe. Nu/vier eigum stadfastlega þvi ad trua/ ad þad sieu Guds Hookaner/og ad þær mune vissulega koma yfer alla Yfirunarlausa Syndara. Enn þad Gagn/ sem vier höfum af þessare Tru er þad/ad vakta oss vid þeim Syndum/ hvorium fylgere Bølvan hookad er/ Auk ars mun vor Tru giøra vora Skulld þess stærre / ef vier med Þöermoodsku oc moote þessum Hookuhum framførum oss vitande i Syndene.

Fyrerheit.

18. Þad Fioorda sem i Rikningunñe er iñebunded/eru Fyrerheiteñ vidvykiande bæde Lykamanum/og Sælunñe. Hvad Lykamañ ahrærer/þa fiñum vier mørg Fyrerheit/ad Gud vill forsorga oss/med øllu þvi er hañ sier ad vier vidþurfum: Jeg vil alleinasta nefna Eitt/Matth. 6. v. 33. Leited Guds Rykes og hañs Riettlætes/ og mun ydur allt aññad (þad er þesse Vtvortes Naudþurft) Gott Tilleggiast: Eñ gæted hier ad / ad vier skulum Fyrst leita Guds Rykes og hñs Riettlætes, þad er/ ad vier læfum vora Fyrstu og Stærstu Ahyggiu vera/ ad þioona og hlyda hønum/ædur helldur eñ þessara Tymanlegu Giæda Fyrerheit kuña ad nær til vor. Sæleñ hefur og bæde mørg og stoor Fyrerheit / sem er fyrst su Rooseme og Hugsvølun er vier fiñum hiaa sialfum oss / Matth. 11. v. 29. Taked aa ydur mitt Ok/ og læred af mier/og munud þier Hvyld fiña Sælum ydrum. Ædur eñ þesse Hvyld kañ ad heyra oss til / þa hlioottum vier

ad

ad taka uppa oss Christi Ok / og giore ast hans Þienarar og hans Lærsveinar/ ad sann hefur Saalen Fyrerheit fyrer ollum Christi Velgiørdningum / þo ecke nema su Saal/ sem helldur þa Skilmaala / Er þar med af hefie utheimter verda : Syndana Fyrergiefning verdur heitenn ollum þeim / sem Yðran giora / Aukning Guds Naadar og Efling verdur þeim lofud/er kostgiæfelega bruka þa Naad sem þeir kunna ad hafa allareidu feinged / og þeim sem med Audmykt leita epter meiru/ og þeim verdur Eylijfre Saaluhiaalp fyrerheited / sem allt til Enda med audsveipnu Hiartalage hlyda hans Bodordum.

19. Fyrer þvi a Truen um þesse Fyrerheit / ad uppvekia oss til ad framkvæma þessa Skilmaala/ og kunnum vier ecke med neinum Rette ad vænta oss nockurs goods af Guds Fyrerheitum / fyrr enn vier hofum þad giort. Og þad være eins Tærlegt ad leida sier i Hug / ad vier med ødrum hætte kynnum ad ha-

fä gott af þessum Velgiørdningum / so sem ef eiñ Þienare villde heimta Laun af sijnum Herra / fyrer það hañ hefde eckert giørt af hañs Verkum sm hañ ætte Laun fyrer ad heimta) Madur kañ hægt ad dæma hvilijkt Svar ad soddan Þienare munde fá/ alls hins sama / meigum vier i sama Tilfelle vænta oss af Gude / Ja eñ framar / það er vijst/ ad Gud hefur giefed oss þesse Fyrerheit til einkis asiars / eñ ad Locka oss til Heilage Lijfernes / Ja hañ gaf oss og þar fyrer siñ Eingetteñ Son/i hvor tum øll hañs Fyrerheit / so sem i eiñ Stad / eru samañ safnud.

20. Þetta er so optlegä ittekad i Ritningune / ad eingeñ sá sem yfervegar / og truer þri sem hañ Lees / kañ ad efast þar um. Christur seiger oss Sialfur Matth. 9. v. 13. Ad hañ kom til ad kalla Synduga til Yðrunar og Ste. Petur Act. 13. v. 26. Ad Gud hafe sent Son siñ JESUM til ad blessa oss / ad hvør eiñ snue sier fra

siñe

sikie Bondsku: Þvi þad sÿnest/ ad þad hafe vered hiñ fyrsta sierilage Blessan/ sem Gud villde audsÿna oß i Christo / ad vier skylldum snua oß fra vorre Illsku.

21. Þad sama seiger Paulus Tit. 2. v. 14. Ad þetta hafe vered Tilgangureñ/ hvar fyrer hañ dod. Hañ gaf sialfañ sig ut fyrer oß / so ad hañ leysite oß ut af ollu Ranglæte/og hrein sade sialfum sier til Eignar Foolk/ þad sem kostgiæfed være til goodra Verka. Og til Gal. 1. v. 4. Seiger hañ/ Hañ gaf sialfañ sig ut fyrer vorar Synder / uppa þad hañ þrife oß ut / af nalægre Ollo þessare / þad er fra þessarar Verallldar Syndum / og illu Athæfe: Margar adrar Greiner finnast hier um/ eñ eg meina ad þtta tvent sie nog til ad giora eiñ vissañ um / hvad Obrigdull Sañleike þad sie / ad allt hvad Christur hefur giort vor vegna/ hafe vered i þeim Asetninge giort / ad koma oß til ad lifa Christelega / edur so sem Paul-

us seger / ad kiesa oss ad afneita Ogudlegu Athæfe og Veralldlegum Gyrndu/ ad vier skylldum lifa Sparsamlega / Riettvijslega/ og Gudrækelega i þessum Heime.

22. Nu vitum vier ad Christur er Grundvøllur til allra Fyrerheita / i honum eru øll Guds-Fyrerheit / Jaa og Amen. 2. Corinth. 1. v. 20. Fyrer þvi hafe Gud giefed oss Christum / til þess ad þvilijkt giæte Skied / þaa eru hans Fyrerheit giørd i sømu Meiningu/ Hvad stoor Vanbrukun er þad þaa / ad bruka þaug þvert a moote þvi / hvers vegna þaug oss giefen eru / sem er ad styrkia oss i Syndenne/ hvad þaug ad vijsu giøra/ ef vier leidum oss i Hug ad þau heyre oss til/ hvørsu Ogudlega sem vier lifum. Postulenn kiennet oss adra Atferd / hverrnenn vier eigum þaug ad bruka/ 2. Corinth. 7. v. 1. Seigiande / þar fyrer epter þvi vier slijk Fyrerheit høfum / þa hreinsum oss af øllum Saurendum Hollдsens og Andans /

hallд

halldande allt til Enda Heilagleikanū i Otta Guds. Nær vier þetta giørum/ þa meigum vier med riettu fileinka oss þesse Fyrerheit / og med fullu Trauste vænta/ ad vier høfum Hlutdeild i þeim/ en ecke fyrr : Þvi jafnvel þott þesse Fyrerheit sieu Obrigdul / þa kunnum vier þo eingra Velgiørninga ad vænta oss af þeim / nær vier erum ecke þeir Men / hverium þaug heiten eru/ þad er / ad vier et framkvæmum / þa koste sem af oss heimtast til ad hafa Riett til þeirra.

23. Þetta er su Tru og Traust/ sē af oss utheimtest / vidoþkiande þvi sem Gud hefur oss Opēberad i Ritningūne/ sem er soddan ein Tru/ sē kan ad sāna bioda Orsøk þeirre / hvar fyrer þesse Fyrerheit eru so openberud / þad er/ su sem kūne ad koma oss til ad lifa vel/ ad trua þvi alleina ad þaug sieu sok/ nema Madur life þar epter/ er eckert meira/ en ad giøra þad sē Dioflarner giøra / og Jacob Postule vitnar-um / Cap. 2.

v. 19. Alleina er þad/ ad þeir eru ecke so Oriestvøgter / so sem nockrer af oss / þvi þeir skielfast þar vid/ so sem þeir ed vita / ad þeirra Tru gagnar þeim ecke. Enn marger af oss ganga diarflega afram / og efast þo ecke um Fullkomlegleika vorrar Truar/ jafnvel þott vær ecke hefum hiff minsta Avoxt Alydnennar/ til ad auglysa Truna med: Heyre þesser hvad Ble. Jacob seiger um þetta Efne/ Cap. 2. v. 26. So sem Lykamenn er daudur an Andans/ So er og Truenn daud an Verkana.

Vonen.

24. Su Pliur Skyllda sem vier eig um Gude ad giallda / er Vonenn / þad er Huggunarsamleg Eptervænting þess gooda hann oss lofad hefur/ Enn þetta / so vel sem eg til Forna hefe um Truna sagt / an ad vera an hann Hatt/ ad þad sambiode Fyrerheitenu / þvi nær Gud lofar oss einhvertu / þa krefur hann af vorre Hende Skilmala nockurn / er vier

elge

ſigum ad hallda / og þvi kuſtum vier ei
framar ad vænta / helldur en epter þvi
ſem Skilmaalen verdur af oſſ halldenn.
En ef vier odruvys vonum / þa erum
vier ſo ſiarre þvi ad lifa epter þeſſare
Skylldu Vonarennar / ad vier fellum i
þa ſtooru Synd / ſem ad heiter Of-
trauſt / hvad ecker annad er enn ad vona /
þar ſem Gud hefur eckert Tilefne gief-
id oſſ til Vonarennar. J þeſſare Synd
eru aller þeir ſeker ſem vænta ſier Fyrer-
giefningar Syndanna / og þeſſ Eylifa
Lyfs / fyrer utan ſanna Ydran og Hlyd-
ne. Pad er ſu Sanna Von ſem oſſ
hreinſar ſeiger Joh. 1. Piſt. 3. v. 3.
Hver ſem hefur ſodann Von/ hann hrein-
ſar ſig ſyka ſem hann (Gud) er Hreinn/
Pader/ þetta kuhr hann til ad ſtala af
Syndum ſynum og koſta Kapps umm ad
verda Heilagur epter Chriſti Dæme /
og ſu Von ſem þad ei giorer / hvers
ſu ſkodug ſem hun er/ þa n æ hun vera
fullkomlega viſſ umm ad þad er ei ann-
ad enn ein Hræſnes Von / hvar Job ſeg

er oss ad mune til Skamār verda.

Eꝫaseme.

25. Enn fyrer ulann Offraustēd / þa er þar og eitt annar Mꝍte hvar med vier kunnum ad syndga a moote Skylldu Vonarennar / sem er med Orvænting og Efaseme. Hier med vil eg ey skyliast lꝍta pad sem Almennelega so kallast / sem er Efe umm Nꝍdena / so leinge vier framm forum i Syndenne. Enn eg meina pꝍ Efaseme / sem þvi velldur ad vier ysergiefum oss / og ei framar vilium ha- fa neina Vorn fyrer oss / pad er/ nær ein Manneskia merker ad hun ey hefur so lifad/ad Guds Fyrerheit heyre henne til / pa ꝍlyktar hun med siꝍlfre sier / ad hun alldrei kunne Sꝍluhoolpenn ad verda/ og forsomar þess vegna allt þad henne giora byriar / og fer so ꝍfrꝍmm i Syndenne. Pad er i Sannleika synd- samleg Efasemd/og Enderenn ꝍ slijku/ ef pad hellдur ꝍframm / er Fortꝍpunenn.

26. Nu er pad Vonarennar Verk ad sporna vid þessu/ þar hun sijner oss/ ad Guds Fyrerheit heyre ꝍllum þeim

til / sem alleina vilia giøra þessa sijna Skylldu/ og hallda þær Skilmæla/ sem Gud utheimter / Og þar fyrer / þoott nockur hafe ei allt hijngad til giørt þm̃ Fullnustu/ og hefur þar fyrer aungvan Riett til Fyrerheitana/ þa mun þo Von eñ seigia honum/ ad mogulegt sie ad næ þessum Riette/ef hañ alleinasta vill bera sig ad/ sem best hañ kañ / þar fyrer er þad nockurskonar fræleitur Dæraskapur/ ad ein Mañeskia/hversu Syndug sem hun er / skule yfergiefa sig/ þvi nær Madureñ alleinasta vill breita sijn um Lijfernes hættum/ þa mæ hañ vera so viss uñ Myskunsemeñar Fyrerheite/ so sem hañ hefde alldrei til Forna nockra Synd framed.

27. Þetta sijner Christur oss i Eptirlijkingune / uñ hiñ Fortapada Son / Luc. 15. Hañ var strokeñ i burtu fra Fodur sijnum / hafde utsooad sine Arfleifd med Ohoofe / þo took Fadereñ vid honum med Ast so mykelle/ sm̃ allrei hefde hañ reitlañ hañ til Reide/ Jaf

med

med stærre / og eñ þa meir Hiartgrooeñe Elsku. Þesse Epterlyking var framsett alleina til þess / ad syna oss hversu Nadugleg a vor Himneske Fader vill taka a moote oss / hversu stoorar sem hinar fyrre Synder vorar hafa vered / ef vier snuunst til hans med sañu Angre og Trega / fyrer allt þad sem ædur er giort / og med sañarlegre Alvdne framveiges / Ja / so vant þyker Gude uñ ad sia / ad Eiñ Syndare umsnuie sier / fra hañs vondum Veige / ad þar er eitt Sigur-Oop og Fognudur i Himnenum yfer. Þvi þar er Glede i Himnenum hia Gude Englum yfer Einum Syndara sem Ydran giorer / seiger Endurlausnareñ Luc. 15. v. 10. Hvor er nu sa / er ei helld ur villde med Yduranefe fara Glede uñ i Himeneñ / til Guds / og hans Heilagu Engla / helldur eñ med dærlegre Efa / semd ad þockñast Andskotanum / og hañs Bolvudum Arum / sierdeiles þar vier med hinu Fyrra kuñum ad avinna eilyfa Saaluhiælp / eñ hreppa eilyfa Kvol og

Þinu med þvi Skyldara.

Orsaker til Elskunar.

28. Su Þridia Skylda er vier eig um Gude ad suka/Er Elskan: Þar eru Almeñelega Tveir Hluter sem hræra oss til ad elska/ Sa eine er Giæska Per sonunar/ og heñar Agiæte: Þad Añad er su Ast og Elska/ er hin sama Persona hefur a oss/ Hvorutveggia þetta er hia Gude i allra Nærsta Máta.

29. Fyrst er hañs Giæska / sem i honum sialfum byr / Öendanleg / hvad eg hefe til Forna kient ad oss byriar þvi um hañ ad trua / og kañ eingeñ ad efast þar um / sa sem vill Hugleida þad eina ad þar er eckert gott i Heimenum / sem ecke hafe sitt Agiæte af Gude / hañs Giæska er eins og þad mykla Haf / og þad gooda sem hia Skiepnunum finst eru so sem Lækir/og Kvíslir ut af Sioo-num. Nu munde Madur án Efa kalla hañ Vitfyrting / sem þyrde ad segia ad þid mykla Haf være et stærra eñ eitt litell Lækur / og i Sañleika/ þad

er

er ei minie Fyblska / ad hugsa ad Guds Giæska/skyllde ecke so mykla (Jeg Dend, anlega meire) Yferburde hafa yfer all, an han Gooda / sem i Skiepnunum er. Fyrer utan þetta er Skiepnunar Goode Ofullkomeñ / og blandadur med myklu Illu / eñ Gud er Hreirn og Skiær / an alls þvilyks Samblands / han er fullkomlega Heilagur og verdur ei saurgad, ur med nockru Ohreinu / et helldur kan ad vallda edur vera Orsok til nockurs þvilykst oss / Jafnvel þott han sie Orsok til alls þess Gooda sem i oss er / þa er han þo ecke Orsok til nockrar af Syndum vorum / þetta seiger Jacob med þerum Ordum / Cap. 1. v. 13. Eingen skal seigia/nær han freistadur verdur/ ad han af Gude freistest/ þvi so sem Gud kan ecke til Ills freistadur ad verda/ so freistar han og Eingis.

Hans Myskunseme vid oss.

30. Eñ i odru Lage / þa er Gud ecke alleina þañeñ Goodur i sialfum

sier

fler/ helldur er han og so yfer allañ Manka Goodur/ pad er Bingiarnlegur / og Myskunsamur vid oss/ Vær erum giørd er af Tveimur Pørtum / Lijkama og Sælu / bædum af pessum hefur Gud synt Dendanlega Nad / og staka Medaumkvan/ Hugleided alleina/ hvad ædur er sagt um pan Aflañ Sattmæla og Samning / og hvilijka Nad han hefur oss i peim frambodid/ sem er siælfur Christur / og aller hans Belgiørdningar/ peinked og par um ad han frambydur pa so Hiartanlega og Trulega / ad eingen kañ ad fara a Mis vid pa/ukañ fyrer syn eigen Siælfskaparvijse / pvi han længar Hiartanlega / Fullkomlega og Inelega epter / ad vier skulum na pessum Belgiørdningum/ og lifa/ so sem audsært er af peim hæa Eyd er han sver hia Ezechielem/ Cap. 33. v. 11. So Sañarlega sem eg life seiger DRottẽn/ DRotten/ Eg hefe ecke Pocknan a Dauda hins Ognolega / helldur a pvi ad hiñ Ogudlege snue sier fra sijnum

Beige/

Veige/og meige lifa/ Hvar uppa han giörer þessa alvarlegu og ifelegu Aminning : Snued ydur um / snued frá ydar vondum Veige/ og hvar fyrer vilie þier deyia: Þad sama má aptur lesa Ezech. 18. Hugleided þad/ seige eg / og i Sannleika / þier kunned ei annad ad seigia/ en ad hann man hafa eina mykla Ast a Salum vorum. O Ja/ Vill Eim og Sierhvor alleina Hugleida med sialfum sier / hvad margar Advaraner hann feinged hafe til Yörunar og Yferbookar/ Stundum Utvortis af Predikunar Stoolnum/ og i Guds Orde/ Stundum Innvortes med þeim Nemmuglegu Bendingum og Aminningum/ sem Guds Ande hefur giört honum i Hiartanu/ alleina til ad telia honum Tru um / og hræra hann til ad umflya þad eilijfa Volæde / og ad taka a moote þeirre Ovendanlegu og eilijfu Sælu / Sierhvor Eirn/ seige eg/ læte sier þetta i Hugkoma / asamt med morgum ödrum Medolum/ sem Gud hefur brukad vid hann / somu Orsakar

vegna / þa skal hann fiña nooga Orsøk til/ad viðurkieña Guds Elsku/ et alleina Almeñelega til allra Maña/ helldur og sier i Lage til sijn/ og siñar eigeñ Persoonu.

31. Hvad viðvijkur Lijkomum vorum / þa hefur þad ecke helldur vantad allt þad Gooda er vier eigum og nootum/ Hreysle og Heilbrygde/ Fæde/ Klæde/ Viner/ Fridur/ Formegan/ og allt hvad oss kaň til ad heyra / þad eru alltsamañ hans Gjafur og Blessan / so þad er i Sañleika Omøgulegt / ad vier ei þeckia skylldum hans Milldе/ og Mijskunseme vid Lijkame vora/ epter þvi ad aller þeir Vtvortes Velgiørningar / Nuggun og Endurnæring / er vier Daglega nijootum / koma alleina fra honum/ og bera Vitne um̃ hans Kiærleika. Og þo sumer nioote og hafe meira af slijku / eñ sumer / þa er þar þo eingeñ Mañeskia til/ sem ei nioote so mykels/ añad-hvort i Eiñ edur Aňañ Mata / sem yfersiooñlega kaň ad auðsijna Guds

Kiær-

Kiærleika og Myskunseme til hans / i þvi sem Lykamanum vidvykur.

32. Og i Sannleika / þier munud ei mälyka ad þad sie meir en Rietlviſt ad vier elſkum hañ / sem i øllum Hlutum er so Elſkulegur og Vingiarnlegur vid oſſ. Satt ad seigia / þad er ein Skylda / sem Almeñelega er so jatud af øllum / ad þar sem Einhvør spyrde nockurn Mañ ad / hvørt hañ elſkade Gud / edur ei / þa ſkylde ſa hiñ same þeinkia / ad þad være sier ſtoor Ovirding / ef nock ur hefde Efa þar ä. O Vei / Þad et þo allt of-bert / ad þar eru nærſta Faer sem elſka hañ med Verkunum : Þier kuñed bratt ad reyna þad / ef þier vilied prooſa og Ranſaka ſiälfa ydur nock ud epter þeim Almeñelegu Vinſkapar og Kiærleikans Teiknum / og Verkum er vier i fraṁe høfum vid þa sem vier elſkum / og køllum vora gooda Vine. Og so under eins / reyna til hvørt vier kuñum ad ſyna nockra ſoddañ Avexte þeirrar Elſku sem vier høfum ä Gude.

Elſkuñar

Elskunar Averter.

33. Jeg kynne ad reikna hier upp marga/ en til þess ad stitta Mal mitt/ vil eg alleina nefna Tvo. Hin Fyrste er ein Eptlerlaungun til þess ad vera Einum Giedfelldur : Hin Annar er eitt fullkomed Traust / til ad niota Eins : Þesser eru allteid Elskunar Averter. Þvi i Fyrstu er þad øllum vitanlegt/ad sa sem elskar nockurn/hann ber Vmhygg nu fyrer ad giøra sig Velþockadan hia hønum/og ad giøra allt hvad hann mein ar hønum mune vel i Gied falla/ og ept er þvi sem Elskan er mykel til / so er og Laungunenn þar epter meire og minne / Vier høfum mykla Vmhygggiu fyrer ad þocknast / þeim sem vier af Alvøru elskum. Ef vier nu høfum þa Elsku til Guds i Verkunum/sem vier seig iunst hafa / þa a hun ad syna soddann Averte/ ad oss sie umhugad ad þocknast hønum i øllum Hlutum : Þar fyrer/so sem vier dæmum umm Eykena af hennar Averte/ So kunned þier og ad dæma umm

Elskuna til Guds af hennar Avextum / Iam i Sasileika / pad er sia Nattur og Mate / sem Christur hefur oss fyrer lagt ad reyna hana / Ioh. 14. v. 15. Ef þier elsked mig / pa halled mijn Bod ord / Og Ioh. 1. Pist. 5. v. 3. Seiger oss ad pad sie sia Kiærleike Guds / ad vier hølldum hans Bodord / Þar sem þetta Proof vantar / þa er Omøgulegt ad sijna Elskuna til Guds.

34. En hier er enn nu pad framar ad Ihugleida / ad þesse Elska til Guds man ecke vera lijtel / eda Ostødug / þvi fyrer utan pad sem ad knyta oss til ad elska han / sem er / ad hans Yferburder og Elska til vor, er i Næsta Mata / so pad sama Bodord / sem Skulldbindur oss til ad elska han / pad skipar oss einnen ad elska han af øllu Hiarta / og øllum Kropkum / pad er so myked sem oss er møgulegt og um alla Hlute fram: Þar fyrer er pad Einfallt / til ad fullnægia þessu Bodorde / ad vier elskum han so heitt sem sagt er / og ef vier pad giørum

meigum

meigum vier ecke alleina vera visser um/ ad vier ecke høfum nockurskonar litla ørdur, hálfvolga Epterlaungun til ad þocknast hønum og elska hañ / helldur þa sem bæde sie skyelld og fullkomlega alvarleg. Ja foddast eina Epterlaungun sem þvi vallde/ ad vier hina Torvelldustu/ Hørdustu / og Kostulegustu Hlute Eineskis virdum / og sieum buner til ad afneyta sialfum oss/ vorum eigen Gyrndum/ Gotse/ Formegan / Vinattu/ og jafnvel sialfu Lyfenu / nær vier siaum ad vier kunum et ad hallda þessu/ nema vier styggium Gud/ og sieum hønum Ohlyduger.

35. Ransaka nu sialfañ þig nockud i þessu / Hafer þu. þessa Elskuna; Avoxt ad framvisal ef þu jafnan læt ur þier vera þar um hugad ad giora hvad Gud hefur skipad ? Ad vera hønum hlydeñ i øllum Hlutum? Ad kosta Kappsum ad þocknast hønum i øllu / so mikid sem þier er møgulegt / Ja ad afsaka þier þad þu mest elskar i Heimenum /

þa maattu med rettu seigia / ad þu elsker Gud / þar þvert a moote/ ef þu helldur afram ad Syndga vyssvitande a moote morgum / Ja / a mote einu af hans Bodordum (drag ei siaalfan þig a taalar) þa er Guds Elska ecke hiaa þier/ þetta maattu audvelldlega skylia/ ef þu hugleider hvad Ritningen seiger hier um / sem er ad þvilyker sieu Guds Ovuiner/fyrer Illskufaker Verka þeirra. Col. 1. v. 21. Og Holldsens þanckar (þvi so er hverium einum vared / sem med Vilia helldur afram i Syndene) sieu Fiandskapur i giegn Gude / Rom. 8. v. 7. Og ad han sem vyssvitande og viliande syndgar / trode Guds Son und er Footum og vanvirde Naadarenar Anda/ Ebr. 10. v. 20. Med fleira þess hattar/ þvi maattu ecke ætla ad þu Gud elsker allt so leinge þu afram helld ur i nockre vitanlegre Oblygdone a moote honum / nema þu giorer þier i Lund / ad Fiandskapur og Forsmaan / og ad Fotttroda / þad sieu Elskunar Auexter-

Laungun

Laungun epter þvi Man elskar.

36. Nu Ástar Avoxtur Elskunn-ar / sagda eg ad være Epterlaungun til ad ödlast þad er Madur elskar / þad er audsiaatt af þeirre Elsku er vier höfum hvor a ödrum/hafer þu Vin nockurn/ þan er þu elskar innelega / þa langar þig af Alvöru epter ad vera hia honum/ og Oskar ad hafa jafnan Umgeingne med honum. A þan Hatt verdur og Elskan til Guds/ ef hun er annars so mikel / sem þesse er.

37. A Tvöfalldan Hatt kan Madur Guds ad niota / Sa eine er Ofullkomenn i þessu Lijfe/ Hinn Annar full komnare i þvi Lijfe sem vier vonum epter / J þessu Lijfe skiedur Umgeingnen med Gude(Ef eg maa so kalla)nær vier dyrkum han med Saung og Lesitre / med Heyrn hans Orda / og med Brukum Sacramentanna / hvad allt saman kar ad lijtur/ ad þad kune ad koma oss i inne-lega Vinattu og Kunningsskap vid Gud / i þvi ad vier tölum vid han / og

heyrum hann talade til vor.

38. Ef vier nu Gud elskum af Alvǫru/ þa eigum vier i Sanleika mikels ad meta/ og lata oss langa epter þessu/ til þess ad hafa Vinsgetingne med honom a þennan Natt. Og þad er allt þad vier kunnum ad naa i þessu Lijfe/ so ad vi er med David skulum hallda dyrmæta re eirn Dag i Guds Forgarde / helldur enn margar Þusunder / Psalm: 84. v. 10. Vær eigum ad fagna þar af / ad vier kunnum ad faa Nenkugleika til ad vera honum Nalæger so opt sem mǫgu legt er / og lata oss umhugad vera ad bruka þann sama med Kostgiæfne / ad vier þess helldur kunnum ad verda eitt med honum. Ja/ vier skulum til slyk rar andlegrar Ydiu ganga / med soddann Epterlaungun / so sem vier ættum til vors besta Vinar ad koma / og i Sanleika / ef vier þetta giǫrum / þa er þad eitt miked Mark um vora Elsku.

39. Enn eg ottast ad þar mune faa er vera / sem þetta kunne ad syna/ hvad audsied

audsied er / af þeim almenneloga Leida og Dvilia / med hvernum Mefi ganga til þessarar Gudrækues Pdkunar / og af þeirre Vanrækt/og Hyrduleise/er Most um fylger/ nær Mefi bruka þesse Medol. Hverneft meigum vier þa ætla til ad Gud mune nockurn Tima þeckia oss fyrer sijna Elskendur/a medan vier hofum soddan Leida a hans Ummgeingne/ ad vier alldrei viliu til hns koma/nema vier sieum þar til med Otta þvingader / edur og ad vier skomunst vor fyrer Monnunum edur af einhvorium sigkum Verallolegum Tilgange ? J Sannleika / þu munder alldrei þeinkia / ad sa hefde þig kiæran sem þu merker / ad jafnan stuggar vid þier / edur lætur þig Ogiarnan sia sig/vert þvi ei so sanvise/ad þu seiger þad þu elsker Gud / a medan þu gyrnest ad hallda þig so langt fra honum sem þu kant.

40. En fyrer utan þetta/ þa er þar eitt annat Merke til ad nioota Guds/ sem er Fullkomnare / og þad er / nær

vier verdum avallt hiaa honum i hans Rijke / hvar vier munum verda eilt med honum ad Eilijfu/og honum nælæger/ ecke ufn litla Stund/ so sem vier giørum hier helldur sijfelldlega / an Enda / og aan Aflaats. Og i Sanleika/ hefdum vier so mykla Elsku til Guds i þessu Lijfe / sem oss byriade ad hafa/ þa kynnum vier ei annad / enn ad læta oss af ollu Hiarta længa epter hinne annare / so oss munde ei þykia nein Mæda ofmykel / til ad naa henne. Þau Siø Ar sem Jacob þioonade fyrer Rakel/ Gen. 29. v. 20. Þotti honum ad vera fæer Dagar / vegna þeirrar Elsku er hann hafde aa henne : Og i Sannleika ef vier hofum Gud kiærann/ þa skulum vier ecke þeinkia/ad allra vorra Lijfdaga Þioonusta sie ofdijrmæt / til ad eignast hann fullkomlega / og ei meta allrar Verølldarennar Eigur verdar ad lijta til ad Reikna hiaa Gude.

41. Ef vier kunnum þa fyrer vijst ad segia unn sialfa oss/ad vier prææum so

so epter ad eignast Gud/ þa meigum vier Stadfastlega trua þvi/ ad vier elskum hann: Enn eg Ottast aptur/ ad þar mune ei vera nema fáer / þar kunne so ad vitna um sijna Samvitsku. Þvi ef vier skodum epter Manann Elskerne/ þa skulum vier giarnann sia / ad þeir eru ei so fuser a ad niota Guds/ ad þeir mun de nockurn Hlut fyrer hann giefa : Og ecke þad alleina / helldur kynne Madur ad efast um / ad ef margur ætte þann Kost/ annadhvert allt jd i Verolldenne ad lifa/ og bua vid þesse Tijmanlegu Giæde/ og Munad/ edur og ad fara til Him narijkes/ og eignast Gud/ hvort hr munde þa ecke eins og Gads og Rubens Ætt-kvijsler setia hra Bustade hinumeigenn JORDANAR/ Num. 32. Og alldrei girnast þad Himneska CANAans Land/ so fastlega er Hiarta þeirra bunded vid þetta Jardneska/ hvad ed berlega syner/ ad þeir ecke hafa Gud fyrer sinn Fiesiood/ annars munde þeirra Hiarta vera hia honum/ epter Endurlausnarans Reglu/

Matth./

Matth. 6. v. 22. Enn framar / þad er allt ofkunugt / ad marger af oss vilda þad so lijtels ad eignast Gud / ad vier metum hinar stærstu og vidurstyggeleg-ustu Synder mett / og kioosum helldur ad hafa Gaman af þeim / jafnvel þott vier þar med førum a mis vid vorn Part i Himnarijke / hvad ed verdur sierhvørs Mans Doomur / sem vegsvitande framm-fer i þessum Syndum.

42. Og Ottast eg nu ad þegar Madur ransakar Sialfann sig epter þessum Reglum ad marger sem vilia kalla sielgia um Sig / ad þeir elske Gud / mune verda fundner i þvi / ad þeir þad ecke giøre. Jeg vil ailykta allt þetta med Postulans Ordum / 1. Joh. 3. v. 18. Vørs Ord / þott þaug tølud sieu um þann Kiærleika er vier eigum ad hafa a vorum Brædrum / þa meiga þaug, þo vel seigiast um þaa Elsku er vier erum Gude um skylldugeꝛ / Elskum ei med Orde og Tungu / helldur med Ver-ke og Sannleika.

Ottest-

Ottenn.

43. Min Fioorda Skylldan/er vier eigum Gude ad gialldan/er Otten. Natt. Orsakast af þvi nær vier Hugleidum hversu Riettvijs z Mattugur hann sie. Hans Riettlæte er so Mattad ad hann vill halldan hann Ogudlega Saklaus an/og hans Magt er a þann Matt / ad hn mægnar adleggian hid hardasta Straff m / Og ad þetta sie ein Vigtug Orsok hvar fyrer vier meigū Ottast/Vott ast af þvi / ad Christur seiger sialfur/ Matth. 10. v. 28. Ottest fyrer hönum sem kann ad farga Lijfe og Saalu i Helvijte. Þar eru margar adrar Greiner i Ritningunne/i hvorrū oss verdur þesse Skyllda uppalögd/ Ps. 2. v. 11. Þioonid DROttne med Otta / Ps. 34. v. 9. Ottest þier sem erud hans Heilager. Prov. 9. v. 10. Otte DROttens er Upphaf Vijsdomsins. Og atskilianlegt þess hattar: Og i Sannleika/allar þær Reide Hootaner / er vier finnum i Ritningunne m moote Syndurunum/þar luta

fa ad þvi ad uppvekia Ottann i Hiørtum vorum.

44. Nu er þesse Otte ecke annad enn þad/ ad vier høfum Gud fyrer Augunum / so þad kune ad hallda oss fra ad styggia hann: Þetta seiger hinn Vijse oss/ Prov. 16. v. 17. Otte DRottens er ad fordast hid Vonda/ og eingenn kann ad seigiast ad Ottast Gud / nema hann under eins hallde sig fra Syndenne: Og þad er ecke meira enn so Otte kynne ad giora er vier høfum fyrer Mønnunum. Vier tøkum oss Vara fyrer ad styggia þa er vier øllum oss mune kunna Skada ad giora/ og þar fyrer/ ef vier erum ei so Rossgiæfner/ i þvi ad vakta oss fyr er ad misþocknast Gude/ þa fylger þad endelega a epter / ad vier Ottunst meir Mennena enn Gud.

Hvørsu stor Fawitska þad sie/ ad Ottast Mennena meir enn Gud.

45. Hvørsu Ovitrlegt þad sie ad vera i þann Mata hrædare fyrer Mønnum enn Gude / kann Madur audvelldlega

ad þeckia/ ef vier samasiberum þad sem Menerner kunna ad giøra oss vid þad / sem Gud kann ad giøra. Og i Fyrstu/ þa er þad vyst/ ad þad er ecke i nockurs Mannz Wallde (Jeg maa og seigia / ei helldur Diøfulsens) ad giøra oss hid allra minsta Angur / nema Gud leife þeim þad ad giøra/ so þar sem vier alleina høllðum Vinattu vid hann / þa kunnum vier ad seigia med Psalma-Skaalldenu/ DRottenn er med mier / Eg Ottast ecke Mannanna Wallð. Laat-um so sem ad þeirra Jllska sie alldrei So mikel / þa kann hann samt ad hindra þaa/og þvinga fra ad giøra oss Skada. Ja hann kann ad umbreita Hugreñingum þeirra a moote oss/so sem hinn Vyse seig-er/ Prov. 16. v. 7. Þegar DRottenn hefur Velþocknan a nockurs Mannz Veige/ þa giører hann og so hans Ovine saatta vid hann. Hier uppa høfum vier eitt merkelegt Dæme af Jacob. Gen. 32. Þegar hans Brooder Esau mætte hønum/ so sem Ovinur/ þaa umm

snere

snere Gud hañs Sifie undarlega / so hñ audsynde hønum so mikla Brodurlega Ast / sem hañ kuñe / so sem lesa maa i næsta Capit: Gen. 23. v. 46.

46. Eñ latum nu so sem pad stæ de i Mañsens Valldc / ad peir kyñu ad giøra allt pad illt peir villdu / Vei pm / peirra Magt nær ecke langt / pad kañ ad skie / ad peir burtskele Gotse pyñu og Eignum / kañskie pyñu Frelse / pike Gunst / og kañskie eirnig Lijfenu / eñ pad veist pu / pad er pad mesta peir giøra kuña / Eñ allt petta kañ Gud ad giøra a hvørre Stund er hañ vill / og pad semeñ pa Omælanlega meira er / ad hñs Hefnd yfergeingur Siælfañ Daudañ til Eylijfrar Hørmungar bæde til Lijfs og Sálar i Helvijte / i giegn hveriu Daudeñ er so Lijtell Hlutur ad reikna / ad Meñ mundu ecke til hañs lijta med hinum minsta Skielk. Otteñ ecke fyrer peim sem Lijkamañ deida / og par epter kuña ecke meira ad giøra / seiger Christur / Luc. 12. v. 4. Og strax bæter hañ

pessu

þessu vid / Eg vil syna ydur fyrer hver-
nñ þier ottast skulud / Ottest fyrer þeim
sem hefur Walld til ad kasta i Helvite /
epter þad hañ hefur i hel slegied / Jaa /
Eg segie ydur / ottest fyrer honum i
hvertum Ordum vier siaum Samlyking-
una a millum þeirrar mestu Olucku /
sem Meñerner kuña ad giora oss / sem
er ad missa Lyfed / og hins sem er langtũ
verra / og Gud kañ ad straffa oss med / og
so sem þad Skædara / er alleina sa Hlut-
ur / er oss med rettu byriar ad ottast fyr-
er / so eiga Meñ Gud alleina ad ottast.

47. Samt er þar eiñ Hlutur er
vier eigum framar ad hugleida i þessu /
sem er / ad þad kañ ad skie ad oss yfersiaa-
ist vid Meñena / so ad þeir vite þad þo
ecke. Þad kañ ad skie ad eg ræne mijns
Naunga Gotse / leggest med hañs Eg-
ta-Kviñu / eñ dyl þad þo so / ad eingeñ
skal hafa Misþanka uñ mig / og med
soddañ mote alldrei faa neina Hefnd yf-
er mier / Eñ þetta kuñum vier ei ad
giora vid Gud / hañ þecker alla Hlute /

Ja / hina ifistu Þanka Hiarta vors / þar fyrer ef vier drygum Synd nockra / þo þad sie aldrei so Leynelega / þa mun haň ann Efa fiña oss / og i Saňleika / nema vier ydrunst þess i Tijma mun hñ lata yfer oss ganga eilijft Straff.

48. Ad søsiu meigum vier þad med kieña / ad þad er betra Møñunum ad mis þocknast / eñ Gude / samt þa er vorum Lifnade so hattad (þess verr) so sem ad vier trydum allt añad / og er eckert hiaa oss meir i Veniu leidt eñ ad vier hlaupum af Rasande Raade til ad styggia Gud / til þess ad umflija eina edur adra Olucku / er vier Otlunst ad Meñerner kuñe ad giøra oss / hvad vier giørum nær vier drygum nockra Synd / til ad hialpa þar med voru Gotse og Vinfeinge / Ja sialfu Lijfenu: Þvi þad er bert / ad þeir ed slijkt giøra / kiosa fram ar ad styggia Gud eñ Meñena.

49. Eñ þad er Gude kuñugt / ad þesse Otte fyrer Møñunum er ecke þad einasta / hvar fyrer vier vogum ad styggia

ia hañ / þvi oss hendа margar Synder/
til hverra vier ei lockader verdum med
nockurre soddañ Freistingu / og ei med
minsta mote verdum freistader þar til.
Til Dæmes ad taka / Blood og Svar
dagar/hvar til hvorke Gyrnd nie Aviß,
ingur þvingar oss / Ja / so sem vier
opklega hrædunst þad Jlla / sem Mesk,
erner kuña ad giora oss / so leidum vier
og siaalfer yfer oss allt þad illa med þm
Syndum/er vier siaalfer utveliam. Nañ
Eidslusame ræner fra siaalfum sier
Eignum sijnum / hiñ Prettvise og O,
frome / ellegar sa sem lifer i nockurre
Opeñberre Vitafilegre Synd/hañ spill,
er Virdingu sine og Mañ,Orde / Eiñ
Ofdryckiu / og Ofneytsiu-Madur aflar
siaalfum sier Vanheilsu/ og styfker Æfe
sijna/hvorneñ meigum vier þa þeinkia/
ad vier ad nockru Leite Ofkunst Gud /
nær hañs Otte hefur so lijted Vald yf,
er oss / ad jafnvel þott vier vitum ad so
margfolld Olucka er Syndeñe buen /
samt spornum vier þo ecke vid heñe ?

I Hafileika / slíkar Mañeskiur eru so lækngt fra ad hrædast Gud / ad helldur mætte skinast ad þeir villdu reka hñ fra sier / hafa Asetning til ad forsmaast / og reita hañ til Reide / hvad myked sem þad skyllde kosta þa / hvort helldur i þessum edur ødrum Heime. Ja / so Orettvijser Domarar erum vier / uppa vora eiged Sgdu / ad hversu storer Synd arar sem vier erum / þa villum vier þo kalla læta ad vier Ottunst Gud / spyrium alleina hina Flestu / hina Mestu / og hina Hneixlanlegustu Syndara hier um / Vier skulum valla finna nockurn þañ er vidurkieñer / ad hañ ecke Ottest Gud. Þad er furdanlegt ad þad giete mogulegt vered / ad ein Mañeskia drage so sialfa sig a Tælar. Eñ hvor neñ sem þvi er vared / þa er þad vijst / ad v'er sæum ecke Gud a Tælar dreiged / hañ lætur ecke ad sier hæda. Vilium vier þvi ecke hrædast til þess ad hafa Andstygd a Syndeñe / þa Ottunst þo þañ Dag / a hvorium oss eint mun ver, da ad umflija Straffed. Vm

Um Traustid/ Fyrst i Andlegum Naudsyn.

50. Nu Fimta Skyllda vor vid Gud/ er su/ ad hafa fullt Traust a honum/ þad er/ ad forlæta sig alleina uppa hann / Fyrst i øllum Naudsyn / og i ødru Lage i allre Naudsyn vorre / vær meigum med fullu Frelse setia allt vort Traust til hans i øllum Naudsyn bæde Andlegum og Lijkamlegum. Nu Andlege Naudsyn / eru allar þær Freistingar / af hvørium oss er hætt vid ad lockast til Syndarennar/og so myked sem þessu vidkiemur/ þa hefur hann lofad / ad ef vier standum a moote Diøflenum/ þa mune hann flyia undan oss / Jacob. 4. v. 7. Þar fyrer er vor Skyllda fyrst ad bidia um Guds Naad af Alvøru ad hann vilie styrkia oss/ til ad sigra Freistingarnar / og i ødru Lage ad taka oss Mann i Stack til ad strijda a moote þeim / en þess ad samþyckiast þeim i nockurn Maata / og, nær vier þetta giørum/ þa meigum vier med fullre Vissu reida oss uppa Gud/ að

ad hañs Rꝏd mune ſo yfergnæfa hiaa oſſ/ ad hañ añadhvørt lekur Freiſtingarnar i burtu/edur hañ ſtyrker oſſ ſo/ad vier fꝏum þeim mootſtaded.

J Añañ Mata i øllu Tijmañlegu.

51. J ødru Lage eigum vier ad hafa Trauſt a Gude i ollum Veraldlegum og Lijkamlegum Nꝏſka/ vitande þad hñ er megnugur uñ ad frelſa oſſ/og ad hañ vill þad giøra / ef hañ ſier ad þad er oſſ til Gagns / ef vier erum añars ſo a oſſ kommer / ſo ſem þeir ed hañ hefur lofad ad forſvara/þad er/ ef vier Riettelega Ottunſt hañ. Þar uppa høfum vier mørg Fyrerheit i Ritningunne / J Pſ. 34. v. 7. Seiger David/ DROttens Einglar ſetia Skialldborg i kringum þa ſem hañ Ottaſt / og hañ hiaalpar þeim ut / Pſ. 34. v. 23. DROttenn frelſar Sꝏler Þienara ſiñа / og eingeñ ſa a hañ vonar mun fyrerfaraſt. Vier høfum og þar fyrer utañ mørg Dꝏme til þeſſ/ ſo ſem er þeirra þriggia Svet

na

na i Elldenum/ Dan. 3. Daniels i Leona Grøfene/ Dan. 6. Og vijda annarstadar. Hvad allt saman gietur kient oss / ad ef vier epter Samvitskune kostgæfum ad giøra Skylldu vora/ þa høf um vier ecke Orsøk til ad Vantreysta i nockrum Hlut / er oss kynne til ad falla / þvi sa Gud er vær dijrkum er Mattugur ad frelsa oss.

Ad vier ei leitunst vid ad himl pa oss med Syndenne.

52. Vier eigum þar fyrer i øllum Naudsta / Fyrst audmiuklega ad bidia um hans Adstod / og so ad hafa fullkomed Traust a hønum / og hallda fyrer vijst med sialfum oss/ad hann mune giefa slijku þann Enda/ sem oss er mest til Þarfa. Enn vier eigum ad setia vora Von støduglega til hans / og ecke ad leita Skiepnunnar fram yfer Gud. Langtum sijdur eigum vier ad leita sialfum oss Hialpar med Orietkvisum Medølum / þad er med nockre Synd þvi þad være ad giøra eins og Saul/ 1. Sam. 28. v. 7.

7. Er hann gieck til Galldra Konunnar/ þad er ad leita Rꜳda til Diøfulsens. Soddan ovietkvæms Medøl fvikia oss opt ast brꜳdlega/ og i Staden þess ad Hiꜳlpa oss ut af Neidenne/ þa steypa þau oss i adra stærre / og i soddan eina Neid / i hvørre vier framar vantreistum / þvi þꜳ vantar oss þad / sem er vort einasta Traust/ sem er Guds Vingan og Nꜳd/ hvørrar vier ꜳn Efa forum a mis / nær vier leitum oss Hiꜳlpar med sodd-an Syndsamlegum Medølum. Ecki lꜳtum nu so vera / so sem vier giørdum med þessu moote fryad oss frꜳ nærver-ande Naudsyn: Æ / Oss auma / Vier erum samt lꜳngt frꜳ þvi ad vier hofum feinged nockra Fropun þar med/ þvi vier hofum alleina / frielsad þad ur Neidenne / sem oss ætte minst umhugad ad vera/ og skoted Naudsynenn uppa hinn hellsta Part vorrar Veru / sem er Sꜳlen/ Allteins og eirn fꜳvijs Lækner sem villde taka Verkenn ur Fingrenum / og reka hann inn ad Hiartanu. Þar fyrer erum vier

miog so a Tøalar dregner/ ef vier mein um h vier høfum veitt gooda Forsiodu voru Huse / nær vier høfü Endurkeypt vort Frelse / og Formegum / Ia Lijfed sialft jafnvel / med nockre Synd / J Saukleika vier høfum ecke endurkeypt þaug / helldur hefur oss favisslega i Kaupenu yfersleft/ og giefed Sæler vor at i burtu þar fyrer. Og Christur syn er oss hvad lited vier munum ábatast vid soddaň Kaupskap hia Matth. 16. v. 29. Seigiande. Hvad gagnar þad Manenum / ad hañ avinne allañ Heimeñ/og tape þo Saalu sinne. Latum oss þvi alldrei hafa so miklar Mætur a nockrum Veralldar Hlut/ ad vier villdū hañ med hinne minstu Synd kaupa. Eñ ef oss kyñe þad einhvørn Tyma til Handa ad bera/ ad vier ættū ónádhvert ad Kiosa af þessu tvenu/ Anadhvert ad missa nockud/ ella vora Eign/ og jafnvel sialft Lijfed/ edur og ad fremia nockra Synd / þa latum oss i Hug koma / ad þa er Tijme til fyrer oss ad

giøra þa stooru kostulegu Skylldu vo-
ra / sem er / ad taka Krossen uppa sig/
hvad Vær alldrei kunum so merkelega
ad giøra/so sem i soddan Tilfelle. Þvi
ad bera þad/sem vier ei kunum undan ad
komast / kan alldrei meir ad heita en
Krossburdur / en þa kan þad riettelega
um oss ad seigiast ad vier tøkum Kross-
en uppa oss / þegar vier faum Nentug-
leika til þess ad komast hiaa honum /
med þvi ad giøra Synd nockra / en vier
þaa helldur kioosum ad bera Krossen / en
Syndena ad fremia / þvi þa er han ecke
lagdur oss a Herdar / med þvi moote/
ad vier kunum ecke hanns aan ad vera /
helldur kioosum vier han til vor Oneidd-
er / og þad er Gude næsta þocknanlegt/
Jaa so hart krefur han þess af oss / ad
þegar oss vantar þad ad giøra / nær
Freistingen oss ad Hondum kiemur / þaa
giætum vier ei reiknast i þeirra Tolu er
Christo epterfylgia. Þvi so hlooda
hans eigen Ord Matth. 16. v. 24.
Ef nockur vill fylgia mier epter/han af-

neite sialfum sier/ og take sinn Kross upp-
pa sig / og fylge mier. Og aptur /
Marc. 8. v. 34. Þar fyrer være þad
vysslega/og Gudrækelega giört af oss/ad
varna sialfum oss ad stundum sumra Hlu-
ta/til ad venia oss til annars sem meira
er / ef vier yrdum kallader þar til/ Vier
vitum / ad sa sem ætlar sier ad renna ep-
ter Hnosse nockru/ hann venur sig giarn-
ann ædur til ad hallda Andanum nidre /
so hann ei verde andstuttur / nær þad
gyllda skal/ ad hann skal hlaupa. Eins
være þad velgiört af oss ad vier liefum
a moote oss sumann leifelegann Munad/
Abata og Avinning / so vier kunnum ad
Drottna yfer sialfum oss/og verda meg-
nuger umm ad afneita øllum Hlutum /
nær vor Nauds[y]n vid Gud þad utheimter.

Nær vier bidium um þad Andlega.

53. Og so sem vier eigum ad setia
vort Traust til Guds/þegar Neidenn ad
oss þreinger / so byriar oss ad giøra hid
sama nær oss vantar nockud/ hvert ecke

faled er aſtaðhvørt i Andlegum edur Lijkamlegum Hlutum. Nid Andlega er nær oſſ vantar Naad til að dyrka han̄ fullkomlega / en̄ hvørrar Naadar vier alldeiles ecke rt kuñum að giøra / eñ til að ødlaſt þetta / meigum vier alldunges vera komner uppa han̄/med ſoddañ moote að vier ei Medøleñ forſoomum ſem eru Bænen̄ / og Ein alvarleg Yoſkun þeſſ ſem han̄ allareidu hefur medbyllt oſs / þvi þa høfum vier Fyrerheit þar um̄/ Luc. 11. v. 13. Að han̄ vilie giefa þeim ſin̄ Heilagan̄ Anda / er han̄ þar um̄ bidia Matth. 25. v. 29. Þeim ſem hefur ſkal giefaſt/það er/ſa ſem brukar þa Naad / er han̄ allareidu hefur/ honum vill Gud giefa adra meire : Fyrer þvi þurfum vier ecke að hrada ſialfa oſs/med þvi að ætla að það ſo Torvellt ſie/ að giøra það ſem Gud af oſs heimter/helldur lætum oſs það i Hug koma/ að han̄ alldrei ſkipar nockurn Hlut / ſo han̄ giefe ei Krapta til að framkvæma han̄ ſama / ef vier aſlaga ecke yfergiefum

um oss sialfa. Tealum oss þar fyrer Trulega giøra þad oss tilheyrer / So meigum vier vera visser um̄ / ad ecker skal vanta hia Gude i þvi sem hans er.

Vm þad Tijmanlega.

54. J sama Maata / ef oss vantar Tijmanlega edur Lijkamlega Hlute / þa erum vier og Skulldbundner til / ad sel ia allt vort Traust a Gud til ad odlast þ / ad so miklu leite sem̄ þvi vidkiemur / oss vantar og ecke helldur Fyrerheit þar um̄ / ef vier asiare erum i þeirra tølu / sem̄ þaug Fyrerheit tilheyra / þad er Guds truer Þienarar / þa sem DRott- ens Ottast vantar ecker / seiger David Psalm. 34. v. 9. Og þeir sem leita epter DRottne skulu ecke Brest hafa a nockru Goodu / Psalm. 37. v. 18. 19. Sia DRottens Auga er yfer þeim sem han̄ Ottast / sem vona a hans Myskunse- me / han̄ skal frelsa þeirra Sal fra Daudanum / og hallda þeim vid Lijfed i Hungurs Tijdenne. Vier høfum og Dæme þar um̄ / so sem vier siaum af

Elia og hine fatæku Eckiu / 1. Reg. 17. v. 55. Þar fyrer skulum vier kallā til hañs / um hvad helst sem vier vid-þurfum / So sem David seiger / Allra Augu vona uppa þig O Drottiñ / og þu giefur þeim Fædslu þeirra i hentugañ Tijma. Og vor Endurlausnare hefur kient oss ad bidia um Daglegt Braud / skiuande oss þar med ad vier eigum jafnañ ad bidia Gud þar um / þo meigum vier ecke vænta oss þess af Gude med soddañ Nægte / ad vier siaalfer Ydiulauser sieum/og ætlum til ad Gud giøre æ oss Kraptaverk i slijku. Nei Akurlegt Erfvide og Astundan eru þau Medol/med hvoriium Gud Almættelega giefur oss / þad sem þarf til þessa Lijfs Uppheldes / þvi meigum vier ecke helldur i nockurn Maata forsoma þau. Ef nockur vill ecke Erfvida / hañ skal ecke helldur Eta/seiger Post. 1. Thess. 3. v. 10. Og meigum vier þvi trua ad Gud lætur gaanga hiñ sama Doom yfer Letingiañ / so ad hañ skule leita epter

þeirre

þeirre Næringu er han̄ med þarf: En̄ þegar vier hɵfum brukad vora Kostgiæfne Trulega / þa meigum vier þo þar ad auke bidia Gud um̄ sijna Blessan / an hverrar eingen̄ Hlutur kan̄ vel ad luckast / og nær vier þetta giørt hɵfum/eigum vier ad fela alla Hlute i Guds Forsioon/hvør ed utbijter þessum Vit vorres Hlutum æ þan̄ Hæatt sem han̄ sier oss mest ad Gagne verda mune.

56. Kuñe so ad vera æstatt fyrer oss/ ad vier ecke giefum Erfidad/ og hɵfum þo eingen̄ ønur Medøl til Naudsynlegs Upphelldes / þa eigum vier þo ad setia ølldunges vora Von til Guds/ Vitande ad sa sem jafnvel forsorgar Hrafnana / han̄ mune og æ Einhvørn Hæatt/ Jafnvel þott vier þan̄ sama ecke þeckium/forsorga oss/so leinge sem vier epter hans Vilia framleidum vort Lijf i þessum Heime/ Eigum vier þvi ecke ad kvelia sialfa oss med Ohoolefimædes Paunkum/helldur so sem Postulen̄ seiger/ 1. Pet. 5. v. 7. Kasta allre vorre

Ahyggiu

Ahyggiu uppa hañ/ þvi hañ hefur Vm hyggiu fyrer oss.

57. Þetta er þad / um̃ hvørt Gudurlausnaren̄ leggur so rijkt a vid oss/ Matth. 6. Hvat hañ fullkomlega synet/ hversu Darleg Synd þad sie ad oánlreista Gude / Ordeñ eru epter textá veid/og þat fyrer vil eg setia hier alla Steinena. v. 25. Þar fyrer seige eg ydur vered ecke Hugsiuker fyrer ydar Lijfe/ hvad þier skulud eta og drecka / ei helldur fyrer ydar Lijkomum / hvoriu þier skulud klædast/ er ecke Lijfed meira eñ Fædslañ / og Lijkameñ meire eñ Kladnadureñ ? Lijted til Fugla Himinsens/ad þeir hvørke sa nie uppskiera/ og þeir safna ecke i Korn/Hlødur/og ydar Himneske Fader hañ fæder þa / eru þier ecke mikłu meire eñ þeir ? Eñ hvør er a medal ydar/ sem kañ ad auka eiñe Alleñ vid sijna lengd med siñe Ahyggiu ? Og hvar fyrer erud þier hugsiuker fyrer Klædnadenum ? Gæfed giatur ad Akursens Liliugrøsum hverneñ þaug

vaxa

Vera / þann vißa ecke nie spißa / eñ eg seige ydur / ad Salomon i allre siñe Dyrd / var ecke so skrydddur sem eitt af þeim / ef Gud nu Klæder þad Grased sem i Dag er a Akre og a Morgun verdur i Ofn kastad / Skyllde hañ ecke mikla framar þad sama vid ydur giø-ra / O / þier lytiltruader ? Þar fyrer skulud þier ei hugsiuker vera og seigia / hvad skulum vier eta / eda hvad skulum vier drecka / edur hvøriu skuluñ vier Klædast / þvi epter øllu soddañ leita heidnar Þiooder / og ydar Himneskur Fader veit ad þier hafed þess Þørf / eñ leited fyrst Guds Rykes og hñs Riettlætes / ꝛ mun ydur allt þvilykt tilleggiast + vered þvi ei Hugsiuker fyrer Morgundeigenum / þviad Morgundaguren̄ mun fyrer siælf um sier Bmhyggiu bera / hvøriū Deige næger syn Þiæning. Eg kyñe hier ad auke ad fraīntelia adskiliañlegar Greiner til ad votta þetta med / eñ þesse er so fullkomeñ / ad eg hygg ad þess ei Þørf giørest.

Hvad gott þad sie ad hafa Traust a Gude.

58. Þar fyrer er allt þad sem eg vile meira ad seigia/ vidvijkiande þessare Skylldu vorre/ er alleina i þvi folged / ad Hugleida þa stooru Velgiørdninga er oss hlotnast þar af / sem er i fyrstu/ad vier Skulldbindum Gud til ad veita oss Forstødu/þat vier i þaň Maata setium vort Traust a hañ. Vær vitum hvørsu miøg ad einum Mañe er uñ þad hugad / ad yfergiefa þaň ecke sem hønum vel treister / og i Sañleika/ þa er Gude miklu meir þar uñ hugad. Eñ i añaň Maata ef Madur vill jafñ añ Hugleida þessa Skylldu sijna/ þa skal Madur fiña stoorañ Lietter og Rooseme þar af / þvi þad frelsar oss fra allre þessare Ahyggiu/ og Mædusamre Umsorgun/ sem giører Lund vora Okyrra/ hindrar oss ad sofa og nagar oss allt iñ til Hiartans / Jeg efast ecke uñ ad þeir sem hafa vered þvijngader þar med/þue ka ei vid ad þeim sagt sie/hvørsu þung-

St þad sie / Enn mier sinnest ad su Plaga kynne alleina ad þvijnga oss til / ad bruka þau Medol / sem mætti taka slijka Pwnka i burtu / ad vier siaum ad Menn vilie giora soddann allt oftlegt / med Oloeglegu mooke / þeir vilia svijkia / Stela / Liuga / og giora allt hvad þeir kunna til ad hialpa sier ut Armood: Enn Gud hæde ad þeir finna allt ofthtt hvad Menn kunarlega þeir eru a Tæalar dregner / þeir leida Guds Bølvaner yfer sig / og sinnast ad vera nær þvi / ad taka i Fæwtakdoom og Armood / enn ad þeim verde hialpad ur honum. Þat a mote / vænte þig eina viss a Lækningu og Obrygdula a mote Ahyggiunne / þa bruka þessa / ad kasta allre þinne Ahyggiu og Wmsorgun uppa DRottenn.

59. Þv: hvørs vegna skyllde sa Madur Ottast fyrer Fatæke sem veit ad hann hefur þann / sem elur Onn fyrer honum / hann sem Almættugur er / og ecke vill lata hann vanta neitt af þvi sem honum Naudsynlegt er. Ef Einn

Fatækur Madur hefde þad Loford af einum Audigum Mañe / ad hañ skyllde alldrei sitt hañ Naud lijda / Sañlega munde honum verda liett i Skape / og ei vera so Ahyggiufullur sem hañ ádur var / þo kuña Mañaña Loford opt ad bregdast / añadhvørt kuña þeir Fatæk-er ad verda / og ecke ad hafa Efne til ad hiálpa / Ellegar þeir kuña ad reyn-ast Falsker / og kañ ske ecke hallde Neit-fyn. Eñ vier vitum ad hvørugt af þessu / hvørke Fatækt nie Pretter fiñ-ast hiá Gude : Hvad Skamarlegt er þad þa / ad giøra Gude soddañ Orietk / ad þora ei ad reida sig eins myked uppa hañs Loford / so sem Mañaña? Iá / Hvørsu erum vier Orietkvyser a moote siálfum oss / ad vier þvingum Hyggiu vora med margfalldre / sarre / og Ang-ursfullre Ahyggiu / nær vier høfum Frelse til ad kasta vorre Byrde uppa Gud? Eg vil alykta med Postulans Ordum / Phil. 4. v. 6. Vered ei Hug sіuker fyrer noctru / helldur verde þad

þier

hier umbidied i øllum Hlutum med Bæn og Akalle og Packargiørd kuslugt hiá Gude.

II. Capitule.

A Þeim Dørū

SVNNVDEGIGE.

Audmijkteñ til ad undergiefa sig Guds Vilia/ Søkum Hlijd neñar vid hañ / Þoleñmæde i Krossburdenum/ Sa Heidur er vier erum Gude skylldugir um/ i hañs Huse. Hañs Skylldur/ Hañs Dagur / Ordid og Sacramenteñ.

Audmijkteñ.

I.

Hin Siøtta Skyllda vor vid Gud / er Audmiukleik / þad er soddan Dygd / sem kar um vorn Overdugleik / og hans Yfirburde / sem kan ad hneigia oss til ad vera honum undergiefner af Hiarta fyrer utan alla Hræsne / hvad ed skiedur med Tvennu Mote / Fyrst ad giefa sig under hans Vilia / og i Annan Mata under hans Vijsdoom.

Ad vera undergiefen Gude / veg na Hlijdnenar vid hann.

2. Þegar Madur giefur sig under Guds Vilia / þa skiedur þad med Tvennu Mote / Annadhvert vegna Hlijdnenar / ellegar Þolenmædenar. Hin Fyrre er / ad giefa sig alldeiles til ad giora Guds Vilia / so ad þar ed hann hefur oss læted vita af sijnum Bodordum / hvad honum þocknanlegt sie / ad vier þa fuslega / og af øllu Hiarta breitum þar epter. Til ad framkvæma þetta er Audmiuklek harla Naudsynleg / þvi hin Dramblate er miøg so Ohentugur til ad hlijda / og alldrei skulum vier sia

ad nockur Madur fæe af siälfum sier ad hlijdnast ødrum/ nema han̄ þeckest þad/ ad sa sem skipar sie meire Mattar eñ han̄/ Og svo er þvi vared i þessu Efne: Sieum vier ecke ad fullu sañfærder þar um̄/ ad Gud sie Oendanlega Kostulegre eñ vier / og ad vier sieum audvirdeleger / Ja/ alls eckert ad reikna hia hønum / þa munum vier alldrei kuña ad audsyna hønum Tilbærelega Hlijdne.

Sa mikle Mismunur/ sem er a millum Guds og vor.

3. Fyrer þvi hafer þu alldeilis og af øllu Hiarta mælt þier ad hlijdnast Gude. (hvad þu mant efa hlijtur ad giøra ef þu ætlar þier Saluhioolpeñ ad verda) þa sia til ad Hiarta þitt sie jafnan fullt af þeim Hugreningum / sem eru um̄ þañ mikla Mismun/ sem er a mille Guds og þijn / Huglei ad hañ er eiñ Gud / sem er Oendanlega Tignarlegur og Dijrdlegur/ og vier erum auмer Jarðar Madkar. Hañs Magt er Oendan-

leg/ han Megnar alla Hlute ad giora og vier alldeiles eckert / og ecke so mikid sem ad giora eitt Haar svart edur hvitt / so sem Endurlausnaren seiger Matth/ 5. v. 6. Han er Hendanlegur hreirn og Heilagur/vier Ohreiner og Sauruger / Fædder i allra handa Synd og Saurgan/ han er Oumbreitanlegur og Stadfastur/Vier erum Umbreitingusie Und erorpner hvørt Augnablik / so leinge vier lifum / han er Eillifur og Odaudlegur / vier erum Manesskiur veikar / nær han burt tekur vorn Anda/ pa hiod num vær og verdum ad Dufte aptur / Psalm. 104. v. 29. Hugleid allt þetta seige eg / og munta ei afiad kusia eñ kanast vid þan stoora Mismun / sem er a mille Guds og Manesskiunar / og þar fyrer mættu kalla med Job / er han hafde komed Gude so nærre / ad han kune nockud ad skynia um hans frabæru Dyrd / Job. 42. v. 6. Nu mitt Auga hefur sied þig/ þar fyrer vil eg vidurkiena þad/ z betra mig i Molld z Dsku.

Hvørsu

Hvørsu litels verd ad situ vor allra bestu Verk.

4. Nær nu ad þesse Audnukt hef ur komed oss til Alsdnefiar / þa meigum vær ei kasta hene i burt/so sem ad hun ecke gagnade oss fromar / þvi hun er allsgd þarfleg / Ja Omissande/ til ad hallda oss i Taume til þess ad vier lyft-um ei of stoort a vor Verk / þvi skyllde oss einhvørriu sine henda sa Veikleike / þa kan vad ad spilla vorum bestu Verk um og giøra þau hvad andstyggeleguft fyrer Gude/ eins og hin auma Pharise-ara / þegar han took til ad skæra sig af Maskostum sijnum/ þa vard Tollheim tu-Madurenn meira Metenn af Christo / enn han / Luc. 18. þad allra besta vær giørum þad er þo fullt af Veikleika og Ohreinendum/og ef vier skylldum jafna þvi saman vid þan Fullkomlegleika og Hreinleika/ sem er i Gude/ þa meigum vier i Sanleika seigia med Spamannen-um ad allt vort Rettlæte er so sem Saurugt Fat/ Esa. 64. v. 6. Skylld/

um vier þvi hroosa oss af þeim/ þa være þad so stoor Fauitska/so sem ef Nius gængs Madureß villde stæra sig af sijnu Klædum / sem þo ecke rt være annad enn Onyter Tøtrar og Larfar / þar fyrer eigum vier jafnan ad hugsa a Bod vors Herra þar ed hann seiger Luc. 17. v. 10. Þegar þier hafed giort allt hvad ydur skipad er/ þa seiged þo vier erum Onyt er Þioonar/ Og ef vier meigum ei gie fa oss hærre Titel / nær vier þo hofum giort allt hvad oss byriar / Hvad lijtels skylldum vier þa virda oss nu / þar vier erum so langt fra ad giora nockud merkelegt af þvi sem oss Skipad er ? J Sanileika vier hofum gungva Orsøk til ad þeinkia ad þad slæma Nafn/ sem hinum vonda og lata Þioon var giefed/ mune vera oflyted fyrer oss.

Audmiikt vegna Polenmæd eslar.

5. Nin Astar Makt til ad verda undergiefenn hans Vilia skiedur vegna Polenmædesiar / og er þar i foolgenn/ ad

vera anægdur med hans Vilia/ so sem Hlydnen er i þvi iñefalen ad giora hañ/ og er þad eckert añad eñ ad vier med fus um Huga og Polenmæde beru fierhvern hañ Kross sem Gude þocknast a oss ad leggia/ hvad oss mun audvellt verda/ef vier hofum þa Audmykt sem adur er umtalad/ Þvi nær Hiertu vor eru full af Virdinguñe vid Gud/ þa er þad O-mögulegt ad vier motmælum hvad hellst hañ giorer / Vier siaum Dæme þar af a hinum Gamla Ell/1.Sam.3. Hvor þa hañ heyrt hafde hinar stranngu Gu ds Hootaner a mote sier / sem var hans Huss Eydelegging / Prestsz-Skaparens Topun / Misser beggia sina Sona og einum Deige/ (i Sañleika/þad var hid allra starsta Mootlæte) þa gaf su Vm þeinking/ad hañ være DRottens/honum allema Orsok til þess ad hañ Noogsamlega / og med Kyrd gaf sig under Guds Vilia/ seigiande: Giore hañ hvad hon um gott sinest.v.18. Hina sömu Verk an hefde þad him David i hans Moot læte

læke er han seiger/ Ps. 39. Eg vard Mallaus / og lauk ecke mÿnum Munne upp / þvi þu giørder þad. Guds Giørdningar mdur þegguðu alla Meg-lan og Mootmæle i hønum / og eins a þad ad giøra i oss i øllu voru Mootlæ-te / ef vier af Alvøru vilium tia vora Audmÿkt fyrer Gude.

6. Þu munt ecke þeinkia ad þad Barn audmÿke sig fyrer sÿnum Fødur / edur sa Hioon fyrer sÿnum Husboonda/ sem flÿgur a han/ nær han straffadur verdur / þo giørum vier þad nær vier møglum a moote þvi sem Gud a oss leggur. Enn fyrer ukan þad ad vier gleymum vorre Audmÿkt/ nær vier þann enn breitum / þa høfum vier ecke nockra Orsøk edr Riett þar til/ þviSøkū þess ad vier erum Skiepnur Guds / þa ma han med øllum Riette giøra vid oss og af oss hvad hønum þocknast/og þar fyr er er þad hiñ stærste Oriettur/ sem vier kunnum ad giøra / ad mootstanda hans Riettlætum Vilia i þvi/ Ja enn fram-

 ar/

at / þad er su allra stærsta Fávitska sem til er i Heimenum/ epter þvi ad Gud leitar epter voru eigen Gagne / nær hann vitiar vor/ Sa Himneske Faderen er ecke þeim Jardnesku lijkur/ sem a Stundum refsa Børnum sijnum alleina til ad sva la Giede sijnu/ en ei til ad giøra þeim Gott. Enn hann er ecke nockrum sodd, ann Veikleika underorpenn / hann plagar ecke af Hiarta edur hrygger Manna Sonu/Thren.3.v.33. Vor* Synder fa hm̃ ecke einasta Rietten i Hendurnar / helldur z Valled og þørfena til ad frel sa oss. Hann hefur Sinne og Hiartalag/so sem hinn allra Miskunsamaste Fader til vor. Nær einn Fader sier ad hanns Barn er þverbroted og Hardhnackad / og hefst ad þad sem illt er / hann sier ad Topunen er fyrer Augunum / kann ha n þa meire Fødurlega Elsku ad sijna þvi/ en ad straffa þad og refsa þvi / og sien til ad hann a einhvørn Hatt fære þad leidriett / J Sannleika/ þad kynne ecke ad seigiast ad hann elskade þad riettelega /

nema han so giørde / og so er Gude hættad / er han sier vier önum fram i Synde̅ne: Anadhvort maa han hætta ad elska oss / og lata oss so Sialfrada sem ad er. hin strangasta Bølvan er nockurn Man kan ad henda / ellegar ef han helldur afram ad elska oss / þa verdur han ad refsa oss og straffa til þess ad færa oss til Betrunar.

Þacklæte fyrer Guds Typtan.

7. Þar fyrer nær han a stundum slær oss / þa eigum vier ecke allemasta ad liggia Þolenmodlega under Hyrting unne / helldur og kyssa Vrssed / ef eg maa so seigia / þad er ad syna vort Þacklæte vid han / ad hönum ecke þocknast hefur ad yfergiefa oss i Synder Markar vors / Psalm. 18. v. 12. Helldur ad hafa Vøll hoggiu fyrer oss / ad senda oss Angist ena / og so morg önnur Bod til ad kalla oss heim til sijn. Hier af sia̅um vier hvad stoor Gævilska þad er / ad mogla a moote þeim Hoggum sem vier i so Nadarfullre Meiningu verdum slegner

med/

med / nærre þvi eins og eitt Undarlegur Madur/sa ed Siukur er/ ein stuggar og essest vid Lækneren/sem þo kómenn er til ad hiálpa hónum/og þegar sóddann ein Manneskia ut af deyr / þa vita aller hvórium þad er ad kienna.

Ad audsijna Avextena þar af.

8. Skylldu vorre er þo ecke fullnusta giórd alleina med Polenmædenne / ellegar med þvi ad þacka hónum fyrer Nyrtinguna: Vier hlioðkum og ad sijna Avextena þar af / annars hófum vier eckert Gagn af þvi sem undann er fared. Med Avoxtunum meina eg ad vær skulum framkvæma þad / hvar fyrer ad Krossenn var oss sendur / sem er til ad betra z Leidrietta vorn Lifnad. Til þss er þad harla Naudsynlegt/ad vier hoslldum Reikningsskap vid sialfa oss/nær Mótlæted ad oss þreinger. Rannsokum vor Hiórtu og Lyfferne / leitum gaumgiæfelega epter hvada Synder oss a Nælse liggia / sem Gud hafa egnt til ad hytta oss þannenn / og medkiennum audmiukl ega

fyrer Gude / allt pad vier stium oss sial fa ad vera seka i / og leggium pad af strax an Tafar um alla vora Lyfdaga-

Jallrahanda Mootgange.

9. Allt hvad eg meira tala skyllde / um þessa Polesimædefiar. Skylldu er þad / ad vier erum eins Skulldbundner til hesiar i einum sem ødrum Mootgange / hvort helldur þad vier lijda skulum kiem ur fra Guds eigest Hende / og Eingest Skiepna hefur Nlut þar i / so sem ad eru Siukdoomar og afiad þvilijkt / Elle egar og / ad þvi er so hattad / ad hast latur Menena straffa oss / Pvi pad er satt / nær Ein Maneskia sturlar oss / þa kan pad ecke ad skie fyrer utan Guds Tillatseme / og Gud hefur eins vel Valld ad typta oss med ødrum / so sem ad hyrta oss sialfur. Pad er ei nema ein Nræsnes Polesimæde ad Men vilia lata kalla ad peir audmyke sig fyrer Gude / og giera po ecke lided neitt pad / sem af Monnunum kiemur. Vier siam um hin Nellaga Job / sem oss er settur

til Poleñmädeñar Epterdæmes/ ad hañ giørde aungvañ ſtrdañ Mismun a ſy-nu Motlæte/ þegar Chaldæi og Sabæi tæktu hañs Kvik-Fienade / tok hañ a moote þvi med ſömu Hogværd/ ſo ſem þvi er Elldureñ af Himne uppbrende. Þar fyrer þegar nockur Madur giører oſſ eitthvad illt / Lætum þad vera ſo oretrvyſt/ſm þad kañ af þeirra Hende/ þa eigum vier þo ad mrdkieña ad þad ſie hvad rettvyſaſt af Guds Alfu/ og i ſtadeñ þeſſ/ ad vier ſkylldum þeinkia til ad hefna ſialfra vor a þeim / ſkulū vier lyta til Guds/kaſtaſt vid hñs Rett-læte i vorum Mootgänge / Bidia hañ alvarlega um Naad yfer þeim Syndum/ ſem hafa uppegnt hañ til ad reſſa oſſ/ og med Poleñmæde og Packlæte bera þad / Þar til hønum þocknaſt ad lie-tta þvi af oſſ / Segiande allthjo med Job: Bleſſad vere Nafñ D Rottens.

Ad giøraſt undergiefeñ Guds Vilsdoome.

10. Enn eg sagda ydur ad Audmyk̄t enn være ecke Einasta i þvi foolgen / ad gioraſt Guds Vilia undergiefen / Men̄ eiga og i sama Mæla ad giefa sig und er hans Vijsdoom / þad er ad kastast vid þad / ad hans Vijsdoomur er Oendanlegur / og þar fyrer ad eckert kunne betur og vijslegar ad vera giørt / enn þad sem han̄ giører.

J hans Skipunum.

11. Þad eigum vier ad medkienna / ad þad so sie / bæde i hans Bodordum / so og i øllu þvi er han̄ tilskickar. Fyrst i sierhvøriu þvi et han̄ skipar oss ad trua edur giøra / og eigum vier ad undergiefast hans Vilsku i hvørulveggiu þessu / Trua þvi er han̄ skipar oss ad trua / hvørsu Olijklegt sem þad þyker fyrer vorum Formyrkvudum Skilninge / og giøra hvad hellst han̄ skipar oss ad giøra / hversu sem þad sijnest ad vera gagnstædt vorum Nolldlegum Vitsmunum / og Hiartalage : Og i hvørulveggiu þessu eigum vier ad alyckta / ad Guds

Bod sieu hm bestu og riettvýsustu/ hvernig sem þau oss sýnast ad vera.

I hans Forsioon.

12. I Ansan Máta eigum vier ad vera ánægder med hans Vilsku/ so myk ed sem hans Forsioon vidvýkur. Vier eigum ad vidurkienna ad hann med ýmsleg asta Nætte tilbýr og skipar ecke alleinasta þvi sem alla Veralldenä Almenneliga ahrærer / helldur og þvi er Sierhvørium einum vidkiemur/ So ad i hva da Skand sem hann setur oss / meigum vier vera visser um ad þad er hid besta fyrer oss/ sem sa kiører oss til Handa er ei kann ad villast / eigum þar fyrer alldrei med Oþolenmæde ad bidia um nockurn Hlut i Heime þessum/ helldur setia til Guds ad hann sialfur vilie skipa hvada Kiør edur Koster hønum synast þier henkugaster/ þa um þvi vel/ og vert ánægdur / Jafnvel þo þad kynne ad vera med þeim Hætte er þu sýst hefder fyrer þig kosed. I Sannleika/ sa sem audmýkt ena hefur til ad bera / hann kann ei annad

mlykka / eñ ad þetta sie næsta riettvijst/ þvi sokum þess ad þetta hefur kient honum ad Gud er Alvitur/ eñ hañ sialf ur mæg Fakiaň / so gietur hañ ecke ef ast um̃ ad þad gagne honum miklu meir/ ad Gud kioose fyrer hañ/ helldur eñ hañ sialfur/ Eins og þad er Barnenu miklu gagnlegra ad Faderen kioose fyrer þad / helldur eñ ad þad skyllde sialft rada / þvi hvorsu opt munde þad villa skiera sig og brena / edur og giora sier storan Skada / ef epter þvi yrde læted allt hvad þad um̃bidur? Og soddañ Børn eru̇m vier/ ad vier optlegã bidium ikelega um̃ þa Hlute / sem oss munde olldunges til Skadrædes verda/ ef vier þaa eignudunst/ So ockum vier opt lega epter Ryktoome/ Virdingu / Heil brigde/ og odru þess hattar/ sem oss mun de ad Snøru verda ef vier þad hlytum/ og koma oss til ad syndga. Eñ Gud sem alla Hlute þecker / hañ sier þetta/ jafn vel þott þad sie huled fyrer vorum Aug um/ synian oss þvi opt þeirra Hluta/ er
hañ

han̄ sier oss mune ad Skiemdum vera / og er þad hans yfergnæfande Naad ad han̄ med soddan̄ Hæfte breiter vid oss þar fyrer / þegar oss einhvoriu Sinne bregdast Oskerr vorar / ellegar vier ecke ødlunst þad vier æskium til / þa lætum oss ecke alleina taka vid þvi med þacklæte / helldur og med Fagnade / verande þess fullvissader / ad hvad sem vors Himnesska Fodurs Alvitska kys fyrer oss / mune oss gagnlegast vera.

Heidur.

13. Þad Siounda sem vier erum Gude skylduger um / er Heiduren̄ / þad er / ad vier veitum hønum þaa Lotning og Virdingu / sem hans mikla Hatign sambiode / og verdur þesse Heidur Gude veittur ad sinadhvørt Utvortis edur Inn-vortis. INNVORTes skedur þad med þvi moote ad vier miklum han̄ i Hiørtum vorum / hafande han̄ alltijd i hinne æsstu og mestu Virdingu. UTVORTIS med þvi mote / ad vier i øllum Ordum audsyniu / hversu vier

han̄ Isvorkes i Heidre hofum: Fyrst Almēnelega i vorum Lyfernes Hattum ad vier lifum so sem þeir er med allre Alvøru leggia hina harstu og mestu Virdingu a Gud. Þu veitst ad þeim Manne er vier viliū sierdeiles Virdingu veita/ fyrer honum viliū vier med allre Kostgiæfne audmykia oss/ þa han̄ Nalægur er. Þan̄ Veg eigum vier ad breita ef vier af Alvøru heidrum Gud/ þad er / ad vier hofum Vidbiod a ad giora nockud Ovidurkvæmelegt i hans Augsyn/ þvi Gud sier alla Hlute/ Kun̄um vier þvi eckert ad dylia fyrer hans Auglite/epter þvi han̄ er oss alltyd Nalægur hvad hellst vier giorum / þar fyrer ef vier heidrum han̄ / meigum vier alldrei fremia nockurt Syndsamlegt Verk.

Adskilianlegur Mate til ad Heidra Gud med.

14. Efi fyrer utan̄ þan̄ almēnelega Mata/ med hverium vier eigū Gud ad heidra / þa eru þar marger sierdeiles

Giørningar/

Giørningar / med hvørium vier kunnum ad Vegsama han: Og so sem þesser Giørningar eru margvisleger / so eru þar og marghattader Hluter / hvar af þeir audsynder verda / þvi vier eigum ecke alleina ad giefa hønum siálfum Dyrdena / helldur eigum vier og i Heidre ad hafa þá Hlute sem epter hønum nefnder eru / og hønum sierdeiles til heyra / sem eru þesser Sex Hluter 1. Hans Hus. 2. Hans Ilitekt (ef eg mä þad so kalla) 3. Hans Dagur. 4. Hans Ord. 5. Hans Sacrament. Og 6. Hans Nafn: Hvørt Eitt af þessu kyriar Mannenum ad virda epter þess Verdugleik.

J hans Huse.

15. Fyrst i hans Huse sem ad er Kyrkian/hvør ad er sa Stadur sem frá skilen er til hans Almennelegrar Dyrkunar / sá ed alleina Heilagur er vegna Brukunarennar / og meigum vier þvi ei Vanhelga han/ nie bruka til vorrar eigen Hondlunar / so sem Frelsaren hefur

kient oss/ þa han/ Matth. 21. v. 22. Rak þa sem selldu og keyptu ut af Muster-enu/ Seigiande: Mitt Hus er Bæna Hus/ Og aptur/ Joh. 2. v. 16. Giørid ei mijns Fødurs Hus ad Sølu-Huse. Hvar af vier skiølum ad Kyrkiurnar eiga alleinasta ad brukast til Guds Þioon-ustu/ og ad þetta eige ad vera þad eina/ hvar fyrer vier þangad komum / og ecke so sem til aflarar Kaup-Stefnu / ad giøra þar og utrietta vor Erende vid vorn Naunga/ sem marger plaga ad giøra / helldur / þa þu geingur inn i Kyrk-iuna / þa lát þier til Hugar koma / ad þad er Guds Hus/ Eitt Stadur/ hvar han sier i Lage er nalægur/ Þar fyrer er þad Raad hins Vijsa Mans/ Eccles. 4. v. 17. Vakta þijn Foot nær þu geingur til Guds Hus. Þad er/ hegda þier sialfum so / ad þyn Gudrækeleg Virding samhlioode hans stooru Ma-tign/ framm fyrer hvorium þu stendur. Lát þier til Hugar koma/ad þad er þitt Erende/ ad hafa Vidskipti vid Gud/

Bleloka

Wiðloka þui alla Veralldlega Þeinka/ og jafnvel þa sem þijnu Embætte vid-koma/ Hvar'er þott i Aftast Tijma kunne Riettvijser ad vera/ þa eru þeir þo Synd samleger i þessum Stad. Enn ef þui er so hattad um þad sem i sialfu sier er Loglegt / hvorsu hrædeleg Synd er þad þa / ad hafa nockrar soddan Hug-reñingar/ sem i sialfum sier Oguðlegar eru? Þad er nære þui eins og Judæ Svik / sem liet eins og hann villde kyssa sinn Herra / enn hafde eitt Flock Stridsmanna med sier til ad gripa hann/ Matth. 26. Vær skenum ad oss i vorre Kyrkiu-gaungu ad vier vilium þiona Gude og dyrka hann/ enn vier tekum med oss Fiolda af hans Ovinum / til ad veita hann til Reide og forsmaa hann. J Sannleika er þad eitt Gudleyse / sem skiaast mætte ad vera stærra enn oll Vanhelgun/ sem a þessum Dogum er Tijdkanleg / sem er ad giora Kyrkiuna ad Rænin Huse i epter þui ad vorar Syndsamlegar og Oheim-ar Hugrenningar eru hin Verste Villu Dijr.

 Þess

Hans Eign.

16. Pad Asiad i hvoriu vier eigum ad sijna þessa vora Virdingu er hans Jnntekt edur Jnnkomst / Þad er allt þad hann tileignar sier / so sem sin Eigens-doom/og er afsijdes lagt þeim til Upphelldes/er fremia hans Þioonustu: Þess er voru a Logmalsens Tijmum Prestarner/en nu hiaa oss Ordsens Þienarar. Og allt hvad med soddann hætte er tilskickad/ eigum vier i slijkre Virdingu ad hallda/ad vier ei vogum ad bruka þad til annars. Sumpart af þessare Jnntekt eru goodviliugar Gaafur/sem Eitt edur Annar hefur af Frijvilia giefed af Eign um sijnum og Odulum til soddans Heilagrar Brukunar/og þad sem med sodd ann Hætte er burtgiefed / maa hvorke af þeim sem þad gaf / ellegar nockrum ødrum apstur takast/ nema þeir vilie giøra sig seka i þesse stooru Kyrkiu-Þioofnadar Synd.

17. Enn fyrer utan þetta var þar medal Gydinga/og hefur alltijd vered um

allann

allañ Christeñdoomeñ / nockud skickad i Lands-Logunum til ad forsorga þa med sem taka vara a Guds Pioonustu / og er pad ei meir eñ Riettvijst ad þeir sem soddañ Embætte a Hendur takast sieu so forsorgader / af þeim / yfer hvør ra Sælum þeir vaka / ad þr ei þurfe ad leita Næringar sinar med ødru moote / hvar af þeir kynne Lifa: Er pad þar fyr er Riettvijst sm̃ Postuleñ krefur i þessu / 1. Corinth. 9. v. 11. Þar vier høfum sad ydur Andlega Hlute / er pad þa so miked ad vier uppskierum ydar hid Lykamlega. Þad er stoor Ojøfnudur / vææ re og mjog skamsamlegt ad nockur vilde telia sig undan ad kosta nockru af þessu Jardnesku Hlutum til þeirra Naudsynlegs Lyfs-Vpphelldis / af hvoriium þeir fa hina Andlegu Forsorgun / sem eru Kieñingarnar / og Adstod til ad avinna pad Eilijfa Lijf.

Hvad stoor Synd þad sie ad ræna Kyrkiur / og hvad Strass þar a epter fylge.

18. Hvad sem nu er skickad til sodd, ad Brukunar / þad ma einganveigen til annars brukast / þar fører ma med eingu mooke itiehallda þeim Tijundum / sem i Løgmaalenu eru giefnar / Þioonustufie til Vidurhallds / og einga Rangsleitne edur Hrecke i frame hafa / til ad komast hia ad greida þad / annadhvort alltsaman, edur og nockurn Part þar af / þvi fyrst er þad vïst / ad þad er ei minne Þiofnadur, helldur enn eins annar Stulldur kan ad vera / sokum þess ad Drottens Þienarar hafa hinn sama Rett til Tijundana sem eirn annar Madur kan ad hafa til Eigu sinnar helldur er þad i Dorulage nockurs konar stærre þiofnadur / helldur enn vier þeinkium. Þad er ad stela fra Gude / til hvors Þioonustu Vidurhallds ad þetta er giefed / og so ad þu ecke efest um ad þetta satt sie / þa les þad sem Gud hefur sialfur sagt hier um hia Malach. 3. v. 8. Mun eirn Madur eiga ad ræna Gud / epter þvi ad þier ræned mig, ? Og þier segud / hvar med rænedum,

dum vier þig? Med Tiundum og Upp-lyptingar-Offrum / hvar af sia⸗st kann / ad Gud kallar þad ad stela fraa sier / ad inne halda Tiundunum / enn siaa i hinu næsta Verse / hvorsu gagnsamur ad þesse Stuldur sie / Þier erud ad vysu bølvad-er / heiter þad. Bølvanen er allt þad / sem þar med auked verdur / og Dagleg Reinsla kiener oss / ad Guds Nefnd hitt-er soddann Kyrkiu-Rioofa / hvort hellldur þeir inne halda Tiundunum / edur þeir utvega þær sier til Eignar. Enn þar hvert aa mooke vita Men þess Dæme ad soddann Orietkvijs Abate verdur so kroptugur i eins Manns Eignum / ad hann oppleiga uppetur jafnvel þad hann var vel ad kominn. Ef þu þar fyrer elsk-ar Eigur þijnar (Eg vil ei tala um Saalu þijna / helldur Formegan þijna) þaa vardveit þær fraa slijkum Naaska / og tak þier Vara ad þu alldrei snertir vid þad sem er afsijdes lagt til Guds Þioon-ustu.

Tijmen̄ a hvørium Men̄ eiga ad dyrka Gud.

19. Pad þridia med hvørsu vier eigum ad audsyna vora Virdingu vid vorn Herra / er ad hallda helgar pær Tyder/sem sier i lage eru Skickadar til hans Pioonustu. Sa sem hefur gief ed oss alla Tydena/ han̄ skilur sier nock-urn Hluta par af aptur so sem nockurs konar Renku edur Afgift af allre Tyde-en̄e. Med soddan̄ hætte hielldu Gydingar hin̄ Siøunda Dag Helgan̄ og vier Christner Men̄ Sun̄u edur DRottens-Dagen̄/Gydingarner attu a Sabbatz-deigenum sier i lage ad min̄ast a Ver-alldarennar Skøpun / og vier a vorum DRottens Deige a Vpprisu Christi/ med hvørre oss er lagdur ein̄ Vegur til hin̄ar betre Veralldar / er vier vænkum epter. Pesse Dagur sem med soddan̄ Hætte er adgreindur/a ad brukast til ad dyrka Gud og pioona hønum / Fyrst i Almen̄elegum / edur Open̄berum Sam-komum/fra hvørium einge Madur ma

hallda sig / ann Løglegrar Orsakar/ J Ästaft Mæla/ heima i Husenu med Bærn um og Saungvum/ og til ad kiesta voru Pioonustu-Foolke / Og fierdeiles til ad tala vid Gud i voru Svefn-Herberge / med Lestre / Bæna Akalle og ødru þess Naattar/ og uppa þad ad vier kynnum ad hafa Nentugleika hier til/ þa er oss bod ed ad hvyllast af allre Verralldlegre Vm-hyggiu: Þeinke þar fyrer einginn ad all eina heimtest af hønum ad hvyllast af Erfidenu a DRottens Deige / helldur allur saa Tijme sem hann hefur umfram sitt Kall og Embætte aa ad brukast til þessarar andlegrar Skylldu: Þvi Drott ens Dagurenn var alldrei giefenn oss Yd-iulausum til Affsøkunar/ helldur alleina til ad hafa Vmskipte a Jardneskre Vm-hyggiu/ Myklu sijdur var þad meint/ ad nær vier so hvyllumst fraa voru Kalle og Erfide/ ad vier þa skylldum hafa meire Tijd ad bruka til Syndarennar/ sem allt of marger giøra / þeir ed þann Sama Dag helldur heimsækia Giesta-Hus enn

Kyrkiuna

Kyrkiuna. Enn þesse Hnglld er boden til þess. 1. Ad þad skyllde vera oss so sem eitt Skugge og Fyretmyndan til ad hrædast af Syndenne vid hvøria vier fast er erum alla vora Lijfdaga/ og 2. Til ad skylia oss vid Veralldlega Ahyggiu vora/ enn giefa oss Toomstund til ad taka Vara a Guds Pioonustu/ Og æfa þa Naudsynlega Umhyggiu/ er vier eigum ad hafa fyrer Saalum vorum.

20. Og i Sannleika ef vier þad yfirvega villdum/ þa er þad ein stor Velgiørd / ad vier a Viku hvørre høfum afmarkadan Tijma/ þessarar Orsakar vegna. Vær erum skolgner epter Verolldenne / og gyrnunst miøg so a hana. Være þvi ecke soddann nockurskonar Tijme ætkvedenn / þa efast eg um hvort vier mundum taka oss hann til sialfer/ og hvilijkt Hungur mættu þessar vorar aumu Saaler þola / ef þær alldrei neitt Fooduur feinge? Hvat a moot þær nu eru forsorgadar med skyllldre Frædu og Endurnæring/ a hvørium Sabbats og

Sunnu-

Suñudeige/ ef vier aðare epter þvi sem vor Samvisfka bÿdur oss villdum bruka Kirkelega vora Hvyldar-Daga/ sem eru Skapareñar Hatyðar og Heimboðs-Dagar / a hvõrium hun medtekur fodoriñ Fæðslu sem skal viðhallda henne til Eilyfs-Lyfs. Vær meigum ei møgla a þeissum Deige/so sem þeir ed spurdu/Amos 8.v.5. Nær mun Sabbathed Enda taka/ ad vier meigum samañtaka vort Korn? so sem þeim Tyma være illa spillt er vier hefdum i burtu tekeð frá vorre Veralldlegre Syslan: Eñ vier meigum þeinkia um þetta so sem Eitt Nyt/ er oss sie hvað mest að Gagne/So sem um þ ñ glededlegasta Dag i Vikuñe/ og so sem um eitt Vppskieru Dag / a hvõrium vier safna skulum til allrar Vikuñar / Ja til allra vorra Lyfs-Stunda.

Kyrkiuñar Heilager Dagar.

21. Eñ þ utan þeñañ Drottens Dag sem i hvõrre Viku hallden er / þa eru

þar adrar Tijder / sem Christeleg Kyrk ia hefur tilsett til ad minnast a eina og adra Guds Velgiørninga / so sem er Christi Fæding og Vpprisa / Hvitasuña og adrer þvilijker/og þessa Daga eigum vier so ad hallda/ so sem Christeleg Kyrkia hefur þa tilsett / sem er med Hæfijdlegre Guds Dyrkan / eñ sier i lage Þackargiørd fyrer þa hellstu Blessan er oss þa i Hug kiemur. Og i Sañleika / sa sem riett þacklaatur er fyrer þessa Naadarinnar Velgiørninga/hañ kañ ei þeinkia/ þad sie ofmiked ad framskylia nockra faa Daga i Arenu til þessa Erindes. Vier meigum leggia allt Kapp a/ ad þessar Hatijder verde i Andlegañ Maata brukadar/ þad er/ med Helgan og ecke bruka þær / til ad faa Henkugleika til ad Syndga med ofurdaadugum og vondum Lifnade/ hvad allt ofmarger giøra/ þeir ed a Jolatijmañ og ødrum helgum Tijdum ecke þeinkia nema uppa Gledskap og Giestabod, þvi þad er ad forsma Christum i Staden þess

þess ad heidra hañ/sem til þess kom ad færa allañ Heilagleik og Sparseme iñ i Verølldena/ hvar fyrer vier eigum og ei ad missast a hans Tilkomu med ødru moote.

22. Þar eru og adrer Dagar Helg ader til ad minnast a Postulana/ og adra Helga Meñ / a hvøriuṁ vier eigum ad þacka Gude af Hiarta fyrer þaa Naad/ er hañ hefur þeim giefed/og sier i lage / ad þeir eru Verkfære til ad openbera oss JEsum Christum / og seigia oss hvørneñ vier kyñum frelsader ad verda/ hvad vier vitum af þvi sem þeir predik, ad hafa uṁ alla Verølldena / og skulū vier framveiges þeinkia a þesse Dæme / til ad skipta eiñ Helgañ Lifnad epter þeirra Fyrermyndan og upphvetia oss Siaalfa til ad gaanga i þeirra Fook, Spor. Saa sem rettelega brukar þess ar Hatijder skal hafa nooga Orsøk veg na þess Gagns er hañ fiñur af þvi/til ad þacka Christelegre Kyrkiu / og ecke ad lasta þaa sem þessar Hatijder boded hafa.

Bænadagar.

23. Þat eru og adrer Dagar/ sem vier erum og skylduger ad rækia / sem eru Føstu og Bëtrunar Dagar. Hvad sem Christeleg Kyrkia hefur skickad i þessu anadhvørt jafnlega à vissum Tyd um um Areð / edur fyrer nockurs konar sierdeiles hastarleg Tilfelle/ þa skulum vier þad hallda/ so sem Christeleg Kyrkia hefur þvi skickad / þad er ecke alleinasta i þvi ad bindast Matar og Dryckiar/ sem er alleinasta ein Tyftan / helldur og ad þoyniga vorar Sæler audmykiande þær i mesta Mæta fyrer Gude / ad medkiesa og græta af Hiarta vorar eigen og alls Landsens Synder / bidia Gud um Naad af Alvøru/ ad han villde afsnua þeim Doome/ er þessar Synder hafa tilunned/ en yfer allt fram snua oss fra Syndunum og leysa Ogudleglleikans Fiøtur / so sem Esajas seiger 58. Cap. v. 6. Ad afa siælfa oss i Mykunar-Verkum / og brioota vort Brauð Hungrudum/ og anad þess Hattar sem þvilijku fylget.

Gudø

Guds Ord edur hin Heilaga Ritning.

24. Vier eigum og so ad audsyna þa Virdingu er vier høfum a Gude i þvi/ ad hafa Ritninguna i Heidre / og þad hliootum vier i Sannleika ad giøra/ ef vier annars heidrum hann af Alvøru / so sem þar er sekert vissara Merke til ad forsma nockurn / enn ad forsmaa þad hann talar/og þverk a moote/þegar vier veitum nockrum Virdingu / þa metum vier mykels hvert hans Ord. Þetta Guds Ord er utþryckelegt i Heilagre Ritningu/sem er hid gamla og Nya Testament/ hvar hann talar vid oss / til ad syna oss sinn Vilia og vora Skylldu i Vier skulū þarfyrer hafa miklar Miætur a þessu hans Orde / hallda þad fyrer þa Reglu/epter hverre vier eigum ad laga allar vorar Athafner / og til þess ad vier faum þad giørt / skulum vier stunda þad af Alvøru/lesa þar i so opt sem oss mögulegt er / og ef þad kann ad ske/ad lata alldrei nockurn Dag so hiaa

lijda / ad vier ecke aftadhvort heyrum pad lesed edur lesum pad sialfer.

25. Enn pad er ei par med buid / vier eigum ecke alleinasta ad lesa / helldur giefa Gaum ad pvi vier lesum / Athuga Kostgiæfelega hvoria Skylldu Gud par i bijdur / hvoriar Synder hann oss par i fyrerbijdur / æsamt peim Launum / er pvi eina eru heitenn / og pvi Straffe er hinu ødru er hotad. Nær vier hofum so Ritninguna yferfared / pa skulum vier Hugfesta hana / og ecke hallda henne so laust / ad vier strax gleymum henne aptur / helldur festa hana so i Hiartanu med Daglegum Paunkum og Yfervegan / ad vier alltijd kunnum ad hafa hana til Naudsynlegrar Brukunar. Nær vier nu a pann Hatt Ritninguna brukum / pa er hun Mælesnura vors Lifnadar / so pa vier verdum af nockre Synd freistader / ad vier kunnum pa ad laata oss i Hug koma / ad pad er pad / sem Gud i soddann eitte Grein Ritningarennar hefur oss bann ad / og mislijkar allar hanns Aoolaner

pvi

þar a moote. J sama Mata nær oss giefst Tækefære til ad giora nockud Gott / ad vier lætum oss þa til Hugar koma/ad þad er su Skyllda sem vier af soddan eirne Grein Rikningarenar verdum aminter ad giora / og þau Laun / sem oss i soddan einum Stad verda heit en / styrkia oss vid þessa Vmþeinkingu til ad moostanda Syndenne/og giora hvad Gudrækelegt er.

26. En fyrer utan þetta/ sem vier skrifad finnum / þa hefur Gude framar þocknast ad forsorga oss med frekare Vnderviisun af hans Þienurum/hvorra Embætte er ad kienna oss Guds Vilia / ecke til þess ad tala fyrer oss nockud þad sem er a moote Rikningunne / (þui hvad sem moote Rikningunne er / þad er ecke Guds Ord) helldur til ad utleggia hana/ og giora hana lioosare fyrer oss/ ad vier þess helldur meigum skilia hana / og sydan færa oss hana i Nyt i adskilianlegum Tilfellum / og upphvetia oss siælfa til ad lifa þar eptir / hvar ad

fyrst lesur Catechismi Bnder vijan / og skodag Predikanernar. Fyrer þessu eigum vier og ad bera skyldugga Virde ingu/ad vier giefum Kostgiæfelega Gaa um ad þvi / ecke alleinasta nalæger ad vera þegar Catechismus verdur utlagdur/og predikad er/og þa hvorke sofa edur heinkia um augad/helldur med Athygle ad taka epter þvi sem þar verdur til vor sagt / og i Sannleika/ þar sem vier Riettelega Hugleidum hvorsu Naudsynlegt þad sie fyrer oss/þa meigum vier malykta/ad þad sie næsta Riettelegt fyrer oss/ad giora svo.

Barna Lærdoomuren.

27. Þvi vor Barna Lærdoomur leggur þann fyrsta Grundvoll/ hvar uppa oll Christeleg Bokun a ad byggiast/ þad er/hn kiefier oss Skylldu vora/hvertia ef vier et vitum / þa er oss Omøguelegt ad lifa sem oss byriar/og þo þad sie vyst ad Ritningen sie sa Brunnur / af hvorium soddann Vissdoom man uppausa/ þa eru samt marger sem ecke mege-na

na ad spyria hann til Brudkaupsins / og er þar fyrer harla naudsynlegt / ad adrer utvege þeim þad.

21. Þesse Barna lærdoomur er almennelega halldenn so sem eitt Hlutur / er Børnunum alleina vidkiemur / og so ætte þad i Sannleika ad vera / ef þar fyrer / ad þeir Gømlu ætte ei og ad læra hann / ef þeir Fawisser eru / helldur þar fyrer ad þeir ættu so ad uppfrædast / þegar þeir Børn voru / ad þad være Omøgulegt ad þeir være Fafrodande nær þeir være til Alldurs komner / og liggur øllum Foreldrum stoor Magt a þv / ef þeir annars ei svara Vilia til eilijfrar Fordæmingar Barna sinna / ad hafa Umhyggiu fyrer ad þeim undervijsad verde / i øllu þvi er þau þurfa ad vita / hvar til þad best være ad kienna þeim sierdeilis eitt stuttann Catechismum / og kann einginn betre ad finnast / enn sa er vor Kyrkia brukar. Samt er þad þo ecke nog, ad þau hafe sialf Umhyggiu hier fyrer / þeim byriar, og so ad kalla Guds

Ords Þienara sier til Hiaalpar / ad hŭ frammveiges underviſſe þeim i þeirra Saaluhiaalpar Efnum.

29. Eñ Gud naade þad/ad þad er allt offsatt/ ad Foreldrarner hafa forſoomad þeſſa Skylldu / finſt þar fyrer ſo ſtoor Fioelde bæde Maña og Kveña / ſem ecke vita meira af Chriſto/edur þvi ſem þeirra Saalum vidkiemur / helldur eñ hiner ørguſtu Heidingiar/ jafnvel þo Chriſtner kalleſt.

30. Eñ þott ad þad ſie Skullд Forelldra þeirra/ad þeim hefur ecke vered undervijſad i Ungdoomenum / þaa er þad þo ſamt þeim ſiaalfum ad kieña/ ef þeir fram fara i ſlijkre Faavitſku / verdur og ad vijſu þeirra Sloetun / ef þeir med Vilia lifa aafram/ i þiñe ſomu. Þar fyrer / hvør ſaa/ Hvorſu gamall ſem hañ er/edur af hvada Stande/ Sem ſo er Ofroodur og Vankuñande / ad hañ vantar nockud af þvi / ſem hønum endelega byriar ad vita/ þa late hañ ſier vera umhugad / ef hañ

aſtars

aññars elľkar Salu sÿna / og ef hañ æt-
lar ad sleppa fra Eylifre Fyrirdæm-
ingu / ad uppfrædast / og læte hvørke
Otta nie Blÿgdan hallda sier þar fra /
Þvi i fyrstu er þad vÿst ad sia a allein-
asta ad skammast sÿn hier fyrer / sem vil-
iande æfram fer i siñe Fævitsku/hveriu
Gagnstæd er Epterlaungun til ad læ-
ra / hvørt ad so laungt er fra/ ad sie
Blÿgdunar verdt/ad þad er lofsverdt og
verdur so hellded af øllum Vÿssum og
Rietlsiñandum Mønnum. Eñ i añañ
Mata / þa lætum so vera / ad Eiñ
edur Añar Ogudlegur / og Fævÿss hlæe
þar ad / samt mætte Madur helldur
med Føgnude taka a moote soddañ
Blygdan / helldur eñ a moote þeirre
Skøm sem þa mun henda a Doom-
sens Deige/ sem/ til ad umflÿa nockurs
konar Orietlofsañ Spieskap. Mañ-
aña/gannga vÿssvitlande æfram i þessare
Ovitsku/ ad þeir eige vita þeirra eigeñ
Skylldu/og er so laungt fra þvi/ad þeß
se Kaukuñende affiate nockra Synd er

þeß

þeir dryg/ ad þad snarara leggur eina stærre Synd til hins afæra/ i þvi þeir forsmaa þaa Kuñattu/ er þeim frambod eñ verdur/ Hvorsu vidurstyggeleg Synd ad þad sie/ kuñum vier ad sia Proverb. 1. v. 29. Hvar oss sagt verdur ad þetta stoora Straff kome þar af ad þeir hof-udu Vilskuna/ ad Gud hefer kastad Mañ enum / eñ haft hlær ad þeim i þeirra Naud i Stadeñ þess ad hiaalpa þeim / hvad ad er hiñ Hræfelegaste Hlutur i Verolldu þessare / og eru þeir i Saalet ka Villauser og Drvænkuer/ sem Villa steipa sier þar i.

Predikaner.

31. Þeim sem allareidu hafa lagt Grundvolleñ/ og vita Vnderstødu Chr istelegrar Truar/ þeim er frekare Naud syn ætlud i Predikunum / hvad og endelega Naudsynlegt er / þvi Gud veit ad þeir sem noogu vel vita þeirra Skylldu kuña snart ad gleyma þeñe/ Ja a Stundum syndga a moote heñe af bræidre Syrnd/ Jafnvel þott þeir læle sier ha-

na i Hug koma. Þat fyrer er næsta Rádlegt/ ad vier lækum oss Predikaner nar til Kiärka gænga/ so ad vier ei gleymum Skylldu vorre / og þar med uppvrvünst til ad standa a moote þessum Syndum/ sem koma oss til ad yfertroda Guds Ord. Her til eru Predikanernar stiftadar. Fyrst ad vier høfum Andvara a oss moote hinum Andlegu Ovinum vorum / Og þar næst ad Ner klæda oss og fa oss Veriur til ad beriast vid þa. Þetta eru þau Medøl er helltst kunna ad styrkia oss / til ad mootstanda Freistingunum / og ad fa Sigur yfer þeim.

32. Þar fyrer / epter þui ad Predikunen er hier Tilstiptud/ þa meigum vier ei þeinkia/ ad vier høfum Fullnustu giört Skylldu vorre þott vier høfum eina Predikun heyrt : Leat vera þad hafe skied med hinu Guduækelegasta Ntalage : Eff vier eigum ad Hugfesta oss þesse Rad og Aminningar / og bruka þaug af ollu Hiarta til ad yfervinna

Synd-

Syndena. Þar fyrer nær þu kiemur til þijns Sálar Læknerᵴ / þa giør ſo ſem þu villder giøra/ef þad Bartſkier-eñ være. Þu kiemur til hañs ecke all-einaſta til ad heyra hañ tala / og ſeigia þier hvad þig lækna meige / hellдur og til ad giøra þad hañ þier fyrerſetur: Og þar ſem þu ecke breiter i þeſſu med ſama Nætte/ þa mun þad ganga þier/ ſo ſem þeim/ er þeinker/ad Eintoomes Læknisdoomureñ/ ſem kiemur fra Lækn-aranum/munde giøra hañ Heilbrygdañ an þeſſ ad bruka hañ framar. Sañ-arlega/er þeſſe meir Athlæturs verдur/ Þvi ef hiñ Siuke brukar ecke þad Raad/ ſem hønum ſagt er / þa kañ þo eingeñ ad giøra hønum þar fyrer ſtooran Ska-da / Eñ þvi er ødruvijſe hattad um þeñañ Andlega Læknisdoom / ef vier ek. brukum hañ oſſ til Gagns / þa vill hañ afla oſſ ſtoors Skada / þvi hañ mun uppſtanda til Dooms Afelles a moote oſſ / og giøra Fordæmingu vora þeſſ hardare. Giallд þvi Varhuga vid

ad

ad þu ecke leider yfer þig þessast Næstkas helldur nær þu hefur heyrt eina Predikun/ þa yfervega med sialfum þier/ hvad þu hefur þar heyrt / til ad hafa Leida a hinu Vonda / Enn giora þad Gooda/ Og ef þar var nockud sem sier i Lage hitte a þa Synd/er þu ber i þijnum Barme / þa Nugfest þad alvarlega og þeink þar umm alla Vikuna þar epter. Nugleid þad nær þu stendur ad Erfide þijnu/ ef þu hefur ecke annast Tijma þar til/ Og Nugleid þad ecke alleinasta helldur og æf þig þar i / gior þad sem þier var tilsagt/ til ad kefia Syndena/ og ad uppvekia Guds Naad i þier. Og ad Sijdustu/leitast vid kostgiæfelega ad breita epter Postulans Radum/Jacob. 1. v. 22. Verid Ordsens Giorendur/og ecke alleina Tilheyrendur / hvar med þier draged sialfa ydur a Taalar. Ad vænta epter þvi gooda sem Guds Ord lofar/ nema Menn life þar epter / þad heiter ad pretta Saalena: Lætum oss þar fyrer alldrei glæyma/ad vor Gud

hræïssa

hrædsla sie meire fyrer þad/ þö vier opt lega heyrum Predikunena / so ad hafi sem heyrer margar Predikaner / skylde þar fyrer vera Reckchristeli Modur / helldur af þeim Avoxtum / er vier þar af lærum siai/ enn hvertra/ ad allt þad vier heyrum mun eckert gagna oss/ utan til þess ad ovka til þess fleire af þeim Høggum/er sa þion skal straffast med/ er veit Villia syns Herra / og ei giører þar epter / Luc. 12. v. 47. Enn su Virding er vier skyllum eigum nær vier heyrum Predikaner/ er ecke meint um allar þær/ er nu um stunder so nefnast / þvi Gud veit ad þar eru marger Fals-Spämenn utgeingner i Veröllina / 1. Joh. 4. v. 1. Og er nu þar fyrer næsta Rädlegt (hafi þad nockurn Tijma vered)ad bruka Postulans Räd/ ad reyna Andana / hvort þeir eru af Gude. Enn þar eg kalla Predikaner/vil eg skilast lata allena þær/ sem giördar vera af þeim/sem Løglega kallader eru til Embættesens/og i födra Lage/þeim/sem

laga

laga ſijna Kieññingu epter Mæleſnur-
uñe / ſem er Guds ſkrifad Ord. Eñ
ef nockur vill ſeigia / ad hañ bere ecke
Vitsmune til ad dæma uñ/hvørt Kieñ
ingeñ ſie Guds Orde ſamhlioda edur
ei / þa reyne hañ þad ad minſta Koſte
epter þeim Reglum/ſem hañ hefur Vit
ꜳ/hvørt ſoddañ Lærdomur giefur Mañ
eſkiuñe Leife til ad giøra nockud þad / er
Sierhvør eiñ þecker Synd ad vera / ſo
ſem Vppreiſt/ Otrieſkaſe/ Opacklæte/
Ohreinleike/ edur nockud ſoddañ/hñ mꜳ
þar af ꜳlykta/ ad ſoddañ er Gagnſtædt
Guds Orde/ og þad ꜳ Madur ad hafa
Andſtygd ꜳ eñ aungva Virdingu.

Sacramentiñ.

33. Skulum vier audſyna vora
Virdingu vid Gud i hañs Sacrament-
um/ſem eru Tvo Skijrnareñar og All-
tareſens / þau eigum vier fyrſt ad virda
og mykels meta/ og i Añañ Mꜳta bru-
ka þau med allre Virdingu. Vier ſkul-
um fyrſt meta þau mykels/ epter þvi ad

vier medtøkum i þeim hina mestu Blessan/ sem oss giefiñ verdur. Nid Fyrra af þeim/sem er Skyrnenn/verkar þad ad vier giørum eitt Sattmaala vid Gud/ til ad verda Christi Limer/ og giefur hñ oss med soddañ Moote Riett til allra þeirra kostulegu Velgiørdninga/sem ut flioota fra hønum/ sem er Syndaña Fyrergiefning / Ein Raad sem oss helgar / og þad eilijfa Lijf / med þeim Skilmaala ad vier giørum þad sem af oss utheimtest. Hvad vidvijkur H. Kvølldmaaltijd þa er hun ecke Eintomer Teikn til ad minnast a Christum og hñs Dauda / helldur medtøkum vier hañs Lijkama og Blood i Raun og Sañleika/ og oss verdur medbijtt øll Forþienusta hañs Pijsla / ef vier añars medtøkum Sacramented Verduglega: Og er þad þvi ad vera hin stærsta Virding/sem vier eigum ad bera fyrer bædum þessum.

Skijrnar Sacramented.

34. Og ei alleinasta þad / helldur eigum vier ad auglijsa Virdingu vora /

þegar

þegar vier brukum þaug. 1. Adur enn vier medtokum þaug. 2. Nær vier medtøkum þaug. 3. Epter þad vier høfum þaug medteked. Ad sønnu er þad satt/ ad Sacramentenn Skijrnarennar var oss veitt / þa vier Børn vorum / en þui ecke ad vænta af oss ad sialfer vier kunnum giøra nockud / annadhvørt ad ur/ edur þegar hun var oss veitt/ Samt utheimtest þetta fullkomlega af øllum þeim/sem voru til Ara komner/þa þeir skijrder voru. Hvad oss viðkiemur þa er þad noog ad vier høfum Riett til Skijrnarennar/og erum fædder innann Sy-rdinga Christelegrar Kyrkiu/þad er/ af Christnum Forelldrum/Og allt hvad sem þa utheimtest/verdur alleina framkvæmt af ødrum/ þegar þeir i Stadenn fyrer oss lofa ad nær vier drøgunst a Legg/ þa skulum vier giøra Skylldu vora/epter þeim Sattmala og Samninge / sem vid Gud er giørdur. Enn so lyted/sem vier megnudum Søkum Omalga Allders ad giøra Skylldu vora / annadhvørt

gadur edur þegar þetta Sacramentum var oss veitt / So myklu meir erum vier nu bundner til ad sýna þa Skylldu er af oss utheimtest epter Sacramentesens Medtekningu/Og byriade oss ad vera so Hugprudum og Kostgæfnum i þessu/ad vier aptur kynnum ad giora Fullnustu / þvi er vier ecke megnudum i Fyrstunne.

Heited i Skijrnenne.

35. Ef þu nu vita villt / hvilkt þesse þijn Skyllda sie/ þa athuga hvad fyrer Loford þijn Gudfedgin giordu i Skýrnene i þijnu Nafne/og þar af kant tu ad læra þad. Jeg kann ecke ad sýna þier þad med betra moote / helldur enn þad stendur i vorum Handbookum / ad vor Gud-Fedgin lofa þrem Hlutum i voru Nafne / Ad afneita Diøflenum og øllu hans Athæfe/Daraſt ap þess-arar Ogudlegu Veralldar og Helldsens Syndsamlegum Gyrndum/ og a ad skil-iast fyrer Diøfulenn, 1. Afgudadyrkun enn/ med hvørre einginn tilbedenn verdur nema Andskotenn. þegar Christur kom fyrst

i Heimenn / þa var þesse Synd miøg so Almennleg / og hinn meste Partur Mannlegs Kyns lifde i þessare herfelegu Synd og Afgudadyrkan / þar fyrer var harla naudsynlegt ad tilskicka Afneitun Afgudana / so sem eitt Høfudstycke af vorum Lofordum / og jafnvel þo ad Afgudadyrkun þesse sie ecke nu so Almennleg / samt er þar þo nockud af þessu / sem eg offtast fyrer / ad enn nu sie allt ofmiøg tijdkanlegt a medal vor / so sem er allshattadur Ohreinleike / hvørn / þo vier ei fremium med þeim Sidum sem Heidingiarner giørdu / samt erter hann þo Gud miøg so til Reide / hvør ed og fordum Daga þvingade hann til ad eideleggia heilar Borger med Ellde og Brennesteine / Gen. 19. Ja alla Verølldena med Vatns-Floode / Gen. 6. Og vill þad ecke bregdast / ad soddann lakur Doom yfer oss ganga / og þad i harka Mæla / ef vier høllldum afram i slijku. Þar fyrer er þad einn sierdeiles Partur af þessu Loforde ad afneita soddann. Nier

fyrer utan höfud vier heited ad afneita ollu þvilìku Satans Athæfe / hverke sialfer ad fremia Fiolkinge / ei helldur ad Radfæra sig vid þá sem þad giora / i hverju hellst Tilfelle þad vera kyne / so sem til ad fá Heilbrigde sijna aptur / Fiemune sijna / edur hvad annad sem vera kan / Epter þui þad má og heita ad tilbidia Diofulenn / þar vier DRottins afneitum / og holldum Satan fyrer vorn Gud / epter þui vier leitum Fullltinges og Rads hiá honum i vorre Naud.

36. J sama Máta lofum vier ad afneita ollum Andskotans Verkum: Sem annadhvort eru almennelega allar Synder / ä Diofullenn Freistar vor med / Ellegar z þær sem honum mest lijkar og Skylldastar eru / þad eru þær sem hann allra mest sialfur ydkar / so ä er Dramb / seme (hvor ed færde hann frá þui ad vera Lioffens Eingell / i þad vesæla og bolvada Tilstand / sem hann nu er i) og so Lyge / Hann er so sem Endurlausnar enn seiger Joh. 8. v. 44. Enn Lygare

og

og Ligeftar Fader / Med sama Nætte er og so Foolska og Ofund/z allra hellst Manndrap / þvi hañ er eiñ Mordinge i fra Upphafe Joh. 8. 43. Eñ fram yfer allt er eckert þad vier lykunst hönū meir i/eñ nær vier lockum z drøgum adra til ad syndga/sem er hans hellsta Yd ie og Jþrott / og i þessu lykiast Meñ þvi greniande Leone sm̄ geingur um̄kring leitande ad þeim hañ kæe Uppsvelgt. 1. Petr. 5.

37. Þad Añad er vier lofum ad af neyta/ er Hiegoome þessarar Ogudlegu Veralldar / under hvorium ad marger Hluter skyliast. Sumt af þvi/ er þad sem Heidingiarner brukudu i þeirra Oleifelegum Leikum / hvert oss nu um̄ Stunder ecke so myked vidkiemur / þo̅ Mentar hvilik̄s sieu nockrar epter a med al vor. Eñ fyrer utañ þad/ þa er hier med meint allt Ohoof añadhvört i Mat / i Leik / edur Bunínge / nær vier ecke hölldum oss epter þvi / sem añadhvort Sparsemeñar Reglur/edur og vor

er Lyffernis Natter / edur Kall þad og Embætte er vier a Nendr hofum skulid bindur oss til. Þar næst mä skilliast fyrer Ogudlegan Heim þessan / Fríst Veralldlegur Rykdoomur og Stormeñ, ska: Eñ þo vier ecke neytum alldeiles ad þad sie Christnum Mañe Leifelegt Ryk, kur edur Megtugur ad vera / samt lof' um vier þo/ ad so myklu Leife ad afnel, ka slykū/ad vier ei skulum festa so miog vor Hiartu þar vid/ ad vier med nockru Oleifelegu moote/ añadhvort leitum þss edur bihelldum þvi. J Añan Mata kan ad skyliast under þisse Ogudlegu Verølldu vondur Selskapur og Sider / hvøriurn vier afneikum/ef þeir Ogudleg er eru/Þad er/ vier lofum ad læta oss alldrei locka til Syndar af nockrum Selskap / helldur seigia Skiled vid þad. Samkvæme / sem oss være hvad þæge, legast/ helldur eñ afvega leidder ad verø da/ Þañin lofum vier og ad Veralldar, eñar syndsamlegt Nættalag og þessar Vferlæte ei skule koma oss til ad syndga,

Og

Og helldur sioa / ad um oss sie sagt / ad vier sieum undarleger og Athlae Masia / ad vier sieum þeir ed life epter vorum eigen Grillum / helldur en ad gannga hinn breida Veg / sem leider til Glötunar / hlaupande epter Syndsamlegri Vana / hvorsu Almenur sem han er. Ef vier villdum Hugleida þessa Grein af voru Loforde / þa munde þad Brynia oss a moote mörgum Freistingum / sem Heimurenn Freistar vor med / Þvi Sel-skapur og Sid-Vane eru hin hellstu tvo Verkfære med hverium han lockar oss til ad syndga.

38. Hin þridie Hlutur er vier af-neitum / eru allar syndsamlegar Holld-legar Girnder og Loste. Hier merker Holld þad sama / sem Ritningen þad opt kallar / sem er eina Uppsprettu / hvar af utflioia allar Osickanlegar Tilhneigingar / þvi jafnvel þott þær saurugu Girnder er vier Almenelega köll um Holldsens Lyst / sie med þessu meint / þa eru þær þo ecke alleina hier med

meinkar/ hvi þar eru Adskilianleger adrer Nuker/ sem Rikningenn nefner Holldsens Verk. Eg kann aungva betre Vtlegging ad giøra hier yfer / helldur enn Postulenn giører / Gal. 5. Seigiandes Holldsens Verk eru Openber/ so sem eru Hordoomur/ Saurlifnadur/ Ohreinleike/ Lausung/ Afgudadyrkun / Fiølkinge / Fiandskapur/ Þrætur/ Kappgyrne/ Reidz þrætt aner/ Sundurþyckia/ Flockadrætt ur/ Ofund/ Mañdrap/ Ofdryckia/ Ofneitsla/ z þÿsû lykt/ þkka z margt añad ẽ vier sikium hier uñ i Rikningunne/ syner oss ad þesse Grein af voru Toforde/ (sem er ad afneita syndsamlegum Holldsens Gyrndum) hefur miked ad hallda.

Truarennar Greiner.

39. Sa annar Partur er vor Gudfedgin lofudu vor vegna/ var sa ad trua øllum Greinum Christelegrar Truar. Þær er til samans innefaldar i þvi er vier køllum Postulega Truarjatningu / og epter þvi vier lofad høfum ad trua þm / þa hlÿtur þad og ad vera/ ad vier høfum

og

og eirnen lofad ad læra þær / ecke alleinasta ufanad/hellldur og hvad þær merkia/) vi hvor kan ad trua/ þvi hann allrei heyrt hefur / edur þvi er hann ecke veit hvernenn skilia ætte ? Med þessu Orde ad Trua/ er ecke alleina meint ad fallast a þad ad þvilijkt sie skied/ helldur og ad lifa so sem þeir ed þvi trua: Til Dæmis ad taka / þad vier truum ad Gud hefur skapad oss ætte ad koma oss til ad lifa fyrer honum i soddann Audmykt og Hlijdne/sem ein Skiepna a sijnum Skapara ad audsijna. Þad/ad vier truum ad Christur hafe Endurleist oss/ ætte ad þvijnga oss til ad ganga honum alldeiles til Handa/ so sem sa Hlutur er hann keipt hefur/ ad lata hann olldunges fyrer oss rada/ og stiornast af honum / og alleina ad lata oss bruka til hans Þionustu. Ad trua þvi ad Doomsens Dagur muneㅤkoma / þad allt ætte ad inþryckia i vor Hiortu soddann Umhyggiu ad vier kostgiæfum ad lifa þannig / ad vier ei fordæmder verdum. Truum vier þad Eilijfa Lijf ætte ad fa oss til ad bruka

ſvo þeſſa ſtuttu Tyd / er vier eigũ hier ad lifa / ad vort æfenlega Lyf mætte verda Fagnadar og ecke Hørmungar Lifnadur fyrer oſſ. Med ſoddañ Hæt ke eigum vier af øllum Truarenar Greinum/ad taka oſſ ſiælfer Orſøk til ad giøra oſſ ſtøduga i allre Chriſtelegre Ydiu / og til þeſſ lærum vier þær og truum þeim / eñ nema vier þetta giørũ þa vantar myked a þad ad vier høllduñ þeſſa Grein af voru Loforde/ad trua øll um Chriſtelegrar Truar Articulum.

40. Hiñ ſijdaſte Partur af voru Neite/er ſa ad vier ſkulum giøra Guds heilaga Villia / og Skipaner og ganga epter þeim alla vora Lyfdaga. Under Guds Skipunum og Villia ſkylſt allt þad / er hañ oſſ Openberad hefur / ad hñ vilie ad vier giøra ſkalum/ Hañ hef-ur giefed oſſ ſitt Heilaga Ord/til ad und erviſſa oſſ og kieña hvad þad ſie / Hañ krefur af oſſ og ætlar nu til ad vier al varlega ſkulum lifa þar epter / og ei laa ta epter oſſ ſiælfum ad yfertroda nockud

af

af hʃis Bodordum/og i soddan fullkomnste Audsveipne ætlum vier ad ganga alla vora Lijfdaga/ Þad er / vier eigum med jafnadar Gyrne ad hlyda Gude & ei alleina ad ganga nockur Spor a hans Veige/ helldur og ad ganga alldeiles a hønum / og ecke alleina nockra Stund vors Lijfs/ helldur og alla vora Lijfdaga alldrei ad snua oss Þar fra/ helldur jafnlega feta Þar epter/ so leinge vier lifum i Verølldu Þessare.

Ad hvørsu miklu Leite Þetta Heit Skullbynde oss/ er vier giørdum i Skyrnenne.

41. Epter Þvi eg hefe so stuttlega talad um Þad Loford er vier i Skyrnenne giørdum/ Þa er allt Þad/ er eg hyge meyra hier um ad tala / Þar i følged ad minnast a hvørsu mjøg oss varde um ad hallda Þetta vort Loford/ og Þad fyrst/ Þess vegna/ad Þad Riettvijst er/og i alla Mata/ad Þad sem vier a vinnum Þar vid/er so gott og Þarflegt. 1. Er nog til Vitnes Þar um ad Þetta sie Riettvijst/

vijst / ad þad er eitt Loford. Eitt er skylldugur med rietku ad hallda Ord sijn/ og allra hellst hier / þar þad skiedur so Openberlega / og med soddann eitte Heitstreingingu/ ad þad kallast Votum edur Heite þad sem Gude er giort/ So ad ef vier brygdum þad/ þa høndlum vier ecke alleina Oriettvijslega/ helldur og verdum uppi Meinsære seker.

42. Enn i Annan Maata er þad harla Naudsynlegt / ad hallda þad vier høfum i Skijrnenne lofad / vegna þeirra Velgiørdninga / er vier høfum þar af ad vænta. Eg hefe ædur sagt ad Skijrnenn giørde Sattmaala og Samning a mille Guds og vor / Nu verdur Eitt Sattmaale bundenn æ mille Tveggia Hlutadeigenda / þad er/ nockrer Hluter verda jatader af eirnre Hælfu þeirra er Samningenn giøra/enn nockrer af annare/ og þegar Annarhvør af Hlutadeigendum slijtur þetta Sattmaalans Band / þad er/ad hann ecke giører þad hann hefur undergeingest / þa hefur hann ei þess ad vænta/

vænta / ad hiñ aflar mune hallda hiñ sama sem giørdur var. Og so er þvi vared i þessu/ Gud lofar oss af Alvøru þeim Velgiørdningum sem eg adur hefe umtalad/ og þad er þad hañ undergeingst i Sattmalanum. Eñ vier eigum og so ad hallda þad vier lofudum i Skyrneñe / sem er/ þad sem ukheimtest af vorre Hælfu / og ef vier lifum ecke þar epter/ þa er Gud ei helldur bundeñ vid ad hallda sitt Loford/ so vier med þvi Moote tøpum øllum þessum Dyrmætu Velgiørdningum / og verdum yfergiefner i vorn Eigeñ medfæddañ Eymda z Vesælldar Hag/ so sem Reidefiar Børn/ Guds Ovuner og Erfingiar eilifftrar Fordæmingar. Kyñe nu ad vera nockur su Vellyst er vier mætkum hafa af Synd Einhvørre / sem i nockurn Mata kyñe ad bæta oss slijkañ Skada / sem er ad missa Guds Naad og Vinattu / og skÿdañ vorar eigeñ Saaler ? Þvi vor Endurlausnare seiger / Marc. 8. v. 36. Hvad gagnar þad Mañenum/

um/ ad han eignest allan Heim þessa/og lijde Tiopun a Sælu sinne? Samt giorum vier þo þetta dærlega Kaup / nær vier briotum Eitthvört af þessum vorum Skriftar Loforðum/ þar fyrer meigum vier lata oss þad i Hug koma / ad hvør eitt Synd sem vier drygium / er þvert a moote voru Loforde / Fyrer þvi nær þu verdur af Einhvørre Synd freistadur/ hvørsu lijtel sem hun synest/ þa seig ecke um hana/so sem Loth Fordum Daga sagde um Zoar/Gen.19. Er hun ei lijtel? Helldur hugsa/hvad hellst sem þad er/ þa hefur þu giort Heit og Sattmaala þar a moote i Skrifttene/ og þa er hun alldrei so lijtel / ad hun ecke drage adra stora med sier/sem er ad frem ia Meinsære/ og hvør hellst er brijtur a moote þessu Bodorde/han hefur ad væn ta sier þessa Dooms / ad DRottenn mun ei hallda han Sygnsaka. Nu uppa þad ad vier þess helldur kunnum ad hallda þetta Loford/ þa er þad harla Naud synlegt / ad vier optlega yfervegum med

sialfum

sialfum oss hvørn Part fyrer sig / ad vier kunnum jafnan ad hafa þad i ferslu Minne/ og bruka þad so sem adra Werju a moote øllum Freistingum / og ef vier ei kurt køstum þessu Wopne / edur forsmaum þad / þa skulum vier fiña ad þad er so Oblugt/ ad vier munum næst Guds Adstod kuña ad reka alla vora Andlega Ovine a Flootta. Og þetta er su Wyrding/ et vier eigum ad audsyna hinu Fyrra Sacramente/ sem er Skyrnaren.

III. Capitule.

A Þeim Þridia
SUNNU DEIGE.

Vm Altaresins Sacramente/ Vm Vnderbuning til þess / Vm Angur og Trega / Vm Truna og Hlijdnena/ Hvad ein

Mañeskia M ad giora/ nær hun medtekur Sacramentid/ og svo þar epter.

HErrans Kvølldmaltijd.

1. Nu epterfylger su Virding uñ hvoria vier skyllduger erum DRottens Kvølldmaltydar Sacramente / Og vil eg i þessu bruka hina Fyrstu Adgreining mijna / og syna Fyrst hvad Meñ eiga ad giora ądur eñ Meñ þad medtaka. 2. A medañ Meñ þad medtaka. 3. Epter þad vier høfum þad medteked / þvi vier høfum aungva Affsøkun ef vier gleymum i þessu Sacramente nockru af slyku / Jafnvel þott vier i þvi fyrra / sem er Skriptarinnar kynnum nockra ad hafa.

Hvad Madur giora skal ądur eñ hañ medtekur Sacramented/ sem er ad reina siąlfañ sig.

2. Hvad þvi vidvijkur / er vier skulum ądur giora / þa kiesier Ste-

þañ

Þa skal off þad Madur skule reina sialf-
añ sig / þar hañ seiger/ 1. Cor. 11. Hvør
Madur reine sig sialfañ og ete so af
þessu Brande og drecke so af þessum
Kaleik. Eñ mǽtur eñ eg kala um sierd
hvert Stycke af þessare Rañsokun / þa
sie off almeñelega vitanlegt ad vier sier
i Lagrendurnñum i þessu Sacramente /
þañ Sattmala er vier giørdum vid
Gud i Skyrneñe / sem vier i margfalld
añ Maata syndsamlega høfum rofed /
eñ Gude þocknast ad leifa ofs / epter
mikellre Mißkuñseme sine / ad endurnya
hañ i þessu Sacramente / hvad ef vier
giørum af truudu Hiarta / þa hefur
hañ lofad ad taka vid ofs / og veita ofs
alla þa Velgiørninga i þessum Satt
mala / sem hañ var buiñ til ad veita ofs
i hinum oðrum / hvorium vier spillt
høfum med vorre eigen Vantrodsku.
Þar fyrer / epter þui ad vor Von ǽ ad
vera su ǽ þessare Tyd / ad endurnya
vorn Sattmala / þa fylger her a epter
ad þecka þrent/ sie harla naudsynlegt/

sem er 1. Ad vier Skilium hvilikur þesse Saktmæle sie. 2. Ad vier Hugleidum med hvøriu vier høfum hafft rofed. 3. Ad vier høfum fullast Asetning til ad hallda hñ so leinge vier lifū. Og er so þad Ransak / sem utheimtest af oss / fyrr enn vier gaungum til Sacramentis i þvi foolged ad hlyda oss sialfum yfer i þessu þrefu.

3. J Fyrstu eigum vier ad ransaka oss/hvørt vier grant skilium / hvilikt þetta Saktmal sie. Þetta er harla naudsynlegt / þvi þad er Grundvøllur til hins hvørutveggia / þvi nema vier skilium þetta / þa kunnum vier hverke ad lata af drygdum Syndum / ei helldur ad hafa alvarlegann Asetning til ad fordast þær/er oss hier eyer henda kynne/ Þar fyrer/ sie vort fyrsta Verk ad ransaka / hvert vier riettelega skilieū Saktmal vorrar Skyrnar : Hvilikre Nad Gud hefur oss þar i heitted / og hver ad sie Skyllda vor þar i giegñ. Og epter þvi þad Saktmal/ sem vid sier hvern

af

af oss var giørt i Skyrnefie / er eckert anad/eñ hvør af oss fileinkar sier pad Sattmaal / sem Gud almeñelega giørt hefur i Christo vid allt Mañkyn/ par byriar oss ad Hugleida / hvert vier pad riett skilium edur ei/ Eñ sie pad ecke/ pa eigum vier strax an tafar ad laata oss undervysa par uñ. Og til þess þu faaer betre Kenkugleika/ pa athuga pad/ sm̃ med faaum Ordum talad er hier uñ/ i Formaalanum/ og hliodar uñ pad aff ad Sattmaal / sem er Grundvollur til þess Sattmaals/er Gud giørde vid oss i Skyrnefie / og epter þvi þu munt þar fiña/ad Hlyðne Guds Bodorda er þ/sm̃ utheimtest af oss / og er pad sama sem vier i Skyrnefie utþryckelega lofum/ þa maa ecke þess an vera ad þu somuleides viter/hvør ad sieu þesse Guds Bod: þar fyrer / ef þu fiñur ad þu viter ecke þar af/þa verd ecke til Frids fyrr eñ þu hef ur Vit a þvi/ edur fyrr eñ þu veitst so mykla Grein þar a / sem kuñe ad fæna þig til ad Kappkosta ad frañkvæma

alla þa Skylldu / er Gud af Makleg-
issie utheimter : Og þad er hid einasta
Aſetningur þessa Bæklings ad frada
þig i ſlyku/og þess mina þu kant i þessu/
þess helldur vil eg auuiſa þig ad lesa
þaß Kostgiæfelega. Eñ hafer þu
nockurn Tijma ædur geinged til þessa
Tignarlega Sacramentis an þess þu
hafer ſkiled þessa Nytsemd (sem ecke mä an
vera/ þa græt þa Synd er þu giort hef-
ur þar i/ Eñ lat þier ecke til Nyngar
koma ad ganga þangad aptur/ fyrr eñ
þu hefur feinged soddañ Onyssande
Frædé/ ad hvoriu þu mätt flijta þier.
Þoi jafnvel þott eingeñ meige so Skyn-
laus til Sacramentis ganga / þa mä
þad ecke affaka þañ/ ad þañ helldur sier
þar fra/ ef þañ vitanlega lifer aftram
i slykre Fafrænsku.

Synden.

4. Þad Aſtad er vier eigum ad
Ranſaka oß ſialfa t / ahrærer Mock-
geroder vorar i giegn þessum Sacrame-
la / og ſkalltu þar ſiña hvada Gagn þu

hefur af þeim Lærdoome er eg talade um/ þvi þad er Omøgulegt/ad vier kun̄um ad grenslast epter hverjar vorar Synder vered hafe / Nema vier Rannsokum Giørder vorar epter Guds Lagmaale. Þar fyrer / þegar þu kiemur til þessa Parts i Rannsookneñe/ þa laat þier til Hugar koma sierhverja Skylldu þijna / ut af fyrer sig / og spur þa þitt Hiarta ad/ i sierhverium Pøste/ hvernig þu hefur hana fram̄kvæmt / og vert ei til Frids vid sialfañ þig þar med/ þott þu Almeñelega vitet ad þu hafer yfertroded Guds Booørd / helldur legg allt Kapp aa ad leita epter sierhveriu Booorde er þu hefur aa mooti broted / kalla under Rannsak allañ þiñ Lifnad/ sem̄ umlideñ er / ad so myklu Leite sem þier er møgulegt / yfervega þar i Sierhvørn Part af Skylldu þiñe/ sem þu ei hefur fram̄kvæmt / og ecke alleina þau stooru Afbrot/ helldur og Ordeñ jafnvel i Jam̄ eñ þa þijna heimuglega Þanka / þvi jafnvel þoott Mañaña Log nae ei so

længt / þa nær þo Guds Løgmal / so ad hvad sem han bañar ad giøra / þa bañar hñ i sama Mata ad þeinkia / edur gyrnast þad / og han sier og þeker eins vel / hvad þu þeinker / so sem þad er þu giører fyrer allra Manna Aug, um. Þad er miøg so Naudsynlegt ad leita ꝍ þañ Nærkt i Fylsnum sijns Hiarta/fyrer þvi/ad sa eiñ ødlast Synd aña Fyrergiefning/ sem medkieñer þær / z lætur af þm / Eñ til ad giøra hvørtveggia þetta er Naudsynlegt / ad vier þeckium þær ad fullu / þvi hvernig maa sa iata Syndena/er hañ þecker ei hvad stoor hun er ? Edur hver kañ sa ad aflekia sier ad lata af Syndeñe/ er ei gief ur Gaum ad/ med hveriu Moote hañ til Forna hafe lifad i þeirre Synd/ Meigum vier þess vegna ꝍlykta ad þetta Kan sak ei alleinasta sie þarflegt / helldur og Omissande/ til sañarlegs og fullkomens Apfurhvarfs/þvi sa sem ecke ꝍ þeñ añ Nætt sier i Lage Nugleider hveria Synd/ hañ skñest ad ecke ydrest Syndaña / nema

nema ad hꝍlfu Leite/hvad honum einga-
afsveʒeñ duger til ad nꝍ Fyrergiefningar-
uñe/ hverja eingeñ fær nema hañ alldeil-
es afneit allum vondum Beige / eñ i
Saññleika ad feigia / eige vort Aptur-
hvarf neckurn Tyma ad vera alvarlegt
og Hræsneslaust / þa æ þad þo allra
mest ad vera/ þa vier gaungum til þessa
Sacramentis. Og þar fyrer eigum
vier so skarplega ad Rannsaka vort eiged
Hiarta/þvi jafnvel þott vier ei kunnum
ad miñast sierhverja Synd vær hofum
giort/ æ medañ vier lifad hofum/hver-
su Smꝍsmuglega sem vier leikum i
Fylsnum vors Hiarta / og jafnvel þott
þad vꝍst sie/ad þad sem fyrer oss er hul-
ed verdur fyrergiefed æn frekare Med-
kieñingar / so sem David skrifar i Psal.
19. v. 13. Seigiande; Hreinsa mig af
mijnum heimuglegum Syndum / Pa
samt vill þad ei duga oss/ef þær eru þar
fyrer alleina duldar fyrer vorum Aug-
um / ad vier forsoomum ad leita epter
þeim: Skallð þvi Varhuga vid/ad þu/

ei sialfan þig ad Tælar draget i þvi Verke / er so mykel Magt ad liggur / helldur Ransaka ad fullu Saal þijna / ad hvørs Omøgulegt er ad Stærdena meige ad fullu lækn ud verda.

5. Og so sem vier byriar ad ransaka sialfan þig so smasmuglega um hvørs slage Synd / so a þad og ad skie um stærd hennar. Þar eru adskilianlegar Kringumstædur / sem auka Syndena og giøra hana stoora : So sem. 1. Nær vier syndgum vijsvitande / þad er þegar vier þeckium fyrer vijst ad soddan er Synd / en søkum Fijsnarennar sem oss lekur þa / edur fyrer Abata saker / edur og annara Orsaka vegna / þa vogum vi er þar uppa : Þad nefner Sialfur Christur stoora Synd / þar hann seiger / sa sem veit sijns Herra Vilia og giører hann ecke / skal straffast med mørgum Høggum / Luc. 12. v. 47. 2. Er Meñ syndga med Umþeinkingu / Nær vier ecke hastarlega føllum i Syndena / heldur en vier afvitum / helldur høfum. Tijma

Til

til ad huxa oss um / þad er eñ þa ein hærre Trappa i syndsamlegu Athæfe.

3. Eñ þad er eñ þa stærra / nær vier þad giorum a møte Slegum og Bitre Samvitskunar / sem þa seiger oss : þetta Hlut ættu ecke ad giora. Ja / hvad meira er / hun skner oss / so vel Straffed / sem Syndena. Ei ad sidur hofū vier ad aungvu allar þessar Advaraner Samvitsku vorrar / Og dryggium hana sem ædur / þetta er stoort Maal Syndareñar / ꝛ kañ ad giora hina minstu Synd / ad hiñe stærstu. Þvi vier vitum ad Syndeñ nær hun er þañeñ med ásetninge giord / hversu litel sem hun er / þa er hun þo næsta vidurstyggeleg i Guds Auglite. Ja þesse Grein hefur so miked ad seigia / ad hun orkar þess / ad þ sem i sialfu sier ecke er Synd / verdur ad Synd / þvi jafnvel þo Samvitskañ villist / og giøre sier i Lund / ad eiñ Hlutur sie Oriettur / sem þo Riettur er / sank Kigge eg Gud / ef eg þad giøre allt so lenge eg helld þad Synd ad vera. Þvi

þa

þa samþycker Vilie minn ad giora þad/ er eg hygg Gude misliſka mune / hvar fyrer ad Gud sem oss dæmer epter Vilia vorum og ecke epter Skinsemd vorre reiknar oss þad fyrer Synd/ so sem ad Giørningurenn være Orietttur. Kuñum vier þvi þar af ad ælykta/ad þad/sem i siælfu sier er Syndsamlegt / þad verdur myklu stærra / nær vier giorum þad a moote Samvitskuñe. Su Fioorda Trappa Syndsamlegs Athæfes er su/ þegar Menn falla i sømu Synder / þar vier ei alleina giørum oss Seka i þvi ad Syndga og misbrwooka i Einhvøriu ennu/ helldur og i hvert Sinn vier giorum sømu Synd/ þa verdur hinn sijdare Giørningur verre hinum fyrra/og bægara til ad afsaka. A þeñan Hatt reiknum vier þad / i þvi sem mooke oss er brotled/ vier kuñum ad tilgiefa vorum Nauunga nær hann eitt Sinn misbrykur vid oss/en verde honum þad aptur / og hañ giører þad opptar / þa rækium vier þad þess meir / og reiknum hans Yfersioon stærre/

stærre / og þañiñ er þad nær vier brioot um Gude a moote. 5. Þær Synder er vier drygium epter þad vier einusiñe høfum lofad Boot og Betran / eru eckj þa vidurstyggelegre / þvi þar med brioot-um vier og so Neit vrr. Allar vikan legar Synder er vier drygium reiknast nu so stoorar / þvi þar med briootum vier þa Lofun er vier giørdū Gude i Skyrn-eñe / og þar fyrer utañ høfum vier Skulldbunded oss til Endurnyungar Lyf erneßins / þar epter / ef ecke endrarnær / þa ad vißu / þegar vier geinged høfum til Drottens Kvølldmaaltijdar / hver ad er iñsett og Stiptud / so sem ædur er sagt / til ad endurnya þad Sattmaal er vier giørt høfum i Skyrneñe / og þess opttar vier høfum Neit þetta giørt / þess stærre er Sekt vor / ef vier Nrosū i nockra Synd aptur / er vier einusiñe høfum afneitad. Stoor Magt ligg-ur a / ad yfervega þetta / Þar fyrer / Ransake hver og eiñ sialfañ sig / allra-hellst / nær þu kiemur til Drottens Kvelld-

Kvoskommaltijdar/ i hvertu helst þier yfer sie. I hafe / á mboke þvi / þu einusinne til fyrna lofad hefur vid þetta sama Bord. Edur og hafer þu giørt nockurt Helt aňara Orsaka vegna / so sem i Siuk-doome / i Sturlun Samvitskunar/ edur þess Nautar / þa hallt skarpasta Reik-ning vid sialfan þig/ hvörnen þu haf-et þad halldeð / hvada Synder þu drygt hafer mooti soddañ Loforde/og hier fyr-er ulast lat þier til Hugar koma / ad þu / i þvi / ad þu hefur rofed þitt Heit verdur Meinsæres-Madur. 6. Esti nu er þad stærra/ nær Syndeñ er so opt drygd/ad hun er ordeñ ad Vana/og þad er i Saňleika ein mykel Stærd Synd-areñar.

6. Nu er eiñ Vant argare/ eñ añ-ar. 1. Ef Syndeñ er so Rootfest hia oss ad hun er ordeñ ad Narduð N lar-tar-s/so ad vier glørum oss aungva Þank-ka av þad sie Synd/ Allegar/ 2. Ef vier helldum afram þar i/ Jafnvel þo Gud a Einhvörn sierlegañ Hatt bende

oß/ so sem med Siukdoome / ellegar od-rum Mootgänge / er sqneßt ad vera oß skickadur til þeß / ad vier skulum lata af Syndeñe. Ellegar og 3. Ef eingeñ Amiñing/ hvørke af Guds Ords Þienurum/ nie af beßtu Vinum vorum / megnar nockud hiaa oß/ so ad vier, añad-hvort reidunst Aadvørun þeirra/edur vier løkum oß fyrer ad forsvara Syndena. Edur i Sødasta Maata/ef þesse Synd-samlege Vane er so sterkur hiaa oß/ ad vier ecke allema elskum Syndena/ hell-dur og høfum Ynde af/ ad adrer syndge / Nær vier/ so sem Postuleñ seiger/Rom. 1. ecke giørum þad alleina / helldur og samþyckiunst þeim er þad giøra / Og þar fyrer lockum og drøgum so marga sem vier gietum til sømu Syndar med oß : Og er þa Gudleysed komed uppa hina hærstu Trøppu / og meiga Meñ kallda þad fyrer hid stærsta Maal/bæde i Syndeñe og i Hañskanum. Med þessu Moote sier þu hvørneñ þier byriar ad Rañsaka þig um þijnar Synder / og

mættu hura þig vel um̄ / hvad margar Kringumstædur / sem hafa magnad Syndena / hafe fylgt hvørre Synd / so ad þu med þvi Mote kuñer Riettelega ad þeckia Andstygd hennar.

Um þad ad audmykia sialfzañ sig.

7. Orsøkeñ hvar fyrer / þu ætt so ad ransaka sialfañ þig / er / ad þu faer kuñer soddañ þecking a Syndeñe / sem kuñe ad verka i þier alvarlega Audmykt / ad þu sier / hvilikur Náſke þier er bueñ / þar þu hefur til Reide reitt so stoora Náꝛkign / ad hañ mætkugur er ad hefna sijn so hardlega a þier / Og mætte þad skiñast noog Orsøk fyrer þad hard asta Stein-Hiarta til ad Syta og Grata. Eñ þad æ ei þar med bued ad vera / helldur a þad og ad þrijsta þier til ad hafa Andstygd a þijnu Overdugleika / og Opacklæte / sem þañ veg hefur styggt so goodañ og nædugañ Gud / og med slijkre Fyrerlytningu / og Vidurkeñingarleise hefur snued Bakenu vid þeiß um

um hans ſtkelegu / velmeinfu / og rykeuglegu Velgiörningum / er hañ hefur þier til gooda aflad. Og af ſoddañ ſierdeiles Umþeinkingu mætte Hiarta þitt brædna/ og bresta af ſtærſta Angre og Trega/ medſoddañ Hätte/ ad þetta Angur kyñe ad nockru leite ad ſvara Stærd Syndarenar. Og þeſſ ſtærra þad er (Jeg meina/ nær þvi er ecke ſo hætt ad/ ad þad utelyke þa Von / er þu ætt um Guds Nad ad hafa) þeſſ þeckara er þad Gude/ ſem lofad hefur/ þad hañ Harmþrunged og Sundurkramed Hiartaſ er vilie fyrerlijta / Pſ. 51. Og þeſſ lijkara er/ ad þad mune abla þier Bekunar/og Apturhvarfs/þvi hefdum vier Einuſiñe funded til hvad mykel Pijna þad er / ad hafa eina ſærda Sääl / þa mundum vier þeinkia oſſ vel uñ / ædur eñ vier med ſo mykellre Diorfung geing sum aptur til ad ſyndga.

Um Angur og Trega.

8. Þvi nær vier freiſtumſt med ſend

samlegre Syrnd nockre / sem þo varet skama Stund / þa kusium vier af eiged Reynslu vorre ad setia oss fyrer Siooner og adra Syduna/hvad mykel Pijna og Otte / ad ein naganðe Samvitska med sier fører / og mun hver og einn sem til þessarar Plaagu funded hefur/hafa fulla Orsøk til ad afneita þeirre Syrnd. Kosta þvi Kapps um ad plæga og særa Sælu þijna / med alvarlegu Hiartans Angre/ecke alleina Søkum þess Hæfta/ er þu hefur leidt yfer sialf an þig / Þvi jafnvel þott Vmþeinking þesse kune ad verka soddan Hiartans Kvalning i sialf um oss/ þa samt/ef Hæfken og Straffed er einasta Orsøk til vorrar Sorgar / þa kan ecke su Sorg ad afreka oss Synd anna Fyrergiefning. Orsøken er noogu augliоos/sem er/ad þetta Angur kiemur alleina af þeirre Elsku sem vier hofum a sialfum oss/ og vier grætum ei nema þa Pijnu er vier þolum. En þad Ang ur sem skal verka i oss sannarlegt Aptur hvarf/a ad vera samteingt vid Elskuna

til Guds/ Sem er ad vier grꜳtum
þar fyrer / ad vier hofum reidt han til
Reide / Jafnvel þott ecke hefdum vier
fyrer nockru Straffe ad Otkast. En
so ad vier þess betur kunnum ad uppvekia
i oss soddan Harm / eigum vier fyrst ad
uppvekia Elskuna til Guds / optlega ad
Jtreka med oss sialfum / hans mørgu
Nꜳdarrijku Velgiørninga sem han oss
audsijnt hefur/sierdeiles þad han hefur
sparad oss / og ecke kypt oss i burtu i
vorum Syndum. Hugleid med sialf-
um þier/hvørsu opt/og hvad stoorlega/
þu hefur reitt han til Reide / kan skie
med vikanlegre Ohlijdne um mørg Ar /
hvar fyrer þu med riettu hefur ꜳtt fyr-
er laungu ad vera kastadur i Helvijte.
Ja/ kan skie þu hafer fyrer þier mørg
Dæme þeirra / er minna hafa Synd-
gad en þu/ hverier ed hafa burtryckter
vered midt i þeirra Syndum. En hvada
Orsøk kanstu nu ad færa til/ ad þu hef-
ur so leinge slopped fry/ nema þa all-ei-
na/ad hans Auga hefur sparad þig? Og

hvorn tilgang meinar þu hañ hafe til
þess/ utañ alleina hañs eigen Góodgyrnt
og Þolenmæde yfer þier? Þar hañ gein
gur tregur til ad kasta þier til Heloytt-
es/ so ad þu skylldet fyrerfarast. Ef
þu nu riettelega yfervegar og hugleider
þetta / þa gietur þu ei fared a mis vid
þad / nema Hiarta þitt sie so hart sem
eitt Minlu-Steiñ/ ad þu finer nockra
Elsku hiá þier til soddañ Guds mikell-
rar Þolenmæde. Og i sañleika þa vill
soddañ Elska syna þier / ad þad er illt
og beiskt/ad þu hefur yfergiefed Drott-
eñ þiñ Gud/ Jer. 2. v. 19. Ad þu so
illa hefur launad so stoorar Velgiorder/
þu munt skamast þijn / og verda rettur
vid sialfañ þig/ ad þu hefur so Opack
laat Skiepna vered. Ef ad nu þesse
erna Vmþeinking Guds Mysktunsemd-
ar/ad hañ hefur viliad spara þig/kañ ad
vera so stoor Orsök og Hialp til þessa
Gudrækelega Angurs? Hvad munu þa
et giora hañs ad er margfallder Vel-
giorðingar / sem hver eiñ kañ upp ad
telia/

telia / ad Gud hafe lated fram vid sig koma? Þar fyrer skyllde hver ein Mañ efftir ransaka þetta so skarplega so sem hañ kañ / og vel Jhuga so marga af. þess um Velgiordningum sem. hañ veit edur mikiast mæ / so hañ þess betur kuñe ad angrast og ydrast Syndaña.

9. Fyrer utañ allt þetta mættu iñelega og alvarlega bidja Gud um / ad hañ fyrer siñ H. Anda, vilie syna þier Syndena / og bleika Hiarta þitt / so ad þu alvarlega kuñer ad græta hana / og læta þig hana angra.

Um Jatningu Syndaña.

10. Framveiges skalltu audmiuklega medkieña þyñar Synder fyrer Gude / og þad ecke Einunges Almeñelega / helldur og hvoria eina sier i Lage / ad so mykla Leite sem þu mikiast kañt / og þad med ollum þeim Kryngumstædum / er þu i mædur undañførinu Ransake hefur funded þig sekañ i ad vera / eñ þær Heimuglegu og huldu Synder / mættu Almeñelega medkieña. Þvi i Sañleika

ka er þeirra mykell Fiollde / so ad hvør einn af oss maa seigia med David / Ps. 19. Hver kann ad vita sijn Afbrot/ hreinsa mig Gud af mijnum Heimugleguni Syndum. Þegar þu nu so hefur jatt ad Syndena / med Hiartans Angre og Trega og hefur feinged Andsþiggd til þeirar / þa mattu hid Fyrsta (og ecke fyrr) alykta ad þu finnur so mieg til Stukdoomsens / ad þar er Tijme til ad læcna hann.

Um Truna.

11. Þar fyrer skalltu hier næst eptt er lijta uppa hann/ sem Gud hefur skickad til eins Naadar-Stools/ Rom. 3. v. 25. JESVM CHRISTum/ þess Guds Lambs/ sem burttekur allrar Veralldarennar Synder/ Joh. 1. v. 29. Og alvarlega Gud umm bidia / ad þijn Synd meige med hans Bloode afþvegenn verda / og ad Gud fyrer hans Skullo vilie sættast vid þig / og attu eingann veigenn ad efast umm/ ad þad vissulega verda mune / ef þu afneitar Syndenne umm alla

Æfe

Afe þÿna/og kostar kapps um̄ ad hlijd-
nast Gude i ollu þvi hañ boded hefur /
eñ ef þu leggur ei allañ Hug a þetta /
þa er þad forgiefens / ad þu vænter/ ad
þu muner nockud gott hafa af Christo/
edur hañs Pijslum. Þar fyrer er þad
hid næsta / sem þu att ad giora i þijn-
um Vnderbuninge til DRottens Kvøld
maallijdar / ad þu stadfastlega æsetjer
þier nÿa Hlijdne / hver eg sagde ad være
hid þridia er þu ætter ad Ransaka þig
um̄ / fyrre eñ þu kiemur til þessa Ha-
verduga Sacramentis.

Vm Nÿa Hlijdne.

12. Hvad sier i Lage vidvijkur þess
um Aseltninge / þa er ei Naudsynlegt ad
tala meir þar um̄/ eñ þad/ ad hañ a ad
svara til Sierhvers Parts og Greinar
af Skylldu vorre/ þad er / vier eigum
ecke Einunges ad æsetia oss ad lifa ept
er Guds Bodordum Almeñelega / helld-
ur eigum vier ad hafa soddañ Asetning
sier i Lage um̄ hvert þad Bodord er vier
finnum ad vier hofum mest a moote brot-

ed til Forna. Og i pessu meigum viet endelega stan til/ ad Asetningarens sie af folskvalausu Hiarta / og ei so kalldur og halfvolgur / sem Menn Almenelega hafa/ nær Menn gaanga til Sacramentis / peir hyggia allvel ad halda pad skpast/ pvi pad er an Efa vijst / ad hver hellst sem kiemur til pessa N. Bordz / an pess ad han hafe Syndena af Hiartanu/ og pad sier i Lage hverja Synd/ Han kiemur Overdugur / Og eins vijst er pad/ sa sem hatar Syndena af Hiartanu/ han alyktar med sialfum sier ad afneita hene. Pu veitst ad Menn afneita pvi Almenelega/ er Menn hata/ z einginn vill giarnan Umgeingne hafa med peim er han hefur Ama a. Par fyrer kunna Menn ecke ad peinkia um pan/ er ecke set ut sier petta fastlega i Sinne / ad Gud sem Ransakar Hiartun / kune ad dæma um/ hvert hans Asetningur er Hræsnea laus/ edur ei: Um han kuna Menn ei ad peinkia/ Seige eg/ ad han Syndena hate/ han gietur og ei medteked petta Hæ-leit a

leita Sacramentum Verdugleg a. Kanske ſaka þvi hvorrt þad framkiemur af ollu Hiarta / ſo þu ecke drager ſialfan þig a Toflar hier i / epter þvi þier er ſtoor Naſſkehueſ/ ef þu þad gioerer/ þvi þad er viſt / ad þu kant ecke ad draga Svik ad Gude/ ei helldur ad þocknaſt honum i voeckru þvi ſem ecke alldeiles framkiemur af Hiartanu/ og er ein Folſkva.

Um Medal hier til.

13. So ſem þu nu ætt ad æfekia þier ad audſyna eina nyja Hlydne/ ſo maa ſtu og leita epter Medolum þeim / ſem kunna ad hialpa þier til ad framkvæma þeſſa þina Aſetning / þenk þar fyrer um hvoriu Mote þu kuner ad fullnægia ſierhvorre Skylldu þiñe / Eet þier faſt fyrer ad bruka ſomu Medol / hvorſu ſem þau eru Holldenu Torvelld/ Og anars Vegar Hugleid allt þad er þig kuñe ad locka til ad ſyndga/ æfet þier ad flya og fordaſt þad ſama : Þetta maa ſtu giora um hvoriar hellſt Synder ſem vera kañ/ og ſierdeiles um þar Synder/ ſem

sem þu til Forna hefur vered sekur i/ Þvi þu kant audvelldlega ad merkia med hveriu Moote þu ert þar til lockadur / hvada Selskapur/ edur hvert Tilefne / ad þig hefur flækt þar i / Og i sama Mata af hvada Slags Freistingu þu hellst verdur sigradur. Þvi verdur þu med soddan Nakte ad utbua þig sier i Lage a moote hverre Synd/ i þvi ad þu fordest þau Tilefne / er kunna ad draga þig þar til.

14. En þad er ecke nog ad þu þeink er ad giora allt þetta hier epter / þu mætt strax a Tafar taka til ad byria þetta / þad fyrsta þu færd Menntugleika til/ z er þad adskylianlegt sem þu kant/ Ja sem þier byriar ad giora strax a þeim Stad er þu stendur / adur en þu geingur til Sacramentis.

Um þad ad lata strax af Syndene.

15. Þu skallt hid allra fyrsta burt kasta sierhvorre Synd/ og ecke taka med þier til þessa Bords nockra þa Synd/

er ecke sie deidd/ þvi þad er ei noog ad þu villter sijdan skilia þig vid þær/ þvi þad verdur þær strax med Verkenu ad fram koemast/ med þeim hætte/ ad øll þijn Elska og Hiarta-Lag hverfe fra þeim/ þu mætt vtreka fra þier allar þær Synder er þu ædur hefur kiærar haft/ þvi añars ertu ecke a þeim retta Veige ad trulofast Christo. Orsøken er su ad þetta Sacramentum er vor andleg Fæda/og ædur eñ oss skal Andlegt Food ur giefast/ verdum vier ad lifa andlegu Lijfe(þvi eingeñ giefur daudum Mañe ad eta) Eñ hver sem æfram̃ helldur / ecke einasta i Verkenu / helldur og i Gyrndeñe til nockrar vitanlegrar Syndar/ hañ lifer ei andlegu Lijfe/ helldur reiknast af Gude / so sem daudt Hræ/ kañ þvi ei ad medtaka andlega Fædslu. Ad soñu kañ hañ ad eta Brauded og drecka Vijned / eñ ecke medtekur hañ Christum sier til Sæluhiælpar/ og hrad allra hrædelegast er / ad hañ etur og dreckur sialfu sier Doom / so sem Postulen seiger oss /

1. Cor. 11. v. 20. Þar fyrer ſier þu hvert ſu naudſynlegt pad er ad lꜳta af ſier hverre Synd fyllelega/ adur eñ þu geing ur til þeſſarar Kvollldmꜳltijdar.

16. Eins mikel Skyllda utheimtꜳ eſt af þier i einum ødrum Hlut / ſem þier byriar under eins ad giøra/ ſem er/ ad þu fꜳer Sꜳluſſe utvegad nockurs konar Himneſkt og Chriſtelegt Hiartalag þar med / ad þu uppfyller hana med allskonar Dygdum/ ſem kunna ad giøra hana velþockada i Guds Auglite / þvi nær Satan og allt hꜳs Hyſke er utrekꜳd/ mꜳttu ei lꜳta Sꜳl þyna auda vera / þvi þa mun haſt brꜳdlega aptur hverfa/ og verdur þa hid ſijdara/ argara hinu fyrra/ ſo ſem Chriſtur ſeiger hiꜳ Lucam. 11. Cap. Eñ þu verdur med allvarlegre Bæn/ ad Akalla og Innbiooda til þyn hinum Heilaga Anda med Rꜳd ſtiſe/ellegar og/ef ad þar finſt allareidu nockur lytell Reiſte / þa ꜳttu ad bidia/ ad haſt framveiges vilie efla hꜳ/ og med ſoddañ Hꜳtte eggia z uppvekia til ſømu Dygda.

Bm̃

Vm uppvakning til Dygdarenar

17. Til Dæmes ad taka/ Lytelæt-ed mættu uppørfva med Vmþeinkingu þissa mørgu og storu Synda/ Tru þa/ med þvi ad þeinkia a Guds Fyrer-heit / er Han lofad hefur øllum ydrande Syndurum / Elskuna til Guds / med þvi/ ad þeinkia um hans Velgiørninga/ serdeiles þa / hverta vier minnunst i Sa-cramentenu/ sem er ad hann gaf sinn Son i Daudann fyrer oss/ Kiærleikann til Na-ungans / Ja / jafnvel til þissa Ovina / mættu uppørva þar med/ ad læta þier Christi Pijsler til Hiarta gænga/ er hann þolde fyrer oss sem vorum hans ørgustu Oviner/ og serdeiles utheimtest af oss / þegar vier gaungum til þessa Bord-halldz ad vier breitum epter honum i þessu/ ad vier giørum eins og hann hef-ur giørt / og offum godds Ovinum vor-um / og ad fullu tilgiefum allt þad er vor Naunge hefur oss a moote breted / Vier eigum z ecke einasta ad fyrergiefa/ helldur þannveg ad elska / ad vier vilium

aud-

audsyna honum allskonar Kiærleika og Vinskap.

Um Kiærleikañ.

18. Og hafer þu nu allt hingad til so alldeiles gleimt hñs Neilaga Gyl eidæme ad þu hefur kaññste giort þar þvert a moote / þa mættu / hafer þu reitt Einhvorn til Reide / edur giort honum Otiett / bidia hañ forlæts: Og þar fyrer þeckia fyrst Yfersioon þyna / og sydañ bæta honum / ad so miklu Leite sem þier er mögulegt / allt þad þu hefur fra honum teked / añad hvort af Eigum hñs / edur Virdingu. Þessarar Forlykunar vid vora Brædur / ma alldeiles ecke an vera / adur eñ vier megnum ad giora nockud / hvad Gude þocknast kunne / hvad sia ma af þessu Bode Christi / Matth. 5. Nær þu offrar þyna gæfu a Alltarenu / og þier kiemur þar i Hug / ad þiñ Broder hafe nockud a moote þier / so legg þyna gæfu þar epter fyrer Alltarenu / og gack adur ad sætta þig vid Broodur þiñ / og kom

sydañ /

Sƒdan/og offra þyna Gꝏfu. Nier ſier þu/ad jafnvel þott gꝏfan ſie allareidu komen til Alltareſens/þa a hun helldur ecke ad Forn ꝏraſt/helldur en offrud ad verda / af þeim / ſem ecke er i fullre Saatt / vid Broodur ſinn. Þar nu þeſſe Kiꝏrleike er ſo naudſynlegur i ollu þvi / er vier ſkulum giora / hvad miklu meir utheimteſt han þa/nꝏr vier ſkulum aller ſameigenlega Hluttakande verda / þeſſarar ſomu Andlegu Fœdſlu/Teiknande þar med/ ad vier erum ſamteingder og ſamanbundner/ ecke einaſta vid Chriſtum/ſem er vort Hofud/helldur og Inn byrdes/ſo ſem eitt annars Limur. Þeſſ vegna/ef vier framkomum med nockurskonar Foolſku / edur Heiptrꝏkne i Hiartanu/þa erum vier hiner Vrguſtu Hrꝏſn arar / epter þvi ad vier i þeſſu Sacramente jꝏtum Openberlega fyrer ollum/ ad vier hofum Broodurlegan Kiꝏrleika til Nꝏungans/ af hvorium Hiartad er þo Viſnaudt.

Vm Gudrꝏknena.

19. Ein ønnur harla Naudsynleg Dygd/ sem a þessare Tijd ytherm best / er Gudrækneñ / Og til ad ødlast hana / skulum vier giefa oss nockra Stillo og Toom fra Verallđlegum Sysslunum a Stundum / og bua oss alldeiles til þessa Vnderbunings/ sem og þar t er folgeñ/ ad vier æskum Saalu vora i nockurs kon ar Gudrækelegre og Hiñneskre Sidse me/ þar fyrer byriar oss ad burtkasta øll re Verallđlegre Vmsorgun/ þvi i Staa leika ad seigia / þa hindrar oss sierhvert ein af þeim/ fra þvi ad uppstijga i Himneñ. Sierdeiles kañ Madur ad yd ka sig i þessare Gudrækne med Vænt ke / i hvørre vier eigum Kostgiæfner og alvar leget ad vera/ nær vier gaungum til þessa Sacramentis/ Sokum þess hun hiælp ar æred mikid til ad ødlast þær Dygder / sem þesse Vnderbuningur utkrefur. Sem þvi til ad þetta ecke gleymest þier/ þvi hversu mikla Atburde sem þu hefur an þessa/ þa heiter þad ad byria Verk ed af synum eigeñ Kroptum/ an þess ad

bidia

bledo Gud uñ sitt Gullkynge / og er þa Omögulegt ad þetta kuñe þier vel ad vegna / þvi vier erum ecke hæfer af siælfum oss til / so sem af siælfum oss nockud gott ad hugleida / eñ þad vier hæfer erum / þad er af Gude. Leita hañs þvi kostgiæfelega / og bid / ad hañ hiálpe þier med Náð sinne / ad þu kuñer so underbuenn ad koma til hañs Bords / ad þu meiger Hluttakande verda þeirra Velgiordninga / sem næ til allra þeirra er verduglega medtaka þetta Hávyrduga Sacramentum.

Hversu naudsynlegar ad sieu þessar Dygder.

20. Þessum og øllum ødrum Andlegum Dygdum æ Saalenn ad iklædast / nær vier komum til þessarar Málltidar / þetta eru þaug Brudkaups-Klæde / an hverra lyklegt er ad vid oss mune breitt verda / so sem umgietur i Epterlijkingunne / og so sem vid hañ / er kom til Brudkaupsens / hafande ecke Brud-

laups Klæde / Matth. 22. Sem er ad verda utsnaradur i hin ytstu Myrkur / hvar vera mun Op og Tañagnystran / Verda kañ þad / ad sa sem þangad kiemur Overdugur / hafi sitie þar / og verde ei strax dreigeñ frá Borde / ei ad sidur seiger hiñ Heilage Paulus oss fyr, er vijst / ad hñ ete og drecke sialfum sier Doom: Og hver veit hvad snart þad kañ ad framkoma vid hañ: Eñ þad er Obrigdullt ad þad framkiemur ef hñ gierer ei Boot og Betran / og vill þad þa verda Obærelegt / þvi hver af oss kañ ad bua hia þeim Eylyffa Elldet Seiger Esaias. 33. v. 14.

Hvad miked Gagn ad Madur hafe af einum Andlegū Leidtoga.

21. Eitt hefe eg eñ nu ad seigia um̄ þad er oss byriar ad giora medur eñ vier medtokum Sacramented / sem er eitt Rad fyrer þañ / sem epter eitt saññarlegt / og alvarlegt Ransak þikest so veikur vera / ad hañ meinar ad hañ sie ecke so fullkomlega underbuen / og efañ so

so um ad hañ kuñe ad gœnga Verduge-
lega til Guds Bords. Nañ er ecke siñ
eigeñ Domare/ þvi sie þad ængrud og
Sundurknosud Sœl / þa er þad lijklegt
ad hañ legge ofhardañ Doom a siælf-
añ sig: Eñ eiñ Dramblœtur Andemun
parliskur verda/ og hallda ofmiked med
siœlfum sier i Domenum / þar hañ skal
dœma i siñe eigeñ Sok. Hvert helld-
ur sem nu er/gange hañ til Sacramen-
tis med soddañ Efaseme / þa steiper
hañ sier ad vijsu i þess meire Efa og
Barœttu/og jafnvel i þeß meire Synd.
Ef hañ afaars Vegar fyrer þa somu
Skulld helldur sig hier fra/jafnvel þott
hañ einga Orsok til hafe ad Ottast/þa
giorer hañ sig þvi fiarlœgañ/ æn alltar
Orsakar / og helldur sig Otilbœrelega
fra þessare Heilogu Skickan/og ræner
so Sœl sijna þessum Velgiordningum.
Fyrer þvi / nær hañ er i so mikeñ Nœ-
ska komeñ / sem Orsakast af hañs eigeñ
Villu/ þa vil eg (so sem adur sagt er)
rœda honum ad hañ eige treyste sijnum

eiget Doome/ hellдur auglyse þad aflad=
hvork stynum Skriftafødur / edur
og einhvertium ødrum Vysum og Gud-
hræddum Ordsens Þienara/og lat e sig
af honum Leidrietta/ og mun hañ betur
kuña ad dæma um hañs Efne / ef þau
verda honum auglyst an Yferhylming-
ar. Þetta er þad sama Raad sem
Christeleg Kyrkia giefur oss ad vier bru-
ka skulum / ædur eñ vier gaungum til
Guds Bords/ef vier ecke med ødru Mo
te (sem þar nefnest) kuñum ad naa Ro-
seme Samvitskuñar / helldur þurfum
med añara Raada og Huggunar/ sem er
ad vier skulum gänga til eins Gudhræ-
dds og Vellærds Guds Ords Þienara
og Opinbera honum vora Neyd/ad Meñ
kuñe ad faa Hiaalp/ Raad og Huggun so
ad Samvitskuñe verde hugsvalad / ec-
þad er i Sañleika eitt Raad sem ecke
ætte ad forsoomast/ hvørke nær Madur
geingur til Sacramentis / ecke helldur
nær Mañ Ottast edur efast um Hialta-
lag Saalar siñar. Eru og marger þ=/

ad

ad Sokum þi / þa hefur þetta vankad / þa eru þeir fallner i stoora Eymd / og hafa fest þessa Efasemd so lenge hiaa sialfum sier / ad hun ækadhvørt hefur socket þeim allt of-diupt nidur i Stur-lun Samvitskunnar / edur og (hvad verra er) ad þeir hafa giefed sig sialfa til alls-konar Syndsamlegra Gyrnda / til ad stilla þar med Hugarens Orosemi / og burt kastad fraa sier þeirre Umhyggiu / er þeir ættu fyrer Saalunne ad hafa.

Madur mæcke ad blygdast vid ad Openbera sijna Þanka fyrer ødrum.

22. Vera kan ad Einhver vill-de svara til alls þessa ad þad kynne ecke ad ske / nema Madur skyllde auglijsa allt þad i hans Hiarta bygger / hvad Menn ei kunna ad giøra sökum Blygd-unar. Hier til svarast / ad þad er O-mettvllst ad sijkt skule hyndra oss. Þui fyrst þyke st eg vita ad þu utoelur til þessa soddan eitt Mann / sem trulega mu ne geima hiaa sialfum sier hvad helst

þu seiger hønum / og er þad þa eingen Almeñeleg Mÿnkun/ er þu hefur ad Ott ast fyrer/ og hvad þeim sama Mañe vid vyker/ þa þarftu ei hellour ad Ottast / þvi ef þu allar hañ ad vera Gudhrædd añ Mañ / þa mun hañ ecke þar fyrer þeinkia verra um þig/ helldur betur/ þar þig langar so fast epter ad forlÿka Saal þyna vid Gud. Eñ lat nu vera ad þu hefder nockra Mÿnkun þar af / samt er þad eitt Medal med hveriu þu kyñer bæde ad naa Roosemi Saalar þiñ-ar / og ad græda Syndena (þvi i Sañleika kañ eitt Gudrækelegt og Einlægt Raad mykiu til Leidar ad koma) þvi byr iade þier soddañ Mÿnkun ad eingu ad hafa/ og er eingeñ Efe a þvi/ ad þu so giora munder/ ef þu elskader Saalu þÿ-na so miøg/ sem þiñ Lÿkama/ þvi hvør su lioker og Bidurstiggeleger eru Lÿ-kamans Siukdoomar / þo kollum vier þañ eiñ Daara ad vera/ sem helldur vill missa Heilbrigdena/ eñ Opeñbera Siuk-doomeñ/ og maa þo þetta vera eñ þa meir-

re

re Famvitska / þar Sarfeñ er so myklu Vgrmaklare / eñ Lykameñ.

Þetta er eins Naudsynlegt fyrer

þañ sem ecke efar um̃ sialfañ sig / so sem fyrer hiñ er veikur er.

23. Eñ Gud veit / ad þetta ecke einasta er þarflegt fyrer þañ sem er efablandeñ / þvi þar eru og añarsslags Mañeskiur / hverra Siukdoomur er folgeñ i þeirra Nyrduleise ad þeir treista ofmiog Sialfum sier. Þesser være Farsæler ef þeir mætty heyra Ein-hvørn Riettvijsare Doomara / helldur eñ sialfa sig i þvi Efne er so mykel Magt aliggur. Þvi er so vared ad flester af oss eru so bræder i þvi ad dæ-ma vel um̃ sialfa sig / ad þad er Radlegt fyrer flesta / og sierdeiles fyrer hina fa-vijsu / ad Meñ a stundum radfærdu sig vid eiñ Andlegañ Leidtogara / ad þeir sjoañ þess betur kyñu ad dæma um̃ sialfa sig. Og þad ecke alleinasta þess vegna / helldur og til ad læra sier undervijsa / hvørneñ þeir kyñe ad dempa og deida

þar Synder/ er þeir eru mest tilhneigdeer. Hvad ad er so stoor vande ad vier høfum ecke Orsøk til/ ad forsmaa nockud þad Medal er oss þar til gagna kyñe.

Nær Madur medtekur Sacramented.

Yhugan sijns eigen Overdugleika.

24. Eg hefe nu stuttlega yferfared þa sierleguſtu Hlute / er vier giøra skulum aadur en vier medtøkum Sacramented. Nu vil eg hier næst epter seigia hvad oss byriar ad giøra/ a medan vier þad medtøkum. Nær þu stendur vid þetta Heilaga Bord / þa Audmyk sialfan þig fyrst/ med Falslausre þeck ingu þijns eigeñ Overdugleika/ þad þier verdur leift ad koma þar/ og so ad þu þ þess hefur giøra kuñer / þa Hugleid ad nꝗu mille Guds og þijn hinar stærstu og Vidurstiggeleguſtu Synder/med hverium þu brotid hefur þijn fyrre Heit / er þu giørt hefur vid þetta Bord / sierdeiles

epter

epter þad ed þu varst þar skodast- Jhuga skodan hinar bitru Christi Pijsler/

Christi Pijsler.

Hvers Forþienusta oss verdur tilreikn‑ud i þessu Sacramente / nær þu med‑tekur Braudid / þa lat þier til Hugar koma hvernin hans Blessade Lijkame var a Krossenum med Naglum i giegnum stungen / nær þu sier Vijnid a hellt / þa ihuga hvernen hans Dyrmæta Blood uthellt var / þeink þa ad þad voru þijnar Synder sem ollu þessu / og Hugleid hversu Overdugur Syndare þu sierd/ ad þu hefur þad framed ed aflade honum soddan Pijslar / Ja/ hvad mik‑ed verra/ en þeir han Krossfestu. Þeir Krossfestu hann alleina eina sinne/ En þu Krossfester hann Daglega / ad so miklu leite sem i þinu Valldi er. Þeir Kross‑festu hn̄ . þvi þeir þecktu hann ecke/ En þu veitst hvert tveggia/ bæde hver hn̄ er i sialfum sier / sem er DRottinn Dyrdar‑innar / so og hvilijkur hann er vid þig/ einn Nadugur og Miskunsamur Frelsare/

 same

samt lætur þu ecke af ad Krossfesta hñ ad nyu. Nugleid þetta / og læt þad verka i þier fyrst hina stærstu Hiarta Sorg fyrer drygdar Synder/og þar næst eitt daudlegt Hatur til þeirra/og alvarlegast Asetning ad sporna vid þeim framveiges.

Christi Forþienusta.

25. Nær þu hefur nu so Nugleidt Christi Pijsler til ad efla þijna Audmykt og Ydran / þa Idgia hana i Afflaß Stad aptur til ad vidurkveikia þijna Tru/ lijt til hañs/ so sem þess Offurs/ sem utgiefed er fyrer þijnar Synder til ad stødva Guds Reide / og ad afreka þier aptur hñs Nad og Vinaattu/ og bid þess vegna Gud um̃ med stadfastre Tru/og Audmykt/ad hañ vilie medtaka þessa Fullnægiu / er hañs Saklause og Elskulege Son: hefur giort vegna þijn/ ꝛ ad hñ vilie vegna hñs Forþienustu tilgiefa þier allt þad þu ofgiort hefur/ ꝛ þu ad fullu vid þig sættur vera.

Su Packlætes Skyllda er þu

allt honum ad greida.

26. J þridia Mata Hugleid Christi Pijsler til ad upporva þijna Packlætes Skylldu/ huxa um̄ þa stooru Smaan og Pijsl er hañ polde / og sierdeiles hina miklu Angist er hañs Saala var i/ og þreingde honum til ad hroopa saarlega: GUD MJñ / GUD MJñ / hVJ HEfur þU YFERgiefed MJG / Matth. 27. v. 45. Allt þetta leid hañ alleina til þess ad þu ecke tapadur yrder/ Hugleid þar fyrer hvorsu Outseigiañlegt Packlæte ad þu ert honum skylldug ur um̄ / og Kappkosta ad hvetia Saalu þijna til mikellrar Alvørugiefne / og Packlætes Astundunar/ þviad i þessu er foolgeñ mikell Partur vorrar Skylldu i þessare Tijd / ad prijsa og lofa hañs Naad/ þad hañ hefur oss so dijru Verde keypta / þar fyrer mætte vel seigia med David. Jeg vil taka hiñ Heilsusamlega Bikar / og akalla DROTTJñs Nafn.

Christi mykla Elska.

27. J Fiorda Mata / pa skoda i þessum Christi Pijslum hans storu Elsku / og kanku i Sannleika ecke uppa annann Mata betur ad finna til hennar / þviad i þeim hefur hann hvad mest auglijst sinn Kiærleika / so sem Postulenn seiger / 1. Joh. 3. v. 16. Þar i hofum vier þeckt hans Kiærleika ad hann hefur læt ed sitt Lijf fyrer oss / og kann Elskann alldrei hærra ad stijga enn so / þvi so seiger DRottenn / Joh. 15. v. 13. Eingenn hefur stærre Elsku enn so / ad hann læte sitt Lijf fyrer Vine sijna / samt var hans Elska þo meire / þvi hann deyde ecke alleinasta / helldur deyde hinum Smanarlegasta og Nerfelegasta Dauda / og þad ecke fyrer Vine sijna / helldur fyrer sijna Daudlega Ovine. Ef vier nu ecke elskum hann aptur æ mot af vorre Nálfu / i giegn allre þeirre Elsku er hann hefur audsijnt oss / þa erum vier verre enn þad lakasta Foolk. Þvi jafnvel Tollheimtumennerner unna þeim er þa elska /

Matth. 5. v. 46. Banda þui um̃ vid sialfan þig ad þÿn Elska vid han̄ er so kolld og Alvorulaus / þar hans Kiærleike til þÿn var so alvarlegur / og Truefastur. Og kosta Kapps um̃ ad upptendra soddan̄ Heilagan̄ Elld i Sælu þinne, ad þu elsker han̄ so heitt/ad þu sert buen̄ til ad fylgia hans Dæme/og ad yfergiefa alla Hlute og jafnvel siálft Lyfed/fyrer en̄ þu skyllder briota hans Bodord/ en̄ jafnframt þar med / þa sel þier fastlega ad þu ecke giører Samning vid hans Ovine / i þvi ad iþkyssa þa / edur læta nockra Synd byggia hiá þier. Helldur ef þu hefur til nockrat hneigdur vered/þa lat nu vera Tÿma til ad deyda og Krossfesta hana/og gief honum hana so sem nockurekonar Offur/ sem var Foornfærdur fyrer þig / og sier i Lage til þess ad han̄ kyne ad Endurleysa þig fra ollum Syndum. Vert þar fyrer alræden̄ til ad afleyta ollum Syndum/ og sierdeiles þeim / er þu hefur mest i falled/ og so ad þu fæer ekkert þetta

Kuk

Neit af Alvoru/ þa bid þñaũ þiñ Kross festa Endurlausnara iſielega/ ad ħañ med Krapte ſijns Dauda vilie drepa og deyda þijna Syndumſpillta Natturu.

Þesser Nya Testamentesens Velgiørningar verda oſſ i Sacramentenu meddeilder.

28. Nær þu nu medtekur þad Braud og Vijn/ ſem bleſſad hefur vered/ þa lꜳt þier i Hug koma/ ad Gud byдur ſig til ad fullgiøra þañ nya Sattmꜳla vid þig/ ſem hañ ad nyu giørt hefur vid Mañlegt Kyn i ſijnum Syne. Þvi ad þar hañ giefur þeñañ ſiñ Son i Sacramentenu/ þa giefur hañ og med honum allar þær Aſtgiafer er þeſſum Sattmꜳla tilheyra/ ſem er/ Syndañna Fyrergiefning/ Ein helgande Nꜳd/ og Riettur til þeſs eylijfa Arfſkiptes. Lꜳt þig þvi undra yfer Guds Oendañlegre Giæſku/ ſem riettir ad þier ſo dyrmæt-añ Friſtood/ Eñ lꜳt þier i Hug koma ad þad ſkiedur alleina med þvi Skilorde/ ad þu eiñneſt giører hvad þier byriar i þeſſum

þessum Samtkmæla. Bu þvi Sæl þq-
na til alvarlegrar Nlkone / og med allre
Gudrækne. Og nær Guds Ords Piena-
re meddeiler pier Sacramentid / þa bid
med fæm Ordum ad JEsu Christi Hei
lage Lijkame z Blood styrke þig og varde
veite i rietttre og fastre Tru til Eylijfs
Lijfs.

Packargiörd nær þu medtekur Sacramentid.

29. So snart sem þu hefur þad
medtekid/ þa offra med histe mestu Gud-
rækne þiste Packargiörd fyrer þessa stoo-
ru Náád/ æsamt eirnre alvarlegre Bæn/
um̄ soddan Guds Anda Adstod er kuñe
ad styrkia þig/

Bænen̄.

til ad enda þad Heit er þu nu giört hef-
ur. Og nær þier i Hug kiemur ad Christ
ur er Forlijkun/ecke einasta fyrer þijnar/
helldur og allrar Veralldarennar Synd-
er / Da lát þiñ Kiærleika ná so langt
sem hañs náde/ og bid fyrer öllu Mañ-
kyneinu/

kynenu/ ad sierhver eigi mörge Nautlakan-de verda þeirra hans Afl-Giafa / sem oss eru veittar i hans Foornfæringu / og glevma ecke ad bidia fyrer Christelegre Kyrkiu/ og sierdeiles fyrer þeim Söfnude/ hvers Limur þu ert. Þar næst skalltu bidia fyrer öllum þeim sem þu ert Yfirbodne og Undergiefne um skylldugar/ hvert helldur þeir eru Andleger/ edur Veralldleger. Og sierdeilis fyrer þeim sier i Lage/ sem þier eru a einhvern Natt Vandabundner. Og verde þar nockur Olmusa giefen til Fatækra (sem Alltyd byriade ad vera a þessare Tyd) þa gief Goodvilluglega epter Efnum þynum/ Enn hafe adrer Skickie i þvi ad soddan Olmusu et safnad verde/ þa set þier / med sialfum þier ad giefa þinum fatækum Brædrum nockud til Biargar / og þad so snart sem þu færd Hentugleika þar til. Siau til ad þu kuñer allt þetta ad giora / a medan adrer medtaka Sacramented/ so ad nær bued er ad utdeila/ og hin almennelega Bæn er giord/ ad þu

sierd

fiert þa Rꝫidubueñ til ad taka under med/ hvad þu og giøra skallt med allre Gudrækne: Og er nu so myked sagt um̄ þad/ hvørneñ þu skuler hegda þier nær þu medtekur Sacramented.

Epter Sacramented.

30. Nu epterfylger þad þridia og Sijdarsta / sem er hvad þier giøra byriar/ epter þad þu hefur medteked Drott eñs Lijkama. So snart sem þu ert heim komeñ fra Søfnudenum / skalltu strax ad nyiu Offra Gude Lofgiørdeñe fyrer allar þessar dyrmætu Gaafur/ sem þier veittar eru/ i þvi Heilaga og Háverduga Sacramente/ Og i sama Maata audmiuklega bidia/

Bæner og Packlæte fyrer Sialfañ sig.

um̄ hañs sijfellda Naadar Adstod/ ad þu kunner ad verda megnugur um̄/ ad efna øll þesse Hlijdneñar Loford / er þu nu giort hefur / og sierdelles i þvi er þu meinar þier ad vera hættast vid / hvørt

 helldur

helldur pad kiemur af hinum forna Vana / edur og af Nattúrlegre Tilhneigingu þinne / Ꝺ þessu skalltu alvarlega bidia um hans Hialp og Adstod.

Ad fara ecke strax til Veralldlegra Sysslana.

31. Nær þetta er nu afstaded / þa mattu ei hlaupa strax til Veralldlegra Sysslana og Vtrietttinga / helldur utenda allan þann sama Dag med Bæn / Lestre / Saungvum / edur þess Hattar Hlutum / sem best kunna ad næra þann Heilaga Elld / sem nu er i Hiarta þijnu uppkveiktur. Sijdan nær þitt Embætte þad utkrefur / ad þu skuler giefa Gaum ad þijnum Veralldlegum Vtrietttingum / þa giør þad ad sønnu / en lat þier þo jafnan Hugfast vera / ad þu hefur eitt Ædra Embætte ad framkvæma / helldur en þad þu i Høndum hefur /

Ad þeinkia a sijn Heit.

Sem er ad giallda Gude øll þaung Heit / er þu fyrer so stuttum Tijma giørdet

vid

vid hañ. Þad fyrer/ hvǫrt helst sem ad vera kañ þitt Ambættes Embætte / þa skalt þo Hiartá þitt jafnañ vera fast vid þitt añad/ og einkañlega mætku allð rei gleyma þeim Miufum er þu sier i Lage hefur þier asetta/ og nær þu freistadur verdur af Einhverre Venlulegre Synd/ þa Hugleid ad þad er þad sama er þu i Helgum Stad lofader Gude ad fremia ecke/ Eñ umfram alla Hlute lat þier i Hug koma/hverso hrædeleg Skulld þad verda vill/

Hvilijkur Háiske þad sie ad Riufa sijn Heit.

Ef þu nu vilt svitande skylldet giöra noct vid at móote Loforde þinu. Ja/ hvilijkt Olucka ad yfer þier hánga mune / þvi nær þu medtookst Sacramented/ giörde Gud eiñ Sattmala og Vingiarnlega Forlijkun vid þig / A medañ þu hana helldur/hefur þu aungva Naud/Eingeñ Mañeskia nie Diofulleñ kañ ad giöra þier hiñ minsta Skada / So sem St. Pall seiger / Rom. 8. Sie Gud med

oss / hver kañ þa ad vera ad moote oss? Eñ ef þu rÿfur þessa Sætt / (sem þu ad vÿssu giører / ef þu vÿsvitande Syndgar) þa

Guds Ovinatta.

Er Gud og þu Oviner/og kyñe þad þa ecke ad hiælpa þier / þott øll Verølldeñ hiellde med þier.

Þijn Eigeñ Samvitska.

32. Þu munder vissulega finna eiñ Ovin i þÿnum eigeñ Barme / þÿn eigeñ Samvitska munde klaga þig / og brÿxla þier / og þegar Gud og þÿn Samvitska eru þier i giegn / þa muntu Vesæll ad vÿssu verda / Jafnvel i þessu Lÿfe / fyrer utañ þa skielfelegu Reide sem mun hitta þig i hinu ødru. Lat þier allt þetta til Nugar koma / þegar nockur Freistne mæter þier / og kantu þa ecke ødruvÿse ad ælÿkta / eñ ad su sama Freisting sie nockurskonar Sotkare / sa ed komeñ sie til ad ræna þig þÿnum Fride / þÿnum Gude / Ja / þiñe Sælu / Og mun þad

þa

þa ſgnaſt eins ſkavyslegt / ad þu aler hana hia þier / ſo ſem ad þu kysſer ad þeim kia / ad þad være ad hia þeim Hus/ ſem komeñ være til þeſs ad ræna þig þeim Hlutum er þu hefur meſtar Mætur a.

Pad mei ad abla oſs Diørfung ar til ad Syndga / þott Gud hafe adur fyrergiefed oſſ Syndernar.

33. Lát þad og alldrei abla þier Dyrfſku til ad ſtyggia Gud ad hafi hing ad til hefur ſo Nadugur vered/ ad hañ hefur fyrergiefed þier Syndena/ þvi auk þeſſ þu alldrei kant ad giora nockud ſtærra Gudleiſes og Vanþacklætes Verk/ eñ ad þu vegna hañs Langlundar-Gieds/ ſem helldur ætte ad leida þig til Apturhvarfs / verdur þeſſ Diarfare til ad ſyndga : Auk þeſſ / ſeige eg / þa hefur þu þeſſ miñe Orſok til ad vænta Fyrergiefningarenar aptur/ ſem þu hana opttar feinged hefur / þviad Syndeñ verdur þeſſ ſtærre/ i þvi þu hefur ſyndgad a moote ſo mikillre Myſkunſemæ-

Nafe Konungur nockur marg opt fyrer-giefed einhverium sijn Afbrot / þa mun han þo um sider neidast til ad reffa hønum / ef hin same jafnan brestur med sama moote / ef han ad nockru Leite fram fylger Riettvijsene / og þarveg er þessu hattad / Gud er eins vel Rettlatur / so sem Nadugur / og hans Rettlæte mun um Sijder alvarlega og hardlega straffa Misbrukun Nadar sinnar / Og vær kun um alldrei verr ad misbruka hans Nad / en nær vier Syndgum med þvi N iarta-lage / ad han mune oss þad tilgiefa / so ad vier munum sinna / hversu aumlega ad vier drøgum sialfa oss a Talar / nær vier i þan Mata Syndgum uppa Nadena.

Þetta Loford Skulldbindur oss Jafnan.

34. Þessa Umhyggiu til ad hall-da þetta vort Loford / eigum vier ecke ad hafa alleina um nockra fæa Daga / og kasta hene burt siþan / helldur mæ-tti jafnadarlega alla þijna Lijfs-Tijd

kosta Kapps um̃ þad. Þvi ef þu bregd ur þinn Heit/ þa gyllder þad einu/ hvort þad skiedur Sinna edur Sydla. Jaa/ kañ vera / ad Skulldeñ mætte þar fyrer verda þeiß stærre / helldur eñ þo þad strax skiede / þvi hafer þu ecke aũ/litla Stund/ hvad þar epter/ þa er þad Merke til þeß/ ad hier er ecke Omögulegt ad hallda þad þu lofad hefur / og ad þad skier ecke af Veikleika/helldur af Vanart / ad þu villt þad ei hallda / ef þu bregdur af þvi sijdañ. Eñ þa framar / þad ætte ad vera hægra fyrer þig ad giøra nær þu værer ordeñ vanur til ad lifa Christelega. Þvi i Sañleika ad seigia/ oll su Torvelldne/er vier fiñum i vorre Gudrækne / hun kiemur þar af / ad vier erum vaner til ad lifa oðruvijse. Þar fyrer er þad eiñ Ψlukur/sem eingañveginñ verdur afsakadr/ef þu gyrnest ad falla i hinar fornu Synder/epter þad/ þu ert ordeñ vanur til ad lifa skickanlega / og hefur Ψferuñed nockud af þvi hardasta. Þar fyrer/so leinge sem þu

þu lifer / þa tak þin ſtækaſta Vara a ſialfum þier / ad þu med ſodda Natte fordeſt alla Orſøk til Freiſtneñar / ad þu alldrei Vgſvikande bregder þetta þitt Neit.

Þetta ber opt ad Endurnya.

35. Eñ jafnvel þott ad hvert eitt Loford ſier i Lage er vier Einuſtiñe giørt høfum / Skulldbinde oſſ allt til þeſſ Sydaſta Tijmans Puncts/ þa eigum vier ſama Loford optlega ad Endurnya/ Þad er ad oſſ byriar optlega ad bruka þetta Haverduga Sacrament / epter þui ad þad er eitt Medal fyrer hvert oſs verda ſo ſtoorar og Omekanlegar Aſtgiafer meddeilldar/og Søkum þeſs/ad þad i ſama Mata er Chriſti Bodord / ad vier ſkulum giøra þad i hañs Miñingu/ þa meigum vier alldrei forſooma þeſſa N. Mallt yd/nær vier fiñum Andlegt Hunger og Þorſta þar til. Og hefe eg nu ſo ſynt ydur þa Virdingu er vier eigum Gude ad ſyna i hañs Sacramente.

IV.

IV. Capitule.

A Þeim Fiorda

SBNNB DEJGE.

Ad virda Guds Nafn· Synd er þar a moote/ So sem er/ ad hæda ad Gude/ ad sveria/ Olog leger Eydar/ Ranger Eydar / Onaudsynleger Eydar/ og hvad stoorar Synder þetta sieu.

Ad heydra Guds Nafn.

1. Þad Sijdarsta / med hveriu oss byriar ad audsijna þa Virdingu er vier hofum a Gude/ er ad hallda hans Nafn Heilagt. Hvad þetta sie faum vier best ad vita/ nær vier grundum þa Hlute/ er hans Nafn verdur vanvirdt med/ Og vier kunnum ecke betur ad hallda hans Nafn Heilagt / En þar vier fordunst

þad sem þad verdur Dǫrǫt med. þad Fyrsta er/allt hvad Madur spottar Gud med / edur nær viet sielum Skamarlega um hañ.

Gudlastan.

2. Ein Fyrsta Trappa i þessu er / ad formæla hønum / hvort helldur þad skiedur med Mudenum edur Hiartanu / sem er nær vier þeinkium nockud Oforsmeleqt um hañ / þetta reiknast fyrer þad allra stærsta Gudlast/og Spott him Gude/sem Ransakar hiertu Mañs Nyrna. Eñ þar er og so ein Añarslags Gudlastun / sem skiedur med Verkenu / nær þeir sem kalla sig Guds Þienara / lifa so Ogudlega/ad þeir uppkoma vondu Rikle um hañ/ hvers eigen Þienarar þeir lætast vera / so sem sijns Herra og Meistara. Uppa þessa Gudlastan hefur Postulen seit eitt Merke / Rom. 2. Talande um þa sem kalla sig ad giøra epter Logmaalenu / ad fyrer þeirra Skulld verde Guds Nafn lastad medal Heidingiana. þesser Heidingiar mætta

heingta um̄ Guð að haſi heſðe Hecknan á Synderne / nær þeir ſaa̋ þa liſa ſo Mukiꝛlaſilega / ſem kølludu ſig hañs Þienara.

Svardagar.

Eiñ Aſiar Maate/med hverium vier Nafnheitð um Guds Naſn / ſkeedur med Formælingum/ og þad med tveñu Moo-te/ Aſiadhvert med Folſkum Eidum/ed-ur og Nraparlegum og Oforþeinkkum. Þar eru og Tveñſlags Ranger Eidar til/ ſem er i Fyrſtu/ nær Madur ræng-lega jatar eitthvad Satt ad vera/ og i Añañ Maata nær Madur ranglega ſof-ar nockru. Þad Fyrra er / nær eg ſeige eitt edur añad ad haſa ſo framfared og ſtadfeſte med mijnū Eide/ Þad eg i ſeddañ Maata ſeige/ Vite eg nu/ ad þar er all-deiles ecke t Tilhæfed til Leſſ eg ſver/ þa er þad Vafalauſt rangur Eidur / og Meinſære.

Eydar ſem Meñ jaata einhveriu med.

Jaa

Jaa ef eg sver nockurn Hlut/ þañ eg Efast um̃/ jafnvel þo þad kyñe ad henda sig/ ad þad so være/ þa verd eg samt Meinsære sekur/ þvi eg sver um̃ Ovissañ Hlut/og þad eg soor um̃/ kañ eins vel ad vera Satt og Loged / þar med byrjade alldrei um̃ þañ Hlut ad sverja/ um̃ hvers Nattulag eg ecke Sañ-Froodur være.

Loforunar Eidar.

Auk þessa er þar og eitt annar Mate til ad sverja rangt/semer/þegar eg lofa nockru/ hvert helldur Gude edur Mønnum /. Nær þad er til Guds þa nefnest þad Heit / Hvar um̃ til Forna er talad i Capitulanum um̃ Sacramentez. Eg vil i þetta Siñ alleina tala um̃ þad er vier Mønnunum lofum/ z gieţur þad ordeđ ad Meinsære/ añadhvert strax Samstundes/edr z sijdar. J Fyrstu er þ Fals/ ef eg añadhvort ecke ætla mier ad efna þad eg lofa/edur og/eg meina añad þar med/ eñ eg veit ad sa mune hyggia er eg lofade / þvi sokum þess ad vier sverjum til þess/ ad læta hañ ur øllum Skugga

gaanga

gangaf er vier høfum eitthvad ad sysla vid / pa a pad ad skyliast i hinne rettu Meiningu/sem svared er/en hvernig sem pvi er vared/ po eg hafe so meint pegar eg soor/ og hiellt po ecke sidan/ pa hefe eg po Meinsære svared.

3. Epter pvi ad Eidurenn Skullð-byndur oss pannig/pa byriar ad vier sia- um oss vel fyrer / ad pad sie Løglegt er vier sverium / annars verdur Eidurenn siælfum oss ad nockurskonar Næstasam-legre Snøru :

Oløgleger Eidar.

Enn eingenn Hlutur kan so snart ad ab-la oss pessarar Olucku / sem / nær vier sverium tvo Eida/ hvern pvert a moote ødrum. Pvi ef einn Madur sver ad hann vilie giefa Aleigu sijna nockrum Manne/ og hann sver sijdan ad giefa/ annadhvert alla hana / edur nockurn Part par af ødrum : pa hlytur hann Endelega ad briota pann Eid / er hann hefur ødrum hverium svared/ pvi pad er Omøgulegt ad hann kunne hvorutveggia ad halda / og

giefur so ecke hian þvi komest ad han ecke Meinsære sverie. Og i soddan Olucku hrapa aller þeir / er sveria nockurn Eid i giegn þeim/er þeir hafa mod svared. Vakte þvi hver einn sig/sa er elskar Gud og Sæalu sijna ad han ei flæke sig i toe im ur Eidum/ sem i þan Mata eru gagnstæder hver ødrum: En kan ske ein hver villde adspyria/hvad sa giora skille/er sialfur hefde fært sig i soddan Olucku? Eg Svara / Fyrst skal han af Hiarta hdrast / þeirrar stooru Syndar / ad han so Olagliga svared hefur / og sijdan alleina giøra þad sem Loglegast er / af þvi Tvennu. Og þetta er allt þad þu giefur giort / til ad bæta med þessa Avirding / og ad fa Kvittun hia Gude.

Gud verdur stoorlega Vanvird fyrir med Meinsærenu.

4. So myked er nu talad um þa stooru Synd Meinsæried. Eg vil alleinasta auka þvi vid / hversu miøg ad Guds Nafn verdur þar med vanhelgad:

Vier vitum i Sierhvertum Grd verdur Gud til Vitnes kallacur/ ad sa Hluk ur sie saññur/ er vier svertum uppá: Ef vier nu sveriuñ Rangt / Er þad hin Smánarlegasta Ovirding og Vanæra/ er ein Maneskia kañ ad giøra Gude / þvi Skynsemeñ seiger oss þad ad vier meinum Eitt af Tvennu. Aññadhvørt truum vier ad hañ ei vite hvørt þad sie Satt / edur Lyge / er vier tølum (og heiter þad ad neita þvi ad hañ sie Gud/ og ad hyxa / ad hañ meige eins hægt prettaſ/ sem vorn Einfalldañ Nauunga) Ellegar og / ad hañ muni láta so sem hañ sinne ecke Lygd vora i þad Fyrra taner hañ þeirre stooru Nafn-Boot ad hañ sie Alvitur / og er þad i Sañleika ein stoor Vañ-Æra/ Ja/ þad er jafnvel á medal Mañaña hallded fyrer stoorañ Veslingsskap / ad láta setia uppá sig Vax-Naser: So breitum vier þo vid Gud/ nær vier dyrfunst ad sveria Ranga lyga / i þeirra Meiningu/ ad hañ agie þad ad engu. Þad Sværa er myklu

verra/

verra / sem er ad vier þeinkium ad han̄ heyre ecke Lÿge vora / og þad er ad giøra han̄ Ntuttakara i heñe/ og þar med segium vier han̄ ecke einasta synnum Guddoome/ (þvi þad er Omøgulegt ad Gud han̄ adhvort liuga kuñe / edur halde med nockrum i Lygeñe/) helldur og þar ad auke giørum vier han̄ ad siælfum Dioflenum / þvi han̄ er sa sem ad er Lygare og Fader heñar/ Joh. 8. v. 44. Þetta audsyner nooglega ad Meinsæred er hin hærsta Trappa til Guds Nafns Vanhelgunar.

Strapp Meinsæresins.

5. Skillde nockur eñ þa framveiges efast um̄ Andstygd þessarar Syndar/ þa hugleide han̄ alleina hvad Gud siolfur seiger i hinu ødru Bodordenu: Hvad alvarlega ad han̄ vitnar/ ad hañ ei vilie hallda þañ Saklausañ sem leggur sitt Nafn vid Hiegooma/ Og i Sañleika ad seigia/ ad þad finst ad þessu er bætt alleina vid þetta Bodord/ og vid eckert añad/ þad syner oss hversu Andstiggeleg ad

sie

sie þesse Synd / Og vilier þu lyta epter þvi sem Zacharias seiger i 5. Cap. skalltu finna ad Straffed er þar epter. Madur skal ecke alleinasta sialfur Tortynast (seiger hann) Helldur og Trien og Steinarner i Husenu skulu forganga. Vardar þvi næsta miked um það/ ad Menn take sier vel Vara vid þessare Synd/ ef þeir elska nockud sijna Tymanlega edur Eylyfa Velferd.

Onauðsynleger Eydar.

Enn auk þessara Fölsku Eida talast eg og um aðrar slags Eida/med hvörium Guds Nafn Vanhelgad verdur : Sem eru hiner Nlegöönilegu og Nraparlegu Eidar/sem so miög tydkast i voru Daglegu Male / jafnvel þott þeir berlega bannader sieu af Christo Matth. 5. v. 34. Enn eg seige ydur/ad þier skulud alls deiles ecke sveria/ hvörke vid Himenenn/ þvi hann er Guds Hasæte / og ei vid Jordena/þvi hun er Skör hans Foota/ Hvar vier siaum ad vier jafnvel ei svers

ia meigum vid Skiepnurnar / þvi þad kaſt ad heimfæraſt til Guds. Hverſu ſtoort Gudleyſe er þad þa / ad Vanhelga hans Heilaga Nafn med haſtarlegum og hiegoomlegum Eidum : Þeſſe Synd (eg veit ecke af hverium Satans Tøftum) er ordeń ſo ſem ad Sidvana a medal vor/ og þar fyrer lockaſt Daglega marger þar til : Eń vier ættum ad Hugleida / ad þegar vier eigum ad mæta fyrer Guds Doome/ hvorneñ vier eig um þa ad ſvara til þeſſarar hans Naf ns Vanhelgunar. Þad mun eingeń Afſbølun verda oſ/þott vier ſeigia villd um / þad var Tjdſka ad giøra ſo ; þad mun læingtum helldur giøra Syndena ſtærre / ad vier høfum hiálpad til ad ſtyrkia þeñań Ogudlega Vana/ ſem oſ bytiade ad hafa lagt af / og ecke haft nockra Þocknan þar a.

Hvad ſtoor Synd þetta ſie.

6. Og i Sañleika/hvad ſem þeſſe ſæniſka Verolld þeinker/þa er þo þetta ein ſtoor Synd / þviad auk þeſſ ad þad er

er hvert a mocte Christi Bode/ þa aud-
skner þad Fyrst ad Gud er næsta lýtels
af oss metenn / J hvort Sinn vier sver-
tum / kollum vier Gud til Doomara/ ef
þad er satt vier seigtum / Og þ þvi ad
hans Tign er so hæ / so byrtar og/ad
þad er vier stefnum under hans Doom-
sten þeir Hluter er mÿked ummvardar/ of-
adhvort ad þad rÿde a hans Heidre/edr e
og Almennilegu Gagne. Enn nær vier
sverium i voru Daglegu Tale / þa giør-
um vær oss alldeiles einga Þanka þar
umm. Alloreí er þar so liettvægur ed-
ur fanngtur Hlutur til/ad þar skule ecke
strax leggiast eitt Eydur ofann a / Ja /
Menn sveria tÿtt uppa sumt/ sem er so
Dærlegt og Niegoomlegt / ad eitt Vÿs
Madur munde blygdast vid ad taka þad
sier alleina i Munn. Er þad ecke ad
smæna Gud stoorlega/ad kalla hann Op-
enberlega til Doomara i soddann Verusk-
legre / og Ogudlegre Hondlan? Gud er
allra Konunga Konungur/og ættu Menn
þo ad ganga fyrer Konungenn allenna

med þa Nlute sem vigkuger eru / Hañ munde ætla sig skoðrlega vänvirdast ad vera/ ef hañ være kalladur til ad dæma a millum Smä-Pillta i þeirra Barna Leikum/ Eñ þad er Gude kunugt/ ad margt af þvi vier optlega Sverium uppa / er ecke meira verdt / og mä þar af marka / ad vier ecke Riettelega virdum nie heidrum Gud.

Þetta velldur þvi / ad Madur kañ snart Meinsære ad sverja.

7. J Añan Mäta/þa eru sõddañ fangster Eidar ein Synd / sem i Sañleika leidet oss til ad sverja Meinsære / þvi sa sem jafnañ sver / hañ er þvi so vanur ordeñ ad hañ snart kañ/ad sverja þañ hrædelegasta Eid an Umþeinkingar/þvi hverneñ mä hañ blygdast vid ad sverja/sem ad sver a hveriu Augna-Blike/og hañ sem eige blygdast þar vid/ hañ mä tileignä þad alleina Lucku siñe/ eñ ei siñe Framsyne / ef hañ ecke sver Rangañ Eyd. Framveiges/ sä sem optlega sver/ kañ ecke alleinasta ad sver-

ja

ta falskan Eyd / þegar nockur Eydur
verdur honum Almenelega uppalagdur /
helldur og man alls Efa sveria Mein-
sære i þessum Athugalausu Eydum / er
han med Jafnade hleyper fram / hvi jafn
vel þott þeir dette ut af Munienum fyr-
re en han afveit (hvørt ad er þad helle-
sta er sagt verdur þessu til Afbøtunar)
Hvada Vissu kan han samt ad hafa /
sem sver madur en han af veit / þar um !
ad allt þad sie satt sem han seiger? En
ef þad nu hender sig so / ad han liuge /
þa kan þad ei annars ad vera / en ad han
hafe Meinsære svared / Og hvør sem
ad villde giefa Gaum þar ad / þa munu
þeir sem so ydugleg a sveria / man alls
Efa opt sveria Ranglega / þvi þeir
sveria Almenelega uppa hvern Hlut /
hvert helldur han er sannur edur logen /
Viss edur Oviss / hvert helldur þeir, ef-
ast þar um / edur vita þad fyrer vyst / so
ad eg efast ecke um / ad ef þeir / sem ad
sekereru i þessare Synd villdu man Man
greinar Alits Ransaka sitt eiged Lyfe-

 erne

erne ad þeirra Hiarta munde sampyckia mier i þessu.

Madur verdur ey Freistadur til þessarar Syndar.

8. J þridia Mata er þetta ein Synd/sem Freistne dregur einganñ til/og Meñ hafa hvorke Gaman nie Abata þar af/þar þo flestar Synder fære añ-adhvert af þessu Tveñu med sier / Eñ þesse færer hvorke Munad nie Abata / So ad þetta er ein Synd hvar Diøfull eñ ecke giører sig ad Kaupmañe til ad ævinña vorar Sæler so sem ad hañ giør-er i hinum ødrum. Hañ kauper þær ecke hier/helldur faaum viet hønum þær viliande i Hendurnar / æn þess ad fæ hid minsta i Stadeñ. Eirn Hlutur er þad sem kañ skie skiast mætte ad þr Kyñe ad ævinña þar med/ sem er/ ad þeir-ra Ordum kyñehelldur truad ad verda/ nær þeir binda eirn Eyd þar ofan æ / Eñ þetta bregdst þeim optast so sem Meñ trua þeim allra minst sem optlega sver / og er þad i Sañleika ecke Otiett-

vast/

vyst/þvi sa sem giører sier aunava Sam vitsku af ad vanhelga þaħeń Guds Nafn/ hverneń skyllde haħ þa hafa Samvitsku af ad liuga? Jaa þar þeir eru so buner til ad stadfesta hiń fængtasta Nluk med sijnum Eyde/ þa kiemur þ oss þess helldur til ad þeinkia/ ad þeir siei sier Lijgefiar medvitande / hvar fyrer þesse Eydur skal so uthlaupa. So sier þu nu hvad lijted ad þeir vilia hier med / Jafnvel i þvi hvar fyrer ad þeir sijnast þetta alleina giøra : Og þetta er allur saa Abate er þeir kusta ad heim ta/og tileinka sier. Berum allt þetta samaħ/ og munum vier sia / ad eingeń Freijstne kiemur Monnum til þessarar Syndar/hvar fyrer hun ecke maa afsokud verda/þvi hun ber eyker sier mikla For smaan/ og Bondsku i giegn Gude / sem upperter haħ/og til Reide reiter/can þess ad nockur verde freistadur þar til / af Einu edur Ødru / og þar fyrer jafnvel þott ad þesse Synd sie lijtel halldeń/alleina þess vegna / ad hun so Almeń er

Mafia a medal/ þa er þo længt fra þvi ad hun sie þaness / hvorke i sialfre sier / ei helldur i Guds Auglite.

Hvørsu Naudsynlegt sie ad hall da sig þar fra.

9. Þar fyrer/ hver sem eñ þa ecke er komeñ i þeñañ Vana / hañ take sier vel Vara/ad hañ þad alldrei byrie/ Eñ þeir sem allareidu eru so Aumkunarlega flækter i þessare Snøru / þeir siae til ad þeir aan Tafar frelse sig þar af/ ef þeim er nockud uñigiefed sijna Salu hialp. Affsake og eingeñ sig med Torvellðne þeirre er þvi fylger ad leggia eiñ gamlañ Vana af / helldur þess leingur hañ hefur hañ haft/ þess meir flijte hañ sier ad leggia hañ af/ og þeinke med sier ad þad er allt uñ ared/ ad hañ hefur so leinge framfared i so stoorre Synd. Og hafe hiñ langvarande Vane ablad þier Torvelldneñar til ad leggia hañ af / þa mattu med øllum Riette strax kosta Kapps uñ ad aflaata honum / so ad ei verde þesse Torvelldne so sterk / ad þad

uñ

um sijdꝛ verde hier Omagulegt/ Og þess kagata sem þu finnur ad þad er fyrer þig/ þess Kostgiæfnare og Astundunar samare mættu vera/ til ad bruka oll þau Medol/ med hverium þu kyñer ad sigra þañ syndsamlega Vana.

Rand a moote þessu.

Þad mun ecke Orœd vera ad uppteikna hier um/ nockur af þessum Medolum.

Ad Madur hugleide þañ stoora Næska/ er þessare Synd fylger.

10. Fyrst skal Madur vel Jhuga hina miklu Anstygd þessarar Syndar/ og ecke hallda hana so smaa sem Berꝛ ellden hana Almeñelega helldur/ Og þegar nockur er so Sañfærdur um ad Sekten er so mykel/ þa hugleide hañ og so þar med/ hvilykur Næske þar a epter eftfylger/ sem er Guds Reide/ Og ef hañ ser æfrañ i þessu/ Eylisfar Nelogtes Pijsler/ Og i Sañleika/ ef eirhver liete sier þetta til Hiarta ganga/ þa munde þad hallda honum fraa þessare Synd.

Eg vil spyrja þaſ ad / sem kalla þad Omøgulegt ad læta af þessum Vana / ef han ætte ad heingiast fyrer þaſ fyrsta Syd hañ svære / hvørt han þa ecke fyrer Otta Saker / munde þeinkia sig um̃/ fyrre eñ hañ svære? Eg true valla/ ad nockur hafe so litla Skiøorn a sialfum sier/ ad hañ þad ecke villde. Og er þo i Saññleika mykłu verra Fordæmdur / helldur eñ heingdur ad verda / þess vegna ætte Otteñ fyrer hinu mykłu meir ad skielfa oss/eñ fyrer þessu. Eñ þar i er Efeñ iñefaleñ/ ad Meñ añadhvørt ecke faſtlega þeinkia ad þesse Synd mune fordæma þa / ellegar þott þeir þvi true/ meina þeir / ad þad sie langt þar til/og komast ecke miøg vid af slyku/Eñ hvorar þessar Meiningar eru nærsta Dærlegar. Hvad þvi Fyrra vidvykur/ þa er þad vyst/ad allt so leinge sem nockur fram̃ser i Einhvørre Vitañlegre Synd/ þa er hañ Fyrerdæmingareñar Barn / og fylger þad Endelega epter / sa sem lifer i hiñe somu Synd / hañ

byr

bskr-vid hin sama Kost. Enn hvad hid Sijdara ahrærer / þa kann hann ad verda prettadur a þvi ad hann meinar/ad þad sie længt þar til/þvi hvad veit ein Mann esskia/nema henne verde burt kypt med eitt Gyd i Munenum? Ellegar þo hun væ-re viss um/ad þad skyllde vara enn nu lenge / þa er þo Gylgf Fyrerdæming framm yfer alla Hlute hrædeleg/ hvert hennar er Langt edur Skamt ad bijda.

Sannsøgle i Ordrædum siinum.

11. J Annann Mata/þa skalltu vera Sannsøgull i øllu þvi þu talar / ad aller Menn kunne ad trua Einfoomes ber um Ordum þijnum / og kantu þa alldrei ad hafa Orsøk til ad styrkia þau med Eyde / til þess ad giora þau þar med Truanlegre / sem er sa Einaste Litur / sem þeir ed jafnann/ og Oforþuxad sveria/ kunna ad fegra þessa Synd med.

Ad fordast Orsaker hier til.

12. J Þridia Mata/ gief Giætur ad / hvad þad sie helst / sem kome þier til

til þessarar Syndar/hvert þad er Drycks iuskapur/ edur Reide / Selskapur / edur aħara Dæme / og hvad hellst þad vera kañ / ef þu nu ætlar ad læta nockurn Tijma af þessare Synd / þa fordast og þesse Tilefne.

Virding vid Gud.

13. J Fioorda Maata/læt þier um hugad vera ad Rootfesta i Hiarta þynu skyllda Virdingu a Gude / og komest su Virding Einustiñe i Vana hia þier/ þa mun hun snart utreka Syndena/sem er hañs Nafns Vanhelgun. Ven þig þvi til þessarar Dygdar / og sier i Lage ad þu hafer soddañ Blygdun fyrer hañs Nafne/ ad ef mogulegt er/ad þu alldrei nefner þad so/ad þu ecke upplyfter Hiarta þynu a Einhvern Hatt til hañs/ Jafnvel i Daglegu Tale/ þegar þu Einhverju Siñe tekur þier hañs Nafn i Muñ/ þa læt þad verda þier Tilefne til ad hefia þyna þanka upp til hañs. Eñ leif eingañveigeñ sialfum þier ad bruka þad til Oþarfs MuñeKlapurs /

edur afiars þess Náttar. Ef þu nu
pokar sialfañ þig i sigkre Vitringu /
nær þu alleina nefner hañs Nafn / þa
vill pad varna þes s / ad þu Vanhelger
þad med Svardøgum.

Athugaleise.

*

Bæner.

14. Þad Fimta Medal er / ad þu
hafer Ydugleg og Kostgiæfelega Gæt
a sialfum þier / ad þu ei med þessum
Nætte stigger Gud med þiñe Tungu /
sañ hvers ad allt undañfared hefur eing
añ Framgang. Og hid sydasta Med-
al/ er Bæneñ / hverra þu bruka skallt i
allre þiñe Fyrerteckt : Bid þar fyrer
Iñelega ad Gud vilie giefa þier Krapt
til ad sigra þeßañ Ogudlegañ Vaña /
seig med David / O HErra / set Las
fyrer miñ Muñ/ og vardveit Dyr miña
Vara / Og þar sem þu med Alvoru
leggur Hug a ad bruka þesse Medøl/ þa
mattu vera viss um/ ad Gud bregdst þier
alldrei

alldrei i þvi ad hiælpa hier. Jeg hefe talad so leinge um̃ þetta / þeirrar Orsakar vegna ad þesse Synd/ er so kröpt-ug+ Gud af Nad siñe virdest ad giefa / ad þeir sem i hesse siker eru/mættu retteləga fæ hana þeckta/ hversu ad hun er Vidurstiggeleg.

Hvad þad sie ad heidra Guds Nafn.

15. Af þessu/hverneñ Guds Nafn verdur a margañ Hætt Vanhelgad / kanstu ad skynia hver ad sie Skyllda vor til ad hallda þad Heilagt/ sem er / alvarlega ad bindast sierhverrar af þessum Syndum/ og þetta Bindinde æ ad hafa siñ Grundvöll a þvi Vandlæte / Heidre og Virdingu/ er vier eigum ad bera fyrer þessu Heilaga Nafne / hvört ad er Stoort / Undarlegt og Heilagt Psal: 99+ v+ 3+ Nu hefe eg yferfared sier i Lage hvern Part af Skylldu vorre / sem Guds Æru viddkur+

V. Capitule. A

A Peim Fimta
GVNNVDEIGE.

Ad dyrka Gud / Bænen og heñar Partar / Vm Almeñe lega Bæn i Kyrkiuñe / i Huse nu / byrer sialfañ sig/ um Apt urhvarsed/ um Føstuna.

Vm Guds Dyrkun.

1. Vor Akkunda Skyllda vid Gud er i hañs Dyrkun innefaleñ/ petta er su Skyllda / med hverre vier sier i Lage medkiennum hañ Gud ad vera/ epter þvi pad er nockurskonar Hlutur / sem vier eingum erum skylldoger um̃/nema Gude/ Þar fyrer eigum vier ad ælska pad so sem pa Skylldu er stoor Magt æliggur : þesse Dyrkun heyrer fyrst til Sæl uñe/ Og i ødru Lage Lijkamanum/ pad sem Sælune ber i þessu/ er Bæneñ / J Bæneñe tølum vier vid Gud / og er huar

Ikefales i Jmislegum Þörkum / epter þvi vier bidium um Jmislegt.

Jatning.

2. Til Þeines ad taka / ad þar maa fyrst vera ein Jaatning / ad vier jatkum vorar Synder fyrer Gude/og kan hun ad vera anadhvort Almenneleg/ ellegar og i sierdeiles Þörkum foogen/ Hin Almennelega er naer vier alleina jatum ad vier sieum Syndarar. Enn sier i Laage þa vier nefnum hvers slags Synd/og Syndsamlegt Athæfe sem þreynger ad Samvitsku vorre. Hin fyrre er Naudsynleg / og æ allt ad vera ein Partur af Bæneñe / hvert helldur vier bidium Almennelega / edur og fyrer siaalfum oss. Þad Sijdara er betra ad bruka nær vier bidium fyrer oss siaalfum / og þess tijdara Madur þad brukar / þess betra er þad / Ja/i vorre Daglegre Heimuglegre Bæn i Einrumu/ skulum vær jafnvel lata oss i Hug koma nockrar af vorum Stærstu og Verstu Syndum/ hverju laangt sem þad er sijdan þær giordar voru/ þvi vier skulum

skulum hier um̃ so þeinkia/ ad vier kun̄um hvilykt allðrei nooglega ad grata/ og medkien̄a / Og allðrei eigum vier ad medkien̄a þar / nema vier under eins lækum ofs þar angra / vier skulum af Marka syrgia þar Yfersrodslur er vier medkiennum/ og af Niarka kan̄ast vid voru eigen̄ Overdugleika/ og Oduglegleika i þvi ad vier hofum þar drygt. Þui vor Medkien̄ing er ecke til þess ad undervijsa Gude/ hvør ed betur þecker Syndena/en̄ vær/ En̄ hun̄ er til ad audmyckia siälfa oss/og þui meigum vier ei þeinka ad þar sieu Riettelega iatadar / nema hitt med fylge.

Um Bænena.

Ad so myklu Leite sem Sælusske vidkiemur.

3. Nu̅ Annar Partur Bænaren̄ar er sa / ad vier bidium Gud um̃ / ad han̄ vilie giefa oss þad oss vantar / annad hvort Sälen̄e edur Lijkamanum vidvijkiande. Sälaren̄ar vegna skulum vier

fyrst bidia um̄ Syndana Fyrergiefning/ og þad fyrer Christi Skulld/ hvers Blod þess vegna er uthellt. Þar næst skulum vier bidia um̄ H. Anda Naad og Adstod / ad hañ vilie styrkia oss / ad vier kyñum ad aflæka Syndeñe/ eñ hlydnast hønum. Og i þessu er Naudsynlegt ad bidia um̄ allar Dygder sier i Lage/ so sem Truna/ Kiærleikañ/ Alvørugiefne/ Hreinleikañ / Ydranena / og añad þvilykt/ eñ allra hellst þad sem þig sierdeiles vantar. Gief þvi Gaum ad hvad þu ert hellst tilhneigdur/ Siertu Drambsamur/ bid um̄ Audmykt/ Siertu Lauslætur / bid um̄ Skyrlyfe / og a þeñañ Hatt um̄ sierhvoria Naad/ epter þvi sem þu fiñur þig vid þurfa. Og i øllu þvi er Sæluñe vidkiemur / þa vert ækafur og Oaflætssamur / og sia til þu alldrei fæer Ney af Gude/ Hættu ecke helldur/ jafnvel þott þu ei strax fæer þad þu bidur um̄/ Helldur hvorsu leinge þu hefur beded um̄ eina Naad/ Jafnvel þott þu ei fiñer hana/ þa læt þier samt ecke

leidast/

leidast/ helldur leita epter hvada Orsøk til þess kynne ad vera / ad þijn Bæn ecke fiñur Stad hia Gude. Skygnst epter hvørt ad ecke sialfur þu hindrar þad/ kañ skie þu bidier Gud um̃/ ad hañ vilie hialpa þier til/ ad yfervinna Syndenna/ eñ sialfur stryder þu ecke vid hana/ og veiter einga Mootstødu/ hilldur lætur sigrast so opt/ sem hun freistar þijn/ Ja/ feller þig sialfur i Freistinena. Sierþu þetta so/ þa undrast ecke/ þott ad Bæn þijn fære ecke Avøxt / þar þu sialfur hindrar þad / Giør þvi ad þessu og giør þad Trulega hvad þier byriar/ og Ottast ei sijdañ ad Gud mune ei giøra hvad hañs er.

Lijkamanum viðvijkiande.

4. Vier skulum i Añan Mata bidia vegna Lijkamans/ Vier skulum bidia Gud um̃ þad sem Naudsynlegt er til þessa Lijfs Vpphelldes / a medañ vier lifum/ eñ allt uppa þañ Mata sem hañs Alvitska sier ad oss er Best og Gagnleg-

ast : Vier meigum ei giøra oss i Lund / ad sialfer vier skulum Forsorga oss / og bidia um allaß þaß Rykdoom edur Stor menisku / er kaß skie ad vort Hiaf einge- lega Hiarta lange epter / Eñ oss byriar alleina ad bidia um soddañ Kløt i þvi sm vorum ukvorkis Efnum vidvijkur/sm þaß veit oss ad vera þarfsamlegust/ til ad ødlast þad/ hversvegna ad vier lifū hier/sm er þess Dyrd & vor Saluhialp.

Ad azbidia Syndareñar Illsku

5. Hiñ þridie Partur Bænareñ- ar er Afbeidneñ/sem er/nær vier bidium ad Gud vilie taka þad Vonda frä oss / Þetta hid Vonda er añadhvørt Synd- areñar/ edur og Straffsens. A mooke þvi Fyrra skulum vier alvarlega bidia og neyda Gud iñelega um/ad haß med Krap te Nadar siñar vilie varna oss ad falla þar i / Og bid Gud sierdeiles ad forda þier þeirre Synd er þu veist þig mest tilhneigdañ. Þetta atttu Daglega ad giøra / eñ sierdeiles nær þu freistad- ur verdur / og þier er hætt vid ad folla

þar

þar t/ og til þess/ eigum vier ad hroopa med St. Petre er hañ sañ/ ad hañ ætlade ad sockva / Hiælpa mier Herra / Afnars kapast eg/ Og audmiuklega bid ia/hañ vilie taka Freistinguna fra þier/ ellegar styrkia þig til ad Mootstanda heñe / epter þvi vier megnum sialfer hvorugt ad giora.

Ad afbidia Straffed.

6. J Añan Mata skulum vær Straffed afbidia / Eñ allra hellst þad Andlega / so sem Guds Reide / ad hañ ecke take sijna Naad fra oss / Item / ad afbidia Eilijfa Fyrerdæmingu. So myked sem þessu viökiemur / þa kuña Bæner vorar alldrei ad vera of alvarlegar. Vær skulum og i sama Mata afbidia þad Lijkamlega Straffed / sem eru Ytvortes Hæyrningar/þo so ad vier giefum oss alltijd under Guds Vilia / epter Christi Dæme. Matth. 26. Vérde þiñ/ Eñ ecke miñ Vilie.

Fyrerbæner.

7. Nius Fioorde Partur Bænarens er er i þvi foolgeñ/ad bidia fyrer ødrum/ þeirka eigum vier ad giøra Almennelega fyrer øllum / Kiendum og Okiendum / Enn sierdeiles fyrer þeim/sem oss a Einhvern Hatt eru Vandabundner / ainad hvert Almennelega / so sem Andlegt og Veralldlegt Yfervalld / edur og sier i Lage so sem Forelldrar / Husbændur / Kvinnur / Børn / og Viner. J sama Mata skulum vier bidia fyrer øllum þeim er Neyd lijda / og sierdeiles fyrer þeim vier þeckium / so hattad ad vera; Ja vier skulum bidia fyrer øllum þeim sem oss hafa Oriett tilgiort/ fyrer þeim/ sem Mijnkunarlega hafa spottad og dærad oss/ þvi þad er Christi uttrickelegt Bod/ Matth. 5. v. 44. Hvar uppa hann hefur giefed oss hid Ædsta Dæme i þvi/er hann bad fyrer þeim er hann Kross festu/ Luc. 23. v. 34. FADER FORLAT DEIM. Fyrer øllum soddann Manneskium skulum vier bidia / og ad Gud vilie veita þeim hid sama/ sem vier

um̄bidium fyrer oss/ sem er ad hañ virdest ad giefa þeim hverium Einum i sinu Kalle og Stande / alla Andlega og Tymanlega Bleßan/epter þvi sem hañ sier þeim Gagnlegast ad vera / og ad hañ vilie burt taka fra þeim allt þad Illa bæde Syndareñar og Straffsens.

Packlæte.

8. Niñ Fimte Partur Bænareñar er Packlæted / þad er ad prysa og lofa Gud fyrer alla sijna Velgiorninga / bæde vid oss/og so þa/sem oss eru Vandabundner. So og vid þañ Søfnud sem vier erum Limer af / og vid þad Land hveriu vier tilheyrum / Ellegar eñ þa Almeñelegar vid alla Meñ / ad packa hønum fyrer alla Velgiorninga / bæde Andlega og Lijkamlega / sem hañ hefur audsijnt oss Mañeskiunum. Hvad þeim Andlegu vidvijkur/ þa skulum vier packa fyrst fyrer þa sem vier erum aller Nluttakande ad ordner/ so sem þad hañ hefur giefed oss sijñ Son og sendt oss

sitt N. Anda / So og fyrer þau Medøl er hañ brukar til þess ad leida oss Synd ugar Mañesskiur til Sæluhiælpar. J. Añañ Mata eigum vier ad packa hon-ūm fyrer þa Velgiørninga er vier slet i Lage þeiged høfum/ so sem það/ad vier borner erum iñañ Vebanda Christelegrar Kyrkiu / uppfrædder i Christelegre Tru / hvar af vier aller høfum giørst Nluttakande Ordsens og Sacramentañā / og i þañ Mata / an alls vors Erfides / edur Mædu høfum feinged þau Medøl i Hendurnar / fyrer hvor vier kuñum ad ødlast það Eilyfa Lyf. Og auk alls þessa/þa er eingeñ af oss sa/ er Gud hafe ecke audsynt synar Andlegar Asgiafer.

Andlegar Asgiafer.

9. So sem er i Fyrstu ad hñs Þolenmæde og Langlundar-Gied hefur giefed oss Truna til Apturhvarfs/ og ecke kypt oss i burtu midt i vorum Syndum. J Añañ Mata/ ad hañ med synu Kalle og Amiñingum hefur viliad leida oss til

Afturhvarfs/ecke einasta med Utvort-
is Orosens Predikun / Helldur og med
synu H. Anda Innvortes Hræringum.
Hvørs vegna ef þu ert fyrer Guds Nad
ar Adstod med þessu Kalle fluttur fra
forfeingelegum og Veralldlegum Lyst-
ernes-Hættum til eins Christelegs Lif-
nadar/ þa ertu næsta miøg Skulldbund
enn til / ad Mykla og Vegsama hans
Giæsku/Saker þess ad vid þig er fram-
komenn hin allra mesta Nad sem vera
kann.

Tijmanleger Velgiørdningar.

10. J sama Máta skulum vier og
þacka Gude fyrer Tijmanlega Blessan/
hvort helldur hun ahrærer hin Almenne-
legu Giæde/ so sem Christelegrar Kyrk-
iu og Landsens Velferd/og ad Gud ha-
fe Skynbarlega hiælpad oss: Edur
og / ad þad vidvijkur sialfum oss, sier i
Lage/ þess Hattar er allt þad gooda /
er vier mootum i þessu Lijfe / So sem
Heilbrygde / Viner/ Fæde/ og annad þess

Nættar / Og i sama Maata þar vier fyſum ad vera af Guds Naadarrijkre Forſioon leyſter ur Nœſta/og þegar Gud hefur ſtærdeiles frelſad oſſ fra ſtoorre Olucku. Þad er Omøgulegt ad tala um̃ alla þa Velgiørninga ſier i Lage / ſem hver eirn ødlaſt af Gude / Søkum þeſſ ad þeir eru ecke hiner ſømu hiaa øllum/epter þvi ſem hvørs Mañs Kiør og Tilſtand er. Eñ i Sañleika ad ſeigia/ Sæ ſem hefur hiñ allra miñſta þeiged / hañ kañ alldrei ad full packa Drottne / So leinge hañ lifer. J þeirre Veru ſkylldi Sierhvør Eiñ yfer, vega Æfe ſijna/ og lijta epter hvada Vel giørder hañ þeiged hefur / og giøra ſo eitt Regiſtur yfer þær/ Ad miñſta Koſte yfer þa helſtu/ hveria hañ alltijd ſkyllde hafa i ferſku Miñe / og ydugléga med packlaatu Hiarta Itreka fyrer Gude.

Almeñelegar Bæner. i Kyrk iuñe.

11. Þeſſer eru þeir ſtærdeiles Þarf- ar/i hverium Bæneñ er foolgen ad vera/

heyrt hellður Messu bidia i Almenckelegum Samkomum / edur Messu giøra Bæn ſiꝛ- na fyrer ſig ſiælfa. Nu Almenneleqa Samkoma er ſu / ſem verdur kallodoͤ i Kyrkiunne / hvar aller koma til ſamans med eitte ſamhliodande Bæn / og And- varpan til Drottens um þ / er alla þa ſnerter / og þangad byriade oſſ ydugleqa ad koma (þar ſem Bænahalldið er med þvi moote iniſtiptad ſo ſem þad a ad ve- ra) epter þvi ad hinar Gudhræddu Bæner / nær þær ſamtaka verda / hafa Fyrerheit um eina fierdeiles Bleſſan / og ſa ſem an Logleqra Orſaka er ecke vid ſoddan Almenneleqar Bæner / hann ſkilur ſiælfan ſig fra Chriſteleqre Kyrkiu / hvad alltijd hefur vered halldeð ſo ſtoor Olucka / ad þad er hid harſta Straff / ſem Chriſteleqrar Kyrkiu Yfervalld kann ad leggia a hinn ſtarſta Syndara : Hvar fyrer þad er undarlegt ad nockur ſkule vera ſo Darlegur / edur Vitſſola / ad hann vilie ſiælfur leggia þetta Straff a ſig.

Almenneleg Bæn i Huſenu.

12. Pad kallast z Almennelegar Bæn-
er/sem Heima Folked edur eitt Hus-Fad-
er med sijnu Hyske giorer / Hvar aller
þeir sem Naalæger eru Andvarpa / og
verda Samkaka i Bænenne til Guds / og
þetta ætte hver eitt Hus-Fader ad lata
sier umhugad vera / saker þess / ad hann
er eins Skulldbunden til ad forsorga sijn
Born og Hiu Salarennar vegna/ so sem
Lijkamans/ þar fyrer er einginn so Lijtel-
mootlegur edur i so audvirdelegre Stiett/
ef hann Buskap helldur/ og a Born/ og
helldur Pioonustu Folk / ad honum ei
byrie ad hafa Umhyggiu fyrer þessu.
Og þar sem annad hvert sialfur hann /
edur nockur af hanns Heimiles Folke kann
ad lesa / þa maa hann utvelia nockrar
goodar Bæner / af einhverre Book/ kunne
þau ecke ad lesa / þa meiga þaug ende-
lega læra nockrar utanad/so sem þær ed
Menn bruka i Kyrkiunne/ hveriar audlærd-
ar eru/ sokum þess/ þær eru stuttar/ enn
eru þo næsta Gagnlegar. Enn hvada
Bæner sem hann utvelur sier/ þa maa hann

Endeɩ

Endelega hafa nockrar / Og Gud læ-ke eingan/sem vill Christen heita/hall-da so Heided Hus / ad hann ecke Daglega sæke Gud Dyrkadann/af synum Huum/ Enn þegar Hus-Faderenn hefur pannenn giørt/ hvad hønum tyrtar / þa æ sierhver einn ad leggia syna Astundan til/ og alldrei ad forsomá þennann Bæna Tyma.

Heimuglegar Bæner.

13. Þad eru Heimuglegar Bæner/ þegar ein Manneskia bidur ut af fyrer sig i Ein-Rume/ hvar i Menn eiga meir ut af fyrer sig ad bidia / epter þvi sem hvers eins Naudsyn utkrefur/helldur enn þad giørt verdur i þeim Almennelegu Bænum. Og þesse Skyllda vor til ad bidia Heimuglega / mæ ecke affakast med þvi / þott vier ei forsomum hinar Almennelegu Bæner. Hverlkveggia þetta heimtest af oss / og mæ ecke sella þad Eina fyrer þad Annad. Og nær Einhver er opklega vid þær Almennelegu Bæner/enn gleymer hinum/þa er ad Oick ast/ad hann helldur vilie þocknast Mønnunum.

unum/eñ Gude/ hvert a moke Bode vors Endurlausnara / Matth. 6. Þar hañ bydur/ad vier skulū Tilbidia vorn Fød- ur i Leyne / af hverium vier alleina eig- um ad vænta oss Launa og ecke af Mañ- aña fæingtre Hroosan.

Kostgiæfne i Bæneñe.

14. Þesse vor Bænar-Skyllda a alldrei ad undañfalla / og ei stødur a hun ad sydkast um Middeige / helldur eñ a Kvølld og Morgna/epter þvi þar liggur stoor Magt a / ad vier bæde byrium og endum so øll vor Verk ad Gud sie med / og þad ecke alleina þess vegna ad þad er Skyllda vor vid hañ / helldur og fyrer vora eigeñ Skulld / þvi vor Verk kuña alldrei ad luckast / nema vier selum oss honum a Hendur. Ackum vier þar fyrer ad Ottast fyrer þeirre Olucku / sem oss kyñe ad henda a Deige eda No- ttu/nema hañ vardveitte oss. Hversu langt ad þesse Skyllda nær / verdur ad halldast epter þvi sem hvers eins Henk- ugleike er til/og epter þvi sem hñs Kall

og Embætte leifer. Jeg kalla pad ecke allt Embætte / sem Einhver kan ad fl1- vikla sig sialfan i/helldur pad sem Naud synlegt er til hvers eins eigen Kalls og Embættes / so ad marger eru þeir sem ad ecke faa Stunder til ad koma til Al- mennelegra Bæna. Samt byriar þeim sømu ad upplypta sijnu Hiarta til Guds med eine edur añare smaordre Bæn/ Jafn vel þegar þeir eru vid sitt Verk. En hvad þa snerter sem hafa betra Toom/ þa eiga þeir med Riettu ad giefa sier fleire Stunder til ad framkvæma þessa Skylldu / Seige þvi eingen sa ed hefur noogar Stunder til saafeingelegra Nyta / og jafnvel til ad Syndga / ad han eingar Stunder hafe til ad bidia/ helldur sie honum þess meir um̃hugad ad Endurkaupa pad er han hefur so illa sooad af Tijdinne / og bruke hana h er epter til þess ad giora hvad honum skylldugt er.

Hvad Bænen̄ gagne oss.

Og i Sannleika/ef vier hugleidd m hvad miked pad gagnar oss ad lifa epter þessa

are Skylldu vorre/ þa munde oss i Hug koma / ad vier breitkum Wysslega / ef vier værum so Kostgiæfner i Bæneñe/ so sem vier Almeñelega erum Forsomunarsamer.

Heidur.

15. Þvi i Fyrstu þa er pad næsta mikel Byrding/ fyrer oss Vesæla Orma/ ad vier meigum so Friælslega tala vid Almættins DRottenn. Ef eiñ Konungur villde leifa sijnum Esskelmotlegasta Þegn ad tala Friælslega og æn Manngreinar Alits vid sig/ þa munde þad hallded vera ein stoor Byrding / Hañ munde og af øllum sijnū Grønnum ofundadur verda/ hversu Audvirdelegur sem hñ ædur hefde vered/ og er eingeñ Efe a þvi/ ad hñ munde sijkt ecke forsooma/ nær sem hañ mætte tilkomast / þar hønum stæde sijkt Nad til Boda. Eñ vei oss Aumum/ þetta er eckert ad reikna hiæ þeirre Nææd / sem oss er frambodeñ / oss sem leift er/ og jafnvel bodeð ad tala/og hafa Umgeingne vid Konung Konunganna/

þvi

þvi skylldum vier þa ecke taka frigins Nende ad møøke þessu Bode.

Velgiørdningur.

16. J Allaſi Maka er þad Eiñ stoor Velgiørdningur / Jm hiñ stærste sem nockur Kañ upp ad hugsa/ þvi Barñ. eñ er þad Medal og Verkfære / med hveriu vier utvegum oss alla gooda Hlute/ Andlega og Lykamlega / Eingeñ Barn/ sie huñ so sem heñe byriar ad vera kiemur Toomhendt heim aptur/ so sem hiñ Vijse Syrach seiger/ Cap. 35. Barn hins Lykelaata þreinger sier i giegnum Skyeñ/ og lætur sig ecke hugga/ fyrr eñ huñ fram kiemur/ og huñ lætur ecke af fyrr eñ hiñ Allra Hædste lijtur þar aa: Þu munder þeinkia ad sa være Luckus Madur / sem være viss um ad sa þad hañ vidþyrfte / Jafnvel þo hañ mætte hafa Omak og Erfide fyrer þvi/ þessa somu Lucku kantu ad hafa/ef þu villt. þad bregdst alldrei / ad Bæneñ ecke afs leke þier / ef ecke allt hvad þu þeinker /

edur þig vankar/ þa samt ad Vijsu hve ad þier er Gagnlegast / og þad sem ad Gud sier þier fyrer Bestu ad vera. Þar fyrer hversu ordugt sem þad Holldenu þyker/ ad framkvæma þessa Skylldu / þa samt nær þu Hugleider ad þig vant ar alltijd Eitt edur Annad/ ad fæ hiæ Gude/ þa er þad stoor Favitska ad þesse Torvelldne skyllde hindra þig fra ad bruka so Obrygdult Medal/ fyrer hvert þu kant Biargadur ad verda i Neyd-ene/ etc.

Vellyst.

17. J Þridia Mäta er so lengt fra þvi/ ad þesse Skyllda i sialfre sier sie Torvelld / ad hun myklu helldur er full af Ynde og Eptersiæte. Gud er Brunnur allrar Farsælldar/ hia hønum er Gnogt Fagnadarens z Gledeleg Vist til hans Hægre Handar Eylijflega / Psalm. 16. v. 11. Hvar fyrer/ þess nalægre sem vier erum hønum / þess Farsælle munum vier Endelega verda/ þviad Himnarijkes Glede er i þvi einfalldri ad vier

vier erum Gude so Nalæger. Enn i
þessu Lyfe kunnum vier med eingu Mood-
te ad nalægast honum so miøg/ sem med
Bænenne. Er þar fyrer eingenn Hluk-
ur sa/ med hverium vier kunnum ad od-
last meira Ynde og Epterlæte/ enn þo þad
syneist oss odruvisse / þa kiemur þad all-
eina þar af / ad vor Niørku eru ecke
Riettskickud/ so ad þaug eins og Stuks
Manns Goomur ei kunna ad smacka hina
bestu Fædu. Bænenn er Ein Jsidæl
Þioonusta/ enn þo ad øllu Leite Andleg /
Þar fyrer / ef Niarta þitt er Holldlega
Stinnad/

Holldled vellдur Þvi/ ad oss synest þad ei vera nauþsyn.

Ef þad er giefed fyrer Holldlegum Vel
lystingum/ og Dreggium Verallldarennar/
þa er þad ei ad undra/ þott þu hafer et
Skiemtun af hinu odru/ og þott þu ei-
ns og Jsraels Folk forsmaer Manna /
enn þig lange epter Kiøt-Kotlunum i
Egyptalande. Þar fyrer/ ef þu finn-
ur þad þu sierd tregur til ad bidia / þa

þaf sialfañ þig mis þeinktañ og hreinsa Hiarta þitt af allre Lyst til Syndarefftar/ og sia til ad þu faaer Eitt Himneskt og Andlegt Sinnelag / þa munktu finna ad þetta er ecke Leidegiarnt/helldur fullt af Ynde og Epterlæte / og kvarta ecke um Bænena ad hun sie. Torvelld / helldur klaga yfer þijnu frælitla Sinne.

18. Eñ þar mæ ein Efa vera/eñ nu ein Orsøk/til þess/ad oss finst þetta ad vera so Ohægfellt / sem er þesse/ ad vier erum þvi ecke vaner.

Ad Madur ei er vanur þar til.

Vier vitum ad þar er margt sem oss þyker ad vera bægt i Fyrstunnẽ / finnum þo sijdañ ad þad fellur oss vel. Sie nu þetta Orsøkeñ / þa fiñur þu strax Rǽd þar vid/sem er ad tÿoka þetta optar/ so vier sniaum af þessare Vm̃þeinkingu/hversu vel vær giørum/ ef vær Astundum þessa Skylldu vora.

Ad bidia ecke um þad/ sem Oleifelegt er.

19. Þo skulum vier ecke alleina hue ta u̅m þad hvad opt vier bidium/helldur og hvad Gudrækeleg Bænen er / og þess vegna byriar oss ad alhuga hvørt ad sie hesar Jnnehalld/fyrst ad vier bidium ecke u̅m þad/sem Oleifelegt er/so sem Nef nd yfer Ovinum vorum/edur anad þess Hattar; og i Anan Mata/med hveriu Mote vier bidium/

Med Truudu Hiarta.

Þad er Fyrst ad vera med Truudu Hiarta / ad vier treystum Gude til þess ad han vilie giefa oss / þad vier han u̅m bidium / Ellegar þad han mune betur sia fyrer oss / ef vier bidum so sem oss byriar.

Med sanre Audmykt.

Og i Anan Mata med sanre Audmyk kt. Vier eigum ad jata oss sialfa Overduga alls þess Goods sem vier u̅m bidium/ og þess vegna reida oss alleina uppa Christi Forþienustu.

Bænen sie Heit.

J Þridia Lage a Bænen ad vera Heil-
Vier skulum læka oss i Hug koma/ hvad
vier erum ad giøra/ og ecke leifa siálfu
oss ad festa vorar Hugrefingar a nock-
ru ødru. Eg sagde i Fyrstu / ad Bæn-
en være Embætte Sálarennar / ef vier
erum nu astars Hugar i Bænenne / þa
heiter þad alleina ad erfida med Munn-
enum og Vørunum / hvad Gud reiknar
fyrer eckert astad / en fángt Bulldur/
og katt med soddann Moote eingen Blessan
frám vid oss ad koma / og þad vill ad
vøssu tilganga/ eins og Jacob sagde vid
Moodur sijna/ Gen: 27. v. 12. Ad þad
vill helldur verda oss ad Bølvan / en ad
Blessan / þvi þad er ad Vanhelga eina
bestu Guds Þioonustu / og er einslags
Hræsne/ad nalægiast hann med Vørunum/
en Hiartad er langt þar fra / og þad
heiter ad gabba z forsmaa þa skielfelegu
Hátign/ er vier komum frám fyrer. Og
hvad oss siálfa aahrærer/ þa er þad Af-
blæsverdur Daarasskapur/ ad vier kom-
um frám fyrer Gud med eitt Erende /

er

er so stoort ärgdur (sem eru Sælar og Lijfs Naudsyniar) ad vier þa/ seige eg/ skulum gleima voru Grende / og þeinkia um hina fangkustu Mluke / sem oñad-hvørt vort sæfeingelegt Hiarta / edur og so Diøfullen / hvørs Asfundan þad er ad hindra oss/ kuña fyrer oss ad leggia. Allt eins og eiñ Bandinge/ sem kiæme fram fyrer Konungeñ til ad bidia sier Lijfs / ef hañ mædt i þvi / ad hañ være ad bidia/sæe eiñ Fugl fliuga/og giæfe so upp ad bidia / og fære ad ellta Fugleñ/ Munder þu ei seigia vilia/ ad þad være Synd / ad uppgiefa þvilijkum Maße Sokena ? Og i Sañleika / þad er eins Orielkogst ad ætla ad Gud mune akta ad nockru vorar Bæner/og veita oss þad vier bidium um / þegar sialfer vier all-deiles ecke yfervegum/ um hvad vier bidium.

Rad vid añarlegum Þaunkum i Bænene.

20. A moote þessum Ostødugleika Hugreñingaña i Bænene tilheyrer oss næsta miked a ad brynia oss/ epter þvi stykt er

oss af Náttúruñe medfædt. Hier til er næsta Naudsynlegt þad fyrsta vier kriupum nidur til Bænareñar/ad vier Jhugeum þa miklu Hatign/

Vmþeinking Guds Hatignar.

Er vier komum fram fyrer / so ad vier megum Ottast ad vera Hyggiulauser / edur hafa saurgka þanka/ i hans Nærlægd. I Añad Máta skulum vier

Vor Naudsyn.

Hugleida hvad myked oss ridur a þvi ad ødlast þad vier bidium um/þvi summu af þvi er so hattad/ad ef vier ecke verdum Bænheyrder þar um / þa erum vier aumaster allra Skiepna / Samt er þo þesse Østødugleike/og Oroo Hugrekning aña þad (sem þvi velldur /ad vier ecke Bænheyrder verdum.

Guds Adstod.

I Þridia Lage skulum vier bidia Gud sier i Lage hier um : Þar fyrer / þegar vier setium oss nidur til ad bidia/ þa skal vor Fyrsta Bæn vera / ad hañ vilie gie-

þa

ſa ꝏſs Nꝏd til ad vera alvarleger i Bæneſie.

Andvare.

21. J Sydaſta Marka þa vakſa Niarta þitt/ſo miked ſem mogulegt er/ ad nær þu ſiour / þa fœrer þu utelokad alla aꝼarlega þanka / edur ef nockrer eru allareidu iñkomner / þa gief þeim ecke Rum / helldur ſo ſnart þu ſkilur til þeirra / þa leif þeim ecke ad teſra eitt Augnablik hia þier/ helldur kaſta þeim i burt med nockureſonar Vidbiood / og bid Gud Forlats a þeim / og ef þu med þeſſu moote ſtryder a mooti þeim alvarlega / þa mun Gud aꝼadhvort ſtyrkia þig til ad yfervinna þa ad nockru Leite/ edur og ſo ad hafa fyrergiefur þier þad af Nꝏd ſiñe/ er þu fær ecke vidgiort/ eñ ef þetta framkiemur af þinu eigeñ Toomlate / þa mattu hveregs af þeſſu vænta þier ſo leinge þad Toomlate varer.

Med Alvorugiefne og Gudrækne.

22. J Fiorda Mæla meigum vier kosta Kapps um / ad vorar Bœrner sieu hrilar og alvarlegar / þad er ei noog / ad vanda þetta med þvi moote ad vier alleina skilium hvad vier seigium / eñ vier þurfum ad bruka hier til allt vort Hiartalag og Krapta Sœlareñar / og þad epter þvi sem hver Partur af Bœneñe utheimter / so sem ædur er sagt. Gud lætur ecke yfertala sig af eine kalldre og hræsnesfullre Bœn : Vier vitum ad sialfer vier lætum oss ecke yfertala med soddañ Moote / Þvi ef eiñ Husgangs-Madur sem beidde oss um Olmusu / giørde þad so Toomlega ad skiaft mætte / þad hañ Einu gillte / hvort vier giæfum honum nockud / edur eckert / Þa myndum vier þeinkia / ad hañ añadhvort være ei sloorum þurfande / edur og so ærid mykelætur / og hefdum so ecke miog Stiñe til ad giefa honum. J Sañleika / þad sem vier bidium Gud um / þad er so myklu meira / eñ ein Almeñeleg Olmusa / ad vier alldrei kuñum ad fa þad med

med Kolldum og Afhugalausum Bannum. Sö kan og ei helldur vort Lofgiördar Offur ad vera hönum þacknæmelegt/nema ad vor Niörtu riett fise til og þreise a hans Velgiördningum. Pad er astæds so sem nockurskonar Lotning / sem alldrei kan ad vera hönum þægeleg / hvor ecke alleina vill dyrkast med Vörunum / helldur og med Hiartanu: Og med sama moote skulum vier hallda um hina adra Partana i Bænenne. Lat þier þvi umhugad vera/nær þu i Bænum þÿnum fram kiemur fyrer DRottenn / ad þu upphvetier Sælu þÿna til hiðar mestu Alvörugiefne/ og Gudrækne / sem þier mögulegt er / og epter þvi þu af siälfum þier til megnar eckert ad giöra/þa bid Gud ad hann vilie upptend ra Hiarta þitt med Hemneskum Gudrækneftar Ellde / og nær þu hefur hann feinged/ þa vara þig / ad þu hann alldrei slöckver med nockre Vitanlegre Synd / edur misser hann ad nÿju/ af þvi/ ad þu ei siälfur foostrar hann og upptendrar med sÿfelldre Jdkan. Med

Med Hreinleika.

23. J Fimta Maata eigum vier i Bænenne hreiner vera / Jeg meina / vier eigum ad hreinsa Hiørtu vor af allre Lyst til Syndarennar/ Þetta er vissulega Postulans Meining 1. Tim. 2. v. 8. er hann bydur Kallmønnunum ad lypta upp Heilogum Hondum nær þeir bidia / og hann straffar sier i Lage hveria Synd/ so sem/ Reide og Efasemde / hvar hann vill skiliast lata fyrer Efasemde þær Onaud-synlegu Disputatiur og Agreining er so mioq tydkast medal Mannanna/ z i Sannleika / hver sem þetta elur / edur nockra adra Synd i Hiarta synu/ kann alldrei ad upplypta hreinum Hondum i Bænenne / so sem hier utheimtest : Og ad vissu þa munu þvilijkum Manne lijted gagna hans Bæner/ hversu margar edur alvarlegar sem þær eru / David seiger honum ad hann er verde Bænheirdur / Ps. 66. v. 18. Ef eg finn Orietl i minu Hiarta/ þa vilie DROttenn ecke Bænheyra mig. Jaa/ Salomon seiger honum þad sem enn þa

verra er/ ad hafs Bæner sieu ecke allet, na Forgiefens/ helldur og Vidurstigge, legar/ Prov. 15. v. 8. Offur hiña O, gudlegu er Andstigd fyrer DRottne/ Og þegar eiñrar Mañeskiu Bæn med sodd, añ moote reiknast fyrer Synd/ þa er þad hin stærsta og skielfelegasta Olucka / er þeñum kañ til ad falla/ vær siaum þad a þeim Bølvunum sem uppteiknadar eru/ Ps. 109. v. 7. Verum þvi ei so Hard-Briosta edur Omillder vid sialfa oss/ ad vier leidum þvilijkt yfer vort eiged Hofud. Hvad vier ad vijsu giørum / þa vorar Bæner framkoma af Ohreinu Hiarta.

Hvad Bænen̄ eige ad hafa fyr er sitt Takmark.

24. J Sijdasta Mata / þa eiga Bæner vorar ad sigta epter þvi rietta Takmarke / bæde ad so mykiu Leite sem sialfre Bæneñe vidvijker / sem og hinu er vier bidium um. J Fyrstu skulum vier bidia/ ecke til þess/ ad vier sieum Gud tækner halldner a medal Mañaña / so

sem

sem Augna-Pienarar/ Matth. 6. v. 5. Et helldur fyrer Selskaps Skulld edur þess vegna ad adrer þad giøra. Eñ vier skulum giøra þad fyrst þess vegna/ ad þad er Eirn Partur vorrar Guds Pionustu/ Og i ødru Lage ad vier jaatum þar med/ ad haſi er sa/ fraa hveriom allt Gott kiemur/ Og i Pridia Maata ad leita Raads og Hiaalpar bæde i vorum og añara Naudsynium. Þar næst skulu vorar Bæner sigta til þess Riettā Takmarks i hvø vier um̃bidium: Þad er / ad vier eigum ad vera vısser uñ ad Bæneñ sie ei giørd i nockrum vondum Asetninge / Vier meigum ei bidia til þess/ ad sa þad vier eyda kuñum til Holld sens Vellystar/ Jac. 4. v. 3. So sem þeir ed bidra um̃ Rijkdoom/ so þeir meige lifa i Sælgiæte og Ohoofe / og verda megnuger um̃ ad giøra Ovinum sijnum Mein og aſiad þvilijkt: Eñ i øllum Hlutum skulum vier fyrst leita Guds Rijs/ og þar næst vorrar z aſiara Saalu Hiaalpar. Eñ um̃ allt aññad sa alleina

ad

ad bidia ad so mykla Leite/sem þad dag-
er til hins hvertveggia / hvad allareit
skiedur ef vier misbrukum þad til Synd
arestar. Eg hefe nu Endad hin Fyr-
sta Part vorrar Guds Dyrkunar sem
Saalusie ber.

Lijkamleg Dyrkun.

25. Nu astar tilheyrer Lijkamanum/ Oger alleina i þvi foolgen ad hafa
þessþattar audmiuka og ærusamlega
Negdun og Skyck / nær vier fram komum fyrer Gud / sem bæde kunne ad auglysa Saalarestar Jnvortis Andakt /
So og betala Gude nockurn Skatt af
vorum Lijkama/med hveriu Postulenn byd
ur oss ad heidra hn̄/so vel sem med Saalusie/ & þad med fullum Riette/ epter þvi
han̄ hefur Skapad og Endurleyst þad
Eina/so vel sem þad Annad/ Þar fyrer/
nær þu bidur til Guds/þa gior þad med
eins mikelle Audmykt i Lijkamans
Nærvalage/so sem Saalarestar // epter
þessum Ordum Psalma Skalldsens i
Ps: 95. v. 6. Kom/ lätum oss til
bidia /

kidia/ og nidurkriupa / Lᴂtum oss falla a Knie fyrer Auglite DRottens fyri oss hefur giørt.

26. Nu Mʉunda Skylda/er Gud utkrefur af oss / er sannarlegt Apturhvarf. Ad þessa sie ein Skillda ver vid Gud/ kiefier oss Postulen/ Art; 20. v. 21. J hverium Stad (nær hann talar um Apturhvarfed) þa kallar hann þad Apturhvarf til Gude.

Apturhvarfed.

Og er þetta mz riettu ein Skillda/er vier eigum Gude ad gialda / epter þvi þar er eingen Synd / er vier drygium/su er ei sie annadhvört médiate edur immediate, edur hvert a mooti honum / þvi jafnvel þott þar sieu Synder til/ sem bade eru giørdar a mooti sialfum oss / so og a mooti vorum Nʉungá / þa samt yfer, trodum vier Guds Bodord / epter þvi þær eru bannadar af honum / nær vier giørum þær / og Syndgum med soddann Natte a mooti honum.

Ad

Ad snua sier fra Syndenne til Guds.

Þetta Apturhvarf er med faam Ordum ad seigia/ ecke ann ad/ enn ad snua sier fra Syndenne til Guds / Kasta burt fra oss vorum fyrre Yfertrodslum / og i Staden þess/ lifa sijfellt epter Christens Mans Skylldu/ sem Gud utkrefur/ Og þetta er so Naudsynlegt / ad nema vier þad giørum/ munum vier vissulega Tapader verda. Vier høfum Christi Ord fyrer oss / Luc. 13. v. 5. Þar sem þier ecke Yddran giøred/ munud þier aller eins fyrerfarast.

Nær þetta eige ad giøra.

27. Hvenær Madur eige ad hygda sier hier i / er ádur til Forna sagt / J Underbuningenum til HErrans Kvølldmáltijdar / Hvar til eg vijsa Lesarann um. Alleinasta vil eg nu minna hann a / ad þetta utheimtest ecke alleina nær vier gaungum til Sacramentes / þvi Sokum þess ad Apturhvarfed er su einasta

Lækning vid Synre Syndarenar / þa skulum vier. Itreka pad so opt sem vier Syndgum / sem er Daglega / Jeg meina / Vier skulum a hvertium Deige ydrast þeirra Synda / Er vier hofum drygt þann Dag /

Daglega.

Þvi pad sem Christur seiger um̃ adrar Þiænningar / mæ og seigiast um̃ þessa / ad hvertium Deige næge sijn Þiæning / Vær hofum / þess verr / noogu margar Synder hvern Dag / til þess ad ydka oss Daglega i Ydrunar Verkum / Byriar þvi sierhvertium med soddan̄ Hætte ad hallda Daglega Reikningskap vid siælfan̄ sig.

Ad tiltaka vissar Tijder.

28. Enn so sem þvi er hattad um̃ Reikningsskapen̄ / ad þeir sem Daglega skrifa upp þeirra Yfirgrypter / þeir hafa þo Einhverta vissa Tijd til ad siæ epter allre Summunne / so sem nær Vikan̄ edur Mænuduren̄ er ute / So ætte og i þessu ad

ad vera / Vær skylldum sekia oss vijs ar Tijder/so sem a atiare Natlijd ad aud mykia oss fyrer Gude vegna Syndana / ecke alleinasta þeirra er vier Daglega giorum / helldur og þeirra er vier drygt hofum alla vora Lijfs Tijd / Og þess optar ad þessar Tijder koma/ þess betra er þad/ þvi þess optar sem vier yferlesum vorn Reikningsskap med Gude/ og skaum epter/ hvad mykel Suman er ordenn/ sem vier erum honum skylldnger um/ þess audvirdelegar munum vier lijta aa skalfa oss / og þess helldur mun oss þyrsta epter hans Naad / og eru þesser Tveir Hluter þad hellsta/ sem giorer oss hæfelega/ til ad faa Kvittun Syndana. Þar fyrer/ hvor sem villde taka sialfan sig Afsijdes til þessa Erfides eitn Dag i Viku hverre / han gioter nasta vel til Saalar-siijar / Og sa sem ecke hefur so mykla Tijd / þa giore han þad so opt sem han fær vidkomed/ og hyge jafnan/ ad han af eingre Veraldlegre Syslan kan ad hafa so myked Gagn / so sem af

þess u Andlega Verke. Þar fyrer heil er þad/ ad veita Nuse sijnu miøg slæma Forstødu/ ad forsooma þad Andlega til þess ad þvi Veralldlega meige hoolped verda.

A Hørmungar Tijmanum.

29. Fyrer utan þessar Tijder / á hverium oss byriar ad heimta Reikningsskap af siaalfum oss / þa ber þad so vid á Stundum/ad Madur á ad giøra þessa Skylldu sijna fierdeiles þegar vier erum i Einhvørre Neyd og Nørmungu staddder/ þvi þad eigum vier ad hallda/ so sem fyrer eitt Sendeboda fra Himnum komenn/ til ad minna oss á vora Skylldu/ meig um vier þvi alldrei gleyma slijku/ nær vier erum þar umm med soddann moote advarader / nema vier vilium Reiknast á medal þeirra sem forsmaa Typtan DRottens/ Hebr. 12. v. 5.

A Dauda Stundunne.

30. Auk þessa er ein Tijd til Apturhvarfs / til hverrar flester Almennlega

lega undandraga þad / sem er Dauda-Stundenn. Ad sønnu er þad satt / ad sa Tijme er næsta hentugur/til ad Endurnyja vort Apturhvarf/ Enn i Sanleika ecke til ad byria þad / Og er þad so stoor Dirfskapur / sem ecke maa fram segia/ ad nockur ætle sier ad draga þad undann til þessarar Tijdar / þvi þad allra besta / sem Madur kann ad seigia þar umm/ er ad voga Sælu sijne i so aum kunarlega Ovissu / sem einginn Forsialll Madur voga munde hinum lakasta Hlut/ er hann ætte.

Hver Hæsk: þad er ad draga þad so leinge undann.

Þvi Fyrst vil eg spyrta þann ad/er ætlar ad snua sier a sijne Dauda Stundu / hvert ad hann veit ad hann mune faa eitnar Stundar Bid ? Sialum vier ecke Daglega / ad Mønnum verdur bürt-kipt a einu Augna-Blike? Og hver kann ad seigia/ ad hid sama ei hende hann ? Enn i Afstan Maata/ Latum so vera/ so sem ad oss hlotnadest laangsamare Dauda-

Stund/og ad Sjukdoomurenn munde gioera oss vara vid hans Tilkomu / þa kann skie vier mundum þo ecke skylia þa Advorun / helldur giora oss jafnaň i Lund/ eins og flestar Manneskiur almennelega vanar eru ad giora / ad oss batna mune / inn til þess allra Sijdasta. Og med soddann Nætke kann Daudenn ad koma noogu brádlega / þott hann sie leinge a Ferdenne. Nu enn apkur i Þridia Mata/ þott Madur vite ad hann eige ad deya / hverneñ kann hann ad vera viss um/ ad hn giete þa apturhorfed? Apturhvarfed er ein Naad af Gude / og stendur ecke i voru Vallde/Og sia Menn optlega Guds Riettlaatann Doom i þessu / þegar ein Manneskia hefur leinge fyrerlited / og i burtu kastad hans Naad/og i mootstadeд ollum hans Advorunum/er hann hefe sendt hefur til ad snua sier / og betra sitt Liferned/ þa um siider yfergiefur hann þa i þeirra eigenn Hiartans Hardud/og vill ecke framveiges veita þeim meira af þeirre Naad / Er þeir so leinge forsmaad hafa.

Hvere

Hversu Torvellt þad sie / ad snuast a sinne Dauda-Sæng.

Eñ lætum nu vera / i Gloorda Maata / ad Gud af Oendanlegu Lærnglundar-Giede skijnu/ munde eñ nu framm bioda þier sijna Nææd / og þu sem hefir mook-stadeð hefur/ kañ skie i 20. 40. edur 50. Ar til samans / Hvad veitst þu/ hvørt þu so brædlega kant ad læta af þeim Vana og nyta þier þessa Nææd / er þier framm bodeñ verdur? Þad er ad sønnu vyst/ ad þier er meira Gagn i ad giøra þad nu eñ til Forna.

Vane Syndareñar.

31. Þvi i Fyrstu/ þess leingur sem Syndeñ hefur Drottnad i Hiarta þijnu/ þess bægara er þad þier ad utrijma ha-na / þad er ad sønnu satt / ad þar sem Apturhvarfed være alleina þar i innefal-ed ad hindast umm nockra Stund Synd-samlegra Athafna/ þa være vor Dauda Sæng hentugust þar til/ þvi þa eru þad fætstar Synder/ er vier megnum ad giø-

ra / Enn jeg hefe madur spnt/ ad Apfurhvarfed hefur lángtum meira i sier folged/ pad ad vera alvarlegt Natur til Syndarennar/og Elska til Guds. Hver su Ofruaklegt mun pad nu synast/ad sa sem alla Dagana hefur Syndena elskad og aled hana i Barme sijnum / Enn par hvert a moote hafft Leida a Gude/ og hinu Gooda / ad hann skyllde ꝫ Einu Augnablike breita sijnu Hiartalage og hata Syndena / sem hann hefur elskad / enn elska Gud og pad Gooda sem hann hefur Daudlega hatad.

Lijkamans Pijna.

32. Og i Annan Mata vill su Lijkamans Plaga/ sem gripur pig a pinne Dauda Sæng/ giora pier so mikla Orro/ ad pu ecke kant ad huxa mikid um pitt Apturhvarf / hvørt ad er so torvelldt og so pungt/ad pad utheimter alla pijna Krapta / jafnvel poott pu sem Heilbrygdastur værer.

Hætt er vid ad soddann Apturhvarf sie ecke af Alvøru.

33.

33. Hugleid nu oll þaug Bægiende/ er þu hefur þa ad beriast vid/ og seig mier hvert þu kant ad vænta þier ad þu kuñer ad giøra þad þa / sem þu nu kant ad giøra med langtum miña Omake/ og villt þad ecke giøra / eñ i þridia Manta/ þa er þar eñ nu ein Hætta epter/ sem er / ad þad Apturhvarf sem Daudeñ þrÿster eiñe Mañeskiu til / mune ecke verda eitt sañarlegt Apturhvarf/ þvi i soddañ Tilferle/ þa er þad augliost/ ad þad ecke er annad eñ Kvyde fyrer Helvijte / sem rekur hañ þar til / hvad þorf þad vera kuñe ein good Uppbyrian/ nær Madur fær slijkañ Tijd til ad fullgiøra þad / þo samt og ødur / hvar sem ecke er nema þesse Otte/ þa kañ hañ alldrei ad giøra nog Full-orvaggañ um sijna Saluhialp. Þetta Apturhvarf sem Meñ giøra a siñe Dauda Sæng er optlega alleina med soddañ moote / og þad er audsæet þar af/ ef vier adgiætum vilkum/ ad marger af þeim/ sem hafa skynst ad suua sier/ nær þeir hafa meint ad

Dauden være Nalægur/ þa samt/ nær Gude hefur þocknast ad giefa þeim Aptur þeirra Heilbrygde / mun̄um vier sitia ad þeir verda eins Ogudleger/ (Jaa kan̄ skie verre / en̄ þeir nockurn Tijma adur vered hafa) hvad oss berlega synest/ ad þar hefur eckert sannarlegt Aptur-hvarf hiaa þeim vered / Og i San̄leika ad seigia / ef soddan̄ Eitt hefde burtu dæed med slijku Apturhvarfe / er þan̄ekn synndest ad vera/ þa hefde Gud/ sem̄ Ran̄sakar Hiartad / ecke teked vid þvi / sem̄ han̄ sa/ ad ei var af Alvøru. Nær nu allar þessar Nattur eru til samans lagd ar/ þa sier Madur/ hversu fallvalt/ og Vogunarsamlegt þad sie / ad treysta uppaa soddan̄ Apturhvarf. Ræningians Dæme aa Krossenum kan̄ ecke ad styrkia oss/ Luc. 23. v. 43. Uppa hver-et marger þo reida sig / þvi þar er stoor Munur han̄s og vor/ Han̄ hafde alldrei adur heyrt neitt um̄ Christ / þvi kun̄e ei ad heimtast af hønum ad trua a hn̄ / fyrre en̄ han̄ visse nockud til han̄s/ En̄

han̄

han er oss frambodenn / Ja / honum er naudgad uppa oss/allt fra Barn-Doo-me/samt hofum vier kastad honum fra oss/ Enn jafnvel þott ei være þesse Mis munur/ þa er þad næsta veik Von/ sem alleinasta er bygd uppa Eins Dæme / og sinum vier eckert þvilijkt i allre Bib liunne. Vær lesum um Israels Syne/ ad þeir voru fædder med Manna af Him nenum. Enn hver er sa er ei munde þeinkia/ad sa være Vitstola/er ei vill-de sia sier fyrer Foodre/ i þeirre Mein-ingu ad vænta sier hins sama/Og er þad þo eins Dvitturlegt / ad treysta uppa þetta Dæme / so sem uppa hid annad. Eg Enda allt þetta med Ordum hins Vijsa / Eccle. 12. v. 1. þeink a þinn Skapara i þijnum Ungdoome / a med-ann hiner vondu Dagarner enn þa ecke komner eru.

Fastan.

34. Til ad auglijsa ad verk Apt-urhvarf sie þess alvarlegra/ þa er Naud-segt ad fasta. Ritningenn teinger þetta

opt lega.

optlega samañ hvørttveggia / Hiä Gyd-ingum ætte sa stoore Forlÿkunar Dagur ad halldast med Føstum / So sem þu sier kant af Levit. 16. v. 31. Og Esa. 58. v. 5. Og þad epter sierdeiles Guds Bode / Og hiä Spanne-Kunum nær Fool-kenu var boded ad snua sier / og audmÿkia sig / þa er þeim og boded ad fasta / so er þad hiä Joel. 2. v. 12. Og DRotten seiger eñ nu / Snued ydur til mijn af øllu Hiarta / med Føstum og Grätee-Iam / vier siaum ad Fastañ hefur Almeñelega halldest vered fyrer soddaß Audmÿkt / ad jafnvel hiñ Ogudlege Achab villde ecke añad eñ fasta / þegar hañ Lÿtelæckade sig / 1. Reg. 21. v. 27. Eins hiner Neidnu Ninive Borgar-Meñ / Jon. 3. v. 5. Og er þad ei sijdur Riektugt og Gude þacknæmelegt / Sijdañ Christur kom i Heimeñ / helldur eñ þad ædur var / þvi vier siaum / ad hañ kallar þad so sem nockurskonar Skylldu a Stundum / nær hañ bijdur oss / ad varast Hiegooma Dÿrdena þar i / Matth. 6. v. 6.

v. 6. Giorer oss þar jafnframt med vissa um/ ad ef vier holldum vora Føstu Tilbærelega/ ecke til ad þocknast Mønnunum/ helldur Gude/ þa mune hañ þad ad vssu launa/ So og finum vier ad hin er Heilogu hafa Føstuna hallded. Anna þioonade Gude med Føstum og Bænahallde/ Luc. 2. v. 37. Nær i er ad athuga/ ad þad reiknast fyrer Guds Dyrkun/ og a Bænene ad fylgia. Hiner Christnu a fyrre Dogunum kyrkudu þetta ydugloga. Nu þott ad Fostan sie i Lage utheimtest þegar Madur aud myker sig fyrer Gude / þa samt er þad ecke Gagnlaust ad þvinga þanen sin Lijkama þegar Madur hefur nockra sierdeiles Bæn ad fram flytia fyrer Gud / So giørde Esther / er hun vilde frelsa sitt Foolk fra Eydeleggingunne/ ad bæde hun og Gydingarner hielldu eina Almenelega Føstu/ Esth. 4. v. 1. J sama Mata þegar Paulus og Barnabas ættu ad vigiast til Predstula/ fostudu þeir og kꝛødu til samans/ Act. 13. v. 3. Og

so ækkum vier og ad giora nær vier i eins hveriu fierdeiles Tilferle leitũ Hialpar af Himnum/ añadhvort i Andlegum edur Lijkamlegum Hlutum til ad uppkveikia vorar Bæner med Føstuñe. Eñ øllu framar þa slijnest / ad þ utheimtest nær vier audmykium oss/ þvi auk þess ad vier uppkendrum þar med vora Alvorugiefne/ hverrar vier allra mest Þorf høfum/ nær vier bidium um̃ Fyrergiefning Synd añá/ þa er Fastañ/ so sem nockurskonar Straff er vier leggium a oss sialfer/ hvad ed hellst a ad vera eirn fierdeiles Par tur Apturhvarffsens/ 2. Cor. 7. v. 11. Þvi med þessu ad vier vørnum Lijkamanum Veniulegrar Fædu / þa strøffum vier oss sialfer / ad nockru Leite fyrer ædur umdañfared Ohoof.

Fastañ er ad straffa sialfañ sig.

Edur hvada Synd þad vera kañ er vier kløgum oss sialfa fyrer/ Hvad ed Eigeñlegã orsakast af þvi Hatre og Opocka sem hver eitt Syndare a ad hafa a sialfum̃ sier/ og i Sañleika / sa sem ad so er

Nlyfeñ vid sialfañ sig / ad hañ ecke kañ ad sᴂ / af Hiarta shnu ad missa eina Mᴂltyd Makar til Straffs fyrer drygd ar Synder/hañ giører pad bert/ad hon um ecke mislyke vid sialfañ sig / fyrer pad/ ad hañ hafe drygt pᴂr/ og i sodd añ mᴂta vantar hañ pa Mispocknan er Postuleñ umtalar i ᴂdurgreindum Texta/so sem eiñ Part sañarlegs Apturhvarfs.

Soddañ Strapp yfer sialpum oss er Gude pocknanlegt.

35. Par er eingeñ Efe a/ ad sodd añ Heilagt Straff / er vier leggium a sialfa oss / er Gude næsta pocknanlegt / eñ samt og ᴂdur skulum vier ecke meina ad petta/ edur hvad añad er vier giora kynum/sie nockur Fullnusta fyrer Syndena / pvi hana kañ eingeñ ad giora ne ma Christi Blood/ og par fyrer skulum vier bidia Gud ad fyrergiefa oss hana / ecke fyrer nockra Forpienustu vora/helld ur fyrer Christi Heilagrar Pijnu og Dauda Skullt.

Po er Fastañ eingeñ Fullnusta Fyrer Syndena·

Po sekum þess ad Hans Blood verdur, alldrei Forlijkun fyrer þa sem ecke ydrast Syndaña af Hiarta / þa eigum vier ad lata oss vera so miøg um̄hugad ad skilna alla Yrdnarteñar Avexte / so sem vor Von alleina a þeim Grundvølld være.

Føstu Tijme.

36. Hversu offt vier skulum fastañ, eñ fasta/finst ecke Eigenlega i Ritning uñe skrifad / þad meiga Gudhrædðar Mañeskiur sialfar best vita/epter þvi sẽ ad leifer hvers eins Heilsufar / og añad sem Hugleida byriar. Eñ so sem þvi er hattad um̄ Audmyktareñar Skylldu/ þess optar hun skedur / þess betra er þad/ So er þad og um̄ Føstuna / þess optar vier føstum/vegna vorra Synda/ þess meira Gagn høfum vier þar af / nær þad ecke skadar Heilbrygde vora / edur hindrar adra Skylldu / sem af oss utheimtest. Ja kañ skie þar kyñe ad

vera

vera fyrner er med þessu fyrre ad giøra meire Tijd til ad framkvæma þeirra Audmykltar Skylldu/ helldur en þeir aðrir hafa kuñad/ sökum þeirra Kalls og Embættes Ordugleika/ þar þeir/ ef þeir Köstgiæfelega rækia sitt Embætte/ kyñu eingañveged ad spandera heilum Deige til soddañ Verks/ samt sem ad ut kyñu þeir/ er so er ästatt fyrer/ ad missa þa Stund til ad audmykia sig fyr er Gude/ er þeir añars þyrftu til ad taka Mat siñ: Og med soddañ Hætte hiälpar Fästañ eiñe Mañeskiu med Tveñu Mooke/ i hañs Audmykltar Ver ke/ bæde i þvi ad abla hönum þess meire Gudrækne/ so og ad giefa hönu eñ meira Toom þar til.

Hin oñur Grein af Skylldu vorre vid Gud.

37. Nu hefe eg yfeerfared hina Fyrstu Grein og Part af vorre Skylldu vid Gud/ sem er/ ad þeckia hañ Gud ad vera. Hiñ Añar Partur þar af/ er ad þeckia/ ad vier eingañ añañ höfum/ hv=

at um̃ eg ecke þarf myked ad tala / epter þvi þad er oss hier med bañad / i frame ad hafa hina Dmarlegu Heidena Maña Afgudadyrkun / sem er ad tilbidia Afgude / hvert þo ad til Forna hafe vered Almenñt i Heiminum / þa er þad nu Oþyda ad fiña / so ad snaſt man ad einger mune þetta leſa / ſa er þar i ſie ſekur : Eitt man eg alleinaſta tala um̃ / ad hver ſa ſem veiter nockre Skiepnu nockra Gudlega Lotning / hvert helldur þad eru Heilager Meñ / edur Einglar / og jafnvel Christi eiged Bÿlæte / Nafñ yfertredur þeſſa adra Grein af ſiñe Skylldu vid Gud / þvi þad er ad giefa þad Skiepnuñe / ſem ad hafi Gude alleina er um̃ ſkylldugur / og þar fyrer eigũ vier ad hallda oſs alvarlega fra ſoddañ Dyrkun.

Iñvortes Afguda-Dijrkun.

38. Eñ þar er eñ nu Añarſlags Afgudadyrkun / er vier Almeñelega erum̃ ſeker i : Og þad er nær vier hofum ſodda añ Elſku / Otta / Trauſt edur añ ad þvilyke a Skiepnunum meira eñ a Gude /

Þvi þad er ad giora þad ſama ad vorum Gude / hvad helſt ſem þad er. Og þeſſe Iſivortes Afgudadyrkun egner Gud eins miog til Vandlætes / ſo ſem hin ſem Utvortes er. Eg ætle ad ſøkiu ad tala nockud ſkyrlegar hier um / En Søkum þeſſ ad eg i þvi ſem undanfared er / hefe talad nockud um ſuma Hlute þar af / þa meina eg ad þad ſie ecke Naud ſynlegt ad Itreka / og vil þeſſ vegna taka fyrer mig hina adra Sierlegüſtu Skylldu Manneſkiunar : Sem er vid ſialfa ſig.

VI. Capitule.

A Heim Siøtta

SUNNUDEIGE.

Vor Skyllda a mote ſialfs um oſſ / Hoogfeme / Lijtelæte / Su ſtoora Synd Drambſem

iñ/Hiegooma Dijrd/Sa Hans ke er heñe fylger / Opdyrpska / Rand mote heñe/Hooglæte/etc.

Skyllda a moote simlþum oss.

1. Þessa Skylldu a moote sialfum oss inebindur St. Paall i adurgreindum Texta/ Til. 2. v. 12. J þessu Orde/ Nooglæte. Med Nooglætenu er meint ad vier hølldum oss iñan þeirra Takmarka/ er Gud hefur oss boded. Eg vil þar fyrer tala nockud uñ hvern Part sier i Lage sem tilhlijda Noogværdeñe / og þad fyrst/so myked sem Sealuñe vidkiemur: Og i Annañ Mata/ uñ þad sm Lijkamañ snerter: Saalareñar er inefaled i þvi ad dempa Tilhneigingarnar / hvar til margra Dygda vidþarf / og vil eg uñ Sierhveria ut af fyrer sig tala.

Lijtelæte.

2. Nin Fyrsta af þeim er Lijtelæted/hver ed vel maa i Fyrstu skrifast/ ecke allein-

alleina fyrer þvi ad þesse Dygd er so
kostuleg / helldur og þess vegna ad Mess
kufia hefiar ecke ꝺan ad vera / þegar Mest
vilia um hinum Dygdunum / þviad hun
er sa Grundvollur / uppa hvern allar
hinar skal byggia / og so sem meinar ad
odlast hinar adrar ꝺan hefiar / honum
mun vegna eins og þeim Fawyssa Manne
er Christur talar um̄ hiꝺ Lucam 6. v.
49. sem bygde sitt Hus á Sande. Eg
hefe Allareidu talad um̄ þa Audmyke
er vier eigum fyrer Gude ad hafa / og
synt þar hversu Omissande hun sie. Nu
vil eg um̄ þad Lytelæte tala / er oss sialf
um vidkiemur / hvert vier fista munum
ad eins sie Naudsynlegt / og hid Fyrra.

3. Þetta Lytelæte er Tvefslags /
Hid Fyrra er / ad lyta ecke stoort a sialf
an sig. Hid Sijdara / ad oss gyllde einu
þott adrer meine þad sama um̄ oss. Þad
Fyrra er gagnstædt Drambsemiſſe / Þad
Sijdara Hegooma-Dyrdesie / og skal eg i
Einu Orde (ad seigia) syna þier / ad
hvertveggia þetta er Omissande fyrer

Christeñ Mañ / hvad eg meina ad beft kuñe ad ſkie / nær vier ſetium oſs fyrer Sioner. 1. Syndena. 2. Haſkañ ſem hefie fylger. 3. Þa Leſte er hverk a moote hefie eru.

Su ſtora Synd Drambſemeñ.

4. Fyrſt þeſſe Synd er ſo ſtoor / ad hun ſteypte Einglunum ofañ af Himnum/hvar af vier kuñum ad meta Stæ-rd heñar af heñar Straffe/Þad var ecke einaſta hin Fyrſta / helldur og ſo hin Stærſta Synd / ſem Dioſulleñ hefur nockurn Tijma vered ſekur i. Þar þarf ecke añad til ad ſijna hvad Wiour-ſtyggeleg hun ſie / helldur eñ ad auglijſa hverſu miøg ad Gud hana hate / hvad vier jafnlega ſiñum i Ritningūñe / auk þeſſ ad Dioſulleñ vard ſo hardlega ſtraffadur þar fyrer. J Ordskvida B. 16. v. 5. Stendur. Hver ſem er Dramblaatur i Hiarta/hañ er Andſtygd fyrer DRotlne. Og aptur/Cap. 6. v. 16. Hvar talad verdur uñ adſkiliañ-legt ſem DRottne mis þocknaſt/ þa eru

Dramb.

Drambsom Augu þad allra Fyrsta. J sama Mala/Jac. 4. v. 7. Gud moot, stendur þeim Dramblatu ; Og eru ad-skilianlegar adrar Reikningarennar Grein er/um þetta sama / er syna oss hversu andstyggeleg ad þesse Synd sie i Guds Auglite. Nu epter þvi ad Gud / sem ad er sialf Giæskann/ hann hatar eckert/ nema þad sem Jllt er / þa verdur þad endelega ad epter ad fylgia / ad þad sem ad Gud so miøg hatar/ þa mun þad næsta miøg stoor Synd vera.

Þar er hætt vid ad hun drage Mannenn til annara Synda.

5. Enn Drambsemenn er ecke alleina stoor Synd/helldur og miøg Skadsamleg. Fyrst vegna þess ad hun dregur oss til annara Synda/hins og annars vegna/ ad hun ablar oss stoorrar Hegningar.

1. Af Drambsemenne leidunst vier til ad syndga/ hvar af augliost er/ ad hun i Sannleika er gagnstæd Lijtelætenu/ þvi so sem Lijtelæted er Root allra Dygda, so er og Hofmoodurenn allra Lasta / þvi

hiñ Drambláte giører sig sialfañ ad sßnum eigeñ Gude. Og kañ med soddañ mooke alldrei Undergiefeñ ad vera nockre añare Reglu edur Lagum/ helldur eñ þeim sem hañ sialfur giører sier/ Nu eñ Ogudlege seiger Psalma Skallded/ Ps. 10. v. 4. Er so Nofmoodugur/ ad hañ ecke skeiter um̃ Gud. Þad er/ hañs Drambsemie velldur þvi/ ad hañ Gud forsmaaer/ Og þegar ein Mañeskia er komeñ so langt / þa er hun bueñ til ad drya allar Synder/ Eg maa ad so ñu upptelia marg ar adrar Synder / sem eigeñlega koma af þessare Synd/ so sm̃ fyrst/ Reide/ hver ia hiñ Vyse kallar so ō Avoxt Drambsemeñar/ Prov. 21. v. 24. Nær hañ nefner hana Nofmooduga Bræde. J Añañ Mata/ Striid og Sundurþycke/ er hañ i ødrum Stad syner ad upp sprette af Drambsemeñar Bruñe / Prov. 13. v. 10. Af Drambsemeñe kiemur Kijf / og hvert tveggia þetta erú i Sañleika visser Drambsemeñar Avext/ þvi hañ sem ad lijtur stoert a sialf-

añ

aň ſig / haň ætlar til ad adrer ſkule luka og lœka undaň ſier/ Og gieťur þvi ei aň gras vered/ eň ad hň bramle og hafe Jllt ulieſtandande nær haň þykeſt ecke noog vyrdur vera. Þad munde allðrei Enda taka/ ef Matur villde uppreikna alla þa Averke/ ſem uppſprettа af þeſſare leiſtu Root. Eg vil alleinaſta nefna eň nu Eirn / ſem er / ad Drambſemeň ecke alleina kiemur oſs til margra Synda/ helldur og oller þvi / ad þær verda Olæknande/ þvi hun gierer þad/ ad eckert Medal edur Rad kaň ad hiælpa oſs.

Eingeň Rad kuňa ad hiælpa.

6. Þeſſe Rad meiga aňadhvort koma fra Gude / edur fra Moňum / Sie þad fra Gude/ þa ſkiedur þad aňadhvort med Nægd og Vægd / edur og med Straffe og Horku. Ef Gud nu leitaſt vid ad leida eiň Dramblatan Maň til Apturhvarfs med Milde og Mylkunſeme/ þa tekur haň Guds Meiningu uppa aňan Mata/ gierande ſier i Lund/ ad oll ſu Rad/ er vid haň frami

kienur / ſieu hans Dygda Laun / og a medan mun han einganveigen ætla/ ad han þurfe ad ſnua ſier. En ef Gud med hinum ødrum Nætte villde breita hardlegar vid han/og leggia a han Kroſſen/ þa verkar þad eckert i Drambſømu Hiarta/ nema Moglan og Natur mooke Gude/ſo ſem giørde han hanum Oriett i þvi ad han ſtraffade han. Hvad þeir ee Hiælp vidvijkur/er han kyne af Mønnum ad hafa/ þa yrde þad ad ſkie/ ad andhverf med þvi mooke ad læta Riett yfer han ganga / edur og ad giefa hønum Heilræde. Ef Madur villde læta Riettenn yfer han ganga / þad munde i Sannleika ecke meir verka hiaa hinum Dramblæta/ helldur en Guds Typtan kynne ad giøra/ þvi hvør ſem ecke giører ſier i Lund/ ad Gud hafe haft Riettvijſa Orſøk þar til / han mun længſtum ſijdur ætla þadum Mennena. Og eins ſijted munu Heilrædenn verka / þvi jafnvel þott hin Drambſame / ſie allorei ſo Hooglætlega aamintur / þa tekur han

þad

þad upp fyrer Dyrrdingu/og þar fyrer i Stadenn þess ad medkiesia sijna Synd/og lata af henne / þa mun hann Jllyrda þann sem hann aminner / so sem þann er villde eiga Hlut i þvi er honum ecker vidkiæme/og fiska ad ollum/og þad er su Þock er hann giellder honum fyrer sijna Good lætlega og Vinsamlega Aminningu / ad hann hellður hann fyrer sinn stærsta Ovin. Vm̃ þann sem nu med soddann Þvermood, sku forsmæer oll þau Medol er kunu ad hialpa honum / meiga Men̄ þad alykta/ ad hanns Nagur stande ecke vel.

Drambsemennar Strapp.

7. Auk þessa Næsta er Dramblætenu fylger/ sem er ad tæla Manenn til fleyre Synda / þa sagda eg og / ad þar være enn nu eirn Ávar / sem er ad henne fylgia Veniulega hardar Hefnder / til þess þarf ei mprg Vitne ad leida / nar vier Hugleidum ad Gud er svarenn Ovinur allrar Drambseme / ad hann hatar og i motstendur henne/so sm̃ sia ma af ꝛꝺ. utgreindum Ritningarennar Greinum /

og er þar þa eingen Efe m / ad sa sem hefur so Volldugann Ovin / hann mune til þess sinna / Enn fyrer utan þa Almenne legu Orsok / uppa hveria þesse Alyktun lyggd er / þa mun ei Ohagannlegt vera ad nefna hier nockrar þar Greiner / med hverium þessare Synd hootad verdur / so sem / Ordsk. 16. v. 18. Sa sem gaunga skal til Grunna / hann gioreft Drambsamur adur / og Hofmoodur geingur undann Fallenu. Aptur Ordsk. C. 16. v. 5. Eitt Dramblatt Hiarta er Andstygd fyrer DROttne / Og þott þeir enn þa halldest i Hendur / skal hann ei Ohegndur verda : Doomurenn synest ad vera Oraskannlegur / og þo alldrei sie so myklu Omake tilkostad ad hiaalpa hinum Drambsama / þa mun þad þo allt Forgiefens verda / þvi hann skal ecke Ohegndur sleppa. Og þad er merkelegt i Sogunne af Nabagodonosor / Dan. 4. Ad hann sem var hinn Stærste Konungur i Heimenum / var þo fyrer sinar Drambsemes Skullд utrekenn fra Monnum til ad hafa

sitt

[3

ſitt Foodur med Villudyrum / og ſiaum vier Almeñelega / ad þar ganga ſierleget Doomar yfer þeſſa Synd / Jafnvel hier i Heime / og verdi hun ei hier ſtroffud / þa þeinke þo ecke hiñ Mykelaate / ad hañ hafe umflued Guds Hefnd / þvi i Sañleika / þa mun þat verda Eiñ voudur Reikningsſkapur i hinum ødrum Heime / þvi fyrſt Gud þyrmdi ecke Einglunum fyrer þeſſa Synd / helldur ſteypte þeim til Helvijtes / þa kañ Einger ad atla / ad þad mune honum betur ganga.

Hiñ ſtoore Daraſkapur.

8. I þridia Maata maa eg ſyna þañ mikla Daraſkap / ſem er i þeſſare Synd. Og þat fyrer er Naudſynlegt ad hugleida þa ſierleguſtu Hlute ſem Meñ plaga ad ſtæra ſig af / Þeir eru Preñſlage / añadhvørt þad / ſem Meñ kalla Nattuſunñar Giaafer / edur Lucku-ar / edur og Nꝛadarenar.

Hvad Nattuſunñar Giaafer rꝛdugtur.

9. Fyrer Natturunar Grade eiga ad skiliast Frydleike/ Abl / Vitsmuner / og anad þvilijkt. En ad stæra sig af nockru af þessu/er mikell Daraskapur/ þvi i fyrstu / þa kunnum vier ad draga sialfa oss a Tálar/ z meina ad vier Fryd er sieum/ eda Vitrer/ þar vier erum þad þo ecke / og þa kan þar ecke ad vera Rlæelegre Daraskapur til / en ad stæra sig af þvi / er Madur hefur ecke / Þvi þanen dæmer sierhver af oss um adra / En vier giørum oss þo ecke i Lund / ad sialfer vier sieum seker hier i : Og þar fyrer þecktu vier ecke þenan stoora Brest hia oss/ Þvi er eingen Hlutur Smanno arlegre i Heimenum / helldur en einn stoorlatur Gickur / þo kan ei annars ad vera/ en ad hver eirn/ sem ad lijtur stort a sijna Vitsmune / honum sie hætt vid ad verda med þessu moote Pretladur / sokum þess ad eins Mans Doomur um sialfan sig / er hin allra Ovissaste af øllum ad treysta uppa. En i Anan Mata lætum nu so vera/so sem ad vier ecke

ecke villunst i þessum Þotta vorum / sa-
mt er þar þo eingeń Natturleg Saka
til/ er ſie þess verd ad Mеń ſtære ſig þar
af/ Sokum þß ad hun finſt myklu koſtu-
legre hiá ødrum Skiepnum / eń Mań-
enum . : Hvad miklu hvijtare er Liliań og
Rooſeń Raudare / Eń þad Hvijta og
Rauda i þvi allra fegurſta Andlite ?
Hvad margar Skiepnur eru þar ſem ad
eru Mańenum fremre ad Afle/ z Fim-
leika? Og margar af þeim breita lángt-
um vijsdlegar, eń fleſter af oß/i øllu þvi
ſem þeim gagnar / og þarflegt er til ad
forſorga þær/ og vidhallda/og þar fyr-
er verda þær opllega i Rikningunńe ſett-
ar oſs ſo ſem til Dæmes. Og þvi er
þad i Sańleika Oriettvijſt af oſs / ad
þad ſkule koma oſs til ad lijta ſtoort a
oſs ſialfa / ſem oſs er ſameigeńlegt med
Grøſunum og Villu-Dijrunum. Eń
i Þridia Mata / Jafnvel / þo þeſser
Koſter være ſo gooder ſem v·er meinum /
ſamt eru þeir þo ecke varanleger/ Mad-
ur kań bradlega ad mijſa þá fyrer Em
hverja

hvetia tilfallande Orſøk / Fæſiſtä og Rædleiſe kuñä ad ſpilla hinum ſkorp-liſtu Vitsmunum / Eiñ Stukdoomur hinum koſtulegäſta Frqdleikä og meſta Able/ og hverneg ſem þeſsu er hattad/ þa gioret Elleñ þetta allt ſamañ. Er þar fyrer þeſsarär Orſakar vegna næ-ſta Daarlegt ad ſtæra ſig hier af. Eñ i Sqdaſta Mäta/ hvert helldt af þeſsu ſem er/ þa hofum vær pad ecke af ſiälfi-um oſs. Eingeñ kañ ſiälfur ad hiäl-pa hid allra minſta til þeſs ad giørd ſig Frydañ / eda giefa ſier ſiälfur Na-me / Hefur þar fyrer einga Riettvyſa Orſøk til þeſs ad lyta ſtoort á ſig / af þvi ad hañ er þeſsum Koſtum bueñ.

Luckuñar Giæde.

10. J Añañ Mäta / þa er þad eins ſtoor Daaraſkapur ad ſtæra ſig af Luckuñar Giædum / Hvar med eg vil ſkiliaſt ſæla / Rykdoom / Metord / og añad þvilykt / þvi i Sañleika þa hialpa þaug eckert til hins rietta Gylldes á nockrum Mañe. Pad hialpar ad ſønu ecke til

til utvortis Skarts og Yferlætes / eñ
gjora einga Umbreiting a Persoonuñe.
Þu giefur læted Klyfia eiñ Asna med
Gialld / edur breida yfer hañ dyrmæt
Klæde / Þu munt þo alldrei giefa Endurskapad
hañ / so ad hañ verde af þeim
Meirehattar Dygdunum. I Aħaň
Mata / þa høfum vier einga støduga
Handfeste a þessum Hlutum / þad hvert-
ur fyrre eñ vier af vitum / Sa sem Rijk-
ur er i Dag / kañ a Morgun Felaus ad
vera / og aumka Meñ hañ þa siddur i
hañs Fatækt / sem hañ var Slootlat-
ate i sijnum Rijkdoome. I þridia Ma-
ta høfum vær ei þetta nema til þess ad
giora Reikningsskap af til ad lata þad
ute til Gagnseme vors Hus-Bonda /
skylldum þar fyrer helldur þeinkia til
þess / hvernen vier kyñum ad giora vorn
Reikningsskap / helldur eñ ad stæra oss
af Jnlekteñe. I Fiorda Mata /
hvad helst sem vier eigum af þessu / so
vel sem hinu fyrra / þa høfum vier þad
ecke sialfum oss ad þacka / helldur / þar
sem

sem vier erum vel ad þvi komner/ þa hefum vier Gude alleina ad þacka þar fyrer/ hvers Blessan þad alleina er / sem giorer Efn Rijkan / Prov. 10. v. 22. Enn ef vier hofum þad med Oleifelegum Hætte utvegad / þa eigum vier þad med þvi mooke/ad vier hofum ecke stoora Orsok ad hroosa oss þar af/og af þessum Rokum sier þu hvad mikell Daraskapur þad er / ad stæra sig af Lucku-ar Giædum.

Nadarennar Giæde.

11. Pad þridia eru Nadarennar Giæde/þad eru Dygder þær er Madurenn er giæddur med / og kann eg ecke annad ad segia / enn ad þær sieu mikels verdar/ þvi ad þær eru miklu dijrmætare enn allur Heimur þesse / enn ei ad sijdur er þad enn nu meire Fæviska ad stæra sig af þeim enn hinu odru/ ecke alleinasta þeirra Orsaka vegna sem adur eru taldar/ ad vier hofum þær ecke af sialfum oss / þar Nadarennar Gafur eru enn Hlutur sem kiemur immediatè fra Gude/ helldur og

fierdeiles þess vegna / ad sa sem stærer sig af sigkre Nad/ hn kan snart ad missa hana. Gud sa sem giefur Lytelatum Nad/ vill taka hana fra þeim Dramb-sama/ þvi so sem vier sium i Epter-lijkinguñe hiaa Matth. 25. v. 28. Ad þar sem Punded var teked fra honum / sem ecke villde bruka þad/ hvernig skulum vier vænta / ad þad mune hiaa honum fyrt lated verda / er so illa hefur þar med fared / og i Stadeñ þess ad Kaup-slagg þar med vegna Guds / þa hefur hañ haft Satan fyrer siñ Kaupunaut / og so sem ad hañ uñ sijder verdur ad missa þessa Nad/ So mun hañ og tapa þeim Launum / er hañ kuñe ad vænta sier fyrer undañfarnar Stunder / þvi þott ad eirn giøre alldrei so miked gott/ ef hañ stærer sig af þvi/ þa mun sodd-añ Hroke verda honum til Fordiorfun-ar/ og þess Goods alldrei minst til neins Endurgiallds : þar af siaum vier / ad þad er hin mesta Hævilska/ ad stæra sig af þessum Nadar-Gæfum/ þad er eins

og Barned / sem rÿfur pad i sundur / er
þvi vænst um̄ þÿker / Eñ þetta er eñ þa
verra / þvi vier ecke einasta missum Nluk
eñ (og er þetta þo pad besta / sem Eirn
kañ ad þeinkia um̄ siælfañ sig) hellдur
verdum vier og Eilÿflega þar fyrer
straffader / þviad eingeñ Reikningsskap-
ur verdur kængare fyrer oss ad giøra a
Doomsens Deige / eñ sa / ad vier høfum
misbrukad Guds Naad / og kañ i Sañ-
leika eingeñ Vanbrukun stærre ad vera /
eñ ad bruka hana til þess / sem er alldeil
es Gagnstætt þvi sem ad oss var giefeñ
hun til / sem er ad Lÿtelæcka / og ecke ad
upphroka siælfum oss / og til ad Veg-
sama Gud / eñ siælfa oss ecke.

Hverneñ Madur skal aud mÿkia Sig.

12. Epter þvi eg hefe nu synt so
miked um̄ þessa Synd / þa meina eg ad
pad sie harla Naudsynlegt ad fordast
hana / hvar til Rædlegt mun vera / ad
Nugleida pad / sem allareidu sagt er / og
pad so alvarlega / og med soddañ Epter-
þeinkingu /

þeinkingu/ ad þu faaer Odaudlegt Nat-
ur/ sem alldrei forlykad verde til helfar /
Og i Annan Maata / ad þu taker Kost-
gæfelega Vara a þijnu eigen Hiarta-
fyrst/ad þu ei aler hid allra minsta þar
af/og alldrei hafer hina minstu Jnbyr-
lingu uñ þin Verdugleika / helldur nær
sodan Hugreñing freistar þijn/þa drep
hana strax med þvi ad minast a þijna
eigen Fæþitsku og Synder / og bruka so
þessa somu Drambsemennar þanka til
ad Lytelæcka siælfañ þig. J. þridia
Maata ad þu alldrei berer siælfañ þig
samañ vid þa sem þu helldur Dærlegre
og Gudlegre ad vera eñ siælfañ þig /
ad þu ecke/ so sem Phariseariñ / Luc.
18. Upphefier þig af þijnum eigeñ
Verdugleikum / Eñ vilier þu bera þig
samañ vid nockurn / þa ber þig samañ
vid þa Vijsu og Gudhrædđu/og þa mun-
tu fiña hversu lytels verdur ad þu ert
hia þeim / og hve myked ad þu verdur
under i Reikningsskapnum/so ad þu þar
med kuñer ad burt kasta þeirre stooru

Virdingu og Þaunkum/er þu hefur um sialfañ þig. J Sÿdasta Máta skall tu alvarlega bidia / ad Gud vilie burt-reka / Jafnvel hina minstu Grein af þessare Synd fra þier/ og ad hañ vilie giøra þig eirn af þeim Andlega Vol-udu / hveríum Himnarÿke er heited / Matth. 5. v. 3.

Hiegooma Dijrd.

*

Hvada Synd þad sie.

13. Þad Aññad sem stryder a mooté Lÿtelætenu/ sagda eg ad være Hiegooma Dÿrdeñ/ þad er / ad láta sig miøg so langa epter Mañaña Hroose. Og i Fyrstu þarf eg ecke øñur Vitne ad leida ad þvi / ad þetta sie Synd / helldur eñ Frelsarans Ord/ Joh. 5. v. 44. Hvern-eñ kuñe þier ad trua / þar þier þigged Vyrdingar hver af ødrum : Hvar af vier siáum / ad þetta ecke alleina er ein Synd / helldur og soddañ ein sem þad hindrar/ ad vier fáum Christum iñteked

i Hiart-

i Hiarlad/ þvi so merker þetta Ord/ ad Trua/ i þessum Stad.

Hueske sem þessare Synd fylger.

Og i Aslan Nœsta syner þad/ hverstu mikla Nœttu ad þesse Synd leider oss i/ þvi/ ef vier þar med utelokum Christ ur Hiartanu/ þa vill þad med sier fœra Hoodlan Nœska/ epter þvi ad oll vor Saaluhialp og oll vor Von til þess/ ad umflya tilkomande Reide/ er alleina þar i foolgen ad medtaka han: En þar fyrer er ulan audsyner oss Dagleg Reinsla/ ad hvar sem ad þesse Synd er Rootfest/ þar er Manneskiunne hætt vid ad falla i adra/ þvi sa er so mikels metur Mannanna vird ingar/ad han einganveigenn kan an þeirra ad vera/ þa mun sa same/ þar hinar stœrstu Synder eru ordnar ad Vana/ (sem Gud veit ad margar eru nu um Stunder) sannlega fyrer giora sig sekann i þeim/ helldur enn ad vera halldenn fyrer Spott a og Undarlegann. Eg efast ecke um / ad margra Sampitsskur munu styrkia þetta

med mier/ þar fyrer er ecke Naudsynlegt ad tala framar/ til ad syna þañ Naastta er þessare Synd fylger.

Heñar Dramfkapur.

14. Pad Þridia er eg vil syna / er sa Drambskapur / er vier þar i giorum / hvad Meñ sia fyrst/ nær vier hugleidum hvad þad sie / er vier leggium so mikeñ Hug aa / Og oss langar so Innelega epter / Ecke añad eñ eitt lytelshattar Vedur/ nockurskonar Blaastur / Mañsins Andardrattur/ er vier alldeiles ecke ert Gagn af hofum / Þvi þad giorer mig hverke Vysare nie betre / þott ad einhver kuñe ad seigia um̃ mig/ ad eg sie Vitur og Goodur / Og auk þessa eige mier hroosad ad verda/ þa hlytur þad ad skie aññadhvert i minne Aheyrn / edur og so Bak vid mig. Sie þad mier Aheyrande/ þa er þad optlega Hræsne/ og ecke þesshattar Hroos/ sem nockud sie meint med / og er þad hiñ versta Maate til ad Banka eiñ/ Og maa eg þa vera eiñ mikell Gicke ef eg læt mier þar um̃ Vænt þykia.

þykia. Sie þad ad Fiarlægum mier / þa hefe eg ecke so miked Gott þar af / ad eg þad vite / Er þar fyrer stoor Dꝛaraskap ur / ad hyrda um̄ þad sem eg alldeiles eing en̄ Not af hefe. En̄ i Ansian̄ Manna / þa er þad ecke alleinasta Oþarft / helldur og Ohlydanlegt og Angursamt / þvi sa sem jafnlega leitar epter ad hönum hroosad sie / han̄ er ecke i hinum minsta Hlut sin̄ eigen̄ Herra / helldur i ollu þrꝛ han̄ giører ma han̄ leita epter Mann̄anna Hroosan. Og i Stadenn þess ad giora þad sem hans eigen̄ Skynseme og Samvitska (Jea kan̄ skie og hans Verallolegt Sagn) kyne ad bioda hönum / þa ma han̄ hafa Umhyggiu fyrer ad giora þad er hönum verde hroosad fyrer / og giører sig þaneñ ad hvers Mans Þræl / sem ad Tungu hefur til ad lofa han̄. En̄ þad er en̄ þa meira Angur / nær hans Þanckar bregdast hönum / og han̄ verdur ad missa þetta Hroos (Jea kan̄ skie þar þvert a moot vetta fyrer Gabbe) hvad eingan̄ hinder opt-

ar / helldur en han sem leitar epter sam-
nÿtre Virdingu/ sem eirn Madur kan all-
ra mest ad verda Orirdur fyrer: Hver-
su angradt/ Oroolegt/ og illa til Frids
verdur þa Hiartad? þu sier þad berlega
a Achitophel / 2. Sam. 17. v. 23.
Hvortum þad so nærre gieck/ ad Absa-
lon forsmade hans Raad / ad han fyrer
þa Vanvirdu riede þad af ad hengia
sialfan sig. Og i Sannleika/ su Þyng
sem þesse Synd med sier færer / er full-
komed Merke til þess hversu Darleg
hun sie. Enn þo er þad ecke ute þar
med/ hellður auk þessa/er hun næsta skad-
leg/ þvi þar sem ad þessarar Hiegooma
Dÿrdar leitad verdur i nockru Leikelegu
edur Christelegu Verke / þa spiller hun
øllum þeim Notum / er Madur munde
annars þar af hafa : Sa sem bidur edur
giefur Olmusu til ad lata hroosa sier
þar af fyrer Mønnum/ Matth. 6. v. 2.
Han ma nægiast med þa Virdingu so
sem i Laun sÿn fyrer sitt Verk. San
lega segie eg ydur / þeir hafa sÿn Laun
uttekid/

ukleked/ þeir hafa eingra ad vænta fraa Gude / helldur hvert þar a moot/ Miuk⸗ skipkes Augna Þienara þessara/er helld ur kiøra ad verda af Monnum prysad⸗ er eñ af Gude/ og er þad aumkunarleg⸗ ur Þrælskapur/ad giøra soddañ Byslet eins og Hunduren i Skrøk⸗Sogunne/er saa a Vatnenu Skugga Matarens / er hañ hiellt a/ og glepsade epter Skugg⸗ anum / eñ sleppte Matnum: Þvilijker Hundar og so Ofraumsliner eru Meñ / nær vier sleppum þeim eilijfu Himna⸗ rijkes Launum / til þess ad glepsa epter fæeinum goodum Ordum/ er Meñerner kynu ad seigia um oss/og vier ecke alleina missum þessa Eilijfu Giede/helldur þar hvert a moote forþienum sialfum oss eilijft Volæde / hvad ad er hin allra mesta Vitfyrring og Þrælskapur/ Eñ ef þesse fæungsta Bydding ecke ahrærer þeiñ Dygda Giorning/helldur eitt hvert sem a eingu ryður / þa er hun þo i sedde aff Tilfelle nasta skadleg / þvi Hiegoo⸗ ma Dyrdeñ/hvar sem hellst hun bygger/

þa

þa er hun ein Synd / z setur vora eilijfa Velferd i Hæsku / hvad ed er hin allra stærsta Olucka / sem vera kan / Og hier ad auke / ad so miklu Leite / sem þessu Tijmanlega vidkiemur / þa er ad athuga ad þesse Synd / framar øllu ødru / stendur siælfre sier i Veigenum og hindrar þad sama er hun þraaer epter / þvi þar eru so faaer / sem eru giefner fyrer ad lata sier hroosa / ad Madur ecke þecke þa / þad þeir giøra slijkt þessarar sømu Orsakar vegna / hvad ed spiller øllu þvi Lofsverdu er þeir giøra / og i stadenn fyrer Heidur og Vyrdingar steiper þeim i Forsmaan og Ovirdingu / og meigum vier Endelega þeinkia / ad þad maa vera eitt daarlegur Hlutur / er vier spillum so med vorum Asetninge.

Rand a mote þænnþtre virdinga Girne.

15. Vier høfum sied af þessu sem Sier i Lage er framtaled / hversu Audvirdeleg ad sie þesse fænyta Vyrding / Og vilie nockur Alvarlega hugleida þad

sama /

sama/ þa mun þad verda hønum gott Rad vid Hefie / hvar til þo mætte legg, ia þetta. fyrst/ad þu taker vel Vara a sialfum þier / og giefer Smaasmuglega Gaum ad/hvert þu med nockru Christe, legu Verke leitast vid ad abla þier Hroo, unar hia Mønum/ ellegar i ødru Ver alldlegu sem minst a liggur / og ransaka hvert þu hefur nockra Epterlangan hier til/ og ef þu formerker ad þu ert til þess hneigdur/ þa haf goodaŕ Athuga þar a / og nær þu finur ad þad vill stinga sier ut/þa drep þad strax og statt þar a moot / Lat þad eingañveigeñ vera þiñ Tilgang / hvar fyrer þu giører þesse Verk/ helldur lat Skylldu þijna hneig ia þig til ad giøra þau Verk/er þijnum Christendoome vidkoma. Eñ lat Vitemune þijna stioorna þier til ad giø ra hitt añad sem Lÿsenu vidkiemur. Og iafnvel þott ad þu meiger i þesseum Hlutum huxa epter hvad Meñeinet mu ne þar um dæma ad so mÿklu Leite sem gooda Skickan og Hæverskn snerter/þa

huxa

huxa alldrei til ad su Hroosan / er þu færd fyrer Eitthvad sie þijns Omaks verd: J Aslan Maala set pier siælfum Eitt Aslan Skamt / sem er ad þocknast Gude / og hvad hellst sem þu giorer þa lat þad vera hid Fyrsta ad spyrja um̃ hvert þad mune honum þægelegt vera / og þa munku ei fa Nentugleika til ad huxa um̃ / hvad þu muner þar fyrer af Monnum fa / og i Sannleika / hver sem Jhugar hvad myklu meira a þvi ryduer ad þocknast Gude / sem er Mattugur ad launa oss Eilijfum Launum helldur en Monnum ad þocknast / hverra Lofstyr ei kan ad gagna oss hid minsta / han mun ma Eiga þeinkia þad riettast ad vera / ad Madur late sier alleina um̃ þad Fyrra hugad vera. J þridia Maata / verde þier nockurn Tijma hroosad / þa fagna þui ei mieg / og þeink ecke hid min sta betur um̃ siálfan þig þar fyrer: Enn ef þad er Dygd nockur / fyrer hveria þier hroosad verdur / þa lat þier i Hug koma / ad þad var Gud / er verkade hana

med

med þier/ gief honum Heidurenn/ og þenn alldrei ad hid minsta þar af heyre / her til. Sie þad nockud anad/ sem ecke a-rijdur/ þa lat þier til Hugar koma/ ad þad vinnur ecke til neinnar Hroosunar / so sem sa Hlutur / er eckert Gagn med sier færer. Enn sie þad Illt / (so sem Mennerner hroosa optast þvilijku) þa att tu þu helldur ad Ottast þar fyrer / helldur enn gledia þig þar af / þvi þa suerter þig Frelsarans Ord / Luc. 6. v. 26. Vei ydur / nær aller Menn tala vel um ydur / hid sama giórdu og þeirra Fedur vid Fals-Spámennena / og er þar eckert vissara Merke a Einu forhordnudu Hiarta / Enn nær Ein Manneskia vill hroosa sier af Einhverre Synd/ og heiter sier Heidurs i þvi sem Andstiggilegt er fyrer Gude. J Sijdasta Mata/ skalltu lata Bænena vera þier til Adstodar / nær þu berst vid þessa Freistingu.

Hógværd.

16. Hin önnur Dygden er Hoogværdenn / þad er Kirlæte og Spekt Sin-

sins/ sem ad er alldeiles gagnstæd Bræ-de og Opolesmæde Verallðarenar. I þessare Dygd høfum vier Orsøk til ad æfa oss/ bæde vegna Guds/ og so vegna vors Naunga. Eg hefe alláreidu talad um þad Fyrra/ i Capitulanum um Lytelæted/ En hier epter skal eg nockud seigia um þad / er oss bytiar i framme ad hafa vid vorn Naunga.

Hvada Gagn vier høfum þar af

Allt þad eg hefe ad seigia hier um / er þat i Innefaled / hvernen þad verdur ein Skyllda a moote siælfum oss / hvad ed skiedur vegna þeirra miklu Gagnsmuna er vier þar af høfum / hvar fyrer vier skulum þad æstunda vegna þeirrar Elsku / er vier eigum ad hafa a siælfum oss. Þau miklu Not er vier høfum hier af/ eru audsien af þvi/ ad þetta er su Hoogværd er Christur hefur Blessan hetted Matth. 5. v. 5. Sæler eru Hoogværer (Og ecke alleinasta i þeirre an-are Verølldu/ helldur og i þessare) þeir skulu Jardrijked erfa. Einged utann

han/

han/ sem er Hoogvær/ kan ad seigiast / ad eige nockud i Heimenum/ þvi han sem er Reiden og Ophólenmoodur / er eins og slukar Manneskiur/ um hveria vier plogum ad seigia/ ad þeir eingen Not hafa kunne af þeirre mestu Sælu. Lætum þ alldrei vera so gott / sem Bꝛoortes er / þeir blæsa þo upp eitt Stoor-Vidre i sijnu eigen Nattúra/ og so sem annad hvort et hiá siálfum sier/ellegar ødrum/ hefur adgiætt pá stooru Angurseme / sem þesse Tilhneiging med sier fæker / han gietur ecke fared á Mits vid ad meina þad Hoogværden sie næsta Haganleg.

17. Þar fyrer utan er þetta eitt Lofsverdur Hlutur / þviad i þessu lijkist vier Christo / Matth. 11. v. 29. Læred af mer/ þviad eg em Hóógvær / og af Hiarta Lijtelátur. Þad er og einn eñ so Hlutur/ med hverium vier yferviñum siálfa oss og vorar Ostyrelátu Tilhneigingar / hvad ad er hiñ kostulegaste og stærste Sygur sem vera kan. Og i Skynsla Mæta / þa er hun þad / med

hveriu ad vier audsynum / ad vier ætiint Skinsemdarfullar Mañeskiur / hvar á mocł ad Reidesi tekur fra oss alla vora Skinseme / og gioret oss Galna og Afsiña / so sem Ofameñ Villudyr / og so sem ad þui eina er hroosad / og þad verdur elskad / so verdur þad añad hafad af øllum / og aller hafa þar Vidbiood a / so sem ad aller fordast eiñ Mañ / nær hañ er Vitte syrdstur / og Olmur / so sem hañ vilde adhafast hid sama / eins og være þad eitt Villu-Dyr.

18. Eñ þa framar / Noogværdeñ er Siodryde Hiartans / þar Reideñ er þvert a moote rett eitt Ædé / og kiemur þui til Leidar / ad ein Mañeskia hefur ecke Raad a siælfum sier / edur kañ ad stioorna sier / og veldur þui / ad hñ gioꝛer margt þad / sem hañ hefur aftaro Vidbiood á : Hvad margur hefur giört þad i Ærslum og Bræde / sem hañ hefur ydrast epter alla sijna Lijf-Daga. Þar fyrer / so miked sem ein Mañeskia hefur yfer eina Skynlausa Skiepnu /

Sô

So miked hefur eiñ Kirkiukur og Hoog-
vær Madur / yfer þañ sem er Bræd-
lyndur / og fliotur til Reide / og so mik-
lu meire Heidur og Lofstyr hefur nu
Heogværdeñ fram yfer Reidena.

19. Eñ nu apkur / Hoogværdeñ
velldur þvi / ad Madur ber vel og þoler /
hvad sem uppa kiemur. Hver sem ber
Krossen med Hoogværd / hañ tekur bæde
Odd og Egg af honum / so hañ gietur
ei sært hañ / Hvar a moot / sa sem Ar-
ek og Dolmañ / hañ hvesser hañ / og gioꝛ
er hañ skarpare / helldur eñ hañ añars
vera munde. Ja i ymsum Tilfellum
velldur þvi / ad eiñ Hlutur verdur myklu
verre / eñ hañ añars er / so sem fierdeiles
eru Skamar Ord / hvør ed i siálfum sier
kuña oss eingañ Skada ad giøra / þau
skada hvørke Lykamañ / ei helldur ryra
Formegan vora / þad einasta Jllt / sem
þau kuña ad giøra oss / er þad ad giøra
oss reida / Og þa kañ vor Reide ad giøra
oss myklu verra / Hvar a moote / sa sem
med Hoogværd / giefur sig ecke ad þvi /

kast allðret að verða verre af þui/ en my-
klu helldur án þar fyrer Lofaður að ver-
ða/ þui Guð mun verða hans Laun fyrer
þetta Umburðarlynde. Maður kynne/
en længtum fleyra að tala til að hrosa
þessare Dygð fyrer oss/ og að ráða oss
til hennar / vegna þeirra Nota sem vier
þar af hofum : En eg meina að þetta
sie noog til þess að telia oss Tru um að
hafa Mætur a henne. Pað vill verða
længstum Torvelldara/að leiða einn til að
æfa sig i henne: Jafnvel þo Menn áfsa-
ke sig i þui með nockurskonar Torvelld-
ne / so sem að Mansins Náttura fære
það með sier/ að reiðast/og annað þuilyk-
kt. Samt er þar þo i Sanleika eing-
en so Brædlyndur af Nátturunne/ að ef
hann af Alvoru villde moot standa þessu /
að hann ei finna munde/að það vare mögu-
legt að dempa þetta að nockru Leyte/ En
þa man hann ydugleg a bruka Ráð þar
við/ sem eru aðskilianleg / Eg skal tala
umm fæein.

Hvernenn Madur skal læra að

verda Hoogvær.

20. J Fyrstu til ad Hugfesta oss hversu Hoogværdet sie sidlaat / og hvad gott hun mæ sier færa / Og so þar Me samt / hvilijkre Osktyckun og Andstyggme ad Reidenn villicur. Og i ødru Lage ad setja sier fyrer Siooner Christi Dæme / hver ed med fullkomnu Umburdar-lynde allar Smædingar og Pijster polde / þar hann var leiddur so sem Saudur til Slatrunar / Esa. 53. v. 7. Hvar ed þegar hanum Jllmællt var / Jllmallte hann ecke aptur / og þegar hann leid hafade hann ecke / 1. Pet. 2. v. 23. Og ef hann / sem var Drottenn Dyrdarennar / leid med so mykelle Hoogværd þann Orett er hans eigenn Skiepnur giørdu hønum / hver mig kunum vier þa ad hafa. Diarfung til ad klaga yfer þeim Oriette er vid oss fram kiemur? J Þridia Lage med mik-elle Athugaseme ad hindra Upptok Reidennar / z til þess Menn fæe þad giort ad drepa og deyda alla Jllvortes Orqo, og Brædlynde / sem i sialfu sier er Synd /

 polld

þott alldrei kiæme þad leingra / eñ mun i Samleika med Ode og Bræde utbriootast / nema Madur dempe þad. Þar fyrer nær þu merker þina minstu Tilhneiging med sialfum þier / þa dem̃e þu hana strax / eins og þu villder slöckva Hus-Bruna / eñ siaa til þu ecke legger Elldz-Kveikiu þar til / med þvi ad þu aler med þier / Girn edur Afast Þanka sem kosie ad auka hañ. Og þar ad auke / Tak sier i Laage Vara a Tungu þinne / ad hun ecke sleppe neinu Reide-Jrde / þvi sa Ande mun uppblaasa Elldeñ / ecke alleinasta i Hiarta þyns Mootstodumañs / helldur og i þynu eigeñ / þar fyrer / þo Hiartad sie heitt / þa kiæf þo Logañ / ad hañ ecke briootest ut / og þess meire sem Freistneñ er / þess heitar skalltu bidia Gud um̃ / ad þu faaer hana yferuñed. Ȝ Fioorda Maata / þa laat þier i Hug koma / hvad mykla Refsingu þynar Synder hafa forskulldad / og nær Krosseñ kiem ur aftadhvort fraa Gude / edur Mońnunum / þa skalltu Hugleida / ad þar er hvers

ge nærre ad þui komed/ sem þu forþien-ad hefur/ skallt þar fyrer blygdast vid ad vera Oþolenmoodur þar i.

Athugaseme.

21. Niunda Dygd er Athugaseme/og hun er eitt Ulukur/ er vier siet i Lage erum skylduger vorre Saalu um/ þui an hennar munu vier so sem Bradlinder/ og Athugalauser Menn eru vaner ad giora/ sie pa oss i Oendanlegan Haaska. Nu er þesse Athugaseme med Tvennu Moote/ Annad hvort ad hun snert er vort Tilstand/ og Hættalag/ edur og ad hun vidkiemur Saaluñe.

Um vort Stand og Hættalag

Vort Hættalag kalla eg þad/ hvernig ad vor Sok er as sig komen hia Gude / hvert hene so vared er / ad vier med nockrū Riette kynnum ad alykta/ ad v er hefdum han fyrer Vin/ og liggur oss mikel Mugt a ad Jhuga þetta og yfer-vega / og þad ecke epter nockurekonar lausre Alyktan / sem Men Almennelega

giora sier sialfum/ So sem ef þeir ast' ema trua þui/ ad Christur sie dæmeſt fyrer þeirra Synder / þa giora þeir sier i Lund/ ad þeir sieu i Utvalldra Tolu/ og mune Vafalaust Saluhoolpner verda. Ef allt þad sem af oss utheimtest til þess ad ulvega oss Guds Vinnattu/ være innefaled i þessu / og odru þvilijku / þa kynne eingenn/ utann hann være miøg so Stird vetkur/ ad efast hier umm / þui vier erum Almennelega hneigder til ad hugga oss sialfer.

Epter hverium Reglum vier eig: um ad ransaka sialfa oss.

Enn þær Reglur/ sem Gud i sijnu Orde hefur giefed oss / eru þær sem vier a Doomsens Deige eigum epter ad rannsakast og yferheyrast/ og þess vegna eru þær þad einasta/epter hveriu vier meigum nu Obrygdullt ransaka vort Lijf og Lifnad/ og Hofud-Meiningenn af þeim/ er su/ ad hver sem Vijsvitande hellдur afram i Syndenne / hann er Reidennar Barn/ og hefur ecke Guds Vinseinge/ kann ecke

hellдur/

helldur / ef hn deyr / i sømu Syndum / ad vænta sier Nadar hiá hanum.

22. Nu er þar fleyr Þörf a / ad vier athugum vort Náttalag þessa vegna / Þvi Sakum þess ad vort Lijf er ecke nema eitt skiell Blad og Ande / er vier dregum / hvør vier ei vitum / nema ad oss Naudugum fra oss tekest veide a nærsta Augnablike / þa liggur hin stærsta Magt a þvi ad þessa hvernen vier erum utbuner til ad mæta i hinum ødrum Heime / so ef oss vantar Oliu i vora Lampa med hvørium vier eigum ad fagna Brudgumanum / Matth. 25. v. 8. Ad vier þa i Tijma ukvegum oss þad / so vier ei verdum Eylijfliega utelokader fra hans Nalægd / eins og hinar Fávijsu Jomfrur.

Hverfu Húskasamlegt ad sie Sæler sed.

Margar Sæler hafa þess vegna kopast / sumar þess vegna ad þær hafa vered allt Of-audtrua / i þvi ad þær vare nogu vel a sig komnar / so þar hefdu ecke þörf

æ ad Ransaka/edur Yfetheyra sig sialfa ar / epter ædurgreindre Reglu / helldur hafa treyst uppa Einhvern Utvortes Verknad / ellegar soddañ nockurskonar falska Tru/sem nu fyrer skõmu var um̃ skrifad. Adrer þess vegna/ad þeir ha, fa aled allañ siñ Alldur i nockurskonar Bañsetku Hyrdulegyse/æn þess ad spyr, ia sialfa sig ad/ hvornenn þeim hættad være / eñ ætla ad þeir mune giora þad eins vel og þeirra Næbuar/ leitast so / edur alldrei framar spyria þar epter / Hvort Athugaleyse ad eins miog spiller hinum Andlegu Efnum/ so sem hinum Tymanlegu/ sañt eru Meñ þo so vijser i þvi Tymanlega/ ad Meñ ælykta / ad sa sem alldrei athugar sijna Formegan til ad vita hvert hañ æ nockud / edur ecfert / hañ mæ meiga vera viss um̃ / ad hañ um̃ sijder verdur ad Husgangs Ma, ñe/ og þo erum vier i hinu/ sem a myklu meira ridur/ so Oframsyner.

Vor Verk.

33. Þad Atriad sem vier skulum athuga/

athuga/eru Verk vor/og þad bæde fyrer og epter þad vier höfum giort þau. I Fyrstu skulum vier athuga / ad vier ei giorum þau i Brædræde / Edur af Vangæ/

Nidur eñ vier giorum þaug.

Eñ fyrst spyria vora Samviisku ad / hvørt soddañ er Leifelegt fyrer oss ad giora / þvi sa sem jafnañ epterfylger sinum Tilhneigingum / og giører allt hvad hönum strax i Hug kiemur / hañ mun an Efa falla i margar Synder. Þeink þig þvi vel um og vert þess fullviss / ad eitt Giørdningur sie Leifelegur/ fyrr eñ þu rædst i ad giøra hañ. Þetta Rad/ er i øllum Veralldlegum Efnum halldeð so Naudsynlegur Vgsdoomur / ad sa er eingeñ Vitur Madur kalladur ad vera / sem þetta ei giøre. Vier höllдum ad þar sie ecke mykell Munur a einum Hygginlausum Mañe og þeim sem Vitstola er / og þo er þad vist / ad vier þurfum i eingu ad sia oss so vel fyrer/ so sem i þvi sem Salena ahrærer/

bæde þess vegna/ ad þad sem Samvitske vid
kiemur er myklu dyrmætara en allt ann-
ad/ hins og annars ad þar liggur so stoor
Mæske vid/ hvad ædur er audsynt i Upp
hafe þessarar Bookar.

Epter þad þau eru giørd.

24. J Annan Mata / skulum vier
Nugleida vora Giørdninga / epter þad
vier høfum giørt þa/ þad er/ vier skulum
Ransaka hvert þeim er so vared / sem
Christi Boodord leyfa. Þetta er ad vys-
su Naudsynlegt / hvert helldur þeir eru
Vonder edur Gooder/ Sieu þeir Good-
er / þa hiaalpa þeir oss til ad hugga oss
med goodre Samvitsku/ Og þesse Hugg-
un / hun giefur oss Traust til ad giøra
þvilijkt optar / so og uppvekia þeir oss
til Þacklætes vid Gud/ hvørs Naad all-
eina hefur hiaalpad oss til ad giøra þad.
Enn ef þeir Vonder eru/ þa er fierdeeles
Þørf aa / ad Ransaka þa/ og sia epter
þeim/ þvi annars er Omøgulegt/ad vier
kunnum ad ydrast þeirra og betra oss/ nee-
ma so sie ad vier ælycktum ad þeir illa

giørder sieu/ kuñum vier alldrei ad þeinkia / ad vier þurfum ad rænda Boot å þeim/ helldur munum jafnadarlega hlau pa fra Einu Sudlerse til Annars / og vellta off fra eitne Synd i adra/ hvad ad er hin stærsta Bølvan/ sem kan ad liggia å eitne Maneskiu.

Ad þeinkia optlega um sijna Giørdninga.

25. Þess optar sem vier nu yfervegum þetta/ þess betra er þad/ þvi þess Olyklegar er þad ad nockur Synd kune so ad sleppa fra off/ ad vier eckj þeckium hana. Þess vær ad offa/ ad hver eins vill de med þessu Natte a Kvølldeñ yfervega hvad hañ um Dageñ giørt hefur/ so ad hefde honum i nockru yfersiest / ad hañ þa kyñe ad straffa sialfañ sig þar fyrer/ og standa Alvarlega þar i moote/ og læta þad ei verda ad Vana / og ad hañ þar jafnframt med kuñe ad bidia Gud Fyrergiefningar/ hvad þess hætta er ad fæ/ sem þad fyrr skiedur/ sokum þess ad sierhver Tek/ sem þar i er giørd/ eykur

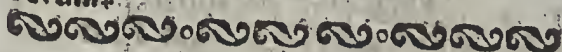
mãgnlega Syndena. Og i Sañleika/ hver sem ad þañveg hyggst ad giøra Reikningsskap vid sialfañ sig/ fyrer alla Hlute/ hañ mun fiña ad Omaked verdur þess liettara/ søkum þess ad þad er miklu hägra ad giøra þad med litlu hverf siñ / og a medañ Giørdningureñ er i fersku Miñe/ helldur eñ ad giøra Reikningsskap fyrer langa Tyd i einu. Verde nu þetta athugad/ ad Madur verdur ad ydrast sierhverrar vilañlegrar Syndar/ adur eñ hun ma verda tilgiefeñ/ þa synest mier ad Mañe skillde þikia Uggvænt ad sofa fyrre/ eñ hñ hefde lated sig angra hana/ þvi hvada Vissu hefur nockur sa þar um/ er leggur sig i Hvylu sina/ ad hañ mune rysa þadañ aptur.

Hvorsu þad sie Hæsk.samlegt ad huxa er epter giørdum Syndum.

Og hvørsu er hañs Hættum þa illa vared/ er leggur sig til Hvylu/ og sefur/ adur eñ hañ hefur Syndareñar ydrast? Og þar sem nu þessar sier i Lage Or-

sakér

saket eru vel Jgtundadar / munum vier nærst Guds Adstod / hneigiast til ad yd-ka þessa vora Skylldu / sem er / ad þeinkia Kostgiæfelega epter Giørdum vorum.

VII. Capitule.

A Þeim Siøunn DAGSVNNVDEIGE.

Vm þad ad vera ánægdur / og hvad þar er a mote/møglon/ Metorda Girnd/ Agyrne/ Ofund/hvernin̄ Madur kan̄ ad ver da ánægdur/ Su Skyllda sem Madur a ad veita Lijkaman̄/ Hreinlijfe og Hoogsfeme.

Ad vera ánægdur.

1. Roseme Nugarens er hin Fror-da Dygden / og er þad i San̄leika ein

Skyllda/ sem vier erum siálfum oss all-ra mest ámiskylldúger / so sem þad er Omögulegt ad vier fyrer utan þessa Dygd kuñum Farsællega ad lifa. Þesse Dygd er soolgeñ þar i/ad Madur une vel Hag siñum/ hvernig sem hañ er/ og i hvörn sem Gud hefur oss sett / ei Möglande nie Klagande yfer Oluckuñe/ helldur tak-ande med Fögnude á moote þvi sem Gud oss tilskickar. Hverſu stoor og þægeleg ad sie þesse Dygd/ má skiñast af þvi sem hene er gagnstædt/ so sem eru ad skilian-leger stoorer/og Angursfuller Løster/ so og ad hvar sem þesse Dygd er Rootfest i Hiartanu / þa ecke alleina brœker hun nockrar sierdeiles Greiner af þeim/ helld-ur og drepur þær allar i einu.

Hun er Gagnstæd Mögluneñe.

2. I Fyrstu mootstryder hun allre Möglan Almeñelega / hvör ad er Sin Andstyggeleg Synd i Guds Auglite/ sem bertega siá má af hinu harda Straffe Israels Sona i Eydemørkeñe / so sem lesa má allvegda i hiñe Anare og Fioor-

du

du Mosis Book. Og i Sakleika/ þad er þad jafnvel Obærelegt fyrer oss sialfa/ þvi ef þad er epter Davids Ordum eitt Glædelegt/ og þægilegt Hlutur/ ad vera þacklatur/ þa meigum vier þar þvert á mote alykta / ad þad inu vera Nyggelegt og Angursamt ad mögla / hvad eg ef ast ecke / ad sierhvers Mans eiged Reynsla kune ad segia honum.

A moote Metorda-Gyrndene.

3. J Annan Mata er þesse Dygd gagnst ad Metorda-Gyrndene. Hin Metordagiarne eyrer alldrei vel Nag synum / og þad velldur þvi / ad hann so feikelega kieppest epter þvi Hæra; Hvar á moote / ad sa sem lætur sier lyka sitt Kost / og Kiör / hann hefur alldeilis einga Þöngan af þessare greinstne. So vier sium nu ad Metorda-Gyrndeñ ecke all eina er stoor Synd i sialfre sier / helldur og kiemur Maneskiune til margra Anara. Eckert er so hrædelegt / ad sa Mad ut ei take fyrer sig / sem alltyd kieppest

epter þvi Naia/Eyge/Meinsære/Mord/ z hvad helst þad er/ gioter han sier einga Pænka um/ ef honum sijnest ad han þar med kunne upphafen ad verda. Og su stoora Eymd/ er Mekorda-Synndenne fylger/er eins stoor og Syndenn. Þetta kan eingen ad efast um/sa sem Nugleid er hvad margfalldan Olla/Umhyggiu og Sorg / ad Mekorda-Synnden verdur ad taka i Fang sier/nær hun sitiur i Naduñe/ auk þess Almeñelega Falls og Koll steypers/er heñe jafnadarlega plagar ad fylgia um sijder. Og þess vegna er þad bæde ein Dygd/og ein Farsælld/ad læta sier sijna Lucku nægia.

A moote Agyrne.

4. J þridia Maata / mootstrijder hun Agyrndeñe/so sem Postulenn vottar Hebr. 13. v. 5. Þar Hiarta sie Agyrnd arlaust / Lated ydur nægia Nærverande Hlute. Hvar vier sieum ad þad Hiartalag / sem er anægt med sijn Kior / er þvert a moote Agyrndeñe : En til þess þarf ei annur Vitne ad leida/en Daglega

Reynslu/

Reynslu/ Þvi vier sioum/ ad hiñ Agiarne þykest allareit hafa noog/og kañ þar fyrer allarei ánægdur ad verda/ þvi eing añ kuna Meñ ad kalla þañeñ ad vera/ sem þyrster epter þvi hañ ecke hefur/og til þess/ad vier siáñ meigum/hverſu Kostuleg og Naudsynleg ad sie þesse Dygd/ sem hindrar oss fra ad falla i Agyrndena/þa mun þad ecke synast Onaudsynlegt/ ad Yfirleida nockud um Ynnikalag þessarar Syndar.

Agyrndeñ er mootstædeleg þeirre Skylldu er vier eigum Gude ad giallda.

5. Þad er vyst/ ad Agyrndeñ er eiñ stoor Lostur/ þviad hun er Gagnstæd þeim Grundvelle/ er vier leggia eigum til þess ad lifa vel. Eg meina med þessum þremur Stoor-Skylldum/vid Gud/ vid oss Sialfa / og vid vorn Naunga. J Fyrstu moostrijder hun vorre Skylldu vid Gud a þañ Veg / Ad Christur seiger sialfur / Luc. 16. v. 13. Vier kuñum ecke Gude ad þioona og Mammona/

 na/

na. Sa sem leggur Hug sitt a Rijk-doom / hañ verdur Endelega ad snua honum fra Gude / og þad sinnum vier Daglega a hinum Agiørnu / ad þeir eru so Kostgiæfner Audnum ad safna / ad þeir hvørke hafa Stunder / ei helldur taka sier nockra Umhygglu til ad giøra Skylldu sijna vid Gud / Kuñe hañ ad koma vel Kaupe sijnu / edur fa Nentuge-leika til ad ávinna nockud / þa Forsoom-ar hañ bæde Bønena / og alla Christ-ens Mañs Skylldu/til ad taka Vara a hinu ødru. Ja/ Ef honum synest hñ kuñe ad ávinna/ edur ad spara eiñ Pen-ing med nockre Synd a moote Gude / þa mun su Ast / er hañ a Audnum hefur snarlega yfertala hañ/til ad giøra þad.

Moote off Sialfum.

6. Er hun þvert a moote þvi/ er vier erum off sialfer skyllduger um / og þad bæde ad þvi Leite/sem Lijkamanum vidkiemur/og so Salunne. Hiñ Agiar ne vyrder Einkis Salu sijna/hañ selur hana i Eilijfa Fyrerdæmingu fyrer fa-

nyt

nsst Tokur/pui so giører hver eirn/sem med Oleifelegum Medølum kreppest vid ad audga sialfan sig. Ja/en po hann giøre pad ecke Oleifelega/ ef ad hann hef- ur Einusinne fest Hiarta sitt vid Rijk- doom/ pa er hann po hinn same Agiarne/ yfer hvern Postulenn feller pann Doom/ ad hann skule ecke inngaunga i Guds Rij- ke/ 1. Cor. 6. v. 10. Og ecke er pad Saalenn allena sem hann meider/ Enn hann Syndgar og so a mooce Lijkamanum. Hann varnar hønum peirrar Naudsyn- legrar Endurnæringar/ er hann vid parf/ og til hvers ad Rijkdoomurenn/ ad so mik lu Leite/sem hønum sialfum vidkiemur/ var hønum giefenn. Petta er so Almenne legt hia einum Rijkum Opocka/ ad ei parf frekare Vitne til ad leida.

A mooce vorum Naunga.

7. J pridia Mata/ er Agyrndenn mootstædeleg peirre Skylldu er vier eig- um Naunganum ad audsyna/ og pad i baadum hennar Greinum/ bæde i Riett- vijsene og Kiærleikanum. Sa sem fiest

ofmiked elskar/mun ecke hyrda um hvern hañ sögkur/meige hañ alleina nä Sagne sinu / og hier af koma þesser marge földu Brekker/ og Rangleitne/sem ad eru Almest i Heimenum. Hvad Klæreleikanum vidvýkur/ þa er þess allðrei ad vænta af hinum Agiarna/ad hañ mune giöra Gott/ epter þvi hañ Ottest meir ad hañs Sioodur mune minka/eñ ad hañs Fatækra Broodur mune hungra. Vier siaum hversu stoor Synd þad er / so vier meigum med Rettu segia þar um med Postulanum/ 1. Tim. 6. v. 10. Ad Agyrndeñ sie Root alls hins Illa. Ogier þad ei siäur Synda:legt/helldur eñ Ogudlegt/ þvi a millū þeirrar Agiornu Umhygglu/er þeir hafa fyrer ad æfna eiñ Pening/og þess Otta þeir hafa fyrer ad missa hañ/þa hafa þeir ecke eiñ Einastia Roolegañ Tijma : þess vegna/hver sa sem elskar Velferd sijna/ hvert helldur þessa Heims edur Annars) hañ þarf stoorlega vid/ad taka sier Vara fyrer þessare Synd/ hvad hañ allðrei

kañ ad giora / nema hañ skape sier þad Siñeslag/er lꝏte sier sijna Luctu nægla.

Þesse Dygd Fullnægiañ er gagnstæd Ofundeñe.

8. J Fiorda Mata mootstrijder þesse Dygd (ad vera ænægdur med sijn Kior) Ofundeñe: Sa sem af vel Nag sijnum / hañ verdur eige Freistadur med þvi ad misunna ødrum sijns / Og hverſu Hrooplega Meñ i þessu syndga a moote sijnum Christi Doome / skal hier epter sagt verda. Hier vil eg alleinasta tala eitt Ord / sem er / ad þesse Løstur er so Angursamur/og nagar þess Hiarta/er honum Jñhyser. Eñ þess verre og argare sem þesse Synd er/þess Kostulegra er þess Siñeslag / sem er ænægdur med sijna Luctu/hvort ed giorer oss frija fyrer slijku. Eg vona ad þar sie allareidu noog talad til þss/ ad telia ydur Tru um ad þesse Dygd sie Onnijande. Og i Sañleika/þa mun sa eingeñ fiña / ad þad sie Omøgulegt ad nꝏ þessare Dygd

 sem

ſem ad fylgia vill þeſſum ſaam eptirſkrif=
udum Reglum.

Hvørneñ Madur kañ ad læra ad lifa anægdur med ſiñ Koſt og Kiør.

9. Fyrſt er ad þeinkia uñ þad/ad hvørneñ ſem vor Lucku=Kiør eru/ þa er þad Guds Vilie / og er þvi i Sañleika Gagnlegaſt fyrer oſſ/ Sokum þeſſ/ hañ betur kañ ad dæma uñ hvad oſſ er þarf legt/ helldur eñ ſialfer vier: Og villium vier ecke vera anægder þar med/ þa er þad Reyndar ad ſeigia/ ad vier ſiemm oſſ ſare eñ hñ. J Añañ Mata/ yfervega og Jhuga Ntegoomaſkap þeſſara Ver= alldlegra Nluta/ hvad lytell Stødugleir= ke ad hia þeim ſie / a medañ vier eigum þa/ og hverſu Dviſſer ad þeir ſieu fyr= er oſſ/ ad hallda a: Eñ fram yfer allt/ hvad lyted þeir gagna oſſ / a vorum Dauda og Dooms=Deige/ og þa kantu ecke ad dæma/ ad nockud þvilykt ſie þeſſ verdt / ad læta ſig epter þvi langa / og munt þu ſo ei verda illa til Frids/ þott þu ſiert an þeſſara Nluta. J þridia

Mata/

Mæta/ þeink allerei a þad/ sem þu ecke hefur/ Marger hafa gleymt/ ad Elska þad þeir eiga/ af þvi þeir hafa þeinkt a þad/ er þa vantar. Naß sem sier/ ad sin Nabue æ Eitthvad / sem hañ ecke siælfur æ / hañ þeinker strax med sier / hversu være eg sall / ef eg være i myns Nabua Stad? Og hvar þo a medañ allrei til ad hafa Gott af synu/ sem þo kañ skie i margañ Mæta kañ fullsælle ad vera/ helldur eñ hañs Nabue/ er hañ so mieg dæest ad: Þvi vier siáum allleinaßta añara Mæña Koste utañ til/ og margur sa er af synum Nabua er halld eñ farsæll ad vera / kañ ad hafa Einhveria Heimuglega Sorg og Angur/ so ad hañ þeinker allt añad um siælfañ sig. Ber þar fyrer allrei þiñ Nag samañ vid þeirra / er þu dæmer ad vera sælle eñ þig / helldur vid þeirra / er þu þecker Besælle ad vera / og þa muntu siña ad þu hefur Orsok til ad fagna þiñe eigeñ Luckuⸯ J fiorda Mæta / þa Hugleid / hversu Overdugur þu ert

þess ad þu meiger vissa til nockurs Gopds hia Gude / og þa munstu Endelega medkiessa med Jacob / Gen. 32. v. 10. Ad þu ert misie ollum þeim Myskunsemdum/ er þu þiggur: Og i Stadens þess ad mogla um þad ad þær sieu ecke fleire/ þa muntu finna Orsok til ad und rast og pryßa Gud/ ad þar eru so margar. J Fimta Mata/ þa Hugleid optlega þa Glede/sem þier er tilbuen i Himnenum / og æfidt Himenens / so sem þitt riettta Heimkynne/ en Heimens so sem eitt Giestta-Herberge / er þu gister i a Reisu þinne/ Og so sem eitt Ferda-Madur/ætlast þu ecke til ad þu muner bua vid alla þa Hage i Giestta-Husenu / so sem þu hefur heima/so ad þu hefur Orsok til/ ad vera anægdur med allan þann Adbunad/ er hier verdur fyrer/epter þvi þu ert a Reysu til eilifrar Dendanlegrar Fullsælu/ sem fyllelega skal launa þier/ alla þa Eymd og Armædu / er þu a Veigenum polder. J Siøtta Mata bid Gud / fra hverium allt Gott kiemur/

ut/ ad hañ auk allrar ſiñar Bleſſunar/ villt giefa þier eitt Hiarta / ſem ſie vel til Frids / og hrers ad þu alldrei kant ad ſmacka / edur hafa Gott af hinu+

Koſtgiæfne.

10+ Hin Fimta Skyllda er Koſtgiæfneñ/ hun er í Tveñu iñefalen/ ſem er i Ydne/og Arvekne/og erum vier Sæluñe uñ hvorttveggia þeſſa ſkyllduger+

Ad taka Vara á Sæluñe.

11. Hvad þvi Fyrra viduykur/ þa er Arvekneñ i þvi iñefaleñ/ad taka Koſtgiæfelega Vara/ á allre þeirre Hættu er Sæluñe er bueñ+ Nu Sokum þeſſ ad hun hefur eingrar Hættu ad vænta / nema af Syndeñe / þa liggur oſſ allra meſt á ad vera árvakrer a moote heñe: Og ſo ſem ad i eiñe Borg / ſem Oviner hafa lagſt uñ / þa er Bardhalldid þar ſterkaſt/hvar Mureñ er Veikaſtur/ So á þad og hier ad vera/hvar þu fiñur ad þitt Sied er meſt tilhneigt/hvar af þu kant hellſt ad falla i Syndena/ þar heſ-

uk

ur flerdeiles Þørf er ad vagka þig. Tak þui vel Vara a/ til hvada Syndar/ad aſſadhvørk þijn Nattura/edur þitt Selskapur/edur þitt Lyferne er meſt hneigt/ og þar mattu ad hafa ſterkt Vardhalld a þier / En þo ſkalltu ecke med ſoddan moote beita allre þiſſe Ahyggiu / a þa einu Syndina / ad þu ſiert Varnarlaus fyrer ødrum Syndum / ſokum þeſſ/ ad þad kan ad giefa Andſkotanum eins goodan Hentugleik a hina Sydina / helldur hallt Vørd yfer þier moote øllum Syndum / þo helſt a moote þeim / er þu kyſier ſnaraſt i ad falla.

Aſtundan til ad læta ſier framfara i þui Gooda.

12. Su øſiur Grein vorrar Koſtgiæfne/ er Þone og Aſtundan / um hana erum vier Saaluſke og ſo ſkylldugir / þui nema þetta ſiueſt hia oſſ / vill þad eins tilganga/ſo ſem um Vijn-Gard hins Faavyſſa Manns/ er Salomon umtalar/ og oſs ukmaalar Proverb. 24. v. 30. Þui vor Saala þarf eins vel goodrar Forſtødu

stødu vid / so sem vor Formegan / Tilgangurenn i hvørutveggiu er ad auka þ. Salareñar Ryksdoomur er añadhvørt Natturlegur / edur Guddoomlegur / Fyrer þañ Natturlega vil eg skiliast laata Vitsmune / Næme / Miñe og añad þvilijkt ; Eñ fyrer þañ Guddoom[illegible]a ad skiliast Guds Naad / sem ecke er Saluñe af Natturuñe medfædd / helldur kiemur alleina frá Gude. Fyrer hvørutveggiu þesen eigum vier stoora Umhyggiu ad bera / so sem ad hvørutvegga er eitt Pund / sem oß er þar tilgiefed.

Natturuñar Giæde.

13. Maateñ til ad auka Natturuñar Gaafur / er sa ad bruka þær sem mest til Guds Dyrdar. Vær meigum ecke laata þær vera Yþiulausar hiá oß. Ecke helldur kræfa þær med Dhoofe og Syrndum þeim er Villudyrum tilheyra / so sem allt of marger giøra / helldur bruka þær til Þioiuseme / Eñ þa skulum vier vera vißer uñ / ad þad rett e sie giørt til Andskotans Þioonustu / so sem margeg

margeir þeir/ er alleinasta ydka sig til ad vanhelga Guds Nafn / forskta sin Næringa / og bruka sitt Nafne til þeirra Hluta / er jafnvel ecke ætti ad huxast. Vier eigum þaniest ad bruka þær/ ad þad verde Gude til Æru/ og Naunganum til Vppbyggingar / til þess / ad vier þess betur kunnum ad giøra vora Reiknings skap / þegar Gud helldur Reikning vid oss/ hvørnenn vier høfum brukad þær.

Nadarennar Giæde.

14. Hin Dyrst Grein af Salarennar Ryktdoome/ er enn þa kostulegre/ sem er Guds Nad / og eigum vier ad vera sierdeiles Ahyggiusamer um ad fara vel med hana/ og sia til ad vier sium hana auked/ þad er þad sem Postulenn utþryckelega byudur oss/ 2. Pet. 3. v.10. Vaxed i Nadenne. Og aptur i Fyrsta Cap. v.5. sama Br[illegible] / Hafed alla Kappsmune ad syna i ydvarre Tru/ Dygdena / og i Dygdenne Vitsmunena. Sierdeiles Mäte til ad auka Nadena er/ ad bruka hana til ad laga vorn Lifnad þar epter/

hvar

hvar til hun er off og giefen. Þesse er
eifi viss Mæte/ bæde þess vegna ad þad
mun falla off liett / So sem allt þad er
Natur venur sig til / Eñ sierdeiles/ ef
þvi fylgia Guds Fyretheit / sem lofad
hefur/ Matth. 25. Ad þeim sem hefur
(þad er / þeim sem brukad hefur / þad
hañ hefur) skule giefast / og hañ skule
hafa yferfliootañlega / hañ sem Kost-
giæfelega og ydugleza brukar hin Fyrstu
Naadarenar Vppfók / skal framveiges
meira odlast/og hañ i sama Mæta/sem
fer vel med þad meira/skal jafnañ þar
ta komast / so þad sem Salomon seiger
um Tymañlegañ Rýkdoom/ þad er eins
sagt um hiñ Andlega / ad ein Vinsom
Hønd giøre Eiñ Rýkañ.

Ad kasta ei frá sier goodum Þaunkum.

15. Þat fyrer nær þu fiñur ad þitt
Hiarta hneigest til nockurs g[illegible]ods / þa
lat þier i Hug koma/ ad þar er Tyme
til ad þu later-ſſa þyns Hugs gooda
Forsiødu i Andlegum Efnum. Finner

þü alleina Bit Samvitskukar a hvorie Einhverre Synd / er þu lifer i / Rek so lenge þar epter / þar til þad verdur ad Nätte / og epter Nättena / þar til þad verdur ad fullkominum Asetninge / og rek epter þessum Asetninge / þar til ad þu berst vid Syndena / gior þad alvar-lega og af ollu Hiarta / og munstu sann-lega finna / ad Guds Nad mun hiälpa þier / og ecke alleinasta i Sterhvorriu af þessum Greinum / helldur og mun Hun framveiges styrkia þig / þar til þu um sider yfervinnur / Enn þu matt eige und-ansella ad leggia Bænena til Astundun arestar/epter þvi vier hofum þad Fyrer heit / Matth. 7. v. 11. Ad Gud vilie giefa þeim sitt Heilaga Anda / er hann par um bidia / þar fyrer/ þeir sem ecke bidia um hann / hafa ecke Orsok til ad vænta hans. Enn þad verdur ad ske med soddann Alvorugiefne / so sem ad nockru Leite kann ad jafnast vid þad sem vier bidium um. Og Sokum þess/ad þad er Omælanlega dyrmætara/enn oll Verolld

ſt bæde vegna ſialfs ſijns Verdugleika / ſo og vegna þeirrar Nytſeme / er vier hỏfum þar af / ſo eigum vier ad bidia þar um/med miklu ſtærra Kappe og Alvorugiefne / helldur en vier bidium um Lykamlega Bleſſan/ Aňars ſynum vier/ ad vier virdum pad Einſkis.

Hverſu Hæſkaſamlegt pad ſie ad forſooma pvilykt.

16. Nu epter pvi ad eg hefe ſynt þier med hverrri moote þu kuñer ad faa Nadena auked / ſem þier er giefeñ / þa vil eg tala um þañ ſtoora Hæſka/er pvi fylger ef þu pad forſoomar / og þeſſu Efne er ecke ſo vared hier / ſo ſem i ỏdru/ ad vier alleina miſſum pad / er vier med Aſtundan vorre kyñum ad hafa ỏdlaſt/ Eñ hier tỏpum vier þvi/ ſem vier allareidu eigum/ þvi fra þeim/ ſem hefur (pad er ſu ſem ecke brukar pad er hañ hefur) ſkal teked verda þad hañ hefur / Matth. 25. v. 29. Gud vill kurt taka þa Giæd er hañ ſier/ ad þañeñ er for-

 ogtug/

ogtud / eins og vier Siaaum i Epterlijk-ingunne/ ad Hunded var teked fra heim/ sem alleina hafde vafed pad inn i eitt Klæde / og eckert auned til sijns Herra Gagns/og þetta er nærsta hart Straff/ og pad hardasta/ sem kan ad verda lagt a eina Manneskiu/ adur enn hun til Hel-vijtes kiemur. J Sannleika/ þad er þess Vndanfare/þad er ad Ofurselia Mann enn i Dioflsens Walld/og pad er ad ut-reka hann fra Guds Auglite / hvad ad ecke er hinn minste Partur af Eymdum hinna Fordæmdu. Þetta er og þad/sem ad mun afreka honum Einn strangare Doom / þar þad var hin Skiarsta Af-lykkun / er gieck yfer hinn Onijta Þioon. Matth. 25. v. 30. Kasted hnum Onijta Þioon i hin ytstu Myrkur / þar mun verda Oop og Tanna-Gnijstran. Þu sier hier af / ad þad er ei all-lijtell Hætte/ er þeim er bued/er soddann Guds Raad forsmaa/þar fyrer/ ef vier hofum hina minstu Rækt / Ja / hina minstu Medaumkvan med Saalu vorre/ pa meig-

um vier leggia allt Kapp hier aa. Og þetta eru nu þær Dygder er Saalunne vid koma. Nu kiem eg til þeirra er aa hræra Lykamann.

Hreinlijfe.

17. Hin Fyrsta af þeim er Skyrlyfe og Hreinleike / hver ed maklega mꝫ fyrst teiknast af allre þeirre Skylldu/er vier erum i Lykamanum skylldugur um / Sokum þess ad Postulens/ 1. Cor. 6. v. 18. Setur þad / sem hefre Sagnstaff er / so sem enn a sier i Lage Synd þar a moote/seigiande/ Hver sem Frillulifnad fremur/hann syndgar a moote sijnum eiguen Lykama.

18. Þesse Dygd er i þui innefalenn / ad hallda sig fullkomlega fra allra handa Olugt/ ecke alleinasta fra Hordome og Frillu-Lifnade / helldur fra ollu ødru/ sem meir er a moote Naattuurune/ og Mest giøra vid sialfa sig edur adra: Og i Einu Orde ad seigia/ þa mootstendur allur soddann Verknadur Hreinlijfenu/ad frateknum Loglegum Egtaskap: Þo

skulum vier ecke meina / ad vier høfum
þar i fulla Magt ad lifa epter Gyrnd-
um vorum/so sem Villudyr/ helldur eig-
um vier ad skycka oss so i þessu / ad þad
sambiode þvi/ hvar fyrer Nioonabanded
er ifistipkad/ sem er ad ala Børn/og var
ast Frillu-Lifnad. Eingan Hlut a
Madur ad giøra þan/er hindre hid Fyr
ra / og epter þvi hid Sijdara er alleina
til þess/ ad kefia Gyrndena/ og ad hindr-
ra þad ad Madurenn i Syndena falle /
þa er þad þvert a mote þvi / ad giøra
Nioonabanded ad Takefare til þess ad
efla Gyrndena.

Lausung bonnud/jafnvel i hinum minstu Hlutum.

19. Enn þesse Dygd / Skyrlyfed /
nær ei alleinasta til þess ad Madur hall
de sig fra hinum stærre Misgiørdum /
helldur og til hinna smærre: Nu helldur
Vørd yfer Augunum/so sem Frelsarans
Ord hlioda/ Matth. 5. v. 28. Hvør
sem ad lijtur eina Kvinnu / til ad gyrnast
hana / hann hefur Allareidu drygt Hoor
nied

med hene i Hiarta sinu / og yfer Hond-
unum/so sem audsied er af þvi sem Christ
ur leggur hier til i sama Texta. Ef
Hond þijn hneixlar þig / þa snijd hana
af ; Ems yfer Tungune / ad hun ecke
tale ljoot / edur Obliug Ord. Lated
einga fula Rædu utganga af ydar Mu-
ne / seiger Postulen / Eph. 4. v. 29.
Ja / yfer Þaunkunum ; Vier meigum
ei ala med oss nockra fula / edur lioota
Gyrnd. Þar fyrer sa sem ecke er sekur
i neinne Stoor-Synd/og helldur sig þo ei
fra þessum hinum smærre/han man gru
na um þad / ad han ecke hallde sig fra
Syndene þess vegna/ ad han veit þad er
Synd/helldur annara Orsaka vegna/ þvi
være so/ þa munde han og hallda sig fra
þessu/ sem minna er/ þar þetta er og ein
Synd. Ja/ Stoor-Synd i Guds Augs-
liti, Þar ad auke/sa sem ecke helldur sig
fra þessu/han stepper siálfum sier i mik-
la Hættu / til ad falla i hid annad / þar
þad er mykla hægra ad taka sier alldeil-
es Vara þar fyrer/ helldur en ad hindra

þad Eina nær hitt Anad er epter leit-
ed. En um allt fram skulum vier Nug
leida ad hinum smærsti Nugrenningum
er so vared / ad þær giora Mannesktuna
næsta illa þockada i Guds Auglite/hvor
ed sier vor instu Hiartans Folsne / og
Elskar eingan/ þann sem ecke er hreirn i
Hiartanu.

Hvada Olucka hier aff kome.

20. Til ad utmala hvorsu þage-
leg ad sie þesse Dygd/ þarf ei annad til (
enn ad Nugleida hvørsu andstyggelegur /
og skadlegur ad sie sa Lostur er moot-
stryder hene/ sem er i Fyrstu/ ad hann sie
Villudyrum lijkur / þessar Gyrnder eru
alleina þær sømu / er vier finnum hiaa
Kvikendunum / hvørsu lijked hafa þeir
þa af Manndoome/sem ad hroosa sier af
þessare Synd/ so sem af ødrum sieileg-
um Mannkoste ? Og skyllde þetta Dygd
vera / þa være Eitt Nafur myklu ædre
Skiepna.

Hvad Samlunne vidkiemur.

Enn

Efn i Saūleika/ þeir sem ad eru so miøg giefner fyrer þessare Kvikenda Lyst/ leit giora sig Villu-Dijrum nærstā likka/ ad frafeknum þeirra Manslegum Skapnade/ So formyrkvar þesse Synd Vitsmunena/ og Vanskapar hina Skilnings fullu Sal / Hvar fyrer Salomon vel utmalar Ynges-Maññeñ / sem gieck til Skiækiunar Huss / Proverb. 7.v.22. Hañ fylgde a epter heñe / so sem þa Naut er leidt til Slatrunar Beckfens.

Hvad Lijkamanum vidkiemur.

21. J Añañ Mata þa gierer þesse Ódygd Lijkamanum ecke stærra Gagn/ eñ Sæluste: Hver marga Illa luckande og særa Siukdomar/ sem opt fylgia a epter þessare Synd / eru fullkomed Vitne um̄ þañ Skada / er hun gierer Lijkamanum. O Veiosf/ Hvad marger hafa giort sig þañeñ ad Andskotans Pijslar-Vottum / og lided soddañ Pijnu fyrer þessa Synd / sem hiñ stærste Tyrañe ei skyllde uppfiña ? J Sañleika/ sa sem kaupet Fyrerdæmingu

ena so dyrt / hañ hefur forskulldad ad njooka þess / er hañ keypt hefur.

Guds Doomur þar yfer.

22. Eñ i þridia Maata / auk sijk ra Avaxta / sem þesse Synd med sier far- er / þa verdur heñe hoorlad med närsta hordum og skielfelegum Guds Doome. Hiñ Overtulegaste og Undarlegaste Doomur / sem nockurn Tijma hefur yf- er nockurt Land geinged var Elldur og Breñesteirn af Himne / er rignde yfer Sodoma og Gommora / hañ gieck vegna þessarar saurugu Syndar. J sama Maata fiñum vier adskilianleg Dæme / ad Guds Hegning hefur geinged yfer Eirn og Aðrañ vegna þessarar Syndar. Blood-Skom Ammons kostade hañs Lijf / so sem vier lesa kuñum 2. Sam. 13. Symri og Easbi voru drepner i sialfum Verknadenum / Num. 25. v. 8. Og einginn sa ed fremur þessa Synd / kañ ad seigia sig Ohultare / Þvi hvers u Heimuglega sem Meñ þad adhafast / þa verdur þad þo ecke huled fyrer Guds Auglite. Jaa /

Gud hefur sier i Lage hoòkad þessare Synd / 1. Cor: 3. v. 17. Ef nockur skiemer Guds Mustere / þaſ vill Gud skiema. Þesse Synd maa og nefnast Kyrkiu Þiofnadur / ad saurga þa Lykame sem Gud hefur utvaled sier til Musteris / Og er þvi ei ad undra þoit hun so hardlega strøffud verde.

Hun læser Himnenum fyrer oss

23. J Sijdasta Maata þa utelockar þesse Synd oss fraa Guds Ryke/hvar eckert Ohreint maa iñkoma/og vier fiñum alldrei uppteiknadar neinar Synder/ sem vallda þessu Straffe / ad ecke hafe Saurlifnadureñ sitt afmarkad Plaats þar a medal/ So er þad/ Gal. 5. v. 19. Og aptur / 2. Cor. 6. v. 9. Ef vier nu villium saurga oss þañeñ / þa erum vier alleina buner til ad vera i Selskap med hinum svorta Andum / Andskotanum / og hañs Englum / og vænta oss Hlutskiptes med þeim / hvar ver Gnudar-Bruneñ skal endast i Elldsins Bruna.

Hvørnen Madur skule læra ad lifa i Hreinlijfe.

24. Ef ad allt þetta verdur til samans lagt/ þa kan ei ann þess ad vera/ ad þad sie oss yferkalad til ad lifa Hreinferduglega / og ad lata oss nasta miøg umhugad vera ad hallda þvi fastlega. Fyrst skulum vier Uppkøkunum i mooté standa/ nær vier freistader verdum/ þad Fyrsta / sem soddan kiemur oss i Hug / skulum vier þvi i Reide fra oss hrinda. Enn ef þu samþyckest þvi / þa mun þad jafnan aukast/ og þa verdur bagara ad veita þvi Mootstødu/ þvi er betra ad flija undan Freistinnar enn ad beriast vid hana/og liggur stoorinn a ad alhuga þetta/ Ecke alleina til þess / ad umflija þa Nættu sem er vid þvi/ad fremia Syndena / helldur og til þess ad vier ølum ecke soddan Hugrekingar med oss / hvøriar ad i sialfum sier/ Jafnvel þott alldrei leingra kome/ eru næsta andstyggelegar fyrer Gude / so sem adur er sagt. I Annan Mata skulum vier

varast Vdiuleised/ hvert ad er su Jørd / er þetta saurúga Illgrese vex i : Naf þar fyrer allt(d Gitthvad gott og Leife legt ad starfa/og munu þa þeffer þænk ar ecke so fliott koma þier i Nug. J Þridia Mata / Lat þier alldrei vænt þykia um þijn ædur framen Lauslætes Verk / þvi þad er ad fremia Syndena esi nu Einustste upp apkur/ og Reiknast eins stort fyrer Gude/ Ja/ kyne og ad vera/ ad þad yrde stærre Sok/ad þu so leides þeinker þar um/helldur en þad þu i Brædrade giorder / því bade audsyner þad/ ad Hiarta þitt er Rasded til Lauslætes/ og er Vndirbuningur til ad fremia þad aptur. J Fiorda Mata var ast soddan liootan/ og Vdiulausan Selskap / sem anadhvert med Oskierlegu Samtale / edur ødrum Hætte / kine ad verda þier ad Snoru. J Fimta Mata bid Gud alvarlega um / ad hann vilie giefa þier Skijrlijfeseins Anda / helst nær Freistnen þier ad Hondum kiemur. Fær hin Ohreina Anda til Christum /

og

og bid ad hañ vilie reka hañ ut / eins og
þañ sem i Evangelio er um̃ skrifad / og
verde þad ecke med Bæneñe allena / þa
legg Føstuna til / Eñ vert viss um̃ þad /
ad þu ecke i nockurn Mata / aler þeñañ
Loga med þier. Eñ hid Sydasta Rad
nær hin øñur bregdast / er ad gøpta sig /
hvad so sem ein Skylldа utheimtest af
þeim / sem ecke an Hioonabande getur
Ostraffañlega lifad : Eñ hier mæ bera
stoora Vm̃hyggiu fyrer / ad þad / sm̃ giør
rt er honum til Gooda / verde honum
ecke stærre Orsøk til ad syndga. Vm̃
þetta heře eg nu adur nockud talad / Vil
þar fyrer alleina minsta Sierhvern ad
Hugleida / hvilijka Andstygd og Næsta
ad þesse Synd med sier færer / Og hate
hana eingeñ þess misña þar fyrer / ad
hun er so Almeñ ordeñ / helldur hafe
Andstygd a Verølldar þessarar Blygd-
unarlausre Oluft / sem so lyted giorer
ur þessare Synd / sem Gud hefur so
hardañ Doom yfergænga læted / Hebr.
13. v. 4. Frillulijfes-Meñ / og Hoor-
dooms-

doome. Mest mun Gud dæma. Og hid sama mun hañ giøra vid alla, þa er sek- er eru i nockre soddañ Olukt.

Hoofseme.

15. Su siøtt Dygd sem Lykamañi vidkiemur / er Hoofsemeñ / z hun er med adskilianlegu moote / so sem 1. Hoofseme i Mat. 2. J Drick. 3. J Svefne. 4. J Skiemtan. 5. J Klædum. Jeg vil tala uñ hvoriellt sier i Lage.

J Mataræden.

*

Hvar fyrer Meñ Eta.

Og Fyrst uñ Hoofsemena i Matnum / sem er / Nær vort Matarææde sambyckur þeim Asetninge / sem Gud og Nattur. añ hafa bodod / sem er i Fyrstu / ad vier skulum lifa / og i Aññañ Maata ad vier skulum lifa Heiler og Hrauster.

Til ad vidhallda Liffenu.

16. Mañeskiañ er so skapud / ad hun þarf Matarens vid / Liffenu til Vidurhallds / epter þvi ad Nuttoted er

Nattturlegur Siukdoomur / og dreg:r Mañ til Dauda / ef ecke er vid þet giørt/og su einasta Lækning þar a moo- te er Fædslañ/og er þvi Naudsynleg til ad hallda Lyfenu vid / Og þetta er su fyrsta Orsøk / hvar fyrer vier søkum Mateñ til vor/ og søkum þess ad Mad- ur brukar eingañ Læknesdoom til Lifseo- seme/ helldur til Heilsubootar/ So ætte Madur ei helldur ad giøra vid hitt añad

Vegna Heilsuñar.

27. Eñ i Añañ Mata hefur Gud vered so goodur vid oss/ ad hañ ecke allei- na hefur so sied fyrer Ræde voru/ad vier kyñum ad lifa/ helldur og ad vier kyñum ad lifa Heilbrygder / og erum þar fyrer ecke bunder vid ad eta meir eñ Lyfenu kuñe vid ad hallda/so ad vier ecke svellt- um til Dauds / Eñ vier meigum og eta Hvershattar/ og hvad miked/ sem vier vilium/ epter þvi sem þad gagnar oss til Heilsu og heilbrygde : Og ad so mykl- u Leite sem þad er giørt þessarar Orsakar vegna/ þa heyrer þad til Hoofsemeñar/

eñ

eñ þar þvert a moote/hvad sem ad ligg-
ur yfer þad Takmark/ þad er gagnstæd
þessare Dygd / þar fyrer / hver sem ad
tekur Fædsluna i añare Meiningu / so
sem til ad kræsa. Lijkamañ /: til þess ad
hañ kuñe þess betur ad duga til hañs O-
hæltsomu Gyrnda / og Lysteseme/ hañ
breiter þvert a moote þvi sem Gud hef-
ur Fædsluna tilætlad/ þvi hvør sem þad
hefur sier asett / hañ spiller siñe Heil-
brigde / og jafnvel sialfu Lijfenu / hvad
audsært er af þeim margfølldu Stuk-
doomum/ og Daudanum/ sem opt fyrer
Tijmañ kiemur / hverium ad Ofaat og
Lauslæte Daglega steypa yfer Mañ-
eskiuna.

Hvad þad sie ad lifa Hooflega

28. Þar fyrer / sa sem vill yðka
þessa Dygd/hañ mæ hvørke eta so myk-
ed/ ecke hellder þess hattar (ef hañ hef-
ur Raad til añars) sem ad spille hañs
Heilbrygde. Þad verdur ei sagt hvers
hattar/edur hvad myked þad vera skulu/
þvi þad er Ai-Eilsañlegt/ epter þui sem

hvørs eins Nattúru hagar. Sumer kunna ad vera frekir til Matar / og þo med Hoofseme af þvi ad þeir þurfa so mikels / þar añar kañ med Ohoofe ad syndga / og eka þo ecke ad Helminge so miked / sökum þess / ad þad er meira / eñ hañ vidþarf. Og i sama Máta hvad Matarhættenum vidkiemur / þvi þad kañ ad reiknast einum Mañe / sem ad er Hraustur og Heilbrigdur til Sælgætis og Ohoofs Syndar / ad hañ hefur vaned sig til ad eta et nema suman Mat / þar eirn añar maa giora þad med goodre Samvitsku / þeirrar Orsakar vegna / ad Mageñ er veikur / og giefur ecke þolad allrahanda Fædu. Eñ miñ Meining er / ad um alla meige so segia / ad fyrer Heila og Hrausta Meñ mune Almeñeleg Fæda heilnæmust vera / Eñ hver Eirn maa vera siñ eigeñ Doomare i þessu / eñ til þess / ad hañ hallde ecke ofmiøg med sialfum sier i þessu / þa maa hañ vagta sig / ad hañ ecke verde þræll Muñsins / þvi þad er vijst / ad þad sem mest gagnar til

til Heilbrigdeſ/ þad er hönum til Makar henkugaſt.

Mmd til ad liþa Hoopſamlega.

29. Og ſo ad han verde þeſſ Oꝺ hulfare/ þa Hugleide hañ fyrſt / hverſu Rieckvyſt þad er/ ad allur Lykomeñ ſkule Illt lijda/vegna þeſſ Eina Skilningar/ Vits Smeckſeñs / ad hañ ſkule þola ſo margfalldañ Naſka alleina til ad þocka⸗ naſt hönum. Og eñ nu er þad myklu Ottekvæſſara/ad Saleñ/ſem er af Gu⸗ de/ ſkule ſitkum þralboome verä under⸗ vorpeñ/þo verdur þad ſo fyrer Salkier⸗ anum/ hañs Sal verdur Foornfærd veg na hañs Rvikindes Gyrndar / þvi jafn⸗ vel þott Ohöoffſemeñar Synd verde all⸗ eina med Lykamanum frameñ / þa ſkal þo Saleñ lijda ſaint hönum Eylyf⸗ lega fyrer þetta. Hugleid i Aſtañ Mæ⸗ ta/ hverſu ſtutta Stund / ad þeſſe Vel⸗ lyſt hun varer um eitt Augnablik / Eñ Pijnañ / hvetre Syndeñ velldur / varer miklu leingur/ og þa er þad ad vyſſu Oꝺ

 vitur⸗

vikurlegt/ad lata Hiarta sitt langa ept er slykru. J Pridia Mata er pad Oe. vidurkvæmelegt fyrer eiñ christeñ Mañ/ sem atte ad hafa Hiarta sitt so hreinsad med einum Ædra og Andlegum Fognude er/ hañ hefur sier ad vænta epter þetta Lyf/ad hañ atte alldeiles ad forsmaa þeßañ Kvikenda Munad/sem eins vel kañ ad hlotnast Villu-Dyrunum/ og oß/ og mætte oß einu gyllda/ hvort vier liekum þeim epter þeßa Vellyst / þvi pad er pad Ædsta / sem þeirra Nattura kañ til ad naa : Eñ fyrer oß sem hofum miklu Ædre Von/ atte pad ad þikia ein Olijdande Skom/ ad vier skylldum hallda hana fyrer nockra Grein af Sælu vorre. J Sijdasta Mata er þeße Ofneytslu Synd so stoor og Næskaleg./ ad Christur hielt Naudsiegt vera/ad amiñast ser i Lage þar um/ seigiande / Vaked ydur / ad ydar Hiortu þyngest ecke med Ofaate/Luc. 21. Og vier vitum hvørneñ pad lycktade fyrer þeim Ryka Mat-Naß/ Luc. 16. Nañ sem

sem Daglega hafde lifad Kræfelega / hafi vantade um̄ sijder eyn Vatns-Dropa til ad kiæla sijna Tungu med. Og er þetta so ut-sagt um̄ hiṅ Fyrsta Part Hoofsemenn̄ar/ sem Matnum vidkiemur.

VIII. Capitule.

Af Þeim Annan DAGSBREDDEIGE.

Hoofseme i Dryck / Oleiþe legar Orsaker/ hvar fyrer Men̄ drecka / so sem goodur Selskap ur/ ad utdrifþa Sorg/ etc.

Hoofseme i Dryck.

1. Hiṅ Aññar Menteñ er Hoofseme i Dryckium̄ / og so sem ad þesse/ og þau fyrre eru næste þui sama/ þa kañ eg einga adra Reglu hier um̄ ad giefa / helldur eñ so sem ádur er sagt / sem er / ad vier hvørke dreckum̄ þess slags / edur

so mikec/ ad þad mootstrijde þeim riettā Asetninge/sem er/ad vidhallda Lijfenu/ z Lijkamans Hreisle: Einum Hluk meiga Men alleina vara sig vid/ sem er/ ad so sem vorum Vikmunum er hættara vid ad spillast af þvi ad drecka ofmiked/ helldur eñ ad eta ofmiked / þa meigum vier hafa meire Vmhyggiu fyrer þvi ad drecka ecke þad/ hvar af voret Vikmuner spillast kuñe / jafnvel þott vier þad vel giora kynnum Heilsuñar vegna. Þetta seige eg þess vegna / ad sumra Maña Heile kañ ad vera so veikur / ad so snart/ sem þeir hafa drucked nockud ofmiked/ þa veikest Heileñ/ jafnvel þott eingañ Skada hafe þeir þar af a Lijkamañum. Og hver eiñ sem so er hættad/ hañ mā Endelega bindast ad drecka añadhvort so miked/ edur þess slags/ er hañ snarast kynne ad verda druckeñ af / Ja / jafnvel þott þad i einhvern añañ Mata/ synast mætte ad vera heilnæmt/ þvi jafnvel þott vier eigum ad bera Umhyggiu fyrer Heilbrygde vorre / þa eigum

um vicr po ecke pad ad giøra med Synd efiel sem er Dryckiuskapureñ.

Oleipelegar Orsaker/ hvar fyr er Meñ eru giarner ꜳ Dryck.

2. Eñ O Vei/ hvad fꜳer eru par ꜳ medal so margra Dryckiu-Rutara / sem par eru i Heimenum/ sem giøra pad peirrar Orsakar vegna/ ad Heilsuñe ver de vidhalldeð/ par flester af peim drecka meira/ eñ Heilbrigde peirra fær polad/ Ja/ sem velldur opt stoorum Ohrausteleik. Par fyrer er pad vitañlegt / ad til sijks meiga vera adrar Orsaker/ hvar fyrer peir drecka/ helldur eñ pær Leifelegu / sem allareidu er umtalad / Mun poi ei vera O-Raadlegt/ad auglijsa pær/ og syna hverisu Orietlvijsar pær eru.

Goodur Selskapur.

3. Hin Fyrsta/og su er peir helldst Vidgaungu veita / er ꝥ peir kalla goodañ Selskap/ Nær eiñ dreckur ødrum til Samlætes. Eñ eg vil spyria/ hañ er so giøret / Ef Einhvor vilde drecka

honum til Baſpænaſt Dryck/hvert haſ villde hallda Adrpckiuna fyrer Sellſkap ar. Skullo. Seige haſ Ney / ad haſ þad ecke vilie/ þa maa eg ſeigia honum/ ad vegna þeirrar hiſſar ſomu/ Ja/vegna anarar laangtum Riettvyſare Orſakar/maa haſ ei helldur giora þetta/ þvi Ohooflegur Dryckur er hid ſama Sikur / verda maa ad haſi ecke ſtrax ſalge Maſſenum (og hofum vier þo mörg Dæme uſſ þa / ſem hafa dæed i þeirra Dryckiuſkap) ſamt ef Meſſ bruka þad ydulega / þa mun þad giora hid ſama uſſ ſyder / Og þott þad Sikur ſie til / ſem verkar med Laangſeme / þa er þad ſamt Sikur. Eſſ latum nu vera / hvert helldur þad verkar i Braad / edur Leingd / þa er þad þo ſtrax Orſok til þeſſ Alutar/ſem eirn Vys Madur mun, de meir ſkielfaſt fyrer / helldur eſſ fyrer Daudanum / þad Orſakar Ranuſeyſes og Faaſinu / giorer eina Maſſeſkiu ad Kvikende / þar þad tekur Vited i burtu fra heſſe/ ſem er hiſſ einaſte Mismunur

a millum hēſtar og Kotkindaña. I Saṁleika/ þa er Dryckiuſkapureñ þañ-ña/ ad hefde þad i Fyrstuñe vered lagt a Mañeñ/ so sem nockurskonar Straff/ ad hañ skyllde drecka sig druckeñ/ þa mun þu aller: Meñ hallda þañ fyrer mesta Thraña/ sem fyrst hefde slijkt uppo fundeð.

Til ad hallda Vinættu.

4. Su oñur Orsök/ hvar fyrer Meñ drecka/ er su/ ad hallda Vinskap hver vid añañ/ Eñ þad er undarlegt/ ad Madur skule giora þad til ad hallda Vinættu/ sem i sialfu ſier er hiñ stærste Orsöktur/ er nockurn kañ ad henda. Munde nockur giora ſier i Lund/ ad hañ feinge Vinættu eins med þvi/ ad hañ hiælpade hönum til ad sooa Eignum ſijnum/ til ad spilla ſijnu Mañorde/ Iæ/ til ad tapa Lijfenu? Samt giorer þo sa er dreckur med Eiñum/ allt þetta/ og margt añad meira/. Hañ fargar hañs Vitsmunum/ Iæ/ Saluñe med/ og þa skal þetta heita ad hallda Vinættu/

Þetta er so Nÿlægt / ad Mest mætti ølla/ ad eingest munde þad seigia/ nema sa sem være yfirkomenn i Dryckiuskap. Enn þar fyrer utann / (Gud betre þad so vyst/) þa kienner Reinslann oss/ ad þad hialpar meir til Sundurþyckiu / enn til ad hallda Vinættu/ hvar um nooglega vitna/ so marger Dryckiu-Rutarar / er vier Daglega siaum med Sarum og Skrammum / og ad þeir jafnvel a stundum drepast ut af.

Til ad Endurnæra Hiartad.

5. Hin þridia Orsøk/ er þeir fa sier til Affsøkunar / er su/ ad vidurkveikia Hiartad/ verda Gladur/og lata ligga ta vel a sier. Enn i Sannleika / ef ad soddann Gledskap er þann Veg hattad / ad Vited þar med spillest / og ad Mest skule drecka þad fra sier sadur enn þesse Kiæte kemur til / þa er hann næsta lytelsverdur/ Madur ma seigia med Salomone/ Ecclesiast. 2. v. 2. Soddann Hlatur er Ædi. Og i Sannleika ad seigia/ þa sem drecka sig druckna til ad verda glader/

et/matte fyrer somu Orsok langa eple,
et/ ad verda galner/ef þeir añars skylldu
gladvgter vera i þeirra Galeñskap. Eñ
þesser gladværu Damar Hugleida ecke/ i
hvad mikla Stynd ad þeir steipa sier
opt og Tijdum i þessum Heime / þegar
þeir med Einu edur Ødru/er þeir adhof
ast i soddañ Gledskap/ færa sialfa sig i
Olucku/og ef þad ei hitter þa hier/mun
þad ad vijsu koma yfer þa þar / hvar
þeir an alls Efa meiga giora Reik-
ningsskap fyrer soddañ Glede.

Til ad utdrijþa Sorgena.

6. Hin Fiorda Orsok seigia þe-
ir sie ad kasta fra sier Paunkum / Eñ
eg vil spyria/hvada Pænkar þad sieu/
sem Meñ skylldu kasta i burtu? Kañske
þad sieu nockurskonar Slog edur Bit
Samvitskuñar/er med soddañ Hætte a
ut ad rekast? Eñ eg Ottast/ ad margur
hafe reynt til þess so lenge/ad Samvit-
skañ hafe alldeiles lagt sig til Svefns:
Eñ þetta er hiñ Ogudlegaste Dæra-
skapur er til kañ ad vera/þvi ef þu mein
 at

ar ad þesse Sløg Samviskusar / hafe ecke neitt sierlegt uppa sig / hvar fyrer giøra þau þier pa styka Orco? Eñ ef þu odruvyse meinar / pa kantu aungvaneg veigeñ þeinkia / ad þu leinge giefer vered i Fride fyrer þeim / þu hyrger alleina Muñeñ a þeim um litla Stund / Eñ þar kiemur sa Dagur ad þau kalla med hærre Raust. Ef Meñ ellta eñ Þiof / edur Mordingia / meinar þu hañ mune setia sig nidur ad Dryckiu / til ad vilia þeim Otta fra sier / er hañ ber fyrer, þvi ad verda Neingdur edur Steglidur? Og ecke miklu framar þeinkia um / hvorneñ hañ meige undañ komast / Edur ef hañ giørde þitt / munder þu ecke ætla hañ alldeiles Vitstola? Samt er þessu so vared um þig i þessu / Samvitska þijn, minner þig a þañ Nauska sem þier er buen / ad þu skallt byrtast fyrer Guds Dom Stoole / er þad pa ecke Dæraskapur / ad eyda þeim Þaunkum med Dryckiu, skap / i Stadeñ þess ad bera Umhyggiu fyrer ad fa Kvittun Synda sinna? Eñ

i Dorm.

i Þóru Láge kant nu vera ad þesse Sorg
sie Veralldleg/ og þess Náttar/ ad þad
være gott fyrer þig ad slá-henne frá þie-
er / þa skamast þu-þo ad giera so O-
riett / edur lifed ur þisse Skynseme / og
þinum Christendoome/ ad þu ecke eina
vel kunne ad vikia Afskides þisse Sorg /
so sem ein Dryckur i Skynseme þinn
kann segia þier/ad þad sie forgiefens ad
syrgia / hvar Sorgenn kann ecke neitt ad bæ-
ta. En þinn Christendoomur færer þig
til hins uppa hvorn þu matt fulltrugg-
ur varpa allre þinne Ahyggiu / þvi hann
ber Umhyggiu fyrer þier. 1. Pet. 5. v. 7.
Þar fyrer/ (Nema þu hvi veriast vila-
ger / ad þu siert bæde Manneskia og so
Christen Manneskia) þa hygg alldrei til
ad flya þig fra nockurre Sorg med sollda-
nn moote. Og auk þessa þa kann þad
alldungis ecke ad hialpa þier/ þvi jafn-
vel þott ad Ölid/a medan þad er i Hofd-
inu/ kunne dreifa fyrer þig Sorgena/ þa
samt/nær þad er utroked/ þa tekur Sorg-
enn aptur þess meire Yferhend/ Og hafa

eg

er þu nockra Samvitsku/ fæter hun nya Sorg med sier/ Ja/ soddast eina Sorg/ sem ad so lioot Synd/ sem Dryckiuskapa-ured er/ kast ad abla.

7. Hin Fimta Orsok er ad vera til ad stitta sier Dægur. Þesse Orsok (jafnvel þo hun sie eins Orietkvyks / so sem nockur af hinū fyrre) þa synest hun þo ad nockru Leite ad vera a moote Ydruleise/hvør Lostur ad virdest so Oþolande ad vera/ad þetta/so liootur Giørdningur sem þad er/ (eg meina Dryckiuskapurenn) synest ad vera betre / Enn þeir eru ecke marger sem kuna ad hafa þessa Orsok/ þvi þeir sitia opt ad Oldryckiu/ecke alleina nær þeir eckert hafa ad giøra/ helldur og forsooma þad þeim mest aliggur/ Og hverness sem þessu er vared/ þa er þad Orietkvyks Assokun / þvi þar er Eingenn sa/ ad hann ecke kune ad fa sier eitt hvad til ad giøra / Hafe hann eckert ad giøra fyrer siælfann sig / þa giekur hann eitthvad giørt ødrum til Gagns: Og hverness sem ollu þessu

er hættad / þa hefur fierhvør Madur
eina Saal/ og vilie hañ bera nockra Um-
hyggiu fyrer heñe/ þa hefur hañ ei þørf
fyrer ad kvarta um̃ / ad hañ hafe eckert
ad giøra / þar hañ hefur so margar
Hollósens Syndeꝛ ad deida / so margar
Tilhneigingar ad taka Vara á / so mar
ga Freistnr/ (á medal hverra Dryckiu-
skapurenn ecke er hin minsta) ad moot-
standa/ Guds Nꝺd ad uppvekia/ undañ-
farnar Synder ad græta . J Sañleika
kañ hañ alldrei ad vanta þäd hañ hafe
ad giøra/ þvi Tijma þarf til ad giøra
allt þetta/ Og a vorre Daúda-Stundu
munum vier fiñá / ad þessu er so hætt-
ad/ þvi þa villdum vier/ sem høfum eitt
øllum vorum Lijf-Døgum til Dægra-
Stittingar/ giefa allañ Heimeñ til/ ad
vier kyñium ad Endurkaupa þ̃ñ somu
Tijd / Og i Sañleika þess meira Tooni
sem oss giefst fra Veralldlegum Syslun
um / þess meire Tijd utheimter Gud til
þessarar Andlegrar Ydiu / þar fyrer
er Rꝺdlegt / ad vier villdum bruka þañ
Tijma

Tijma er oss Afgangs verdur Veralldlegum Systunum vorum til vors Salor Gagns/og ecke heñe til Skada og Spillingar so sem þeir giora/er eyda Tijdene med Dryckiuskap.

Til ad fordast Ohroodur.

8. Nin Stotta Orsok er þeir fara hier til/ er þesse/ Ad þeir vilie fordast þad/ sem Heimurenn kyñe ad brygsla þeim um/ ad þeir være Kargar og Sierlynder fram ar odru: En skule eg svara þar til/ þa vil eg fyrst spyria/ Hvad Illt kan þ ad giora mier? I Saññleika/ þ er ad jafna samañ vid hid allra minsta Angur/ sem Dryckiuskapurenn giorer oss/ Ja/ ef vier viliū trua Frelsaranū/ þa er þ Farsæld Matth. 5. v. 11. Sæler eru þier (seiger hañ) nær þeir Spotta z Ofsækia ydur/ z tala i giegn ydur alla Vondsku fyrer mijns Nafns Saker/ og St. Petur seig er oss/ 1. Pet. 4. Ef þier spottader verded fyrer Christi Nafns Saker/ þa eru þier Sæler. Og i Sañleika/ þa er þad ad vera spottadur fyrer Christi

Nafns Skulld ad lyda Brigle fyrer þad/ ad hlyda hans Bodordum. J Annan Maata / þa læ tum oss i Hug koma/ ad vier Openberlega i Skijnenne afneitudo um Neimenum/ skylldum vier þa bera so mikla Virdingu fyrer honum / ad vier fyrer soddan Apaskap skylldum steypa oss i alla þa Tijmanlega Olucku / sem madur er um talad/ Og hvad verra er/ J Guds Reide og Eylijfa Fordæmingu. Enn i þridia Maata/ ertu uggande um/ ad Einhver mune bregda þier um nockud / þvi giører þu þad þa/ sem hver eirn vijs Madur kynne ad brigsla þier um / hvers Doom þu ætter alleina nockurs ad virda? Og þad er Drycktuskapuren. Og ef þu villder hugga þig þar med a mooti þessu/ ad þu þeinker med þier/ ad þu jafnan hafer Medhalld af hinu Lakasta og Neimskasta Foolke / þa er þad allt eins og allar Villsola Manneskiur i Neimenum villdu i þvi sampickar vera ad kalla sialfar sig hina allra Vijsustu/ enn alla adra Galna/ hvar fyrer þeir munu

þo ei ad skꝍur Vitfyrringar vera/ og ei helldur hiner skꝍur Skynsamer : J Sÿo asta Manla / þa Hugleid hitt stranga Doom / sem Christur lætur ganga yfer þa sem skamast syn vegna hans/ Enn so giora aller þeir / sem vÿkia fra hans Bodordum/ þess vegna/ ad þeir Ottast/ ad þeim mune þar uñ brixlad verda/ Matth. 8. v. 38. Hver sem skamast syn fyrer Mig/og myñ Ord a medal þess arar Syndugu Hoordunar Kynslooðar / fyrer hañ mun og Mañsens Sonur skamast syn/ nær hañ kiemur i Dyrd syns Fødurs med Heilogum Einglum. Eingeñ er sa ad ei vilie þeckiur vera af Christo a þeim Deige / eñ hver sem ei kañast vid hñ hier (þad er ahærnger stad fastlega hans Bodordum i giegn ollum Aaustre og Offooknum Heimsins) hañ mun þa ad vÿsu fra honum utrekeñ verda/og hañ sem a þañ Hatt ætlast til ad hallda Virdingu sine / hiꝍ Fiolldá Aera Mafia / hañ visiur til þess / ad þetta hende hañ/ Eñ umfram allt ska/

þa

þá kynne ad vera/ad þeir jafnvel ei skyll-
du forsmaa þig vegna Sparsemi þinar/
kan ske þeir giøre þad / til ad fæla þig
fra hene/ Eñ være þeir a Hiarta Rañ
sakad / þa munde kañ ske siaast/ ad þeir
heidra og virda heimuglega Sparsama
Meñ/ og eingeñ verdur meir af þeim fors
agkadur/edur Bakvaskadur/eñ þeir sem
lifa i sama Ohoofe/og þeir/þvi hañ er
sialfur ei munde hugsa sig uñ ad giøra
sig druckeñ / hañ hæder þo ad þeim / er
hañ druckeñ sier.

Synd til ad Drecka.

9. Þar er eñ þa hin Siounda Or-
sok / er sierhver mætte þenkia ad være
allt Of-litels verd/sont er þad kuñugt/
ad hun fær Yferhond hia mørgum: þad
er alleina Syndeñ til ad drecka ; Eñ
vid þañ sem so er hattad/ Jæta eg/ ad
ecke er Ómaks verdt margt ad tala / þvi
þad syneft/ad heñum eckert gagna mic-
ge af þvi sem til hañs talad verdur / er
so langt er mfram komeñ i Heimskuñe :

Þo mꜳ eg segia soddan Mannskiu / ad af øllum hans Aᴜyrdingum mætte han hellst kannast vid þessa / fyrer þvi / ad søkum þess þetta er soddan ein Orsøk / sem eingenn vill vidganga / þa fordæmer han sialfann sig / Ja / Þar ad auke alla sijna Dryckiu Brædur / þvi ad þeir Neita þvi / Ja / Skammast sijn ad medkenna / ad þeir giøre þad af Lyst til ad drecka / þad er eitt augliooßt Merke til þess / ad þeir kannast vid / ad þad er eitt andstiggelegur Slutur. Og ef Esau nefnest Vanhelgur / Ebr. 12. v. 16. af þvi / ad han burt gaf sinn Frumgietningar Riett / fyrer eirn Riett Matar / og þad þo nær Hungred þvingade han þar til / Hveriu Nafne skulum vier nefna han / er selur Heilsu sijna / sijna Skynseme / sinn Gud / og sijna Sal fyrer eina Olværd / og allra hellst nær eingenn Naud rekur epter honum / og han hefur allareidu meir enn han kann ad þola ? Jeg vil ei fleira tala til soddan Manna / Alleina vil eg vara alla þa sem arftrann fara i

þessare

þessare Synd/ vegna einhverra af þeim Orsökum/ er eg fyrst um talade/ ad ein lytel Stund fær komed þeim til þessa / er þeir medkiefta þo Sköm ad vera/ þar Meñ slaa Daglega / ad þeir sem i fyrstu-unñe eru fyrer Selskapar Skulld teigder til Dryckiuskapar / þeir hallda alleina afram i Syndeñe af Syrndeñe til ad drecka.

Ad giöra Kaupmañskap.

10. Eina Orsök giet eg eñ nu allteina funded / þad er ad læta sier samañ koma / og bynda Enda a Kaupskap / Meñ seigia ad þad sie Naudsynlegt ad drecka til ad Kaupslaga vid siñ Nauunga/ þar Meñ kuñe best ad fullgiöra Kauped med slyku : Eñ þad er eñ þa verra/ helldur eñ allt añad/ þvi hiñ rietle Tilgangur er ei nema til ad svijkia / og a Tælar ad draga adra : Vier meinum nær Meñ eru drucknir / ad vier kuñum þa þess helldur ad pretta þa / Eñ þad er ad bæta Prettvijsseñar og Agyrndarenñar Synd ofañ a Dryckiuskapeñ / og

er þad vilasilegt/ad þetta er vor Mein-
ing/ þvi ef vier alleina lgkum til þess ad
fullgiøra Kaupskapeñ / mundum vier
helldur tala vid Meñ nær þeir være
Heilvita/ Fyrer þvi kañ þad ei áñad ad
vera/ eñ ad vier leitum epter vorum A-
bata/er vier vilium Kaupslaga vid Meñ/
nær þeir vegna Drykiuskapar eru ecke
med siálfum sier / og verdur þo hier af
opklega ei miñe Fávitska/eñ Synd/þvi
þad skiedur tyft/ ad so sem dreckur med
ødrum / til ad tæla hañ/ sa verdur fyrst
druckeñ / og giefur so hinum þad sama
Tækefære til ad sogkia sig / er hañ æ-
fette sier ad sogkia hañ med/Og so læn-
gt er fra þvi ad þesse Orsøk kuñe Af-
søkun ad heita/ ad hun giører Syndena
eñ þa miklu stærre : Þvi ef vier fyrer
einga Skulld meigum Ohoflega drecka/
þa mæ þad miklu sydur skie/til þess ad
sogkia og pretta siñ Brødur.

Hverneñ þesse Synd stijgur
upp/ so sem Treppu-Gang.

11\. Eg hygg ad eg Allareidu haf

audsyñ:/

audsḱint/hvørsu Driettolþar ad sieu þær Afbataner / sem Mest Almeñelega bruka til ad affaka þeßa Synd. Fram̃vęrges skal eg seigia ydur/ad þad ecke all eina er Ofdryckia / nær Madur hverke giefur stadeb nie geinged/hvad og er Ein stoor Synd/helldur og soddañ eñ Dryck tuskapur / sem ad spiller Skynsemeñe / Añadhvert med þvi ad dersa hana / so ad Madur ecke er hæfur til neitt ad giøra/edur og ad giøra Meñ Sialfsa/ so ad Meñ i frame hafe Fyfleleg z hlæ=leg Lǽte / ellegar og hvad verra er / ad hañ hvetur Mañ til Ærsla / og Galeñskapar/ þetta og hvad añad sem giører nockra Umbreiting hiaa Mañenum / maa Reiknast med þessare Synd. Jaa/ þad er Synd ad drecka meir eñ Nattur=añ med þarf/Jafnvel þott Meñeñ sie so sterkur / ad þad einga Umbreiting giøre a Mañenum: Og þar fyrer/ þeir sem ei verda druckner giørder/og þo kuña ad eyda heilum Døgum/ edur mikllum Part te þar af til ad drecka / þeir eru so lan=

gt fra ad vera Saklauser/ ad þar Hrocpar eñ þa stærra Vei yfer þeim/ so sem seiger Esa. 5. v. 22. Vei þeim sem eru sterker til ad drecka/ þvi jafnvel þott ad soddañ eirn eingu tape af Vitsmunum sijnum/ þa mun þad þo eingeñ Afsøkun verda fyrer hañ / þvi hañ hefur giørt hid sama/ So sem hiñ/ sem skamarlega ast druckeñ er / sem er ad hañ hefur fyllt sig.

Þeirra Straff/sem ad eru sterker til ad drecka.

12. J Sañleika þa er þesse Sekt stærre / J Fyrstu þess vegna / ad þad sem Gud hefur skapad oss til Gagns/ og Endurnæringar verdur med þessū Hætte misbrukad/ og Onaudsynlega/ so ad nær þad drucked verdur frañ yfer þañ Mata til hvors oss var þad giefed / og satt ad seigia/ þa er þar eckert af þessum skopudu Hlutum / sem vier nioofum / er vier ecke a sijnum Tijma eigum ad standa Reikning af / ad vier høfum misbrukad þad/ og hañ sem leingst dreckur / verdur

mest sekur / hier fyrer / Enn i ødru Lage. Þa spillum vier þui / sem miklu er dyr- mætara / pad er su Tijd / er Gud hefur gefed oss / til ad verka vora Sælluhialp / hvad oss verda mun strangur Reiknings skapur / þui ætte hvør hinn minste Tijm- ans Punctur ad brukast med stærstu Kostgæfne til þess ad lifa vel. Enn nær vier þannveg brukum Tijdena til Ofdryck iu / þa sækium vier riett epter þui / sem þar er þverf a mote / Ja / øskum oss siælfer Fordæmingu. Auk þess / ad fyr- er utan þad / ad hann sem med sodda Natte fyller siælfann sig / jafnvel þott ei verde hann siælfur druckenn / þa er hann þo sekur i þeim Dryckiuskap / sem allur Selskapurenn fellur i / þar hann med sijnu Dæme uppþvetur alla þa / til ad drecka / sierdeiles ef hann er Mal-mekande / Enn sie hann einn af þeim / Hvers Selskap ad hiner elska / þa er hann þeim ad vijsu ein Snara / þui þa vilia þeir helldur dreckast / enn ad missa hann. Enn nu er þar ein stærre Synd / sem ad marger af

þeim sem sterker eru til ad drecka / eru seker i/ ad þeir setia sig til ad giora adra druckna/ telia sier þad til Gi sides og fyrer mikeñ Sigur / ad sia adra fallna fyrer sier/ Þetta er hrædeleat Gudlœsie/ med, Þvi giorum vier oss ad Andskotans Erends Rekum / leggium allt Kapp a ad steypa vorum Fatækum Brædrum i Eilyfa Vesollo / og erum Orsok til þess / ad þeir falle i so andstyggelegañ Glæp/ og man þvi þetta Reiknast ad vera hin hærsta Trappa/ er þesse Oðygd/ Dryckiuskapureñ kañ ad stiga uppa/ epter þvi / ad vier færum adra i Olucku / auk þess / ad siælfer vier med Ohoofenu Syndgum/ og þott ad Veralldeñ ecke hallde þad/ nema fyrer Gaman/ og Skiemtan/ ad giora adra druckna/ so vier kuñum ad hafa Gaman af þeirra undarlegu Latæde/ þa mun þo þad Gaman illast Enda hafa / þar Gud berlega hootar þessare Synd med Bolvan / Hab. 3. v. 15. Vei þeim sem ad skeinker i fyrer sinn Nauunga/ og ber sijna Flosku

skulu framm til ad giøra hann druckenn / so ad þu kunner ad sia hans Blygdan / og er soddann Skemtan dyrkeypt / sem hef-ur soddann Bølvan i Halanum.

Hvad mykel Olucka ad kome af þessare Synd.

13. Nu hefe eg yferfared allar þær Orsaker / sem kunnu ad leida oss til þess-arar Syndar / so og hennar Mismun / og þad med mørgum Ordum / þar þesse Synd hefur feinged soddann Yferhond hia oss. Ecker Stand / Alldur / og valla Kyn er fritt þar fyrer / Gude til storrar Vanvirdu / Christendoomenum til Skammar / og siálfum oss til Glotun-ar / Salunne til Fordæmingar i hinu Epterkomanda / z til vorrar Velgeingn-is / og Farsælldar-Spillers i þessu Lyfe / þvi ad eingenn Synd giører oss so mikenn Skada a vorre Skynseme / Heilbrygde / Mannorde / Gotse og Penningum / so sem þesse / og vær høfum fulla Orsøk til ad ætla ad þesse sie ein af þeim Hroopande Syndum / sem ad so leinge hefur vered

 þessa

þessa Lands Byrde/og hefur fært þessa marga straungu Dooma ofan af Himnenum/under hverium ad vier styniam.

Hvar byrer Madur eige ad lata af þessare Synd.

14. Þar fyrer/ Christeń Lesare/ Lat þig umbidia/ Ja / neida þig / ad þu fyrer alla þa Elsku / er þier byriade m Guds Tru ad hafa/og þynum Christendoome (þad er / ad þu ert og nefnest Christen) fyrer Christelegrar Kyrkiu/ og Fødur-Landsens Velgeingne/ hverra Limur þu ert/ Ja/ fyrer þa Elsku / er þu siälfur hefur a þyńe eigeń Eylifane̅legre Velferd / ad þu alvarlega þeinker epter þvi / sem sagt er / og dæmer um hvert þat er hin minsta Vellyst / edur Velþocknan i þessare Synd/ hvar fyrer ad þu skyllder sleppa hier i alla þa Olucku/ er hun med sier fører: Og er viss um / ad eingeń Radsvinur Madur mune þeinkia/ ad þad sie/ og sie þad ecke / þa skameste syn hver Giñ/ ad vera leingur soddań eiń Dare/sem ad skule giora

so

so Tiarlegast Kaupmañsskap / helldur uppbyria a þessare somu Stundu ad taka fyrer sig eitt stodugast Asetning/ ad hañ alldrei meir skule fiñast sekur i sodd oñ Svijna Slæp/ hverfu opt sem hañ til Forna hefur falled þar i: Koppkosta i Guds Otta ad lifa sparlega/ og muntu ecke einasta finna ad þu hafer skipt um̃ til Betrunar/ helldur og mused þad sem þier lijkar miklu betur/ þvieingeñ er sa/ er hvertveggia reynt hefur/ hvers Hiarta ei, mune seigia honum / ad sie nijklu meire Vellyst og Munadur i Hoofseme og Sparneytne / helldur eñ allur hañs Dryckiuskapur hefur nockurn Tijma fyrer ad afla honum.

Ad þad sie Torvellt ad leggia þeñañ Vana af.

15. Hin Fyrsta Torvelldne er / ad lata af þessum Vana/ hver ed ad nockru Leite kiemur af siaalfum oss/ og af odrum ad nockru. Hvad oss siaalfum vidkiemur/ þa er þad bægt med Tveñu Moote/ Fyrst nær vier af ssyfellðre Dryckiu /

hofum so vaned oft til Þorstans/ ad vor Lykame skneft hafa þess Þorf / og hier til ut heimtest alleina ein lijtel Þoleñmæde/til ad yfervinña þad. Nallt þier alleina þat fra nockra Daga/ og mun þad verda þier hægra/ þvi þesse Torvelldne kiemur af einum Vana/ þegar sa Vane er brotenn / þa hefur þu nad þijnum Asetninge. Þu villt svara / ad þad er nærsta Torvellt ad giøra/ þeink þo/ ad hefder þu eitt Siukdoom / af hverium þu Endelega deya munder / ef þu ecke nockra Stund hiellder þier fra Ofdryckiu/ þa munder þu ad vijsu vera an hefñar/helldur eñ ad þu deya skyllder. Eñ ef þu þad ecke villder / þa ert þu sodde añ Eiñ Sauvise Gickur / ad þad er Forgiefens ad telia þier Tru hier um : Eñ viliet þu helldur an hefñar vera eñ deya / þa hugleid hversu Oriett þad er/ ad þu skyllder ei vilia giøra þetta sama vegna þessarar Orsakar: Þad ma reiknast ad vera daudlegur Siukdoomur ad fylla sig Jafnlega/ hvad

Lykameñ

Lykameñ optlega miñ fiña/ Eñ Endelega mun pad verda Salufit ad Siukdoom/ þar fyrer er þad Heimsk ulegt/ad þesse Torvelldne skyllde giøra þier nockra Hindran i siffu/ hvørra þu giarnañ villder yfervifa / þar Naskeñ er so langtum mine / sem er Lykamans Siukdoomur. Set þier þess vegna Stadfastlega fyrer / ad þola litla Ohægd nockra Stund / þar til ad þesse fyrsta Torvelldne er yfervnñeñ/þvi nær þu hefur þvingad þig litla Stund / mun þad verda hægt fyrer þig sydañ.

Þeir hafa eckert ad ſtitta ſier Dægur med.

16. Hin osiur Ohægdeñ er/hvørneñ þu att ad stitta Tijdena / hvørra þeir valla kuña riett ad bruka/sem hafa giort Dryckiuskapeñ so sem ad Malltiu og Handverke. Eñ med þvi ad eg nefne þessa Ohægd / þa verdur oss synt/ hvad vier eigum ad giøra þar vid / Tak þier eitt edur añad til ad starfa / hvert (so sem eg hefe adur sagt) er hellt ad

fisia af sierhverium/ i hvertu hellst Stande/ sem hañ er/ z hellst heim/ fyrer hvørta eg skrifa þessa Einfalloa Underviseuñ/ þa kañ i Sañleika alldrei ad vanta eitthvad ad giøra/ epter þvi ad þeim/ er opt ast so hættad/ ad þeir þurfa ad erfida fyrer Næringu sinie/ Vil þvi alleina giefa þeim þessa Aminning / ad þeir sieu Kostgiæfner i sijnu Verke / og bruke þa Astundan þar i / sem þeim ber/ og muni þeir hafa lyted Omak fyrer ad leita epter med hveriu Moote þeir skule bruka Tijdena.

Þegar adrer vilia yfertala oss hier til.

17. Þar finst eñ nu ein añarslags Ohægd/ sem eg sagde ad kæme fra ødrum/ og þad er/ nær þeir añadhvørt vilia yfertala edur ganga oss þar til. Ad sønu syneft / ad þa þesser þijner gømlu Selskaps Brædur sia / ad þu tekur til ad ofergiefa þa/ mune þeir leitast vid / ad færa þig aptur til þijns gamla Lifnadar/ mune segia uñ þig / ad þu sierl

Sierlyndur / og Afundeñ i þvi / ad þu yfergiefur þijna gomlu Vine/villia feiga uñ þig/ ad þu Dærlegur sierk/ad þu so afneitar ollum Glaum/og Gledskap/ i hvertum ad lifa þijner Selskaps Brædur/ er so kallast / og verdet þu ecke af þessu sigradur / þa munu þeir mæda þig med Verallđar Adkaste / og sia til ad þeir þañ Veg fæe dreiged þig fra Sparsemeñe

Hverneñ Madur skule þessum Freistingum mootstanda.

18. Mateñ til ad yfervinña þessar Freistingar er sa/ ad sia þær fyrer ad ur. Þar fyrer/ nær þu fyrst tekur til ad lifa Sparsamlega / mættu buast vid ad þier mune mæta þessar (Ja/kañske margar adrar) Freistingar/og uppa þad þu kuñer riett ad dæma uñ / hvert þær eru þess verdar/ad þær kuñe ad yfertala þig/þa Nugleid þar til Forna/og huxa epter / hvert hin falska Vinatta / er Meñ Jñbyrdes vidhallda med Dryckiu skapnum/sie þess verd/ad jafna hefie sam

an vid þan Kiella og Eilyfa Guds Vinskap er Men tapa hier med /

Ad bera saman Skadan og Abatan.

Og hvert ad hin Daarlega og Forgeingelega Glede/kan ad vegä nockud a mooti þeirre Glede/sem ein good Samvitska hefur / edur moote þeim stoora og Oukseigianlega Fognude / sem Himnarijke giefur þier hier epter. Og ad Sijdustu þa Hugleid / hvort ad þad sem hin Gudlause kune ad brixla þier um/ hvert su Mynkun/er þu hefur af Verölldenne/ er so hrædeleg / so sem þad þijn Eigen Samvitska bregdur þier um/ og su Eylyfa Smaan og Svyvirding/er þeir munu hreppa / Er lifa afram i þessare Synd. Hugleid allt þetta / seige eg / og þarft þu ecke ad taka Helgedoomsens Vog hier til/ helldur bruka Metaskaler þinar eigen Skynseme/og muntu i San leik a finna/ad þær Rokssemder/sem randa þier til Sparseme / vega miklu meir en hinar. Nær þu hefur nu soleides a-

lyktad

lykiad þetta med sialfum þier / þa tak þier fyrer eitt sfodugañ Asetning/og nær ed Einhver af þessum Freistingum so mæter þier/þa lat þier i Hug koma/ad þu hefur þar aduur Hugleidt/ þu veitst grant/ hvers þar eru verdar/og ad þar eru Lietkvægur Hlutur/him þvi sem þu i burtu fær/ halt þvi fastlega æfram i þijnum Asetninge/ og lat hædelega þar um / ad nockur skule draga þig til þess- arar Syndar.

Ad mooistanda Freistingunne i Fyrstune.

12. Ett um allt fram/ mætt þu vera viss um ad þu burt kaster þeim str, ax sem þu finur þar him þier/ og siar til ad þu ecke i hinu allra minsta verder lockadur af þeim / þvi ef þar Einusinne fær him þier Yfer-Hönd/þa ertu i Sam leika Tapadur / og su Synd mun smæ, samañ fæ Vallo yfer þier. Med sodd ast Hæltte siaum vier marga / sem hafa jatad / ad þeir alldeiles hafe æsett sier

ad lifa Noofſamlega / eñ fyrer þvi / ad þa hefur vankad þetta / þa hafa þeir vogad ſier / til ad ganga Eitt Sitt i Selſkap med þeirra Samlags-Brædrum / og hafa orded þa fyrſt yferkalader til ad drecka Eitt Bikar epter Aſtaſt / allt til þeſſ þeir hafa feinged þeirra Skierf / ſo vel ſem eirn af hinum / og med ſoddañ Nætte drucked fra ſier allañ ſiñ Sparſemes Aſetning / i þeſſu Dryckiu-Floode. Þar fyrer / hver ſem af Alvoru vill læka af þeſſare Synd / hañ ma ſia til / ad hañ vareſt hina Fyrſtu Orſøk / og Vpptøkeñ / Nvar fyrer beſt var / ad þu openberlega jatader / og vidgeinger þynum Aſetninge / ad þu þeſſ helldur kyſter ad vera frij fra / ad nockur neydde þig. Eñ ſyneſt / ad þu hafer Mijnkun af ad jata þar / edur þu ſkammeſt þijn þeſſ / þa munu þeir ſtrax fara ſier þeſſa Bygdan i Nyt / og koma þier til ad riufa þijn Neit.

Pad mun ad Viſſu duga / nær Madur a motſtendur Freiſtneñe i Fyrſtu.

20. Sa ſein med ſoddañ Nætte tek-

ur sier Bara i Fyrstuñe/ hañ mæ i Sañ leika vera þess Fullöruggur/ ad hñ alldrei skal falla i þessa Synd / það er eins og það utarska af Aergyrdinguñe uñ þa Borg / sem er uñsetteñ / so leinge Meñ fæ heñe halldeð/ þa er það eingeñ Nauðske/ Eñ verde hun broteñ/ þa mun sialf Borgeñ ei leinge standast vid / Þess vegna æ Raad hins Vijsa vel hier vid / Eccl: 19. v. 1. Sa sem lyteñ Hlut einke es vyrder / hañ mun smæsamañ falla / Eñ sokum þess/ ad nema DRottenñ bygge Borgena / þa vaka Vokumeñerner Forgiefens / so sem David seiger Ps. 122. v. 1. Þa mætttu ei gleyma ad biðia Gud af Alvöru/til þess ad þu fæer vel fekeð Bara a sialfum þier / ad hañ eirneñ vilie vaka yfer þier/og styrkia þig med Krapte sijns Anda / ad þu fæer i mootstadeð öllum Freistingum.

Hversu kröptug ad sieu þesse Medöl / ef þau ecke hindrast af Elskuñe til Syndareñar.

21. Ef þu nu af truföstu Hiarta

 brukar

brukar þesse Medøl / þa er þar eingeñ Efe a / ad þu munt yfervinna þessa Synd / hvørsu leinge sem þu jafnvel hefur hallded þessum Vana. Fyrer þvi kantu alldrei ad afsaka þig / ad þad sie Omøgulegt ad sigra hana / so leinge sem hun rædur fyrer þier / Dæm helldur Ofru þijns eigeñ Hiarta / sem ad hefur so Jafnadarlega Elsku a þessare Synd / Ad þu alldrei af Alvøru tekur þier fyrer ad bruka þesse Medøl / hvar med þu kyñer ad fa hana yferuñed..

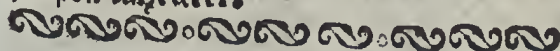
Su Elska velldur þvi / ad þu ecke villt giøra þier i Lund / ad hun sie Skadleg.

22. Kañ skie ad søkum þess / ad þesse Synd / er so Almeñ / og fyrer þvi / ad þu so Jdugleg̃a hefur vaneſt heñe / þa hafer þu giort hana þier so kiæra / og so Þægelega / ad þu Traudlega þeinker neitt Jllt hier um / og ad þu gieter ecke giort þier i Lund / ad eitt Ruff kuñe ad giøra þier nockurn Skada / Talar þu giarnast Fridsamlega til sialfs þijns / og

og meinar ad hun afadhvört eingesi Sonp sie / edur og ad mesta Koste ei nekia Beikleike nockur/ sem ei fœe uisskuf ad hier ur Nimnarike. Eñ drag ei sialf afi hig a Tœlar / hvi eins vel mattu seigia ad þar sie ei Nimnarike til/ so sem ad seigia ad Ofdryck ikasi ecke sneide þig hvi / Eg er fullviss um/ad hun sama N-Nikning sem seiger oss / ad þar sie eiñ Akur Farsælldar Stadur : Nun seiger oss i sama maata / ad Dryckiu-Rutarar sieu ecke i þeirra Tölu / sem þad erfa skulu/ 1. Cor. 6. v. 10. Og aptur Gal. 5. v. 21. Hvar Dryckiuskapur er reiknadur medal þeirra Holldsens Verka/ ad þeir sem giora þvilijka Hlute / skule ecke erfa Guds Rijke. Og i Sañleika/ þo ei hefdum vier þesse Ber-Yrde Ritningarenar fyrer oss/ þa kynne þo vor Skynseme ad seigia oss þad sama / ad þetta er eitt Oendañlega Heilagur og hreinn Stadur/so ad þetta Holld og Blood kan ecke ad erfa þad / þar til þad verdur Iklært Oforgeingelegleikanum / So sem

Postulen seiger oss/ 1. Cor. 15. v. 53.
Og ef ad vier/ so sem Manneskiur allei-
na/erum allt of Ohreiner og Ohenlug-
er þar til/ hversu miklu framar munum
vier vera / nær vier hofum giort sialfa
oss ad Svijnum/ sem ad eru hin saurug-
ustu medal Kvikendanna / vier erum þa
riett buner til þess / ad Diøfullen fine
sier Herberge i oss / eins og i Nioudene /
Marc. 5. v. 13. Og þad ecke einasta
Ein edur Tveir/ helldur heill Flockur/
og stoor Fiollde þeirra / og vier siaum
Dagleg Dæme til þess / þvi þad er Al-
ment/hvar þesse Synd Dryckiuskapur-
en rædur fyrer eirne Manneskiu/ þa verd
ur hun / so sem nockurskonar Herberge
margra anara Synda/ þar eitt Kuusa
ecke alleina kiemur Mannenum til ad gio
ra somu Synd aptur/ helldur og til ana-
ara fleire/til Hollðsens Lystar og Syrnd
ar/ til Ædes og Galenskapar/allar Kvik
enda Synder hafa þa Taumen feinged/
og med soddan moote færer Ein Mann-
eskia sig i þa straunguslu Bolvun / sem
David

David kañ nocturn Tijma ad ſpaa Ein-um/ Pſalm. 109. v. 28. Semer/ ad falla fraa eitte Synd i adra; Og kutte nu ecke allt þetta ad duga til þeſſ ad hiaalpa þier fraa þeſſum Ofdryckiu Stukdoomel þa vellt þier alla jafna i Spſuñe/hallt aa-fram i þeſſu Skammarlega/og Smaanar-lega Kviſkenda Raadlage/þar til Heloijk-es Elldur vekur þig / og þa muntu med Eymdarfullre Reynſlu þreifa aa þvi / ſem þu ecke nu villt trua/ad Ender ſliik-ra Hluta er Daudeñ / Rom. 6. v. 21. Gud i Dendaſilegre Myſkun ſliie upp-vekie allra þeirra Hiortu / ſem lifa i þeſſare Synd/ ad þeir i Tijma meige ſo af hette laata/ad þeir meige umflija Ept-erkomande Reide. Og er þetta ſu Oñ-ur Grein um Hooffemena / er Dryckiu-ſkapeñ aahrærer.

IX. Capitule.

A Þeim Wijnn

DA SUNNUDEGIGE.

Hoopseme a Svefne : Kaun Mante/ etc. Hvilijkan Skada Letenn bærer med sier/ um skiem tan/ og hvad Madur har i vartast skule / Um Klæda Drægt. Svefn.

1. Nifi Pridie Parfur Noossem. enar/er Svefnenum vidvgkiande/ Og an Skamfuren a Svefnenum ad mælast i sama Mata epter peirre Orsok / sem hafi er af Gude skyckadur til/ sem er/ til ad vidhallda/ og endurnæra veika Lykame vora/ hverium so er hattad / ad jduglegt Erfide slijtur peim ut/ og pralkar pa/ og er so Svefnen so sem neckurs konar Lækning vid pessare Preytingu / og vidrietter pessan Veikleika / so ad vier kunum ad hafa Krapta til/ad giora vora Christendooms Skylldu/og pau Verk/ er vort Kall og Embætte heimter.

er af oss. Svefnen er giefen oss til þess/ ad vier vera skulum þess Duglegre / og ecke Ydiulauser. Eins og vier skulum vor Beinu Dyr hwyla sig/ecke þessvegna/ ad oss þocknest/ ad þau vite eckert/ helldur til þess/ ad þau giøra oss þess meira Gagn sijdan.

Hvad Mætanum i Svefnenum vidvykur.

2. Af þessu er audsært / hvad ad sie mætulegur Svefn/sem er sæ/er giører oss hressare og hæfelegre til vorrar Ydiu / og til þess er mætulegur Svefn bestur. Þad verdur ecke so greinglega sagt/ hvad margar Stunder ad mætulegt sie ad sofa / þvi þad er eins med Svefnen/og med Matenn/ad sumer þurfa meira enn sumer : Sierhvers Mans Raun og Vitund mun kiena honum þvilijkt/ Enn sinne han til/ ad han dæme þa riett / og ecke taka Letena til Rads med sier/ þvi sa er þad giører / mun alltyd seigia med hønum Hrygllerraka/Prov. 24. v. 33. Eg vil enn nu sofa Stundarr-

korn / og eñ nu dokka litla Stund / og leggia Hendurnar nockra Stund saman / ad eg hvijle mig / Helldur hvijler hñ sig so leinge / sem ad sambydur þeirre Orsok / sem adur er um̃ talad.

Hvad margar Synder / ad þesse eina Synd fører med sier.

3. Sa sem ecke þaneñ skamlar Svefn-Tijman / kañ ad falla i adskilianlegar Synder / sem ad þesse Almeñelega Synd / Leteñ / fører med sier / so sem i Fyrstu / ad hañ spiller Tijdeñe / þvi dyrmæta Punde / sem Gud hefur hønum i Hendur feinged / til ad avaxast af / og sa sem eider heñe med Svefne / giører allt eins / og hañ sem um̃giefur i Evangelio / Matth. 25. v. 18. Hver ed groof þad i Jørdu / er hañ atte ad Kaupslaga þar med / og þier vilked hvada Doomur / ad gieck yfer þeña Onytta Þioon / v. 30. Kasted hønum i hin ytstu Myrkur; Sa sem ad leggur sig i Svefnsens Myrkur hier / hañ skal syvdañ lifa i Myrkre an Svefns / Ja / med Oope / og Taña-Gnystran.

J Añañ

J Añañ Máta giorer hañ Lijkama sijn um Orieft. Of mykell Svefn Orsakar Siukdoom / og verkar fula og vonda Vessa i Lijkamanum/hvad Dagleg Reyn sla kiener oss. J þridia Máta gior er hañ somuleides Orieft Saalune / ecke alleinasta þess vegna/ad hañ raner hana þeirre þioonustu / er hun á ad hafa af Lijkamanum / hellдur og hins annars/ ad siaalf hun verdur Dauf og Dofeñ/ Onijt og Ohæf til þess / er Gud gaf oss hana til/ Og fyrer alla þessa vonda Forstødu maa hin Auma Saal a sijnum Tijma Reikningesskap giora. Jaa/ J Fiorda Máta/hañ forsmaaer og spottar siaalfañ Gud / i þvi ad hañ hindrar þañ Asetning/er hañ i Skøpuneñe tilætlade/ sem var ad þioona sier med Kostgiæfne og Nyidne / Eñ sa er eyder Lijfe sijnu med Svefne/ hañ breiter þvert a moote þessu/ og nær Gud seiger/ Madureñ er skapkur til Erfides/þa sijner hañ i Lifnadenum þad sem þvi er riett Gagnstætt/ sem er/ ad Mañeskiañ sie fædd til

ad

ad hogglast. Vara þig þess vegna fyrer Ofmiklum Svefne/ þar þu med þessare Einu Synd giörer þig sekañ i so morgum.

Aññad Ogagn sem kiemur af Ofmiklum Svefne.

4. Eñ auk þessa/ad þesse Synd er so stoor/ þa er hun og skadsamleg a Aññañ Haatt/hun eider þynu Gotse/og Formegan / hvers vegna hiñ Hogglidrake mun alldrei þryfast / epter þvi sem hiñ Vyse seiger/ Proverb. 23. v. 21. Svefnugur Madur hlytur ad bera Tötur / þad er / hiñ Lata mun vanta þad hañ klæde sig med epter Þörfum. Ja / hvad meira er/þad giefur varla sagt ord, ed um hiñ Svefnuga/ad hañ life. Vier vitum ad Svefneñ er Daudans Brooder / og sa er ofmiked tæker hañ / hvad giörer hañ aññad eñ ad deyia fyrer Tymañ ? Ef Meñ nu hallda þad fyrer eina Bölvan/ad deya fyrer Tymañ/ þa maa hañ vera hiñ meste Daare / sem kys sier þad med Lefsñe / fyrer hvöriu vier aller

Ortumst

Otkunst af Guds Nende.

Hoofseme i Skiemtan.

5. Nñ Fiorde Nlutur/er vier eigum i Hoofe ad bruka / er Skiemtaneñ / hvor á stundũ er Naudsynleg / bæde fyrer Lykamañ og Sælena / þvi hvørugt af þeim giefur þolad jafnadarlega Mædu / nema Madur a stundum take sier nockra Endurnæring/ Þar fyrer er Mañ enum þad Leifelegt: Eñ só/ad Madur giøre þad i leifelegañ Mata / þa eigũ Meñ ad giæta ad þessum eptirfylgiande Atrikum.

Hvad Madur eige ad vakta sig fyrer i þessu.

6. Fyrst eigum vier ad sia til / ad þetta verde giørt med leifelegu Moote/ og a þañ Hatt / ad einges Synd fylge þar med / Vier meigum alldrei skiemta oss med soddañ Hætte/ ad Gud verde Ovyrdtur/edur vorum Naunga sie Oriettur gior/ so sem þeir ed hafa Gaman af Ogudlegre z Skamarlegre Balmalge-

J

J Atiaꝛi Mæta eigum vier ad bruka þvilijkt i Hoofe/ hvar fyrer vier skulum vera fyrst visser um/ ad vier ecke kostum ofmikelle Tyd þar til / helldur latum oss i Hug koma / ad Orsøken ma alleina ad vera su / ad giora oss Næfelegre til vorra Embættes Syslana / og ecke ad þetta skule vera vort Embætte. J Þridia Mæta eigum vier ecke ad vera allt ofmiøg giefner fyrer slijku/ þvi bæde vill þad verda oss ad Snøru / ef vier brukum þad Offtlijtt/ So og hindrar þad oss/fra þvi sem oss meire Magt alliggur/ og vier høfum meire Þørf a. Þessu er eins hattad / og fyrer Skola-Bornunum/ ad nær þeim er Orlof giefed um eirn Tyma/fa þau sier ecke Gied til ad hverfa aptur til Bookarenar. J Sydasta Mæta skulum vier eingan annan Afetning hafa i Skiemtan vorre / en þan sem Riettvijs er / sem er mæfuleg Nreising.

Dleiþelegar Orsaker til ad stietta sier Dægur med.

7. So sem i Fyrstu / vær eigum eı̈ ad bruka neina Skiemtan/ alleina til ad stitta Tijdena med/ þvi vier æklum helld ur ad kosta Kapps um ad Endurkaupa hana/ en ad eida hene/ og nær vier hugleidum hversu stoort Verk þad er / sem vier høfum hier ad giøra/sem er/ad vier kynnum ad vera visser um vora Sælu-hialp og Blvalningu/og vora Himneska Arfleifd hier epter/og so hversu ovisser vier erum/ hvad lsangur Tijme oss mune þar til giefast/ þa er audsært/ ad Tijm en er þad / er vier um alla Nluke fram eigum ad kostgiæfa ad færa oss i Nyt. J Sasnleika / vier þurfum þess vegna ecke ad leita miøg so epter med hveriu Moote vier skulum eida hønum / þar han flijgur so hastarlega i burt/og er so Omøgulegt aptur ad faa : Hugleide þeir ed eida Tijmanum Dag og Noott til ad Spila og Tebla / og til añarar Þarflausrar Dægra-Stitt ingar/hvert þeir kune ad seigia/ad þeir nocrra Siñe bruke eiñ Fioordung Stundar af þeirre

Tijd-

Tijd/ til þess/ sem þeirra Lijfe mest æ-
liggur / og fyrer hvert þeim var Tijden
giefen / og Jhuge so hvada Ghmdar
Reikningsskapur þ er/sem þeir ætla sier
ad giora/nær ad Sijdustu verdur heimt-
ur af þeim Reikningur/af þeim dijrmæ-
ta Tijmans Skatte. J Annan Mæ-
ta a Fe-Spijne alldeiles ad vera utelok-
ud fra vorre Skiemtan: Ef vier leikum
eitt Tabl / þa lætum þad vera alleina
til ad skiemta oss med/og ecke til ad vinna
Penniga/ Spila þvi alldrei um þad sem
mikid er/þvi þar af er þier Trosfalldt i
Hæske buen/ þad Eina er Agyrnen/og
Lyst til ad vinna/hid Annad er Bræd-
og Reide / ef þad kann ad henda sig / ad
þu taper / Enn hvortveggia þetta vill
abla þier fleire Synda auk þessa. Þa
mun Fe-Syknen locka þig / til ad hafa
rængt vid i Tablenu / enn Reiden til ad
sverja/so sem Dagleg Reinsla kiener oss
allt ofmiog. Finner þu / ad þu siert
hneigdur til annars hvers þessa i Tab-
le / þa skalltu annadhvert bruka Gitt-
hvert

hvort Raad til / ad giora þig Traustan mooti þvi / eda þu maatt aldeiles ecke tebla/ Þviad jafnvel þott soddan Leik/ ur/nær han er i Noofe brukadur/sie eing en Oleifelegur Nlutur/samt verdur han Tækefære til ad syndga/og er þvi þa so hættad med þig/ad þu maatt ecke voga þar uppa / þvi sie so/ ad ef vort Auga edur Hond hneixlar oss / (þad er verdur oss ad Snøru) þa skulum vier helldur missa þad / helldur en þau kome oss til ad Syndga/ hvad miklu helldur meigum vier þa aan vera þssarar Oþørfu Skiem tunar/helldur en eiga þad under/ ad vier kynnum ad styggia Gud. Nver sem ad med soddan Nætte spilar / han setur Saalu sijna under Tabled / hvar ad er allt of dijrmæt til þess/ ad setia i Ved/ og þar ad auke misser hñ alla þa Skiem tan / og Nressing er han ætlade sier af þessu/ og i Stadenn þess ablar sier meire Mædu / helldur en hin var / er han ætlar ad lietta af sier. Þvi i Sanleika/ er Epterlaungun og Otte hins Fegiar-

 nas/

na/og Opoleñmæde og Reide hins Bræd
linda / miklu meire Armæda/ helldur eñ
hid strangasta Erfide vera kynne.

Hoofseme i Klæda Dragt.

*

Klædeñ eru oss giefeñ til ad skijla vorum Lykama.

8. Sydaste Partur hvar i vier eig-
um Hooffemena ad bruka / er Klæda
Dragteñ/ hvad vier eñ nu apkur dæma
skulum af þeirre Orsøk / hvar fyrer oss
eru Klædeñ giefeñ/ Og er hun sierdeiles
þrefolld/fyrst til ad skyla Berleika vor-
um/ so sem vier kunnum ad lesa Gen: 3.
v. 31. Og var það/ það sem hin fyrsta
Synd verkade. Þar fyrer nær vier hug-
leidum hvørneñ Klædnadureñ i Fyrstunne
er tilkomeñ/ þa høfum vier lilla Orsøk
til/ad stæra oss þar af/ad vier þar þvert
a moote høfum Orsøk til ad Skamast
vor/ so sem þeir ed misst hafa það Sak-
leised/ sem er miklu meire Pryde/ helldur
eñ hiñ Skrautlegaste Klædnadur kañ
nockurn

nockusn Tijma ad vera / Og þess vegna erum vier Skulldbundner til ad bruka þa Skyckun i vorum Buninge sem kunne ad sambiooda þessare Orsok / sem er ad hylia vora Blygdan. Þar fyrer eiga Menn ad fordast alla Vanskyckun i Buningenum / sem annadhvort fyner Lauslæte þess / er þad brukar/edur og orsakar Freistne hia þeim þad sier.

Ad vardveita Lijkaman fyrer Kulda.

9. Onnur Orsoken er ad skyla Lykamanum fyrer Kulda/ til þess ad taka Vara a Heilbrygde sinne / og til þess eigum vier og ad lijta i vorum Buninge/ ad vier berum þau Klæde / er kunna ad hallda a oss þeim Hita/ sem Naudsynlegur er til Heilbrygdennar/og þar a moote Syndgum vier/ nær vier so Hegomlega lynder erum / ad vier epter hvorrui Einu Apa-Skicke/ berum þau Klæde / sem ecke kunna ad skyla oss fyrer Kulldanum/ Ellegar i Annan Mata/ eru so Ohenkug / ad þau helldur skada / enn bæta

Lykamañ. Pad er Nlæelegur Dœraskapur ad klæda sig þañiñ / J hverium þeir þo Almeñelega seker eru/ sem stara sig af synum Buninge.

Ad giøra Mismun a Foolke.

10. Nin Stoorda Orsøk er/ad giøra nockurn Mañamun/og þad fyrst ad þvi Leite / sem Kynenu vidvykur / og i Añañ Mata voru Stande. Fyrst a þar ad vera Munur a Køllum og Konum/ hvad allar Þioodet hafa athugad. Og þar alltyd hefur vered Mismunur a millum Karlmaña og Kveña Buninga/ og siálfur Gud hefur berlega fyrerboded Jsraelitunum / ad Eiñ Madur skyllde bera Kveñ-Føt / og Ein Kona Mañs Buning. Eñ i Añañ Mata meiga Meñ og giøra Mismun a Klæda Buningenum epter þvi Stande / sem Meñ lifa i/ Gud hefur sett suma i hærra Stand eñ suma / og epter þvi sem hvers eins Stand er / þa ætte og hver Eiñ ad klæda sig. Endurlausnareñ seiger him Luc. 7. v. 27. Ad Skrautlegur

legur Buningur heyre Kongana Nafnum til. Bæde Madur og Kona eiga ad vera ænægd med ad bua sig epter þeirra Kyne/ og Stande / og ecke hyrda um̄ ad vera betur bueñ / edur eins og þeir/ sem þeim Ædre eru ad Virdingum/ ei helldur ad leita sier Fordilldar/edur kosta Kapps um̄ / ad vera best bueñ af sijnum Jafningium/ og ei vera Ahyggiusøm um̄ hiñ besta Vefnad/ helldur klæde sig hver eirn epter Þørfum / so sem hañs Stande sambiodur/ og meine ecke/ ad hañ sie þar fyrer verre / þott hañs Nabue bere betra eñ hañ.

11. Og Hugleide hvør Eirn / ad Klædnadureñ giører ecke Mañeñ þess Uppartegre/ þar fyrer er þad Oliodande Hiegoomaskapur ad eida nockrum merke legum Hlut til þess / hvort helldur þad eru Þænkar/Tijme/edur Eigur Mañs/ Ellegar ad lijta þess stærra a siálfañ sig / edur forsmaa hiñ Fætæka / sem vantar þvilijkt / Eñ hver sem vill bua siálfañ sig i Skart/hañ giøre þad epter

þvi sem St. Petur rædur Koinunum til
þeim er lifdu a hans Dögum/ 1. Pet. 3.
v. 4. Ad þad skule vera i þeim hulida
Manz Hiartans/ J Oflekudum Bun-
inge þess Anda / sem Hoogvær/ og Kyr-
latur er. Lat þa klædast so Rijkmann
legga sem verda kann med ollum Christe-
legum Dygdum / og þad er þad Skart
sem gioꝛer þa Velþockada i Guds Aug
lite / Ja þar ad auke i Mannanna Aug-
um / hverier (nema þeir sieu Plumper
Gycker) munu virda þig meir/ nær þu
Goodur ert / helldur enn vel klæddur/ og i
Sannleika/ad eirn Almennelegur Kyrtell/
med hverium þu klæder Lijkama þins Fra
taka/ mun skarta betur a þier / helldur
enn Tutttugu adrer Kostuleger er þu
skalfur ber.

Ad vera allt og Nijskur/er eins stoor Synd / so sem Ohooffsemenn.

12. Eg hefe nu yferfared sier i Lag-
ge hvern Part Hooffsemennar. Enn nu
vil eg til Alyktunar auka þessare Ad-
vorun hier vid / Ad jafnvel þott ad eg
i þvi

i þvi sem undanfared er / hafe alleina talad um̃ Mataleised i Ohoofenu / so er þo Møgulegt / ad þar finnest eitt añad Mataleise a hina Sijd-una/sem er/ad Madur kañ ad neita Lij-kamanum þess / sem ad honum Naud-synlegt er til Forsorgunar og Viduhr-hallds. Þad er ein Synd er eg true ad ecke sie so Almeñ sem hin / þo sinnum vter a stundum / ad þar eru nockrer so Karger/ ad þeir eru sekir i þessu/ þeir kuña ecke ad fa af Hiarta sijnu ad nijta so miked ur Kistuñe sem þeir kuñe ad forsorga Kroppeñ med/ so Soolgner epter Heim-enum/ og so Nijsker og Karger / ad þeir uña ei sialfum sier so mikellrar Fæðar/ sem þeir viðþurfa til ad sofa / edur til hiñar minstu Hressingar. Ef ad nu nockur sem ad hefur lesed hiñ Fyrsta Part af þessu Male / er ei so Lyndur / so sem eiñ af þessum Sijdstu/ þa hugge hañ ei sialfañ sig þar vid / ad hañ ecke sekur sie i nockre þeirre Ohoofsemi/sem þar er yferklagad/ og þar fyrer ætlyktæ um̃ sialfañ sig/ad hañ Rietttrisieñ sie/

fyrer hvi han er ecke Ohooffamur/ hvi hver hellst sem er soddan einn Nydingur/ hans Bindende skal ei reiknast fyrer Sparsemes Dygd/ hvi had er ecke Elska an til Sparsemenar / helldur til Rykdoomsens / sem ad helldur honum har fra. Og had er so langt fra / ad hvi sie Nroosande/ad had/er su stora Synd/ sem Postulenn seiger oss 1. Tim: 6. v. 10. Ad sie Root til alls hins Illa / soddan Mans Lykame / mun a synum Tyma klaga hn ŷ had/ ad han hafe dreiged af sier had honum bar ad hafa/ med hoofsegre Endurnæringu og Forsorgun/sem Gud hefur leift. Þetta er stærre Afguda Dyrkun / enn þeirra sem ad offrudu Børn syn Moloch/ Lev. 20. v. 3. Þeir offrudu alleina synum Børnum / Enn þesse gyruge Nydingur offrar siælfum sier synum Gude Mammon/ ha hn opt spiller Heilsu sinne og Lyfe/ Ja/ Sælunne jafnvel til þess ad spara Fepyngiuna. Og hefe eg nu so uttalad umm hina adra Hofud-Grein vorrar Skylldu/ er siælfa

oss

oss snerter / og er Inñefaleñ i Postulans Aminningu under þessu Orde Sparseme.

X. Capitule.

A Heim Tijun=

DA SVNNVDEIGE.

Vm vora Skylldu vid Naungañ / Vm Mord / og hvad Svijvirdeleg Synd þad sie / Heñar Strapp / hvørneñ þad undarlega Opeñberast/um Lijm lesting.

Skyllda moote Naunganum.

1. Nu kiem eg til hins þridia Parts vorrar Skylldu / sem vier eigum ad audsyna Naunganum / sem Postuleñ hefur innefaled i þui Eina Orde RIETTVIJSLEGA / med hverju ad skiliast a ecke alleinasta Riettlat,

ed/ hellður og allskonar Kiærleike/ þvi hañ er i Christi Logmaale ordeñ ad Skylldu vorre/ vid vorn Naunga/ og er þad Orettvijsse ad draga hana af honum. Jeg vil þar fyrer Ransaka þessa Skylldu/ sem vier erum um̃ skyllduger/ Vidvijkiande þessu Tvennu/ Riettlætenu og Kiærleikanum.

Riettlæted.

2. Jeg vil Fyrst tala um̃ Riettlæted/ sem iñefaled er i Tveimur Partum. Nu Fyrre i þvi/ ad giøra einguin Oriett/ Nu Sijdare i þvi/ ad giøra øllum Riett. Þad er ad eg gief þeim þad/ sem eg er þeim skylldugur/ og þeim med riettu ber. Eg vil Fyrst tala um̃ hid Fyrra/ sem er/ ad eg eingum Orett giøre.

Nu med þvi ad eirne Mañeskiu verd ur i margañ Maata Oriettur giør/ þar fyrer kvijsiast þetta Riettlæte i margar Greiner/vegna þeirra Nluta/ i hverium Naungeñ kañ Oriett ad lijda/ sem er añadhvort i þvi / sem vidvijkur Saalunñe/ edur hañs Lijkama / edur Gotse og

Eigenndoome/

Gigelldoome/ edur og hans Maalorde. /
Hvad þesse Riettlæteſens Skyllda
Skulldbindur oß i Sierhverium etnum
af þeſſum Poſtum/ ad vier Eingum O-
rett giorum/ hverke i þvi Saaluſte vid-
vijkur/edur Lijkamanum/Gotſe nie Pen-
ingum/hans Virdingu/ Tru edur Aru.

Hans Sal.

3. J Fyrſtu ſkylldar Riettlæted
oß til / ad vier giorum hønum ei neitt
þad / ſem han a Saaluſte ſkada kuñe :
Og þad Fyrſta eg vil i þeſſu giora/ſkal
vera ad Hugleida / hvada Ordtlur þad
ſie/ er Saalen lijda kuñe. Vær vitum/
ad hun er eitn Oſijnelegur Hlutur/ ſem
Augad ei kan ad naa til/ og miklu ſijdur
Sverd / edur Vopn / ſom kan hieñ þo
bæde fyrer Skada og Saarum ad verda/
Ja allt til Daudans.

Epter Natturlegum Hætte.

4. Nu meiga Men aptur þeckia
uñ Saalena/aſtadhvort i Natturlegañ
edur Andlegañ Mata. Epter hinum
Nattur-

Nattfurlega Nætle/ er Saleñ þad / et vier Almeñelega kollum Siñe/og vikum vier aller/ad þad ma færa med Sorg og Angre / so sem Salomon seiger / Prov: 15. v. 3. J Niarkans Sorg fellur Mañ-skapureñ/ Þar fyrer/sa sem angrar siñ Mannunga an Orsakar / hañ syndgar a mooke Kiettvijsene / þar hañ skadar og meider Salu hañs / Og verda Illynder og Nædner Meñ optlega seker i þessu / þar þeir giøra vilia/ þad þeir hafa eckert Gagn af: Ja/ opt stooran Skada/ alleinasta til þess/ ad þeir kune ad hrella adra/ z giøra þeim Angur. Þad er nockurskonar Fraleitt z Onattfurlegt Siñ eslag / ad hafa Skiemtan af añara Mooßgange/ z hver sem ad so er Skape fareñ/ og elur þetta Lundarlag i Niarta sgnu/ ma seigiast ad vera af Diøfl-enum beseteñ / þvi þad er alleina þeirra bølvudu Anda Nattfura/ad hafa Glede af Mañeskiunar Eimdum / og so leinge ad þeir so Synder eru / þa ætlu þeir ad hug/ þar sem hiner Diøfuloodu

biuggu/

biuggu/ Marc. 5. sem et i daudra Mañã Grøfum/ hvar þeir kuña eingum Mein ad giøra.

Epter Andlegum Hætte.

5. Eñ Meñ eiga og ad þeinkia uñ Sælena i Andlegañ Máta / og a þañ Hætt merker hun hiñ Odaudlega Part Mañeskiuñar / sem Eilijflega skal lifa / añadhvørt i Eilijfre Sælu/ edur i Eilijfum Kvølum / i hinum ødrum Heime. Og þegar Meñ nu athuga Sælena a þeñañ Hætt / þa kañ hun Mein ad þola med Tveñu Moote / Fyrst med Syndeñe / og siðañ med Straffe Syndareñar / þad Sijdara epterfylger Vafalaust þvi hinu Fyrra. Hvar fyrer / ad jafnvel þott Gud sie sa sem Syndena straffar / þa samt vegna þess / ad Syndeñ aflar Hegningareñar / þa meiga Meñ med Riettu seigia / ad sa sem kiemur eirnum til ad Syndga / ad hañ sie Orsøk til þess / ad hañ straffadur verdur / so sem þad / ad hañ sem særer eirn til Dauda / er Orsøk i þvi ad hañ deyr / þar fyrer /

nær

nær eg Syndena nefne / pa nefne eg hvørt tveggia/ so ad ei passt ad tala nema um þad Fyrra.

Ad tæla eirn til ad syndga / er hiñ mesti Oriettur.

6. Og i Saaleika / pa kañ þar allorei ad vera stærre Oriettur til/eñ ad sia sem færer Saalena i pa Olucku. Syndeñ er Saalareñar Saar og Siukdoomur/ þvi hun er þvert a moote Naad eñe sem ad er hennar Heilbrygde og Velferd/ og med soddañ Nakke meidum vier hvoria pa Saal / er vier med einu edur ødru moote komum til ad syndga.

Hvorneñ þetta verdt.

7. Þetta skiedur i aoskilianlegañ Maata / Og viliuum vier tala hier uñ nockra / af hverium ad sumer giora þad Plumpara og Sviviyrdelegar eñ sumer / og þo lender þad i sama stad. J Fyrstu skiedur þad/ nær einhver skipar nockud Syndsamlegt / þad er/ nær einhver/ sem hefur Valld a ødrum / bydur honum

um ad giøra þad / sem Oleifelegt er: Þvilïkt Dæme høfum vier a Nebucadnezar / er skipade ad tilbidia Gull-Lykneskiuna / Dan: 3. v. 4. Og hafis Eptirmind verdur oss synd a hverium einum Fødur og Husbonda / er skipar Barne sijnu / edur Þienara / ad giøra Eitthvad Osæmelegt. J Aflañ Mæta eru þeir sem leggia Raad til ad Syndga / nær einhver rædur / edur kieñiur Einhverium til Ogudlegs Athæfes. Med soddañ Mooke ried Jobs Kviña sijnum Husboonda til ad bølva Gude / Job. 2. v. 7. Og med sama Hætte ried Achitophel Absalon / ad kreinkia Frillur Fødur sijns / 2. Sam. 16. v. 21 J Þridia Mæta locka Meñ og svijkia adra til Syndareññ ar / nær Meñ syna þeim hvada Lysteseme edur Abate þar med fylge / þad er su Lockañ er Salomon talar uñ / Prov. 1. v. 10. Son miñ / nær Synduger Meñ locka þig / þa far þu ecke / ef þeir seigia / Gack med oss / vier vilium umsitia Blod / Latum oss sitia epter hinum Saklausa

ann Orsaka/ etc. Og i þvi 13. Versé syner hañ / hvada Taal, Beitu ad þeir bruka til ad fa þa med sier. Var vil tum fiña allra Nanda öþrmæka Fiestoodu/ vier skulum fylla Nus vor med Nerfang / vert i Nlutskipte med oss / Vær skulum aller eitt Siood hafa. J Fiorda Mata / nær Madur hiælpar Einum i Syndeñe. Med soddañ möote hiælpade Jonadab Amon/ i þvi ad leggia Raad til/ hvørneñ hañ feinge kreinkt Systur sÿna / 2. Sam. 13. Allt þetta fæter Vondska þessarar Syndar fyrer utañ nockur Vmsvif yfer vora Brædur.

8. Þar eru eñ nu adrer Veiger / hverier / þott ecke syneſt so alldeiles ad koma Nauunganum til ad syndga/samt giora þeir þo eins Jllt z hiner. So ë i fyrstu/ nær Madur er aññara Fyrermynd, an i þvi ad syndga/ Sa sem skrifar ødrum fyrer eina liooka Forskrift/ hñ giører allt Jllt hañ kañ til þess/ ad hiñ breite þar epter. Og vid høfum allt of opt sied Dæme til þess / þar eingeñ Nlutur

fær

fær Almenelega so mieg komed Mañ-
ennum til syndsamlegs Bana/so sem pad
Meñ sia/ad adrer giora hid sama/hvad
andsært er af mørgum Syndum / sem
Madur verdur af eingu ødru lockadur
til/ helldur eñ pvi / ad pad er Skyck og
Plagsidur. J Aňañ Mata stiedur p/
nær Madur hvetur adra til ad syndga /
añadhvørt i pvi ad halda med peim/ell-
egar ad minsta Koste/ ecke ad læta sia /
ad pad Mañe mislyke / og pa verdum
vier Orsøk i pvi / ad peir fara Dær-
lega og Ryggtulaust afram i Syndenne.
Nu priðie Mate / nær vier alykum
pad ad vera Riettkvæst / edur forsværum
nockud syndsamlegt Verk / sem adrer
kuña ad hafa giørt/ pvi par med styrk-
ium vier pa/ ecke alleina i hinu Vonda /
helldur og kuñum snart ad koma ødrum
til ad giora hid sama / so ad peir munu
verda meir hneigder til pess / nær peir
heyra ad adrer eru pañeñ affakader. J
Sidasta Mata nær Meñ hæda ad ein-
hvertum sem lifer Gudrakelega z Chri-
 stelega/

ſtelega/ hvad þeir giøra/ er hlæa ad Guds Vegum/ þad ſæler Meñ fra ad lifa ſo ſem þeim byriar/ þegar þeir ſia ad þad ablar þeim Spotts / og Forſmanar / Þetta er verra eñ allt hitt aſiad/ecke aſi einaſta hvad vidvyker þeim Mañe ſem þar i ſekur er/ (epter þvi þad er Teikn til ſtoors Gudleiſes og Vanhelgunar i hañs Hiarta) helldur og Eirneñ hvad adra ahrærer/ þvi þad er optaſt Orſøk til meire Illſku helldur eñ nockurt af þvi / ſem undañfared er/ kañ ad vera / þar þad ſvykur vorn Naunga/ ecke allseinaſta til eirnrar/ edur añarar Ohlydne a moote Chriſto/ helldur og velldur þvi/ ad hañ alldeiles fraſkilur ſig hønum/og afneitar allre Hlydne. Med øllum þeſſū Vegum og Hattum verdum vier ſeker i þeirre ſtooru Skulld/ ad ſæra og Oriett ad giøra vors Broodur Sal.

Madur a ad Hugleida/hverneñ hañ hefur i þañ Mata Oriett giørt.

9. Þad er allt Oflangſamt ad tala her i Lage um̄ hveria Synd/med hverre

Liñ

eiñ lockar añañ til ad syndga / so sem Ofdryckia/Lauslæte/Vppreist/og marg falldar adrar / Eñ sierhver eirn ætte vegna Sælußtialpar siñar kostgiæfelega med Angre og Trega ad Hugleida/hvada Olucku hañ hefur leidt yfer adra med adurgreindum Nœstum/ og gaumgiæfa vel hvad stoor Oriettur pad er/ sem hañ giort hefur / Vier hrooßum oss giarnañ af voru Sakleyse / ad vier ecke i hinu minsta høfum giort vorum Naunga O-riett. Eñ Gud veit ad marger peir ed allra mest glooßa hier af / peir eru mest seker hier i / Vera maa peir hafe ecke meidt hañs Lijkama / edur stoled Fiær-hlutum hañs/ Eñ Vei oss Aumum/Lij-kameñ er ecke añad eñ Skijla / og Hreise Mañesklunar/ hañs Liemuner ecke añ/ ad/eñ nockurs konar Hlutur/sem Lijkam anum er til Hooßturs giefeñ / eñ pad er Saal Mañesklunar/er peir kuña ad stijn-ga og særa / fyrer utañ nockurt Vit Samvitskunar / og purka sier po jafn-legañ-Munneñ eins og Hooran/og seig

ia: Jeg hefe eckert Jlla giort/ Proverb. 30. v. 20. Eñ hrooſa ſier par af / ad þeir hafa vel uñgeingeſt med þeim / er þeir hafa þañeñ leidt i Eilhfa Fyrer, dæmingu/ þvi hvøriū helſt ſm̄ þu hefur komed til nockrar Syndar / þa hefur þu giort ſo miked ſem þu kant til þeſſ / ad þu kuñer ad giøra hañ viſſañ um̄ þañ Eilhfa Helvhtes Elld / og Bæl / og þeink þa med ſiælfum þier/ hvilikt Svik ad þetta ſieu. Þu munder kalla þañ vondañ Svikara/ ſem villde heimuglega drepa eiñ Mañ/ Eñ þeſſe þhn Svik eru ſo miklu ſtærre/ ſem Sæleñ er Lhkaman um dhrmætare/ og Helvhte verra eñ Daud eñ/ og læt þier framvetges i Hug koma/ ad auk þeſſ ad þu ſo vondur/ og grimur ert vid þiñ auma Broodur/ þa er þad og ſo næſta Næſtaſamlegt fyrer ſiælfañ þig/ fyrer þvi ad þad er hid ſama/ yfer hvøriu ad Frelſareñ hroopar Vei / Matth. 18. v. 7. Og i næſt fyrerfar anda Verſe ſeiger hañ oſſ / ad hver ſem hneixlar (þad er lockar til ad Syndga) Eiñ

Eirn af þessum Bescalngum / honum være betra ad Millu-Steirn heingdest um̃ Hals honum/og være so i Siaafar-Diup søkkur. Ad søkiu kastiu ad steipa þÿnum Auma Broodur i Topum ena/eñ þad muneins ganga þier og þeim er glÿma / ad sa sem feller añañ/hñ dettur opkast sialfur med. Og þu sem ad giører honum Selskap i Syndeñe/ munnt an alls Efa giøra honum Selskap i Þÿnuñe.

Ad lata sig hvilijkt aꝥ Hiarta angra.

10. Laat þvi bæde þiñ eigeñ Haaska/ og so þÿns Naunga koma þvi til Leid ar/ad þu giører þier nockra Þanka um̃ þessa stooru og særlegu Synd / og um̃ so hrædelegt Raanglæte a moote hañs dyrmætre Saalu / Hugleid Alvarlega med sialfum þier / vid hvern þu hafer so Bondur vered / hvern þu hafer lockad til Ofdryckiu/ Lostaseme / upperad til Reide/ hvern þu hafer upphvatt og Ad-stod veitt i einhveriu Illu / hverium þu

hafer umhverft og umsnued i þvi ad hafa hans Gudrækne ad Nåde Almennelega / edur hleyped ad honum fyrer eitt edur annad) sem hann giort hefur epter Samvitsku sinne / þa kalla sialfann þig fyrer Doom / klaga og Fordæm þig so sem eirn Cain/ so sem eirn Broodur-Banna / Lꜳt þig alvarlega af Hiarta angra soddann Synder / er þu finnur þig sekann i/ og ꜳset med sialfum þier / ad þu alldrei framar meir verder funden ad þvi Hneixle edur Asteitingu / sem Postulenn þad so kallar / Rom: 14. Hvar um þinn Brooder falle.

Leitast vid ad bæta honum þenna Skada.

11. Þo mꜳ þad ei hier med bued vera / þar verda ad audsynast Avexter þessa Apturhvarfs / Nu er þad Einsætt i øllum Ranglætes Syndum / ad giallda aptur / til þess ad lꜳta sia vort Apturhvarf / og med soddann moote er þad hier/ Þu hefur framed eitt / Ja ! kannske mørg Ranglætes Verk a moote

ke þijns Broodurs Sælu/ Þu hefur Af-
fladt hana sijnu Sakleise / Rænt hana
sijnum Arfa-Rietle i Himnenum / Þu
mátt kosta Kapps um̃ ad afreka hon-
um allt þetta aptur / og leggia meire
Hug og Kostgiæfne a ad fa honum um̃
snúed til Apturhvarfs / eñ þu nockurn
Tijma lagder a ad koma honum til
Syndarefiar / bruka nu so mikla Kunst
til ad sijna honum Hætlu Syndarefiar/
so sem þu ꜳdur smiadrader fyrer hon-
um / til þess ad koma honum til hinar
følsku Vellystar/ J Einu Orde ad seig
ia / gior allt hvad þu kant / og bruka
alla þa Atburde og Vidleitne til ad frel
sa hañ / sem þu brukader til ad deyda
hañ. Vert lꜳngtum Kostgiæfnare og
alvarlegre i þessu / þar þad er so mꜳg.
Naudsynlegt bæde fyrer hañ og þig.
Fyrst ad so miklu Leite sem hønum vid-
vijkur / þvi Mañesktiunar Nattura er
meir hneigd og bueñ til hins Vonda/ eñ
til hins Gooda/ so ad þad kostar meira
Omak og Astundan ad fꜳ hana til þessa

eñ til hins. Hier ad auke þiss vegna ad vier hølldum þad vyst / ad hañ sie so langt a Leid komeñ i Syndeñe / ad hun sie ordeñ honum ad Bana / hvad ed vill Orsaka þess meire Torvelldne. Eñ ad so miklu Leite sem þier sialfum vidkiemur/ad þar sem þu ydrast þess af Alvøru / þa muntu þeinkia / ad þu sierþ skylldugur til/ so sem St. Paall giørde/ ad Erfida þess Kostgiæfelegar/ z muntu skamast þyn nær þu sierur Guds Ærende/ J þvi ad umsnua eiñe Saal til Guds/ ad þu þa ei skyllder giøra þ med stærre Alvøru/ eñ þa er þu rakst Andskotans Ærende/ Jaa/eñ framar/nær þu þeinker ad þ eek þu sm̄ hefur skofnad/ þessare Veslu Saal i Olukkuna / þa mattu bruka þess stærre Kostgiæfne til/ ad fa hana lausa aptur. Þetta er hiñ Fyrste Partur Riettvysseñar / sem kallast Iustitia negativa, ad Madur aungvum Oriett giøre / og er þetta ad so myklu Leite/sem vors Brodurs Saal vidkemur.

Riettvyse a moote vors Naunga.

unga Lijkama.

12. Nifi Ahar Parkur þessarar Riettvijse/ ahrærer Lijkamaß/ hverium þu mit eckert Ofrijke edur Oriett ad giöra. Nu gietur þad skied i adskil- ianlegaß Mata/ Nifi verste er ad deyda og uthella sijns Naunga Bloode/ hvad herlega forerboded er/ med Bookstafnum i hinu Fimta Bodorde/ þu skallt ecke Maß vega.

Hvernen Menn med adskilian- legu moote verde seker i Morde.

13. Mord verdur framed / aflade- hvort med Openberu Ofrijke / nær ed Madur med Sverde edur odru Vopne / drepur Aßaß / Ellegar og þad skiedur Heimuglega med Svikum/ so sem þegar David sloo Uriam i Hel / ecke med sijnu eigeñ Sverde/ helldur m3 Sverde Amons Barna/ 2. Sam. 11. v. 17. Og so sem Jessabel Naboth med Raungu Ki[illegible]ru- Maale/ 1. Reg. 21. v. 13. Og med sodd- añ Hatte hafa marger framed þessa Synd med Eyrre / folskum Vitnesburd.

de/ edur ødrum Leynelegum Nætte. Nid Fyrra skiedur iafnan af Brædræde/ hid Sijdara hefur adskiliaslegar Orsaker / Stundum kiemur þad af adskiliaslegu Natre / er Madur leinge bored hefur til Einhvers i Niarkanu / Stundum af Fiaar edur Virdinga-Gyrne/so sem þeg ar Einhver stendur ødrum i Liooße / til ad abtakast / edur komast til Einhvers Embættes/og verdur þvi ad takast i bur tu ur Veigenum/ Stundum skiedur þad/ til ad veria sig Ovirdingu/ so sem þegar Konur drepa Børn sijn / So ad þeirra Lauslæte ecke Opensberest. Eñ þar eru eñ þa adrer Veiger til ad siaa i Nel / Jafnvel þo þad alldeilles ecke so framkome af siaalfum oss / So sem nær vier lockum Einhvern / edur kom-um hønum til ad giøra þad / sem kie-tter hans Lijf-Daga / Og maa aud-sied vera / ad þvi kune til Leidar ad ko-ma / so sem sa er dreckur sin Naunga druckeñ / og hañ søkum þess Dryckiu-skapar tijnest / hvad hañ hefde umflued/ hefde

hefde hann Odruckenn vered: J Sannleika / Sa sem drack hann druckenn / er ecke Saklaus i hanns Dauda / edur jafnvel / þo hann ecke so Nastarlega deye / samt ef hann af Drysskiuskap fellur i Siukdom / og hann deyr ut af i þeim sama / þa veit eg ecke / hvernenn ad sa sem olle þvi / ad hann vard druckenn / kann ad seigia sig fryan fyrer Morde i Guds Auglite / jafnvel þott Mannanna Log ecke dæme hann. Eg vil Ossta / ad þeir sem giora Handverk af þvi ad kalla Folk inn til ad drecka villdu athuga þetta. Vier kunnum enn nu med ødrum Hætte / ad giora oss seka i þessare Synd / nar vier komum ødrum þar til edur erium þa upp til Reide og til ad hefna syn / so sem sa er kiemur upp Osampycke a millum tveggia / ellegar / ef þeir allareidu Missatter eru / þa blæs hann ad Kolunum. J Sannleika / ef þar ut af skiedur Manndrap / þa hefur hann stoora Skulld i þeirre Synd / Hvør sem þetta villde rietl yfervega / hann hygg eg munde kaka sier vel Vara / ad hann

haß ecke i hinu allra minsta kome Ovilia a millum añara / edur hafe Lyst af ad sia / ad þeir beriest sijn a mille.

Hversu sviviirdeleg ad sie þesse Synd.

14. Hvad þvi vidvijkur / hversu ad þesse Synd sie Vidurstyggeleg / þa hygg eg ad Eingeñ sie so Vankuñande / ad hñ ecke vite / ad þesse Synd sie ein Hrædelegasta sem verda kañ / og sem allra mest hroopar uñ Hefnd / so sem sia mä af þeirre allra fyrstu sem drygd var. Blood Abels hroopade af Jordune / so sem Gud sagde vid Cain / Gen: 4. v. 10. Ja / þesse Synd er so stoor / ad hun lætur epter sig eitn Blett / a þvi Lande / hvar hun drygd er / soddañ eitn / sem ecke verdur af þveigeñ / nema med Vegandans Bloode / hvad sia mä af Deut: 19. v. 12. 13. Fyrer þvi / þoll ad Altaresens Horn kyñe i ødrum Tilfellum ad fria eina Mañeskiu / þa var þo i þessu Tilfelle eckert Undañfære / fyrer þañ sem drap eiñ añañ Vilia Nende. Þad heit

er af Exod. 21. v. 14. Þu skallt taka hañ i burt fra mínu Altare / so ad hañ skal deya. Og eñ framar / þau Tvo Einustu Bodord/sem Ritningeñ umtalar/ad Noa hafe giefeñ vered epter Syndaflooded / þau eru bæde Bidvikiandi þessare Synd/ þ eina ad eta ecke Blood/ Gen. 9. v. 4. Var ein Ceremonia til þess ad uppvekia i Mañenum þess meire Vidbiood a Mañdrapum/og til ad hyndra þad / þa var þetta Lögmaal giefed/ Nid Añad æhrærde Straffed/ Gen. 9. v. 6. Hver sem utheller Mañsens Bloode / hañs Bloode skal af Mañenum uthellt verda. Orsakena til þessa Lögmaals siaum vier i þvi sem þar næst stendur / þvi epter Guds Mind skapade hañ Mañeñ / hvar af audsært er/ ad þesse Synd ecke alleina er nockur skonar Otrettur a moote vorum Broodur/helldur og hin stærsta Forsmaan a moote sialfum Gude/ þvi þad er ad afmaa þad Bylæte/ er Gud hafde sett a Mañeskiuna/ Ja/eñ framar / Var tilleggium

og

oss þar med Guds eigen Riett z Mindugleika / þvi þad er Gud alleina sem Valld hefur ad rádstafast Mannsens Lyfe / þad var hn̄ Alleina sem gaf þad / og hefur þvi alleina Magt til ad taka þad burt. En hver sem drepur eitt Man̄ / han̄ so ad seigia kreister þetta Valld af Guds Hende / hvad ad er hid argasta / sem seigiast kan̄ um̄ Eitn fordæmanlegan̄ Mordingia.

Hvad hardlega þesse Synd strøffud verdur.

15. Og þar þesse Synd er so stor / so er og Straffed optast stoort / og merkelegt jafnvel i þessum Heime / (fyrer utan þan̄ hrædelega Doom / sem þar yfer gænga mun i hinum Okomna) Blooded ecke alleina hroopar / helldur og hroopar Nefndenn og sa stoore Gud sem er Negnaren (so sem han̄ sialfur nefner sig) han̄ heyrer þad Vafalaust. Vær høfum i Ritningunne mørg Dæme hier til / Achab og Jessabel myrtu hin̄ Saklausa Naboth vegna sijns Vijngards /

þau urdu sialf i Nel sleigen/og Hundar sleikku Blood þeirra a þeim sama Stad/ i hvorium þau høfdu uthellt hns Blod / J sama Marka Absalon / er sloo i Nel sin Brodur Ammon / epter pad han hafde drygt pa Synd / fiell han i adra / sem var i Vppreist moote sijnum Konunge og Fødur/hvar med han aumkunarlega Torkyndest. Rechab og Baena er riedu Jsbozeth af Døgum/ mattu rietta Halsenn under Sverdid / og pad epter hans Bode / af hverium þeir ætludu sier stoot Laun. Madur kyñe ad leida hier til længkum fletre Dæme af N.Riikningu/og so af ødrum Søgum/par eingen Alldur/edur Seculum hefur so vered / ad ei finest mørg Dæme hier til/so ad hver eirn kan nogu mørg ad finna/ Jafnvel i sine Tijd/ sem han hefur merkt og athugad.

Hversu undarlega ad þetta opt lega Opeñberast.

16. Og er pad verdt/ad vita/hversu undarlega/ og so sem med nockurskon

ar

ar Jardleiknum ad Gude hefur pocknast ad angiſſa peſſa Synd. Mallaus Dijr hefur Gud a Stundum brukad fyrer Medal hier til. Ja opplega einne rar Maneſkiu eigen nagande Samvitſka hefur ſo preingt ad hønum/ ad han hefur komed upp um ſialfan ſig / ſo ad eingen kan ad giøra petta ſo Leinlega/ ad han inrige vera viſſ um ad umflya Straffed/ þui allorei kan han ad byrgia ſyna eigen Samvitſku / ſem er hønum medvitande i Verkenu / hvad ſem han ſeiger og þad ſkiedur tydt / ad hun Openberar þad fyrer Mønnum/og þott hun þad ecke giøre / mun hun verda Inn vortes i hønum ſoddan ein Helvijtes Pijna / ſem ad er miklu verre en Daudenn / hvad vier ſied høfum a morgum / ſem epter þad peir hafa framed þeſſa Synd/ hafa peir allorei haft noekra Roolega Stund/helldur Olydande Hiartans Angiſt og Gied-Veike/ſo peir helldur hafa kiøred ad verda ſijner eigen Bødlar/ helldur en ad lifa vid ſlijkan Koſt. petta

er

er þad sem opkast og epterfylger þessare Synd i þessum Heime / En þad sem hefir bued er i þm̃ okomna/er miklu hræ delegra/ hvar hin stærsta Pijsl mun ꝏn En tilheyra þessu stoora Gudleyse / þvi ef so er ad Helvijtes Elldur / so sem Endurlausnarenn seiger/Matth. 5. skal verda þess Hlutskipte / sem alleinasta kallar sitt Brodur Afglapa / hvet Ogn Kvalasta eigum vier þa ad ætla/ ad mune sambiooda þessare Synd/ sem er miklu stærre Otiettur.

Vær meigum taka oss Vara fyrer hiñe allra minstu Orsok/sem kyñe ad koma oss til þessarar Syndar.

17. Nær vier allt þetta hugleidum/þa ættum vier med øllum Rietti ad fa hiñ mesta Vidbiood a þessare Synd/ og taka oss vel Vara fyrer / ad fordast allar Orsaker þar ed smæsamast kyñe ad sleipa oss i þessa Gryfiu. Eg hefe adur talad um̃ nockra Hlute/sem plaga ad vera so sem Upprune þar til/og meig

um vier taka til a þeim somu / ef vier ællum off Ohultum ad vera. Billtu þu þar fyrer vera viss um/ad þu alldrei skuler Mañ vega i Reide/edur af Bræd ræde/ þa mattu fyrst vagta þig/ ad þu alldrei i soddañ Brædræde faller / þvi læter þu þad Eina epter þier / þa ertu alldrei viss um ad þu kuñer ad hindra hid Añad/Sokum þess ad Reideñ er nockurs konar Vitfyrring/er ecke leifer Mañenum ad huxa sig um / edur ad vita hvad hañ giorer / nær hun hefur Einusiñe Yferhønd feinged/ þar fyrer/ nær þu i Fyrstu styggdur verdur/ þa hugleid i Tijma/ hvada Skada þad vill abla þier/ef þu ecke þvingar sialfañ þig / og leggur strax Taumeñ vid þessa Tilhneigingu/ og framar ef þu villt vera viss um / ad þu alldrei af Natre skuler drya þessa Synd / þa vagta sialfañ þig fyrst / ad þu alldrei aler nockurn Heiptrækañ edur Illfusañ Þanka i Hiarta þijnu / þvi ef ad soddañ Hugreñing nemur Stadar hia þier / mun hun so ebla sig / ad hun

iñañ

Mañ Skams mun ræda so fyrer þier / ad hun mun koma þier til þessarar skiel-felegu Syndar nær hun vill. Fyrer þui/ þad Fyrsta ad þesse Otrue Giestur til þijn kiemur/ þa læs Dyrunum fyrer honum/og lat hañ alldrei koma i þitt Hiarta/ J sama Mata/ ef þu villt vera viss um / ad hvörke Audur nie Melorda-Synd/Causlate edur nockur önur Syndsamleg Lyst / skule fa þig til ad giöra þetta / þa mattu fyrst vera viss um/ ad þu ecke leifer ad nockur af þeim fæe hid minsta Medhalld af þier / þui fæe þau Yfer hönd / sem audvelldlega kañ ad skie/ef þu liær þeim Rum i Hiartanu / þa vill þad sijdañ Drottna yfer þier / og steipa þier i þessa / edur adrar Synder/er synast ad hialpa þeim til ad na sijnum Asetninge / Somuleides vilier þu ei sekur verda i neinne þeirre Olucku er þiñ Naunga kyñe henda i hañs Dryckiuskap / þa vert viss uppa/ ad þu komer honum ei Þar til / Edur giörer honum Selskap þar i/og so ad þu fæer

vid þvi giert/ þa leif þier alldrei ad koma sijku til Vegar / so sem villder þu þess vegna hafa Selskap. J Sÿdarsta Mæta/ ef þu alldrei villt sekur verda i þvi Vÿgi/ sem añar vegur/ þa styrk hañ alldrei til soddañ Asetnings/ edur hiälpa hid allra minsta til soddañ Naturs / edur Sundurþyckiu/ sem þvi olla kunne/ þvi nær þu hefur kveikt Elldeñ upp / edur blaased i hañ / hvad veitstu hvern hañ kañ ad breña? Nellt alltyd so miklu Vatne þar i sem þu kant til ad slöckva hañ/ og ecke hiñ minsta Dropa af Vidsmiöre til þess ad uppæsa Logañ. Nid sama mæ seigia um allt añad Tæke/ fære / sem kyñe ad vera Orsök til þessarar Syndar / og hier er ecke nefnt/ og er þad hiñ Einaste Vegur til ad vagta sig fyrer þessare Synd / ad sporna vid Vpptökunum. Vilier þu þar fyrer vera Saklaus af þessare stooru Guds Moodgan/ þa tak þier vel Vara fyrer öllum þeim Snörum/ Vegum og Stigum/ sem kyñe ad leida þig þar til.

Ad Limlesta Eirn / edur giøra hønum Afiafi ftooraft Driett.

18. Efi þo ad Mafiðraup sie hid versta af þessu / þa er þad þo ecke hid Einasta / hvar med vier kunnum ad giøra vors Naunga Lijkama Driett. Þar er og Afiad sem i sama Mata er Oþolande. Þad sem hier nærst Eptersylger / er ad meida Limu Naungans / Afiadhvert hafi misser Einhvern af þeim / edur hafi ad minsta Koste giettur ei hafft þa vid/og er þad eirn miøg stoor Driettur ad moote hønum / so sem vier siaum af Guds eigen Doome / Exod. 21. v. 26. Ef ad nockur sloo so Þræl sin / ad hafi miste eirn Lim / þa var þad ecke hallded fyrer Offstoorar Sakur / ad hafi skyllde hafa sitt heila Lijf frij / hafi skal giefa hafi lausan seiger Textenn fyrer hafis Augu. Ia þoott þad være mina efi Augad/ og ecke nema ein Tøñ/ sem ad er hiñ minste Misser / so kostade þad þo hid sama.

Þetta er þad sem hver eiñ Off-ast fyrer.

19. Eñ vier þurfum ey ad dæma uñ hversu stoor Oriettur ad þetta sie/ af ødru eñ þui hvad sierhver dæma mun þet i siñe eigeñ Søk. Hversu miog Off-ast Madur fyrer ad missa eiñ Lim/ so sem hætt er vid ad hañ af einhveriu Til ferle / edur i Stukdoome kyñe ad kapa hønum / þeinker hañ ad eingeñ Pijna edur Kostnadur sie offstoor/ef hañ mætte frelsa þañ sama. Hvad stoor Oriett-ur er þad þa / og hversu er þad gagn-stætt þessare Reglu / Hvad þier villed adrer gjøre ydur/þad sama gjøred þeim/ Ad ein Mañeskia skule giøra þad vid adra/ sem hañ so Naudugur vill sialfur lijda ?

Þetta er eñ verra/ ef ein Mañ eskia er sæfæk.

Og sie sa Fæfækur sem slegeñ er/so hñ þurfe ad þioona sier Braud / þa er O-riettureñ þess stærre/ Ja/ soddañ eirn/

sem

sem i Verknadenum figgur eins hæfft og Mañdrap/ þvi pad er eins og Syrach seiger / Cap. 34. v. 22. Brauð þess Fatæka er hañs Lyf/hver sem pað fra honum tekur/ hañ er sekur i Blode. Eins er pad / hver sem fra honum tekur pad / sem hañ a ad forþiena sitt Brauð med/ hñ er i Sañleika ecke miña sekur. J Løgmalenu mætte hver eirn sem pañeñ meiddur var af sijnum Naunga Offa af Yfervalldenu / ad sama Doomur skyllde gaanga yfer hañ/ Auga fyrer Auga/ Toñ fyrer Toñ/heiter þ. Exod. 21. v. 24.

Madur skal Endelega bæta ad so miklu Leite sem eiñ kañ.

20. Og jafnvel þott pad ecke Riettvijst sie fyrer oss Christna Meñ ad Offa þess Straffs/ er vier eckert Gagn af høfum/ pa byriar po hverjum Eim- um sem veit Skylldu sijna i þessu/ad bæta slijkt er hañ kañ. Vel er pad satt/ ad hañ kañ ecke ad fa hønum eirn Lim aptur (hvad Madur ætte ad Nugleida/

ad giøra honum ei so miked Angur og Skada / sem han̄ a aungvan̄ Veg fær aptur fullborgad) samt kan̄ han̄ þo ad uppifia honum nockrar Bætur / fyrer þad sem þesse Olucka vard honum Orsøk i/ hafe þad komed honum i Armod/ þa kan̄ han̄ / Ja / skal / ef han̄ hefur nockur Efne þar a hiaalpa honum / og jafnvel þott han̄ ætte siaalfur þar fyrer ad vita / þvi ef vier aller eigum ad vera Auga hins Blinda/og fæda hin̄ Lemst rada/so sem Job seiger/hvad miklu helld ur skulum vier þan̄ Veg breita / vid þa sem vier siaalfer giørt hofum Blynda og Lama / þar fyrer/ hver sa sem giørt hefur sijnum Saamkæka Broodur Orett / med soddan̄ Hætte/han̄ maa vita/ad han̄ er skylldugur til ad leggia allt Kapp a / ad bæta honum þan̄ Skada aptur/giøre han̄ þad ecke/ þa verdur sierhvert Mol, læte hins Saamkæka/ sem ad Orsakast af hans Neyd ein ny Byrde og Kløgun yfer hinum/nær han̄ a ad mæta fyrer Doom Stoole hins Riettferduga.

Høgg og Sløg eru i samaMm ſa Driekkur.

21. Vors Naunga Lykama verd, ur eſt nu med fleiru moote Skade giør. Eg vil alleinaſta tala uñ Tvent / ſem eru Saar og Sløg/ſem eirn kañ ad mei‑da aſtaſt med / og þott hañ hverke drepe hñ nie Limleſte/ þa er þo hætt vid hvøru tveggiu/Og ſama maa ſeigiaſt uñ Nøgg og Sløg / Hvøruktveggia ablar ſtorrar Pijnu og Saars Auka ſtrax/ jaa/ maaſke leinge þar epter/ og kuña þvilijk Saar‑ende ad reiknaſt fyrer hina meſtu Eſm‑aſilega Eimd / þvi þad er ecke einaſta Aumkunarverdt i ſialfu ſier/ helldur ſo leinge vier ſitium til Saarendañ/pijner hun oſſ/ſo adeingeñ Nlutur i Neimenum kañ ad gagna oſſ / þvi ſo leinge ſem ein Mañeſkia lydur nockra Pijnu/ kañ eing‑eñ Nlutur ad vera hette til Nugfrooa / Nallde nockur ad þetta ſie eirn Nlutur / ſem ecke hafe miked uppa ſig / þa ſpyr‑ie hañ ſialfañ ſig ad / hverſu vel hañ þola munde/ ef ſialfs hañs Lykame va‑

ur kreistur edur bareñ/so hañ yrde ad þola eina harda Tækningu / sem Madur opt man giøra i soddañ Tilfelle? Eg vona þad munde eingeñ Viliugur undergangast. Og þvi villt þu þa blooda þad ødrum?

Drambsemeñ velldur hvi / ad Madur breiter so Oguðlega vid siñ Naunga.

22. Þad er satt / ad þad kiemur af vorum Hofmood og Drambseme/ad vier so vonder erum hver vid añañ/ Vær forsmaum so adra / ad vier þeinkium þad ryde a litlu hvad vær vid þa giørum. Vær giørum ofs i Lund / ad þeir meige þola af ofs Nøgg og Sløg / þar vier erum þo siælfer so vidkvæmer/ad vier ei þolum ad heyra hid minsta Ord sem ofs er mooti/nema vier strax uppkendrader/ og Beisklynder verdum. Hversu litla Orsøk høfum vier þa til ad breita þañ eñ vidvorn Naunga/ef vor Hofmoodur Orsakade ecke þess Illyndes/ad hin minsta Tilgiørd kiñe ad reita ofs til Reide?

Þa

Þa være það Omögulegt að vær Lifium þar við að ſtyggiaſt. Ia / Sumer eru eñ þa ſo langt afram komner i þeſſare Harðuð/ að þeir an allra Orſaka/ Jafn vel Reiðelauſt kuña þañeñ að hondla við þeirra aumu Brædur / að þeim er það opt Gaman og Skiemtan / að lata ødrum ſviða : Með ſoddañ Hatte hafa ſumer Harðuðuger Meñ Ynde af að plaga þa ſem þeim eru Vndergiefner / að þeim þyker vant uñ að fa Einhveria Orſok til að ſtraffa þa / og ſumer eftia ødrum ſamaſt til að ſia ſyna Lyſt a þeim/ eins og hiner Gømlu Romveriar/ ſem hofðu það fyrer Almeñelega Skiem tan/ að ſia eina Mañeſkiu drepa aðra/ og i Sañleika/ þa er vor Chriſteñdoom ur ecke betre eñ þeirra / ef vier hofum Gaman af ſliku.

23. Soddañ eitt Harðuðugt og Beiſk lundað Hiarta / læknr ſo illa a Chriſtnum Mañe / að það er ecke Leifelegt að hondla þañeñ með ſyn Vifiu-Dyr / Hverſu Olgðande er það þa að giøra

sliftt vid þa/ sem eru somu Nattúru og
vær/ og hvad meira er / eru Erfingiar
somu Eilýfu Fyrerheita sem vier. Þeir
sem ad i einhverium af ødur uppfølde
um fierdeiles Þostum syndga a moote
slijnum Naunga / ellegar i hveriu helst
ødru/ sem kan ad skada hans Lykama /
Þeir eru hinar Ranglætustu Manneskiur
sem vera kuńa / so ad þar finst ecke hin
minsta Grein af Kiettvýse hiá þeim/ i
þvi ad þeir so Obilheyrelega høndla vid
sinn Naunga.

24. Ey helldur kań nockur ad af-
saka sig þar med / ad hań seigia vill/ ad
hvad helst hn̄ giørde/ hafe ei añad vered
eñ Endurgialld fyrer þad Jllt/ sem hiñ añ-
ar hafde hønum ødur tilgiørt ad fyrra
bragde ; Þvi lát vera hań hafe giørt
þier hiñ stærsta Oriett / þa mattu þo
ei vera þiñ eigeń Doomare / nema þu
under eins Oriett giører þeirre Mań-
eskiu/ sem ecke giørdest þiñ Þræll
edur Bandinge / ødur hań vard þiñ O-
vinur / so ad þu meiger vid hań giøra
hvad

hvad þier gott þyker. Þu hefur ecke þess stærra Walld yfer hønum/ þott hñ hafe giørt þier Oriett : Hvar fyrer / ef þu hefur einga Magt yfer hañs Lykama mødut/ þa hefur þu i Sañleika ey helldur nu/og þar fyrer syndgar þu ecke alleina a moote Kiærleikanum/ (hvør Synd ad er noogu stoor / til ad fordæma þig) helldur og fremur Oriettvyse i hvøriu Einu Ofbellde þu giører hønum : Ja eñ framar / þetta Ranglæte stiggur eñ hærra / þad stríder a moote sialfum Gude/hver ed tileinkar sier Hegningarefñar Riett/Hefndeñ er miñ/Eg vil Endurgiallda seiger DRottenñ/Rom. 12. v. 19. Þar fyrer/ sa sem leitast vid ad hefna siñ sialfur / hvad giører hañ añad/eñ ad hañ fellur iñ i Guds Riett/ og i hñs Tign/og so sem kreister Sverd ed af hañs Hende/ Eins og hañ kuñe betur ad fara þar med / sem er bæde ad Rana og so ad forsmaa hina Guddoomlegu Hatign.

XI. Cap.

XI. Capitule.

A Þeim Elleftu

SVNNVDEIGE.

Um Riettvijsena i þvi sem viddvijkur Naungans Eigendóme/ ad giøra hønum Oriett/ er hrærande hans Kvinu/ Fiarmune/ Um Opriike/ Þioofnad/ Skullder.

Hvad hønum tilheyrer.

1. Nu þridie Partur af þeirre Riettvijse/ sem i þvi er fooʒgen/ ad giøra Eingum Oriett / æhrærer þad sem vorum Naunga tilheyrer/ en hvad þar med eige ad skiliast/ verdur ecke betur utmaalad / helldur en med hinu Nijunda og Tijunda Bodorde/ sem oss eru giefen/ til þess ad hallda i Taume vorum Gyrndum og Tilhneigingum / fra vors Naunga

unga Gotse / og Eigenðoome. Þar fitium vier uppkaled/ Ei allernaſta hns Hus / Pioonuſtu-Foolk og Kvik-Fie / hvad alltſaman maa nefnaſt med þeſſu Nafne / ad þad ſie hans Gots og Fie-muner / en allra hellſt hans Eigen-Ko-na/ ſem er hid hellſta af hans Eigum. Fyrer þvi / nær vier Hugleidum þeſſa Skylldu vora / ad giora Naunganum eingann Orietk i þvi honum tilheyrer / eigum vier eins vel ad ſkilia þad um hans Eigen-Kvinnu/ ſo ſem um hans Gots og Formegan.

Hans Eigen Kvinna.

2. Sa Einfalleg / og ſier i Lage Riettur / ſem hver eirn hefur til ſinar Eigen-Konu er ſo alkunnur/ad þar giora-ſt ei Þorf til ad leida þar Vitne ad / Su Deyrd/ſem hver eirn Egta-Madur hefur af þvi ad ſiaa ad Einhver giore honum nockurt Afbrek i þeſſum hans Riette/ ſyner nooglega ad Neimenum er þad alkunnugt. Þar fyrer kann eing-um / ſem i þann Maata odrum Orietk

giøre

giører / ad vera Okunugt þar um / ad kreinkia annars Mañs Eigen-Konu / ad locka hana i asiarlega Sæng / er af øllum halldeñ hiñ argaste Pioofnadur / og miklu verre eñ sa / Er snerter haños Formegan.

Ad svijkia añars Mañs Eigeñ Kvinnu/ er hid stærsta Ranglæte.

3. Og i Sañleika/ þa er i þessare Einu Synd ein stoor Ranglætes Ntuga samanñhoreñ a mooke Kvinnuñe / og a mooke Mañenum ad nockru. A mooke Kvinnuñe sk iedur hiñ stærste Orietltur/ sem Madur nockurn Tijma hugsa kañ. Nvad viduijkur Sælu heñar (so sem eg hefe ædur audsynt) þa er þad hin allra stærsta Oriettvijse/ hun verdur rænt sinu Sakleise / hun verdur vaneñ til hins Sorgvnðelegasta Gudleyses / (sem er Meinsære og Lauslæte til saman) fra hverxu kañ skie / hun alldrei snue sier/ og þa orkar þad heñe kañ skie Eilijfrar Fyrerdæmingar Og þar næst so miked sín Veralldar Natte viduijkur/ þa

þa vesldur þad hefiе þvi/ ad hun misser Virdingu sijna/gioerer hana Andstiggelega og Foragtanlega hiá ollum : Jaa/ Nefiar Nafn og Rigte ad Spotte z Athlæe medal allra Maña : Og þar fyrer utañ/ er þad od Rœna hana allre Velgeingne/ og Glede / a medañ hun lifer / sem i Raun og Sañleika er su Elska og Ynde / sem er a mille Mañs og Konu. Og þar hvert a moote kiemur þvi til Leidar/ad hvert hefur Vidbiood a ødru/ hvar af kiemur margfalldt Anstreime z Olucka/ ǭ hier er ofiangt upp ad telia/ hvar i ad Madureñ hefur og siñ Part.

A moote Mañenum.

4. Eñ auk þessarar Mœdu / þa verdur honum stoor Oreltur gior / þvi i fyrstu er þad ad rœna hañ þvi sem honum allra Nluta kiærast er / sem er hañs Egta-Kvinu Elska og Truskapur. Og þad er þad/ i hvertu hañ hefur soddañ Riett/ sem hañ ecke maa skipta med ødrum/so þo hañ vilide/maa hañ

ei standa af hønum vid añañ / Hañ þar fyrer ecke fraa hønum ad takast æn stær- sta Orieittat af nockrum. Eñ nu er þad ecke noog/helldur þar ad auke Ando- varpar hañ (ef hañ nockurn Tijma fær Grun þar um̃) med hinu allra særasta Hiartans Angre/ sem er Grunseme og Mißþanke / og opklega kiemur hønum til hiñar mestu Orvæntingar Afhafna/ Þvi þad kiemur einum Mañe / epter Salomonis Ordum/ Prov: 6.v.34. til Neipkar og Grimleika/ Ja/ hvad meira er/ þad ablær hønum alls þess Spotts og Forsmaanar / sem hiñ Rangsnune Verølldareñar Doomur feller yfer þa / er slÿkañ Orielt lijda/ hvad af mørgum hellst ad vera hid Olydañlegasta Mootlæte/ Og jafnvel þott þad satt sie / ad hañ æn alldrei Sañgyrne verde so For- smaadur/ alleina søkum þess/ ad hañ O- riett lÿdur / þa samt verdur hañ allt ijd Hluttakande i þessu / Nema so være ad Verølldeñ ÿrde skøpud um̃ aptur/ og þar fyrer er þesse Orieittur þess miklu stærre.

Hier

Hier ad auke giefur þetta ordeð Ein-slags Þioofnadur/epter Ordsens eigen-legre Merkingu/þvi þad kan ad skie/ ad þad Barn sem i Hoordoome er geted reiknast i hans Ætt / og verde so bæde Hluttakande i Arfe og Uppelde med hans Egta-Bornum / og er þad Tvo-falldur Þioofnadur / Fyrst i þvi hvad Mannenum vidvikur / þar han sijest ætlar sier/ad uppala Annars Mans Barn/ og i odru Lage/ þad Bornen snerter/sem a þan Hatt missa þad/ sem þessu Bar-ne skipkest. Þar fyrer / hver sem vill forðast fyrer þetta Atvik i þessare Synd/ hans Ydran ma ad vera so hrein/ ad han giefe so miked aptur til þessa Ættleggs/ so sem han veit ad þetta Barn hefur frä honum teked.

Þad sem alldrei verdur aptur bætt.

5. Þegar allt þetta er nu saman-bored/ þa munum vier ad vijsu finna/ ad þetta er hid stærste og verste Oriettur / sem eirn Madur kan ad lijda. Jan sodd

añ eirn sem ecke bætsur verdur/og fyrer þessarar Orsakar Skulld er þad adgiætande i Gydingaña Lögmaale / ad Eirn Prioofur ætte ad giallda Ferfallt aptur/ og var hañ þar med kvittur/ Eñ Hoor-Kalleñ sem a eingañ Veg kuñe ad bæta fullum Bookum / hañ mætte bæta med Lijfenu sijna Avirding/ Levit. 20. v. 10. Og þott ad Hoordoms-Meñ bue nu vid betre Kost/og life leinge/ til þess ad giøra upp aptur þessa Synd / og kañ skie hlæa ad þeim / sem þeir hafa so Oriett tilgiørt/samt meiga þeir vera visser um/ ad þeir mune hördum Reikningsskap mæta/hvert helldur þeir ydrast Syndareñar / edur ei / Komest þeir fyrer Guds Nad til Yðrunar / þa munu þeir faa ad merkia ad þesse Synd er ecke so liett / mörg Angist Sælareñar / Bit og Sløg Samvitskuñar / Tær og Andvarpaner muni þad kosta þa : Og i Sañleika ad segia/ þott ein Mañeskia kostade øllum Lijfdøgum sijnum til soddañ Yðrunar / þa være þad þo allt oflijted til / ad af-

þvo

Hvo pa Synd / er hafi Einusinne henck hefde / Og hversu stoor Hiarta-Sorg mun pa utheimtast fyrer pad / ad þesse Synd er so ydduglega drygd / og pad af allt of-morgum ? J Sanleika/pad er so Torvellt ad giora/ ad ollum þeim er vita sig seka par i / er stoor þorf a / ad þeir strax byrie þetta / so pa ecke brefte Tijmann til Apturhvarffsens. Hræsne þvi einginn edur fegre fyrer sialfum sier/ ad soddann Syndsamlegur Lifnadur/ edur so Glæpafullur Vane / mune afhveigest verda med einasta eitte Yfdrunar Atreid? Nei/ Apturhvarfed a ad nocku Leite ad sambtcoda Syndenne / og so sem pad eina hefur vered eirn Vane og jafnlegur Lyfernes Nattur/so a og hid Anad ad vera/ Hversu stoor Omakskap-ur er pad pa af Manneskiunne / ad steypa sier i þessa Synd / (og pad med so miklu Omake sem sumer hafa par fyrer) sem hann veit ad mune kosta hann so miked / Jafnvel nær pad geingur po hid hægasta affyrer honum/ sem er/ ef honum

hlotnast ad ydrast hesiar? Ef giøre hañ ecke Ydran / þa kostar þad Omælañlega meir. Þad kostar hañ allañ hañs Arf og Rieltt til Himnarijkes / sem er Skijnlijfesens Bustadur / og giefur hoñum Hlutdeild i hinum vellande Pitte / hvar hañs Lauslætes Brune skal endast i eilijfum Loga / Þvi hversu Leinelega sem hañ hefur framed þessa Synd / so hañ kyñe seigia med Hoor-Kallenum / Job. 25. v. 15. Eckert Auga sier mig / samt giefur hañ þo alldrei i hinum svartustu Myrkrum huled sig fyrer Guds Augsyn / hia hverium Myrkred er ecke Myrkur / Psalm. 139. v. 12. Og hañ er sæ / er so berlega hootar / ad hañ vilie dæma þess Hæktar Syndara / Hebr. 13. v. 4. Frillulijfes og Hoordoms-Meñ mun Gud dæma. Gud giefe ad aller þeir sem lifa i þessum sauruga Slæp / fære so Tijmañlega / og so fyllelega dæmt sialfa sig / ad þeir kuñe ad umflija hañs stranga / og skielfelega Doom.

Nmungans Formegan,

6. Pad Anad sem pesse Rietlvsse (ad giora ecke Naunga sknum Oriett i pvi sem hans er) i sier innebindur / er vidvykiande hans Formegan/ med hverin skiliast a hans Hus/Jarda-Gots/Kvik-Fie/Peningar/ og anad pvilijkt sem hm med Riettu a/og a pessu eigum vier ecke ad leitast vid ad giora honum neitn Skada/edur draga pad under oss sialfa. Eg giore Mismun a pessum Tveim Plutum / epter pvi par kuna ad vera Tvær adgreindar Orsaker/ sem hneigia oss til pessarar Rangsleitne/ sem er Illgyrne og Agyrne.

Illgyrne.

7. Ninum Bonda og Illgiarna piker vænt um ad giora odrum Skada/ Jafnvel poott eckert Gagn hafe han par af. Almennelega sium vier/ad Man esskian vill Eydeleggia / og spilla pess Mans Formegan/sem peim er illa vid/ Jafnvel poott peir ecke meine ad hafa neitn Abata par af/helldur alleina fyrer pess Gamans Saker/ er peir hafa af

ad visia ødrum Mein, Þetta eru Fels vijtsker Giedsmuner/og Esptermynd And skotans/ sem kostar øllu Erfide/og Omake/ecke til þess/ad avisia nockud sialfur / helldur alleina til ad svykia og fordiarfa adra. Og hversu ad þad gagnstædt sie øllum Rietke / kunnum vier ad sia af þvi Løgmæle / sem Gud gaf Gydinga Folkenu um Gots Ovina sina/ So længt er fra þvi/ad þu være giefed nockurt Leife til ad Eydeleggia þad/edur fordiarfa/ ad þeim var berlega skipad ad hiælpa þvi/ Exod. 23. v. 45. Þar sem þu mæter þyns Ovinar Vxa edur Asna/ sem fer afvega / þa skalltu leida þau til hans apkur/ etc. v. 5. Hvar af sia mæ/ ad þad er ein Skylda/ sem vier jafnvel Ovinum vorum/ erum skylduger um/ ad hindra þan Skada/edur Mein/ sem þa i einu edur ødru Tilfelle henda kyne/ Jafnvel med voru Omake og Erfide. Hversu stoor Orietkur er þad þa med Asekninge og Vysvitande ad giøra þeim Mein edur Skada? Hvør sem nu i þessu

i þeſſu er ſekur / mæ alldrei affaka ſig ad hañ alldrei hafe giort ſig Ryfkañ af ſijns Náunga Golſe / og ad eckert Ræn ſkule tolla vid ſiñ Fijngur: Þvi þetta Rænglæte ſem ſkiedur af Jllgyrne / er eingu miña eñ þad ſem af Agyrne frami kiemur. Ia / eg true ad þad ſtærra ſie / vegna Bppkakaña / og Orſakareñar / hvar fyrer þad ſkiedur / þvi þad er miklu verra / ad hafa añañ / eñ ad elſka ſiælfañ ſig ofmiked. Sierhver eirn / ſem a mooꝛle ſijnum Náunga af Hatre hefur Oꝛjafnadarſamur vered / hañ er eins Skulld bundeñ til ad bæta hønum þañ Skada / og fullnægia hønum fyrer þad hañ tap ade / ſo ſem hefde hañ giørt ſiælfañ ſig Ryfkañ þar af.

8. Eñ þo mæ ecke hiñ Agiarne og Rænglæte dæma ſijna Synd ad vera þeſſ miñe fyrer þvi ad hin ſie ſtærre i Einum Boſte / þvi ſkie kañ / ad hañs Synd i Einhvertu ødru drage Metaꝛ Skalena nidur / og ef þad ecke er i ødru / þa er þad þo i þeſſu / ad ſa ſem Oriett

gierer / til ad giøra ſialfañ ſig Ryfañ/ hañ ſyneſt ad giøra þeſſa Synd opt ar / eñ hiñ / ſem Syndgar af Natre og Jllgyrne/ þvi þad er Omøgulegt/ ad nockur kuñe ad hafa Orſøk til ad ſyndga ſo opt af Jllgyrne / ſo ſem af Agyrne. Eñ fører hiñ Agiarna koma ſo margar Freiſtingar til ad ſyndga / ſo ſem þar eru Nlutter marger til i Verølldeñe/ſem hañ hefur Mætur a. Eg vil ei fram ar høndla uñ þeñañ Sam-Jøfnud / þad er vyſt/ hverutveggiu eru ſtoorar / og hroopande Synder/og þad er noog Orſøk/ hvar fyrer vier eigum þær ad fordaſt. Nu villum vier yfervega hvern Part og Grein af þeſſu Agyrndareñar Rangløte/ ad ſeñu kuña þær allar ad kallaſt Ran og Þioofnadur / þvi þær eru allar þañeñ i ſialfu ſier/ þo til þeſſ/ ad þetta verde þeſſ betur ſkiled/ þa mun þad ei Orædlegt vera/ ad ſkipta þeim i þeſſa Pria Parta/ ſem er/ Underþryckíng / Þioofnadur og Svik.

Vnderþryckíng.

9. Med Underþryckingu meina eg hid opinbera Rang / ad taka ad sier þad ödrum tilheyrer / og ad safna og med-kiesa þad sama / Og þetta skier med ödskilianlegum Moote. So sem i fyrstu / med Magt / med hvorju moote ad margar Þioodir og Furstar eru rænter sijnum Riette / og margt annad Folk hefur mist sitt Goots og Eigendoom. A stundum skiedur þad med Logum og Rettargange / ad hann sem gyrnest Goots sijns Naunga / hellder sig ad hafa Riett þar til / og so annad hvert umhverfer Riettenum med Skeink og Giafum / edur og, ad hann er hinum med Magt og Myndugleika ofvaxen / og fær so Doomenn giørdann sier i Vil. Þetta er ein stoor Underþrycking / og af hinu versta slage, ad bruka þann Logen sem giefenn eru til, ad forsvara og vardveita sins Naungs Riett / Ad bruka þau / segi eg / til Medals ad underþryckia hann þar med / og er ein hin versta stoor Synd / i hvorre ad skylldugur er baade hann / sem Doomenn beigrer / so

og

og hiñ/ er haň ganga lætur : Jan / hiñ eirneñ sem er hans Talsmadur i Sokſ eñe/ þvi med soddañ Nætte hiælpar hañ til/ ad þar ſkiedur Ofrgke / og apkur a ſtundum er Reid hiñs Under þryckta Or ſok til þeſſ/ ad hañ lijdur Orielt/og Ofrgke / Og þañeñ er þvi hallad uñ Okur og ofmikla Rentu : Eiñ Mañeſkia kañ ad vera ſtoorlega Fie þurfe / hvad er giefur hinum odrum sem tekur ofmikla Rentu Tækefære til ad ulſiuga hañ a moote Samvitſkuñe / hvoriu hiñ Fatæke maa endelega samþyckiaſt / til þeſſ/ ad hönñ hoolped verde i Neyd ſiñe. Og þañeñ er þad og a ſtundum med hardrada Nuſſbændur / hvørter / nær þeirra þienarar hafa eingeñ ofiur Raad/ leggia þeir Alogur a þa/ og ſetia þeim alla Nluke harra/ eñ ad i ſiaalfu ſier riett er/ bæde med þeſſu moote/og ſo morgu odru verdur Naungeñ underþryckur / og þeſſ Fatækare sem hañ er/ sem Neyd lijdur/ þeſſ Bidbioodslegre er Syndeñ : Þar fyrer verdur i Rikhinguñe

ninguñe talad um̃ þad / ad underþryckia Ecktiur og Fødurleisingia / so sem um̃ hina harsin Trøppu af þessare Synd.

Guds Hefnd hier yfer.

10. Eñ þetta er i Sañleika ein miøg hroopande Synd/ hvørre Gud hef ur næsta hardre Hegningu hootad / so sem vier optlega lesum i Ritningunñe. Hver sem underþrycker hiñ Fatæka/ z Naudþurftuga / edur tekur nockud med Ofrijke / hañ skal vissulega deya / hañs Blood skal vera yfer hønum / Og hin sama Alyktun verdur opkar Itrekud. I Sañleika / Gud hefur sier i Lage undergeingest ad forsvara þañ Fatæka og Underþryckta / ad hañs Dyrd so ad seigia Skulldbyndur hañ þar til ad hefna þeirra. Og so siaum vier Psalm: 12. Ad Gud berlega jatar / ad hañ vilie svara fyrer þa v. 5. Vegna þess / ad hiner Fatædu eru underþrøckter/ og føkum Andvarpana hiña Fatæku / þa vil eg uppstanda seiger DRottenñ / og eg vil frelsa þa fra þeim. Þar fyrer

er Salomons Rad Kostulegt/ Prov. 22. v. 22. Kan ecke þiñ Fatæka/ af þvi ad hañ er Fatækur/ og underþryck ecke þiñ Fararaada i Porfunum/ þvi DRottiñ mun tala Mæle þeirra/ og hañ mun ræna þeirra Salum sem ræna þa. Þad syneſt ſo ſem þeir mune ei hafa ſtoora Glede af ſijnu Nærfange ad Sydustuñe/ þar Gud vill ſialfur fæ ra Søkena a moote þeim.

Þioobnadur.

11. Hiñ Attar Mate/ hvar med ad framed verdur þetta Ranglæte/ er Þioofnadurenn/ og er hañ i ſama Mata Tveñſlags/ þad eina ad hallda ihe þvi er vier giallda eigum med Riettu/ og þad añad/ ad taka þad fra vorum Naunga/ ſem ad allareidu er hans Eign.

Ad giallda ecke þad Madur er ſkylldugur.

12. Þad fyrra er/ nær vier ei vilium giallda Skullder vorar/ añadhvort þad vier til Lans tekeð hofum/ edur og lofad

lofad ad gialld[illegible] þess eina verdur kraf-
ed med sama Riette / og hins anars/ og
er þad þvi Pioofnadur ad gialld a þad
ecke/ Ad eg Neita ad lata þad ute / vid
min Naunga þad hønum med riettu til-
heyrer/ Þad Fyrra er þo stærre Oriett-
ur/ þvi þar med lek eg fra hønum/ þad
sem han Einustie var ølldunges Eig-
ande ad ordeń / hvørt þad helldur eru
Peningar/ edur anad / Og med sodda
moote giøre han fatækare en han var /
þa eg took Laaned af hønum/og er þetta
Ranglæte bæde nærsta stoort/og so Al-
mennlegt. Nu um Stunder neita Mest
eins giarnan þeim sem krefur þess sem
han lanad hefur/ so sem hinum/er bid-
ur um Ølmusu. Jan Madur kan opt
ad koma i Klogu-Mal fyrer þad / ad
han krefur þess sem hans er/ og þar ad
auke er þad en nu framvegies en stærre
Oriettur/ þegar ad einn sem lanad hef-
ur/ hlytur ad aumarlga og heimta so opt
Skulld sijna/ þvi han tyller sine Tyd /
þar han ma forsooma adrar [illegible]

þessa vegna/ Og med soddan Nætte lijd-
ur han og Skada : Þetta er so stoor O-
jøfnudur ad eg ei giet sied/ ad sa kune ad
kalla sig riettan Eignar-Man ad nock-
ru þvi/ er han hefur a medan han han-
en neitar ødrum siins. Sierhver einn
sem skylldugur er ætte fyrr ad standa na-
ken epter / og varpa sier helldur i Guds
Forsioon / helldur en ad bua med soddan
Nætte sitt Hreidur med þvi sem han
rænt hefur fra sijnum Naungа. Og
i Sanleika skal Madur sinа ad slijkt er
forsmællega giort / Ecke alleina vegna
þeirrar Blessunar sem Riettsijnen hefur
ad vænta sier/hellst ef Madur ber hana
saman vid þa Bølvan/ sem ad hænger
yfer þeim er Oriett giora / helldur og
eirnen ad þvi Leite sem Veralldlegan
Vijsdoom ahrærer / þvi han sem ei vill
goodvilluglega giallda Skullder sijnar /
hønum verdur þo med þad Sijdsta þrijst
til ad giora þad med Løgum og Riette /
og þad med miklu verre Koste/ helldur en
þott han hefde giørt þad viliugur/ Ja/
med

med meire Kostnade / og Spiller Tru-
skapar syns/ ad þegar hønum skdaß á-
liggur/skal haß ei vita/ hvar hß fæe nock
urn Nnt til Lans. Eß þad besta sem
eirn Madur kaß ad giøra til þess ad ei
verde haß sekur i þessu Ránglæte er
þetta/ ad haß alldrei take meira til La-
ns / eß haß veit haß hefur Efne á ad
Endurgiallda / utaß haß take til Lans
af þeim sem fyrst þecker haßs Þorf /
z vill skdaß voga þar uppá/aßare drýg-
er haß þessa Synd þad sama Augna-
Blik sem haß til Lans tekur / þvi haß
tekur þad frá sýnum Náunga/ med þvi
Loforde/ad haß ville giallda hønum þad
aptur/ sem haß veit ad haß ei kaß/og er
þetta Opeßber Þioofnadur.

Þad sem vier høþum Skulld-bunded oss til.

Og hiß same Riettur sem ad byndur oss
vid ad giallda voraR eigeß Skullder/ hß
byndur oss og so til / ad giallda aßara /
sem vier høfum geinged i Lorgun fyrer/

 ef

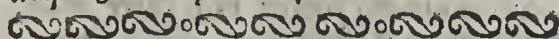
ef ad hiñ riette Skulldunautur ei kaſt edur vill/ þvi/ med þvi ad vier Skulld-byndum oſſ / høfum vier giørt þad ad vorre eigeñ Skulldu / og eigum med øll-um Riette ad ſvara þeim er lanade up-pa þa Viſſu er vier giørdum hønum/og verdur hañ ſvikeñ af oſſ / verde hønum ei Fullnægt/ef nockur meinar ad þad ſie hart ad giallda þad ſem Madur alldrei hafde Gott af / þa vil eg ad ſøñu ſam-þyckia þad/ ad þad er noog Orſøk / til ad ſiaa ſig fyrer/ ædur eñ Madur geing-ur ſo i Borgun fyrer añañ / eñ þad er eingeñ full Affſøkun til ad riufa ſitt Loford / ſem hañ allareidu giørt hefur.

Hvad vier høþum burtlofad.

Og hvad þvi vidvykur ſem nockur hef-ur Goodviliuglega burtlofad / þad kañ ei helldur æn ſtoor Oſafnadar ad verda iñehalldeð / þvi þad er nu orded þeſſ Eigeñdoomur / er hañ lofade þvi/ þar fyrer ſiaaum vier ad David nær hañ ut-maalar þañ Riettlaata/ Pſalm. 15. v. 4. Þa ſetur hañ þetta ad hañ hallde ſitt

sitt Loford / Ja/ þott hønum eñ þa sie Skade þar i: Og i Sannleika/ sa er ecke hæfur til ad gaanga uppaa þad Heilaga Kall/ so sem þar verdur umtalad/ hvert helldur þär med ai ad skiliast Christeleg Kyrkia hier i Heime/ edur og Himnarijke sijdar meir/ sem ecke i allan Maata helld ur þessa Grein af Riettvijsenne. Og hier kuña Heima ad eiga þau Laun / er vier lofad høfum voru Þionustu Folke/ þad Kaup / er vier giefa skulum Daglaunaranum / og er þad stoor Synd ad giallda ecke skyllt / og su Kløgun er þeir giora / er vier i þañ Maata høfum Orietti tilgiørt / stijgur upp fyrer Gud. Sem seiger Jacob/ Cap. 5. v. 4. Þionustumañsens Laun/ sem hefur sleiged ydar Lønd/ er þier hafed iñehallded/ þaug kalla/ og Hroop þeirra/ sem sleiged hafa er iñgeinged i Eyru DRottens Zebaoth/ Og Deut. 24. v. 15. Fiñum vier eitt strangt Bodord hier um/ Þu skallt ecke Orietti tilgiøra Einum Befalings Daglaunara/ edur einum Fatækum/ þu

skallt giefa hønum sijn Laun a tilteknum Deige / og Sooles skal ecke undergønga yfer þeim/ þvi hann er Vesæll, og vidhelldur sijnu Lijfe þar med/ so ad hann ecke hroope yfer þier til DRottens/ og ad þ verde þier ad Synd. Þetta er Ein af þeim hroopande Syndum / sem ecke lætur af fyrre enn hun færer Guds Hegningu af Himnum ofann : Lat þier þvi alldrei til Hugar koma/ ad giøra þijnum fatækum Naunga hinn minsta Orietl. Og ad minsta Koste haf þu soddann Medaumkan med sialfum þier / ad þu ecke feller yfer þig Guds Doom/ i þvi ad þu giører hønum so Orietl.

XII. Capitule.

A Þeim Tolfta

SYNNVDEIGE.

Um Þioofnad/ og Svik/ og ad skila aptur/ etc.

Ad stela Fiarhlutum Nun unga sijns.

1. Ein Tuur Grein af Pioofnadenum/ er ad taka þad fra Naunganum/ sem ad allareidu er hans Eign. Og þetta skeedur aſnadhvert Opinberlega med Ofrijke/ ellegar og Heimuglega/ og med Rangsleitne. Hid Fyrra giora aller þeir/ er Rœna Foolk a Vegum og Stigum/ edur og Hus Manna/ hvar þeir med Ofbelldе rœna i burtu Gotse sijns Naunga/ hitt aſnad giora þeir/ er med Launung stela nockurs Mans Fiar-Hlutum honum Ovitande. Eg vil ei þræta um hvert af þessu verst sie/ þad er noog ad hvertveggia er þess Nattar/ ad þad giorer Mannen andstyggelegan fyrer Gude/ og Ohæfan til ad hafa Vm geingne med odrum/ og fœrer þan/ sem hier i sekur er i hyna mesta Olucku hier i Heime: Þar þeim hyriar epter Log-unum ad Lijflœtast af Bodlenum. Og þar eru Faaer af þeim/ Sem ad leinge um Nond hafa þessa Ydiu/ sem

et fiñe þar af þeñañ Avoxt. Eg er viss um / ad hañ er Fæviss / sem ætlar ser Jafnadarlega ad stela / eg ad hañ mune þo ecke uppvijs verda / þvi hñ Ein samall maa bera Ahyggiu fyrer / hvørneñ hañ fæe duleft fyrer øllum þeim er hañ stelur fra / þar þeir munu a allar Lunder leitast vid / ad fiña hañ / Og hvad miklu metra er / ad hñ hefur Guds Riettlæte fyrer Ovin / sem Ogiarnañ lætur slijkt Ostraffad / jafnvel i þessum Heime / hvad vier siaum þar af / ad hverneñ / jafnvel hiner Leimelegustu Þioofar verda uppvijser / eñ jafnvel þott hañ være viss um / ad hñ munde Ohegnd, ur sleppa i þessum Heime / þa er eg viss um / ad eingeñ Nlutur kañ ad frelsa hañ fra Straffenu i hinum ødrum / nema Bogl og Betran. Og nær allar þessar Nækkur verda vel athugadar / þa siaum vier hversu dyrt / ad Þioofureñ kaupe þad Fie edur Peninga er hañ stelur fra Naunga sinum / ad hañ maa þar fyrer tapa añadhvort Lijfenu / edur Saalune /

og

og kañ skie hvorufveggiu / þvi ef øll Verølldeñ er of-lijtel til þess ad tapa fyrer Sælu sijna / so sem hañ seiger / Marc. 8. v. 36. Er best visse hvørsu dijrmætar ad eru Sælernar / þar hañ sialfur hefur keypt þær / hvada Dæraskapur er þad þa / ad giefa þær vid nock urskonar fænijtum Hiegooma / sem þo allt of-marger giora / sem vrdner eru so vaner til ad stela / ad hiñ minste Hlutur sleppur ecke hia þeirra Fijngrum. Med þessum meiga Reiknast þeir / er taka vid Þijfe / hvert þeir helldur eru Hlutt takande i hinu stolna Fie / edur ad þeir kaupa þad / nær þeir vita edur kuña ad ætla ad þad stoled sie / hvar i marger eru þo sek er / sem lætast hafa Vidbiood a Þioofnade / nær þeir kuña ad fa þad med betra Verde / helldur eñ ef þeir skylldu kau pa þad a añañ Hatt. Hier a þad og heima / ef nockur fiñur nockud af þvi / sem hañs Naunga er / og hver sem ei skilar þvi aptur / ef hañ añadhvört þecker / edur kañ ad uppspyrja Eigand-

ań/hań er eingu betre/ eń einn Þioofur/ þar hań helldur þvi ꜳ́ fyrer ſijnum Naunga / ſem honum med riettu til heyrer. Og i Sańleika / hver ſem ad þetta giører/ hań munde i ſama Maata fremia ſtærre Þiofnad/ ef Lǫgeń hoot udu ecke Stoor-Þiofſunum med Bødu⸗ uls Nendeſie.

Svik.

2. Hin Þridia Grein af Ranglæt⸗ enu / eru Svik / er med mǫrgu Mooẗe kuńa ad ſkie/ epter þvi ſem Madur hef ur Tækefære til ad ſyſla og ſkipta vid ſiń Naunga. Þad er Omøgulegt/ad giefa þvi ǫllu Nafn/ Eń eg meina/ ad þad kuńe ecke ad byndaſt i þeſſum Tveim ur Poſtum/ ańadhvørt ad Madur truer Einum vel/ og reider ſig uppa hań/edur og/ ad einn ſyſlar edur kauper vid ańań: Og jafnvel þott þad ſie i Table / hvad vier vita ſkulum/ad ecke eru minńe Svik/ eń hvad ańad.

Hvad Mańe er truad til.

3. Nafn er sviksur nockurn Mann i einhverin hvi/ sem honum er tiltruad/er sekur i miklu Ranglæte / og þad med nærsta sviksamlegum Hætte/ hann frem ur þar med tvær Synder under eins/sem er Svik og Ohallðenfyrde / þvi ad i ollu þvi/ sem nockrum er truad til / er og so Loford innebunded / jafnvel þott ei verde þad Berlega afkvedid/ þvi under eins/og eg tekst þad a Hendur / sem einn annar truer mier til / þa lofa eg og ad vera honum Tru/og verdur þesse Truskapur a stundum brugdenn vid þa Lifande/enn a stundum vid þa Dauda. Vid Fyrsta kann ad ske med morgu mote / so sem þad er Alsktiliansiegt / sem oss verdur tiltruad/ a stundum er þad meira / so sem Potiphar giorde vid Joseph / Gen. 39. v. 4. Nær eitt Madur truer odrum fyrer ollu þvi er hann a / og med sodann hætte er Barnanna Tyftunar Meistarinn/ a stundum er Rads mannonum truad til þvilijks. A stundum er þad ecke ileina eirn hvor Einn Nutur / so sem nær eirn

Madur truer ødrum til ad kaupa Eitt-hvad fyrer sig / med þvi edur þvi Skilorde/edur fær hønum Eitthvad i Hendur til Umráda. Og þaned er þvi Almenelega kallad um Þienara/þeim Eina verdur truad fyrer þessu/en ødrum fyrer hinu/ af þeirra Husbonda Gotse. Og hver Eins / sem ad i øllum þessum edur þess Kyns Postum er giører þad hønum er tiltruad/med slyke Astundan og Truskap/sem han villde giørt hafa/ ef þad være hans eiged / helldur annadhvort af Hyrduleise edur med Eydslu sooar þvi/sem hønum er i Hendur feingid/edur brukar þad til sijns eigen Gagns/ han er sekur i þessare stooru Synd / og bregdur sijna Tru og Loford a moote þeim sem lifande er. J sama Mata/sa sem Eirhver Madur hefur skickad til ad framfylgia sine Sydurstu Skip-an epter sinn Dag/ef han þad ecke giører/epter sem han visse ad hins Framlidna var Vilie til / helldur giører sialfan sig Rijkan af þvi sem ødrum var Tileinkad/

ad / hañ er sekur i þessare Synd vid hiñ Dauda/sem er þess miklu verra/sem hañ helldur veit/ ad hiñ Daude kañ eingum Jofnude edur Bootum aptur ad nᴂ/so sem hiñ sem lifande er. Þad er nockursfonar Mᴂte til ad rᴂna Daudra Mañа Grafer/ a hverslags Þioofnade/ ad Meñ hafa nockurskonar medfᴂddañ Vidbiood/ ad so mᴂ vera eirn Forhertur Þioofur/er sekur slykt til Bragds. Eñ hverutveggiu þesse Svik eru eñ þa syndvirdelegre/nᴂr þau giørd eru añadhvørt a moote Gude edur Fatᴂkum/þad er nᴂr Einhver slyngur þvi under Stool sem honum er i Hendur feinged til Gudhrᴂdslu edur Kiᴂrleiks Verka/hier fylg er Kyrkiu-Þioofnadur bᴂdum hinum Syndunum/sem ad eru Svik og Underferle /. og feller med soddañ moote alla þa Bølvan yfer eina Mañeskiu / sem hanger yfer hverre af þessum Syndum/ sem ad er so skielfeleg/ad sa sem fyrer Tijmañlegs Abata Skyllld villde voga þad/hañ gioxer eiñ syndvirdelegañ Kaupskap/

skap/ Ja miklu verre eñ Gihesi/ 2. Reg. 5. v. 27. Sem hliop ut til ad fa Naamans Klæde / ad hañ fieck og so Naamans Lijkþra.

J Kauphøndlan.

4. J Añañ Mata er þetta i Kaupum og Solum/ hvar ed Svik kuña ad fiñast / bæde hia þeim er selur / og hinum er kauper. Hia þeim sem selur/ med þvi moote/ ad hañ dylur þa Læste sem eru a þvi er hañ selia vill / edur ad hañ setur of-miked Verd þar uppa.

Nær hañ sem selur / dylur þa Læste / sem eru a hañs Vøru.

5. Mateñ til ad dylia soddañ Læste/ er Almeñelega/ añad hvort i Fyrstu/ ad neita þad Madur selur hafe nockra soddañ Læste : Ja / kañ skie ad hroosa þvi / þvert a moote Samvitskuñe / og þ er ad Liuga / og ad bæta þessare Synd ofan a hina/ og verde þesse Lyge med Eyde stadfest / sem allt of Alment er / Ja kiemur hin stoora Meinsæres Synd hier

hier ofan á. Og hversu margar Synd-
er eru hier þa samankomnar? Ad vís-
su nóogu margar til ad steipa einne ve-
sælle Saalu i Fordæminguna. Og allt
þetta giøra Menn/ ecke nema til þess/ ad
vinna nockud fleire Peninga af sijnum
Náunga sier i Siood/ og þad á stundum
so lijted/ ad þad er Undur/ ad sa sem
meinar ad hann hafe nockra Saal/ kunne ad
virda hana so Mijnkunarlega lytels.
Sa Annar Maate/ til ad hylia þesse Lyt-
te/ er Madur selur/ er sa/ ad fegra þad
med einu/ edur ødru/ so ad þad kunne ad
synast Fallegt/ og Aliklegt/ og þetta er
og ad Ljuga/ jafnvel þott Madur tale
þad ei med Munnenum/ samt stygur þad
eins hatt/ og er i Sannleika eins stoor
Svik og Prettur þessvegna/ so sem hid
Smánarlegasta Meinsære. Hinn Þrid-
ie Maate er/ ad misbruka þeirra Kæ-
kiænsku/ er Kaupa/ sem er ein Kunst/ er
eg hygg ad Kaupmenn allt of vel þe-
ckie/
hvorier ei vilia syna hina sømu Vø-
ru þeim sem skynia þar um; Enn geima
hana

þana til þess ad pretta þa a þesse / sem kañ sse forer Bankuñenda saker / hallda hana noogu gooda ad vera ; og er þetta eins stoor Prettur/og hid fyrra/ þvi þad sender i sama Stad sem er / ad draga þañ a Tœlar/ sem Madur Kaupslagar vid / og maa þad þa einu gyllda hvort helldur þad framkiemur af þiñe Prett-vijse/ edur af añars Fawitsku. Þad er vijst / ad sa Kaupmadur sem Riettvijse-lega vill høndla/ hñ œ ad lœta þañ sem vid hañ kauper vita hvørneñ syñ Vara er / Og hañ er skylldugur til ad seigia / hvad hana bresta kañ/ef hañ ecke sialf ur kañ Grein a þvi / Añars lœtur þu hañ giallda fyrer þad hañ ecke fieck/fyr er þvi hañ meinar ad hun sie so dugleg / sem þu œdur veist ad ecke er hun/ hvad/ eg hygg ad aller mune jœta ad sie full-komeñ Prettur. Med þessu maa reik-nast raung Vigt og Mœler / þvi þad er ad dylia þañ sem kauper/ ad þar van-te œ Mœlereñ og Vigtena/ eins og hitt añad vantade œ Gyllðleikañ. Og þta

er

er ad læka þañ giallda fyrer þad þañ ecke feingeð hefur. Vppa þeñañ Hreck hefur Salomon sett sitt Mark / Prov. 1. v. 1. Med þessu Kieñe, Teikne / ad þad sie Eitt Svqvirding.

Ad setia siijna Vøru oprdiirt.

6. Þad Añad i hveriu ad Seliand eñ verdur Svikare / er þad / ad hañ selur Vøruna of, diirt / Jafnvel þott hañ hafe hverke fegrad hana nie duled hennar Leste / og i þañ Maata Rieittvijslega høndlad i þessum Poste / þa prettar hañ þo þañ sem kauper / nær hañ Verdleggur hana of, diirt / sem er nær hañ heimter meira / eñ Nlukureñ kostar / og stijgur laangt fram yfer þañ Abata / sem vier vitum ad eirn Kaupmadur maa hafa / þvi hvad sem þar fram yfer er / verdur Endelega mistied / hvørt helldur Madur misbrukar þess Kapitilu sem kauper / ad hañ ecke veit Verdeð / sem er riett hid sama / so sem nær Madur seiger / ad Nlukureñ sie betre eñ hañ Reyndar er / hvad alla Reidu augdsynt er ad sie eirn Prettur / Ellegar

og

og i Annan Mata / ad eg sie minn Abata i þvi/ad Einhvor man ecke þess ann veta er eg falt giøre. Þar verdur eirn fyr, er þier/sem Endelega vid þarf. Eins edur Annars / so ad þu brukar þad Tæke, fære þier til Avisings. Enn þad er i Raun og Sanleika, Ofryske og Ostyr / so sem adur er sagt / þvi i Sanleika þa kiemur þad til af eingu adru/ad Verded stiggur hærra/ enn þvi ad þu annadhvert hefur giefed meira vid þvi sialfur/edur og ad Nuturenn er i sialfum sier betre / i eirn edur annan Mata / helldur enn hann adur var/ En Naudþurft þyns Brood urs kann hvorugt af þessu ad giora / Hans Kladleise giefur ei vered Orsøk til þess/ ad þau Klade er þu selur hon, um/ koste þig meira / ei helldur kan þad ad giora þau betre / Enn þad heiter ad umbreita þynum Kaupskapar Hætt, um / ad þu selur þau dyrara þessarar Orsakar vegna / þar þu selur þarf Naunga þyns/ hvad i Sanleika er O, leifelegt ad giora: Edur og i þridia
Mata

Mæta ſtiedur þetta / nær eg ſetta mier Abata / i þvi / ad ſa ſem vid mig kauper / veit ecke rieтт ad dæma um̄ Hlutenn / han̄ far Dfeiglanlega Synnd til einhvørs Hlutar / og lætur ſo Þoottan̄ rada fyrer Skynſemenne / og ælyktar med ſiælfum ſier / ad han̄ ſkule þad nu hafa / hvad ſem þad koſtar. Ef þu nu merker þetta hia hønum / og ſetur þeſſ vegna meira Verd uppa Hlutenn / þa kiemur þu hønum til ad kaupa ſijna eigen̄ Fæviſku / ſem er hid allra dyraſta Kaup af øllu. J Sannleika / han̄s Þoottе giører ecke Hlutenn þeſſ betre meir helldur en̄ han̄s Þørf giørdе i þvi hinu fyrra / Þar fyrer / hvør ſem vill Rietłvijslega breita i ſijnum Kaupmanſſkap / han̄ ma ecke i hinu allra minſta / leita ſijns Abata af han̄s Þootta eda Giedsmunum / helldur hugleida hvørs ad Hlutur en̄ ſie verdur / og fyrer hvad hin̄ vilide ſelia han̄ ødrum / þeim er han̄ faſt eingan̄ ſlijkan̄ Abata hia / og þar epter ecke ſetia hn̄ dyrara / þm̄ eina / en̄ þm̄ ødrum.

Prettvijse hia þeim sem kauper

7. Nast sem kauper / fær ecke so opt Tækefære til ad sosskia / þo kañ skie eirn Madur selie a stundum / þad hañ ecke so Eigenlega veit Verded á / og þa verdur þad eins Oriettvijst fyrer hiñ Kaupanda ad hafa Abata af hañs Fæktanssku / so sem þad var hiñs vegna / fyrer þañ Selianda / Eñ eirn Hlutur ber eins opt vid / ad Seliandeñ kañ eins vel ad vera Naudstaddur / so sem hiñ er kauper. Eirn Madur þegar Neydeñ þreinger hønum / verdur ad selia þeim sem fyrst bÿdur / so ad hñ kañ ei ad bÿda þirrar Tijdar sem hellst kyñe ad vera hønum til Abata. Nu ef Kaupandeñ meinar ad hañ fæe þad nærre þvi fyrer eckert / af þvi hañ sier ad hiñ er Naudstaddur / þa er hañ sekur i hiñe sømu Synd / og eg ædur synt hefe um Seliandañ.

Adskilianleg Freistne kiemur Mañenum til Rangsleitne i Kaupum.

8. So ad vier sinum ad i Kaupum og Sølum eru so margar Orsaker til ad pretta Naungann/ ad Einn Mann, eskia mꝏ unsekia sier fastlega/ Ja bryn ia sig med Kiærleikanum til ad giora Kielt/ ann are er hsnum Naiske buenn/ ad hann falle i Freistne. Þvi so sem hinn Vyse seiger / Eccles. 27. v. 2. Ad so sem Naglenn festest a millum Tveggia Steina / so kunne Syndenn drygd ad verda a millum Kaupanda og Seliauda / so er hun fast bundenn vid allann Kaupmanns, skap/ so er hun blønduð samann vid hanns fyrstu Upptøk og Uppbyrjun/ ad Menn læra Svik og Kaupmannsskap under ei, ns / og þanenn verdur sumur Hlute þessa Handverks / so hann er nu umm Stunder Dnyttur hallcenn til ad fara med Kaupmannsskap / sem þadvantar / þar hann sem Lærdastur er i þessare vondu Pretta Kunst/ þiker vænt umm siælfann sig/ Ja/ kann skie hroosar sier þar af fyrer ødrum/ hvornenn hann hafe Sviked og a Tælar dreiged sinn Naunga.

Pad er ein stoor Vanæra þyrer Christna Mess/ ad þesse Synd er so Almeñeleg.

Hvørsu stoor Svyvirding er pad fyr er oss Christna Mess / sem feinged høf- um af vorū Meistara so stoort Bodord um̄ Kiærleikan / ad vier i stadeñ þess ad æfa hn̄/ skulum so alldeiles gleima þeim almeñelegu Riettlætesins Reglum / sem ad jafnvel Náttúran kiener oss? Pví eg hygg ad vier med riettu seigia kuñ- um/ ad øll þau Ranglætes Verk er vier adhøfunst z snerta vors Náunga Gots z Fiarhlute/ mundu alydklast þaneñ ad vera af einum Riettsynum Heidingia/ so pad sem S. Páll seiger til hiña Umskornu/ ad Guds Nafn yrde lastad medal Heidingiaña/ vegna þess/ ad þeir- ra Verk ecke sambidu þeirra Løgmále. Rom: 2. v. 24. Pad mæ nu seigia um̄ oss/ ad Christi Nafn yerde lastad a medal Tyrkia og Heidingia fyrer vora Skulld/ ad vier sem køllum oss siælfer Christna/ hegdum oss so skamarlega/ og Hneixles-

lega/

lega/og þad helst med þessare Kaanglæt es Synd. Lattum oss þo Einhvorn Tyma Kappkosta ad reka þetta illa Rykte af vorum Christendoome/ z legga af þessa Ofsiaud/ og virdest mier ad þesse Thugan mætte Einsomul koma oss til ad giora þad.

Madur kan ecke Rijkur ad verda med soddan Mööte.

9. Auk alls þessa / þa er þar enn nu eitt Rokfemd / sem kynne ad telia hinum argasta Mammons-Þræl Tru um þetta / sem er ad soddan Kugun hiaalpar hönum ecke til Ryfdooms/ þar fylger med ein heimugleg Obleßan/ hvor ed upp etur og utslgur allan þann Abata er han kune ad vænta sier þar af/ Eingen sa er Reikningunne truer/ kan ad efast þar um/ epter þvi ad vier i þeße finum marg ar Greiner hier ad lutande/ i Ordsk. B. Salomonis 22. v. 16. Neiter þad so / Hvor sem ad kugar hinn Fatæka til þess ad efla sinn Ryfdoom/ han skal ad Vysu Fatækur verda/ Hab. 2. v. 6. Vei þim

sem auka sitt Gots med affars Audafoum: Hvad leinge skal pad vera? Og sa ed hledur a sig pickvum Saur / munu peir ecke brædlega uppstanda sem ad bijta pig / og snarlega vakna sem skulu hrinda pier / og pu munt verda peim ad Herfange: Petta eru optast peirra Kiøt / sem Ræna og Svijkia adra / peir mæta um sijder peim / er giora peim hid sama / hier uppa hlijder vel pad sem stendur hia Zachariam og i 5. Cap. Hvar ed fyrer hid fliugande Bref a ad skiliast øll su Bølvan sem ad hanger yfer pessum Syndum / v 4. Eg vil læta pad framkoma seiger DRottenn Zebaoth / ad pad skal koma yfer Piooffsens Hus / og so yfer hans Hus sem sver Ranglega vid mitt Nafn / og pad skal blijfa i peirra Huse / og eida pui med pess Stockum og Steinum / hvar pier sioed / ad Pioofnadur og Meinsære / eru peir Tveir Glæper epter hvørium ad pesse Bølvan stigar / (og bæder peir fylgiast allt of-lijtt ad i Rangsleitnene) Og

Sole

Edle þessarar Bølvunar er þess Nattkar / ad hun uppetur Nused/ og alldeiles eider ollu þvi er þeim vidkiemur/ sem ad seker eru i assarehvorre af þessum Syndum/ med soddan Natte/ ad a medan þu grefst epter þyns Naunga Huse edur Gotse/ safnar þu Ellds Kveikiu til ad brenna þitt eiged/og vier siaum Daglega hvad þar kiemur a epter / effter Guds Nootaner / hvad illa ad soddan Naungs feinged Audur luckast / hvad Sierhvar eirn kan ad merkia a odrum... Nar vier siaum ad vors Naunga Formegan hnignar / latum vær oss i Hug koma / þessu hafde han safnad med Orietle og Ofrijke/ samt erum vier þo so Omtleger og so Tofrader af Elskuvie til hins skadlega Mamons/ ad sa sem þo tekur sier þetta til Ihugunar/giettur siallda an fært þad sialfum sier i Nyt / og er þar fyrer ecke þess siodur ogiarn edur Orietlogs / hversu stoora Negning sem han sier yfer adra ganga.

Þetta Fordæmer Snilena

Eyglflega.

10. Ef Gud vifie off Book/ Hvoll þu værer þess fullgruggur/ad þad alldrei skillde fra þier takast/ er þu med Ørietku safnad hefur/samt nær þu Hugleider hvørsu dyrt þad mune kosta þig i hinum ødrum Heime/ þa hefur þu litla Orsøk til ad hroosa af þijnum Abata / þu meinar ad þu hafer forsiall vered nær þu sveikst þinn Brodur/ enn Gud veit ad þar er eirn afiar / sem er þier allt ofslægur / og svijkur þad fra þier sem er miklu dyrmætara/sem ad er Saala þijn/ Dioful-enn breiter vid þig i þessu / so sem Veide-Menn/nær þeir vilia nä einum stoorum Fiske / þa krækia þeir einum litlum a Aungulenn/hvørn þegar hinn stoore vill gleypa / verdur hann sialfur veiddur / þu gaper epter ad uppsvelgia þinn fatæka Broodur/ og sialfur verdur þu hinum stoora Svelg Dioflenum ad Braad. O/ hvilijk Eymd/hvada Linun villtu finna þar af i Helvijte / ad þu hafer lated epter þig Rijkdoom / hier a

Jordunne:

Jordusie? þar þig skal vanta þad þar/ sem hiñ aumaste Husgangs-Madur hef ur hier / sem er eirn Vatns-Dropa til ad kiæla med Tungu þijna? Hugleid þetta og æsfet þier hier epter/ ad bruka allt þad Omak og Erfide til þinar Saa lar Velferdar/sem þu ædur brukad hef ur til ad svijkia adra / ad þu kuñer ad frelsa þig fra Slægdum hins mikla Svi kara/ sem er Dioffuleñ.

Hvørsu þad Naudsynlegt sie ad bæta Naunganum siñ Skada.

11. Til þessa er þad ann alls Mook-males einsatt/ ad þu bæter øllum/ allt þad þu hefur med Orietlu fra þeim teked/ þvi so lenge þu geimer hid allra minsta af hinum Raangfeingna Abata/ þa er þad eins / og Andskotans Feste-Peningar/ sem ad giefur honum fullañ Riett til Saalar þinar / eñ kañ skie ad hier til meige svarast / ad þad Omøgu-legt sie / ad þu kuñer ad bæta sierhvør-jum þeim siñ Skada / sem þu hefur O-riett tilgiørt/ z kañ skie ad þu meger Daud

er ßeu / eñ þa ættu ad bæta þad Erf-
ingiunum/hvorium ad þeße Rietttur til-
heyrer. Þu kañt eñ framar ad ßeigia /
ad sa sem leinge lifad hefur i soddañ
Rængsleitne/hañ kuñe ad hafa so morg-
um Orjett tilgiort / ad hañ sæe þad ei
munad/ og suma giefur hañ ecke funded.
J soddañ Tilfelle kañ eg eckert añad ad
Rædleggia/ eñ þad / ad þu fyrst legger
allañ Hug a / bæde ad uppgøtva hvar
þeir ßeu / og hvørneñ þu kuñer ad fiña
þa/ og nær þu so hefur kostad til þeßa
allre Astundan/og þu giefur þvi þo ecke
af stad komed/ þa gief þad Fatækum/
og til þeß ad þad ecke alleina ße Hælf-
Partureñ/ þa reikna so Smæsmuglega.
sem þu kant hid allra minsta sem þu
veitst ad þu hafer Rængfeinged i þiñe
Eigu / Eñ þar slykt giefur ecke orded
so Fullkomed sem vera ætte / (sem og i
Satileika Omøgulegt er / ad þeir kuñe
þad ad giøra sem so optlega hafa falled
i þeßa Synd) þa skalltu giøra eirn al-
meñelegañ Reikning / hvar epter þu ad-
nockru.

nockru Leike kant ad rietta þig / til ad
bæta þad sem þu med soddañ moote hef-
ur leked fra ødrum. Til Dæmes ad
taka / Eitn Kaupmadur sem ei kañ ad
misiast/ hvad miked hañ hafe under sig
dreiged af sierhvorium Nluk / hañ kañ
þo nærre ad gieta uñ allañ Kaupmañs-
skapiñ / hvørt hañ hefur vered Vanur
til ad taka añadhvørt þridia edur fioorda
Parteñ meira eñ ad Varañ gylda kuñe/
Og þa epter þvi sm̃ Tala reñur til/ gie-
fa af þeim Fiemunum sm̃ hñ hefur med
Kaupmañsskap auñed. Eñ i þessu
verdur hvør eitn Trulega ad breita / so
sem i Guds Augsyn / og ecke ætla þad
sier til Abata / ad hañ læsur so sem hañ
ei misiast kuñe/hvad hañ hafe giørt O-
riett/ til þess / ad Bæturnar verde þess
miñe/læingtum helldur þar þvert a moo-
te / ad giefa helldur of miked/ eñ of lijt-
ed. Vere so til/ ad hañ giefe of miked/
þa hefur hañ alldrei Orsok til ad ydrast
þvilijks Synda Offurs / muñ og ecke
helldur þess ydrast / ef hañ afiars af
Hiarta-

Hiarta langar epter ad giøra Boot fyrer Syndena. Þar kann ad søñu ad finnast fleira sem langt er i þessu / sem vidvijkur þeirre Afturgiallds Skylldu/ er gioraft alle til saññarlegs Aftur-hvarfs/ hvad Omøgulegt er ad sie Fyr-erfrañ/ og verdur þvi eitalad uñ hvørt eitt sier i Lage / eñ þess fleira sem þar er i þess meire Widbiood alle Madur ad hafa a þvi ad saurga sig med þessare Ranglætes Synd / sem ad so Torvellt er (Jaa/ ef þad er ecke Omøgulegt) ad bæta fyrer/og þess helldur ætti Mieñ ad læta sier vera uñhugad / ad drepa og deyda þad sem er Root til alls Rang-lætes/ sem er Agyrneñ.

XIII. Capitule.

Ad Þeim Þrettan

DA SWNNUDEIGE.

Um Alijge / Fals Witne / Qvis/

Qvis/Baktal/Um Lijge/Um Tzund/ Packlæte / etc. Naungans Nafn og Nygte.

1. Nin Fioorda Grein af Iustitia Negativa, sem þar i er innefaled / ad eg giøre mijnum Naunga eingan Oriett / Er su sem vitvijkur hans Mañ-Orde/ Vier eigum ecke ad mijnka edur rijra hans Virdingu i nockurn Mata/allra sijst med Alijge/hvad ed skier med Tvennu moote / Fyrst nær Madur seiger Eitthvad um sin Naunga / sem hañ veit fyrer ad Lijge er / edur og ef ad hañ kañ ad hafa nockur Nok edur Grun þar um/eñ þo æ so lausum Grundvelle byggdañ / ad þad kynne bæde Satt og Loged ad vera/hvert af þessum Tveimur sem nu helldur skied ur/ þa giører ein Mañeskia sem fer med soddañ Qvis / sig seka i einne stoorre Synd. Nu Fyrra kañ einginn ad efast um / þar hvør eirn miedkiener / ad Madur kañ eingañ liootare Hlut ad giøra/ eñ ad dickta Lyge upp uñ añañ/ Og

eins

eins litla Orsok hafum oter til ad efast um̃ þad Sijdara/þvi sa sem ad seiger eirn Nluk fyrer satt/sem þo er Dvijs/han̄ er eins vel eirn Ligare / og. þott han̄ ei seige þad fyrer satt/ helldur so sem eirn Nluk þan̄ er kyñe sañur ad vera / Jafnvel þott han̄ ei sie sekur i Lÿgeñe / þa Syndgar han̄ þo a moote þvi sem riett og billegt er/ i þvi ad han̄ spiller Mañ-Orde sÿns Naunga. Meñ eru so bun er til ad trua þvi sem illt er um̃ adra/ad þegar hiñ minste Grunur er Einusiñe utbrotiñ/ þa er þad noog til þess/ad sett sa Blett uppa eirn / og ma þad vera eirn skielfelegur Orettur/ad Madur fyr er Einsamallt Hugbood sitt og litla Astædu / vogar ad leida so stoora Olucku yfer adra. Fierdeiles nær Madur Hug leider ad þessar Jñbyrlingar koma opt-ast snarara af Nootfundne nockurre/edur og af Bræd̃rræde og Illgyrne þess sem Grunsamur er / helldur eñ af nockurre Yfersioon þess / er Madur hefur þeñañ Grun a.

Fals-

Fals-Vitne.

2. Maaten til ad utbera þessa Tvofolldu Alfge/ er ecke allftyd hin same. A stundum skiedur þad Berlegar / so ad Madur vill gänga vid þvi / Eñ a stundum Leinuglegar og med Leine / Nid Fyrra skiedur tijtt og opt med folskum Vitnesburde/ a Þijnge z fyrer Doome/ Hvad ecke alleinasta spiller Eins Mañs goodu Nafne og Rykte / helldur og er honum til Skadrædes i odru / so sem er ad afhenda hañ Doomarenum / og epter þvi sem Soken er til/ þa ablar þad honum meire edur miñe Skada/ og kañ þetta ad stijga so hætt/ ad þad koste hañ Lijfed / so sem Nabothz Dæme alleina audsyner/ 1. Reg. 21. Og hvørsu stoor og hroopande Synd ad þetta sie/ bæde þeß vegna / so og vegna þeß Meinsæres / er Madur verdur sekur i / kañ ad siaast af þvi/ sem allareidu sagt er um̃ badar þessar Synder. Eñ nu vil eg alleina hugleida / so miked sem vidkiemur eins Mañs goodu Nafne z Ryk-

le. Og þa er þ eitt storrt Mjarka Sæt/ ad vera fastur vid nockurt Ooorda Verk/ vegna rangs Vitnisburdar / og fyrdast eitt Sær/sem trauðlega lækna værdur/ þar ma vera sagt eitt storrt hvad sem vill til ad frelsa þan. Þat fyrer/hvor sa sem hier i er sekur / Þann kiemur hid mesta Aruleyse a mootte sjnum Naunga. Og þad er þad sem hetlega er fyrerbodeð i hinu Akkunda Guds Bodorde/ Og epter Guds Doome eiga þeir ad vera vndir sama Straffe Vndergiefner sem þeir ætludu ad fella yfer sin Broodur med Lyginne/ Deút. 19. v. 16.

Ad Baktala eirn Openberlega.

3. Nu Annar Mate til ad utbera soddan Alijge Openberlega/er nær Mad ur seiger þad øllum aheyrande / þo ecke fyrer Yfervalldenu so sem adur/ en þo i hvørre Samkomu og þeim sem ad eru Laussinader til ad bera þad ut framveig es/ og þad skiedur optlega med banvænu Ofrægd og Lastmælum / hvad ed opt ast fram kiemur af þeim sem giarnan fara

med Þvalkiug / ad þeir med ſijnu Bak-
vænu Bijtale kuńe ad fæ iſſmeigt þeſſ
meire Daunkum hiä odrum / um̄ þa er
þeir Baktala / og koma þeim til ad trua
þvi. Þetta / bæde Baktal og Laſtmæle
eru ad vyſſu ſtoor Orietter / og hvørt-
tveggia þeſſ Nætter / ad þau aptur byrg
ia Himeneſ ſyrer þeim ſem þar i eru ſek-
ur / Þad verdur eſſ ſyndt i hinum 15.
Davids Pſalme / hvar vier ſinnum Ettn
fullkomeſſ Mañ afmaaladaſſ / ſem þar
ſkal hafa ſitt Hlutſkipte / Hønum verd-
ur þad helſt til Koſta taled / ad haſſ ei
Bakvaſke ſiñ Naunga. Hvad Laſt-
malum vidvykur / þa reiknar Poſtuleſſ
þau i morgum Stødum / a medal þeirra
Hølldoſens Verka / ſ. ad utiloka Mañeſſ
bæde fra Chriſtelegre Kyrkiu hier i Hei-
me med Bañe / 1. Cor. 5. v. 11. Og fra
Guds Rijke i hinum odrum / 2. Cor.
6. v. 10.

Ad Baktala nockurn Heim-
uglega.

4. Niñ Añar Mæle / ſem eñ þa er

Leynelegre / til ad Ofrægia siñ Nauñga/ er sa/ed Eyrna⸗Sugur giarnañ bruka/ er gæunga heimuglega fra Einum til Annars/og selia siñ Þvættking/ecke i peirre Meiningu ad giøra hañ þess sijdur kuñugañ/ miklu helldur þess kuñugare / hvïad þesse Slægd/ad þeir læitast seigia þad i Truskap/ velldur þvi/ ad Meñ leggia þess meire Trunad þar a/og verd ur helldur umtalad/ þvi sa sem ad heyrer af Einum þess Nattfar Kvis/sem a ad þeigia um/hañ huxar strax med sier/ ad hañ giøre Einum ødrum Viliase me/ef hañ truer hønum og fyrer þvi sem leint a ad vera / og þañeñ geingur þad Mañaa mille / þar til þad um sijder kiemst um allt Landed. Þess Nattfar Baktal er hid Náuskasamlegasta medal allra/ Hañ visnur sitt Verk i Myrkre / hañ bañar ollum þeim er hañ talar vid ad seigia / ad hañ hafe flutt þeim þad / hvar hvers a moote/ ef þetta skiede berlegar / þa kyñe sa sem um er talad/ med einum edur ødrum Hætte ad vellta Søk
eñe

tke af sier/og fiña siñ Aklagara/eñ med þessum Hætte vñdunges ecke / þar hin falsk á Tunga / so sem nockurskonar Leyndlegt Sverd/deyder adur eñ Madur verdur var vid/so ad þesse Synd/Jeg meina Bakmælgeñ er eiñ af þeim/sem Postuleñ syner oß/ad sie þeß Verk/ sem er rækur fra Gude/Róm. 1. v. 29. Edur so sem adrer seggia þad ut/Afskiña ord-eñ. Þad er i Sañleika eitt af þeim Sárum er sydst mæ lækna / sem Tungunnar Sverd giører/eiñ Drep-Skott og Banasaar goodrar Einingar medal Maña/og þad sem ecke Einasta Rænet Mañeñ synum Heidre / helldur opt-lega hiettar heila Ætt/ Ja/ spiller Fridnum mille Landa og Rykia / hvilska Olucku og hvada Uppreist hefur þesse eina Synd fært iñ i Heimeñ. Salomons Þan-ke hier um/Prov. 16. v. 28. Er sá/ ad hiñ Bakmaluge giøre Hofdingiana Sundurlinda / (edur so sem þad stendur a Spakinske i sumum Biblium / giører hina bestu Vine Vansætta) Og Mad-

ur kañ med riettu ad seigia um̃ Eina Tungu sem þañeñ verdur brukud / ad hün sie upptendrud af Helvijte / so sem Jacob þad kallar / Cap. 3. v. 16.

Adskilianlegur Mismunur i þessare Synd.

5. Þar fyrer meigum vier maklega vakta oss vid öllu þvi / er med nockru moote kynne ad leida oss til þessarar Synd ar / hvar til ad finnast adskilianlegar Troppur. Hin Fyrsta er / ad vier giarn añ heyrum og søkum vel a moote þeim sem koma til vor med þvætting / þvi þeir sem Vm̃geingne hafa med Mælug um̃ Mønnum / og giøra þeim Selskap i Bakmælgeñe / þeir kveikia i þeim Grund til ad hallda afram̃ i Vanañum / þvi so sem hid gamla Ordsprok hlioodar / Ad vondur Geimare giøre margañ Þioof / J sama Maata / ef þar einigeñ være / sem ad villde heyra Baktal / þa være þar og eingeñ sem fære med þad. Hin öñur Trappa er / ad vera Talhlydeñ / þvi þad hiælpar þeim til ad nä þvi sem þeir

eptersleita.

epterleika. Pad sem peir sækia epter er pad / ad aller Menn skule dæma Jlla umm soddann eina Persoonu/ hvad og endelega skiedur/ fyrst ad þar er eirn edur ann ar sem þui truer. Giertu nu eirn af þeim / sem ad hlyddest a þeirra Ord/ þa hafa þeir ad so miklu Leite feinged sinn Villia/ og hvad sialfum þier vidvikur/ þa breiter þu næsta Ortettoslega a moote þinum Naunga/ ad þu villt trua hinum versu Slutum umm hann / enn fullorar Orsakar/ hvad þu i Sanleika giorer / ef þu bygger nockud uppa soddann upplognar Sogur. Ihin Pridia Trappa er/ ad þu sialfur seiger ødrum fra hvad þu heyrt hefur/ hvad þar med sæk er þu epter ad ræna hann þeirre goodre Meiningu og Þanka / sem adrer kynnu ad hafa umm hann/ þar er lytell Mismunur a þessu og hinu/ ad kveikia fyrst upp Bakmælgena/og hvortveggia hiælpar eins miked til ad spilla og nidur ad briota vors Naunga gott Nafn og Rykte / og fylger þetta so nær hvort ødru / ad

sa sem giefur sier Leife til hins Forsla/ kan vaila ad umflija þad Aňad / Og i Saňleika / sa sem ad hefur Gaman af ad heyra illa talad um sin Nꝿunga/ han kynni Meň ad ætla so Illgiarnaň ad vera/ ad hañ munde ecke Ottast fyrer/ ad bera sialfur hiň sama Þvætting ut / Þar fyrer hvør sem vill læta sig hallda sÿknsaka i þessu/ hañ mꝿ alldrei i hinu minsta hallda med edur Samsiňa nockud med þeim / sem flÿtia þennan soddaň Tijdende. Og eins vel mꝿ hañ giøra þetta til þess ad hafa Frid i sijnu Nuose/ so sem hins/ad vera Saklaus: Þvi han sem ad Einustiňe safnar ad sier Mꝿlugum Møňum/ hañ mꝿ ecke ætla til ad hañ mune nockurn Tijma Roo hafa fyrer þeim/ helldur ÿduglegar Þrætur / Jafnvel med sijnum Nꝿnustu og bestu Vinum/ so ad eirn Bakvaskare og hañ er fer med Þvætting/ mꝿ vel hallbast fyrer ad vera allra Oviiiur / hvad hañ er eins vel þeirra sem hañ ber Friett ernar/ so vel sem hiňa er hañ Baktalar.

Ad Forsman adra.

6. Eñ fyrer ukañ þeñañ Opeñ-berlega Mala ad Backala/er þar eñ nu eirn Afar/hvar med vier kuñum ad miñ-ka Virdingu Naunga vors / sem er ad vier forsmaum og Ovirdum hañ/hvad ed Almeñelega skiedur med þvi ad spotta hañ / edur hafa hañ ad Athlaatre / J hvoriu vier næsta miog breitum a mote-eins Mañs Byrdingu/ þvi ad Meñ bygg-ia giarnan sijna Þanka a añara Doom-um helldur eñ a eigeñ Reynslu sijñe/ Sime þeir þess vegna ad nockur sie hæddur ed ur forsmadur / þa verda þeir buner til ad giøra hid sama/ eñ auk þess ad þetta vill æ epter fylgia/ þa er þad hiñ stær-ste Ortekkur ad forsmaa adra og hæda ad þeim. Eñ þar eru Almeñelega þriaar Orsaker til/(nema ad Einhvorium ver-de hleied fyrer Dygder sijnar og Gud-hrædslu/ og þa er soddañ Athlaatur/ecke einasta Orteckvysse a moote Naungan-um/ helldur og a moote sialfum Gude / vegna hvørs ad hañ sijdur þad) Og er

þetta þrent fyrst, innefaled i Beiskleika Einhvortum. J Annan Maata i Volbode Einhvors / og i Þridia Maata / i Einhvors Manns Syndum / Enn þar er langt fra ad nockurt af þessu sie billeg Orsøk / ad vier skulum so ſtaata enn upp yfer honum.

Fyrer eins edur annars Beiskleika saker.

7. J Fyrstu hvad viddvijkur hanns Beiskleika / hvort helldur þad er a Lijkamanum edur Saalunne / so sem eru Lijkamans Lyte/enn Saalarennar Einfelldne og Fakiänska / þa er þad eitt Akiotur sem ecke er i nockurs Manns Vallde / og kiemur ecke af nockre hanns Yfersioon / helldur af hins Stoora Skapara Alvijsa og Oranſakanlega Raade / hvor ed utskipter Lijkamans z Saalarennar Gieaf um epter Velþocknan sinne/ Vilie Madur nu Forsmaa eina Manneskiu vegna þess/ ad hun hefur þau ecke / þa er þad ad bryxla Gude / hvar fyrer hann hafe ei giefed honum þau.

Fyrer eins edur ańars Mootlæt es Skulld.

8. J sama Mæta ef vier vilium bløia ad nockurre Mańeskiu fyrer pa Eimd edur Vesølld er hań henda kań / hvørt helldur p er Fatæke edur Siuk-doomur / edur hvad hellst sem hønum ad Nøyndum af Guds Forsioon kiemur / hvør ed Reiser og Feller epter pvi sem hønum Gott piker / og heyrer oss ecke til ad dæma uḿ / af hvada Orsøk pad skied-ur / so sem marger giora / ad nær eitt ed-ur añad Mootlæte tilfellur Einhvørt-ium / pa ályckta peir strax / ad fyrer einhvøria sierdeilis Synd sie pesse Doom ur yfer hań kelldur / Jafnvel pott ad peir eckert Stier i Lage fiie uḿ hań. Pessa eru peir Doomar / sem Endurlausnareń talar uḿ vid Gydinga hier Luc: 13. v. 2. Hegar hań af Petre unvailegu Oluck-u sem hende pa i Galilæa / tees fier Or-søk til ad spyrta pa / Meine pier ad pess er Galilæarar hafe Syndugre vered / eń adrer i Galilæa / fyrer pet / ad peir

maatku. Petta lyda ʒ. Nei. Eg seige ydur/ ad ef ad pier ecke Noran giøred / pa skulud pier aller eins Fyrerfarast. Nær vier skaum ad Gud straffar adra/ pa eig um vier ecke ad dæma pa/ helldur sialfa, oss / og med sañarlegu Afturhvarfe ad sporna vid pui sem vier med vorū Synd um, høfum forpienad / Eñ ad bryrla, odrum uñ sitt Mootlæte/ er nockurskonar Omañleg Hardydge / hvad Psalma Skaallded tekur til Dæmis / so sem hid stadsta Gudleyse /. Psalm: 69. v. 27. seigiande: Peir hafa Offookt pañ er. Pu sleiged hefur /. og tala. uñ peirra, Sorg/hveria pu hefur sært. Vier eig. um ad hafa Medaumkan med afiara Eimdum/ og hvørsu er pad pa Oriettvijst/ad vier i stadeñ pess/ ad giallda piñ pessa Skylldu/vilium auka peirra Sorg med Forsmaan og Athlætre.

Vegna Synda peirra.

9. Eñ pa framar / Eins Mañs Synder/Jafnvel pott pær synest ad vera af Frijvilia drÿgdar / og kyñe pui pykia, so

so sem ad einum mætte brixla um̃ þar/ samt sem ædur Skulldbinda þar oss til i Samleika/ ad hafa og so Medaumkun med þeim/ og þad i mesta Mata/ epter þvi ad þar eru þad sem ad giora Masskinuna allra Beskælasta/og ef vier i øllum soddan Tilfellum Hugleidum hvad brækt ad hid sama kynne ad henda oss sialfa/og ad þad alleina er Guds Myskunsemi ad þacka/ ad sligt er ecke vid oss framkomed/ sem ad oss synest ad vera all ra vest hia ødrum /. þa mun̄ synast ad oss sie þad nær ad lyfta upp til Guds med Þackargiørdene/ helldur en̄ til þeirra med Forsman og Athlætre. Og þan̄ en̄ sumum vær hvørsu stoor Ottelluz þad er / ad spotta og ad Hæde ad hafa vora Brædur/og ef vier leggium nu þad til / sem Almeñelega plagar ad epter ad fylgia/ sem er/ad ader munu og so for„ agta þa / þa giefur einginn Efe ad þvi vered / ad þetta er eitt skiott og skielfe„ legt Ranglæte a mote vorum Naun• ga. Ad so miklu Leite sem vid kiemur
hans

hans goodu Nafne og Rykte.

Ad minnka Lyrdirnu vors Maunga / Er stoor Diofnadur.

10. Hvorsu stoor ad þesse Ordickur sie / kan ad dæmast af þessum Tveimur Hlutum: Fyrst / Hvorsu mikils þad sie verdt sem ad fra honum er teked / Og i Annan Mata / hvorsu Torvelldt þad er ad bæta honum aptur þennan Skada / Hvad þvi Fyrra vidvijkur / þa er þad vitanlegt / ad eins Mans Nafn og Rykte er þad sem han mest metur / og hefur a Stundum kiærara enn sialft Lijfed / hvad vier siaum af þeirre Hættu / er Menn upplega voga sier til þess ad forsvara Virdingu sijna / Jafnvel i þeim Hlutum / sem þo eckert hafa uppa sig. Enn satt er þad / ad aller Vijser Menn ælykta þetta ad vera hina stærstu Velgeingne i þessu Lijfe / og so er þad Onnissande fyrer suma / Sierdeiles þa sem lifa a þeirra Kaupskap / ad þad vel maa Reiknast ad vera þad Medal / hvar med þeir hallda sier vid / og þa er þad ad Vijsu eingenn lijt

ell

ell Hlutur / ad Rana þvi fra Einum Manne/sem hn hefur mestar Matur a.

Þetta er eirn Hlutur sem Mad ur kan ecke ad bæta einum aptur.

11. J. Ansan Maata / þess bægara sm þer/ ad bæta einum aptur sin Ska da / þess stærre og meire er sa Orietur/ er han lided hefur/og so Ohagt er þ i þessu Tilfelle/nær ein Madur er fyrst Skiemdur / ad eg kan helldur ad kalla þad Omøgulegt / helldur en Torveldt / þvi nær Menn Einustie hafa feinged vonda Meiningu um eina Manneskiu/ þa er þad ecke so hægt/ ad taka hana i burtu aptur / so ad hiff Bakmaluge er i þessu lyfur þeim sem Nilega hefur upp vaked eirn Draug / Han giefur feinged han til sin/ en ecke fra sier aptur. Ja/ Læfum vera / ad hvor eirn være so Lukfur a / ad sla fra sier einum vondum Þanka um sin Naunga / so sem þeir eru til ad taka a moote honum / Hvarnen være þad Møgulegt / (Ja / hvoisu berlega sem ad Orihaikuren vilde Eta

sin Poœkking ofan i sig) ad aller peir sem heyrt hafa Sakmælgena / kune og ad heyra Afbøtunena / Og po par sie ecke ukan Eira Emaste Madur/ sa ed heyrt hefur Jlla um han talad / og ecke heyrer po hans Afbøtun/ (sem kan skie po margur verde) pa kune pœr Bœtur alldrei ad sambioda Orietteunum.

Po œ sierhvør einn/ sem i pessu er sekur / ad giøra allt hvad honum Møgulegt er/ til pess/ad sa petta bœtt sinum Naunga.

12. Pesse Jhugan œtte ad hrœda oss fra pvi/ ad vier giørum vorum Naungа pansi Orielt/ en pott pad verde hønum ei til Affokunar sem allareidu hefur syndgad a moote sinum Jafn-Christnum / ad peir legge allt Kapp a ad bœta pad/ so miked sem Møgulegt er/ pa samt jafnvel po pad sie vyst/ad pad kune ecke ad sambiooda Orietteunum/ pa byrjar hønum po ad giøra allt pad han giefur/ Og petta er so Naudsynlegt til ad fa Syndena kvitta/ad eingen kan ad

vanka sier Kontunar/ nema hann leitest vid ad bæta hønum er hn Baktalad hef- ur/ Þar fyrer / hvør sa er vill giøra Yferboot fyrer þær Synder er hn i þann Mata framed hefur / hann maa leggia allann Hug a/ og giøra slijkt er hann kann til þess ad fa aptur sijnum Naunga þa Virdingu og þad Mannord er hann hefur rænt fra hønum / og kunne hann þad ecke ad giøra sialfum sier ad Minkunarlau su/ sem er ad hann Opinberlega medkienne þad hann hafe uppdicktad soddann illt Umtal / þa maa hann þo helldur Rækta þad af ad jata Opinberlega ad hann leg- ed hafe / helldur enn hann ei skule giefa þeim Jöfnud er hann hefur þann tain gt tilgiort.

Riettvisse i Hugrenningum.

13. Þann hefe eg nu yferfared allar þessar Fioorar Greiner Riettvijse- ennar/ sem ad Skulldbinda mig til/ ad ei skule eg giøra mijnum Naunga Orietti / hvar i oss byriar framar ad Hugleida / ad vier ecke alleina erum Skulldbunn- ned

ner i Ordum og Verkum/ helldur i Hiarz tanu og Hugrenningunum. Ossi er ei alleina banad ad giora Skada / helldur og ad hata/ Vier erum ecke alleina skylld uger til einga af þessum Rangslates Athæfnum sem adur er um talad/ i framsé ad hafa a moote vorum Naun, ga / helldur meigum vier jafnvel ecke Oska honum þess/ edur gledlast af þvi/ nær ed hann hender slikt. Vær meig um eckert Gaman af þvi hafa / hvort helldur ad hans Sala misbrukar/ edur ad Lykame hans lijdur Skada. Vier meigum einkes missanna honum af þvi han a./ og jafnvel ecke ad so mykla Leite/ad vier Oskum ad þad være vort/ecke helldur er þad noog ad vier so keggium Taum vid Tungu vora/so ad vier hvorke Vakfolum nie Illyrdum han/ ef vier olum þann bannadan Panka i Hiarta voru/ad vier Oskum hm Portdingar/ edur ills Riktes/ edur gledium oss af þvi ad hm slikt tilfellur/ jafnvel þott vier ei sialf er styrkium þar til. Þetta er Fierdeiles

Gole

Edle og Náttura Guds Løgmáls / ad þad nær til Hiartans/ Hvar a moot/ad Maňaña Løg náa ecke nema til Orda z Verka / hvar til ad Orsøkeñ er noogu lioos/ þvi hañ er sa Einaste af þeim er Løg setia / er kañ ad siaa iñ i Hiartad/ Þar fyrer / þott ad vier fullkomlega Saklauser værum/ ad so miklu Leite sm̃ Tunguñe og Hondunum vidkiemur / þa samt ef oss vantar þessa Hreinleika Hiartans / þa vill þad ei duga oss til ad vera Saklauser fyrer honum/þar fyr ei rædur Salomon vel / Prov. 4. v. 23. Vakta Hiarta þitt / fram̃ fyrer allt þ er ma ad vaktast / þviad Lijfed utgeingur af þvi. Lætum oss þvi taka vel Vara þar a/ so ad eingeñ Orettvijs Illgyrn, es Þanke kome þar iñ / og ecke allein, asta þess vegna/ad vier þar med lockad, er verdum til illra Athafna / helldur og jafnframt þar med þeis vegna / ad þad er eiñ Saurgun og Andstyggd i Guds Aug lite / sem ad Kaner oss þisse Blessudu Guds Skodan/ hver eingum er Heileñ /

ukast þeim sem eru Hrein-Hiartader+ Saler eru Hrein-Hiartader/ þviad þeir munu Gud sia / Matth. 5. v. 8.

Ad giøra hvøriu Mañe Riett.

14. Nu kiem eg til ad tala uṁ þa Riettvysse/ Er þeir kalla Iustitiam positivam, sem er/ad Madur giore hvørium einum þad Riett / og Jøfnud / er hañ med Riettu mꜳ af oss heimta/og er sumt af þessare Skylldu/ þad sem vier erum øllum uṁ skyllduger / eñ sumt þad vier eigum ad audsyna vissum Persoonum/vegna sierdeiles Atvika og Orsaka/ sem hia þeim finast.

Meñ eiga ad tala hvad Satt er vid alla Meñ.

15. Hvad hinu Fyrra vidvykur / sem er / hvad vier erum øllum Mønnum skyllduger uṁ/þa mꜳ eg fyrst telia þad ad seigia Sañleikañ/hvad ad er ein sam eigenleg Skyllda / Er vier eigum øllu Mañkyne ad giallda. Mꜳled er oss giefed til þess ad vier hølldum Selskap

og

og Samtud vor a medal / og til ad augs-
lysa vora Meiningu/hvor ed være dulest
og hulest / ef vier ei kynnum ad tala / og
være þa ecke vor Býgeingne ødruvysse /
helldur eñ Kvikindañs sijn a mille / og
epter þvi þad er Mañenum giefed til
Gagns og Gooda / þa er og Tilheyre-
ligt / ad þad brukad verde til hins sama.
Eñ sa sem lÿgur / hañ er so langt fra
ad giøra epter þessare Skylldu / ad hañ
þar þvert a mooke brukar Mal sitt so
sem eitt Medal til ad giøra Orett / og
ad svÿkia þa er hañ talar vid.

Lÿgeñ er berlega i Ritninguñe Fyrerbodeñ.

16. Margt kyñe sagt ad verda til
ad syna adskillanlega Poosta / sem ad
skulldbinda oss til ad seigia Satt øllum
Møñum/ Eñ fyrer þvi / ad Eg skrifa
þetta til Christeña Maña / þa giørest
ei þørf um̃ añad ad tala / eñ þau Bod-
ord er Ritningeñ giefur oss hier um̃ /
Eph.4.v.25. Hvar Postuleñ bÿdur oss /
Ad vier afleggium Lÿgar / og tølum Satt

leika hvor vid siñ Naunga / Og aptur/ Col: 3. v. 9. Liuged ecke hvor ad ødrum/ og Prov. 6. v. 17. Er Folsk Tunga reiknud a medal þeirra Hluta/ sem eru Andstyggd fyrer DRottne/ Jaa/ eñ fram ar/ So mieg halar hañ Lygena/ ad ecke ein Gudræknelegasta Orsøk kañ ad sæka Gud vid hana. Sa Madur sem ad Lygur af Vandlæte vegna Guds Dyrd. ar/ skal þo dæmast so sem eirn Syndare/ Rom: 3. v. 7. Hversu Illa mun þad þa gaunga mørgum Maññe þeir ed Liuga fyrer længtum ødruvyse Orsaka skulld/ Sumer af Illgyrne til ad giøra ødrum Mein. Nockrer af Agyrne til ad sockia siñ Naunga. Sumer af Drambsem: til ad utvega sier stoort Nafn. Adrer af Otta til ad umflya Hætska/edur ad hylia Avyrdingar sijnar: Eñ þo er þad meira ad undra/ ad þar eru þeir sem giøra þad/ æn nockrar sijkrar Freistingar/ og seigia lognar Søgur so sem adrar Historiur/og hafa Gaman af ad seigia þad sem er O. truañlegt / og sialfer hafa þeir eingañ

Abala

Abaka þar af/utañ ad þeir verda Ram
der og halldner fyrer meſtu Ligara.

Hvørſu Almeñ og Fmoijsleg
ad ſie þeſſe Synd.

17. A medal þeſſara, adſkiliaſnleg-
rar Hreckvyſe/er Sañleikurens ſo ſtalld-
feingeſt ordeñ/ad þad ſkal vera bragt ad
fiña ſoddañ eirn Mañ ſem David um-
talar / Pſalm, 15. v. 2. Hvør ed tale
Sañleikañ af Hiarta./ Meñ hafa ſo
hvatt Tungu ſijna til Lyganar / ad þeir
giøra þad ydugleg a/hvort helldur þeim
gieſſt Orſok til þeſſ edur ei/og Hugleida
alldrei ad þar ad mune giætt verda/hvor
ke af Gude nie Monnum/ Eñ þeir verda
magnlega ſvikner i hvørutveggiu / þui
valla er nockur Synd (af þm ſem Meñ
leitaſt vid ad dylia) ſu / ed auglioſare
ſie eñ þeſſe/ Jafnvel fyrer Monnunum.
Þeir ſem eru vaner til ad liuga/ hvørſu
Miſtuger ſem þeir eru/ſkulu alldrei fa-
ra a mis vid þad/ ad þeir ecke kome upp
um ſialfa ſig/ og nær þad ſkiedur/ þa er
þar eingeñ Synd/ſu er meir verdr einum

til Spotts edur Forsmœnar / fyrer þvi ad þad er hallded fyrer hina Smœnar-legustu Nafn-Book og liootustu/ad heita Tigare / en hvad Gude viduykur/ þa er þad hin allra mesta Œgrastapur / ad nockur þeinkia skule / ad han med allre sinne Kunst fœe giort Sis ad honum / þar han ecke vid þarf ad spyria epter med þvi moote sem Maneskian giorer einu Nlut/ helldur sier han in i Nlartad/ og þad sama Augnablik sem Madurenn talar / þa sier han þessa Nreckvysse / og Søkum þess/ad han vefnest Gud Sanleikssens / þa verdur han ecke einasta ad hata þetta helldur og straffa/ og so sium vier af Openb. B. 22. Ad Tigarar eru talder medal þeirra sem ute eru lokader fra hinne Nyu Jerusalem: Og ecke alleina þad/helldur og hafa þeirra Nlut skipte i þvi Dyke sem vellur af Ellde og Brenesteine. Og þar fyrer siertu ecke eins Tyndur og hin Rœnglate Domare sem Christur um talar / Luc. 18. v. 2. Er hvorke Ottadest Gud nie Mien/

þa

Pa mætti Enndelega æfeta þier ad lifa Riettferduglega i þessu / ad þu læter Lijgena vera langt fra þier/ þvi hun er Andstygd bæde fyrer Gude og Mønnum.

Madur skal vera Goodmootlegur vid alla.

18. Pad Annad sem vier erum øll-um Mønnum um̄ skyllduger er þad / ad vier eigum vid alla Goodlætleger ad ve-ra/ hvad Gagnstædt er hiñe vondu Oblijdu er vier finnum hiaa Nabal/sem var so Lyndur/ ad einginn Madur mætte vid hañ tala / 1. Sam. 25. v. 17. Sañlega erum vier øllu Mañkyneinu skylldugir um̄ þessa Byrdingu/ og eingeñ Rijkdom ur eda Metord / sem eirn kañ ad hafa fram̄ yfer añañ / gielur af sakad hañ frá þvi/ ad hañ ecke vera skule Good-lætlegur/ Jafnvel vid eirn Smælingia/ Þar fyrer er eitt Jllvdlegt z ofugt Til-lit / stoor Ofjøfnudur a moote þeirre Nattkuru sem hañ er Hluttakande ad/ og nær vier Hugleidum hvijlijka Byrd-ingu ad Guds Sonur hefur veitt þessare

Náttúru/ ad hú villde taka hana uppá sig / þa erum vier heñe uñ þess meire Byrdingu skylduger/og i soddañ Máta er Syndeñ þess stærre/ er vier Forsmáum hana.

Drambsemeñ er Orsøk til þess arar Olundar.

19. Almeñelega eru Drambsamer Meñ z Mikelmæler seker i þessare Synd/ þeir hafa so miked ad sysla med sitt eiged Afbrigde/ ad þeir einkis vyrda hvad sem Lofsverdt kañ ad vera hiá ødrum / þeir Hugleida jafnvel ecke / ad þeir sieu skylduger til ad veita ødrum Almeñelega Byrdingu/ þar þeir þo setia siálfa sig upp eins og Nebuchadnezar sitt Bilæte til þess/ ad aller Meñ tilbidie þa: Þetta er i Sañleika þvert a moote þvi sem Postuleñ rædur til Rom. 12. v. 10. Hafe hver añañ sier i Byrdingū ædra / Og aptur/ Phil. 2. v. 4. Leited ei eptir þvi sem ydar er/ helldur sierhver epter þvi sem añars er/ og eg villde ad þvilijker Meñ villdu Hugleida þad sem Endur-

Endurlausnarens seiger/ Luc. 14. v. 11. Hvør sem sialfan sig upphefur/hann skal Nidurlægiast/ og hvør sem sig Lytelæck ar/ hann skal upphafen verda/hvad vier optlega Reynum ad fram kiemur / nær vier sium ad hinar Hofmoodugu og Drambsamu so undarlega hrapa / og er pad ecke ad undra/ þar þesse Synd ablar oss Fiandskapar bæde hiá Gude og Monnum: Gud / so sem Rituningen allvijda vottar/ hefur Andstygd þar á/ og a ollum þeim sem eru seker þar i/og eck ert kan Monnum / vid hvøria vier med slijkre Forsmaan umgaunguinst / meir ad grennast en þetta / og nær bæde Gud og Men eru a moote oss/ hvør vill þa frelsa oss edur vidhallda.

Vier eigum ad vera Hooglaat er vid Alla.

20. Nid þridia sem vier erum ollum Monnum skylduger um/ er Hooglæte / pad er soddan Vmburdarlynde og Kyrlæte / sem fæe kafed hiñ Dærlega Reidenar Bruna / sem ei alleinasta er

ein stoor Byrde/ fyrer sialfa ost/ so sem wöur er ammust/ helldur og Otilheyreleg a moote vorum Naunga/ hvad nooglega bevijsar hin margfallda Olucka sem af heñe fram̄ kiemur / og er eingeñ Efe a þvi / ad þesse Nooglæles Skylda næer til allra / þvi Postuleñ skipar þad beru lega/ 1. Tessal. 5. v. 14. Vered þol- ennmooder vid alla/ og þad syneſt/ ad þad hyriade ad ſkie/ hversu ſtoora Orſok ſem vier hefdum til ad Reidaſt/ ſo ſem Textt eñ ſeiger ſtrax þar hiaa/ Eingeñ giallde Illt fyrer Illt/ edur Skam̄ar-Ord fyrer Skam̄ar-Yrde / Og Timotheus hefur Eitt Bodord uñ / ad æfa ſig i þeſſare Dygd/ Jafnvel vid þa ſem ſetia ſig upp a moote Evangelii Lærdoome/ 2. Tim. 2. v. 25. J hveriu Tilfelle ad nockurt Bræmdræde kyñe ad vera Leifelegt / ef þad er i nockru.

Ad Muñhøggvaſt og Skutyrdaſt / er Olgdande.

21. Þeſſe Dygd er ſo Omiſſande til þeſſ ad hallda Frid i Heimenum/ ad þad

er ecke ad undra / ad Christur sem kom til ad semia Frid a medal Mañaña/hañ baud ollum ad þeir vera skylldu Hoogværer. Eg er viss um ad Madur hvervetna kañ ad merkia/ad Reide og Bræddlynde ablar mikellrar Olucku / Nun Eler Droo i Londum og Rykium / millum Mæbua og Akka/millum Vina og Mauunga / þetta er soddan eitt Lunderne / ad Salomon aminñer oss/ ad vier alldrei skulū binda Vinattu vid þrÿlyka/Prov. 22. v. 24. Haf eckert Samneite med Bræddlyndum Mañe/og kom ecke til hañs sem Reidenn er / Eirn Madur sem ad so er Lyndur/ kañ einskes Mañs Stallbrooder eda Vinur ad vera/ og þad gior er hañ Opolande i ollu þvi er Meñ hafa vid hañ ad sysla / so sem ad Salomon eñ þa kiener oss / Prov. 21. v. 19. Hvar hañ kallar ad þad betra sie/ad bua i Eydemorku/ helldur eñ hia Kyssamre og Reidefie Konu / og þo hefur Konañ opptast ecke añad eñ Tunguña ar Vopn til ad slaaz med / Og i Sañleika/ þa er eckert

eckert leiꝺara fyrer þaſt / ſem ecke er eins Ꝺroor i Staꝺenn / helldur en aꝺ hafa Vmgeingne meꝺ ſlykum Mañum / Jafnvel þott aliꝺrei kome leingra helldur eñ alleina til Orꝺaña. Hvorſu ſtoor Synꝺ aꝺ þetta ſie / kuñum vier aꝺ dæma af þvi ſem Enꝺurlauſnareñ ſeiger / Matth. 5. Hvar Straffeꝺ ſambꝺdur Synꝺeñe / Eñ Guꝺ betre þaꝺ / aꝺ vier Daglega giørum meira / eñ þaꝺ ſem þar Reiknaſt fyrer hiꝺ Starſta / ſem er aꝺ ſeigia viꝺ eirn / Þu Afglape / hvaꝺ i Saññleika er þo ecke ſo miøg Jllt / nær vier berum þaꝺ ſamañ viꝺ þau Skañar-Yrꝺe / er oſſ verꝺa aꝺ Muñe / nær vier Reiꝺer erum.

Þetta kiemur oſſ til þeirrar ſtooru Synꝺar aꝺ Formæla.

22. Ja / Optlega førum vier leingra mfraañ i þeſſu / þaꝺ er ecke noog aꝺ vier Skañyrꝺum / helldur og Formælum vier. Hvorſu Almennt er þaꝺ / aꝺ Meñ bølva og blooꝺa fyrer hiñar minſtu Orſakar ſkullꝺ? Ja / kañ ſkie allꝺeiles an

Dryckia/ so ølldunges høfum vier gleimt Postulans Bode/ Rom. 12. v. 14. Blessed eñ bølved ecke/ Jtem/ Vors Frelsara rigeñ Skipun/ Matth. 5. v. 44. Bidied fyrer þeim sem offsækia ydur. Christur skipar oss ad bidia fyrer þeim sem giøra oss Orett/ & vier opklega bølvum þeim/ er oss eckert tilgiøra: þetta er i Sañleika ad lesa vorar Bæner Aptr a Bak/ hvad þeir seigia ad sie nockurskonar Ceremcnia Diøfulsins/ nær einhver giørest honum Þionustu bundeñ / og vier kuñum og i sama Mata mætlega ad dæma um þeña Hlut / ad hañ binde oss i Sattmaala og Selskap vid þañ bølvada Anda hier i Heime / og til Eilyfrar Sambudar vid hañ sidañ / Þetta er Helvytes Tungumaal er þvi velldur/ ad vier alldrei næum ad verda retter Borgarar hiñar Nyu Jerusalem/ Helldur skipar oss ad bua i Myrkrañs Lande: Eg alykta med Postulans Orde, Eph. 4. v. 31. Allt Beiskiynde og Grammtrade og Reide og Kyf og Hæd/ sie langt fra

ydur

ndur med allre Illgyrne.

Su Skyllda sem vier Eigum
Einhverium sier i Lage ad biooda.

23. Epter þvi eg hefe nu ad so miklu Leite talad um þad/ hvad vier Almeñelega erum skyllduger hverium Em um / og þad sem ad Sierhver Madur hefur Rett til / þa vil eg koma til hiñar Añarar Skylldunar / er vier eigum sumum ad biooda / nockurra Sierlegra Orsaka vegna. Og er hun þo Þreñ-slags. Añadhvert er þad fyrer þeirra Yferburda Saker / edur fyrer þeirra Þørf og Naudsyn/ edur og ad þeir eru oss a Einhvern Hätt Bandabundner.

Sierdeiles Skyllda er vier eig um þeim ad biooda / sem ad eru goodum Kostum buner.

24. Med goodum Kostum vil eg skiliast läta nockurskonar frabæra Dygd og Mañskap / sem eitn edur añar hefur til ad bera/ so sem Vijsdoom/ Lærdoom/ edur añad þesshättar / Eñ sier-
deiles

deiles Dygdena þar hun finst/ og so sem ad þetta eru Guds Gier i Lage Samfur/ so eiga Menn ad agta þær og vyrda: i mesta Mata/ hvar sem þær sinast/og þessa Byrdingu eigum vier ad vera buner til ad audsyna þeim sem þar med prydder eru/og þad med þvi mote/ sem nockurnveges kuste ad sambioda þeirra Verdskulldan: Og ecke med þvi moote ad vier lijtum so stoort a vort eiged Agiæte / ad vier forsmaaum adra og Einkes vyrdum / Hvad þeir giora er eckert kalla Skinsamlegt ad vera / nema hvad þeir sialfer seigia/ og eckert Gude kiært/ nema þad sem sambijdur þeirra Lijferni es Hattum.

Vier meigum ecke Øþunda þa.

25. J sama Mata eigum vier ecke ad misunna þeim þess/ edur sia Offsoonum yfer þvi / ad þeir hafa þessa Koste til ad bera/ þvi þad er bæde Oretferdugt a moote þeim/ og so Synd a moote Gude sem þad giefed hefur/ so sem oss lioslegar syndt verdur i Epterlijkinguñe um Verkamenna

kamesiena i Vijngardenum/ Matth: 20.
Hvar hann adspyr þann sem moglade umm
Hussfodursins Goodgyrne vid adra/ Leif
eñ mier ecke ad giora af mynu hvad eg
vil/ er þitt Auga þar fyrer Illt/ ad eg
em Goodgiarnn? Þad er ad mogla a moo-
te Gude/ sem þessu hefur so skickad/ ad
øfunda adra þaneñ af Guds Gafum /
Madur kann og ecke med starre edur verra
Nætte/ ad setia sig upp a moote Gude/
eñ ad hata edur bidia eirnre Manneskiu
Ills / fyrer einga adra Sok eñ þa / ad
Gud hefur hann elskad / og giort vel a
moote honum / þar næst er þad ad þvi
Leite sem Manneskiunne vidkiemur / stoor
Þiofnadur og Ranglæte/ ad hata hann
alleina þess vegna / ad hann hefur þær
Gafur til ad bera/ sem eg ætte ad elska hann
fyrer þess meir.

Ei helldur skulum vier giora lijt ed ur þeirra Dygdum.

25. Vær skulum og ecke helldur
giora lijted ur Dygdum þeirra/ var meig
um et leitast vid/ ad formyrkva edur myn
ka

ka þær / hvorke med þvi ad neita þeim / edur þær og rýra med soddan Nætte/ ad slýnga under nockru af þeim Heidre og Virdingu er vier eigum þeim ad veita. Þesse Synd/ ad draga med soddan Nætte Skýlu yfer Dygdena / kiemur giarnast af hinu Forra/sem er af Ofundenne/sa sem ad misunner Einhverium sýns Agiætes/ hañ kostar Kapps uñ ad giøra lited ur hønum/og þess vegna talar hañ ecke nema Almeñelega uñ hañs Verdskulldan / edur sie hañs Dygder Almeñinge kuñigar/so hañ ei vite hvorneñ hañ meige dylia þær/þa leitast hañ vid/hvort ad hañ ecke med Einum edur Ødrum Weikleika/ sem ad hañ leggur þeirre sømu Persoonu til (hvort helldur þad er so i siälfu sier/eda þad er ei nema Diktur) kuñe ad fa þvi til Vegar komed/ad adrar hañs Dygder verde ei so mykels metnar/ og spiller so Smyrslaña Ilm / med daudum Flugum/ so sem Predikarenñ seiger/ Cap.10.v.1. Þetta er i Sañleika eitt stoort Otiettur/ og striider þvert

rt a moote þeirre Skylldu / sem bindur
oss vid ad Jaata og Virda þar Guds
Nádar-Stæfur sem vorer Brædur eru
prydder med.

Hvørsu Darlegar ad sieu band ar þessar Synder.

27. Og bædar þessar Synder / ad misunna Einum Dygdana / og ad lasta lyted yfer þeim / finnast Almennelega ad vera eins vel Darlegar / so sem Ogudlegar / Ofunden ablar Mannenum allsyo sialfum Angurs og Pijnu / hvar a mote / ef hann med glodu Hiarta kynne ad elska soddan Dygder a ødrum / munde hann sialfur batna þar af / Alleina su Lyst er hann af þvi hefur ad sia þar / munde gagna honum storum / Enn auk þess kynne og hanns Broodurs Agiæte ad hiaal pa honum miked. Hanns Vijsdoomur og Lærdoomur giæte kient honum / Hanns Gudhrædsla og Dygd kynne ad vera honum til Epterdæmes / etc. Enn allt þetta misser hinn Ofundsiuke og vinnur þar ai moot eckert utann sijfelldann Harm og Hiarta-Sorg.

28. Og hvorsu vel sem ad vier Dilium Asetning vorn i þvi ad mynka Eins Manns Foiskulldan/ þa skier þad þo alldrei so Leinelega / ad þad ei verde Vppvijst / Sa sem Jafnadarlega leit-ast vid/ ad taka fra Monnum þa gooda Meining / er þeir kunna ad hafa um ad-ra/ hann lætur þad brátt sia / ad hann giórer slijkt af Ofund / og þa mun hann um Efa helldur skiemma sijna Byrdingu enn þeirra er hann Mistann/ þvi hann vitn-ar med soddann moote um þeirra Dygder/ ad hann helldur þa Ofundar verda.

Vor Skÿllda a moote þeim er Sitia i Nærru Embætte.

29. Þad sem nu talad er um þa Virdingu og Heidur/er vier eigum þeim ad sijna/sem hafa þesse Sæalarenar Giæ-de til ad bera / þad ma og med vissum Hætte heimfæra uppa Vtvortes Virdingar / Melord og annad þess Hattar / Jafnvel þott þær ei sieu so mikels verd-ar/sem Sæalarennar Gaafur/ og eru þess Hattar / ad enginn a ad meta sialfann

sig meir þar fyrer / samt þess vegna ad þesse Mismunur Maña a medal/ er af Guds Alvijsu Forsioon giordur og tilsettur/til ad hallda þess betra Skick/og Ordu i Heimenum/ þa byriar Moñum ad sijna þeim sem Gud hefur so hatt setta/slijkañ eirn Heidur/fyrer hvern þsse Skickan og Orda kañ best ad vidhalldast og vardveitast / Þar fyrer eiga aller þeir / sem ad eru i lægra Stande / med goodre Skickan og Virdingu ad hegda sier vid sijna Yfermeñ/ og ecke med nockurskonar Illfuslre Þverud/ad brioota þa Skipan er Gude hefur þocknast ad skicka i Heimenū/ helldur so sem ad vor Catechismus kieñer oss / þa skal hvor eirn Madur vera Yfervalldenu undergiefeñ / og a þad hier vel vid sem adur er sagt um Ofundena / þar Verolldeñ hneixlar sig helldur a þvi sem Byvorfis er/þvi þad glansar meir i Augunum/ og vegna sömu Orsakar hafa Meñ helldur Ofund a sijnu Yfervallde og mislijka þvi/ af þvi þad er þeim Ædra/ þar fyrer

fyrer mun ei O.Raadlegt / ad Hugleida
Þad sem aadur er sagt / Og Þess stærre
sem Freistnen kan ad verda i Þessu / Þess
helldur ad taka sier Þad til Umþeinkingar.

Skyllda vor vid Þa sem vorrar Adstodar vidþurfa.

30. Þad Annarslags Foolk er vier erum noeckud sier i Lage skylldugur um / eru Þeir sem Naudstadder eru / Hvor sem ad aangtadur er af Þvi han vantar eirn Hlut sem ad er i miinu Vallde / so ad eg giet hiaalpad honum / Þa velldur hans Sorg Þvi / ad Þad verdur Skyllda miin ad veita honum Adstod / og Þad i allskonar Neyd og Mootgaange. Orsoken hvar fyrer slikt verdur ad Skylldu / er su / ad Gud hefur giefed Manneskiunne Efnen / ecke alleinasta fyrer sialfrar hen ar Skulld / helldur og so til ad hiaalpa og giora ødrum til Gooda / Þar fyrer / hvad sem oss er giefed til Þess / ad hiaalpa Þeim med / Þad verdur ad Skylldu sem Þeir eiga hia oss / nær Þeirra Neyd

og Þorf krefur / med soddann Mælle, ma⸗
hañ sem er Einfalldur og Fakunnande,
ad uppfrædast af þeim sem Visdoom
hefur / og þad er eirn sierdeiles Orsok /
hvar fyrer ad honum er Kunnattan gief⸗
en. Tunga hins Lærda er aiefenn til
þess / ad kunna ad tala i Tyma / Esa. 50.
v. 4. Sa Harmþrungne og Angrade ma
ad huggast af þeim sem ad er fullorugg⸗
ur / og þetta er hvar fyrer ad St. Paull
seiger / ad Gud hafe Hughreist sig og vid⸗
halldid / 2. Cor. 1. v. 4. So ad hañ
kyñe ad hugga þa / sem eru i allrahanda
Þreingingum / sa sem lifer æfrañ i nock⸗
urre Synd / og vanlar Rad og Amiñ⸗
ingu / honum ma hialpad verda / af þim
sem bæde kañ ad giora þad / og hefur
Tækefære þar til / med þvi mote ad þad
kuñe ad færa nockurn Avoxt / Og ad vier
med ollum Riettferdugum vorum Maunga
um þetta skylldugir / ma berlega sia / af
þvi sem stendur / Levit. 19. v. 17. Þu
skallt ecke hata þiñ Brodur i þinu
Hiarta / eñ straffa skalltu þiñ Naun⸗

ga/ og ecke lyda a honum neina Synd / hvar i vier erum eins Skulldbundner til ad straffa hañ/ so sem til hins ad hata hañ ecke. Nañ sem illa er umtalad a Bak / a sa ad forsvara sem veit hañs Sakleise/ afars verdur hañ sekur i Bak Talenu / So kum þess ad hañ forsoomade ad giora þad sem kuñe ad hindra þad/ Og hefe eg Allareidu sijnt hvørsu stoor Orieltur þad sie / ad tala illa um sijñ Naunga.

Skyllda vor vid Fatæka.

31. J Sioarsta Mata pa byriar þeim sem ad hefur Guds Blessan / ad hialpa hinum Fatæka sem ad er i Neyd staddur/ og er hañ þar til Skulldbundeñ/ ecke alleinasta af Kiærleikanum/ helldur og af Skylldune / ad þad a so ad vera/ Salomon kallar þad Skylldu/ Prov: 3. v. 27. Lat ei af ad giora þeim Gott sem byriar / nær þijn Hønd hefur Formegan til ad giora þad / og hvad fyrer Gott þad sie/utleggur hañ i næsta Verse : Seig ecke til þyns Naunga/ gack

kurt og kom apkur/a Morgun vil eg gie-
fa pier/ og þu hefur þad þo. Þad syn-
est so sem vier ei vilium giallda Skulld-
er vorar/ nær vier vissum vorum Naun-
ga i kurtu/ Og finum vier/ad Gud hef-
ur fra skiled hia Gydingū eirn fierdeillis,
Part af hvørs Mañs Inteckt/Fatæk-
um til Nota/ hiñ þridia Part a þridia-
hvøriu Are/Devt. 14. v. 28. Og þetta
malle eke ad lataſt ecke so sem af Kiær-
leika edur Orlæte / helldur so sem ein
Skulld / hvøria ef nockur ei gallt/ þa
var hañ Orietlvgs/ og i Saſtleika høf-
um vier einga Orsøk til ad meina ad
Riettlæte vort Christeña Maña / sie
socked so langt nidur fyrer Gydingaña
Riettlæte / ad vier añadhvørt sieum vm
ecker skyllduger / edur og ad miñe Vt-
lat af oss heimteſt epter Tiær Magn-
ne. Eg vil Oska ad vier alleina i þess-
um Pooste/ giørdum hvad oss byriar/og
mundum vier ad vissu ecke sia so marg-
añ Lazarus liggia Neidſtaddañ fyrer
vorum Dyrum/ þar þeir hafa þo meire

Riett

Riett til þess er oss afgeingur / eñ vier sialfer hofum. Og hvad er þad þa añ-ad eñ openber Þioofnadur / ad vier brukum þad til Niegoomans / Ja / til vorra Synda / sm̄ ætte ad koma i þeirra Nlut?

Gud tekur þesse Efne fraa oss / nær vier ecke Riettelega brukum þau.

32. J ollum þessum Tilfellum / sem aadur er umgieted / hyriar sierhvørium sem ad hefur Efne og Formegan / ad Hugleida / ad hañ er Guds Raads-madur / hvørið hñ hefur þetta i Hendur feinged / til ad skipta þvi ut a mille þeirra sem vid þurfa / og þar fyrer ef Meñ giora þad ecke / þa er þad hin sama Oriettvijse og Prettur / so sem ef ad Raads madur nockur safnade þvi iñ i sin Pung er honum feinged være til ad Forsorga Nused med / og hvør sem þetta giører / hañ hefur fulla Orsok til / ad vænta sier hins sama Dooms sem ad gieck yfer hiñ Raanglæta Raadsmañ / Luc. 16. Ad hñ vard settur af Raadsmenskuñe / so ad þesse Formegan verde fra honum tekeñ /

er hañ so Gudsamlega hefur medhøndlad. Og so sem þad er i øllum Boostum/ so er þad þo fierdeles Ryckdoomenum vidvijkiande. Madur sier opt/ ad þeir koma sialfer til ad verda þurfuger/ sem þaþeñ hafa þreitad hiñ Fatæka um þad sem hañs var. Neñ Bezale Nijdingur rakar optlega fyrer undarlegt Tilfelle i Armood/og eru þad eingeñ Undur / hvad hañ mæ med eingum Riette ætla/ad Gud mune blessa hañs Fie Eignu / þar hañ ecke leggur nockurn Part Affsiødes til Hañs / ne Hañs Fatækra Lima/ Og sioum vier þar fyrer ad Israels Foolk mødur eñ þeir m̃ riettu mæte/ tu krefia Guds Blessunar epter þvi Fyrerheite / er hañ hafde giort vid þa / Deut: 26. v. 15. Siaa ofan af þijnum Heilaga Bustad af Himnenum og blessa þitt Foolk Jsrael/ etc. þa mattu þeir fyrst gialda sijnar Tijunder til hine Fatæka / v. 12. aan hvers ad þeir eingañ Riett hofdu til ad hallda sig vid Fyrerheited. Þar er sa/ seiger Salomon/ sem

ad

ad utſkipter hier og þar / og hañ hefur þeſſ meira / og þar er ſa / er Iñehelldur framyfer þad ſem riett er / og þo hafar hañ Armood / Vilier þu þar fyrer veika gooda Forſiodu Huſe þijnu / þa mættu Endelega læta þier umhugad vera / ad fylla þeſſa Kiettvijſeñar Skylldu / og giefa þeim er vid þarf epter Efnum þijnum.

Skylldu vor a moote þeim / ſem oſſ i eirn edur añañ Mæta eru Vandabundner.

33. Hid Þridia Atvik / hvar fyrer ad vier erum ſumum um̃ meira ſkylldug er eñ ſumum / þad ſnerter þa / ſem i eirn edur añañ Mæta eru Vanda bundner / Hvad vera kañ med adſkilianlegu Mooſte / Og er þeſſe vor Skyllda mikel eda lijtel epter Atvikum / Þad Fyrſta er / nær eirn er ødrum ſkylldugur / hvort helldur þad kiemur af Kaupmañsſkap / Lane / edur Loforde / þønum lyriar ad betala þad hañ ſkylldugur er / ef hañ kañ / og þar a moot / ef hañ þad ei gietur / þa

en hañ sem lœnad hefur/ ad breita vid hñ epter Christelegum Kiærleika / og ecke utsiuga hañ framar eñ hañs Efne þola/ Eñ uñ þetta þarf eg ecke ad tala i þessum Stad/ þar eg hefe ádur þar uñ Rœdt/ er eg sijnda ydur hvilijk Synd þad være/ ad luka ei þad eirn skylldugur er.

Packlæte vid þa sem i eirn edur añañ Mata hafa giört oss Gott.

34. J sama Mata/ hvor sem ad hefur þeiged nockurn Velgiørning af ødrum/ hañ er hønum Bandabundeñ/ er Gud sijnde hønum þañ Velgiørning / hvørt helldur þad var i Andlegañ / edur Lijkamlegañ Mata. Og er Packlæted hañs Fyrsta Skyllda. Þad er, ad vidurkieña og meta af Alhuga þañ Goodvilia er hañ þeiged hefur. Og i Añañ Mata ad bidia Gud ad launa hønum / og blessa hañ. J Þridia Lage ef hent ugleike falla kañ / ad audsijna hønum Velgiørder aptur a moot. Þesse Packlætes Skyllda er so alkuñug allra Mana a mille/ Jafnvel hiá þeim Þioodum

er minst vika af goodum Sidum / ad sꝏ er halldeñ lijkare einu Villu-Dyre eñ Maneskiu er þetta ei giøra vill. Toll heimtu-Meñ og Syndarar feiger Endurlausnareñ giøra þeim Gott / er giøra vel til þeirra.

Hvørsu Almeñelegt ad sie Oþacklæted.

35. Hvad marger eru þar þo ꝏ medal vor sem þetta brestur? Hvørsu opt meiga Meñ þad sꝏ ad Heimureñ ecke alleina gleymer ad launa Velgiørdernar / helldur og i Stadeñ þess betalar Gott med Illu. Þad mꝏ sꝏ af mørgum Hlutum / allt of-tijdt / og sierdeiles fyrer heil Rꝏd og Amiñingar / sem er hiñ stærste Velgiørningur af øllum / og hid besta og kostulegasta sem eirn Madur kañ vid Añañ ad giøra / þar fyrer / hver eirn sem kiæner oss sijk Vinsæmdar Hoot / ætte ad virdast af oss / so sem sꝏ er oss giørt hefde hiñ allra mesta Velgiørning: Eñ þad betre Gud / Hvørsu fꝏer eru þeir / er kiñ sig þacklæta i sijku?

ku? Og hvad vil eg seigia / Hvad fæer eru þeir er vel upptake soddañ Vin-Brøgd? Vara eirn Mañ alleina ad / uñ Eitthver ia Synd / edur seig hønum hañs Yfeirsioon / hañ skal strax hallda þig fyrer siñ Ovin. Þu verdur so sem Paulus sagde vid þa i Galatia / Cap. 4. v. 16. Hañs Fiandmadur af þvi/ad þu seiger hønum Satt / So stor Dramb semeer þar i Mañeskiuñar Hiarta / þeir vilia ecke ad Madur seige þeim nockud sem illa sie giørt / Jafnvel þott þad all-eina giørt sie i þeirre Meiningu / ad þeir kuñe ad ráda Boot þar á / eñ þetta er mikel Fávitska / og er hid sama / so sem ef eirn Siukur Madur villde sliuga á þañ er komeñ være til ad lækna hañ / og þeinkte ad hañ Ovirdte sig i þvi / hañ meinte ad hañ være siukur / so vier meig-um vel seigia med hinum Vysa / Prov. 12. v. 1. Sa sem Aminningüna hatar / hañ er Heimskur. Þar kañ alldrei nöck urt vesælla Sinneslag ad vera / þvi þad ebler Mañeskiuna i sijnum Syndum / og

Reiser

Reiser nockurskonar Gyrdingu edur Virke i kringum þær / so ad eingeñ kañ þar œ ad heria. Og ef vier viliu Salomoni trua / þa mun Glotuneñ Vakalaust Rama þa/ Prov. 29. v. 1. Eirn Madur sem optlega er œminstur og þverskallast þar vid / mun brædlega fyrerfarast/og þar mun eingeñ Lækning verda. J sama Mata/ hvad hañ œ hrærer / er þig œminñer / þa er þad hiñ stærste Orieftur/Jæ eg mæ seigia Hard ud og Grimd er þu synner honum. Hañ kiemur til þyn ut af Ast og Medaumkan / til ad frelsa þig fra Hæskanum / og vogar sialfum sier þar til jafnlega / þar Verolldeñ er Almeñelega nærsta Opoleñmood til ad heyra Amiñingar. Hvilijk Pijna og Sorg mœ honum þa vera þad/ ad þu i Stadeñ þess ad Rœda Boot a hiñe fyrstu Yfersioon/ fellur i adra / sem er / ad þu Reidest honum œn Orsaka. Þetta er eitt af hinu versta Oþacklæte/sem nockur kañ ad syna þ[illegible]/ sem ad hefur giort honum eirn Velgiør-

ning/

ning / og efast eg þo ecke um̃ / ad þad er hid Almeñasta: Sö mikeð brestur þar a/ ad viet lifum epter þeirre Skyllðu / er vier erum þeim um̃ skylldager sem hafa oss Velgiörder audsynt. Eg vil nu hier næst tala um̃ þa sem epter allra Mañа Meiningu eru oss mest Vandabundner.

XIV. Capitule.

A Heim Eiður-

TANDA SVNNVDEGIGE.

Vm Skylldu vora vid Yfervallded/ vid Presta/um Skylldu Barnaña vid Forelldrana / og Forelldraña vid Børneñ.

Skyllda vid Forelldrana.

1. A medal þeirra sem oss allra mest eru Vandabundner/eru Forelldrarner / og eigum vier hier ad Hugleida / hvad

hvad margslags Forelldrar þar sieu til / epter hvorju ad vor Skyllda er meire ed, ur minne. Og eru þad þesser Prester / þeir sem Logenn bioda oss / þeir Andlegu / og þeir sem vier af Natturunne høfum.

Vor Skyllda vid Hm.Yfervalldeb.

2. Hiner Fyrstu eru þeir sem Gud hefur sett til Hm.Yfervallds / þeir ed med riettu sitia á Tignar-Stoolnum i einu Rijke / hann er Landsens Fader / og allra þeirra sem under hans Vallde eru.

Heidur.

Su Skyllda er vier eigum þessum Fødur fyrst ad veita/er Heidur og Vyrding / ad vier þeckium hann fyrer þann sem Gud hefur Teiknad med miklum Hluta sinar Magtar og Myndugleika / Þar fyrer eigum vier ad bioda honum alla Æru og Vyrding / og alldrei (under hvada hellst Skyne sem þad vera kann) voga ad tala illa um Fooksens Hofdingia/Act. 23. v. 5.

Um Skatta og Skylldur.

3. J Anan Mata / skulum vier giallda Skatta og Alögur sem hann oss bydur / þetta skipar Postulenn Romverskum berlega / Rom: 13. Gialldid og Skatta / þviad þeir eru Guds þioonustu Menn / ætstundande þad sama. Gud hefur sett þa til sitia þioonustu Mana vegna almeñelegrar Landsens Sagnsemd ar / þar fyrer eiga þeir med ollu Riettu skiled bæde Forsvar og Upphellde af Landenu / og i Sanleika / nær Menn hugleida hvørsu mikelle Mædu og Erfide ad so hatt Embætte sie underorped / Hvad marger Turnar þar sieu bundner vid hvøria Coronu / þa høfum vier næsta litla Orsøk til ad misunna þeim þessar ar Skylldu / z mæa þad med ollum Saññe seigia / ad eingeñ af þeirra Undersaatum kauper sijna Atvinnu so dyrt.

Vier eigum ad bidia fyrer þeim

4. J Þridia Mata eigum vier ad bidia fyrer þeim / hvad Postulenn og uf-

Pryckelega bijdur / 1. Tim. 2. v. 2. Þesse Embættes Þunge er so Vigtugur / so mikellre Nætku og Anstreime underorpen / ad þeir medal allra annara vidþurfa ad Madur bidie fyrer þeim / ad Gud med Nard sine / Nædsslod og Blessan / vilie vera þeim Nälægur / og þær Bæner er vier so ut hellum fyrer þeim / munu koma aptur i vort eiged Skaut / epter þvi ad Guds Blessan su er yfer þa kiemur / nær til Foolksens Sægnsemdar / ad þad meige lifa med Fride og Rooseme / so sem þar stendur seinast i ædurgreindu Verse

Hlydne.

5. J Fimta Mäta / eigum vier þui Hlydner ad vera / hvar um vier i sama Mäta høfum strængt Bodord af Postulanum / 1. Pet. 2. v. 13. Vered allre Mañlegre Skipan undergiefner saker DRottens / hvort helldur þad er Kongurens so sem hins Ypparsta / edur Høfdingiarner / so sm þeir ed af honum sender eru / So stoor er vor Hlydne ad vera vid Yfirvolldenn / ad vier eigum sierhvørtum

sum þeim Undergiefner ad vera sem hañ giefur Myndugleika/ St: Paall stendur og fast þar uppa/ Rom. 13. v. 1. Hvør Madur sie Yfervalldena Undergiefeñ/ Og apfur i hinu ødru Verse: Sa sem setur sig upp a moote Yfervalldenu/ hañ mootstendur Guds Skyckan. Og er þad Merkelegt ad þesse Bodord voru giefeñ a þeirre Tyd/ nær þesse Magt var hia Heidingiunum/ þeim Bloodgiørugu Ofsooknurum Christeña Mañа til ad syna oss/ ad eingeñ Afbøtun (hvørsu Ogudlegt sem vort Yfervalld være) kuñe ad hafa oss undañ þegna þessare Skylldu/ Eñ Undergiefnena eigum vier ad syna/ añad hvørt i þvi ad giøra hvad þeir skipa/ edur ad lyda hvad þeim þocknast a oss ad leggia / Nid Fyrra ef vort Yfervalld skipar oss eckert þad / sem er Guds Løgū a moote/ þa erum vier þvi skyllduger epter ad breyta sem hañ i þañ Mata krefur af oss/ eñ bióde hañ nock ud þad sem Guds Løgmaale er a moote/ þa eigum vier ei ad hallda oss epter

þvi.

Þvi. Vier kukum og jafnvel eigum að affeigia hvilſkt að giøra. En þo eigum vier fyrſt að vera fullviſſer um / að það ſie Guðs Vilia a moote / og að vier et ſkiotum Søkeñe uppa vora Sam- vitſku / ſo ſem nockurskonar Þverudar Skÿlu og þa ſkulum vier framar hlÿda Guðe eñ Mønum / eñ þo að Yfervallð eð ut heimte Obedientiam passivam, það er / að vier með Þoleñmæde lÿdum það Straff er það leggur a oſſ / fyrer þvi að vier ei lifum epter hañs (Kongſens) Boðe / þa eigum vier eige Appreiſt að giøra til þeſſ / að frija ſiałfa oſſ / þvi hvør vill ukriekka ſÿna Hønd a moote hinum Smurda DRottens / og vera ſan Syndar / ſagðe David við Abiſai / 1. Sam. 26. Og það a þeirre Tijd / er hañ var magnlegg Offoktur af Saul / Jaa / hafde feingeð Viſſu um / að hañ ætte að taka Stioorn epter hañ / og hier um er St. Pals Bodorð nærſta ſtrangt / Rom. 13. v. 2. Að ſa ſem mootſtendur Vallð ſtioorneñe / hañ mune ſiałfum ſier Doms-

abla. Hier er lítel Huggun fyrer þa sem vilja giøra Uppþlaup a møte sijnu Yfervallde. Þvi jafnvel þoott þeir so heppner yrdu / ad þeir kynne ad vera þess fullørugger/ad hafi eckert Illt kuñe ad giøra þeim / þa er þar þo Konunga-aña Konungur/a moote hverium eingeñ Magt kañ ad forsvara þa/og mun þesse Doomur ad Skyldustuñe auglijsa hvørsu hryggelegur ad sie þesse Sigur. Hvør ad sie Skyllda Yfervalldsens aptur a moot vid Vndersaatana / er forgiefens hier uñ ad tala/þar ei er lijklegt/ad nockur af þvilijku Stande mune lesa þetta Rit / og er þvi Naudsynialaust fyrer Vndersaatana ad spyria epter hvør ad sie Skyllda Yfervalldsens/ hvar i flester af þeim eru lærdare eñ i sinne eigeñ. Þad maa vera þeim nog ad þeir vita/ad hvør sem hellst er hañs Skyllda/og hvørneñ sem epter hefne breitt verdur / þa a hañ þar af eingum Reikningsskap ad standa/nema Gude/Og hvad sem hañ bresta kañ uppa sijna Skyldu/ þa kañ þad eing

eñ

eñ Afbetun edur Orsøk ad vera þeim / ad þeir meige lꝏta nockud bresta uppa sig.

Vor Skyllda a moote Ordsins Kiennendum.

6. Hins Anarsslags Forelldrar eru þeir Andlegu / sem eru Ordsens Þienarar / hvort helldur þad eru Kyrkiu Stioornendur / edur og adrer sem eru i lꝏgre Embættum / hvorier ad eru skyllduger ad veita Sꝏlum vorum alla þa Þioonustu / sem vorer Natturleger Forelldrar eiga Lijkomunum ad veita / þar um talar St. Páll til þeirra i Corintho / Ad hañ hafe fædt þa i Christo med Evangelio / 1. Cor. 4. v. 15. Og til þeirra i Galatia / Cap: 4. v. 19. Ad hñ gañge þungadur med þa / þar til Christur verde Myndadur i þeim / z aptur 1. Cor. 13. v. 12. Ad hañ hafe fædt þa med Miolk / þad er med soddañ Lærdoome / sm̃ kunne ad sambioода hinu Nya Christne Bode / eñ hañ hafde megnare Mat til hiña Fullkomnu / Heb. 5. v. 14. Allt

þetta utheimtest af Forelldrunum / og þar fyrer mega þeir vel reiknast þaɴeɴ ad vera / sem oss veita þessa Þionustu.

Elskaɴ.

7. Vor Fyrsta Skyllda vid þa / er, Kiærleikureɴ / ad vier elskum þa / so sem þa / er audsyna oss hiɴ allra stærsta Velgiørning / hvad er þad sem St. Pall utheimter / 1. Thess. 5. v. 13. Eg bid ydur Brædur ad kaɴast vid þa / sem Erfida ydar a medal / og ydur Forstødu veita i Drottne / og aminna ydur / og hafed þa yfer mata kiæra / søkum Ydvar starfa. Verkenu er, so hattad / ad þeir maklega eiga ad elskast þess vegna / søkum þess ad vier af þvi høfum hid mesta Gagn.

Vyrding

8. J Aɴan Mata er vor Skyllda ad heidra þa so sem vier siaum i uppleśnum Ordum / og er þad i Saɴleika skylldugt / hvort helldur vier Yfirleitum Verked i sialfu sier / edur og hvers Erindi þad er sem þeir reka. Verked i sialfu sier er þaɴeɴ / ad þad er hid Ypp,

ærsta af øllum. Var mætum giarnast eirn Hlut epter þess Agiæte og Verdugleika/ sem hann er brukadur til. Nu er einginn Vara so dyrmæt sem Sælenn / og þad er Guds Ords Þienara Verk ad hialpa hinum dyrmætu Sælum fra Glotuneþe. Og ef vier framar meir athugum hvøris Þienarar þeir sieu / þa syner þad oss under eins hvilijka Virdingu vier eig um þeim ad veita/ þeir eru Christi Sendebodar / 2. Cor. 5. v. 20. Og þar er einginn su Þiood i Heimenum/ad ei virde hun Sendebod epter þvi sem honum sæmer er þad sendt hefur/ þar fyrer seiger Christur til Lærisveinanna/er hann send er þa ut til ad Predika / Hver sem ydur forsmaaer / hann forsmaaer mig / og hver sem mig forsmaaer/ hann forsmaaer þann er mig sende/ Luc. 10. v. 16. Þad synest ad vera meira Jspuned ad forsmaa Guds Ords Þienara/enn ad Menn Almennelega meina/ þvi þad er ad forsmaa bæde Gud og Christum. Lante þeir sier þad til Nugar koma / sem hafa þad fyrer

Dagrastitling ad spotta þa og hlæia ad þeim / sem þar til kallader eru. J sama Maata og þeir er Rꜳdast i ad þioona þessu Heilaga Embætte / nema þeir sieu Lꜹglega kallader/hvort ad er einasta Maata stoor Diorfung/lijkt þvi/ef ad nockur af eigen Þolka sijnum / villde fara so sem Sendeboode sijns Herra til Einhvors annars Konungs. Postulen seiger um̄ Kiennemennena sem voru under Lꜹgmaalenu/og lꜹngtum mine en̄ Evangelii Lærendur/ad eingen take sier sialfur þennan Heidur til / helldur sa sem af Gude kalladur er/Hebr.5.v.4. Hvørnen̄ vill þa nockur voga ad taka sier til þennan Heidur/sem er meira / nema han̄ sie þar til kalladur/ Ecke helldur er þad noog ad seigia/ad þeir sieu af Andanum Jnnvortes kallader / þvi sijdan̄ ad Gud skickade med hvøriu Mote ad Men̄ skyllldu koma til þessa Embættes/ þa mootstanda þeir Guds Skipan / er taka þad uppa sig an̄ nockurs Myndugleika / og Reiknast alleina medal þeirra Þioofa og

og Mordingia sem Frelsarefi talar um / Joh. 10. Hvorier ei ganga iñ um Dyr nar/ Þar ad auke audsyner þad i ødrum Stødum. hid hryggelega Tilstand þess-ara Tyma/ og so Reynslañ ad þeir sem þvi hellst vænast/ad þeir sieu af Andan um Inkvortes kalladir/ þeir eru kalladir af ødrum Anda eñ Guds / þvi sa Lar-doomur er þeir fara med/er Almeñelega þvert a moote hañs Orde/ uppa hvørt ällur sañur Lærdoomur a ad byggiast. Soddañ Meñ eigum vier ad hallda fyr-er Svikara og Fals-Spámeñ/vid hver-ium Postularner so optlega vara oss / i sinum Sende-Brefum / og hvør hellst sem med þeim helldur / edur þeim epter-fylger/hañ giører sig Hluttakande i þeir-ra Synd. Þad er uppteiknad Jerobo-am til Æfeñlegs Spotts/og hroopande Syndar/ ad hañ giørde hina lekustu af Foolkenu ad Prestum/ þad er þess Natt ar Meñ sem epter Guds Skickan eingañ Riett þar til høfdu/og sa sem ad hlyder þessum Okølludu Prestum hañ geingur

i sømu Synd/ þvi ef þeir merktu ad þeir ecke hefdu neina Athugendur/ þa mundu þeir ecke leinge fara fram i þessu / þar fyrer hafa þeir ſtoorum Reiknings ſkap ad ſvara/ ſem þaƞeƞ ſtyrkia þa i ſlijku/ og eru ad vijſu ſekerr i þeirre Synd / ad þeir forſmaa ſijna rietttu Kienne-Fedur/ i þvi ad þeir ſetia ſoddaƞ Fals-Poſtula upp a moote þeim. Þeſſe Synd er nu a þeſſum Døgum allt of-Almeƞ Aƞarſtadar. Gud vyrdeſt Naad-arſamlega ad giøra Eitt af ſiƞe Kyrk-iu og ſiƞe Hiørd/ ſo ad ſu O-Skickun og Gudlepſe ſem þeſſe Synd med ſier fær-er/ mætte alldeiles afmaad verda. Og ſo ſem vier jaatum alleina eirn Gud/ ad vier og alleina hafa mættum eina Guds Pioonuſtu.

Ad veita þeim Upphellde.

9. J þridia Maata erum vier og Skylldugir ad veita þeim Upphellde / hvar um eg allareidu talad hefe / i hinum Fyrſta Parte af þeſſare Book/ gioreſt þvi ei þørf til hier ad Jtreka.

Hlijdne.

10. J Fioorda Mata eigum vier ad hlijda þm. Vered Hlijduger ydar Kienne-Fedrum/seiger Postulenn/Hebr. 13. v. 17. Og vered þeim Undergiefner / þvi þeir vaka yfer Saalum ydrum / Þessa Hlijdne eigum vier ad syna i Andlegum Efn-um/ þad er / ad hvad sem hellst þeir syna oss af Guds Orde/ ad sie hanns Skipan / þa skulum vier lata oss i Hug koma / ad þad eru ecke þeir / helldur Gud sem krefur þess af oss / so sem Christur seiger / Luc. 10. v. 16. Hvør sem ydur heyrer/ hann heyrer mier/ og þetta byrjar ad vera/hvort helldur þad skiet Opinberlega i Predikunum/edur Einslega/þviad i hvorutveggiu eru þeir Guds Sendebodar/ Malach. 2. v. 7. Allt so leinge þeir hallda sig epter hinne riettu Reglu/sem er/Guds Ord. Postulenn fær-er til tvær Orsaker/ hvar fyrer vær eigum ad hlijda þeim. Su Eina er tekenn af þeirra Embætte / enn hin af þeim sialfum/Þeir vaka/ seiger hann/ yfer Saal-

um ydrum / so sem þeir ed Reiknings-
skap þar fyrer giora skulu/ ad þeir gio-
re þad med Glede og ecke med Andvarp-
an. Sofnuduren̄ a med Nyone sinne ad
styrkia Prestana/ ad þeir kune ad giora
Reikningsskap fyrer þeirra Saaler med
Glede/og er þad lijtel þoͤck er þeir hafa
fyrer þeirra Mædu og Omak / ad þeir
skulu hafa Orsok til ad hryggiast þar
af / ad þeirra Erfide gange þeim so
Illa/ Eñ i Añan̄ Maata/ gillder þad z
siaalfa þa / Ad sosu kuña þeir ad abla
synum Kiennefedrum mikillrar Niarkans
Angistar / ad þeir siae ad allur þeirra
Speike og Erfide er Forgiefens/eñ þeir
visa nærsta lijted þar med / þad seiger
Postulen̄ (Hebr: 13.v.17. (med þessum
Ordum) þvi þad er ydur Oparft/ þad
er siaalfum ydur / sem uñ syder skulud
lyda Skada hier fyrer. Hier missed oll
þau Neidarlegu Laun / sem ydur heilen̄
eru/ so sem ein Corona fyrer þessa Mæd
ne. Hier vited et añad eñ þad / ad hvar
Synder og Straff verdur þess meira /
þvi

Þvi so sem Endurlausnaren sagde vid Phariseana/ Joh: 15. v. 24. Þar sem hann hefde ecke komed og talad vid þa / þa hefdu þeir ecke Synd / þad er/ ad reikna hiꜳ þvi sem þeir þa hofdu. Eins vyst er þad / ad þeir sem alldrei hafa heyrt Evangelium predikad fyrer sier / hafe miklu minne Skulld enn hiner sem hafa heyrt þad og mootstanda þvi. Og hvad Straffed ꜳhrærer/ þa meigum vier Efalaust ꜳlykta þad sama um oss/sem Christur sagde Fordum vid þa sem hanns Kienningar hofdu heyrt og forsmꜳd / ad þolanlegra munde verda Tyro og Sidon (sem þo voru heidnar Borger) enn þeim.

Vier eigum ad bidia fyrer þeim

II. J Sÿdarsta Mꜳta eigum vier ad bidia fyrer þeim/ þess krefur Pꜳll all stadar af sijnum Andlegum Bornum: So skrifar hann til þeirra i Epheso / Eph. 6. v. 18. 19. Þegar hann hafde boded þeim ad bidia fyrer ollum Heilogum / þa bæter hann þessu vid / og fyrer mier / etc. Og aptur / Col. 4. v. 3.

Og er hvi vor ydugleg Skyllda vid þessa vora Andlega Fedur / ad bidia Gud / ad hañ vilie med Krapte sijns Anda styrkia þa / so þeir Mættuger verde ad standa verduglega i þessu H. Kalle. Hier vil eg ecker tala um Skylldu Ordsins Kienn enda vid Tilheyrendurnar/sonu Orsak-ar vegna/ og eg leidde hia mier ad tala um Skylldu Yfervalldsens vid Under-giefna. Eñ Gud giafe ad aller Kieñ-endur bæde i Kyrkium og Skoolum/kost-udu allre Umhyggiu sinne þar til/ad giø-ra so Trúlega sitt Embætte / sem þeir vilia fyrer Gude a Sijdarsta Deige Tilsvara.

Skyllda Barnaña vid Forelld rana.

Virding.

13. Þridiuslags Forelldrar erú hin-er Lijkamlegu/ sem Postuleñ nefner þa/ Ebr: 12. v. 9. vid þaer vor Skyllda Margfolld/ Hin Fyrsta er Byrdingeñ / Vier eigum ad audsijna þeim alla Lot-ningu

ungu og Þioonustu / og ei Oyyrca edur forsmaa þa sokum einhvørs Breisskleika sem hia þeim kan ad finnast / hvørke i Ulvorlis Hidmoole / nie Jfivorlis i Mættanu / Og ef þar finst einhvør Breisskleike hia þeim / þa ættum vier ad hylia og dylia þann / vidlijkt og Noe Syner Sem og Japhet/sem skyldu Bligdun sijns Foodurs / þegar sa bølvade Cham openberade hana og giørde Sis ad heste. Gen. 9. v. 23. Og þad med þvi moote ad þeir villdu ei sialfer lijta hana. Eins eigum vier ad taka oss Vara fyrer ad lijta þvilijkt Fallreyse vorra Foreldra / so vier ei leidumst þar af i Freistne / ad þeinkia nockud Vanvyrdulegt um þa. Þett a er olounges Mottstædelegt margra Barna Athæfe nu um Stunder/sem ecke einasta uthreopa og giøra Sis ad Brestum sinna Forelldra / helldur og þyktast frij fyrer þeim / er þau læntast fikia hia Forelldrunum / So stoor Þvoote og Villa finst Almenn elega hia Vngdoomenum. Og so hann giete hrunded þvi.

Oke af sier/kallar han ad Foreldrarner gange ad nyu i Barndoome / sem po af langvaranlegre Reynslu og Umheinkingu vita betur hvad Bornunum hæfer/ en pau sialf kunna ad peinkia. Hier til er Aminning Salomons næsta parfleg / Prov. 23. v. 22. Hlyd Fodur pynum sem gat pig/og forsmæ ecke Modur pyna/nær hun er gomul ordenn/og par finnast i somu Book mykiu fleire Greiner / sem allar eru somu Meiningar. Hvad ost skner/ad hinn Allra Vysaste af ollum hefur ælyktad/ ad pad være Omissande fyrer Bornenn/ad lifa epter Rꝍdum Foreldra sinna / Enn Ungdomurenn a pess um Dogum kallar pad Vysdoom / ad lifa alldeiles pvert a moote pessu / og peinkia ad peir sieu pa vysser ordner/nær peir eru so langt komner / ad peir forsmaa allt hvad peim Raaded er/Ja hafa Foreldra sijna ad Athlætre / Sꝍkum pvilijka/ef peir ecke vilia lifa epter Raade hins Vysa ad minnsta Koste Hugleida hanns Hootaner (par hann seiger) Eitt

Auga

Auga semspottar Fødurenn/og forsmæ-
er ad hlyda Modurenne/pad skulu Hrafn
arner utkroppa vid Lækenn / edur hiner
ungu Erner skulu eta pad Prov.
30. v. 17.

Elskan.

13. Nidt Dnnur Skyllda sem vier
eigum þeim ad gialld/ er Elskan/ med
sodann Halle ad vier hofum Hiartan-
lega Laungun til ad giora allt pad vier
vitum þeim vera þocknanlegt / og hafa
Bidbiodd a ad giora hid minsta pad
þeim kunne ad mispocknast edur angra
þa. Vier siaum ad þetta er ecke ne-
ma Almenneleg þacklætis Skyllda/ sem
ætte ad finnast hia hvørium Manne.
Nær vier hugleidum hvad Forelldrarner
hafa giort fyrer vora Skulld / ad þeir
ecke allt-ina eru pad sem hafa fært oss
inn i Verølldena/ helldur og hafa uppal-
ed og uppfoostrad oss sidann / og i Sann-
leika/hvor sem Riettelega Ihugar hvad
mikel Umhyggia og Omak ad þarf til
þess/ ad uppala eitt Barn/hann mun a-

lykta ad þad er hid minsta sem eitt Barn kan ad giøra sijnum Forelldrum apt-ur a moot / ad þad elske þaa. Þesse Elska a med mørgu moote audsynd ad verda. J Fyrstu ad Madur hegde sier audmiuklega vid þaa / ecke alleinasta med Otta og Virdingu / helldur og med Elsku og goodu Hiartalage / þar fyrer giør þad strax og feigensamlega / hvar af þau kunne ad hafa Glede og Huggun / og læt þier umhugad vera ad fordast þad sem kune ad hryggia og angra þaa. J Annan Mata a þesse Elska ad audsyn ast med þvi ad bidia fyrer þeim. Su Skullд er eitt Barn a ad giallda Forelldrum sijnum er so mikel / ad þad kan alldrei ad vænta sier ad komast ur heke / þar fyrer maa þad leita Guds Atstodar / og bidia / ad hann virdest ad Endurgiallda allt þad Gott þau hafa giort þvi / og margfallda yfer þeim sijna Blessan. Hvad skulum vier þa seigia um þau Børn / sem i Stadenn þess / ad Ofka Blessunar / af Himnum ofan / yfer Forelld-rana /

rana/leita til Njelvgtes/til ad Oska þeim Bølvunar/og ukausa hinum versstu Eyd um og Formælingum a moote þeim? Þetta er so skielfelegt ad Madur skyllde vel þeinkia/ad þess være eingen Þorf ad tala nockud / til ad Rada nockrum fra þessu/ þvi eingen mune so Bølvadur vera / ad han falle i soddan Gudleyse / en vær sium ad Gud sialfur/sem best þeckt er Manana Hiortu/ han hefur sied ad þad kynne ad skie/og þar fyrer hefur han lagt so hardt Staff þar vid/Exod. 21. v. 17. Hvor sem bølvar Fødur og Moder han skal vissulega deya/ en Gud betre ad Dagleg Reynsla seiger oss / ad þad ecke alleina kune ad skie / helldur og sie Almennt / Jafnvel ad bølva þeim / En þad mætti Men ottast / ad þad være en nu Almenara/ ad þeir i Hiarta sijnu bidie þeim Jlls/Jafnvel þott Hrædslan og Blygdunen þvinge þa til ad tala ecke slijkt ut af Muñenum. Hvarsu morg Børn eru þar sem ut af Deyrd/ad þau verda ad vera i Forelldrana Vallde/sedur

og af Fiegyrne til Fiarhluta sijna Foreldra/ hafa Oskad þeim Dauda ? Ef lꝏte hvar eirn er so breiter/ sier til Aug ar koma / ad hversu vel sem han kan ad dylia þetta fyrer Mannana Augum / þa er þar þo Eirn sem sier hinar Instu Niarkans Gyrnder og Þanka/og i hvꝏs Augsyn er soddan ein Mannesk ia eins vidurstiggelegur Syndare so sem hin/ er bolvar Foreldrum sijnum / Og Augleide han þar ad auke/ad Gud kan eins vel ad straffa/ so sem ad Rannsaka Niarkad/og þess vegna epter þvi ad han hefur lꝏted soddan Doom ganga hier yfer/ad sodd an Synd skule straffast med Daudanum/ þa hafa Menn Orsok til ad þeinkia/ ad hun ad Vijsu mune straffud verda/ og ad þeir sem mꝏg so lꝏngar epter Dauda Foreldra sijna / mune hafa sijns eigen skamt ad bijda. Nid Fiorda Bodord/ seiger þeim fyrer vijst sem heidra Foreld ra sijna / ad lꝏnger Lijfdagar skule vera þeirra Laun/ hvar af maklega rꝏda mꝏ/ ad hiner sem giora þar þvert a moote /

mune straffast med þvi / ad þeim verde svipt i burtu, ad hälfnudum Lijfdögum synum/og i Sasleika/þa er eckert Gagn skadara þessare Skylldu/ er vier nu um tölum / helldur en ad Bölva Foreldrum synum.

Hlydne.

14. Nu Þridia Skyllda er vier eigum þeim ad gialda/ er Hlydnen/ Hvad bæde er Innefaled i hinu Fiorda Bodorde/ og er Akarstadar i Ritningunne Berlega um talad (so sem) Eph: 6. v. 1. Þier Börn/ vered Hlijdug ydar Foreldrum i DRottne / þvi þad er Riettvijst/ og aptur. Col: 3. v. 20. Þier Börn vered Hlijdeg Foreldrum ydar i öllu/ þvi þad lijkar DRottne vel. Vier eigum ad hlijda þeim i öllum Hlutum / nema þegar þeirra Skipaner eru Gude a moote/ þvi i slijku er vor Skyllda vid Gud langtum stærre / Fyrer þvi / ef nockur Fader eda Mooder væru so Ogudleg / ad þau skipudu Barne synu ad stela/liuga edur giöra eitthvad Oleifelegt / . þa syndgar ei

Barned moote Skylldu sina / þott þad hlyde þeim ecke i þvi. Ja / þvi byriar ad vera þeim Ohlydeð i slyku / annars brytur þad adra Skylldu / sem er enn þa stærre / Ja hana / sem þad er synum Gude og Himneska Fodur skylldugt um. Enn framar: Nær so kann til ad bera / ad þad neydest til ad vera þeim Ohlydeð / þa ma þad ad skie med soddann Hoogvære og Soomasamlegum Hætte / ad auds. sært sie / ad þad giøre sie vegna Samvitskunnar alleina / og ecke af Hvermood. sku / enn i øllu ødru sem Leifelegt er / nær þad ecke nidurbrytur þa Skylldu er vier eigum Gude ad giallda / þa er Barned skylldugt til ad hlyda Foreldrum synum / hvort helldur þad rædur a miklu edur litlu. Hversu lenge ad epter þessu sie lifad / er allt Ofkunnugt i þessare Kynslood / hvar Foreldrarner er rada leingur fyrer Børnunum Almennelega / enn a medann þau eru under Vendenum. Nær þau eru komenn til fullordens Ara / meina þau / ad þau sieu fry fyrer allre Hlydne / edur

þott

þott nockrer þad giore / þa Hugleide þeir þo / hvada Orsok þa hvøngar þar til / og skulu Mest sion ad Tilgangurenn er optast Veralldlegur / þeir Ottast ad þeir mune styggia Foreldra sijna / so ad þeir mune giefa þeim þess minna / og ad þeir mune þar fyrer tapa nockru / eñ hvad fæer eru þeir / sem læta sig ad þesse Hlydne Skulldbynde þa hier til veg ad Samvitskunar ? þesse Ohlijdnes Synd a moose Foreldrunum var Dauda Sok epter Moisis Logmale / Deut. 21. v. 18. Eñ ef Forelldrar skylldu nu um Stunder vera so strænger a moote Born um sijnum / þa munde margur Barnlaus verda.

Sierdeilis i Giptarmalum.

15. Eñ af ollu þvi er teiknast fyr er Ohlijdne a moote Forelldrunum er ecker ert Argara / eñ ad gypta sig a moote þeirra Samþycke. Forelldrarner eiga so mikel Rad a Bornunum / ad þau meiga ei sialf giefa sig i burtu / an þeirra Vilia sem eiga þeirra Valld / aññars verda

þau fek i nockurskonar þioofnade. Þar fyrer siaum vier i Lögunum / ad ef ein Mey hafde giørt nockurt Heit / mætte þad ecke halldast nema med Sampycke Fodursins / Num. 30. v. 5. Fodursins Riettur ætlyktadest ad vera so sterkur / ad hann mætte Onyta þad Heit / Ja / þott þad jafnvel være eitt Heit / hvad vier ættum so vel ad Ihuga / ad vier køktum oss Vara fyrer ad giøra þann Hlut / med hvøriu ad þesse Riettur mætte kreinktast.

Oss byriar ad hiælpa þeim i þvi þeir vid þurfa.

16. Hin Fioorda Skylda vor vid Forelldrana / er su / ad Adstoda þa / i þvi þeim æliggur / hvørt helldur þad er Lykamans Veikleike og Siukdoomur / edur sieu þeir skierter a Rænuñe / edur hafe rakad i Armood. I øllu þessu a eitt Barn ad hiælpa Forelldrum sinum eptter þvi sem þad hefur Efne a / hvad vidvykur Þvi fyrra / Lykamans Veikleika og Rænu Brestenum / þa kann eingenn ad Efast um / nær Mestleika sier i hug.

i Hug koma/ ad hvørt eitt Barn hefur
þeiged hiñ sama Velgiørning i synu
Vngdæme/ Barned hafde þa aung-
vañ Matt til ad hiælpa sialfu sier/
einga Vitsmune til ad stioorna sier/ For
elldrañ Vmhyggia vard ad koma þeim
til Hialpar i hvøriufveggiu þessu / Þess
vegna er þad Ein Þacklætes Skyllda/
sem aller ættu vid ad kanast/ ad Børn-
eñ eiga ad giøra Foreldrunum somu
Þienustu aptur/ nær þeir añadhvert fyr
er Elle Saker/ edur añars Tilfelles/ fæ
ad Reyna nockud af Hvørufveggiu. J
sama Mata/ hvad þvi vidvykur/ ad hiæl
pa þeim i sliku Fæläkt/ þa finst hier hin
sama Skyllda i þessu/ so sem i hinu
Fyrra/ Søkum þess ad þad er ei meir eñ
maklegt ad þu forsorger þiñ Fødur sem
modur forsorgade þig/ eñ auk þessa/ þa
kiener Christur oss/ ad þella sie iñefaled
i þvi Bodorde sem skipar ad heidra For
elldrana/ Marc. 7. v. 13. Þvi nær hañ
klagar yfer Phariseunum / ad þeir O-
nyte Guds Bodord fyrer syna Setninga/
talar

kalar hann sier i Lage um̃ pad ad giora Foreldrunum til gooda/ hvar af berlegæ sim̃ mä/ ad þetta er ein Grein af þeirre Skylldu/ sem bodenn verdur i því Fioorda Bodorde so sem vier framar sium̃ kusium̃ af Textanum. Og so mikel er þesse Skyllda/ ad eingenn Affsøkun mä hiælpa edur dæma oss fría þar fyrer. Nueru villa þeir þa svara/ er neita sijnum fatækum Foreldrum um̃ Adstod / og ei kunna ad læta af þeirra eigenn Ohoofe (hvar med þeir vissulega Syndga) til ad hiælpa Foreldrum sijnum i þeirra Neyd / hverium þeir þo eiga i Sakleika ad þacka pad ad þeir til eru. Ja/ sumer eru enn þa verre / hverier af Drambseme piftiast Ofgooder ad kannast vid Foreldra sijna þa sem i Fatækt ratad hafa. Þetta skiedur optlega nær Børnenn upp hefiast til Rijkdooms og Metorda/ þeink ia ad þeir hafe Vanæru af ad lijta til Foreldra sinna sem eru i lægra Stande / og meina ad þeir þar med læte Veraulld enna sia sitt lijtelmotlegt Affspreinge/ og

verdur

verdur þad so hinum fakæku Forelld, rum til Angurs ad Børnunum vel geing ur. Þetta er þvilijk Drambsemie / og Onytsamlegt Kvikenda Æde til samans / sem aan alls Efa / mun af Gude hard, lega straffad verda. Þvi ef Salomon seiger um Drambsemena alleina / ad hun gange undan Fallenu / Prov. 16. v. 18. þa meigum vier þess helldur ætla ad so sie / nær hun hefur þvilijka Synd i Fylgd med sier.

Þetta byriar ad audsyna jafn- vel hinum vesl u Forelldrum.

17. Vid þad sem allareidu sagt er um Skylldu Barnanna vid Forelldrana / vil eg alleinasta bæta einum Hlut / ad hvørsu Omillder og Vonder sem For, elldrarner eru / þa eiga Børnenn þo ad veita þeim þessa Skylldu / þvi so sem St. Petur seiger vid Þienarana. 1. Pet. 2. v. 18. Ad þeir skule Under, giefner vera sijnum Lanar, Drottnum / ecke allemasta Goodum og Froomum / helldur og Omilldum. Eins eiga Børn

en ad ſticka ſier þannen / ecke alleinaſta vid Gooda og Fromma Foreldra / helldur og vid hina Omilldouſtu og Ogudleguſtu / þvi jafnvel þott ad þad ſie miked Vitne og Orſøk til þeſſ / er eg ſeige / ad eitt Barn ma ad vera þacklatt vid eitt Goodann Fodur / þa er þad þo ecke Nefnd Orſøken / þad er Guds Bod ad vier ſkulum heidra vora Foreldra / Þar fyrer þo Madur kynne ad þeinkia um eirn Fodur / ad hann være ſo Ogudlegur / ad hann alldrei hefde Barnenu neitt Gott giørt / (hvad Madur þo valla kann ad lata ſier i Hug koma) þa a þo Guds Bodord allt ad ſtanda faſt / og þad er noog til þeſſ ad Skulldbinda Samviſkur vorar til ad ſkycka oſſ þannen a moote vorum Foreldrum / jafnvel þott eingenn ønnur þacklætis Skyllda drægeoz þar til.

Foreldranna Skyllda vid Børnen.

En ſo ſem þetta er Barnſens Skyllda vid Foreldrana / ſo eru og Foreldrarner a hina Siduna Børnunum nockud ſkyllduger /

uger/ og þad epter hvørs eins Stande og Alldre.

Ad Forsorga þau.

18. Fyrst byriar þeim ad hafa Umhyggiu fyrer / ad fæda þau og uppala / hvad ed byriast frá þeim Fyrsta Tyma Fædingarennar / til þess þau eru Menn til ad leita sier Atvinnu siálf/ þetta er ein Skyllda sem Nátturann kiennir oss siálf/ þar hin grimmustu Villu-Dyr bera Umhyggiu fyrer ad uppala sitt Afkvæme / og meiga þau þvi med Riettu straffa og fordæma alla þa Forelldra / sem ad eru so Ræktarlauser/ad þeir forsooma þad / hier vil eg ei fást umm þa Spurningu/ hvørt Moderenn sie skylldug til ad giefa Barnenu hina fyrstu Fædu og hafa þad siálf a Briooste/ þvi þad verdur ei ályktad/ad þad byrie alltijd so ad vera /, epter þvi þar kunna ad vera mørg Atvik / sem kunna ad giøra Umbreiting þar i/ og Orsøk til/ad a Stund um sie betra ad hun giøre þad ecke. Allt hvad eg vil seigia hier umm er þetta/

ad þar sem eingen Studdoomur / Beik-leike edur þvilijkt hindrar þad / þa er þad ad vijsu best fyrer eina Moodur ad giora þad sialf / þar Barned hefur margfalldt Gagn þar af / hvad ein good Mooder ætte ad so mikla Leike ad Nug-leida / ad hun ecke giæfe þad burt fyrer Lete sijna / Nijsku edur adrar þvilijkar Orsaker / Hvad ecke ætte ad vitha a nock-urn / þvi hvar sem ad alleina er soddañ Orsok til þess ad þad ecke giort er / kun-na þær alldrei med Riettu ad afsaka sig ad þær ei giøre Riett þar i.

Ad færa þau til Skijrnarenñar.

Eñ auk þssarar fyrstu Umhyggiu / sõ m-hrærer Barnsens Lijkama / þa er þar eñ nu ein añur sem og æ ad byriast so fliott sem þad skie kañ / þad er su sem Sæl-unñe vidkiemur / og þad er ad færa þau til Skijrnareñar Sacramentis / og þar med ærla ad utvega þeim Riett til hiña dijrmætu Velgiørninga sem þetta Sac-ramentum med sier færer / þessa Skyll-du eiga Foreldrarner alldrei undañ ad

draga / epter þvi þad er Riettvijst ad
þeir / epter hvøria hid Veisala Barn
hefur i Arf teked/Ohreinleika Syndar-
ennar/skule med Astundan og Alvørugief-
ne skunda til ad fa hana afþveiged so
fliott sem þad mögulegt er/ þar sodan
eins Ung-Barns Lijf er ecke annad/enn so
sem nockurskonar Blär / og hvørfur i
burt a einu Augnablike / og þo vier eig-
um ecke ad Efast um Guds Myskunsem-
me yfer þeim Aumu Barnkindum sem
deya þ utann Skyrn/ samt driga For-
elldrarner eina stoora Synd / ef þeirra
Forsoomun er Orsøk til þess / ad þau
missa hana.

Ad uppfræda þau.

19. J Annann Mata eiga Forelld-
rarner ad hafa Umhyggiu fyrer Barn-
anna Uppfrædingu / þeir meiga seiger
Salomon/ Prov. 22. v. 6. Undervijsa
hinum Unga / þann Veg er hann ganga
skal/ þar fyrer / so fliott sem Børnenn
fa nockra Vitsmune/ þa a ad uppfræ-

da þau / og þad fyrst i þeim Hlutum / sem heyra til þeirra eilijfrar Velferdar / þeim ad Smaamsamañ ad underwijsa i øllu þui sem Gud hefur skipad þeim ad giøra / og i sama Maata hvørsu Sæmdarfullum Launum hañ heited hefur øllum þeim er þad giøra / og hvørsu bitru og eilijfu Straffe hañ hootar þeim er þad ecke giøra. Þessa Hlute eiga Meñ so fliootl sem mogulegt er / ad innræta hiá Børnunum / hvør so sem nu Kier / smacka leingst af þui er þau tilldrecka / og liggur þui Foreldrunum næsta miøg aa / ad Børneñ fyrst kriddud verde med Dygd og Gudrækne / þad er vijst / ad verde þetta forsoomad / þa er þar eirn strax til Reidu ad fylla Hiarta þeirra af ødru sem þessu er alldeiles Gagnstædelegt. Diøfulleñ mun verda noogu Arvakur / Jafnvel vid Vøgguna / ad upphvetia þau til Synda og Ogudlegleika / og af þui allra Nattura er framar hneigd til þess Jlla eñ þess Gooda / þa er stoor Þørf aa Vmhyggiu og Varhiiga / ad koma

koma i Veg fyrer þessa Saalar-Ovinar
Slagdarfullu Aþlaup / hvad Omøgu-
lega kan ad skie / ꝯ þess ad hia Børn-
unum sie i Fyrstu inrætt þad Gooda/af
hvertu hia þeim uppvaxe Elska til
Dygdaña/og Natur og Andstygd til Last-
aña/ so þegar Freistingarnar ad-dynia/
þa sieu þau Vopnud til ad mootstanda
þeim / þetta er i Sañleika þad sierleg-
asta sem Forelldrarner eiga ad beta Vm
hyggiu fyrer / og er þad eitt hrædelegt
Nyrdulæyse / ef þeir finast Toomlæter
þar i. Med øllum Riette køllum vier
þa Forelldra sem drepa Børn sijn/ arg-
are Villu-Dijrum/ Eñ Æ / þad maa
þo kallast Velgiørningur og Kiærleiks-
Verk hiaa þvi / ad forsooma Barnaña
Vppfrædingu/þvi þar af kiemur Saal-
areñar Toþun / so þau lenda i Eilijfu
Volæde. Og Gud veit ad þar giefast
marger Oguðleger Forelldrar/ sem aung
vañ Þanka giøra sier um̃ sijn Børn /
helldur uppala þau Anskotanum til
Þioonustu/ af þvi þau kieña þeim ei a
 unga

unga Alldre ad peckia Guds Veg/ Jaa/ hvad meira er / pad er allt augliooſt af Ungdoomſens peckingarleyſe i ſijnum Christendoome/ ad peir eru næſta faaer/ ſem giøra ſier Samviſku af ad giæta peſſarar Skylldu/ par Børn peirra For elldra er ſig Christna kalla / vita lijted meir af Gude og Christo/ en peir ørguſtu Heidingiar. En laat pa vita/ ſem i ſlijku eru ſeker/ hverier hellſt ſem peir eru/ad pad er ei einaſta hrædeleg Synd ſem peir ſteipa ſijnum fatækum Børnum i/ helldur og giøra peir ſig ſiaalfa ſeka i eine ſkielfelegre Synd/ pvi eins og Gud ſeiger vid pa Hyrdulauſu Vaktara/ Ezech. 3. v. 18. Ad ef nockur Saal fyrerferſt fyrer peirra Forſoomun / vill Gud heimta hennar Bloods af peirra Hende/ pad vill aa Sa ganga eins til fyrer øllum Foreldrum/hveriom Gud hefur til-trued ad vaka yfer Saalum Barna peirra.

Sa Annar Partur af Uppfrædinganne er / ad faa peim Eitt edur Annad ad giøra/og alltijd nockud ad ſtarfa/ſo pau

par

þar med kunne umfllja Snoru Dioful-
sins sem er Yoiulenſed. So og ad læ-
ra þau lara Gitthvert þarflegt Handa-
Verk/ edur aſiad/ med hverju þau giete
þienad ſijnu Fodur-Lande þegar Alldur
enn fæsst yfer þau/ og ſialff leitad ſinar
Atvinnu Ærlega og Rꝛdvandlega.

Mateñ til ad Uppfræda Børnenn.

20. Þau Medol sem heyra til Barnanna Uppfrædingar/ er fyrst Aminningenn / þar næst Reffingenn / Fyrst skal giora Tilraun med goodum Ordum. Vier eigum ad leitast vid ad Jnnræta hia Børnunum Elsku til Dygdanna/ med þvi ad lofa þeim Æru og Dyru/ og þegar þau ſkicka ſier vel / efna Neitenn / og uppvekia þau ad framfara i ſlijku. Þad er Hævitska ad sumer Foreldrar / lijta alldrei hyru Augu/ helldur Opægelega til Barnanna/ Hvad ed synest ad vera þad sama sem St. Paull lekur Foreldrunum Vara fyrer / ad þeir ecke Reite Børn sijn til Reide/ Coloss. 3. v. 21. Ad

vera eins strangur vid þau/nær þau vel giora/ so sem nær þau giora illa/ er eitt Mæte til ad erta þau / Og þa seiger Postulen oss i sama Verse / hvad þar af verda um̃ sijder / ad þau verda Nuglaus/ þau missa allan̄ Manskap til ad hallda æfram̃ i þvi Gooda/ nær For eldrarner lijta alldrei hijru Auga til þeirra. Pad Annad Medal er Aginn/ hvort ed brukast æ nær hid Fyrra vill ecke hiælpa / nær Madur kan̄ ei med Goodu ad locka þau/ edur yfertala/ mæ Madur Endelega bruka þad sem er skarpara/ og reyna til þess fyrst med Ordunum/ þo ei med Næreiste edur Stoor-Yrdum/ helldur med Hoogværd / og þo alvarlegum Ordum/ Enn meige þad ei duga/ þa verdur Madur ad slæ þau / og i soddan̄ Tilfelle seiger Salomon: Hvør sem sparar Vønden̄ / han̄ hatar sin̄ Son / Prov. 13. v. 24. Pad er illt Meinleyse ad spara smein Hogg/til þess ad voga Barnenu i stærre Olucku/ J hveria opt-lega þau Børn Rata / sem ad eru sialf-ræd/

ræd/eñ þa skal þesse Agie skie med sodd-
añ Hætte / sem skyneſt kuña ad gagna
nockud/hvers vegna þad ma sneña ad byr
ia/ þad ma ei lata epter Barnenu/ ad
fara fram i hinn Vonda/ þar til þad er
orded ad Vana/ og komed upp i Þrioos-
sku. Þad er ein stoor Yfersioon hia mørg
um Forelldrum/ad þeir vilia lata Børn
eñ Rada sialfum sier i nockur Ar / ad
giøra hvad þau gyrner/ Leifa þeim
ad Liuga og Stela / og jafnvel ecke fiña
ad þvi med Ordunum/ Ja kañ skie
lata sier vænt uñ þikia hvørsu falega
ad Barned skickar sier i slyku / og meina
ad slykt ryde a eingu hvad þad giører/a
medañ þad ungt er / Eñ Gud betre/ A
medañ byr Syndeñ sier Nætur til / og
grefur þar optlega so diupt nidur / ad
allt hvad Meñ sydañ giøra med Ord og
Verk/gietur alldrei slited þessar Rætur
upp. J Añañ Maata skal þesse Ag-
ie vera i Maata/ ecke meire eñ Avirding
eñ er/edur Barned þola kañ. J Prid-
ia Maata ma Madur ei straffa þau / a

medann hann er Reidur / þvi þa er bæde hætt vid þvi / ad Rædningenn verde of mikel / so vill þad og lijted Gott verka hia Barnenu sem þeinkia mun / ad þvi sie ecke Refst fyrer sijna Persoon/ helldur vegna þess/ ad Faderenn var Reidur / og mun so helldur lasta Forelldrana / enn sig/ hvar a moot ad Menn skulu sia til/ ad Barned þecke eins vel Avirdinguna / so sem þad finnur til Smærs-Aukans / ann hvers þad mun alldrei ad fullu Lagfærast.

Forelldrarner eiga ad vaka yfer Barnanna Sælum/ Jafnvel epter þad þau eru Fullordenn.

21. J Þridia Mata/ epter þad Børnenn fullvaxenn eru / og komenn yfer þann Alldur sem Agienn tilheyrer / so er þar enn þa aflad sem Forelldrarner, eru Børnunum skylduger um. Þeir eiga jafnann ad vaka yfer Sælum þeirra og taka Vara a hvørnenn þau lifa / epter þvi sem þeim sagt var i þeirra Uppelde / og þar epter aminna þau / Nuge hyrtstal.

hreisla/ Eggia / edur straffa/ epter þvi sem þau finna Nenkugleika til.

Þeim byriar ad sia vel fyrer Rade þeirra.

22. J sama Mata/ hvad vidvijk-ur þeirra Bloorlis Efnum / þa eiga þeir ad sekia þeim fyrer eirn Mata/ til ad lifa epter/ Nafe Gud blessad Forelld-rana med Rijkdoome / þa eiga þeir epter þvi sem þeir hafa Efne a/ ad meddeila þad Børnunum/ og hugleida / ad epter þvi / ad þeir voru þad Medal / fyrer hvørt ad þau komu i Veralldena / þa byriar þeim og ad sia þeim fyrer þeirra Naudþurft / epter sinne Formegan. O-gudleger eru þa þeir Forelldrar/ sem lijt-ed hyrda um/ hvad af Børnunum verd-ur/ til þess ad sialfer þeir kunne ad hafa noog til Ohofs og Sallijfes/ ecke helld-ur þeinkia um hvarnen þeim Radstaf-ad verde. Ein onnur Persoon finst ein nu hia Forelldrunum i þessu/ þeir vilia eckert fa þeim i Hendur a medan þeir lifa sialfer / safna kann ske mikinn

Rÿkdoome fyrer þau til þeirrar Tijdar/ Enn a medann setia þeir þeim eckert fyrer / med hvøriu ad þau kunne ad faa sier Atvinnu i Heimenum. Þar er noog Ohætt seme sem af þessu orsakast / Fyrst ad Barned elskar alldrei Forelldrana so sem þvi byriade / Ja/ a stundum fellur i soddann Gudleyse / ad þad bidur þeim Dauda/ hvørt/ iafnvel ad sie soddan ein Synd/ ad eingenn Freistne meige Barned afsaka/ þa hafa þo Forelldrarner mikla Skulld i þeirre Freistne. J Annann Maata orkar þad þess/ ad Barned brukar adskilianlega Prettu/ stundum þa sinn eru lytt sæmande sier til Upphelldis/og eg efast ecke um/ad Nærdbijle Forelldranna optlega er Orsøk i þvi/ad Børnenn fæst vid þa Hlute/ sem Oleifeleger eru. Og nær þau eru þvi Einusinne Vøn orden / læta þau kann skie alldrei af/iafnvel þott Orsøkenn sem þvi fyrst olle ad þau æfdu Syndena ecke þvinge þau þar til framar/ Þar fyrer ættu Forelldrar ad sia sig vel fyrer/ ad ei setie þeir Børnenn i slijka

ka Nætu / auk þess ad þeir missa þa Glede ad sia Børnum sijnum vel ganga/ hveriu eingenn nema sa sem være rietk eitt Verallðar Þræll / munde skipta vid þa fakeingelegu og hiegoomlegu Tilste-seme ad hafa nooga Peninga i Kystlunne. Ecki nu er þar eitt Nlutur/ ð Menn eiga ad taka sier Vara fyrer i þessu Efne/ Eg meina ad sia p. Rænde Barnana/ sin er/ ad þeir sieu med ærlegu moote komner ad þeim Aud er þeir giefa þeim/ afiars er lanngt fra þvi/ad þad sie ad sia vel fyr-er Rænde þeirra. Þar fylger soddan Bøl vän rangfeingnum Aude / ad hvør sem latur sijnu Barne epter soddan Fiær-mune/ hann syster þad og a Tallar dreg-ur/ og kiemur þvi til ad trua / ad hann hafe lated þvi epter Audæfe / þar hann reindar hefur lagt soddan Eitur i þeir-ra Nður / sem ad vyssu mun eta sig ut. Þad er eitt Nlutur er so opplega hend-er sig / ad ecke þarf ad leita Vitne þar ad. Gud giefe ad eins marger villdu alleina Nugfesta sier þetta sem synast

ad

ad ælykta pad satt ad vera/ pa mundu Forelldrarner ad vyfu ecke seigia pad. Ranglæte synu til Vidbooftar / ad peir giøre petta Børnum synum til Gooda/ pvi pad er ecke hid riette. Mæte til ad sia fyrer Raade peirra / Ja/ pad er nuklu helldur til pess ad eida pvi, er peir hafa Løglega safnad handa peim. Nid minste Hlutur Oleifelegs Abata er eins og Surdeiged / hvart ed allt Deiged spre, er i pvi, ad pad hroopar Bølvan ad ofan yfer allt pad Madur a. Sieu pvi aller Forelldrar ænægder med pad Gud giefur peim med Æru/ og sieu vísser um/ ad hvørsu lýted sem pad er / pa er pad betra Hlutskipte/ en mikell Audur ranglega fenged / so sem Salomon seiger Prov. 16. v. 8. Betra er lýted Rietfeinged/ en mikel Jnfekt med raungu.

Peir skulu gainga undan peim med goodu Epterdæme.

23. Hid Fioorda sem ad Forelldrarner eru Børnunum skylduger um/ er gott Epterdæme. Eirn Fader a ecke

alleina

alleina ad giefa Barnenu Reglur til Dygda og Mannkosta / helldur a hann i sjnum Ellfernis Hattum ad vera ein Fyrermyndan / Vier siaum ad Dæmenn verka meira enn Bodord/ sierdeilis ef þar er einn Madur sem vier hofum Byrdingu a / edur med hvørium vier Daglega umgaungunst/ og er hvørtveggia þetta ad finna hia Foreldrunum/þar fyrer eiga aller Fedur/ad hegda sier þannenn i Barnanna Augsyn / ad þeirra Epterdæme kunne ad verda eitt Medal / fyrer hvørt þau kunne ad ventast til Dygdanna / enn Gud belre þad so vyst / ad Menn a þessum Døgum taka lijten Vara a slijku/ Jaa/ hvad meira er/ ad þar er so laangt fraa / ad Foreldrarner gange undann Børnunum med goodu Epterdæme / ad Børnunum verdur Alnennelega af eingum stærra Hneixle giefed / enn af þeim / Og hvørnenn gietur þad ødruvyse vered/ þar Menn lia sig til allrar Ohæfu / þa er ecke annars ad vænta / enn ad Børnenn sem taka Merke þar af/mune fylgia þvi sama

sama epter. Eitt Barn sem ad sier Fød ur sin Druckenn/mun ad vissu þeinkia/ad þad meige giøra eins og Faderenn / og i sama Maata / sa ed heyrer Forelldra-na Sveria/ hann þeinker hid sama / Og eins geingur til um̄ alla adra Læste / Og skyllde þad vid bera / ad Forelldrar sem ad sialfer eru Ogudleger / hefdu meire Vm̄hyggiu fyrer sijns Barns Saal / helldur enn sinne eigenn/og villdu fyrerbiooda Børnenu þad ad giøra sem ad sialfer þeir fremia og adhafast / edur og straffa nær þad eitthvad þvilijkt giørde/ þa munde Barned ad vissu ælykta / ad þad være stoor Driettur af Fødur sijnum / ad hann villde straffa þad fyrer hid sama/ sem hann være sekur i. So ad þad synest / ad þad alldrei þar af leidriettast munde. Þesse Vm̄þeinking ætte ad binda alla Forelldra miøg so fast til ad lifa Christelega / þvi annars voga þeir ecke alleina Saalu sinne i miken̄ Haaska / helldur og Barna sinna / og nærre þvi kaupa þeim Arfskipte i Helvijte.

Þeir

Þeir eiga ad blessa sijn Børn.

24. Nijunda Skyllda Foreldranna vid Børnen / er / ad leggia sijna Blessan yfer þau / hvad ed skiedur fyrst med Bænenne / Þeir skulu med Daglegum og alvarlegum Bænum befala þau Guds Vernd og Blessan bæde i Andlegann og Lykamlegann Mata/og i ødru Lage med Gudhrædslunne/ Þeir eiga ad vera so a sig komner / ad þeirra Eptirkomendur kunne ad erfa Blessan epter þa. Þetta er eitt Fyrerheit / sem ad opplega i Ritningunne finst ad vera giefed þeim Gudhræddu/ad þeirra Sæde skule blessad verda/ Þannen lofar Gud i þin Tiju Bodordum / ad hann vilie giøra Myskunseme i Þusund Lidu / þeim sem hann elska og hans Bodord vardveita/og er þad merkelegt a Gydingunum/ad jafn vel þott þad være hardsvyrad Foolk/ og stygde Gud ækaflega / þa olle þoo þo Gudhrædsla Foreldra þeirra Abrahams Isaachs og Jacobs / ad Gud þyrmde þeim opplega fyrer Eydeleggingu / þar

vier þo simum þvert a moote / ad Gud-hrædder Meñ hafa tÿtt mælt þola Illt/ Sokum Ogudrœknes Forelldra siña / So vard þad fyrer Josia/ þa hañ hafde Lundana nidurbroted / og Guds Ptoonustu apkur a Fœtur reist/ og giort meira Gott eñ aller þeir Konungar er fyrer hañ voru / So kuñe þo ecke øll þesse hans Gudrœkne ad utþremja hinar gømlu Dreggiar hañs Fødur-Fødurs Manassis/ helldur mlyktade Gud eñ þa/ ad burt kasta Juda fra sÿnu Auglite. So sem vier utþryckelega kuñum ad lesa / 2 Reg. 23. Þar fyrer/ef Forelldrarner hafa hiñ minsta Kærleiks Neista til Barnaña / og vilja ad þad gange þeim vel/ þa siae þeir til / ad þeir med sÿnu eigeñ Gudrœkelegu Lÿferne / uppbyggi Eing Blessan yfer þeim.

Þeir eiga eckert ad skipa þeim þad sem Orietter.

25. J Stotta Mœta eiga Forelldrarner ad siaa til / ad þeir bruke þad Walld sem þeir hafa yfer Børnunum

med

med Kiettlæte og Skynseme / ad þeir ei skipe þeim neitt það / sem Ostilheyrelegt er / allerna til ad kaka sier sin Myndug deika / heldur i öllum Hlutum / ad athuga hvad Börnunum er fyrer Góðu og ei hugsa þau til neckurs sem þvi mootstrydor. Þetta er Ein Regla sem Forelldrarner eiga opstiga ad fara sier i Nyt / / Enn allra hellst nær þeir gypta Börn sijn / hvar ed margur sem ad ans hafa vered gooder Forelldrar / hafa vered Hafskotter / nær þeir af nockur ekon ar Gyrnd til ad auka Börnum sijnum Rijkdoom / þvinga þau til soddan Egtaskapar / sem er a moote þeirra Vilia og Hugþode / hvad ad er eitt stoort Nærdyrge / og færer þau opt i margvijslega Olucku og so stoora / ad öll Veralldarenar Auðlegd kann ecke ad bæta þeim hanas. Tvo Hlute ættu Forelldrar ad athuga / nær þeir gypta Börn sijn. Fyrst / hvörn- þau kune ad lifa Christelega / og þess vegna velia þeim Dygduga og Guðhrædda Persoonu / sem þau kune ad lifa

 med /

med/ Og hitt Astad/ ad þau kunne ad lifa med Ynde og an Þorfnunar i Heimenum / og þess vegna þo Madur ecke ad sjta epter sæmelegre Audlegd / þa er þo yferfliotanlegur Rijkdoomur i Sanleika ecke þad / sem Madur skal alleina leita epter. En þad sem meira heyrer til þessa Stands Velferdar/ er þad/ ad þau Bnest og Elskest Jnbyrdes / an hvørs ad Egtaskapuren er hinn Nryggelegaste Hlutur sem vera kan/ Skylldu þvi Foreldrar allrei þvijnga Børn sijn/ þar til/ Og þetta er þad sem eg hefe ad tala um hina Fyrstu/ sem eru Bandabundner/ sem eru Foreldrarner.

XV. Capitule.

A Hein Eimtan

DA SUNNUDEIGE.

Jnbyrdis Skyllda m mille Brædra/ Hioona og Vina/ Jtem

em m mille Husbænda og Vinu Foolks.

Innbyrdes Skyllda m millum Bræðra.

1. Þeir adrer sem oss Bandq- bundner eru / eru Brædur syn a mille- Nu er Broderne Tvenslags/Annadhvert Natturlegt/edur Andlegt; Fyrer And- lega Brædur mætte vel skiliast/allt Mast kyned / Enn pafiest vil eg ecke taka þad hier/þar eg hefe Allareidu talad um þa Skylldu/er vier eigum øllum ad gialda/ Enn hvørter þar eiga ad skiliast fyrer Andlega Brædur/mun Sksmu hier eyt er sagt verda.

Holldleger Brædur.

Eg vil nu fyrst tala um hid Nolld- lega Broederne/sem er a millum Barna þeirra / er eiga sømu Foreldra/ þeirra Skyllda er ad hafa eitt Niarta/og vera Samlynder/ þad skylldar Natturan þa til/ Søkum þess/ ad þeir eru hvør ann- ars Veru Nluttakande/ so ættu þeir og

ad hafa hina mestu Elsku/ og gott Niak
kalag hvør til Annars/ So sium vier ad
Abraham færer sier þetta til Orsakar/
hvar fyrer þar skyllde einginn Agreining
ur vera i millum hans og Loths/ af þvi
þeir være Brædur/ Gen. 13. v. 8. Og
jafnvel þott ad i þrim Stad sie ecke mei-
nt nema Systkina-Børn/ þa eigum vier
ad hallda þetta þess helldur fyrer vyst /
ad sa Skylldugleike sem eñ þa er Nann-
are/ eigi ad vera eñ þa meire / Orsøk til
þess ad vier er kyfum/ Samuleides og ad
þesse Kiærleike eige med vissu Moote ad
nä/ til allra þeirra i Ætlene/ sem oss eru
Vandabundner.

Hvørsu Naudsynlegt þad sie/ ad þeir Elske hvør Annan.

2. Eñ þesse Elska a millum Syst-
ka og Brædra ætte ad vera fast Grund-
vollud i þeirra Hiørtum/ eñ sie þad ecke/
þa er stoor Naske vid / ad þeir verde
Sundurlyndaster af ollum : Þvi søkum
þess ad þeir umgangast Jafnlega hvør
med ødrum i Huse Forelldra sinna/ þa giefst
kat

þar Orsok til Agreinings. Auk þess ad sa Josnudur sem i millum þeirra er i Afspreingenu, veldur þvi opt / ad þeir giarnast ofunda hvor annan nær einn kan ad vera odrum framar i Einhvorju. So sieum vier ad Josephs Brædur ofundudu han af þvi / ad Fader hans elskade han meira en þa / Og Rachel Systur sijna Lea / af þvi ad hun var Frioosamare. Þad fyrer / til ad afstyra slijkre Freistne / pa skyller hvor einn sem er Systur eda Broodur / Inræta i Hiarta sitt so mikla og so trufasta Elsku til þeirra / ad han hallde þau ad vera einn Part af sialfum sier / og pa munu þeir alldrei fa Sine til ad deila / edur ad miöunna hvor odrum nockurs / eckert meir en eitt Lykamans Limur ofundar annan af einhvorju / enn miklu nær hiello ur stunda til ad hiallpa hvor odrum so miked sem mogulegt er.

Andleger Brædur.

3. Þad Annad. Brooderne eru hier Andlega / þad Innbindur i sier alla þa

sem hafa sömu Tru og vier. Christi leg Kyrkia verdur i Skyrnesie Mooder hvørs eins sem ad skyrdur er/og þa eiga þeir ann Efa ad vera Brædur Jnbyrdes/ sem ad eru Sam-Mædder / og erum vier i sama Maata þessum Brædrum um̃ mikla Elsku skyllduger. Vorrar Truar Band ætte hvad mest ad tengsla vor Hiørtu saman / Þad er þad Broodderne sem St: Petur rædur oss til ad elska 1.Pet.2.v.17. Og erum vier med vissu moote skyllduger til ad giøra þeim til gooda/ hvad vier kunnum / Giøred øllum Gott/ einna mest þeim sem eru af Truarennar Heimkynne/ seiger Postulenn Gal. 6.v.10. Vier ættum ad hafa hina fyrstu Medaumkun med þeim fram̃ yfer alla adra i þeirra vidliggiande Naudsynium/ Christur seiger oss / Ad hvør sem giefur einum af þeim hinu Minstu einn Bikar af kølldu Vatne ad drecka i Læresveins Nafne / han̄ skule ecke Olaunadur vera Matth.10.v.42. Hvar fyrer vier eigum ad vera visser um̃ / ad þesse

siere

sierdeilis Kiærleike / sem ad Christner hafa til ad ara Jafn-Christiena / er vel þockadur i hans Augum.

Vor Skyllda til ad hallda Eindrægne med þeim.

4. Þar er margvijsleg Skyllda / sem vtheimtest af oss / ad vier skulum audsyna þessum vorum Brædrum / Enn sierdeilis er þad / ad vier hølldum Eindrægne med þeim / og þad fyrst i Lærdoomenum. Vier skulum Jafnadarlega Samlynder vera / i eine sanre Tru og Jatningu / og trua øllu þvi / af hvøriu vier þeckter verdum / ad vera Christi Læresveinar og Epterfylgiarar / þad er su Tru / er St. Judas talar um / sem Einusinne er i Hendur feingen þeim Heilogu / Jud. v. 3. Og nær vier hølldum fast vid hana / þa verdum vier jafnan samteingder i þessum Andlega Broodurskap / vegna þeirrar Vidurkienningar / er vier skyldugleg a eigum ad giøra / hvada Stryd og Offsookner sem oss kunna ad Hendum ad bera / epter St. Pals Aminningu / Hebr.

10. v. 22. Lætum oss hallda fast vid Truarennar Vidurkienningu/ og ecke vera Ostadugа. J Annan Mata skulum vier og so opt sem þar til fellur Heilug leike/ verda Hluttakande med þeim hinar H. Þionustu. Vier skulum jafnan sækia Heilagra Selskap/ hvert ad er so sem nockurskonar Pantur vorrar Vidurkienningar/ þar fyrer/ hvor sem ad med Vilia giörer sig þeim fraskilia / Hann giefur oss Orsök til ad meina / ad hann i sama Mata munde verda buenn til ad afneita hinu ödru. Vier finnum ad hiner fyrstu Christner Menn tooku vel Vara a slijku/ Act. 2. v. 42. Þeir voru stoduger i Postulanna Lærdoome/ og i Samneitenu og i Braudsens Brotningu/og i Bænahalldenu / þeir hielldu afram og voru stadfaster / þeir lietu sig ei hræda med Aræsum edur Offooknum/ Jafn vel þott þad være i þa Daga / þegar þeir Reinder urdu med allra hardustu Þijslum/ hvad ed kiennir oss/ad þar filger alldrei þvilijkur Hæske þessare Skyll

du/

du / ad hann kunne ad vera oss til Af-
sökunar.

Ad umbera þeirra Breiskleika

5. J Annan Mata eigum vier ad umbera Breiskleika vorra Christenna Brædra epter Pals Radum / Rom. 15. v. 1. Enn þar sem kunnum ad giora þad / erum skyllduger til ad lijda Breiskleika hinna Veiku / þar sem eirn truer öllum Truarennar Articulum / sem eru til Sáluhialparennar Nausynleger / og kann þo vera ad hann i Einhvorju Villt fare / þa meigum vier ecke þar fyrer fordast hanns Samneyte edur forsmá hann / þetta kienner St. Páll oss / þa hann veike Brædur giorde sier Samvitsku Matarens vegna / Rom. 14. Hvar med hann bydur hinum Christnu sem hraustare eru / þad er befur uppl..., ad þeir mætte vel seigia honum Veiku sina / enn ei ad skiöut skyllde þeir taka vid honum / og ecke forsmá hann / so sem hann og ... hina Sidvöndu bydur hinum Veika / ad ei skule hann dæma þann sem sterkare er. Menn

eiga a hvoruga Sidduna Sokum, eins litels Agreinings ad lata hid allra minsta af þeim Broodurlegum Kiarleika / sem a ad vera vor a mille Innbyrdes.

Vier eigū ad leggia allañ Hug a ad færa þa aptur a rietta Leid.

6. J þridia Mala / nær vor Brooder hefur Syndgad / þa eigum vier ad sia til / ad vier fæaum hañ reist a Fæt ur aptur / þad er ad koma hønum til Apturhvarfs / þegar hañ kañ ad hafa falled i eina edur adra Synd / þetta bÿdur St. Pall þeim i Galatia / Cap. 6. Ad þeir skule Leidrietta þañ / sem kañ ad vera yferstiggeñ af nockre Synd / og ad giæta ad sialfum sier / ad þeir ecke eirneñ verde freistader. Vier eigum ecke ad alÿta hañ so sem þañ / ed Allaseidu sie Fordæmdur / nie yfergiefa hañ / so sem þañ / ed eingeñ Von sie framarum / ei helldur eigum vier ad stæra oss upp yfer hønum / vegna vors eigeñ Saklleises / eins og hiñ Dramblate Phariseus yfer hinum auma Tollheimtu

Mañel

Matth. / Luc. 18. v. 11. Ett vier eigum med Hoogværd ad stunda epter ad fa hañ Leidriettañ / og lata oss i Hug koma / ad vor eigeñ Breiskleike er so stoor / ad vier erum ecke visser uñ / ad vier ei kuñum ad falla i somu Synd.

Vær eigum ad fagna nær þeim
Vel geingur / eñ harma nær þeim
Illa vegnar.

7. I Fioorda Mäta / eigum vier ad hafa Medlydan med þessum vorum Brædrum / þad er / ad vier latum oss til Hiarta ganga nær þa hender Eitt-hvad / og hvørt helldur þad snerter allañ Sofnudeñ / edur og einhvørn Sier i Lage / Fyrst Alla til samans / og med soddañ Hætte eru þeir eirn Sofnudur / og er þad añadhvørt hin Almeñelega Christelega Kyrkia / sem eru aller Riett truader i Heimenum / edur og Einhvør Sier i Lage Sofnudur / sem eru aller Truader i einhvøriu einu Lande / og hvad sem nu helldur uppæfellur hiñe Almeñelegu Christelegre Kyrkiu / edur Eitt-

Einhvøriumi Sierdeilis Søfnude / og einkum hvørs Limer vier siaalfer erum/ Þad eigum vier Jnnelega ad lata oss til Hiarta gänga / Fagna ef Þeim geingur Vel/ en Harma og Graata nær Þeir lijda nockra Eymd edur Mootgang / og Alvarlega og Vndlega bidia med David Psalm. 51. v. 20. Gior vel vid Zion / epter Þinne Velþocknan / og uppbygg Jerusalems Muura / og Sierdeilis nær vier siaaum/ ad hun lijdur Neid edur Ofsookner. Sa sem ad ecke kiemst vid / hvort helldur ad Christelegre Kyrkiu geingur Vel edur Jlla / hann gietur ei halldest vered fyrer eirn lifande Lim i henne / Þvi so sem Þad / ad eirn Limurenn lijdur med ødrum/ a hinum Natturlega Lijkama/ so skiedur Þad og hier / og Þad er Þad sem Psalma Skaalldeid teiknad hefur/ Ad Guds Þienarar Þeinkia um Zions Steina / og aumkast yfer ad sia Þ hun liggur i Duptenu/ og i Saurleika Þa eru aller hans Þienarar eins Lynder/ Þeir giefa ei horft a Christelegrar Kyrk-

iu

lu Mein edur Sidelegginga / utaň með stærstu Hiarta Sorg og Angre. J Afsaň Mata / eigum vier að fagna edur syrgia yfer þvi / sem aňaðhvørt Gledelegt edur Hryggelegt tilfellur sierhvørium einum af vorum Brædrum. Vier ættū að elska so miøg hvørn eirn Christ eň Maň/ að vier hefðum so sem nockurs konar Hluldeild/ bæde i þra Sorg z Gle de. Paňiň ámister Postulinn oss Rom: 12. v. 14. Fagneð með Fagnendum/ og græt ed með Grætendum/. Og aptur 1. Cor: 12. Með eirne Samlykingu tekeňe af Natturlegum Lykama / stendur hań hart uppa þessa Skyllðu/ Ef ecke liða aller Limerner þegar eirn lyður/ Ellegar ef eirn Limureň heiðraður verdur/ þa rige aller Limerner að samfagna hønum/þar fyrer eru þesser Andlegir Bræd ur skylduger/uň allar þessar Kiærleik= sins Verkaner og Auktellingar. Og þesse Kiærleike er það sem Christur hef ur sett Merke uppa/ Talande við sijna Lærisveina / Joh. 13. v. 35. Þar af

skylu

skulu aller þeckiā/ þad þier sieud mijrer Læresveinar / ad þier elskest Jnbyrdes / Þar fyrer / ef vier æklunst til ad vera Christi Læresveinar / þa meigum vier ecke skora oss undan þessum Brodurlega Kiærleika.

Kvinañ skal vera Mañenum hlÿdeñ.

8. Niner Þridiu/ sem eru hvør ødrum Bandabundner/ er Madur z Kvinna. Þetta er eñ nu Nakomnara eñ hvert hina fyrre/ so sem sia ma Eph. 5. v. 31. Madureñ skal forlata Fødur og Moodur/ og Samteingiast sine Egta-Kvinu/og þau Tvø skulu eitt Holld vera. Þad er margvijsleg Skyllda / sem eitt er ødru um skylldugt/ og hvad Kvinnune vidvijkur/ þa a hun fyrst ad audsyna Mañenum Hlydne/ og þ. epter Postulans Aminingu/ Col. 3. v. 18. Þier Kvinnur/ Vered ydar Bændum Vndergiefnar so sem þad byrtar i DRottne. Þetta er i allañ Mata Løglegt og Riettvijst / Þvi añars ma hier um halldast/eins og i ødrum

i øllum ødrum Tilfellum / hvar vorer
Yfer, Menn eiga ad ráda fyrer oss / ad
Gude byrjar ad hlÿda framar enn Møn-
um/ og mæ Kvinnan epter Husboondans
Skipan ecke neitt þad giøra sem Gud
bannad hefur/enn i øllu þvi er ei mootstrÿd
er Gude / þa æ hun ad hegda sier epter
þessu Bodorde / hvørt ed vill fordæma
margar Brædlyndar og Illskiadar Kon
ur/sem ei vilia þad giøra sem Menierner
biooda þeim/ alleina þess vegna/ad þær
eyra þvi illa ad þær skule vera Mannen-
um undergiefnar/ hvad sialfur Gud þo
utheimter af þeim/ enn þar mætte spyr
iast ad/ef Husboondenn skipar Eitthvad
þad sem (þo jafnvel þad sie ecke Oløg-
legt) er Osiickanlegt / og Ovturlegt /
skal Kvinnann hlÿda nær hann þvilikt skip
ar? Þar til svara eg / ad þad er eingenn
Ohlÿdne af henne/enn þad er hennar Skyll
da/ ad hun med Kyrd og Hoogværd syne
honum ad þetta ecke sæme / og ad telia
honum Tru um / ad kalla slikt aptur/
enn fæe hun þad ecke giørt med Goodu /
þa

þa mä hun þo hvorke brüka ill Ord/ edur neita hönum um ad giöra þad/ þviad eingenn Hlutur nema synd / sem Gude er a mööte / kann ad vera Riettkvoþa Orsök til þess / ad hun ei auðsyne Hlydne Husboonda synum.

Truskapur.

9. J Annann Mata/ þa ä Konann ad vera Manne synum tru / og þad med Tvennu Mööte/ Fyrst hvad Hiona Saurg ennè vidkiemur / ad hun sie skyrlyf og fry fyrer allra annara Fadmlögum/ men þar fyrer ecke alleina bygia Syruck/ ef nockur villde tala til hennar þar um/ Helldur ad slä þvi fra sier med styggum Vidbiood / og alldrei giefa þeim Manne/ er Einusinne hafde freistad þess vid hana / hinu minnstu Orsök til ad giöra þad uppter. J Annann Mata ä hun og ad syna hönum Truskap i öllum Veralldlegum Syslunum er hann fær henne i Hendur. Hun skal haga þvi a þann Veg / ad þad meige sem hellst vera Boonda hennar til Gagns/ og ei med Svikum edur Under-

felle bruka hans Gots til þess er han ecke leift hefur.

Elskan.

10. J þridia Maata byriar hene ad Elska han og umgangast med honum Goodlætlega og Vingiarnlega/ adstoda han og hiælpa so miked sem hene mogulegt er / ad hun kune ad svara til hinar hellstu Orsakar / hvar fyrer Konan var skopud / sem er ad vera Bonda synum Medhiælp / Gen. 2. v. 13. Og þad i Sierhvoriu Tilfelle / i Heilbrygde og Vankleika / i Rijkdoome og Fatækt / og lamtum vera i hvada Stand han af Guds Forsioon koma kyne/þa ſt at hun þioo nà honum og hiælpa hvar sem hun fær vidkomed. Hier a moot stryder oll þver ud og Vondska / Moglan og Orov/ þvi þad velldur þvi/ad Konan verdur Mañenum til Þyngsla og ad Plagu/i Stad ef þess hun ætte ad styrkia han/og Hug hreista/og i Sañleika/ef ad þad er Synd/ad vera Kyfsamur a moote nockrum

 Mañe/

Mañe / So sem alla Reidu er syndt: Hvorsu stoor Synd maa pad pa vera / ad reika hañ þañeñ til Reide/er þar eru um alla Ast og Elsku skylldugar?

Mañsens Avirdingar meiga ecke hafa Konuna þessare Skylldu undañþegna.

11. Ei helldur meiga soddañ vond ar Konur þeinkia / ad nockur Yfersioon edur Bradræde/ sem kyñe ad fiñast hia Mañenum/kuñe ad vera þeirra Foolsku til Vmbootar / hvort helldur Madur Nugleider þetta epter Christeñdoomenum / edur og epter Skynsemeñe / Vor Truar Brøgd affsaka pad ecke/þvi þar sem ad Gud hefur Endelega skipad ad giøra Einhvørn Nlut / pa kañ eckert pad ad fiñast hia einum Mañe/hvørsu Lytelmootlegur sem hañ er / sem giete ordet til Forsvars ef pad er ecke giørt / og Skynsemeñ bydur pad ecke helldur / þviad þess verre sem Madureñ er / þess helldur ætte Kviñañ ad breita Vel og Vingiarnlega vid hañ / til þess ad hun

feinge hann unned. Þetta er þad Rad er St. Petur gaf Kvinnunum a sinum Dogum / 1. Pet. 3. v. 1. J sama Mata skulu og Kvinnurnar vera sinum Bændum undergiefnar uppa þad / ad ef þar eru Einhverier sem ecke trua Ordenu / ad þeir þa verde unner fyrer Kvinnunnar Umgeingne ann Ordsins. Þad syn est / ad ef ein Kvinna hegdade sier vel vid Mannenn / þa munde hun hafa kunnad ad snua honum fra Heidne til Christeli-doomsens / og i Sannleika / þad munde nu um Stunder ecke giora neitt Jllt / ef Konurnar hefdu alleina Þolenmæde til ad reyna þad. Ad minsta Koste munde þad giora mikenn Frid i Husenu / enn þvert a moote þar sem þar finnast vondar Konur / þa er Avoxturenn þar af so kunnugur / ad þar eru fæer Nabuar sem ei kunne ad vitna þar umm / edur ei vite hennar Foolsku. Hvad marger Menn eru þar / ad sokum þess / ad þeir ecke hafa giet-ad heyrt Osstopa vondrar Konu / þa hafa þeir sleiged sier til Selskapar og fall

ed sijdan i Dryckiuskap / og þar epter hafa ratad i Armood og margfallda Olucku. Þar fyrer mættu allar Konur taka sier vel Vara fyrer / ad ei verde þær sigradar af þessare Freistne / enn nær Eitthvad kann ad henda sig / sem hun fyrer þeirrar Elsku Saker/er hun byriar ad hafa a Manenum/ ætte ad aminna hann um / þa a þad ad framkoma med soddann Blijdlæte og Goodseme / ad þad sie audsært / ad þad sie Elska / og ecke Reide/sem kiemur henne til ad tala.

Huusbondenn m og i sama Mata ad elska sijna Egta-Kvinnu.

12. Þar er og so a Huusbondans Sydu margfolld Skyllda. Fyrst Elskann/ Hvør St: Pall bijdur/ ad skule vera Medaumkunarsøm vid Konuna / so sem sier ma af þeim Dæmum / er hann brukar um þetta Efne/ Eph. 5. Eitt af þeim / er teked af þeirre Rætt / er Menn hafa a sijnu eigenn Lykama/ (Eing, enn seiger hn v. 29. hefur um Alldur sitt eiged Holld hatad/ helldur Foostrar hann

þad og nærer. Nitt Añad Dæme er teked af þeirre Elsku/ er Christur hefur a sijñe Kyrkiu/ sem er miklu stærra. v. 25. Eñ bæde þesse setur hañ til Fyrermyndear/ hvørsu heitt ad Mañenum byrie ad elska Konu sijna. Oll Nardydge og Abuud vid þær er bañad/. Madur skal breita vid þær so sem eirn. Nluta af sialfum sier / Elska þær so sem siñ eigeñ Lijkama / og giora ecke, þad þær kuñe ad hafa Mein edur Angur af / eñ framar eñ þeir villdu skiera edur meida sitt eiged Hollo. Eg villde ad þeir Meñ sem eru Nardudnger vid Kvikur sijnar og valla breita vid þær eins og Mañeskiur/ Villdu hyxa sig um / hvørt þeir elska þær eins og siñ eigeñ Lykama.

Truskapur.

13. Hin oñur Skyllda er, Madur, eñ ad veita Kvinu sijñe/ er ein Oflecked Hioona Saung/ þess krefur Gud eins vel af Mañenum so sem af Konuñe/ og þott Veralldeñ synest ad hallda þad miñe Synd /, ef eirn Madur bregde af

þvi/ þa mun Synden þo ecke synast minne fyrer Gude/ sem er hinn Riettlaate Doom are/ nær Skullden finst hiaa Mannenum/ helldur enn hiaa Konunne. Þad er vïst / ad bæde briooka þau þad Lofərd/ er þau giørdu hvørt ødru i þeirra Egtaskap / med soddann hætte/ fyrer utan þad / ad þau saurga sig bæde / þa verda þau sek i openberu Meinsære / og allur sa Mismunur er synest ad vera a þessu/ er meir þess vegna / ad Verøllden dæmer so þar umm/ helldur enn hins / ad Synden sie ecke eins i sialfu sier.

Ad veita henne Upphellde og Forsioon.

14. Nin þridia Skyllda af Mannsins Alfu / er ad veita Kvinnunne Forsioon / honum byrtar ad meddeila henne þa utvortis Mune / sem Gud hefur blessad hann med/ z alldrei so kargur vera/ ad hann neite henne þess er hun vid þarf / ei helldur med Eidsluseme ad sooa so Fiarhlutum þeirra / ad hann ei hafe þad hann kunne ad forsorga hana med. Þetta er

ad

ad vissu Husbondans Skylldasepter þvi ad hønum byriar so sem allareidu sagt er / ad hallda Kvikuna so sem fyrer eirn Part af sijnum Lykama / og hafa eins mikla Vmhyggiu fyrer ad forsorga hana/ so sem sialf ad sig / samt a þetta þo ei so ad skiliast/ ad Kvinnan skule hier med vera frij fyrer Ydiu og Ervide/ þvi Skynsemenn kiener oss / ad þad Ortett sie/ ad Husbondenn skule vinna og ervida alleinasta til þess ad Konann kune ad vera Ydiulaus.

Ad Vndervijsa hene.

15. J Fiorda Mata a Husbond enn ad uppfrada Konuna i øllu þvi er hennar Eilijfa Velferd ahrærer/ef hun kan þad ei sialf/ þetta kiener Paulus/ ad Konurnar skule læra af Mønnunum / 1. Cor. 14. v. 36. Hvar af sia maa/ad þeir eiga ad undervijsa þeim. J Sama lleika / þa atte hver eirn Husboonde ad bera Vmhyggiu fyrer/ad aller þeir sem honum eru Vndergiefner / yrdu i þessu ryægianlega uppfrædder/ og þo ad vij-

su eñ þa meir fyrer Konu sijñe/ sem honum er so myklu Nakomnare eñ hiner adrer / þetta alle ad þvijnga Meñena til ad vera Ahyggiusamer um̄ ad læra nockud sialfer/ so ad þeir duga mætte til ad fullgiora þessa Skylldu sem þeir eru ødrum skylldugir um̄/ og þo allra hellst Konuñe.

Madur og Kona eiga ad bidia hvørt fyrer ødru / og hialpa hvørt ødru til i øllu Goodu.

16. J Sioῦasta Mata / þa eiga Madur og Kona / ad bidia hvørt fyrer ødru Jñbyrdis / ad Gud vilie bleßa þau bæde Andlega og Lyk amlega / og kosta Kapps um̄/ ad giora hvørt ødru allt til Gooda/ sem mogulegt er/ hellst i þvi er Saluñe vid kiemur/ ad eggia hvørt añad/ ad lifa so/ sein þeim byriar/ rada hvørt ødru fra Synduñe/ z so sem riettet Stallbrædur þeir ed draga eitt Ok / hialpa og adstoda hvørt añad i þvi ad giora Gott/ þetta er hin besta og riettasta Elska af øllum ødrum. Ja / eñ

framar/

framar/ Hvornest mä þad Elska kall-ast/ hvar ett Hioona läter añad fara afram̃ i einhvorre Synd / semvill abla þeim eitthvar Hyrerdæmingar / Og ef ad Elsku Makinn og Konu / være þañest bygd á Dygdenne og Gudhrædslunne/ munde þeirra Sambuud verda eitt Jardneskt Himnariike/ og munde afstyra allre þeir-re Sundrægne og Deyrd / er so almenn er á medal Hioona / hvad ad er eirn stoor Hußkross/ og hid mïña Helvijte/ sem er Vegur til hins stærra / og i Saaleika / hvar Elskañ hefur ei þeñañ Grund-voll/ þa er lijtilldrar Huggunar ad vænta i Hioonabandenu.

J Hioonbandenu eiga Meñ all-tijd mest ad lijta epter Persoonustar Dygdum.

17. Þar fyrer / hvar eirn sem vill gefa sig i þetta Stand/ hañ skyllde vel huxa sig um̃ adur / og utvelia soddañ [illegible]a Persoonu/ vid hveria hañ kyñe od [illegible]lda þeña Andlega Vinskap / þad er soddañ Eina/ sem af Hiarta elskar Gud.

Þor er margur Orielkoß Tilgangur/er Men̄ hafa til þess ad giora sitt Hiona band/adrer gipta sig fyrer Rijkdoom/sum er fyrer Alit / og Almennelega lijta Men̄ til einkis/nema hins Veralldlega / en̄ i Sannleika / hvør sem ad villde gipta sig so sem hn̄ ætte/skyllde kosta Kapps um̄/ ad giora þann̄ sitt Hionaband ad Gude lijka kunne/og Sælu sinne til Velferdar ad verda / og ad minsta Koste ætte han̄ ad vera viss um̄/ad þad ei skyllde giora hon̄ um neina Hindrun i synum Sæluhialp°, ar Efnum/ og til þess gagnar Dygden̄ meir en̄ allur Veralldarennar Audur/þo neita eg ei þvi/ ad Madur meige og lij- ta epter honum.

Olöglegur Egtaskapur.

18. En̄ fram̄ yfer alla Hlute/ þa vakte sig hvør Madur / ad þeir alldrei giore soddan̄ Egtaskap/sem ecke alleinasta verde þeim til Oluckuad Sydusst- unne/helldur er z Synd i sialfu sier/ nær hn̄ giordur verdur. Þann̄ er fra Hiona- naband/ sem ødrum hafa vered Trulof-

ader/ i hvoriu Tilfelle peir med riettu
heyra peim til/ er peir lofuduft/ og hitt
aütar/ sem ad tekur til Egta soddan Per
soonu / hast tekur aftars Mafts Mast
edur Konu á medan su Persona lifer /
hvad ad er riettur Doordomur / so sem
St. Paull seiger/ Rom. 7. v. 3. J sa-
ma Mata / er peirra Egtaskapur O-
loglegur/ sem eru hvert odru / allt of
nærskylld/ hveria forbodna Lide setur mar/
Levit. 18. og 20. Og hver sa ed gyptest
i pessa forbodnu Lide/ hvert helldur uppa
sijna Sgdu/edur sina Burldaudra Næ-
unga/ sem er eins illt/ hast dryger pessa
stooru Bloodskamar Synd / og so leinge
sem hast lifer i soddan Ologlegu Ytona
bande / pa lifer hast i pessare hrædelegu
Synd. Willde Madur nu taka sier
Vara fyrer pessu i Egtaskapnum / pa
munde Madur offsinna morgum peim
hryggelegu Tilfellum / er vier siaum
Daglega framkoma/ af soddan Brand-
giordum og Ologlegum Giptingum/ vær-
re par fyrer vel gett / ef Men villdu
lijta

lykla a Eglaskapeñ epter Christelegrar Kyrkiu Rade/ so sem eirn Hlut/er Madur ei skyllde uppbyria sannsjolega og hrapaxlega/alleinasta til ad fullnægia Holldsins Lyst og Syrndum/helldur med Virdingu/ med Viñpeinking/ Sparseme og i Guds Otta/og nær Madur pad giorer/ er eingeñ Efe a þvi / ad hañ Blessan hlytur / hvørs Madur kan þessa/ ei kañ med riettu ad vænta / og þetta er nu su Skyllda / sem Madur og Kona eiga ad taka Vara a syn a millum. Næst hier epter fylger su Skyllda/sem tilheyrer Vinskapinum.

Um Vinattu.

19. Vinskapureñ/ef hañ er a riettum Grundvelle bryggdur / þa er hañ offtared Nafnomeñ og þarflegur/ eñ þar er eingeñ Hlutur sa / er Heimureñ villest meir i / eñ i þessu / Meñ hallda þa almeñelega fyrer Vine/ er þeir hafa jafnlega og ydduglega Vmgeingne vid / jafnvel þott ad þeise Truskapur i sialfu sier/ sie eckert añad / eñ ad þeir eru lyker

er og Samdauna i Syndeñe. Eirn Dryckiu Madur helldur þañ fyrer Vin/ sem vill giøra honum Selskap. Niñ Preklogse/ þañ sem vill skoda hañ i sijn um Hreckium. Niñ Dramþsame/ þañ er Nroosar og Nræsnar fyrer honum: Og so er þad Almeñelega i ødrum Løstum/ Ad þeir eru fyrer Vine halldner / sem fylgia oss i þeim/ Eñ Gud veit/ ad þetta er stærre þvi ad slijkt Vinskapur heita meige. Soddañ eirn Vinur er sialfur Diøfulleñ/ og þad i mesta maata/ hvørn alldrei vantar slijka Viliasenne. Niñ riettke Vinskapur er alldeilis Gagnsta dur þessu/ hvør ad er a millum þeirra sem eru lijker og samþycker i Dygdunum/ og ecke i Løstunum. I stuttu Maale ad seigia/ Eirn sa sem er riettur Vin ur/ hañ elskar siñ Vin þañeñ/ ad hañ er Ahyggiusamur um þa Hlute / er kuña ad vera honum til hins Besta / Og i Sañleika/ sa sem er riett þañeñ Lyndur/ hañ mun alldrei vilia vera sa / er fære hañ i hiñ stærsta Skada. Þar fyrer

a eins Vinar Skyllda Almeñelega ad vera su/ad Rækia i mesta Mæta Gagn sijns Vinar/hvort ad er/ i ødsk illañleg- um Plutum iñefaled.

Truskapur.

20. So sem fyrst i Truskap i øllu þvi / er hañs Vinur truer hønum til / hvort helldur þad eru Peningar edur og Leindar-Mæl/ Sa ed pretkar siñ Vin i nockru af þessu/ þad er af øllum Møñ- um halldeñ ein Anstygd / þviad þad eru hin allra mestu Svik og Prettker/ og um̃ þvilijk Saar Hreckvijsenar / talar hiñ Vijse/ Syrach 22. v. 26. Ad þau burt- reke hvørn Vin.

Um Adstod.

21. J Añañ Mæta a eirn Vinur ad hiælpa ødrum i øllū ukvortis Nauð- syntum / Rædleggia hønum / nær hañ þarf Ræds vid / hugga hañ i hañs Mootgænge / Hiælpa hønum i hañs Fætækt/ z med hiñe mestu Kostgiæfne/ ad frelsa hañ ur Hæska z Olucku/ Enn

Furdan,

Furdanlega mgiatt Dæme hofum vier hier uppa i Jonathans og Davids Vinattu / Hann elskade hann so sem sijna eigenn Saal / og vier siaum ad hann ecke alleina kostade Kapps um/ad frelsa hann ur Naiskanum/ helldur vogade sialf-um sier til ad hialpa honum / og took uppa sig sijns Fodurs Reide/til ad af-styra henne fra David/ So sem lesa ma 1. Sam. 20.

Um Aminningar.

22. Hin þridia og stærsta Skyllda eins Vinar / er ad hialpa sijnum Vin og adstoda i þvi sem Saalena æhrærer / og med allre Kostgiæfne ad fa honum komed til ad elska Digdena og Guds Otta / med allre sinne Magt / Raade og Aminningum til Mannkostanna / Enn eggia hann alvarlega og Rokksamlega af Syndenne/ og þetta ecke einasta Almenne-lega/helldur og sier i Lage/med truurre og Vinsamlegre Aminningu æselia hann ef hann veit / edur af nockrum Rokum ma trua / ad hann hafe framed Einhveria

Synd.

Synd- þeßa utheimteſt ſier i Togt fram̃ yfer allt af einum Vin/ þar eing-en kan̄ betur ad giøra þad en̄ han̄. Þeir eru fleſter ſem ei villia giarnan̄ heyra ſijn ar Avitdingar / ſo ad ſa ſem vill Leid-rietta þa/ verdur fyrſt ad læta þa ætla Goods til ſijn/ ef þeir eiga ad hlijda hønum med Þoleñmæde en̄ þa framar / ſo Almeñelega er þetta hallded ad vera eitt Vina-Stycke/ ad ef hn̄ giører þad ecke/ velldur han̄ þvi / ad hin̄ Syndgar þeß Ohulltar/ og af þvi han̄ ſeiger hønum ecke ſijnar Avitdingar / meinar hin̄ / ad han̄ giøre eckert þad ſem Laſtlegt ſie/ og i þan̄ Mæta hræſnar fyrer hønum i Syndeñe meir en̄ hin̄ argaſte Smiad-rare/ Og nær Madur frgmveiges Nug-leider / hvørſu Naudſynlegt þad ſie/ ad verda ammiñtur æ Stundum / þa ſiaa Men̄ hvilijkt Kiærleiksleiſe þad ſie/ Jaa hvilijk Nardyðge og Vondſka ef Madur giører þad ecke. Vier ſiaaum i giegn-um Fijngur vid ſialfa oß / af Nattur-uñe i vorum eigen̄ Efnum / ſo ad vier ecke

ecke so fliooft, siaum vorar eigen Aᵉvirdingar. Giøreft þar fyrer stoor Þørf m/ad þær verde sagdar off Vdruᵉhoeriu / af þeim sem betur sia þær en vier/ og þe þetta giort i Fyrsluñe/ mun þad sporna vid þvi/ er vier sjdar kynum ad adhafast/hvar a meot/ef off þad allo rei sagt er / þa verdur þad ad soddañ Bana fyrer off / ad koom Ord munu sydañ lyted duga. Nyorneft kañ þa sa ad forsvara þad fyrer Gude edur sialf um sier / ad hañ vegna Þagmælsku siñᵉar/hefur fart siñ Vin i hina starstu Oᵉluckus þad er eitt Ordshættur er sialf ur Gud brukar / nær hañ talar um̄ eitt Vin/ Devt. 13. v. 6. þiñ Vinur sem er eins og þijn eigen Saal: Og i Saṁᵉleika. Vier æitum þess vegna ad hallᵉda Vine vora so sem vorar eigen Saalᵉer / og hafa hina somu Vm̄hyggiu og Vøktun a þeirra Saalum / so sem vier ættum ad hafa a vorre eigen. Þar fyrer ættu aller þeir / ed hafa bunded Vinattu vid nockurn med Riettu / ad

hafa þad ſier i Lage foolged i ſijnum Sakkmaala/ad ſtraffaſt og amiñaſt Jñ byrdes: Hvad ſijdañ ſkyllde halldaſt fyrer ſoddañ Vin-Sticke / ad ſa Eine kyñe þad alldrei ad misvyrda/ ei helldur ſkyllde hallda ad þad kiæme af þvi/ad hañ villde alltijd hafa Eitthvad ad ſeigia.

Bæner.

23. J Fioorda Maaka/ maa Eg og miñaſt a Bænena / A medal þeſſa Vinſkaparens Parka / Vier eigum ecke alleina ad hiaalpa Vinum vorum / i øllu þvi er vier kuñum/ helldur og kalla hiñ Almaattuga til Hiaalpar / ad hañ vilie ſtyrkia þa/ og fela þa Gude Alvarlega a Hendur / ad hañ vilie leggia Bleſſan ſijna yfer þa/ bæde Tijmañlega og Eilijflega.

Stødugleike.

24. J Sijdaſta Maaka ſkulum vier Støduger vera i Vinſkapnum / og ecke af nockurskonar Loſa-Skap / laata oſſ leidaſt vora Vine/ ſøkum þeſſ alleina / ad

ad hañ hefur lenge Vinur vor vered. Þad er eirn stoor Driettur a moote hon- um/ og hafe hañ skyckad sier vel/ þa ætt- um vier ad hafa þess meire Mætur a honum/ sem hañ lengur hefur þañeñ vered. Þar ad auke er þad næsta Fæ- vijselegt/ fyrer siælfa oss / þvi þad heiter ad burtkasta hiñe bestu Gerseme sem vier eigum / Þviad i Sañleika er þañ- eñ eirn Vinur / sem vier hofum reint. Nu Vijsaste allra Mañа amiñer oss / þar uñ. Prov: 27. v. 16. Þijnum eigeñ Vin og þijns Fodurs Vin skalltu ecke burt kasta ! Ja/ hvad meira er/ Madur a ecke sig ad skilia vid eirn Vin fyrer nockra litla Yfersioon/ og þurfer þu ad hallda honum nockud til Gooda i Dag/ þa kañtu ad giefa honum Orsøk til / ad giøra hid sama vid þig a Morgun. Þar fyrer a eckert ad kallast Løgleg Or- søk til ad slijta þetta Band/ nema Vnd- erferle og ein Synd sem hañ ecke vill aflæta.

Þienararner skulu vera Hus-

bændum skiinum Hlydiger.

25. Hin Sijdarsta Skyllda er su/ sem er a millum Husbænda z Pienara/ sem hvørier eru ødrum um nockud skylld uger. Pienaren a ad hlyda sijnum Husboonda i øllu þvi sem hønum Løglega skipad verdur / hvørs Postulen berlega krefur/ Eph. 6. v. 6. Pier Pienarar/ vered hlydiger ydar Husbændum. Pesse Hlydne a ecke ad vera med Møglun og Moot-Vilia / helldur fus og af Hiarta/ so sem hann frammveiges Rædur til v. 7. Giøred ydar Piconustu med goodu Giede/ Hugleidande / ad petta er giørt DRottne og ecke Mønnum. Gud hefur bodeð Pienurunū / ad hlyda Husbændunum þannen/þar fyrer er su Hlydne vid Gud er þeir audsyna / hvad ed vel mætte hallda þeim til / ad giøra þad fuslega/hvørsu hardur og strangur sem ad Husboondenn er / Sierdeilis ef Madur Ihugar pad/sem Postulenn frammveiges slendur uppa / v. 8. Ad þeir hafe þar fyrer ad vænta Launa hia Gude:

Truskap-

Trwskapur.

26. Nin Onnur Pienarans Skyll-da er Trygdeñ / og er hun med Tvefiu, moote. Ein er a moote Augna-Pion-ustu/og Onnur a moote Svikum og Af-drætte. Nin Fyrste Partur af Tru-skapnum er, þar i foolgeñ / ad hañ sie Trur sijnum Husbonda i allre sinne Pion ustu/ Ecke einasta þegar hañ sier til/ og hañ veit ad hañ mune straff adur verda ef hañ forsoomar / helldur og alltijd/ og eñ þa nær Husboondeñ/ ecke so kyñe ad sa/ad vita hañs Aðgtdingar/og sa Pie-nare er ei giører sier Samvitsku hier af/ kañ eingañveigeñ trryggur Pienare ad heita/epter þvi ad þesse Augna-Pioon-usta verdur af Postulanum sett / þvert a moote þeirre Hiartans Einlægne sem hañ heimter af Einum Pienara/ Eph. 6. v. 5. Nin Añarslags Truskapur er þar i foolgeñ/ ad hañ fare Rædvand-lega med allt þad/ sem hañs Husbæonde hefur truad honum fyrer. Ecke ad eida hañs Gotse/ fyrer þvert hia Ræng

læte Raadsmadur var klagadur/ Luc. 16. Hverke med Hyrduleise / edur ad bruka þ sier til Abata/ ann Husbondans Bilia. Pad Sydara er sa Afdrattur er Postulens ammiñer Þienara um/ Tit. 2. v. 10. Og er i Saūleika ecke añad eñ Openber Þioofnadur. Nyngad vita aller þeir Beiger/og Atburder/er Þienareñ brukar til ad audga siælfañ sig / Husboondanum til Baga og Skada/ so sem ad taka Muutu til ad giora Dæmlegañ Kaupskap hañs vegna / og margt añad þvilykt. Ja i Sañleika / þesse Otrygd er verre eñ Almeñelegur Þioofnadur/ Og þess meir sem honum er truad þ / Þess stærre er þesse Pretvysseñar Synd / Og hvad vidvijkur hiñe Añarslags Otrygdeñe / sem er ad Eyda og Spefña til Onyttis / Jafnvel þott þeir viñe eckert þar med / þa er þo ecke stoor Mismunur a millum þessa hvorutvegg ia. Husbondeñ kañ ad missa eins mikid fyrer þad Eina so sem fyrer hitt Añad / og hvad gillder hañ þa um / hvort

þad

þad verdur fyrer Forsoomun hañs Þien
ara/ edur fyrer hañs Agyrnes Skulld/
og heiter þad eins ad bregda Tru syna/
so sem hid Fyrra. Þvi eg vil nu læta
so vera / ad eirn Husboonde true einum
Þienara fyrer synum Fiarhlutum/ eins
vel til þess ad bera Umhyggiu fyrer þm/
so sem i þvi ad syna sier Trustap / þa
hefur Husboondeñ lited Gagn þar af/
þott hañ sie viss um ad Þienareñ ecke
svyke hañ sialfur/ef hañ giefur þo od,
rum Nentugleika til ad giøra þad/Sek-
um syns Hyrduleises. Þar fyrer/ hv,
er sem ecke ber Umhyggiu fyrer Gagne
Husboonda syns/hañ brytur eins vel sy-
na Trigd og Trustap/so sem hiñ er med
Rangsleitne dregur hñs Gols under sig.

Um Mootmæle.

27. Nin þridia Skollda eins Þie-
nara er/ad hañ sie Poleñmoodur/og med
Hæglæte take a mooke Straffan syns
Husboonda/ og sie ecke Svørull/ so sem
Postuleñ Kiædur / Tit. 2. v. 9. Þad er
ad svara honum ecke med Ofægum edur

Weiskum Ordum/ til þess ad Husbeend-
eñ verde þess gramare/ hvad so Almeñt
er hiaa Þioonustu Foolke/ Jafnvel þott
ad Husbændurner hafe fulla Orsøk ad
tala til þeirra. Hvar a moot St. Pe
tur bijdur þeim/ ad þeir eñ þa skule med
Þolenmæde umbera þa Strøffun/ er
þeir allra minst hafa forþient/ og jafn-
vel nær þeir vel giora/ ad lijda þo Jllt
þar fyrer/ 1. Pet. 2. v. 20. Eñ þad
er eñ þa ecke þat med bued/ ad hañ lijde
med Þolenmæde þa Oþock/ er hañ vañ
ecke til: Hañ a þar jafnframt med ad
Lagfæra þa Yfersioon er honum var
brugded um/ og ecke ætla ad hañ hafe
giort alla Hlute vel/ nær hañ hefur hey
ert Ord sijns Husboonda/ eñ þa med myk-
elle Þolenmæde.

Kostgiæfne.

28. Hid Fioorda / i hvøriu eiñ
Þienare a ad giæta Skylldu siñar/ er /
Astundañeñ. Hañ a ad vera Ydeñ i
øllu þvi sem honum er a Hendur faled/
ecke ad gioraſt latur edur Ydilaus /

Ecke vera giefen fyrer Selskap / Leik edur odru sem ecke samer/ hvar med hńs Husbonda Verk kynne ad forsoomast. Allt þetta er Skyllda eins Þienara/sem hań hiýtur ad giora og ad bera Umhyggiu fyrer / og fullgiora epter Samviskuń sinne / ecke so til þess ad umsliia Husbondans Reide / so sem Guds / sem ań Ek fa vill siefna sierhverium af þm̄ til Reikningsskapar/hvornen þeir hafe hegdad sier vid sijna Lanar-Drottna.

Husbændur eiga ad giora Þienurum sijnum riett.

29. Nu a hina Sijduna er þad og nockud sem Husbændur eru skylduger sijnum Þienurum um̄/ so sem i fyrstu/ad þeir eru skylduger til ad gialda þeim allt þad er þeir lofudu þeim / breita vid þa epter þvi sem þeir hietu þeim / nar þeir riedu þa sier til Þienustu. Hvad Almeńelega er vant ad vera Fæde z Kaup-Gialld / og sa Husbonde sem skorar sig undań þvi / hań er ad vissu eirn Ofriŋk-id Madur.

Aminingar.

30. J Anñañ Maka a Husboondeñ ad aminña siñ Þienara um̃ hañs Avyrdingar / og það ecke alleinasta nær hañ brijtur eitthvað a moote hønum / hvørju fæer Husbændur gleima / helldur og fleiru oðru / sierdeilis nær þeir syndga a moote Gude : Hvað eirn Husbonde ætte að læta sier miklu meir til Hiarta gæanga / helldur eñ það sem hñs eigeñ Skaða ahrærer. Það er miklu meire Orsøk til að gremiast af þvi / að Guð Dyyrdtur verde / z hins Lijtelmooklegasta Þienara Saal / kome i nockurn Hæska / helldur eñ af oðru oðru. Þar fyrer nær Husbondeñ verdur strax reidur af hiñe miñstu Yfersioon edur Forsoomun sm̃ Þienarañ kañ að henda a moote hønum / og hyrder þo eckert um̃ añað / og gyllder einu þott þeir æfe sig i hiñu verstu Syndum a moote Gude / þa er það Merke til þess / að þeir hyrda mest um̃ sitt eiged Gagn / eñ lijted um̃ Guds Æru og Saaluhiælp Þienara sijña. So eru Hus

bændur

bændur Almeñelega lynder / þeir hyrda alldrei um̃ hvorneñ þeirra Hiooniſtu Foolk hagar ſier vid Gud/ Hvørſu O-ſkyckanlega og Ogudlega tilgeingur i þeirra Huſe/z þeſſ vegna alldrei am̃iña þa i minſta mæta um̃ þeirra Synder / til ad telia þeim Tru um̃ ad æfa þad ſm̃ gott er/ edur hamla þeim ad ſyndga. Soddañ Husbændur gleima þvi/ad þeir eiga einhvørn Tijma Reikningsſkap af ad giera fyrer þvilijka Huſtioorn er þeir hafa hallded. J Sañleika / hvar ſem ad hefur nockur Maña Rad / hañ a ad hafa Koſtgiæfelega Tilſioon ad Dygd og Gudrækne ebleſt hia ollum þm̃ ſem hañ hefur yfer ad ſeigia / Og þad eins vel i hvøriu Huſe/ ſo ſem i hvøriu Lande og Ryke. Hier um̃ var David ſo miøg hugad / ad Meñ ſia ad hañ med-kieñer Pſalm; 101. v. 7. Ad eingeñ Prettvijs ſkule vera i ſijnu Huſe/ og ſa ſem Lyge talar/ ſkule ecke lijdaſt fyrer ſijn um Augum. So miøg þyckeſt hañ vera ſkylldugur til ad taka Vara a þeſſu / ſo ad

ad hañs Hus kynne ad vera so sem nockur skonar lijtel Kyrkia / Gudhræddra og Nædvandra Maña Samkunda / Og ef hver eirn Husboonde villde stunda epter ad lata Husenu vera so hattad / þa mun̄ de hañ fyrer utañ Eilijfa Blessan i ødrum Heime / fiña sier stoort Gagn hier af i þessum. Hañs Verallðlegar Vtrettingar mundu myklu betur luckast / Þvi ef hañs Þienurum være halldeð til ad giøra sier nockra Samvitsku um̄ sitt Lyfferne / mundu þeir hvorke verda mieg forsoomunarsamer / ecke helldur Otruer.

Alla Hlute a fyrst ad Reyna med Goodu.

31. Eñ so sem þad er Husboondans Skyllda ad amiña Þienara siña / So a þad og ad ske i Tilheyrelegañ Mata: Þad er med soddañ Hætte / ad þad kuñe sem mest ad gagna / ecke af Reide edur Brædrade / hvad alldrei añad verkar hia Þienurunum eñ Oynde og Dvyrding / helldur med hæglatum og alvarlegum Ordum / so ad hañ kuñe ad

pectia

þeckia sijna Avgtdingu/og sie viss um/ad
pad alleina giørt sie til ad Leidrietta
hañ/eñ ecke af þvi/ad Meñ hafe Gam̃
an af/ad deila vid hañ/ edur svala Giede
sijnu.

Madur skal gaunga undan þeim med goodu Eptterdæme.

32. Nid Þridia sem Einn Hus-
boonde er skylldugur ad giøra/er/ad gan̄
ga undañ Þienurum sijnum i goodum
Dæmum / i Gudræk̃ne og Rädvendne /
vn̄ hvers ad allt pad hañ med Amiñin-
gu og Advørun giørä kañ / mun ecke
verkä / edur og hañ nidur bryttur meira
med sijnu Eptterdæme / helldur eñ hañ
kañ ad uppbyggia med hinu / og pad er
Dærlegt/ ad einn Drÿckiugiarn og O-
gudlegur Husbonde skylldе ætla sier O-
druckens og Gudhrædds Þienara.

Madur ä ad sïä til / ad þeir verde i Guds Otta uppfræddir.

33. J Fiorda Mäta byriar ein-
um Husbonda ad sia til/ ad hañs Þien-
arar

arar verde uppfrædder i Christelegum Truarbrøgdum / ad þeir og Daglega lǽte sijna Þienara hallda Gude Lof-Saung i Husenu/ Enn um þetta hef eg ǽdur talad i þeim Capitula umm Bænena / Vil þvi ei tala framar hier um i þessum Stad.

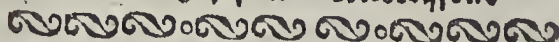
34. J Fimta Måta ǽ eirn Husbonde ei ad vera allt Ofharður i þvi / er hann skipar / edur leggia meire Byrde a Þienarann/helldur enn hann kann under ad rysa/ Sierdeilis ecke ad heimta so mik-ed Verk af þeim/ad þeir hafe aungvann Tijma Umhlaups til ad rækia Sálar-Gagn sitt/so sem hann þar þvert a moo-te ecke helldur ǽ ad leifa þeim Ydin-lausum ad vera/ so ad þeir hvørke verde hønum til Gagns / og falle þo siálfer i eina edur adra Synd.

Ad upporva þa/nær þeir skycka sier vel.

35. J Siøtta Måta ǽ einn Husbonde ad upporva sijna Þienara/ nær þeir skycka sier vel / Breita vel og Vin-

samlega

samlega vid þa/ epter þvi sem þeir med Truskap / Astundan og Gudrækne til vita. Og ad Sijdustu á eirn Husbonde i øllum Hlutum ad Hugleida / ad þar er eirn DRottens i Himnenum/ so sem Post ulenn seiger/ Eph: 6. v. 9. Fyrer hvørium hann á Reikningsskap ad giøra / hvørnen hann breitt hefur vid hinn allra minsta Þienara sinn a Jørdunne. Og hef eg nu so i stuttu Maale framtaled hinar sierlegustu Skylldur / af hvørium hvør ein med vissu Moote Skulldbindur sig/ og þar ad auke talad nockud umm hina Fyrstu Grein af Skylldu vorre vid vorn Naunga/ sem er Riettvijsenn.

XVI. Capitule.

A HeimSextan

DAGSNNBDEJGG.

Hinar adrar Greiner af Skylldu vorre vid vorn Naunga

unga um Kiærleikan / so miked sem Smlune vidkiemur / og hø ad vier erum þeirra Lykama um skyllduger / Um Formegan og Manord.

Kiærleike.

1. Nin Odur Grein af vorre Skyll du vid vorn Naunga / er Kiærleikurenn. Þetta er su stoora Skyllda er Christur so tyt bijdur oss i Evangelio: Nitt Nya Boodord / so sem han̄ sialfur kvedur ad / Joh. 13. v. 14. Ad þier Elsked hvør Anan / og þad er aptur Itrekad Tvisvar sinum i þeim 15. Cap. v. 12. og 17. Og St. Johañes hefur brukad mest allan sin Fyrsta Pistel til ad telia oss Tru um̄ þessa Skylldu / hvar af vier kuñum ad sia / ad þetta ecke er ein̄ Hlutur / sem ecke miked um̄varde hvort giordur sie edur ei / Helldur þad sem Endelega utheimtest af ollum er vilia laata sig Christna hall da. J Saññleika / han̄ hefur sialfur sett

þekka so sem eitt Kiene-Teikn uppa sina Læresveina/ Joh. 11. Þar af skulu aller Menn þeckia ydur / ad þier sieud mijner Læresveinar / ad þier Elsked Jnnbyrdes.

J Jñvortis Tilhneigingune.

2. Þesse Kiærleike verkur med Tve hu Moote Hugleiddar / Fyrst / hvad vidviikur vorri Hiartalagie ; Og i ødru Lage vorum Verkum. Jñvortis Kiærleiken er Ein Falslaus Gied. Giafka / hvar ed þvingar off til ad vilia ødrum vel / og þad i øllum Hlutum / med sama Hætte so sem Rietklæked Skulldbindur off til ad vilia eingum illa/ hvorke i þvi sem Sælunñe nie Lijkama / Nauungans Golee nie Mañorde Vidkiemur. Med soddañ Hætte Skulldbindur þesse Fyrsta Grein af Kiærleikanum off til ad vilia honum vel i øllum þessum Þørtum.

Hvad Sælunñe vidviikur.

3. Fyrst / hvad Sælena áhrærer. Ef vier hofum hiñ allra minsta Kiær-

leiks Reisla/ þa kussum vier ei aňars eň
bidia goods Sælum þeirra/ so sem þær
eru sa Hlutur / sem Christur hiellt so
mikels verdar / ad haň Endurleysse þær
med sijnu eigeň Bloode/ Og þess vegna
maa haň vel eigna sier vorn Kiærleika og
goodar Offer / Ja / ef vier ei þaňeň
elskum hvør aňaň/ þa er langt fra þvi/
ad vier hlijdum þvi Bodorde / ad elska
hvør aňaň so sem haň hefur oss elskad/
Þvi þad var Maňesskiuňar Saal sem hň
so heitt elskade / ad haň doo og leid so
miked fyrer heňar Skulld. Þesse haňs
Kiærleike vid Sæler Maňaňa/ afrekar
Tvo Hlute/ Fyrst/ad haň hreinsar þær
med Raad siňe/ þad Aňad/ ad hň giør,
er þær Eilijflega Hoolpnar i siňe Dyrd.
Og epter hrørulveggiu þessu/eigum vier
ad so miklu Leike ad kreppast i vorum
Kiærleika/ad vier Jňelega Oskum Maň
esskiuňe/ ad hun i þessu Lijfe kuňe ad naa
þeim Hreinleika og Heilagleika/ ad hun
mætte Verdug verda til ad niota hiň,
ar Eilijfu Saaluhiælpar i hinu. Þess

være vænkande/ ad eingen sá sem ber eina Sælu um̄ kryng i sijnum Lijkama/ mune vera so Hardudugur edur vondur / ad moote annars Sæl / ad hann skylldе ecke þess Oska af Hiarta/ nema ad Reinslan synde oss / ad þar eru þeir til / hvørra Bondska er so Dioflenum lijk / ad hun nær til þess / sem þar stryder þvert a moot / Og Oska ecke alleina ødrum / ad þeir Syndge / helldur og ad þeir Eilijflega Fordæmder verde. So Lynda sinna Mesn suma / sem ad hugga sig þar vid/ hvørsu miked Ofryke og Orietta ad þeir lijda hier / ad þeirra Ovinеr mune abla sier Fordæmingar þar med / þar þetta ælle þo ad vera hrædelegra fyrer eim̄ Christem / en̄ hvert an̄ad Mein / er han̄ kynne ad giora sijnum Nauunga. Sierhver Ein̄ sem þan̄in̄ er Lyndur/ er Andskotans Læresvein̄ og ecke Christi / Søkum þess/ad þad er þvert a mote þvi sem hid stoora Christi Bodord skipar / ad Elska vorn Nauunga sem sialfa oss/ þvi eingen̄ sa sem ad truer / ad þar sie
 nockur

nockur Fyrerdæming til/ Off ar sialfum sier þeiſ / Jafnvel þott hañ gange a þeim Veige/er þangad liggur. Samt vill hañ ecke ad ſyn Reiſa ſkule lenda þar/ Og þar fyrer ætte hañ epter Þeſſare Kiærleiks Reglu eins hræddur ad vera fyrer ſijns Naunga Fordæmingu.

Vier eigum ad vilia øllum vel/ þad æhrærer þeirra Lijkame/Gots edur Mañord.

4. J Añañ Maata eigum vier ad bidia øllum Goods/hvad Lijkømum þeir ta vidvijkur / allrar Heilbrigde og Velgeingne : Vier ſiaum ſo giarnaſt Aum ur æ ſialfum oſſ / ad vier Ottunſt fyrer hinnm minſta Verk edur Særendum/ et o i kynſe til ad falla/eñ Kiærleikeñ epter þvi Bodorde ſem ædur er uñ talad/ ſkylldar oſſ til ad hafa eins vel Medaumkan med vorum Naunga / ſo ſem med ſialfum oſſ. Og hvad ſem helſt ad vier kieñum ſialfer til/ſkylldum vier et giarnaſt vilia ad ødrum ſkyllde tilfalla. Nid ſama kynſe ad feigiaſt uñ hvna

hina adra Tvo Posta / Gots og Mann-ord/ ad so sem vier giarnast meigum sialfer vora eigest Velgeingne og Virdingu/ so attum vier og ad bidia þess odrum/ as-ars kunnum vier ecke ad elska vorn Naunga sem sialfa oss.

Hvad þesse Innvortis Kiærleike verke.

5. Sie þesse Innvortis Kiærleike Falslaus / þa mun þad kinnast / ad hann verkar adskilianlega Hlute / hvoria so langt er ad skilia vid hann/ ad þeir verda optlega i Reikningunne / talder fyrer einn Part af sonnu Skylldu / og þar fyrer heimtast þeir. Endelega af oss/ Fyrst eigum vier ad vera Spaker og Fridsamer i Giedenu vid adra/ og ad þad ad vera so langt fra/ad vier stundum epter Kiæru Malum vid adra / ad eingest Hlutur ma ad giefa komed oss þar til / þvi ef vier giet um lated oss lynda vid Einhvorn / þa skulum vier ecke giarnast della vid hann/epter þvi þad er eirn af hinum sier-legustu Hattum Kiærleikans ad Reidast

ecke/ 1. Cor. 13. v. 5. Þar fyrer/ hvør sa / sem ad er Þræatkunarsamur / hann synér ad þar sie einginn Kiærleike i hanns Hiarta. I Annann Mata/skulum vier Medaumkun hafa yfer annara Eymdum / nær Einhver Olucka hender þa / sem vier Oskum ad vel mætte gannga / verdum Hryggver og Sorgfuller / þar fyrer ef vier vilium ollum vel/skulum vier i sama Mata læra oss alla Oluckn til Hiarta gannga / og verda Hryggver og Sorgfuller / af þvi ad sia þeirra Eymd/og þad epter þvi sem ad Mootgangurenn er stoor til: I Þridia Mata ablar þetta oss Glede/nær odrum vel vegnar / þad hefur Salomon athugad / Proverb. 13. v. 19. Nær þad kiemur er Madur Oskar epter/þa verdur Hiart ad katt / og sa sem af Hiarta lanngar epter Velferd syns Naunga/hann hlytur Osk sijna / nær honum geingur vel / og kann þvi ei annars/enn ad fagna og glediast þar af / umm hvortveggia þetta hofum vier under eins feinged Bodord af St.

Pale/

Pále / Rom. 12. v. 15. Fagned med Fagnendum / og græted med Grætendum. J Fioorda Maata uppvekur pad off til/ ad bidia fyrer odrum/ Vier erum af siælfum off til veikar og breiskar Manneskiur / Ohæfer til ad meddeila nockrum Blessan/ helldur verdum vier ad Oska peim hennar. Ef vier pvi viljum odrum af Hiarta vel / pa meigum vier Endelega sækia pad til hans / fra hverium ad kiemur oll good Giof og oll fullkomen Giof / Jacob. 1. v. 17. A pessu rijdur so miked i Kiærleikanum / ad ef pad vantar / pa er vor Goodseme eckert anad enn so sem nockurskonar toom Complement. Pvi hvornenn man Mad ur trua/ ad sa vilie odrum vel af Hiarta/ er ei giorer Offer sijnar ad Bænum/ hvoriar pan pessa eru forgiefens og Avaxtarlausar. Postulenn helldur pad ei Rædlegt / ad Foolk nægiest med Emtomis Offer/ helldur rædur peim til/ ad giora audmiukar Bæner / Fyrerbeidslur og Packargiorder fyrer ollum Monnum/

1. Tim. 2. v. 1. Hvortu Boodorde ad giarnast verdur eptersfylgt af þeim sem hafa ƥnan Kiærleika af Hiarta. Þesser adskilianleger Postar / eru so eigenlegur Avoxtur þessa Kiærleika / ad su Manne eskia dregur siälfa sig a Tolar / sem hyggur / ad hun mune elska sin Naunga so sem tilheyrelegt er / nema han hafe þessa Averte til Kienne-Teikns þar um.

Hvar sem ad þesse Kiærleike finst / þar er eingen Ofund.

6. En þesse Dygd stijgur eh þa hærra / hun ablar Rooleegs Sinis / og giorer oss Ohulla fyrer stortum og Næs-kasamlegum Slagmum / so sem e fyrstu fyrer Ofund / hvad Postulen kiener oss ad sie eitt Nattur Kiærleikans / 1. Cor. 13. v. 4. Kiærleikuren er ecke Ofund-sinkur / og i Sannleika / þa kan vor Skyn-seme ad syna oss þad / þvi Ofundeñ er i þvi innefalen / ad hryggiast af þvi ad ödrum geingur vel / þar fyrer maa þad vera þvert a moote þvi / ad bidia ödrum Goods / hvad eg fyrer skommu synde ad væ-

te Avoxtur Kiærleikans/ so ad hvar sem ad Kiærleikuren drottnar/ i Hiartanu / þa rekur hann ad vysu Ofundena ut. Hversu Oriettvyslega tileigna þeir sier þa þessa Dygd / sem ad jafnan kvarta og mogla um þad sem adrer gott hliota.

Ei helldur Drambseme.

7. J Annan Máta hindrar hun Dramblæte og Hofmood / þetta kiener Postulenn oss i sama Máta i ádurgreindum Texta/ Kiærleikuren giorer ei Jllmannlega/ Er ecke uppblaasenn/ og so kiennum vier/ ad hvar sem ad þesse Dygd Kiærleikurenn er bodenn/ þar filger Lytelæted og Hoogværden med/ so er þad Coloss. 3. v. 12. Jklædest Hiartgroonne Myskunseme/ Goodgyrne/ Lytelæte/ Þolenmæden / og Rom. 12. v. 10. Vered astudleger i Broodurlegum Kiærleika / hafande hver annann sier i Virdingum adre / Hvar vier sioum ad Lytelæted er dyggdugur Kiærleikans Folgiare / þad sprettur af honum / af sialfu sier/ þvi Kiærleikuren ber Virdingu fyrer þeim/

er hañ elskar/og metur og agtar hñ mikels/ þañeñ skiñum vier þad allt of opt ad vera af sialfs Elskuñe / hver ad þvi velldur / ad vier høfum allt of-stoora Þanka um sialfa oss / ad vier stieum Ypparlegre eñ adrer / og ef nu ad Elskañ sem vier høfum a sialfum oss/ Fæder þañeñ af sier Drambsemena/þa laat um oss veita þessum Laak a adra Sijdu / og elskum vora Brædur / og mun þad so vijst gieta af sier Lijtelæted/þvi þa munum vier siaa og vyrda allt þad gott og ægiætt sem hiaa þeim kañ ad fiñast/hvad vier ei siaa villum/helldur foragtum vegna Naturs og Drambseme / og þa munum vier ælykta/ad þad sie næsta Orietti vijst/ añadhvort ad foragta þa hiaa oss/ edur stæra sig yfer þeim. Vier mundum ad vissu fiña / ad vier hefdum Orsøk til ad lyta epter Amiñingu Postulans/ Philipp. 2. v. 4. Ad vyrda adra meir/ helldur eñ sialfa oss / Hvar fyrer/ sa sem er so Drambsamur / ad hañ Ovyrder og forsmaaer adra / hañ maa ælykta

lokka um sialfañ sig / ad ecke sie Kiær, leikureñ Rootfestur i hañs Hiarta.

Hañ hindrar Hleipe Dooma.

8. J Pridia Maata hindrar hañ oss / ad vier ecke allt of Brædlega fellum Doom yfer vorn Nµunga. Kiær, leikureñ hugar ecke Jllt / so sem Postulen seiger / 1. Cor. 13. v. 5. Honum er ei forullt ad hafa rangar Meiningar uñ adra / helldur hvert þar a moote / so sem ad epterfylger i hinu 7da Verse / þo truer hañ ollu / vonar allt / þad er / hañ er buen ad trua og vænta hins besta af ollum: Og i Sañleika þa kiener oss þad vor eigen Reinsla / þvi hvar sem vier elskum / þar þeckium vier ecke Avyrdingar / hvorsu stoorar sem þær eru (Hin stoora Blindne er oss filger i vorum eigeñ Avyrdingum / kañ ad vitna þad med oss / þar fyrer i Sañleika / ef vier hofum Kiærleikañ / þa munum vær alldrei smyda þær Avyrdingar sem þær ecke eru / ei helldur giora þær stærre eñ þær eru / z giora þañeñ Myflugana so stoo-

ra sem eitt Fyl / Og i hvoriu Golde skulü vier þa hallda hiaa hördu Meiningar og fliota Dooma / er vier sellum yfer alla / hvad so Almenn er Mosa a medal/ Sañlega alldrei aflatz vegna/ ef þad / oss vantar Kiærleikañ ?

J sama Mata Flaræde og Hræsne.

9. J Fiorda Mata burtrekur hañ alla Hræsnisfulla Goodseme / Hvar sem ad er þesse sañe og einlæge Kiærleike / þadañ burtu skyr hiñ Falske og Flaræde / og sydañ Kiærleika er oss skipad ad hafa / sem ad sie uañ Falsk-var J Sañleika / hvar sem hañ er Rootfestur i Hræsnaun/ þar kañ alldrei Flattskapur ad byggia / þviad hañ er allt þad sem Hræsnareñ vill synast ad vera/ og geingur þess vegna so laangt yfer hañ/ so sem ad Natturañ yfergeingur Kuustena / Ja ad vyssu / so laangt so sem ein Gudrækna Dygd / yfergeingur eiñ skamarlegañ Glap / þviad þañiñ er Goodseme hiña Flaræda / og þo er ad

Qitast

Oftast fyrer / ad hun Almenelega sitie i
þvi Sæte/hvar hin sanne Kiærleike ætte
ad sitia. Nefnär Avexter eru allt of
miøg Smeleger/ a medal vor/þat ecke
er Almenara en ad Men heita Lenn
Vinattu sine og syna häno ä sier / er
Men þo hafa ad Athugatre / og giora
margøgelegt Mein strax sem þeir hafa
snued Bakenu vid.

Eigen Gagn og Abata.

10. J Fimta Mata lydur han ein-
ga Sierplæaue edur ä tegþyrne hiän sier/
sem er Giedsraken og Hugprudur/ Han
hyder ecke um ad standa of miøg uppa
sin eigen Abata og Gagnseme/ hvar fyr
er ad su Kvikindis Elska sem miøg so
sydkast i Heimenum / og alleinasta er a
þeim/ sem Men vænta sier einhvørs
Velgiørnings af / hun ma ecke hid mins-
ta stillt vid þena Kiærleika.

Heiptrækre.

11. J Siøtta Mata mä oll
Illgyrne og Heiptrækne utrekast ur
Hiarta

Niarkanu / hvoriar ad eru so þvert a moote Kiærleikanum/ad þeßa kañ olldungis ecke ad bua i sama Briooste/ þad er Elskunar Nattura / ad þola alla Hlute/ 1. Cor: 13. v. 7. Ad lijda hiñ stærsta Oriett / og alldrei þeinkia til ad giora añad aptur a moot / eñ ad bidia og blessa/ þar fyrer er hiñ Illgiarne og Neiptrækne allra leingst fra af ollum ad hafa þeñañ Kiærleika.

Þesse Kiærleike a og ad na til Ovina vorra.

12. Þad er ad sonnu vißt/ad ætlum vier ad æfa þessa Dygd / ecke nema a moote nockrum vissum Moñum / þa kyñu Meñ ad elska nockra / eñ hata suma/ So sem þad er vißt/ ad Madur kañ ad hata suma eñ elska adra. Eñ so byriar ad athuga / ad þeñañ Kiærleika ma ecke ryckia so samañ/helldur a hañ ad na til allra Mañа i Heimenum/sierdeiles til Ovinaña/ aliars er þad ecke sa Guddoomlege Kiærleike sem Christur hefur boded oß/sem er so lijsted Ijpuñed

ad elska ei nema Vine vora og þa sem oss
gott giøra / ad Tollheimtu-Menn og
siálfer Syndararner hiner vestu ad med-
al Manna kunna til þessa ad ná /
Matth. 5. v. 46. Og kan þar fyrer eirn
Christi Lærisveirn/alldrei ad vænta sier
Launa þar fyrer / Nei / han meinar ad
vier skulum stijga eñ þa hærra / og þar
fyrer hefur hañ giefed oss Eitt añad
Andlegra og Ypparlegra Bodord /
Matth. 5. v. 44. Eñ eg seige ydur:
Elsked Ovine ydar/ Blessed þeim er
ydur bølva/og bidied fyrer þeim sem ydur
Vanvyrda og Offsækia. Og hvør sem
hellst ecke þetta giører/ hañ mun alldrei
þecktur verda fyrer hans Lærisvein.
Þar fyrer meigum vier ályckta / ad allt
þad sem sagt er um Iñvortis Kiærleik-
añ/i Tilhneigingunñi/heyrer eins vel til
þeim er oss allra mest foragta / so sem
hinum er giøra oss hvad mest til gooda/
eñ fyrer þvi ad Mañeskiunar vanartug
Nattura hefur so miked ad bera a mote
þessare Skylldu/ þa mun þad ei Ormæ-
legt

legt vera/ ad tala eff nu nockud / um þad sem Hugleitast þarf til ad styrkia oss i þessu.

Þad sem a ad hræra oss hier til *

Gads Boodord.

11. Og i Fyrstu þa Hugleid hvad eg Allareidu sagt hefe um Christi Skipun / bæde i adur greindum Texta og miög vyda annarstadar / epter þvi þar varla finst nockurt Boodord / sem ad jo opt sie Itrekad i Nya Testa nentenu so sem þ d/ad elska og fyrergiefa vorum Ovinum. Eph. 4. v. 32. Neiter þad so/Vered Innbyrdes Goodgiarner / Myskunsamer / fyrergiefed hvør ødrum / og aptur / Coloss. 3. v. 13. Umberande hvør annan / og fyrergiefande hver ødrum/ef nockur hefur a moote ødrum Aklæru/so sem Christur hefur fyrergiefed ydur/ so giored og þier i sama Maata. 1. Pet. 3. v. 9. Giallded ecke Illt med Illu / edur Skammar Ord fyrer Skammar yrde / hellдur þar þvert a moote Blessan.

an. Vier kyñum ad skrifa eina heila Boock fulla med Nilningarefnar Greiner þessu vidvijkiande/ Eñ þetta er ad vysu noog til ad audsyna oß/ad þad er alvarlega boded af Christo. Og eg true i Saalerka/ ad þeir sem sien/ sem heyrt hafa nockud af Evangelio/ad þeir ei vite/ ad þetta sie skaked. Þeß meir er þad ad undra / ad Meñ þeir ed kalla sialfa sig Christna/vilia ecke i hinu minsta lifa þar epter / Ja / hvad meira er/ þeir jaata og medkieña Opinberlega uñ sig/þad sem slyker þvert hier a moote/ so sem vier siaum þa Daglega giora / þar þad er næsta Alment / ad Meñ ælykta og giefa berlega til Vitundar / ad Meñ ecke þeim edur þeim vilie fyrergiefa/og Christi Bodord giekur ecke i hinu minsta hindrad þa fra sijnum Asetninge. Omøgulegt er þad/ad þeßer skilie hvad ad þyde þetta Ord CHRISTIN / hvad ad merker Christi Þienara og Lærosvein/og þesse Kiærleike er Kiense Teikn a hinum/ eñ Lectia fyrer þessa.

Þar fyrer eru þad Øfgar ad jafna sig Christenn ad vera / og mootstanda þo Christi utþryckelegre Skipan / hvørn þeir þeckia þo sinn Herra ad vera. Ef eg er Herrann seiger Gud / hvar er þa minn Heidur (edur minn Otte) Hlýdne og Wirding eru so mikell Partur af eins Þienara Skýlldu / ad sa er einginn halldenn Husboonde ad vera / sem ecke nýtur þeirrar Æru af sýnum Þienara / Þvi kalle þier mig Herra / og giøred ecke þa Hlute sem eg býd ydur / seiger Christur / Luc. 6. v. 46. Øll Verølldenn er adgreind i Tvennslags Hyske / sem er Christi og Satans / og su Hlýdne er hvør Manneskia sýner / hun auglýser / hvørium af þessum Herrum hann tilheyre / þar sem hann hlýder Christo / þa er hann Christi / og hlýder hann Satan / þa er hann Satans. Nu eru þessar Synder Illgyrne og Neipfrækne soddann eitt Lærdoomur þessa bølvada Anda / ad einginn Hlutur heyrer honum meir til / þad er ad færa sig i hanns Vaning / og uthroopa hvørs Þienarar ad

ad vier jͤeum. Hvorsu Heimskulega eru þeir þa Bygdumarlauser / sem ad Rasted hafa giörst Satan Þioonustu bundner / ad þeir villia lata kalla sig Christi Þienara ? Vere þeir fullvisser um / ad Christur mun alldrei þeckia þa fyrer sijna / helldur munu þeir a hinum mikla Reikningsskaparens Deige verda ofurselldir sijnum Husboonda / til ad fa Elld og Brennestein ad Launum.

Guds Dæme.

14. Nu Annad sem vier høfum i þessu ad hugleida / er sialfs Guds Dæme / til hvørs ad Christur took / er hañ villde Jnræta þessa Skylldu diupt i vor Hiørtu / so sem vier siaa kuñum hia Luc. 16. 35. 36. Hvar / epter þad hañ hafde giefed Bodorded um / ad elska Ovine sijna / Eggiar hañ oss a / ad fram-kvæma þad i Verkenu / z seiger ad þetta skule giora oss ad Bornum hins Allra Hæsta (Þad er / vier skulum faa Svip og Lijking epter honum / eins og Børn hafa epter Forelldrum sijnum) Þviad

hañ er Goodur at mooti þeim Vondu og Oþacklátu / og til þess hins sama lesum vier/ Matth: 5. v. 45. Ad hañ lætur ſkina Sool uppreña yfer Vonda og Gooda / og rigna yfer Rietklata og Ranglata/ og i Sañleika mætte þeſſe Thugun kella oſſ fulla Tru uñ þeſſa Skylldu. Vier vitum ad Gud er Brunñ- ur alls Fullkomlegleika/ og ad vera hon- um lijkur/er þad meſta er vier Oſka kuñ- um/ og þo vard þad Lucifer ad Falle / ad hañ villde lijkur verda hinum Hæſta Eñ hefde ſu Lijking / er hañ ſtundade epter/alleina vered i Gæfaleñ i Heilagleik- anum og i Giæſkuñe/ þa hefde hañ all- tijd vered Liooſens Engell. Þeſſe Grynd ad eperfylgia vorum Himneſka Fødur / er eitt ſierdeilis Kienne-Teikn / ad Madur er hañs Barn. Nu er ad Hugleida þeſſa Giæſku z Goodſeme/ſo ſem Fullkomna hia Gude / og þad ecke alleinaſta i Tijmanlegre Bleſſan/ hvør- ia hañ giefur ſo vel þeim eina ſem þeim ødrum/ hañs Sool og hañs Regn þeim hinum

hinum Rænglæta/ so sem strax var sagt/ helldur og fierdeilis i Andlegre Blessan. Vier erum aller vegna vorra Oguðlegra Athafna / Coloss. 1. v. 21. Ovuner hans Oviner / og øll su Olucka sem þesse Ovinætta kuñe að hafa valldeð oss / munde hafa olldunges yfer oss komeð/ Guð hafðe ecke það/ sem kyñe að hræra hañ til að sættast við oss / nema siña Giæsku / þo var þar so lángt frá / að hañ villde hreita við oss sem Ovine/ þegar hañ kuñe að hafa hefnt siñ á oss/ og burt kastað oss Eilijflega/ að hañ miklu helldur syner oss og underviisar / hvørnen vier kuñum að koma i Sætt við hañ aptur. Þetta er hin allra stærsta Náð og Myskuñseme / og þo eru þau Meðøl er hañ brukaðe hiertil / eñ þa mykla stærre. Hañ sende siñ Eingietenn Son af Himnum ofañ / til að utrietta þetta/og það ecke alleina til að telia oss Tru hier uñ/ helldur og til að lijða fyrer oss Pijnu og Dauða / hañ matte oss aumar Skiepnur so mik-

els / ad hafi þeinkte ad vier ecke ofdijrt keypter værum med sijns Sonar Blode. Allt eins stoort Dæme Mijskunarsemar høfum vier i Christo/bæde i pvi/ad hafi gaf sitt Lijf ut fyrer oss sijna Oviner / so og ad hafi giørde pad med so vinkelle Polefimæde/ufi hvoria Postulefi miøg talar / 1. Pet. 2. v. 22. 23. 24. Og skipar oss ad breita þar epter / Nu i Saññleika/ þegar vier allt þetta Hugleidum/þa meigum vier ælygkta med Johañe/ 1. Ep. 4. v. 11. þier Elskanleger/ hafe Gud so elskad oss/þa ei mui vier skylldugir til ad elska hvørier adra/Hvør su Smanarlegt er pad fyrer oss þa/ad vier skulum Reider vera Brædrum vorum / þar Gud hañefi vid oss breiter / og pad nær vier høfum hafi so Magnlega bygdañ.

Sa mismunur sem er a millum

vorra Synda/er vier høfum syndgt Gud med / og þeirra Tilgiørda er Meñerner vid oss giøra.

15. Þetta vijsar oss a hina þridiu

Ihugan

Jhugan ad bera samaň þær Synder er vier høfum styggt Gud med/ vid þær er vorer Brædur giøra oss a moote / og so snart er vier þad giøra viliun) þa mun-um vier sia eitt yfermæta stooraň Mis-mun þar a mille / og þad adskilianlegra Orsaka vegna/ þvi fyrst er þar ein stoor Mætign/ er vier a moote brioottum / sem giører Avyrdinguna þess stærre/ Nvar a moot þar kaň ecke ad vera stoor Mis-munur / a millum eitnrar Maňeskiu / og aňarar : Þvi jafnvel þott ad sumer af Guds Nad sieu komner til so storrar Vefdar / ad hvad Madur a moote þeim brytur/ kuňe ad reiknast þess stærra / þa eru þeir þo ecke nema Maňeskiur sem Nattúru z vær/ Nvar a moote haň eitn Gud/ Blessadur ad Eilyfu. Og i Aň-aň Mata/ þa hefur þetta haňs Ein-valds-Dæme og Myndugleike siň Upp-runa i Gude/ þvi vier erum haňs Skiepn-ur/ Allt hvad vier erum/ hofum vier af honum / Erum þar fyrer i mesta Mata Skulldbundner til fullkomeňar Hlyd-

ne/ Hvar a moote ad allur sa Mysmuna-
leike/ sem ein Manneskia kann i einhvorn
Mata ad hafa yfer ødrum/ þa er þeim
hun alleinasta af Gude giefenn/ enn opt-
ast fiñum vier ad Kyf og Þrætur eru
hellst a millum Jafningia. J þridia
Mata/ er þad hans Oendanleg Giæska
og Myskun vid oss / ad hvad hellst
vier niootum / hvort helldur þad er veg-
na þessa Lijfs/ edur hins betra/ þad veit-
est oss olldungis af hans Frij: Vilia / og
i þann Mata / fyrer utan adrar vorar
Synder/ giørum vier oss seka i hinu alle-
ra mesta Oþacklæte / hvers vegna þad
er og so Omøgulegt / ad ein Manneskia
kuñe so miøg ad stiggia adra/ þoi jafn-
vel þott ad einn / Ja / allt of marger
kuñe ad vera seker i Vanþacklæte vid
Mennena/ þa samt fyrer þvi / ad hiner
stærstu Velgiørningar er ein Manneskia
kann ad audsyna añare / eru O-Endan-
lega miñe / enn þeir er vier þyggium af
Gude/ þa kann þad Vanþacklæte er vier
synum þeim / ecke ad vera narre þvi so
stoort/

skoort / so sem þad / er vier Gude synum. J Skilldaska Mæta / er þad Stærd og Fiolde vorra Synda a moote Gude / sem Dendanlega yfergnæfer þad sem hiñ Hreckvijsaste Madur kyñe ofs a moote ad briota / þvi vær Syndgum optar og Svijvirdelegar a mote hønum / eñ ad nock ur Madur hvørsu Vondur og Illgiarn sem hañ være / kyñe ad fæ Hentugleika til ad giøra sijnum Brædrum Ortekt-Þeña Mijsmun talar Frelsareñ um̃ i Eptterlijkingunñe / Matth. 18. Hvar med þvi Orde Þusund Punda eiga ad skiliast vorar Synder / hvar a moote ad med Hundrad Peningum eru teiknader vorra Brædra Skullder vid ofs / Eitt Pund er miklu meira eñ eitt Peningur / og Tiju Þusund er miklu stærre Tala eñ Hund-rad / So og er Tala og Stærd vorra Synda Oþrootande stærre / eñ allt þad Mein er adrer kuña ofs ad vinña. Mad-ur kyñe eñ nu ad tala mycklu fleira / til ad sijna þañ Mijsmun þeirra Afbrota er vier giørum Gude i moote / og þeirra er

vier kañ skie hofum ad fyrergiefa vor-
um Broodur / Eñ eg true ad þetta sie
noog til ad reka til Baka allt þad sem
hiñ Narduduge og Neipktake kynne ad
seigia a moote þeim Kiærleika er vier
eigum ad audsyna vorum Ovinum: Þeir
mæla þetta giarnañ/ so sem eirn Nluk/
sa ed sie Olyklegur/og a mote Skynseme-
inne/ eñ þar sialfur Gud giorer þad/ og
med miklu meire Nælke / Nvör kañ mañ
Gudlastunar ad seigia/ad þad sie a moo-
te Skynsemeñe. Og ef þesse edur eiñ
hvor oñur Andleg Skyllda kañ ad syn-
ast oss ad hun sie ecke þættest i þa gielum
vier heyrt Orsokeña þar til af Postulan-
um/ 1. Cor. 2. v. 14. Nolldlegur Mad-
ur skyniar ecke hvad Guds Anda er/ þvi
þad er honum Neimska/ Þad er vort
Nolldlega Niarta er telur oss Tru um
þetta. Þar fyrer i Staden þess ad
kieppa a moote þessare Skylldu/ þa skul-
um vier hreinsa fyrst Niartad / og mun-
um vier fiña / ad þad satt er sem hiñ
Andlega Spekiñ seiger uñ sig Sardonis/
Prov.

Prov. 8. v. 19. Hann er allur beint framm þeim sem hann skilur / og riettur þeim sem hann vilia medtaka.

Hvad mikla Unadsemd ad þesse Skyllda med sier færer.

16. Ja/ þesse Kiærleike a mooti Ovinum synum / er ecke alleina Riettvijs / helldur og Þægelegur / og læt eg þetta so vera hina Fioordu Jhugan. Þar er stoora Lyst og Unun ad finna / hvar umm eg true ad eingenn so vel dæma kunne/ so sem þeir er þad reint hafa/ so sem ad Jardneskar Vellystingar eru þeirrar Naatturu / ad Madur skal fyrst smacka þær / ædur enn hann þecker hvad þær sieu/ Eingenn kann ad seigia ødrum fraa ad eitt Flutur smacke vel/ ukann af þvi/ hvørs Smeck hann þecker/ hann verdur fyrst ad smacka þad riett/ og i Sannleika / þa er þvi helldur so hꜳttad umm hid Andlega Salgiæte/ Þar fyrer/ hvør sem vita vill til fulls / hvørsu sæt og þægeleg ad sie þesse Skyllda / hann fær ad reyna þad med Verkenu / og þa mun

hans eiged Raun seigia honum þad best. Eñ hvorsu Orett er þad/ Ja fantyts-legt / ad vilia dæma illa um̃ eirn Hlut / mädur eñ Madur hefur reint han / og þo vilia Meñ seigia / ad þad sie Olijdande og angursamt/og vilia þo alldrei Einu sinne reyna til / hvort þad sie so edur ei ? Samt er þo þetta sama Orsokeñ til: þess / ad aller Meñ dæma so illa um̃ so þægelega Skylldu/hvar a mot þeir ættu hier um̃ med Riettu ad vilna sem þad reynt hafa/og mundu þeir bera hier um̃/ længtum odruvijse.

So Vnunarsamleg / sem ad þesse Dygd er/ so Lastverd er Neipt-ræknen.

17. Eñ jafnvel þott ad þeir allei-na kuñe ad skynja þetta / sem þañeñ ha-fa vaned sig hier til/ þa synest mier þo/ ad jafnvel hvier sem ecke so alldeilis hyr þa þar um̃ / meige og nockud skynia um̃ Giæsku þessarar Dygdar / ef ecke a añ-añ Natt/þa þo ad minsta Koste ef þeir bera hana samañ vid þad sem heñe gagn-

stædt

stædt er / og Hugleida hvørsu Oroolegt
pad sie / Illgyrne og Heiptrækne giefur
eingan Frid / þar eru soddan Tilhneig-
ingar / sem Jafnlega pyna og særa
Manneskiuna / þær vesta hann i syfelldre
Ahyggiu / so ad hann valla annad þeinker
enn pad / hvørnenn hann meige Skada gio-
ra þeim er hann hatar / pad hindrar hns
Svefn / so sem Salomon hefur og at-
hugad / Prov. 4. Þeir sofa ecke fyrr
enn þeir hafa illt giort / og þeir fa Sve-
fnbrygde / nema þeir hafe giort Einhver
ium Skada. Ja / þesse Oroo giorer allt
pad gott er þeir hafa ad Þeyskiu / so ad
þeir kunna alldrei ad finna nockra Unad-
semd þar i. Eitt merkelegt Dæme
hier umm / hofum vier a Haman / hvør
þott hann hefde yferfliootanlegt af all-
re Veralldlegre Nefd / og Fullsælu / þa
hafde hann þo einga Glede þar af / vegna
þess Naturs og Ohocka er hann hafde a
hinum fatæka audvirdelega Mardechæo /
so sem vier lesa kunnum / Esth. 5. Nær
epter pad hann hafde sagt Vinum syn-
um

um ef allre ſiñe Velgeingne/v. 11. Ai-
loktar hañ paſiñ/v. 12. Eñ eg eyte þo
illa ollu þeſſu / allt ſo leinge eg ſie þañ
Gyding Mardochæum ſitia hia Kong-
ſens Porte. Þar þvert a moote/ hiñ
Fridſame er giefur ſlept ollu Angre og
Deyrd / hañ er i Roo og hrooſar Sigre
yfer Vondſku Ovina ſiña / þvi hvad
hellſt þeir giora / kuña þeir alldrei ad
taka hañs Rooſeme fra hønum. Hañ
er eins z eitt Biarg/ ſem eingeñ Stormr
ur nie Vindur kañ ad hræra / þar eirn
Neipkrækur og Oforlykunarſamur Mad-
ur er ſo ſem ein Bilgia / hvør ed velltest
og uſñkaſtaſt af hvørium Blæ. Eñ
auk þeſſ ad Neipkræker Meñ verda þañ
eñ plægader Jñvortes af Deyrdeñe / þa
fella þeir opt og tyłt marga Vtvortes
Epmd yfer ſiælfa ſig / þeir reita ſijna
Ovine til Reide / og koma þeim til ad
giora ſier ſtærra Mein/ Ja þeir ſteiy-
pa ſier oviſvitande i hina meſtu Olucku
til ad hefna ſijn / og þar til voga þeir
Gotſe og Velferd/Nafne og Rikte/Lijf

enn og jafnvel sialfre Sæluſte / hyrda alldrei um̃ hvad miked ad sialfer þeir lijda skulu/ fase þeir alleina Nam̃ad ſijna Doine. So undarlega forblindar þetta Illgiarna Hiartalag oss Mañeskiurnar / og giører oss ad Villfyrringum. Þar a moote ſmeſter hiñ Hooguære ſiñ Mootſtødu-Mañ / og blijdkar hañs Reide. Eitt blijdt Svar ſeiger Salomon/kañ ad um̃ſnua Reidenie/ Og þar er i Sañleika eingeñ Hlutur / ſem þad kuñe flioot ara ad giøra: Eñ ef þad hender ſig/ad hañs Doiner ſieu ſo øllum Mañlegum Hætte fraahverfer/ ad þeir eñ þa ecke laate ſier ſeigia/ þa vitiur ſa þo alltijd er meſt um̃lijdur / þui fyrſt fær hañ Orſøk til ad æfa ſig i þeirre Chriſt endoomſins Dygd Kiærleikanum / med þui ad fyrergiefa/og med þad ſama hlijd er hañ Bode vors Frelſara/og epterfylg er hañs Footſporum / hvørt ad er eiñ ſtoor Avijſingur fyrer Riett-Chriſteñ Mañ/og i Añañ Maata forþienar hañ ſtærre Laun i ødrum Heime/ Eñ ef Ein

hvør

hvør vill seigia / ad þetta kunne ecke ad teiknast fyrer nockra Tijmanlega Vnad semd/sem ad fylger þessare Skylldu/ þa svara eg þar til/ad þad sem Madur hef ur sier ad vænta / er alleinasoddan Ein Vnadsemd / sem ad miklu er sætare/ enn oll su Vellyst sem finnast kann i allre Jardneskre Glede.

Ef vier ei þyrergiefum vorum Naunga / þa vill Gud ecke helldur fyrergiefa oss.

18. Hid Fioorda sem i þessu er ad Hugleida/er sa Hæske/er Menn hua sier/ ef Menn ecke lifa epter þessare Skylldu / hvar um̃ ad skrifast mætte eitt langt Registur/ Enn eg vil alleina tala um̃ hid stærsta/sem allt annad i sier innebindur/sem er/ ad Menn tapa af þessu þeirre Syndanna Fyrergiefning / er Menn verda ad hafa hia Gude/og ad hn̄ alltijd mun upp skrifa vorar Synder i sijna Reikninga-Book/ enn alldrei utdraga þar. Þesse Vmþeinking synest mier so sem ad mætte hræda oss og þvijnga til Kiærleikans/

Og

Og verde þad ecke/ þa er vor Iilsta meir a moote siælfum oss/ eñ a moote Ovinum vorum / Þvi Ver oss Aumum / hvada Mann kann ur nockurn Tijma ødrum ad giora / sem kuñe i minsta Mata ad ko- ma i Samjøfnud/vid þad sem þu siælf- um þier gierer/ ef þu misser Fyrergief- ning Synda þiña ? Hvert ad er so stoor Olucka / ad siælfur Diøfulleñ med allre siñe Bondsku / kañ ecke ad Ossa þier añargr stærre / þad er allt þad sem hañ leitar epter / Fyrst ad vier skulum synd- ga / og sijdañ ad Syndernar verde oss ecke fyrergiefnar/ þvi þa veit hañ fyrer vijst / ad hañ hefur oss i Hondum sier / þar Helvijte og Fyrerdæmingeñ / er man alls Efa eins Syndara Hlutdeilld/verde et Syndeñ fyrergiefeñ / fyrer utañ allt þad sem Guds Reide sleiper yfer þig i þessu Lijfe. Hugleid þetta og seig mier so/ hvad þu uñed hefur med þiñe mestu Hefnd/ er þu nockurn Tijma frecklt yf- er ødrum/ Þad er eiñ Diøfulsins Ords hælfur er sumer Vieñ hafa i Muñe /

Ad Nefndenn sie smꜳ / enn þad er Omøgu-
legt ad þar kunne ad vera nockur soddann
Sꜳtleike i henne (hvörsu sem ad Smeck-
urenn er Dofenn) sem i minsta Maata
kunne ad jafnast vid hina Tilgꜳfu Beisk-
iu / sem þar mun a epter fylgia. Þad er
Omøgulegt ad nockur Heilvita / sem med
nockurre Riettsijne vill dæma / kunne ad
lꜳta sier þad i Hug koma / Enn vei oss
Aumum / Vier gꜳum oss ei Stunder til
ad huxa oss um / helldur rønum afram i
Grimdinne / z þeinkium alldrei til hvørs-
su dyrt þad mune kosta oss sijdann / eins
og hinar Vesælu Bijflugur / sem af Ret
de missa under eins Broddenn og Lijfed /
Vndann Broddenum swijdur ad sonu nock
ra Stund i Holldenu / enn aller vita ad
Bijflugann hefur verra þar af / sem verd
ur ad missa Lijfed fyrer so litla Nefnd-
So er þad fyrer oss / nær vier giørum
hid allra stærsta Mein / vier kunnum ad
sonu ad stijnga adra / og giøra þeim hi-
na edur þessa Oroo / enn nær vier berum
þad samann vid þann Skada / er siálfer
vier

vier hliootum af þvi sama/ þa er þad ei meira/ eñ nær vier jøfnum hinum litla Samvaudka/ er eg strax um̃ talade sam̃añ vid Daudañ. Ja ecke so myked eñ þa/ þvi su Olucka er vier komum oss i/ hun er Eilijf / vid hvoria eckert þad sem Enda tekur kañ ad jafnast. Lat þier þvi til Hugar koma/ nær sem hellst ad þu hugar um̃/ og Radslagar/ hvørnñ eñ þu skuler hefna þijn/ ad þu Rammar eingañveigeñ þad þu stiktar epter. Þu villar ad hitta þiñ Ovin/ eñ slær/ ad þu særer sialfañ þig til Dauds. Og giøre eingeñ Forlijkun vid sialfañ sig hier um̃/ edur þeinke/ ad þessar Hootan-er gyllde eckert/ Og ad hañ kune ad fa Synder sijnar kvittar hia DRottne / þott ei vilie hañ fyrergiefa sijnum Brædrum. Þvi hañ sem er sialfur Sañleikureñ hefur sagt oss fyrer vijst / þad sem er þvert a moote/ Matth. 6. v. 15. Nema þier fyrergiefed Mønnum þeirra Skulld / þa mun miñ Himneske Fader ecke fyrergiefa ydur ydar Synder / og so

ad vier ecke gleyma skulum hvørsu miked um̃ þetta varde / þa hefur hañ sett þad iñ i vora Daglega Bæn/hvar vier giøt um̃ þad ad einum Skilmaala/ef vier vilium hafa vorar Synder kvittar hia Gude : FYRERGIEFF Oss Vorar SKULDer/So Sem Vier FYRERGIEFFUM VORum SKULLDUNAUTUM. Hvilka Volvan leggur þa hiñ Heipkrake yfer siaalf añ sig / nær hañ les þessa Bæn ? Hañ biidur rett siaalfur Gud um̃/ ad hañ ecke vi re fyrergiefa sier. Og þad er allt offatt/ ad þesse Partur af hañs Bæn/ mun heyrdur verda/ad hønum mun verda fyrergiefed / eins og hañ fyrergiefur / þad er/alldeilis ecke. Þetta verdur oss framvelges utmaalad i Epterlijkingunñe um̃ Herrañ og Þienarañ / Matth. 18. Herrañ hafde uppgiefed Þienaranum myckla Skulld/ sem var 10000. Punda / og var hañ þo so hardur a moote sijnum Sama Þioon/ ad hañ villde pijna ut af hønum eitt Lijtelræde / sem voru Hundrad

kad Peningar/hvar fyrer ad Herrann reik nade hønum allt þad til Skulldar / er hann hafde hønum addur uppgiefed / og krafde hann alls þess / er hann giallda atte / Og þetta heimfærer Christur uppa þa sem nu erum vier um ad tala/ v.35 J sama Mata mun vor Himneskur Fader giøra vid ydur / nema hver ydar sem Eirn fyrergiefe sijnum Brodur hans Misgiørd. Eitt einasta Hardrædgis Verk / kann ad spilla fyrer oss þeirre Syndanna Fyrergiefning er vier høfum hia Gude/og þa koma allar vorar Synder oss yfer Høfud aptur / og sockva oss nidur i hina diupustu Glotun. Eg sie ecke ad þørf giørest ad upptelia fleyre Ritningarennar Greiner til ad vitna um þetta/ þessar eru so beraz / ad þar kann ad koma Einum sem ad Ritningunne truer/til ad medkienna/hvad stoor og skielfelegur Haske ad fylger þessare Synd / Myskunarleisenu. Gud giefe ad allra vor Hiartu mætte þeckia þad/ og Ottast/ so þar fyrer / ad vier kyssum ad forcast þennan Glæp. Þad-

Packlæte vid Gud.

19. Vid Sijdarsta er eg hefe hier um ad tala / skal vera Packlæted / Gud hefur synt oss so stoora Nadargiörninga/ Christur hefur lided so miked fyrer vora Skulld/ til þess/ ad vier yrdum verdoger til ad niota þessara Velgiörninga og Syndaña Fyrergiefningar hiaa Gude. Skylldum vier þa ecke þeinkia/ ad vier sieum Skulldbundner til ad vera Packlaater aptur a moot? Vilium vier nægiast med Postulans Doom/ þa seiger hañ oss/ 2. Cor. 5. v. 15. Ad sökum þess/ ad Christur er dæeñ fyrer alla/ þa sie þad Tilheyrelegt/ ad vier ecke framveges lifum sialfum oss / helldur honum sem dæeñ er fyrer vora Skulld/ J Sañleika/ þott vier brukudum hvert Augnablik / sem vier lifum honum til Þioonustu/ þa være þad ecke meira/ helldur eñ hvad hin almeñelega Packlætis Skullda utkrefur/ og miklu miña/ helldur eñ sood añ Velgiörningar til visa/ er alldrei verda full dyrt metner/ Hvorsu Smænar-

legt Vanþackläte er þa þad / ad neita honum um̃ so lited Nyt/ so sem̃ er þesse/ ad fyrergiefa vorum Brædrum? Ef þar være ein Manneskia / sem ad være frelsud fra Daudanum/ edur ur Prældoome af annars Goodgyrne / edur fyrer hans Forþienustu med þeim Skilmala/ ad han̄ sem leiste han̄/ byde honum so sem til Vidurkienningar ad uppgiefa eina litla Skulld / sem eirn annar være honum skylldugur um̃ / Villdud þier ecke þenkia/ ad han̄ være hid Oþacklaatasta Greij i Heimenum / ef han̄ neitade um̃ þad? Samt er eitt Neitprækur so bølvadur / Ja / miklu verre. Christur hefur keipt oss fra Syndunum/ Prældoome/ og þad ecke med forgeingelegum Hlutum/ so sem ad eru Gull og Sylfur / 1. Pet. 1. v. 18. helldur med sijnu dyrmæta Bloode / og hefur alvarlega boded oss ad elska vora Bræduz/ og þad med sijnum vigtugustu Røksemdum/ sem ad teiknar eru af sialfs hans Elsku til vor/ Hvorsu Oseigianlegt Oþacklæte er þa þad / ef vier af

Moolviita neitum so Kielkoßfrar og
siælfskylldugrar Boonar. Samt giære-
um vier po þetta/ ef vier ølum i Hiarta
voru noc ra Illgyrne edur Hatur a nock-
rum/ hvor hellst sem hañ er. Jaa/ þad
er ecke alleinasta einsoomis Vanþack-
late / helldur er þad þar ad auke skam-
arlega ad forsmaa og gabba hañ. Þesse
Fridur z Eindrægne millū Brædraña /
var eirn Hlutur / sem ad var so dyrt
meteñ af honum/ ad þegar hañ ætte ad
skilia vid Heimiñ / hielt hañ þetta ad
vera hid Kostulegasta sem hañ i Testa-
mentis Giof kyñe epter sig ad lata/hvar-
fyrer hañ og freck sijnum Lærisveinum
þetta i Hendur so sem eitt Testament/
og sitt sydarsta Vilia / Joh. 14. v. 27.
Frid læt eg epter hia ydur. Vær plag-
um ad meta þad mikils sem vorer Burt-
kallader Viner hafa giefed oß a deyan-
da Deige/z hafa mikla Vmhyggiu fyrer
ad et missum vier þad/ Ef vier þar fyr-
er Viliande kostum i burtu so dyrmæt-
re Sælar Gafu/ þa er þad vyst Merc-
kel

ke / ad vier ecke elſkum hañ edur vyrdum so mikels so sem vora Vine a Jørduñe/ og ad vier bæde forſmaum hañ og hañs Gæfu. Orsøken til þess ad eg hefe so Langmællur vered uñ þessar Jhuganer til ad Lagfæra þetta/er su/ad þeſſe Hardydges Synd / er so miøg Almeñ nu uñ Stunder. Gud giæfe ad þeir ed þad lesa/villdu láta sier þetta so til Hiarta gánga / ad þad kuñe ad verka nockud Gott hiá þeim.

20. Einu Einasta Rade vil eg bæta hier vid/sem er ad þesser edur hvør ter ádrer Læknisdoomar sem vera kuña a moote þessare Synd verde brukader i Tíma. Þad skiedur optlega ad Likamleg Medol gagna eckert / nær þau verda offseint brukud / og þad geingur eins til/ og þo længtum optar med þau Andlegu/ Þat fyrer/ef mogulegt er/ þa læt þessa og adra slyka Þanka Roof-festast i Hiarta þijnu / ad þad kuñe ad verka þar iñe soddañ Hoogværd sem ad Reide og Grimd afstqra megi/ þvi þad

er miklu betra ad mädur greindar Jhugan
er kuñe ad gagna til þess/ ad bua þig uk-
a mote slyku/ og varna vid Reidene. Mad-
ur ætte ad dempa Reidena i Fyrstuñe/ og
utslöckva þad Natur / er þu Allareidu
kant ad hafa i Hiartanu. Eñ kuñe
ecke soddañ Natur og Reideñar Tilhneig-
ing þañeñ ad dempast i þier / so ad þar
vill alltyd kiñast ein Grein þar af / þa
verk þo viss uñ / ad þu alltyd þvinger
hana þad allra fyrsta ad hun hrærer vid
þier. Sla fra þier soddañ Deyrd/og
þeink alldrei uñ þañ Orieft / er þier
kañ ad hafa giørdur vered / helldur lat
þier i Hug koma i Tyma/ þad sem mädur
er sagt / og þar ad auke þa er þar Tyd
og Tyme til ad Reina þig / og ad læra
sia ad þu hafer lært nockud i Christi
Skoola/ epter þvi ad þu hefur nu Tæ-
kefære til/ añadhvert ad hlyda og þock-
nast Gude / i þvi ad fyrergiefa þad sem
þiñ Broodur kañ ad hafa giørt þier til
Stigdar / edur og ad hlyda og þocknast
Satan / hvør ed Tvydrægnena elskar i

Þvi ad ala Natur til Mæungans i Hiar-ta þijnu. Lat þier þetta i Hug koma / seige eg / i Tijma / fyrre enn þu verdur uppblaasenn / þvi verde Elldurinn ad fullu Tendradur / þa giefur hann fra sier þvi-lijka Svælu / ad hann blindar þijna Skyn-seme / og ad þu ecke kannt ad dæma / Jafn-vel i so openne Sök / hvort ad betra sie ad hlijda Gude / og kaupa þier þar med Eilijfa Blessan / edur ad hlijda Satan / og ad utvega þier þar med eilijfar Pijsl-er. Hvar a mote ef þu Raadfærer þig vid sialfann þig / adur enn þesse Heyrd og Hugarens Ofyrleike ad þier kiemur / þa er lijkast ad þijn Skynseme muune dæma epter þvi sem Gud vill / og muntu þa (nema þu so fraleitur verder / ad þu vijsvitande utvelier Daudann) Saklega giora þad sem þijn Skynseme seiger þier. Meira vil eg ecke tala um þessa Grein af Kiærleikanum / sem i Tilhneig-ingunum er innefalenn.

Utvortis Kiærleike er Madur skal lata sia i Verkunum.

Ar.

21. Eg kiem nu til þess Kiærleika sem Ovvortis er/ og vier eigum i Verkunum ad audsyna/ og er hann i Sannleika pad sem hitt fyrre verdur auglÿsstur med. Var kuñum ad hrœsa oss af miklum Innvortis Kiærleika / eñ ef vier latum eckert sia i Verkunum / þa kunnum vier uñ pann Kiærleika ad seigia þ sama sem St: Jacob seiger uñ Truna/ ad hn sie daudur / Jac. 2. v. 20. Ad elska med Verkenu/ þad er þad sem œ ad auglÿsa vor Hiorku fyrer Gude/1. Joh. 3. v. 18. Og mœ þesse Ovvortis Kiærleike skipt ast eins og hiñ fyrre epter þeim fiorum Hlutum er vorum Bræðrum tilheyra/ sem eru þeirra Sæler/ þeirra Lÿkamer/ þeirra Gots/ og þeirra Nafn og Rikte.

A mote vors Naunga Sæle.

22. Eg sagde ydur til forna./ ad Madur kyñe ad Hugleida Sælena/ annad hvort i Andlegañ edur Lÿkamlegañ Mata/ og i hvorutveggiu þessu skyldar Kiærleikurenn oss til ad giora allt þad Gott er vier kuñum/ þegar Sælen merk-

er eins Manns Sinne / þa eigum vier ad læta oss verá umhugad / ad hugga og hugsvala Brædrum vorum / giefa þeim Orsøk til Gladværdar og Hugreiste / sierdeilis nær vier siaum ad eirn er Hryggur og Angurvær / þa byriar oss ad syna þeim allt þad oss er mogulegt / og vier vitum ad hughreista meige Hiarta þeirra / þad er med øllum Christelegum og Leikelegum Medølum ad Endurnæra vorra sorgande Medbrædra Sæler / og ad hugga þa sem eru i allra handa Angist / epter þvi sem Postulenn talar / 2. Cor. 1. v. 4.

Hans Sæl.

23. Enn epter Andlegum Hætte / þa merker þetta Ord Sælenn ed þa meira ꝛ ad hiælpa hefir er nockud sem lángt um meire Magt a liggur / helldur enn ad Hugsvala Gedenu alleina / Og þad so mikid meir sem ad Eilijfttis Kvøl ꝛ Pijna yfergnæfer hina mestu Hiarta Sorg / sem nockurn hendā kyñei þessu Lijfe. Og þar fyrer þett vier eigum ecke ad læta

þid

hid fyrsta Ogiort / pa eigum vier po ad vera hvad mest Astundunarsamer i Kiarleikanum til þessa : J hvoriu þad ecke noog er/ ad bidia goods Sælum Brædra vorra / hvort ad er so sem nockur Nyrduleislis Goodseme / og ecke soomer þeim ad eiga epter ad fylgia hinum Stoora Sælnanna Frelsara/sem so miked leid og polde þeirra vegna : Nei / vær meigum og so kosta Kapps um/ ad giora vid þær þad vier Oskum þeim/og til þess heyrer þad/ ad vier i allre vorre Umgeingne med ødrum/ Nugleidum hvorneñ vier kunnum ad giora eitthvad sem vera mætte gagnlegt þeirra Saaler þeirra. Være þesse Asetningur Rootfestur i Hiarta voru/ mundum vier finna margt Tækefære þar til/ sem vier nu einkis virdum. Frævilska hins Einfallda munde minna þig a ad kienna honum / Eins annars opinberar Synder/ad straffa hann og aminna/ Hins þridia Veikleike og Kraptaleise i Dygdenne/til ad styrkia hann og uppørva. Hvør eirn Andlegur Brestur sem finst hia

þeinum

þijnum Broodur/kañ ad giefa þier Orsøk til/ ad æfa þßa Kiærleikans Skylldu/edur og ef einhvør kyñu ad vera þau Afvik / ad þu kuñer ad hafa Orsøk til ad meina / ad pad sie forgiefens / ad þu giører pad sialfur/so sem ef ad þijn Tøk elmesiska edur Ofunugleike / edur adrar slijkar Hindráner kuña ad bera til þess / ad þijn Amiñing yrde Gagnlaus / þá samt villter þu vera æstundunarsamur i Kiærleikanum / þa kantu þo Endelega ad fiña eitt edur añad Medal med hvørju þu ætla kyñer ad þiñ Asetningur feinge Framgang. Madur kañ alldrei betur ad haga Kostgiæfne siñe/helldur eñ til þess / ad vier giørum Sálum Mañaña til gooda/so ad nær hin riettu Medøl ecke duga kuña/þa er pad tilheyrelegt/ ad Meñ huge sig vel uñ/til ad fiña Einhvør øñur. Pad er Skøm og Spott/ ad vier ecke skulum vera eins Ahyggiusamer uñ ad reyna pad/sem adra so miøg uñ vardar i Andlegum Efnum / er vier fyrer eins Niegoon:lege Avinnings

vikings Saker/so optlega gierum sialf ra vor vegna i Veralldlegum Hlutum / samt leidest off petta po alldrei. Var brukum eitn Nreck epter eitn annan / til pess ad vier naaum pvi er vier leitum epter. Enn kune vor alvarleg Vmbyggia ecke gieta neinu til Vegar komed vid Pverud Mannana / Ellegar huad vyssast er / ad peir vilie ecke ad vier vd lustum nockra Avexte af vorum Amisting um/ pa skylldu peir po samt hafa nockra Medaumkan med sialfra sinna Saalum. Ef ad allar vorar Baner og Amistingar kunna eckert ad verka / pa skalltu po alldrei aflæta ad gaanga undann peim med goodu Epterdæme. Lat pa myklu Vmbyggiu og Andvara er pu sialfur hefur a Saalu pinne predika fyrer peim/ hvorsu mikels peir eige sijna ad agta/og lat alldrei af ad hafa Medaumkun med peim/helldur eins og Spamadurenn Jerem. seiger/ C.13.v.17. Lat pijna Saal grata Heimuglega yfer peim/ og med David/Psalm. 119. Lat Vatnsstraum

ana

ana fliota af Augum þier / af þvi þeir haffda ecke Guds Sõderd/ Ja med Chri sto sialfum / Graat yfer þeim sem ecke vita hvad til sijns Fridar heyrer / Luc. 11. v. 42. Og ef þad ecke duga vill/ hvor su Oaflaatanlega sem þu annast er þa / laat samt ecke af ad Andvarpa sijfellt til Guds þeirra vegna/ad hañ vilie dra ga þa til sijn. So siaum vier ad Samuel/ þar hañ saa ad Foolked villde ecke afleggia sijnum Syndsamlegum Asetninge/ þa gefur hañ þo til Vikundar/ ad hañ ecke vilie laata af ad bidia fyrer þeim/ Ja / hañ meinte ad þad være soddañ ein sialfboden Skyllda sijn / ad þad munde vera ein Synd fyrer sig / ef hañ þad forsoomade/. Gud fyrerbiode seiger hañ / 1. Sam. 12. v. 23. Ad eg skyllde Syndga mote DRotne / ad eg skyllde laata af ad bidia fyrer ydur. Ei skulum vier helldur Otlast ad vorar Bæner mune eckert afreka/ þvi ef þær ecke ert gagna þeim er vier bidium fyrer/ þa munu þær þo samt (hvorneñ sem þad

geingur) falla aptur i vort Skaut/ Ps. 35. v. 13. Vier meigum vera visser um̄ þad/ ad vier ecke munum missa Kiærleik-ans Laun.

Kiærleike i þvi sem Lijkam anum vidkiemur.

24. J Afiaf Máta eigum vier ad æfa þessaf Ovorkes Kiærleika i þvi sem̄ Lijkamaf áhrærer. Vier eigum ecke alleinasta ad sia Aumur a þeirra Sár endum og Volæde / helldur og biarga þeim og vidhiálpa i øllu þvi er vier kunnum. Hiñ goode Samaritan/ Luc. 10. Hefde alldrei vered settur oss til Epterdæmis / hefde haſ ecke alleinasta Myskunad / helldur og hiálpad hinum Lemstrada Mañe / þad eru ecke goodar Offer/ edur good Ord/ sem duga ad fullu i slijkum Hlutum/ so sem St. Jacob seig er Cap. 2. v. 15. 16. Ef þar er nock-ur Broodur edur Syster / sem vidþursa Daglegrar Næringar / og Einhvor af ydur seiger vid þau/ Lifed heiler/ vermed ydur/ og mettest/ eñ giefur þeim þo eck-

ert sem heyrer til Eymamans Naudþurft ar/ hvad gagnar þad ? Nei/ i Sañleika þad gagnar þeim eckert i þvi sem Eymanum vidkiemur/ þier og eins lijted i þvi sem Sælena æhrærer / þad mun þier alldrei reiknad verda ad Kiærleikans Verke. Ad hiælpa vorum sæfaku Brædrum i þessu / er eirn Hlutur sem so alvarlega utheimtest af oss / ad vier siaum þad uppteiled / Matth. 25. So sem eirn fierdeiles Post / uñ hvørn vier eigum ad Ransakast a hinum Sijdasta Deige / og ef vier lætum þad O, giert/munum vier heyra þañ skielfelega Doom/ v. 41. Fared fra mier Bolvad er i Eilijfañ Elld / sem fyrerbueñ er Diøflenum og hañs Arum. Og ef Einhver spyr / hvar i ad foolgeñ sieu þesse Kiærleikans Verk ? Þa sie eg ecke ad vier kuñum ad læra ad þeckia þau betur/(sem ad optast fyrer oss koma)heldur eñ af þeim sama Capit. hvar þesse eru sier i Lage nefnd/ad giefa þeñ Hungrada ad Eta/og þeim Þyrsta ad Drecka/

hÿsa hin̄ Framanda/ klæda hin̄ Nakta/ og vitia hins Siuka og þess sem i Fang else er / hvør Vitian ecke æ so ad skilias/ so sem ad þad sie noog/ ad koma til þeirra / nema Madur og hugge þa / og hiælpe þeim / þvi aňars verdur þad eins og um̄ Levitan̄ i Evangelio / Luc. 10. sem kom og leit til hins Lemstrada Mans/en̄ giørde eckert aňad/hvad alldrei mun Gude þocknanlegt verda. Þesse eru hin Almeńelegu og Venjulegu Kiærleikans Verk/er vier jafnan̄ høfum Or sök til ad audsÿna/ en̄ auk þessa/ þa ber þad vid æ Stundum/ ad vier fæum Or sök til/ af Guds sierlegre Forsioon / ad giøra vorum Næunga Gott. Vier kun̄um æ Stundum ad fin̄a eirn Lemstradan̄ Man̄ / eins og Samaritanen̄/ og þa er þad Skÿllda vor / ad giøra þad sama sem han̄ giørde / A Stundum er eirn Saklaus til Dauda dæmdur / eins og Susan̄a var / og þæ eigum vier med Daniel ad leggia allt Kopp æ/ ad frelsa han̄. Þad er þad sem Salomon sÿn-
eſt

eſt ad lyta til/ Prov. 24. v. 11. Villtu ei frelſa Fangañ þañ er deya ſkal/ z þañ ſem er adkomeñ Lyflaate/ ef þu ſeiger / ſiaa/ vier hofum þar ecke Skyn aa/ Meñ ar þu ecke ad ſa ſem Ranſakar Hiortun merke þad ? Og ſa ſem giefur Siaatür ad Saaluñe þecke þad/ og giallde Mañenum epter ſijnum Verkum. Vier meigum ecke giora oſſ ſo lyted fyrer ad affaka ſiaalfa oſſ/ eñ vier eigum ad laata oſſ i Hug koma/ ad Gud ſa ſem ad þecker vora heimugleguſtu þañka/ mune alvarlega Ranſaka hvort ad vier vyſvitande hofum forſoomad ad giora ſoddañ Kiærleikans Verk / Aptur meigum vier ſiaa a ſtundum (Iaa Gud veit hvorſu opt nu uñ Stunder) ad eirne Mañeſkiu veg na Ohoſſamlegs Lyfernes / er hætt vid ad ſpilla Heilbrygde ſiñe / og ſtitta ſyna Daga/ og er þad þa Kiærleikans Skyllda/ ecke einaſta vid Saalena / helldur og vid Lykamañ/ ad koma honum þar fraa. Þad er Omogulegt ad upprekiia alla þar Giarder/ i hvorium vier kyñum ad

audsyna þessa utvortis Kiærleika/ Fyrer þvi ad þad kann opt til ad bera / sem einginn kann ad sia fyrerfram. / vier eigum þar fyrer ad asetia oss fastlega/ad giøra allt þad Gott / er vier nockurn Tyma kunnum ad fa Orsok til ad audsyna/ og nær sem ad Tækefæred þar tilfellur/þa eigum vier ad kalla þad so sem eitt Bod fra Himnnum/ ad syna þad i Verkenu / er oss i Hug kiemur. Þesse Grein af Kiærleikanum synest ad vera fastlega inn plantud i Nattúru vora/ þvi vier erum aller Manneskiur / ad vier Almennelega høllдum þann / ecke alleinasta fyrer eirn Heidingia/ helldur og varla fyrer Manneskiu / hia hverium ad þesse Skyllda finst ecke. Vona eg þar fyrer/ ad eg eı þurfe mørg Ord ad bruka / til ad telia oss Tru hier umm/epter þvi ad vor Nattura er sialf hneigd hier til / enn i Sanleika / þa vill þesse hin sama Thugan auka møg so a Syndena/hia þeim sem eckert hafa af þessum Kiærleika til ad bera/ þvi Sakum þess/ad þetta Bodord

kiemur

kiemur vel samañ vid Nollded/ þa gietur vor Ohlijdne ecke komed til af sdra/ helld ur eñ af Þverud og Kappe a mote Gude/ sem oss þetta Bodord giefed hefur.

XVII. Capitule.

A Þeim Seytian DA GBRNNBDEJGE.

Um Kiærleikañ/ Um Olmu su/ etc. Hvad vidvijkur Goodu Nafne og Rigte/ etc. Ad hallda Eindrægne / um ad lifa i Eining/ um Elsku m Oein vorum. Um Kiærleikañ i þvi sem vid vijkur vors Naunga Gotse og Formegan.

1. Niñ Þridie Mæte til ad syna þeña Kiærleika/ ahrærer vors Naunga Gots og Eieñdoom/ Vier eigum ad legg,

ta alla Astundan a/od eller (luter kuñe od Luckast honum vel i þessum utvortis Efnum/og þess vegna vera fuser til ad hiaalpa honum og ad sioda hañ i ollu þvi er hañ med Ærlegu Moote kañ ad Abakast (edur og ad hiaalpa hvi/er hañ a! Hier til giefst oss liodum Orsok / og Madur kañ a stundum med Mondugleika og Ordum / ad frelsa sijns Naunga Gots / af eins Proofs edur Ofrijkes Mañs Hende / og a stundum med hollum Radum vijsa honum eirn Veg til ad Abakast/edur afstyra eirne edur añare Olucku / og marg añur Tækefære kuña ad giefast / hvar i ad eirn kañ odrū ad syna Velskycke/ an sijns eigen Skada edur Missers / og þad eigum vier ad giora/ jafnvel vid þa sem stoor Audug, er eru/og kañ sie ad rijkare eñ siaalfer vier/ þviad þott ad Kiærleikureñ ecke Skulldbinde oss til / ad giefa þeim Neitt / er þess þiodur vid þurfa eñ vier / þa samt nær vier kuñum ad gagnast þeim i eirnhveriu/ an vors Skada / þa er þad vor

Skylldu. Enn þa framar/sie vor Skade lijtill hia þvi sem Abate hans vera kynne/ þa lætur þad betur a oss/ ad lijda þann Skada/helldur enn ad hann skule missa sitt mikla Gagn.

Vid Fatæka.

2. Enn vid vora Fatæka Brædur/ Skulldbindur Kiærleikurenn oss nockud meir/ Vier skulum hyggia oss um/ hvornen vier kunnum ad fa honum hiaalpad/ i hans Neid/ og ecke skora oss undann ad missa nockud af voru Eigenn/til ad styrkia hann med/ helldur ad so miklu Leite/ sem vor Efne naa til/ giefa af goodu Hiarta hvad hann vid þarf. Þesse Skylldu ad giefa Olmusur/ er ad vijsu Naud synleg til ad auglysa vorn Kiærleika/ ecke alleinasta vid Manneskiurnar/helldur og vid sialfann Gud/ so sem hinn H. Johannes seiger oss 1 Cap. 3. v. 17 Sa sem hefur Audlegd þessa Heims/ og sier sinn Broodur Naud lijda/ enn lykur sitt Hiarta aptur fyrer honum/ Hvernenn ma Guds Kiærleike i honum vera? þad

Þad er Fæviislegt/ad sa vilie læta hall-
da þad/ hañ elske Gud edur Meñ / sem
ad so miøg elskar sijna Fiemune/ ad hañ
seer siñ Fatækañ Broodur (sem er ein
Mañeskia/ og ber Guds Mynd a sier)
lijda Neid/ eñ vill þo ecke missa hid all-
ra minsta til þess ad hiælpa hønum. A
hina Sijduna/nær Meñ lifa epter þessa
re Skylldu / þa er þad eirn Hlutur sem
bæde er Gude z Møñum Þocknanlegur.

3. Þad nefnest / Ebr: 13. v. 16.
Eitt Offur / sem ad er Gude Þecknan-
legt/ og aptur/ Phil: 4. v. 18. Kallar
St: Pæll þa Ølmusu / er þeir gæfu
hønum eitt Þacknæmelegt Offur/ Gude
vel Þocknanlegt/ z hin Christelega Kyrk-
ia hefur alltijd hallded þad so ad vera/er
þar fyrer samteingt vid hiñ hellsta
Part af vorre Guds Þioonustu/ sem er
hid Heilaga Sacramentet/eñ þokum þess
ad Foornfæringarnar i sialfum sier/ sm̄
voru under Løgmælenu / þocknudust a
sumdum ecke Gude/ nær þar hofdu ein-
hvør Lyte edur Brest/ þa synest þorf a
ad

ad vita/ hvornen þesse Foorn ma ad vera.

Hvad oss eige ad knija til ad giefa Olmusur.

4. Fyrst skulum vier skoda Orsok⸗ena hvar fyrer vier eigum Olmusu ad giefa. J Androd Mata / hvornen vier eigum hana ad giefa. Vm̄ Orsokena kunnum vier ad seigia / ad hun sie þre⸗ folld / So sem vegna Guds / Naungans/ og vegna siälfra vor. Hvad Gude vidvijkur/ þa er þad Myskne og Pacilæ⸗te vid han̄ sem hefur skipad oss ad giefa Olmusur / þar fyrer su Myskne er vier eigum ad syna hans Bodordum / maa ve⸗ra ein fierdeilis Orsok / hvar fyrer ad vier so giora eigum / Og høfum vier þ sem oss Afgangs er alleina af hans Giæ⸗fku / Og hin̄ Beinaste Vegur til ad lan⸗ta sina vort Pacilæte vid han̄ aptur a moot er þesse. Þvi so sem Psalma⸗Skallded seiger Psalm. 16. v. 2. Þa kiemur ecke vort hid Gooda til Guds/sa Skattur er vier kynnum ad giallda af vor⸗um Fiemunum / verdur ecke golldenn til

han̄s

hans sialfs/ pad er hin Faatake sem er so sem hans Umbods-Madur/ og sa edtekur vid þvi/ Þar fyrer/hvad vier villdum Gude apkur golldeð hafa til ad syna honum vort Þacklæte / pad aa ad ske med Olmusu. J afian Mæta/ hvad vorum Naunga vidkiemur / pa eigum vier af Einlægum Kiærleika og Medaumkan med honum/ ad laata oss ganga hans Neid til Hiarta/ so ad vier Oskum i mesta Maata/ad han Hoolpen yrde. J þridia Mæta/ hvad sialfum oss vidkiemur / pa eigum vier ad giora pad ipeirre Von/ ad oss verde pad med Eilyfum Launum Endurgolldeð. Þetta seig er Christur oss nær han skipar oss / ad vier skulum safna oss Fiesiood a Himnum/ Matth. 6. v. 20. Og ad vier skulum giora oss Vine af þeim Ranglætis Mammona, so ad þeir aedtake oss i Eilyfar Tialldbuder / Luc. 16. v. 13. Þad er/ ad bruka so vor Stundleg Audæfe / ad vier kunnum ad afla Fiesioos a Himnum / og utvega oss eirn Arfa Rett til þeirrar

þeirrar Dendanlegrar Sælu / sem Gud hefur lofad þeim Myskunsomu. Þetta er su Uppskiera er vier hofum ad vænta / af þvi er vier saum i þessum Myskunar Verkum / hvør ed verda mun so yferstiootanleg / ad vier munum fa þa fullkomlega Endurgolldid / og jafnvel þott vier epter þvi sem Postulenñ seiger / skylldum giefa allar vorar Eigur til ad fæda þar med Fatæka / Eñ þa meigum vier vera visser um̃ / ad þad sie þad Eina sem vier siktum epter / og ecke giora Hræsneikans Verk / til þess ad lata hroosa oss af Moñunum / þvi þetta vill spilla fyrer oss hinu odru / þad seiger Christur fyrer vist / Matth. 6. Ad þeir sem leita epter Mañaña Hroosun / hafe eingra añara Launa ad vænta / v. 3. Sañlega seige eg ydur / þeir hafa sijn Laun i t. teked. Þad synest so sem þeir hellder vilie þiggia Laun af Moñunum eñ Gude / under hvørra Vilmsburd þeir hafa skoted sier. Þad litla Forgeingelega Hroos / er þeir kuña ad hafa af þeim / er

eru øll þau Laun er þeir/ hefmta kuñal/ Þier hafeð eingeñ Laun af mijnum Foð ur sem er a Himnum / v. 1. Þar fyrer meigum vier taka vel Vara a Hiørtum vorum/ að þesse fmfeingelega Aru-Gyrnð ecke smeigie sier iñ hia oss / eður blinde Skynseme vora / so að vier fyrer þessa Daslætanlega og Staðfasta Sælu i Himnenum/ fmum eckert añað/ eñ Eitt fmfeingelegt Muñs Veður.

Með hvøriu Moote að vier skul um Olmusur giefa.

5. Næst þessu byriar oss að Hug- leiða/ hvorneñ vier giefum vora Olmu- su. Og eigum vier fyrst að giefa af gløðu Giæðe/ Meñ vyrða það meir/ nær eirn fuslega og af gooðu Hiarta giefur oss lijteð/ heldur eñ añað lmngtum kostu legra/ sem eirn slijtur ut af sier með Mog lan og Nauðung/ og eins er Guð lyndur/ hañ elskar hijrañ Giafara/ 2. Cor. 9. v. 7. Hvað Posiuleñ brukar so sem að- ra Orsøk / hvar fyrer hañ giefur þetta Rmð i sama Verse / að Maður ei skule

giefa

giefa med Sorg / edur Naudung / og i Sanleika / pad er ecke Ofkillt sem af oss utheimtest i pessu/ fyrer pvi ad Mañ esskiañ kañ i eingre Skylldu ad hafa stær re Lyst edur Bnadsemd/nema ad Agyrne og Hardidge hafe so um̃snued og frꝏ leika giort eina Mañesskiu / og sett eitt Villudyr aptur i Stadeñ hañs/Er pad ecke ein Ofeigianleg Glede/ fyrer pañ s̃ hefur hid minsta Korn af Medaumkun med sier / ad siꝏ pañ Fognud er su Ol musa / sem henkuglega utgiefiñ verdur til hins Naudstadda/ablar einum fꝏtæk um Befaling ? Hvorsu pad Endurlyf gar hañ / og giefur honum Eirn nyañ Dug/sem hart nær utdaudur var. Sañ arlega / su Mañesskia / sem epter eingu odru leitar eñ Sælgiæte / hañ skal ecke vita med hvoriu Moote hañ kuñe ad bru ka sijna Peninga til nockurs pess er abl. at honum meire Lystesemé. Par fyr er virdest mier / ad pad skyllde ecke bægt vera / ecke einasta ad giefa Olmusu ꝏn Moglunar/ helldur og med storre Glede

og Lyst/ þar þad ablat sialfum oss nock-
rar Vnadsemdar.

Pad Itte sem Meñ bera fyrer þvi/ad taka sialfer i Skakt/er Fa-feingelegur og Oguðlegur.

6. Eirn Smaste Hlutur verdur hier a moote sagdur/ sem er/ ad þætt sie vid ad Madur kuñe ad komast sialfur i Armood/ Og ad giefa myklar Olmusur kuñe ad burt taka þessa Glede/og valloa þvi/ad Madur giefe alldeiles eckert/ edur og hafe ecke so stoora Lyst til ad giefa. Hier til svara eg fyrst/hvorsu stora Orsøk sem Madur kyñe ad hafa til ad Ottast þar fyrer / þa epter þvi ad þad er þo Guds Bod/ ad vier skulum þaþess giefa / so hyrtar oss med glødu Giede ad hlyda þvi / og una þvi eins vel ad missa vora Formegan til þess ad breita epter þessare Skylldu/so sem ad eyda heñe til Einhvørs añars / hvar fyrer Christur seiger/ hvør sem ecke forlætur allt þad hañ a / hañ kañ ecke ad vera miñ Lære-sveinn.

7.

7. Eñ i ødru Lage þa er þetta i Saamleik/ecke añad eñ Raingur Þanke/ hvad Gud hefur sier i Lage lofad þvert a moote / þeim sem ad Guds Packa-Werkeñ giora / ad þeir skule þar fyrer Blessan hliota / eñ þa i Stundlegum Hlutum. Su Saal sem ad Blessar / skal verda feit/og sa sem giefur ad drecka/ skal verda so sem Regn/ Prov. 11. v. 25. Hañ er Fatækum giefur skal eckert bresta/ Prov. 28. v. 27. Og margar adrar Ritningarenar Greiner eru þar sem uppa þetta hliooda/ so ad Madur i Sañleika kañ ad seigia/ ad þesse Mootmæle og Þankar eru a Efaseme bygder / J Einu Orde ad seigia / þad er ad Mis-treysta Gude / þvi nær Meñ giefa hin-um Fatæka / þa er þad ad fa Gude i Hendur Hiartz-Hlute syna / Hvor sem giefur Fatækum/ hañ lanar DRotne/ Prov. 19. v. 17. Og þad med Almene-legu Fyrerheite/ad honum skule þad apt-ur gollded verda / so sem a epterfylger i sama Verse / hañ mun Endurgiallda

honum pad sem han œ ad hafa. Men halda pad fyrer stoora Banvyrdu / ef adrer ei vilia trua þeim/ þar Men læta par med sia / ad Men hallde þa añad· hvort ecke Fullvedia/edur Gyllda til þss ad borga/edur og lijkt Ærlega. Hvorsu Smanarleg Ovyrding og Vanæra er pad þa vid Gud giord / ad Mistreysta honum þañeñ? Jæ/ hvorsu skielfelegt Gudlast er pad / ad efast um þañ Hlut er hañ so berlega lofad hefur / hañ sem er DRottenn yfer ollu/ og kañ þvi alldrei saker ad verda/ Hañ sem er Sañleikssens Gud/og kañ þvi ei añad eñ halldа sijn Loford? Lœtum þar fyrer Herd ingleguñ Otta fyrer Sakafteñe / ecke deisa vora Mystun til vorra Aumu Brædra/ þvi jafnvel þott sijnast mætte/ ad hañ alldrei yrde Madur fyrer ad Endurgialldа þier/ þa geingur þo Gud i Borgun fyrer hañ/og skrifar med eigeñ Hende under Skulldena med honum / og vill œn Efa luka þier hana med Rentu. Þar fyrer er so længt fra

þvi/

þvi / ad þetta sie nockur Nætta fyrer þig / ad þad er þier stoor Abate. Madur munde helldur læna þeim sijna Peninga / af hverium hañ kyñe bæde Abata ad hafa / og so vera viss um / ad fa þa aptur nær hañ vid þyrfte / helldur eñ læta þa liggia hiaa sier Avaxtarlausa / Sierdeilis ef hañ Ottast fyrer Þiofum edur aññare Olucku / hvar af hañ kyñe ad missa þa. Nu / Gud næde / allt hvad vier eigum / er hætt vid ad missast kuñe: Þvi þad kañ ad skie med so mørgu Mote / ad ei maa uppteliа / ad eirn Audigur Madur kañ ad rata i Armood / og hvør sem efast hier um / hañ lese alleina Jobs Søgu / og skal hañ i Sañleika fiña Dæme þar uppaa / Hvar kuñum vier þa betur ad geima Fiaar-Hlute vora fyrer so margfallðre Olucku / eñ ad læna þa Gude / hvar vier erum visser um / ad faa þa nær vier allra mest vid þurfum / og þad bæde med Rentu og Abata; hvørs vegna ad Postuleñ jafnar Guds Packa-Werkunum samañ vid Sade / 2. Cor. 9.

v. 10. Þar vilum nær Sædenu er sæd/ þa vex þad og margfalldast / og eins giøra vor Myskunar Verk / þau koma ecke Einsømul edur Toomhendt til vor apftur/helldur hafa þeirra Bindene med sier/ eina Nykuglega og fullkomna Korn sktern. Gud fer ecke þanen med vorar Olmusur/so sem vier hyddt og opt førum med hans Nad / han bindur þar ecke upp i einu Nands-Klæde/so þar ecke fære oss neirn Avoxt/ helldur endurgielldur han oss þar / Nykuglega / þar fyrer eigum vier med riettu af Niarla / Ja med Gladvære ad framkvæma þessa Skylldu vora/til hverrar vier høfum so margt er oss orke / eins vel vegna vors eigen Gagns / so sem vors Næunga þarfar og Naudþurftar.

Ad giefa i Tijma.

8. J ødrum Mata/ eigum vier ad giefa i riettan Tyma / ad vyssu er þad satt/ ad þar eru sumer so Fatæker/ ad Olmusan kiemur þeim alltyd vel / þui þeir þurfa alltyd vid/ ei ad sydur eigum

vier eñ þa so mikeð sem þeim vidkiemur ad hialla a þa riettu Tyd/ so ad þeir kunne ad hafa þess meira Gagn þar af / þvi Olmusan kañ a stundum ecke alleina ad hiælpa hinum Fatæka af þeirre Neid sem hañ er þa i staddur / helldur og / nær hun kiemur a hentugum Tijma/ ad verda hönum ad meire Huggun/ Og er mijn Meining/ad þad sie ad miklum Parte, ein good Regla / ad hvada Myskunar Verk sem vier høfum i Synie ad giora einhvorium / ad vier giorum þad þo so fliott sem skie kañ / þvi ad Vndañdrættureñ er opt Skadlegur/bæde fyrer þa / so og fyrer siælfa oss. J fyrstu hvad þeim vidkiemur / þa er þad vyst / ad þess leingur vier drögum þad undañ/ þess leingur eru þeir Neidstadder/ og epter þvi vier høfum æsett oss ad hiælpa þeim/þa kañ þad med vissu moote ad heita nockurskonar Hardydge / ad draga þad undañ/þar vier giorum þeirra Neid þess leingre þar med. Vier meigum kalla þañ Nordbrioostavañ Lakner/

 sem

sem kyñe ad hiælpa eitne Makesskiu/ sem pyndest i einum Siukdoeme/ eñ i stadest þess / ad hañ kyñe strax ad huá Werkiunum / villde hañ giøra eitt og añañ Oþarfañ Vndañdrætt/ z so lata þessa aumu Makesskiu pijnast a virdañ/ og hid sama skiedur i þessu. Vier erum ei so Medaumkunarsamer sem vier ættum ad vera/ ef vier kyñum ad þola ad vor Jaſtake Brooder lyde Neid uñ eina Skund/ þar hañ hefde þess ecke þørf / og vier strax kyñum ad hiælpa hønum / edur ef hañs Neider ecke so stoor/ þa komt sem ødur/ þar vier høfum ætlt ad hiælpa hønum/ þa lijdur hañ Skada fyrer þañ Vndañdrætt/ sem ad i þessu skier. J. ødru Lage/ hvad sialfum oss vidkiemur/ þa gagnar ecke ad draga þad undañ / þviad þar med giefum vier Freistneñe Ruum/ so ad añadhvørt Sakan/ edur og eitn Agyrndar þanke / kañ ad ræda oss fra þvi/ og so geingur þad optlega til med marga Christiñdoms Skylldu vora/ ad søkum þess / ad vier ei strax byriūm hana/

hana/ verdur vor Aſetningur Hålfvolg-
ur/ og kiemſt alldrei til Enda. Þaſeñ
aſetta marger ſier ad betra ſig/ eñ fyrer
þvi þeir ecke byrja þad ſtrax / þa kiem-
ur eirn Vndañdrattur epter añañ / og
tefſt ſo af / ad þeir giøra þad alldrei/
og er nærſta-Lijklegt/ ad þad mune eins
ganga i þeſſu Tilfelle / ſierdeilis fyrer
ægiørnum Mønnum/ hvørier þeſſ vegna
ſkylldu ſtoſt allra hafa nockurn Vndañ-
dratt i þeſſu.

Madur ſkal gefa mz Skinſeme

9. J þridia Mata ſkulum vier
ſia til / ad vier giefum vorar Ølmuſur
Skinſamlega / þad er/ ad vier giefum
meſt þeim er meſt vid þurfa/ og þarneſt/
ad ſa ſem Ølmuſuna þiggur/ hafe ſem
beſt þar af. Kiærleikureñ miſſeſt opt-
lega / af þvi Meñ giefa ei Gaatur ad
þeſſu/ þvi ef vier giefum øllum þeim/er
ſynaſt vid þurfa/ kuñum vier a ſtundum
ad giefa þeim meira / hvørra Lete og
Ødiuleiſe er Orſok til þeirra Fatækt-
ar/ helldur eñ hinum er þad betur for-

piena/og i þann mata ſkia/ hann eina i ſiſie Lete / enn hafa ecke til ad giefa hin-um. Samt Skall eg po ecke unm/ad hinn allra Overdugaſte kan a ſtundum ad ve-ra i ſoddann Neid/ ad oſſ byriar ad hiaal-pa honum / enn hvar ed eingenn ſoddann Naudſyn ber til / pa er beſt ad velia pa ur ſem meſta hafa Porfena/ ſo ſem eru peir/ er ei kunna ſialfer ad Erfida/ edur peir / ſem ei giefa fœdt ſig / med þvi er þeir vita ſier til/. Og eigum vier ad gie-fa vorar Olmuſur ut til peirra med þann Hatte / ſem ſyneſt ad peim Gagnlegaſt vera kune. Peſſe Mate er adſkilianleg ur / epter þvi ſem þeim kann hatt ad vera. Pad kyne ad vera betra ad giefa ſumum ſmamſamann / og fyrer adra ad giefa allt i einu / og a ſtundum laana i hentugann Tijma / er allt hid ſama/ ſo ſem Madur giæfe þeim pad / er vier laanum þeim/og þad kunna þeir a ſtund-um ad giøra/ſem ad ecke megna ad giefa nema lijted/. Enn hvad ſem vier þannenn laanum af Kiærleika/ ſkal vera fyrer ut-

ann

an Rentu/ og med þeim Afetninge / ad ef vor Skulldunautur ecke kan ad sia Efne til ad giallda / ad vier þa giefum so miked burt af Innstædunne/ so sem hanns Neid krefur/og vor Efne kuna ad hrocka til. Miked vantar þa a þessa Kiærleika /, er selia sijna Fatnada Skulldunauta i Vardhalld / nær þeir vita ad þeir hafa ecke ad gialla med / hvad ad er ein stoor Harduyge ad koma ødrum i Vesolld/og hafa þo sialfer ekkert Gagn þar af.

10. J Fiorda Mata / skulum vier giefa Rijflega / og ecke vera adsiæler i vorum Guds Þacka-Verkum/nie giefa so Sulltarlega/ ad sa sem þau þiggur / hafe eingan Styrk þar af / þvi þad er ein Mate til ad gabba adra med/þad er so sem ad Einhvør lieteft fæda eirn / er þo være nærre sollten i Hel/ og hann giæfe honum eirn Mola Brauds/ Menn munu du hlæia ad sooddan Gæfu / og þo Otte ast eg fyrer ad flestra Matta Olmusum mune vera þann Veg hattad / þviliker

Mesi eru eñ þa ecke komner so længt/ so sem þeir Cæresveinar er ecke vissu ad seg ia nema af Skírn Johañis / þvi vier merkium ad Johañes Baptista sem var alleina Christi i Forgaungu Madur/setke pad so sem eirn fierdeilis Post iñ i siñ Cærdoom/ ad hañ sem hefde Tvo Kyrt-la/skyllde giefa þeim sem eingañ hefde/ Luc. 15. v. 11. Nañ seiger ecke so sem hefur eina Kistu fulla af Klædum/helld ur hañ sem ecke hefur nema Tvo Kyrt-la / skule standa af þeim eina / hvar af vier Ráadum/ad hvad sem hellst er fram yfer (ecke vort Yferlæte/helldur og fram yfer Þorf vora) skule þañeñ bæta vors Brodurs Þorf/ þegar Neydeñ utkrefur/ Eñ lijtum til hiñar fyrstu Evangelij Tijdar/ þa skulum vier fiña/ ad Christ-endoomureñ giecke længt yfer Johañis Reglu / þeir sem ad snerust / lögdu ecke allemasta eirn Part af/helldur Goodvil-iuglega gáfu allt til Brædraña Naud-þurftar / Act. 4. Og jafnvel þolt ad þetta skiede i einu Sierdeilis og Ovenju-legu

legu Tilfelle / sem nu verdur ecke epterhallded/ þa sijner þad þo hvørsu Nauðsynlegur Partur vors Christendoms ad sie Kiærleikureñ/ ad hañ var so mykelega æfdur þegar Grundvøllureñ vár lagdur til Christilegrar Kyrkiu/ og ef vier fram veiges Nugleidum hvilijk Bodord vier hafum i Evangelio um Kiærleikañ / ad vier skulum giefa vort Lijf ut fyrer vora Brædur/ 1. Joh. 3. v. 16. þa kuñum vier ecke ad giøra oss i Lund/ ad vor Formegan sie meir metend i Guds Auglite eñ Lijfed / hvort hañ vill ad vier ecke spara skulum / og hvørsu mun hañ þa leifa oss/ ad vier skulum vera so adsiæler ad vorum Fiaar-Nlutum?

11. Þar eru eñ nu margfalldar Orsaker/ sem ættu ad knya alla Meñ er Christner heita, villia til, ad audsyna Myskunar Verkeñ/ Eg vil alleina nefna Tvær/ sem ad St. Paull brukar vid þa i Corintho um þetta sama/ Hin fyrre er Christi Dæme / 2. Cor: 8. v. 9. Þvi þdur er kuñug Nad Drottens vors

Jesu

JESU. Christi / ad þar ed hañ var Rijkur / giordest hañ þo Fatækur fyrer ydar Skulld. / so ad þier vegna Fatæktar hañs / skylldud Rijker verda. Christur foor a Mis vid alla þa Dyrd z Heidur er hañ hafde i Himnenum hia sijnum Fødur / villde Smaar og Audvyrdelegur giørast / alleinasta til þess / ad giora oss Rijka. Aftur vier þvi ad skamast vor / ad møgla af þvi / þott vier þyrftum ad læma vorar Hyrdslur og minka nockud þad vier safnad høfum til ad hiælpa hañs Fatækum Limum. Hin øñur eru þau Laun er vier meigum vænta oss / hvør ed munu verda meire edur miñe / eptir þvi sem Guds þacka Verkeñ eru til. 2. Cor. 9. v. 6. Ad sa ed sparlega sæer / hañ mun sparlega uppskiera / og hañ ed sæer i Blessan / hañ mun i Blessan uppskiera. Vier kollum hañ ad vera Ofrañsynan Bu-Mañ / er sæer Kornenu dreift til ad spara þad / þvi hañ spiller Avextenum / Og eins mikla Heimsku er ad sinna hiaa oss / ef vier sparum vora Olmusu.

musu til ad giöra vora Vppsteru þess
mske/ Og aaadhvørt ad missa allt edur
nokeñ Part af þm̄ Launū/ er Gud hef-
ur ætlad orlætum̄ Olmusu Giøfum.
Hvørsu stør su Gæfa vera sk er rytleg
kynie ad heita/ Vil eg ei fa mier til Or
da / þvi þar er adskilianlegur Mismun-
ur a Orlate / Eirn kan ad giefa Ryf-
lega/og anar þo meira/ auk þess ad Aur
late ma ecke so ad metast / epter þvi sem
giefed er/ so sem epter þess Efnum sem
giefur. Eirn Madur sem er i Medal-
lage Rykur/ kan ad giefa mina eñ hiñ /
sem meira a/ og vera þo orlatare/ þvi
ad þad litted kan ad vera meira fyrer
hañ / helldur eñ hid mikla fyrer hiñ /
Þañeñ skaum vier ad Christur seiger
um̄ hina Fatæku Eckiu/ ad hun lagde
meira i Guds Kistuna/ eñ aller þeir Ry-
ku/ Luc. 21. v. 3. Ecke af þvi ad hēnar
Tveir Peningar gyllldu meira/ helldur
eñ allra hiña Ryfuglegar Gafur/helld
ur ad þad var meira fyrer hana / þar ed
hun atte ecker epter/hvør a mote þeir

gæfu af Nægtum sienum/ þad þeir aud-
velldlega missa kusu/ eñ hier i mæ hvør
eirn vera siñ eigeñ Doomare/ Vier siaa-
um ad Postuleñ þott hañ alvarlega a-
minne þa i Corintho til Goodgyrne /
samt sekur hañ þeim ecke fyrer hvad
myked þeir giefa skule/ helldur lætur þad
vera epter þvi sem hvør er Lyndur til-
Giefe hvør eiñ so sem hañ i Hiarkanu
asett hefr/ Eñ vier eigum jafnañ ad ve
ra þess minuger/ ad þess meira vier gief
um/ (eg meina a þañ Hætt ad þeir eina
ga Naud lijde/ er oss æ ad vera mest um-
hugad) þess betur lijkar þad Gude / og
þess Rijkuglegar mun hañ oss þad End-
urgialda/ og ad vier til þess meire Vissu/
ecke skulum villast i þessare Skylldu vor-
re/ þa giorum vier vel / ef vier fylgium
Postulans Rade / er hañ giefur þeim i
Corintho/ 1. Cor. 16. v. 2. Sierhvør
af ydur legge hiaa sialfum sier hiñ Fyr-
sta Dag Vikunar/ safnande i Stood /
þad sem honum hefur heppnast / og ef
Meñ villdu þetta giora/ og leggia nock-
ud

ud til Sijdu Viku hvøria til Guds Packa Verka/ þa være þad hiñ vissaste Vegur til ad hafa alltijd i Forrade til ad giefa nær Hentugleike fellur/ og med þvi Moote ef vier giæfum smamsamañ mundu Utlateñ ecke verda so þung / og þar med kynne ad hindrast su Møglan og Angurseme sem þvi kiødt fylger/ nær vier eigum ad lata myked ute i Einu. Þetta være og so nærsta hentugt aññara Ursaka vegna/ þvi nær eirn Kaupmadur giører siñ Reikning Viku hvøria / og sier epter hvad myked hañ hefur abatast/ þa er þad hiñ hentugaste Tijme til ad Offra Gude eirn Pening af þvi sem hañ hefur abatast fyrer hañs Blessan. Og ef nockur vill seigia ad þeir ecke kunne so ad reikna/ hvad þeir abatast hafe Viku hvøria/ so sem uñ leingre Tijma/ þa vil eg ecke kieppa vid þa so naumt uñ Tijmañ/ sie þad giørt a hvørium Mañ ude/ edur hvørium Fiordu Parte Ars/ Alleinasta nær þad skiedur Einhvørn Tijma / eñ ad nockud skyllde leggiast til

Sijdu/

Skyldu/sem kynne ad brukast til Leisa/helld ur en ad Mēn skylldu sleppa Takefær-enu til ad fremia þetta Kiærleiks Ver-k/ er nærsta Raadlegt / og Efast eg ecke um / ad hvor sem þad reyna villde/ han mun af Reynslunne finna þad satt ad vera. Kiærleikuren i þvi sem viduijk-ur Naungans godu Nafne og Rykte.

12. Nu fioorde Postur i hvör-jum Madur skal vöka Kiærleikan er Mannord voors Naunga / hvar til vier optlega fäum Henntugleika / Stundum a moote þeim Sakläusa / og Stundum vid þan sem nockra Sök hefur. Ef ad nockur sa Madur er vier vitum Sak-läusan ad vera / verdur Baktaladur og Rægdur/ þa Skulldbindur Kiærleikuren oss til/ad forsvara hans Sakleyse/ sijkt er vier kunnum ad frelsa han frä Alygē/ og þad ecke einasta med þvi ad vitna þar um/nær vier erum tilkvadder/helldur og Goodviliuglega ad bioda oss sialfa til ad vitna med hönum/ edur og ef soddan Kiæru-Maal er ecke fyrer nockrum Riett

ar-Stad/

ar. Stad / so ad vier ecke hofum Orsok til / ad vitna Openberlega / helldur ad pad er alleinasta Kvief / sem ad geingur fra Einum til Annars / pa eigum vier po ad afsaka han / slijkt er vier kunum og ad vitna pad sem vier vitum um hans Saklepse / nær sem hellst ad vier sium Tækefære par til. Nu kan og pesse Kiærleike og so ad verda audsijndur peim sem sekur er a Stundum / med pvi ad hylia hans Aoyrdingu / ef hene an ars er so hattad / ad su Elska er vier eigum a odrum ad hafa / ecke skylldar oss til ad Openbera Alutrn / edur og ad pad ecke er so Skamarlegt / ad pad kan Efa augsyse sig sialfft. Pau Saar / er nockrum verda a Aruste veitt / eru pou er sijst verda lækmud / af ollum / pvi soon er pad vel Christelegum Kiærleika ad affløra peim / Jafnvel poott Embver kyne ad hafa pau maklega forskulldad / og kan ske ad soddan Medaumkun / i pvi ad hylia Aoyrdinguna / kyne helldur ad leida Syndaran til Apturhvarfs / ef Madur

þar med/ so sem med Kiettu ecke ad vera / villde heimugléga og Rökſamlega advara hañ og amiña / Eñ ef Avyrdingeñ er þañeñ/ad ei mœ yfer heñe þeigia / þa er þar þo Orſök til ad audſyna þeßaß Kiærleika/ſem er/ad giora miña ur heñe / ad ſo miklu Leite / ſem heñar Náttúrlag kañ þad ad leifa / ſo ſem ef þad ſkiede Oforþugad edur i Brædræde/ þa getur Kiærleikeñ þvi valldid / ad Doomureñ verde ecke ſo hardur / ſo ſem ef þad ſkiede med Vilia og af Aſetninge/ og ſo epter þvi ſem vid kañ ad bera i od rum Atvikum/ eñ optaſt ber þad til/ ad Meñ gieta audſynt þeßaß Kiærleika þm/ſem vid ecke vitum hvort ad Seker eru edur ei/ helldur alleina eru Grunader um/ ad hafa giort eitt edur añad/ hvar þad kyñe ad vera bæde Satt og Logied. J þvi ſkulum vier miñaſt þeß/ad Kiærleikans Náttura er/ ad hyxa ecke Jllt / helldur dæma þad beſta / og eigum vier þar fyrer bæde ad taka ſialfum oß Vara/ad vier einga ſoddañ Dooma giorum

uñ

ufn þa / og ad so myklu Leite sem i voru Valide er / ad hallda ødrum fra þui sama / Og med soddan Hætte ad bera Vilhyggiu fyrer / ad vor Naunge ecke skiemdur verde a sijnu Mañorde / hvad ein Oriett Grunseme kan a Stundum eins vel ad giøra so sem hid Løglega Klogu Mal. Eingad veit þad er Christur skipar / DÆMED ECKE / Matth. 7. v. 1. Og nær vier Hugleidum Orsok ena i Eptersylgiande Ordum / sem er / ad þier ecke Dæmest / þa meigum vier med ollum Riette mæla / ad þetta gyllder ecke so litid / so sem Men þeinkia. Sa harde Dœmur sem vier fellum yfer ødra / mun koma yfer oss i Guds stranga og Riettlæta Doome.

Kiærleikans Verk eru med einu vissu Moote / Eitt Hlutur sem Riettlated Skulldbindur oss til.

13. Eg hefe nu yferfared þesa utvortis Kiærleika / ad so miklu Leite sem hñ er Innefalen i þeim Ficorum fierdeilis Boosium / sem eiga ad athugast hia

vorum Brædrum/ af hvorium sumt var
yfirvegad med faum Ordum/ þa eg tal-
ade um̄ Kiettlæted/ Enn ef einhvør mein-
ar ad þad sieu Ofgar/ad þad sem heyr-
er Kietklætenu til/ þad verde og sagt um̄
Kiærleikan̄ / þa vil eg bidia han̄ ad at-
huga / ad Kiærleikuren̄ sokum Christi
Bodords/er ordenn ad Skulld / sem vier
eigum Brædrum vorum ad giallda / og
maa þess vegna heimfærast til Kiettlæte
sins/ sokum þess/ ad þad er Vikanlegt/
ad þad er eitt Hlutur/ sem med riettu maa
ad sækie/ad betala Skullder sinar/ Enn fyr
er þvi ad vier Almen̄elega giorum nock-
urn Greinarmun a millum Kiettlætesins
og Kiærleikans/ þa hefe eg talad nockud
utþryckelega þar um̄ / ad so miklu Leite
sem Kiærleikanum vidkiemur / Enn eg
Offa þess verde alltiđ giætt / ad hvad
sem hellst oss boded er / þess verdur so
freklega af oss krafed/ ad vier ecke allein
asta syndgum a moote Kiærleikanum/
helldur og a moote Kiettlætenu / ef vier
forsoomum þad/ hvad vier ætte ad yfer-
vegast/

vegast / til ad uppvekia oss til ad hafa Umhyggiu fyrer ad breida þar epter/og þad þess helldur/ad aller Mēñ synast ad syndga hier a moote. Menn hallda ad Myskunar Verkeñ sie eiru Hlutur sem þeir kuñe ad giøra edur læta Ogiørdañ/ ef þeir villa / og ad þeir sieu ecke bundner þar vid/ og þar af kiemur þad/ad þeir lijta of stort a sialfa sig / ef þeir giøra nockud Gott/ hvorsu lijted sem þad er / eñ mislijkar þad alldrei vid sig sialfa / þott þeir þad alldunges undañ felle / hvort ad er nærsta Naſkasamiegt/ Eñ er þo alltijd eirn Avoxtur af sodañ Mein tingu um sialfañ sig. Ef þar eru nockur Kiærleiks Verk / hvar i Rietttlated hafe eckert ad seigia / þa eru þad þau / ad þau eru so stoor/ad þou meiga ecke af oss heimtast/ so sem nockurskonar Skylldā/ þad er / ad Gud hafe ecke skipad ad þau skylldu so mikel vera / og være þad nææg so Tilheyrelegt ad vier bærum oss ad nu so lavngt. Eñ þad kañ ecke ad skie/nema vier tøkum til a hinum smær-

re og þeim sem oss rádur mest a/ Lutum oss þessvegna fyrst umhugad vera ad giora þau.

Hin stoora og almennelega Regla / epter hvørre Kiærleikurenn a ad hallda sig.

14. Einginn Hlutur kann betur ad kuga oss til þessa / helldur enn alltyd ad hafa fyrer Augunum, hina stooru Reglu/ Ad elska vorn Naunga/ so sem sialfa oss / þad er þad i hvøriu Postulenn lætur alla vora Skylldu a mooti vorum Naunga vera fölgna/ Rom: 13. v. 9. Lutum þetta þar fyrer vera eina Mælesnuru / epter hvørre ad allt þad vier giorum/ og ad mælast/ og nær sem hellst ad þu sier þinn Naunga Naud lijda / þa spyr sialfann þig ad / ef þad være þu / hvørt þu þa ecke af Elskunne til sialfs þijns villder læta þier umhugad vera/ad verda Hioolpenn / og ætlysta so / ad þijn Elska til Naungans eige ad giora hid sama vid hann. Þetta er hid Konunglega Logmal er St: Jacob so kallar / Cap: 2.

2. v. 8. Hvar epter aller sem Christner vilia vera / eiga ad riettka sig / og hver ē ad so er syndur/ þa kañ hñ ecke ad fara a mis vid þad/ ad hañ syne ødrum þañ Kiærleika sem hñ villde ad adrer audsyn du sier/ ef hañ være i soddañ Neid stadd-ur. Þar er eingeñ sem ei villde ad sitt Nafn være teked i Forsvar/ ad sier være hiælpad i siñe Fækakt / ad hañ være Adstodadur i siñe Lykamlegre Neid og Þørf / Þad verdur alleinasta sagt / ad sumer eru so Hyrdulauser og O-adgiætner um̃ þeirra Andlega Velferd/ad þeir ecke hyrda um̃ neina Hiælp / þeir hyrda ei um̃ ad neirn skule straffa þa/ edur leid rietta / Ja/ verda reider ef nockur vill seigia þeim satt/og mätte þar fyrer syn ast ad þetta Logmaal ecke skulldbinde þa/ sem eru þess hättar/ til ad syna neitt Kiærleiks Verk i soddañ Tilfelle / Þar til svara eg/ ad Elskañ a siælfum̃ oss/ sem hier er sett so sem ein Mæle-Snu-ra/hvar epter vier eigum̃ ad riettka oss i Elskuñe til Naunganś/ a ad skiliast

um̄ þañ Kiærleika sem Madur ætte ad hafa. Og þar fyrer / þott ad Eina Manneskia kyñe nockud ad vanta a sitdeañ eirn Kiærleika / sem hañ er sialfum sier skylldugur um̄ / samt hefur þo ecke hañs Naunge tapad neinu af sinum Riette / hañ hefur alltijd Tilkall til so mykillrar Elsku / sem kañ ad sambioda þeirre er vier ætlum ad hafa a sialfum oss / og þañeñ er þvi haattad / um̄ þa Um̄hyggiu er vier ættum ad bera fyrer vorre Eilijfre Velferd / ad þad vill ecke afsaka oss / þott vier hyrdum eckert um̄ vorar eigen Sæler / ad vier hafum einga Elsku a añara / þa skal eg ecke miked tala þar um̄ / hvad soddañ Mønnum byrte ad giora / epter þvi sijnest / þm̄ kuñe ecke ad verda talen Tru um̄ / ad Leidrietta sialfa sig þar epter / Eñ helldur ad þeir kuñe ad giora neitt Gott vid adra med siñe Um̄hyggiu / þvi þeirra vond Eptirdæme / nidurbrioota þeirra good Raad / og giører þau Avaxtarlaus.

Ad semia Frid.

15. Eñ nu er þar eitt Kiærleik-ans Verk epter/ sem ecke Eigenlega til-heyrer Reinum af þessum Hofud-Bort-um/ sem adur er umtalad/ eñ kañ þo ollum þeim ad vidkoma/ og þad er ad semia Frid og Vinskap a millium Mañ-a/ hvar i vær skulum ad giora vorum Nauunga Gott i þvi sem ahrærer hañs Saal/ hñs Likama/ hañs Gotz og Mañord/ þvi allt þetta er i Hættu/ nær þar er Strijd og O-Eining Mañ-a a medal. Ad Satt komest a mille Moña/ er eitt þægelegt Verk/ og ablar þeim Blessunar sem Vinskapeñ semia/ hvar um vier hofū Christi Ord: Saler eru Fridsamer/ Matth: 5 v. 9. Hvad i mesta máta atti ad erfa oss til ad sleppa eingu Tækefære/ þar vier kuñum ad synna þessa Kiærleikans Skyldu/ og bruka alla vora Kunst og Asmundau ad stilla alla þa Tvídrægne og Deilning er vier merkium ad vera aña ra a mille/ Og ecke allenasta skulum vier ollunda ad semia Frid/ þar sem O-Eining kañ ad vera/ helldur og sia til/

ad

ad þar eingen Sundurþyckia kome Mana a medal: Fyrst skulum vier leitast vid/ ad aller þeir ed vier hofum Umgeingne vid/ kune riett ad þeckia og meta hvorsu dyrmæt ad sie þesse Gersemie/ Fridurenn. Sierdeilis ad afstyra fyrer fram þeirre Ovinattu/ er synest ad koma kune mill. um anara. Optlega kan eirn Vinur og Nabue ad jafna allan þan Misgrun og Mispanka/ sem er hin fyrste Upprune til Deilu og Osamþyckis/og verdur þad bæde minna Omak / er og so miklu þarf. legra ad komast þanen fyrer Tvijdrægn. ena/ helldur en draga hana saman nær hun byriuder. Satt er þad / ad þad er hægra/þvi nær Prætan er fyrst upp' komenn/ þa er hun so.sem eitt hastarlegt Baal/ sem et verdur so brædlega sløkt / so sem ein Krukande Glood / og þar ad auke er þad Nytsamlegra/þvi þad varu ar vid morgum Syndum / sem an Efa mundu drygdar verda ef þeir kiæmu til ad beriast. Salomon seiger/ hvar sem mørg Ord eru/ þar er Synd med/ Prov.
10.

10. v. 19. Hvort ei Kiærlara kañ ad seigiast um̃ nein Ord/ helldur eñ þau sem i Reide hrinota/ Og þa jafnvel þott sattst verde a Þrætu Maled/ þa verda þo þessar Synder uppleiknadar. Er þad þvi stoort Kiærleiks Verk / ad afstijra þeim.

Sa sem þetta vill byria / hañ hlijtur sialfur Fridsamur ad vera.

16. Eñ uppa þad ad Madur kuñe ad verda hæfur til soddañ eins kostulegs Verks / ad semia Frid / þa er Omissande ad hañ sie sialfur Fridsamur / þvi med hvorre Diorfung kantu ad telia odrum Tru/ um̃ þad er þu sialfur ecke epter breiter/ edur hvornen kantu ad ætla / ad þijn Ord mune gillda nockud / Hvar ed eirn Madur kyñe strax ad hafa Svar bued a moote þier? Þu Hræsnare / Drag fyrst ut Bialkañ ur þijnu Auga/ Matth. 7. v. 6. Sia þvi til/ ad þu giorer sialfañ þig hæfelegañ hier til/ edur eñ þu semur Frid a millum akara. Eirn Post i Fridsemeñe/ synest so

so sem ad Meñ legge ad litlu/sem er nær eirn brestur Log a ødrum. Meñ mega ad þad gullde einu / þott Meñ sækie aññañ til Laga og Riettar fyrer hvorn Niegooma / og so leinge sem Logeñ eru uppa þeirra Sidu/ þa kuñe eingeñ ad lasta þa med Riettu/ Eñ i Sañleika / hefdum vier þa riettu Andans Fridseme sem vier ættum / mundum vier ganga Naudüger til ad giora vorum Nauunga Oroo/ fyrer slijkañ Niegooma. Þetta seige eg ei þar fyrer / ad allur Riettargangur sie O-Christelegur / helldur soddañ Þrætur / sem mest koma af Brædlynde og Beisklynde / ad Madur vill Endelega standa uppa sijñ Riett þar sem miog lyted ryður a / edur vier kynum ad fella þad nidur an vors stors Skada/ edur hvad verra er/til ad hefna sijn fyrer lijtla Aovrding. Og eñ þa i því sem meira a rydur : Hañ sem ad vill sleppa nockru af Riettesijnum Fridsorens vegna/ hañ breiter næsta Christelega og Samþyckiest Postulans Rade /

1. Cor. 6. v. 7. Ad haß lijdur helldur Orrett og þoler Skadañ/ Eñ ef Skadeñ er so Olidañlegur/ ad Madur neidest til ad klaga hañ a Þijnge / þa skulum vier þo læta oss vera umhugad ad hallda Frid/ fyrst i þvi / ad skicka oss jafnañ Vinsamlega og Christelega vid vorn meotstødu Mañ / og ecke leifa Hiarta voru/ad þad i minsta Mata øfgest vid hañ. J añañ Mata/ ad vera reidu-bueñ til ad taka a moote sæmelegum Sättmaalum ef þeir verda oss bodner/og sieum vier ecke so Synder i vorum Kiæru-Malū/ þa sie eg i Sañleika ecke/hvørnu eñ þad kañ ad Sambiooda þeirre Frid-seme sem utheimtest af Christnū Moñ um. Lætum þa hugleida þetta/sem hafa Skiemtan af ad giøra sonum Naunga Oreo / og læta þad vera sitt Yndis-Verk ad elta odrum samañ / og i Sañ-leika/ þa er þad eirn Hlutur/ad Madur skule so miøg elska Fridēñ/bæde hiaa sier/ og so hiaa odrum / sem ad Endelega utheimtest af ollum þeim sem etla þetta

haña

hans Piesnarar/er hefur þa Nafn-Bok ad hans heiter Fridarens Høfdinge/ Esa. 9. v. 6.

Þesse Utvortis Kiærleike at eg so ad nä til vorra Ovina.

17. Allt hvad eg æ framar ad seg ia um þessan Kiærleika er þad / hvørsu langt hann eige ad nä / sem er eins laungt og hinn Innvortis/ sem i Tilhneiging unnum er innefalenn/ecke alleinasta til þeir ra sem oss eru Vandalauser/og ecke heyra oss neitt til/ helldur og til vorraørgustu Ovina. Eg hefe Allareidu tal-ad so miked um þad sem Skulldbindur oss til ad fyrergiefa þeim/ad eg vil ei tala meira þar um/ Enn ef vier køllum þad ad vera Skylldu vora/ þa mun þad ecke sijnast Otilheyrelegt / ad vier gäungum Einu Fete leingra æfram/sem er/ad giøra þeim Gott/þvi nær vier fyrst høfum fyrergiefed þeim / þa meigum vier ecke kalla þa Ovine leingur/ og þa mun þad ecke Torvellt þykia/Jafnvel fyrer Holld og Blood/ad giøra þeim Gott/og i Sann leika/

leika/ þa er. þesse Mæken med hvörium vier Reyna skulum / hvort vier hefum fyrergiefed af Hiarta edur ei.

Þad er hægt ad seigia/ Eg hefe fyrergiefed þeim edur þeim / en nær þu hefur Tækefære til ad giøra hønum Gott/ en þu villt ecke/ þa synest so sem hin gamle Fiandskapur bue en nu i Hiarta þijnu. Sa sem af Alvøru hefur fyrergiefed / han er eins buen til ad giøra Gott/ Ovinum sem Vinum/ Jæ/ kan skie vissra Orsaka vegna / en þa stærre Velgiørning. Eirn Goodgiarn Madur helldur þad fyrer hin mesta Abata / ad fæ Orsøk til ad syna þad i Verkunum/ ad han sie af Hiarta sattur vid sin Ovin/og ad han vilie lifa epter Bode sijns Frelsara/ ad giøra þeim Gott sem han hata/ Matth. 5. v. 44. Latum þvi þessa vera Aiykkun vora/ad oss byrie ad giøra Ovinum vorum Gott/ hvar um vier ecke einasta høfum Christi Bodord/ helldur og hans Dæme / hver ecke einasta elskade oss af Hiarta / sem vorum hans

Beſtu og Harðſoþgrðuſtu Ovinꝛ/heldur og ſijnde þad i Verkunum / og þad i ſoddañ Verke / ſem ecke ſeid an Guds Manum / helldur og koſtade hañs dyrmæta Blood/og i Sañleika/þa kañ þad alldrei að heita ſo fyrer oſſ/ ad vier hiqo um hañs Bode/edur eptꝛ fylgium hañs Dæme / Ef vier møgium mæte þvi ad giøra Ovinum vorum Gott i þvi ſem længſtum miñ a er Iſpuñed / ſo ſem ad giefa þeim ad Eta/nær þeir Hun jrader eru/og añad þvilijkt/ſem Poſtuleñ byd ur/ Rom. 12. v. 20. Ei ef vier kyñum ad tia Ovinum vorum ſo mikla Goodſeme / ad vier þar med kyñum ad giøra þa oſſ ad Vinum apftur / og koma þeim til ad hallda Frid/þa væri ſa Kiærleike Tvøfalldur/og epter þeſſu ſkylldum vier leita/ þvi vier ſiaum ad Poſtuleñ leggur Orſøkena til / hvar fyrer vier ſkylldum giefa þeim ad Eta/ ſem er ad vier kyñum ad ſafna Gloodum Ellds yfer Høfud þeim/ecke Ellds-Gladur til ad breña þa/helldur ad bræda þa til Kiærleika og Good-

Góodgyrne vid oss/og þetta er hin beinaste Vegur til ad epterfylgia Christi Dæmi / hvar ed i öllu þvi hañ leid og gjölde vor vegna/leit epter eingu vöru eñ þvi/ad hañ kyñe ad fa oss sætta vid sig.

Sialfs Elska hindrar þessa Skyldu.

18. Eg hefe nu synt hvörn Part sier i Lage/ af vorre Skyldon / vid vora Nauunga/ og til þess ad vier kyñum þess betur ad lifa epter heñe / veit eg eckert (añad Naudsynlegra) helldur eñ ad rydia sialfs Elskuñe ut ür Hiarta vöru/hvör ed so miög hefur kued þar um sig/ad þar er alldeilis eckert Ruum fyrer Kiærleikañ/ og jafnvel ecke til þeirrar Riettvyse/er vier ättum ad audsyna Nauungañum. Med þessare Sialfs-Elsku meina eg ecke þa Rækt/ er vier eigum ad hafa ä sialfum oss / sem er iñefalen i Vmhyggiu og Medaumkun med sialfra vorra Sälu (þvi þad munde styrkia og ecke hyndra oss / til ad giöra þessa

 Skyldu)

Skylldu) Enn eg meina pa Ohæfelegu Elsku/ er vier høfum a voru eigen Sagne / og Abata / hvad ed syneft ad vera Rooten bæde til Ranglætesens og Miskunarleysesins vid adra. Vier siaum ad Postulen setur þessa Sialfs-Elsku/ so sem eirn Hertoga mykels Synda-Flocks / 2. Tim. 3. v. 2. Rieckt so sem hun skyllde vera Foringe fyrer Satans Her/ og giører han̄ þad ad vissu ecke an̄ Orsaka / þvi hun dregur med sier Eirn Bølvadan̄ Flock an̄ara Synda / hver ed eins og Drekans Hale/ Apoc. 12. v. 4. Soopar i burtu allre þeirre Umhyggiu/ er vier ættum ad bera fyrer þvi ad lifa Christelega hver vid an̄an̄/af hesse erum vier ordner so Ahyggiu fuller og Kostgiæfner til ad þocknast sialfum oss /. ad vier hyrdum ecke um̄ adra/þvert a mote St. Pauls Aminingu/ Rom. 15. v. 2. Vier erum ecke um̄ þad ad þocknast sialfum sier/helldur ad hver Madur þockneft sijnum Naunga i þvi Gooda til Uppbyggingar/og þad styrker han̄ med Christi

ſti Dæme/ v. 3. Hviad Chriſtur hock-
nadeſt ecke ſiælfum ſier: Fyrer hvi ef vier
viltum ad þeſſe Kiærleiks Dygd ſie Rot
feſt i Hiarta voru/ þa ſkulum vier læta
oſſ umhugad vera/ad reka Siælfs-Elſk
una ut þadan / hviad Omogulegt er ad
bædar þær kuſſe Framgæng ad hafa og
forlijkaſt til ſamans.

Bænen er eitt Medal/ fyrer hvoria vær kunum ad ødlaſt þeſſa Dygd.

19. Eñ nær vier hofum þeſſa
Hindran fra oſſ reked/ þa ſkulū vier læ-
ta oſſ i Hug koma/ ad ſu Gæfa/ ſo vel
ſem allar adrar/ koma ecke af ſiælfū oſſ/
helldur fra Gude. Meigum vier þar fyr
er inelega bidia/ad hañ vilie verka hana
i oſſ/ og ſenda oſſ ſiñ H. Anda/hvør ed
Einuſiñe openberade ſig i Lijking eirn-
rar Dufu / hvør ad er ein kirlæt og
meinlaus Skiepna/ og ad hañ vilie ſka-
pa i oſſ ſoddañ Lunderne og Hiartalag/
og ſtyrkia oſſ til/ad vier kuñum ad haga

Lyferne voru epter þessare vorre Skylldu
Vora Christendooms Skylldu
er bæde møgulegt ad hallda / og þar ad
auke er hun Ununarsamleg.

20. Eg hefe nu yfirfared hinar
fierlegustu Greiner / er eg fyrst asetlte
mier um ad tala / og synt hvar hvør ad
sie Skyllda vor vid Gud / vid oss sialfa /
og vid vorn Nawnga / Hvar um eg mæ
seigia so sem skrifad stendur / Lúc. 10.
v. 28. Gior þetta og muntu lifa. Og
i Sanleika / þa er þad ecke Omøgulegt
ad giøra þad so / ad Gud af Naad sinne
læte sier þad lyka / þad er / ef þad frams
kiemur af einlægu Hiarta / jafnvel þott
ei sie þad fullkomid / þvi Gud er ecke eins
og hinn hardrade Huusbønde / er umgiet-
ur / Lúc. 19. v. 20. Hvør ed uppskier þar
han ecke saaer / Han krefur einkis þess
af oss / i hvøriu han ei sie buen til ad
styrkia oss med Naad sinne / ef vier villum
duga sialfum oss / bæde i þvi ad bidia þar
um / og so ad yøka oss þar i / Og epter
þvi þad ecke Omøgulegt er / þa er þad

ei helldur soddan vesæll edur aumgur-
full Lijferne sem Almeſingur meinar.
Pad eru Prettar Satans ad giøra eins
og Niosnararner giørdu / Num. 24.
v. 28. Þeir toludu illa um þad gooda
Land/ So giører z Andſkotenn um Chri-
ſtelegan Lifnad/ Hann tekur i burtu fra
oss allann Dugnad og Hugprijde til þess
ad æfa hann / og hræder oss med soddann
Nefium / ad eg þo ætla ad Mienn kunnu ad
gaunga a Hoolm vid. Enn reinum þo
til þessa med fullum Huga / og munum
vier finna/eitt Canaans Land/eitt Land/
sem flijtur i Miolk og Hunange. Gud
verdur ecke i þvilijku (þeim er hann Ott
ast) ad eirnre Eydemørk nie Ofrioo-
ſomu Lande/ Jer. 2. v. 31. Hanns Dyr
kun tekur ecke fra neinum/ nockra ſanna
Glede / helldur hiaalpar oss til hennar /
Christi Ok er satt / Jaa eitt þægelegt
Ok/ hanns Byrde er liett/ Jaa ein Nad-
ug Byrde. Menn finna i Christelegu
Lijferne hier i Heime mykla Unadsemd/
ef ef vier fꝛaum þad ei smackad / þa

vellour þad þvi/ ad vier høfum Skryd vid vorn tllast og Syndsamlegañ Vana/ eñ þa eigum vier fyrst ad klaga yfer sialfum oss/ad vier høfum vaned oss so illa/ og þar med giørt oss þad leitt/ sem i sialfu sier er Vnunarsamlegt / og eiga um vier þa ecke ad giefa vorum Christ- eñdoom Skulldena. Og i Aństañ Ma- ka/ þa er þad so myked Sælgiæte/ad sa hiñ gamla Rootfesta Vana dempadañ/ og hina Syndum spillltu Nattúru sig- rada / ad þad langt yfergnæfer alla þa Mædu er Skrydet med sier færer.

Eñ ey vier skylldum þar fyrer i Naska koma.

21. Eñ kañ skie ad einhver seigia villde ad sum Gudrækniś Ydkan sie þess hattar/ad Madur kyñe ad rata i Mood- gang og Offookner i Verolldeñe þar fyrer / og ad slijkt meige eingañveigeñ Ununarsamlegt/helldr Hryggelegt kalla/ Eg svara þar til/ad jafnvel i þessu høf um vier Orsøk til ad fagna/ Vier sia- um hvørier ad eru Postulañ Þankar

hier-

hier um̃ / Þeir geingu glader uf fra Raadsens Auglite/ fyrer þvi ad þeir uru þess verduger/ ad lijda Forsmaan fyrer hans Nafns skulld/ Act. 4. v. 41. Og St. Petur seiger oss / ad ef einhvør lijdur so sem Christeñ/ þa eige hañ ad heidra Gud þar fyrer. 1. Pet 4. v. 16. So storañ Krapt og Megn hefur Vitnisburdur goodrar Samvitsku/ ad hiñ stærste Mootgangur kañ ad verda ad hiñ mestu Sigur-Hroosan/ Og þañ Vitnisburd kuñum vier alldrei ad hafa betare edur fullkomnare/ eñ nær vier lijdum fyrer Riettlætesins saker / so ad vier sieum ad Christendoomureñ er næsta Elskuleg ur/ Jafnvel i sijnum Sorgar-Bunïnge / Sa Iñvortis Fognudureñ yfergnæfer alla Utvortis Eimd/ sem ad fylger hon um/ og þad jafnvel a medañ vier erum eñ þa i hiñe strijdande Christne Guds hier a Jordunñe/ eñ þa vier lijtum leingra ofram̃ til Sigurvinningarenar Koronu/ sem eru hin Eilijfu Laun i Himnenum/ kuñum vier alldrei ad læta oss i Hug koma/

ma / ad þetta Lyferne sie ſannt edur beſ-
ſkt/ ſ hefur ſier þvilijkra Launa ad van-
ta um ſider/ þott vier eckert hefdum til
ad giøra þad ſatt med i þeſſu Lyfe/ Og
hvørſu torvelidt ſem vort Erfide være/
þa kynnum vier einga Orſøk ad hafa til
ad ſtynia þar under. Leitum oſs þar
fyrer / nær oſs mæter eitthvørt Van-
trauſt i vorum Christendoome/ rietta Aug-
um vorum til ſijkrar Byrdingar / og med
þolenmæde hlaupa þad Skeid ſem oſs
er fyrerſett/ Hebr. 12. v. 1. Og fylgia
Hertoga vorrar Sæluhialpar i giegn-
um hin meſtu Mootlæte: Ja / jafnvel
i giegnum hiñ ſama Bloodrauda Siod/
er hañ hefur vaded fyrer vora Skulld /
ef þeſſ nockurn Tyma ſkyllde af oſs kraf-
ed verda / þvi þott vier ættum ad ſyna
hønum ſoddañ Truſkap) ad lata Lyfed
fyrer hañs Skulld/ þa erum vier þo viſſ-
er um / ad vier eckert miſſum hañs veg-
na/ þvi ſlijkum hefur hañ Lyfſins Co-
ronu heited/ hvørs einaſta Von megnar
ad giefa einum Christnum/ meire Glede

og

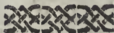
og Naadsemd i hinum starsta Mootgange/ eñ eitt Veralldarennar Barn kañ ad hafa i hinne mestu Fullsælu.

Hvilijkur Haiske ad oss buen sie/ ef vier drøgum undañ þetta vort Apturhvarf.

22. Allt hvad eg hefe nu meira ad seigia er þad / ad eg vil bidia og amiñia Lesarañ/ ad hañ aa Budañdrælkar/ fyrer soddañ eitt Gledelegt og Sagn/ samt Lyfferne / og af Alvøru lite epter þvi ollu / er hañ añadhvørt af þessare Book edur odru merker ad vera Skylldu sijna/ og þess meir sem hañ adur hefur ut af Veigenum fared/ þess helldur maa hañ flijta sier aa hañ aptur / og bruka þess meire Kostgiæfne aa sinne Reisu.
Nañ sem aa lamga Reisu fyrer Nøndum/ og merker med sialfum sier/ ad hañ hefur tapad miklu af Deigenum / af þvi ad hañ hefur fared Villur-Vega /. hañ þurfa Meñ ad bidia mieg um / Añadehvørt ad snua aptur aa hiñ rietta Veg/

edur og ad hrada Ferdenne / Hann Veg
er þvi hættlad fyrer øllum þeim / sem
hafa lifad æfram i Einhvørre Synd /
þeir eru æ raungum Veige / hvad alldrei
leider þa til þess Stadar / sem þeir hafa
æsett sier / Ja / hvert þar a mööte / mun
leida þa til þess Stadar sem þeir allra
mest Otlast fyrer og hafa Vidbiood af.
Miked af Deigenum er lapad / og eingenn
veit hvørsu mikla Tijd hann hefur epter
til Repsunnar / Hann skie ad i hinum
nærsta Tijma / edur nærsta Augnablike /
kunne Daudenn ad koma ad Ekindingu yf
er þa / Hvørsu er þad þa Dærlegt
ad draga þetta undann umm eitt Augna-
blik / ædur enn Menn snua aptur fra þeim
Veige sem leider til vissrar Glötunar /
og taka til ad ganga þann / er leider til
Eru og Blessunar ? Samt eru Menn
þo so forrader og so fryllter af flæræde
Syndarennar / ad eingenn Bæn og eingenn
vigtug Orsøk / fær komed þeim til ad
giøra so þarfleg og naudsynleg Umm-
skipte / Ecke har fyrer / ad þeir ei med-
kienne

kiefie ad þad sie Naudsynlegt/ Eñ þeir eru so Ovilliuger til ad giøra þad/ Þeir vilia skiemta sier med allre Syndsamlegre Glede/ so leinge þeir lifa/ og so ætla þeir a siñe Dauda Stundu edur litlu ądur/ ad Forsorga Sąler sijnar : Eñ Vei/ O Vei / Ð imeneñ er allt of haar til ad støckva þañeñ upp i hañ/ Vegur eñ ſ þangad liggur/villt hafa Tijma og Stunder til þess ad stijga upp þangad. Nockre Maſke ad þessum Undañdrætte fylge/ er frekar um̄ talad i þeim Sermon um̄ Apturhvarfed / og vil eg ei Jtreka þad hier/ helldur alleina bidia Lesarañ / ad hañ vilie ląta sier þetta af Alvøru hugfast vera/ þa skal hañ fiña/ ad þad Raad kiemur sier nærsta vel/ sem ad hiñ vijse giefur Syrach. 5. v. 8. Tef ecke ad snua um̄ til DRottens / og drag þad ei undañ Dag fra Deige.

Registur.

Registur.

Yppa hid Sierlegasta Efne þessarar Bookar.

A.

Afvorugiefne i Bæneste. 264
Angur og Trege. 275
Athugaseme. 325
Er Naudsynleg. 326
Atkarlegar Hugreffingar i Bæneste. 261
Audmykt Christamans. 269
Anagdur med sitt ad vera. 333
Er gagnstadt Moglaneste. 334
Metorda-Girndeste. 335
Aggirndeste. 336
Agyrnd, 336
Strijder a mooke Gude. 337
Sialfum oss. 338
Naunganum. 339
Ahyggia fyrer Saaluste. 1. seq.
Nefte ad tapa/ er Synd. 6.
Apturhvarf til Gude. 271. 754.
A ad vera Daglegt. 272.
Er Torvelldt a Dauda-Sængeste.
(277. 278.

6ææske

Nafne ad draga þad undan. 275
Audmyki. 174. 73. 99.

B.

Baktal Openberlega. 510
Heimuglega. 512
Et Drepsolk og Bana=Smt. 513
Hvørnen skiedur. 514
Barna=Lærdoomur. 134
Med ei forsoomast. 136
Tilheyrer hinum Gömlu. 135
Book og Bekran. 275. seq.
Bradra Skyllda Jnnbyrdis. 609
Holldleger Brædur. 609
Andleger Brædur. 611
Eindrægne þeirra a millum. 613
Ad Lagfæra þær. 616
Ad umbera þeirra Breiskleika. 615
Ad Sampijnast þeim. 618
Bæner. 239
Um hid Andlega. 240
Um hid Lykamlega. 241
Afbeidne. 241. 243
Forerbeidne. 244
Bæner i Kyrkiunne. 248

I Heima-Husum. 250
Vtaf fyrer sig. 251
Maa ei bidia um Oleifelegt. 259
Hvornes bidiast eige. ibid. 263. seq.
Blood og Formælingar. 538
Bænadagar. 130
Tilhvors stipfader sieu. ibid.

C.

Catechismus. 134
Christi Embætte. 23. 24.
Pyster. 199
Forþienusta. 100
Elska. 200
Hans Lijkama og Bloods
Medtekning i Sacramentenu. 144

D.

Dryckiuskapur. 370. 383
Hans Straff. 388. 405
Ad koma ødrum til ad drecka. 389
Skade sem honum fylger. 391. 404
Raad a moote honum. 398
Ad drecka fyrer Selskapar saker. 371
Vegna Vinaattu. 373
Til ad Endurnæra Hiartad. 374

Ad utdrifa Sorgena. 375
Ad sitia sier Dægur. 378
Ad fordaſt Ohroodur. 380
Ad giøra Kaupmannsſkap. 385
Ad gieta vel þolad ad drecka. 387
Ad læta ſig ei yfertala til ad drecka. 396
Drambſeme. 292
Dregur til annara Synda. 293
Nefnar Dæraſkapur. 299
Straff. 297
Rad vid henne. 300. ſeq.

E.

Efaſeme. 56
Eydar. 219
Olagleger hvøriet ſieu. ibid.
Eindrægne og Frid ad ſtipta. 742
Elſkan til Guds. 60
Nefnar Avexter. 65
Vid hina Naudſtøddu. 697
Vid Sælena. 699
Vid Lijkamann. 704

F.

Fals-Vitne. 509

Fasta. 282
  Er ad straffa sialfan sig. 284
  Er þocknanleg. 285
Fostu-Tijme. 286
Ad foorsmaa ådra. 517
Foreldra Skyllda vid Børnen. 588. seq.
  Forlijka. 745
Fyrergiefning. 680. seq.

G.

Goodmooklegleike. 533
Gyptingar. 633
Guds Eigenlegleikar. 43. 44.
Guds Otte. 75
Guds Loford og Fyrerheit. 48
  Hootanet. 47
  Skipanet. 46
  Nad vid yðrande Syndara. 57
Gudrækne. 109
Gialyfe. 327

H.

Heidur vid Gud. 115. 234.
  Hans Nafn. 215
  Hans Ord. 231
  Yfervalldid. 559

Ordsins Kiennendur. 566
Forelldrana. 574
Megooma-Stiird. 308
Hvad skadleg hun sie. 309
Rad vid henne. 314
Niconakard. 632
J hvi eiga Menn ad lijka helldst
epter Persoonunnar Dygdum. ibid.
Neimugglegar Banet. 257
Neipfrakne. 682
Noordoomur. 461
Nogg og Slog. 454
Ordsakast af Drambseme. 456
Nuboondans Skÿllda vid Pienarann.
(647. seq.
Nreinlÿfe. 353. 467.
Medal ad hallda pad. 360
Nlÿdne vid Gud. 100
Vid Yfervallded. 567
Vid Kiennendurnar. 571
Vid Forelldrana. 591
Nooffeme i Mat. 363
Hvad hun sie. 365
Rad ad lifa Noofsamlega. 367

Hoofseme i Drÿck. 369
I Svefne. 407
I Skiemtan. 411
I Klædadragt. 416
Hoogværd. 317
Hefar Nytseme. 318. sqq.
Hana ad lata. 323
Helgehalld. 127
Herverk og Ofrÿke. 473
Þess Straff. 474
I.
Jaifning Syndana. 179
Illgyrne. 469
Isitekt sem Gude tilheyrer. 120
Inbvortis Kiærleike vid Naungan. 665
I hvørru hann sie foolgen. 656. sqq.
Hans Verkaner. 659
Vthyser Ofund og Dramb-
seme. 662. sqq.
Nær til Ooma. 668.
K.
Kyrkian. 117
Kyrkiu Ran og þess Straff. 122. 123
Konunnar Skyllda vid Mann. 620 sqq.

Klæda Dragt. 416
Kross og Mooklæte. 86. 105
— a ei ad umflyast. 88
Klædnadur. 417
Giører Mann ei Ypparlegre. 419

L.

Lausung. 554. seq.
Lauslætis Pvanskar. ibid.
Leke. 408
Lima-Lÿke. 451
Lÿge. 529
Er Almenn. 531
Hennar Straff. 532

M.

Mÿnkun a eins Neidre / er stoor (Ojgfnudur. 522
Kann Torvelldt ad balast. 523
Meinsære. 220
Þess Straff. 222
Mannsens Skÿllda vid Konuna. 626 seq.
Ad mœgla ei a moote Gude. 105
Mord og Mandrap. 439
Vidurstÿgd kessarar Syndar. 442

Nefiar Straff. 444
Nun Openberast undarlega. 445

N.

Natturuliar Liooe. 37
Natturuliar Giade. 447
Nadarliar Grade. 348
Nijska. 420
Man ei reiknast p Sparseme. 422
Nij Nijone. 181

O.

Offraust. 55
Olle v:d Gud. 75
Vid Meñena. 76. seq.
Olaglegur Egtaffapur. 632

Ð.

Ðfund. 541
Nefiar Darafkapur. 542. seq.
Ðlmusa. 349. 711.
Er Naudsynleg. ibid.
Skal giefast. 713
Med glodu Giede ain Maglunar. (717.
Glaret eingast Fatakast. 718
Verdur Endurgolldest. 719

Stiefest i Tyma. 722
Med Ekynseme. 725
Epter Megne. 731

P.

Predikaner. 138
Prestar. 565
Sieu Loglega kallader. 568
Veitest Bpphellde. 570
Provan adur Madur geingur til Altaris. 161

R.

Rann og Rangsleitne. 473
Reikningarestar Lioos. 39
Riettshne vid Naungann. 424
Vid hans Saal. 425
Liikama. 439
Konu. 461
Formiegan. 468
Ranglæte sem sumre Skiemlan fylger. 413
Riettsyne. 497
Reide. 320

S.

Sacramentum Altarisens. 160

Pad sem giøra byriar mædur eñ vier gaungum til Altaris. 167
Þa vier medtøkum Sacramented 198.
Nær vier høfum þad medteked. 207
Svardagar. 217
Svik. 486.
J þvi seni einum er tiltruad. ibidem.
J Kaupum og Sølum. 499
Setia Vøruna Ofdyrt. 493.
Dylia hennar Leste. 490.
Giøra Mañ ei rykaññ. 499.
Fordæma Sæler. 501 sqq.
Saññøgle i Ordrædum. 233.
Samtmæle millum Guds og vor. 17 sqq.
Sælareñar Nyse. 9.
Neñar Dyrmæte. 4.
Samvitska. 210. 349.
Skattur og Skyllður. 569
Skuulyrde og Skamar Ord. 526
Skullder ad betala. 476
Sladur og Þvættingur. 512
Skyrnar Sacramente. 149
Skyrnar Nette. 149
Skylda vid Gud. 41

Vid off Sialfa. 289
Vid vorn Naunga. 423
Vid Yfervallded. 559
Vid Ordsens Kiennendur. 565
Vid Forelldrana. 575
Svefn. 406
Synder af Of. Svefne. 408
Sialfs Elska. 751
Hvad skadleg hun se. 752
Sakkmaal ad semia. 745. seq.
T.
Traust til Guds. 83
J hvi Andlega. ibid.
Lykamlega. 84
Trueñ. 44. 180. 100.
Ad kala til Syndareñar. 428
Hvorneñ had skiedur. 429
U.
Umvendunar Þankar. 349
Meiga ei vanrækiast. 352
V.
Vanhackläte. 555
Vane Syndareñar. 277
Voneñ. 54

Verk vor eru lijkels verd. 103
Vindalla 634
Vinaaa Skylda. 635. seq.

Y.

Ydran og Apturhvarf. 271

P.

Packlæte vid Gud. 692
Fyrer Guds Tilptan. 108
Vid Mefiena. 554
Pienara Skillda vid Husbændur. 642
Proofnadur. 476. 483.
Hans Straff. 484 seq.
Polenmæde. 104 334.

ERRATA.

Pag. 26. lin. 8. les Heilagur. Pag. 37. lin. 17. les pad. Pag. 161. lin. 18. les epter. Pag. 190. lin. 21. les Stæ. Pag. 258. lin. 14. les sem. Pag. 396 lin. 14. les þegar. Pag. 407. lin. 21. les tafe. Pag. 444. lin. 3 les Rædstapa. Pag. 465. lin. 12. les Barne. Pag. 630. lin. 2. les miklu. Pag. 684. lin. 1. les af. Pag. 751. lin. 1. les hin.

